Asr-ı Saadet'ten
365 Güne

Bir Ayet, Bir Hadis
Bir Kıssa, Birkaç Hisse

Ön Söz

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla…

Kur'an-ı Kerim ile insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkaran, Kâbe'yi insanlara toplantı ve güven yeri kılan Rabbimize sonsuz hamdüsenalar olsun. Kur'an'ın nuruyla cahiliye toplumunu Asr-ı Saadet'e dönüştüren, camiyi ilim merkezi haline getiren Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed'e (s.a.s.), onun âline ve ashâbına sonsuz salâtüselam olsun.

Allah'ın evi olarak adlandırılan camiler, insanlık tarihiyle yaşıttır. İlk insan ve Peygamber Hz. Âdem'in (a.s.) Mekke'de insanlar için ilk mabed olan Kâbe'yi inşa etmesinden bu yana camiler, hayatın merkezinde yer almış ve İslâm medeniyetinin temelini oluşturmuştur. Peygamberlerin sonuncusu Hz. Muhammed (s.a.s.) de yeryüzünün, manevi kirlerden arınmak için tertemiz ve ibadet için mescid kılındığını buyurmuş; Mekke'de İslâm'ın ilk yıllarından itibaren ilk ibadetgâh olan Kâbe'ye hürmet etmiş; hicret esnasında Medine yakınlarında Kubâ Mescidi'ni, Medine'de de ilk olarak Mescid-i Nebevî'yi ashâbıyla birlikte inşa etmiştir.

Peygamber Efendimiz, Mescid-i Nebevî'nin bitişiğinde fakir sahâbenin barınması için İslâm nurunun yayılacağı bir ilim merkezi olacak ve bir eğitim kurumu haline gelecek Suffe adıyla bir yer ayırmıştır. Başta Peygamberimiz olmak üzere tüm Müslümanların misafirleri olan, kendilerini Allah yoluna vakfettiklerinden geçimlerini sağlama imkânı bulamayan Ashâb-ı Suffe; Resûlullah'ı dinleyerek İslâm'ın esaslarını öğrenmiş, Kur'an'ın nüzûlüne şahit olmuş, Resûlullah'a sorular sorarak pek çok meselenin aydınlanmasına vesile olmuş, Kur'an tilâveti ve ilimle meşgul olmuşlardır. Öğretmenleri Peygamber Efendimiz olan Ashâb-ı Suffe'nin eğitim ve öğretim işleriyle bizzat kendisi yakından ilgilenmiş, onlara Suffe'de dersler vermiştir. Mescid-i Nebevî'de eğitim ve öğretim sadece erkeklere has olmayıp, kadınlar için de bir gün tahsis edilmiştir. Başta Kur'an vahyi ve Resûl-i Ekrem'in sünneti, hadis-i şerifleri olmak üzere İslâmî ilimlerin yayılmasında ve günümüze kadar gelmesinde Ashâb-ı Suffe'nin payı çok büyük olmuştur.

Hulefâ-yi Râşidîn ve sonrasındaki tüm Müslümanlar; "*Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe iman eden, namazı dosdoğru kılan, zekâtı veren ve Allah'tan başkasından korkmayan kimseler imar eder.*" (Tevbe, 9/18)

ayet-i kerimesini kendilerine düstur edinmiş, *"Kim Allah rızası için bir mescid yaptırırsa Allah da bunun karşılığında ona cennette bir köşk ihsan eder."* (Buhârî, Salât, 65; Müslim, Mesâcid, 24, 25) hadisinden ilham almışlardır. Başta Mescid-i Harâm, Mescid-i Nebevî ve Mescid-i Aksâ'yı koruma, genişletme olmak üzere tüm mescid ve camilere gereken hassasiyeti göstermişler; Allah'ın adı anılan, sabah akşam tesbihatta bulunulup namaz kılınan, ilim öğrenilen mescid ve camileri en güzel biçimde, iman, İslâm ve ihsan ile takva temeli üzerine imar edegelmişlerdir.

İslâm tarihine bakıldığında, en önemli ilim ve bilim halkalarının, en büyük kütüphanelerin mescid ve camilerde bulunduğu, şehirlerin en önemli merkezlerinin, adeta toplumun kalbinin mescid ve camiler olduğu müşahede edilmektedir. Osmanlılarda da camilerin ilim merkezi olması, eğitim-öğretim mahalli olarak kullanılması geleneği devam etmiş; cami külliyesinde medrese ve kütüphanelere yer verilmiş; bazen cami içinde bazen de cami medresesinde, teorik dersler yanında hat meşki, Kur'an talimi ve hafızlık gibi uygulamaya dayalı dersler gerçekleştirilmiş; sıbyan mektebi olmayan köy, kasaba ve şehirlerde camiler çocukların eğitimi için okul olarak kullanılmıştır.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarihte olduğu gibi camileri ilim ve kitap merkezi haline getirmek, vatandaşlarımızı dini konularda sahih bilgi ile bilgilendirmek, toplumun mescid ve camilerden azami istifade etmesini sağlamak amacıyla çalışmalar yürütmekte; sahih dinî bilginin ehliyet ve liyakat sahibi görevliler marifetiyle vatandaşlarımıza ulaştırılmasına hassasiyet göstermektedir. Başkanlığımızca cami derslerindeki verimliliği artırmak amacıyla 2019 yılında her gün için bir ayet, bir hadis, bir dua ve bir fetva ihtiva eden "Din Görevlisi ile 365 Gün" isimli kitap basılmış ve bu eser gerek görevliler gerekse vatandaşlarımız tarafından takdir ve ilgiyle karşılanmıştır. Bu amaçla Hadislerle İslâm ve Kur'an Yolu gibi Başkanlığımız yayınlarından ve güvenilir kaynaklardan iktibasla hazırlanan, her gün için bir ayet, bir hadis, bir kıssa ve birkaç hisse ihtiva eden "Asr-ı Saadet'ten 365 Güne" isimli bu kitap hazırlanmış, tüm görevli ve vatandaşlarımızın faydasına sunulmuştur. Kitabın camilerimizi Asr-ı Saadet'in bilgi ve hikmeti ile aydınlatmasını, toplumumuza Saadet Asrı'nın örnekliğini ve huzurunu sunmasını temenni ediyoruz.

Gayret bizden, tevfik Allah'tandır.

1. GÜN:
ABDEST

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا...

"Ey iman edenler! Namaza kalkacağınız zaman yüzlerinizi, dirseklere kadar ellerinizi ve -başlarınıza mesh edip- her iki topuğa kadar da ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp iseniz iyice yıkanarak temizlenin..." (Mâide, 5/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مِفْتَاحُ الْجَنَّةِ الصَّلَاةُ وَمِفْتَاحُ الصَّلَاةِ الْوُضُوءُ.

Câbir b. Abdullah'tan (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cennetin anahtarı namaz, namazın anahtarı ise abdesttir." (Tirmizî, Tahâret, 1; İbn Hanbel, III, 341)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), ölümü ve ahireti hatırlatması dolayısıyla kabir ziyaretinde bulunur, ashâbına da bunu tavsiye ederdi. Her konuda ashâbına yol gösteren Rahmet Elçisi, kabristanda nasıl davranmaları gerektiği hususunda da

onları uyarır, kendisi de kabirdekilere selam verir ve dua ederdi. (Müslim, Cenâiz, 104) Âdeti olduğu üzere, bir gün sahâbîlerle birlikte bir kabristana uğradı ve *"Esselâmüaleyküm ey müminler diyarının sakinleri!"* diyerek selam verdi. Sonrasında ise, *"İnşallah biz de size katılacağız, (ancak din) kardeşlerimizi (dünyada) görmüş olmayı çok arzu ederdim."* diye ekledi. Bunu duyan sahâbîler merakla, "Yâ Resûlallah! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?" dediler. Allah Resûlü, *"Siz benim ashâbımsınız, kardeşlerim ise henüz (dünyaya) gelmeyenlerdir."* buyurdu. Bunun üzerine ashâb-ı kirâm, "Ümmetinden henüz dünyaya gelmeyenleri nasıl tanıyacaksın yâ Resûlallah?" diye sordular. Resûlullah şöyle dedi: *"Bir adamın siyah atlar arasında, alınları ve ayakları beyaz (sekili) atları olsa, onları tanımaz mı?"* Ashâbın, "Elbette tanır" cevabını duyan Resûl-i Ekrem, ümmetinden hiç görmediği insanları kıyamet gününde nasıl tanıyacağını, müjde niteliğindeki şu cevabıyla bildirdi: *"İşte benden sonra gelecek olan kardeşlerimin, aldıkları abdestten dolayı kıyamet günü abdest azaları parlayacak. Ben de onları Kevser havuzu başında karşılayacağım."* (Müslim, Tahâret, 39)

Hissemize Düşenler

- Abdest, başta namaz olmak üzere bazı ibadetlerin yerine getirilmesinin ön şartı olan maddi ve manevi temizliktir.
- Abdest alırken yüzü ve kolları yıkamak, başı mesh etmek ve ayakları yıkamak farzdır.
- Kılınan namazların Allah Teâlâ katında kabul edilmesi ve mükâfata vesile olması için abdestin özenle ve usulüne uygun olarak alınması gerekmektedir.
- Abdest alan kişi uzuvlarını maddi kirlerden temizlediği gibi, manevi kirlerden temizlenmekte ve arınmaktadır.
- Kıyamet gününde müminler abdest uzuvlarının parlaklığı sayesinde tanınacak ve mükâfata nail olacaklardır.

2. GÜN:
AD KOYMA

Ayet-i Kerime ve Meali

لِلّٰهِ مُلْكُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَآءُ يَهَبُ لِمَنْ يَشَآءُ اِنَاثاً وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَآءُ الذُّكُورَ ۙ اَوْ يُزَوِّجُهُمْ ذُكْرَاناً وَاِنَاثاً ۚ وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَآءُ عَقيماً اِنَّهُ عَليمٌ قَديرٌ

"Göklerin ve yerin egemenliği Allah'a aittir. O dilediğini yaratır; dilediğine kız çocukları bahşeder, dilediğine de erkek çocukları bahşeder. Yahut erkek ve kız çocuklarını birlikte verir. Dilediğini de çocuksuz bırakır. Şüphesiz O her şeyi bilir, her şeye gücü yeter." (Şûrâ, 42/49-50)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى الدَّرْدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّكُمْ تُدْعَوْنَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِأَسْمَائِكُمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِكُمْ فَأَحْسِنُوا أَسْمَاءَكُمْ.

Ebu'd-Derdâ'nın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Muhakkak ki siz kıyamet günü isimlerinizle ve babalarınızın isimleriyle çağırılacaksınız. O hâlde (çocuklarınıza) güzel isimler koyun." (Ebû Dâvûd, Edeb, 61)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, sadık dostu Hz. Ebû Bekir ile birlikte Mekke ile Medine arasında uzayıp giden yollardan geçeli iki sene olmuştu. Hicret

yolunun yolcusu bu defa hamile bir anne idi. Daha önce babasına ve Peygamberimize gizlice azık taşıyan, kuşağını ikiye bölüp su kırbasının ve azık torbasının ağzını bağlayan Esmâ bint Ebî Bekir, aşina olduğu yolu şimdi kendisi yürüyordu (Buhârî, Cihâd, 123). Ama bu defa meşakkat bir başkaydı. Bebeğinin doğumuna sadece birkaç gün kalmış olması onu yoruyor, mesafe tükenmek bilmiyordu. Sonunda Medine yakınlarındaki Kubâ köyü görünmüştü. Esmâ'yı babası Hz. Ebû Bekir'e, Allah'ın Resûlü'ne ve Müslümanlara kavuşturacak olan çetin yolculuk sona ermişti. Ama Kubâ'da onu bekleyen bir başka sürpriz vardı: Bebeğine kavuşma ânı gelmişti!

Esmâ'nın Kubâ'da doğum yapması, sadece kendisini değil daha önce hicret eden bütün Müslümanları sevince boğmuştu. Bu minik oğlan, Medine'de doğan ilk muhacir evlâdıydı. İçlerinden bir türlü atamadıkları korku sona ermiş, Yahudilerin Medine'ye göç eden Müslümanlara büyü yaptıkları ve bir daha çocukları olmayacağı şeklinde dalga dalga yayılan söylenti asılsız çıkmıştı. (Buhârî, Akîka)

Bu, son derece kıymetli bir bebekti. Dedesi Hz. Ebû Bekir, babası ise cennetle müjdelenen on sahâbîden birisi olan Zübeyr b. Avvâm'dı. Annesi onu Peygamber Efendimizin kollarına bıraktığında daha ne bir adı, ne de dünya nimetleriyle tanışıklığı vardı. Allah'ın Resûlü (s.a.s.) bebeği şefkatle kucakladı. Bu küçük töreni izleyenlerden bir hurma istedi ve hurmayı bir süre yumuşattıktan sonra bebeğin damağını bu hurma ile ovdu. Sonra dua etti Peygamberimiz. Bebeğin hayatı için hayır ve bereket diledi. Ve adı kondu: Abdullah. O, geleceğin halifesi, cesur ve âbid kumandan Abdullah b. Zübeyr olacaktı (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 45).

Hissemize Düşenler

- Çocuk, Allah'ın kullarına bir lütfu olmakla birlikte, gerek varlığı gerekse yokluğu ile bir imtihan vesilesidir.

- Kendisine ömür boyu onurla taşıyacağı güzel bir isim verilmesi, çocuğun anne-babası üzerindeki hakkıdır.

- Çocuğa verilecek ismin telaffuzu güzel olduğu kadar anlamı da güzel olmalıdır.

- Bebek dünyaya geldiğinde onun için hayır dua edilerek isminin konulması Peygamber Efendimizin sünnetidir.

3. GÜN:
ÂDÂB-I MUÂŞERET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا الَّتِي هِيَ اَحْسَنُ اِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ اِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِلْاِنْسَانِ عَدُواً مُبيناً

"Kullarıma söyle: (İnsanlara karşı) en güzel sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarını bozar. Çünkü şeytan insanın apaçık bir düşmanıdır." (İsrâ, 17/53)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى الدَّرْدَاءِ أَنَّ النَّبِىَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا شَىْءٌ أَثْقَلُ فِى مِيزَانِ الْمُؤْمِنِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ خُلُقٍ حَسَنٍ وَإِنَّ اللهَ لَيَبْغَضُ الْفَاحِشَ الْبَذِىءَ.

Ebu'd-Derdâ'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü müminin mizanında güzel ahlaktan daha ağır bir şey yoktur. Muhakkak ki Allah söz ve fiilleri çirkin kimselere son derece öfkelenir." (Tirmizî, Birr, 62)

Asr-ı Saadet'ten

Medine'ye hicretin üzerinden dokuz yıl geçmişti. Mekke fethedilmiş, Arap kabileleri gruplar hâlinde Medine'ye gelerek Allah Resûlü'nü ziyaret etmeye başlamıştı. Mudar kabilesinin bir kolu olan Temîmoğulları da bunlardan biriydi. Bir gün büyük bir gürültüyle Mescid-i Nebevî'ye girmişler ve kaba bir şekilde Allah Resûlü'ne seslenmiş, onu yanlarına çağırmışlardı. Kur'an-ı Kerim

onların bu hâllerini şöyle tasvir eder: *"(Resûlüm!) Sana odaların arkasından bağıranların çoğu, kıt akıllı kimselerdir. Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi, elbette kendileri için daha iyi olurdu. (Bununla beraber) Allah çok bağışlayan, çok merhamet edendir."* (Hucurât, 49/4-5; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, V, 210)

Bir başka olayda yine aynı kabileden bir grup Hz. Peygamber'in huzuruna gelmiş, Peygamberimiz de onlara iman ve İslâm'ın ilkelerine dair müjdeli şeyler anlatmıştı. Sözleri biter bitmez, bedeviler, "Bize (ahirete dair) müjdeler verdin, biraz da dünyalık mal ver!" diyerek Allah'ın Resûlü'ne karşı saygısızlık yapmışlardı. Bu sözlerden incinen Allah Resûlü'nün üzüntüsü yüzüne yansımıştı. (Buhârî, Meğâzî, 75) Çünkü o, rahmet ve nezaket, şefkat ve adalet peygamberiydi.

Hissemize Düşenler

- İnsanın, içinde bulunduğu topluma ve birlikte yaşadığı insanlara karşı sorumlulukları vardır.
- İnsanlarla iletişim kurarken güzel söz söylemek, gönül almak ve nezaket kurallarına riayet etmek esastır.
- İnsanların kalplerini kırıp, onları diğer insanlar içerisinde rencide edecek şekilde kaba ve çirkin sözler söylemek ve bu anlama gelebilecek fiiller ortaya koymak güzel ahlak ile bağdaşmaz.
- Allah'ın elçisi olması hasebiyle Hz. Peygamber'e (s.a.s.) duyulan saygı ve hürmet, imanın bir yansıması ve dinimizin bir gereğidir.
- Mümin, birlikte yaşadığı insanlarla ve toplumla iyi ilişkiler kurabilen, elinden ve dilinden insanların emniyette oldukları iyi geçimli kimsedir.

4. GÜN:
ADAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا اَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ اَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَاِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُهُ وَمَا لِلظّٰلِمِينَ مِنْ اَنْصَارٍ

"Allah yolunda her ne harcar veya her ne adarsanız, şüphesiz Allah onu bilir. Zulmedenlerin yardımcıları yoktur." (Bakara, 2/270)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لَا نَذْرَ إِلَّا فِيمَا ابْتُغِيَ بِهِ وَجْهُ اللّٰهِ تَعَالَى ذِكْرُهُ

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığı ile dedesinden naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"*Yüce Allah'ın rızasını kazandıracak şeylerin dışında adak adanmaz.*" (Ebû Dâvûd, Talâk, 7)

Asr-ı Saadet'ten

Sakîf kabilesinden Kerdem b. Süfyân'ın kızı Meymûne anlatıyor: "Veda haccında babamla birlikte dışarı çıkmıştım. Ben Allah Resûlü'nü orada gördüm. Etraftaki insanlar, 'Açılın! (Allah'ın Resûlü geliyor!)' diye bağrışıyorlardı. Dikkatle Hz. Peygamber'i gözlemeye başladım. Babam kalabalığı yararak Allah'ın Resûlü'ne yaklaştı. Efendimiz devesinin üzerindeydi. Babam ona iyice yaklaştı ve onun ayağını tuttu. Buna ses çıkarmayan Hz. Peygamber, devesini durdurarak babamı dinledi. Babam, 'Ey Allah'ın Resûlü! Ben vaktiyle, bir erkek çocuğum olursa, Büvâne dağının dik

yamaçlarında elli koyun keseceğim, diye adakta bulunmuştum, ne buyurursunuz?' diyerek, ne yapması gerektiğini sordu." (Ebû Dâvûd, Eymân ve nüzûr, 22)

Büvâne'de koyun kesmeyi adayan Kerdem, aslında bu vaadini yerine getirecekti, ancak adakta sözü geçen Büvâne, Kureyş'e ait bir putun bulunduğu bir yerdi. Kureyşliler orada saçlarını tıraş ederek kurbanlar kesmekte, yılda bir kez toplanıp törenler yapmaktaydı. (Zehebî, Târîhu'l-İslâm, I, 80) Dolayısıyla zihinlerdeki bütün hatıralarıyla şirki çağrıştıran bu özel yerde, kendisine bahşettiği nimete şükretme düşüncesiyle Allah için bir ibadet yerine getirilebilir miydi? İşte Kerdem'in zihnini bu soru meşgul etmekteydi.

Kıyamete kadar söz konusu kaygıyı taşıyacak olan ümmetine mesaj niteliğindeki cevap, çözümü içinde barındıran bir soruyla birlikte geldi. *"Orada herhangi bir put var mı?"* diye sordu Hz. Peygamber. Kerdem, Büvâne'nin şirk emarelerinden temizlendiğini dikkate alarak "Hayır" diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.), *"O hâlde Allah'a olan adağını yerine getir."* buyurdu. Kerdem, bunun üzerine adağını yerine getirdi.

Hissemize Düşenler

- Adakta bulunmak Allah'a (c.c) söz vermek demektir ve yerine getirilmesi gerekir.
- Adak Allah'ın (c.c) rızasını kazanmak için yapılmalı, karşılığında dünyevî bir beklentiye girilmemelidir. Zira adak, Allah'ın takdirini değiştirmez.
- Adağın dinen geçerli bir adak olabilmesi için adanan fiilin cinsinden namaz, oruç, kurban gibi farz veya vacip bir ibadet bulunmalıdır.
- Mümin tevhid akidesini zedeleyecek ve Allah'a (c.c) ortak koşmak anlamına gelebilecek söz ve fiillerden uzak durmalıdır.
- Kurban kesmeyi adayan kimse ve bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri, adak kurbanın etinden yiyemez. Şayet yiyecek olurlarsa yediklerinin bedelini tasadduk etmeleri gerekir.

5. GÜN:
ADAĞIN ŞARTLARI

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اِنِّي اَخَافُ اِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

"De ki: 'Ben Rabbime isyan edersem gerçekten büyük günün (ahiret) azabına uğrayacağımdan korkarım.'" (En'âm, 6/15)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهَا) عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ نَذَرَ أَنْ يُطِيعَ اللهَ فَلْيُطِعْهُ، وَمَنْ نَذَرَ أَنْ يَعْصِيَهُ فَلَا يَعْصِهِ.

Hz. Âişe'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim Allah'a itaat etmeyi adarsa, Allah'a itaat etsin. Her kim de Allah'a karşı isyan etmeyi adarsa, sakın Allah'a isyan etmesin!" (Buhârî, Eymân ve nüzûr, 28)

Asr-ı Saadet'ten

Bütün yükümlülüklerde olduğu gibi, Allah Resûlü, yerine getirilmesini emrettiği adaklarda da "yapabilme gücünü" esas almaktaydı. Ensardan Ebû Zer el-Gıfârî'nin eşi Ümmü Zer ile Peygamberimizin devesi Adbâ bir savaşta düşmanın eline geçmişti. Ümmü Zer prangaya vurulmuş bir hâldeydi. Her nasılsa, bir gece ahali hayvanlarını evlerinin önüne salarken kadın bağından kurtulmayı başardı ve develerin yanına kadar ulaştı. Fakat o, bir devenin yanına varır varmaz deve böğürüyor, o da irkilip diğerine yöneliyordu. Sonunda Adbâ adlı devenin yanına geldiğinde o böğürmedi. Râvinin dediğine göre, zaten bu deve uysal bir hayvandı. Ümmü Zer deveye atlayıp onu sürdü

ve hızla oradan uzaklaştı. Onun kaçtığını fark eden eşkiya grubu, peşine düştülerse de yarışlarda derece yapan Adbâ'ya yetişemediler. Sonunda Adbâ sayesinde Ümmü Zer Medine'ye sağ salim ulaştı. Ümmü Zer, "Allah bu devenin sırtında beni sağ salim yurduma kavuşturursa deveyi kurban edeceğim." diye adak adamıştı. Medine'ye ulaştığında onu gören halk, "(Bu deve) Adbâ'dır ve Allah Resûlü'nün devesidir." diye Ümmü Zerr'i uyardılar. Fakat o, deveyi kurban etmeye yemin ettiğini anlattı. Ahali, Efendimize gelerek durumu bildirdi. Allah'ın Resûlü buyurdular ki: *"Fesübhânallâh! Adbâ'yı ne de kötü ödüllendirmiş! Allah onu devenin sırtında sağ salim ulaştırırsa deveyi kesecekmiş! Hâlbuki işlenmesi günaha yol açacak adağın da başkasının malıyla yapılacak adağın da yerine getirilmesi uygun değildir. Allah'a isyan yolunda adak olmaz!"* (Müslim, Nezr, 8)

Hissemize Düşenler

- Allah'a isyan etmek ve O'nun buyruklarını yerine getirmemek ahirette büyük bir üzüntü sebebi olacaktır.

- Adanan şeyin meydana gelmesi ve yapılması mümkün ve dinen meşru olması, mal ise adayan şahsın mülkiyetinde bulunması gerekir.

- Yapılan adağın Allah'a isyan, bid'at, günah ve mâsiyet içermemesi gerekir. Bu nitelikteki adaklar muteber değildir.

- Adanan şeyin cinsinden farz veya vacip bir ibadetin bulunması; bu ibadetin başka bir ibadete vesile olan (abdest ve ezan gibi) bir ibadet değil, bizzat hedeflenen (maksût) bir ibadet olması gerekir.

- Adanan ibadetin, kişinin üzerine daha önce farz veya vacip olmaması gerekir.

6. GÜN:
ADALET VE HAKKANİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرٰيكَ اللهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيماً

"Ey Muhammed! Biz sana Kitab'ı (Kur'an'ı) hak olarak indirdik ki insanlar arasında Allah'ın sana öğrettikleri ile hüküm veresin. Sakın hainlerin savunucusu olma." (Nisâ, 4/105)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ [عَبْدِ اللهِ] بْنِ أَبِى أَوْفَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللهَ مَعَ الْقَاضِى مَا لَمْ يَجُرْ. فَإِذَا جَارَ تَخَلَّى عَنْهُ وَلَزِمَهُ الشَّيْطَانُ.

Abdullah b. Ebû Evfâ'nın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah, haksızlık etmediği sürece hâkimle beraberdir. Haksızlık yaparsa Allah ondan uzaklaşır, şeytan onunla beraber olur." (Tirmizî, Ahkâm, 4)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin dokuzuncu senesinde, kabilesinden on kişilik bir heyetle Medine'ye gelip Müslüman olan Vâbisa b. Ma'bed el-Esedî, İslâm ile ilgili hususları Allah Resûlü'nden (s.a.s.) öğrenmek için kısa bir süre Medine'de kalmaya niyetlendi. Medine'de kalacağı süre zarfında nelerin sevap nelerin günah olduğunu eksiksiz olarak öğrenip memleketine dönmek istiyordu. Bu amaçla doğruca

Resûlullah'a (s.a.s.) gitti. Ne var ki Peygamberimizin etrafında oldukça kalabalık bir cemaat vardı. Ancak Vâbisa kararlıydı. Oradakileri kızdırmak pahasına da olsa, kalabalığı yararak ilerlemeye ve "en sevdiğim insan" dediği Sevgililer Sevgilisine yaklaşmaya çalıştı. Onu gören Peygamberimiz (s.a.s.), *"Yaklaş ey Vâbisa! Yaklaş ey Vâbisa!"* dedi. Bunun üzerine dizi dizine değecek kadar yakınına gelen Vâbisa henüz sorusunu sormadan Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"Bana sormaya geldiğin şeyin ne olduğunu sana haber vereyim mi?"* Vâbisa, "Evet ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.), *"Bana iyilik ve kötülük, sevap ve günah hakkında sormaya mı geldin?"* dedi. Vâbisa, "Evet" diye cevap verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), üç parmağını birleştirip Vâbisa'nın göğsüne vurdu ve şöyle buyurdu: *"Kendine danış ey Vâbisa! İyilik, gönlünün huzur bulduğu ve içine sinen şeydir; kötülük ise insanlar ona onay verseler bile gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan şeydir."* (İbn Hanbel, IV, 227; Dârimî, Büyû', 2)

Hissemize Düşenler

- İslâm, hak ve adalet dinidir. Bütün iyilikleri kendinde toplamıştır.
- Hak aramanın en güzel yolu hakkaniyet üzere olmaktır. Vicdanını diri tutmaktır.
- Aleyhimize bile olsa doğrudan ve doğruluktan şaşmamak mümin ahlakının bir gereğidir.
- Birtakım sebeplerle hakkı gizleyenler ya da haksızlık edenler ancak kendilerini kandırırlar.
- Yalan yere yemin, yalancı şahitlik, iftira gibi kötülükler dinimizde haram kılınmıştır.
- Mahkeme-i Kübrâ'da yani kıyamet gününde herkes bu dünyada yapıp ettiğinin hesabını eksiksiz verecek ve karşılığını görecektir.

7. GÜN:
ADALET VE HUKUK ÖNÜNDE EŞİTLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَانِ وَاِيْتَآئِ ذِي الْقُرْبٰى وَيَنْهٰى عَنِ الْفَحْشَآءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ ۚ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

"Şüphesiz Allah, adaleti, iyilik yapmayı, yakınlara yardım etmeyi emreder; hayâsızlığı, fenalık ve azgınlığı da yasaklar. O, düşünüp tutasınız diye size öğüt veriyor." (Nahl, 16/90)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّمَا ٱلْإِمَامُ جُنَّةٌ، يُقَاتَلُ مِنْ وَرَائِهِ، وَيُتَّقَى بِهِ، فَإِنْ أَمَرَ بِتَقْوَى اللّٰهِ (عَزَّ وَجَلَّ) وَعَدَلَ، كَانَ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرٌ، وَإِنْ يَأْمُرْ بِغَيْرِهِ، كَانَ عَلَيْهِ مِنْهُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Devlet otoritesi en büyük hamidir. Haksızlıklarla onun vasıtasıyla mücadele edilir ve onun vasıtasıyla (tehlikelerden) korunulur. Şayet devlet otoritesi, Allah'tan sakınmayı emreder ve adaletle hükmederse bu yaptıklarından sevap kazanır. Bunun aksine davranırsa vebalini çeker."

(Müslim, İmâre, 43)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke yeni fethedilmişti. Allah Resûlü ve Müslümanlar sevinçliydi. Ancak öteden beri Müslümanları rahatsız eden Hevâzinlilerin o sıralarda savaş hazırlıkları yaptıkları haberleri geldi. Allah Resûlü durumun doğru olduğu haberini alınca savaş kaçınılmaz oldu ve ordusuyla hemen harekete geçti. Tarihte Huneyn veya Hevâzin olarak anılan bu savaşta Müslümanlar, işin başında bozguna uğrayıp geri çekilmek zorunda kaldılarsa da Allah Resûlü ve sadık sahâbîlerin teşvikiyle güçlerini yeniden toparlayıp tekrar savaşmaya başladılar ve düşmanlarını mağlup ettiler.

Hevâzinliler savaş meydanına yüklü malları ve çoluk çocuklarıyla gelmişlerdi. Bozguna uğrayıp dağılınca bütün malları Müslümanlara kalmıştı. Allah Resûlü ordusunu Mekke'nin 15 km kuzey istikametinde yer alan Ci'râne mevkiinde topladı. Savaştan elde ettikleri ganimetleri Müslümanlara paylaştırmaya başladı. Çok geçmeden, Benî Temîm kabilesine mensup Zülhuveysıra adlı bir bedevi geldi ve "Yâ Resûlallah! Adaletli ol!" dedi. Hz. Peygamber, *"Yazıklar olsun sana! Ben de adaletli olmazsam kim adaletli olabilir? Eğer adaletli olmazsam, sen hüsrana uğrarsın, bütün umutların boşa çıkar."* (Müslim, Zekât, 148) diyerek bu kişiye sitemde bulundu.

Peygamber Efendimiz bu savaşta, henüz yeni Müslüman olmuş Ebû Süfyân b. Harb, Safvân b. Ümeyye, Uyeyne b. Hısn ve diğer Mekkeli liderlere ganimetten biraz fazla hisse vermiş, böylelikle onların kalplerini İslâm'a ısındırmayı amaçlamıştı. Zülhuveysıra, Allah Resûlü'nün bu uygulamasına itiraz etmişti. Onun beklentisine göre adalet, savaşa katılan her nefere eşit şekilde hisse verilmesiyle gerçekleşebilecekti. Uygulama bu şekilde olmayınca da duruma itiraz etmişti. Allah Resûlü de aslında ganimeti eşit şekilde paylaştırırdı. Ancak burada farklı bir durum vardı. Henüz güçlenmeye başlayan İslâm dininin önde gelen düşmanları Mekke'nin fethi sırasında yeni Müslüman olmuşlar ve on yedi gün sonra da Allah Resûlü ile beraber Huneyn Savaşı'na katılmışlardı. Peygamber Efendimiz İslâm'ı benimsemeleri ve dinde sebat göstermeleri için onlara fazla pay vermiş ve böylece gönüllerini kazanmıştı. Burada yadırganacak bir durum söz konusu değildi. Nitekim Allah Teâlâ zekât verilebilecek kişiler arasında kalpleri İslâm'a ısındırılacak olan bu

tür kişileri de saymaktaydı. (Tevbe, 9/60)

Hissemize Düşenler

- İnsan, bireysel ve toplumsal hayatta her daim adaletli davranmak ve adaletin sağlanması için gayret etmekle mükelleftir.

- İnsanlar arasındaki hukuk ihlallerine ve haksızlıklara karşı, yine hukuk içerisinde mücadele edilmesi gerekir.

- Yöneticiler, idareleri altında bulunan insanlar arasında tarafsız ve adil davranırlarsa mükâfat elde ederler. Aksi takdirde büyük bir vebal altına girmiş olurlar.

- Mutlak ve katı eşitlikçi tutum her zaman adaleti tesis etmez, bazen zulme de neden olabilir. Bu nedenle adaletin sağlanması için insanların içerisinde bulundukları durumu, fiziksel ve zihinsel özelliklerini, birikimlerini ve yeteneklerini gözetmek hakkaniyet ilkesine daha uygundur.

- Adaletin eşit uygulanması, hukuk önünde eşitlik ve her bireyin eşit haklara ve imkânlara sahip olması ile ilgilidir.

8. GÜN:
ADALET VE KUL HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلّٰهِ شُهَدَآءَ بِالْقِسْطِ وَلَا
يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاٰنُ قَوْمٍ عَلٰٓى اَلَّا تَعْدِلُوا اِعْدِلُوا هُوَ اَقْرَبُ لِلتَّقْوٰى
وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

"Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvaya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Mâide, 5/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّ الْمُقْسِطِينَ عِنْدَ اللهِ تَعَالَى عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ عَلَى
يَمِينِ الرَّحْمَنِ، الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُوا.

Abdullah b. Amr b. Âs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yönettikleri insanlara, ailelerine ve sorumlu oldukları kişilere karşı adaletli davrananlar, Allah katında, Rahmân'ın yanında nurdan minberler üzerinde ağırlanacaktır." (Nesâî, Âdâbü'l-kudât, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Nu'mân b. Beşîr'in annesi Amra bint Revâha, eşinden, çocuğu için bir miktar

mal ister. Nu'mân'ın babası ise işin üzerine düşmez ve bir yıl kadar eşini oyalar. Ancak eşi talebinden vazgeçmez. Sonunda babası Nu'mân'a bağışta bulunmayı kabul eder. Ancak bu sefer de annesi, yapacağı bu hibeye Allah Resûlü'nü şahit göstermedikçe ikna olmayacağını ifade eder. Babası, o zaman henüz bir çocuk olan Nu'mân'ın elinden tutarak Peygamber Efendimize gider ve durumu şöyle arz eder: "Yâ Resûlallah, oğlumun annesi, ona yaptığım bağışa şahit olmanı istiyor." Peygamberimiz sorar: *"Başka çocuğun var mı?"* "Evet, var." *"Peki, hepsine aynı miktarda mal verdin mi?"* "Hayır yâ Resûlallah!" Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.), *"O zaman beni şahit tutma. Çünkü ben adaletsizliğe şahit olamam!"* buyurur. (Müslim, Hibe, 14) Ayrıca, *"İyilik yapmaları konusunda çocuklarının sana eşit davranmalarını istemez misin?"* diye ekler. Nu'mân'ın babası, "Elbette isterim yâ Resûlallah!" diye cevap verir. *"O hâlde bu yaptığın doğru olmaz!"* diyen Peygamberimiz *"Çocuklarınız arasında adil davranın."* uyarısında bulunur. (Müslim, Hibe, 17-18)

Hissemize Düşenler

- Allah'a ve toplumdaki diğer bireylere karşı her zaman ve her şart altında adaleti gözetmek gerekir.
- Üzerimizde hakkı olan herkese haklarını vermek, bu dünyadaki sorumluluğumuzun önemli bir veçhesidir.
- Yönettikleri insanlara, ailelerine ve sorumlu oldukları kişilere karşı adaletli davrananlar ahirette büyük bir mükâfata nail olacaklardır.
- İnsanda adalet bilincinin oluştuğu ilk yer ailedir.
- Anne ve baba; çocukları arasında adil davranmalı, aralarında ayrım yapıldığı düşüncesi oluşturacak uygulamalardan uzak durmalıdır.

9. GÜN: AFFETMEK NEBEVÎ BİR ERDEMDİR

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمينَ الْغَيْظَ وَالْعَافينَ عَنِ النَّاسِ وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنينَ

"Onlar bollukta da darlıkta da Allah yolunda harcarlar, öfkelerini yenerler, insanları affederler. Allah işini güzel yapanları sever." (Âl-i İmrân, 3/134)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا نَقَصَتْ صَدَقَةٌ مِنْ مَالٍ، وَمَا زَادَ اللهُ عَبْدًا بِعَفْوٍ إِلَّا عِزًّا، وَمَا تَوَاضَعَ أَحَدٌ لِلّٰهِ إِلَّا رَفَعَهُ اللهُ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Sadaka, malı eksiltmez. Allah, affeden kulunun saygınlığını artırır. Bir kimse Allah için tevazu gösterirse Allah ancak onun şerefini yüceltir."* (Müslim, Birr, 69)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber Mekke'nin fethi için hazırlıkları büyük bir gizlilikle yürütüyor, bir yandan da, *"Allah'ım! Yurtlarında ansızın karşılarına çıkıncaya kadar Kureyşlilerin casus ve habercilerini tut!"* diye dua ediyordu. (Vâkıdî, Meğâzî, II, 796; İbn Hişâm, Sîret, V, 52) Medine'den dışarıya herhangi bir haber

sızmaması için bütün çıkışlar durdurulmuştu.

Hz. Peygamber'i bu şekilde sıkı davranmaya iten sebep, Mekke'yi ani bir baskın ile ele geçirip savaşa ve kan dökülmesine meydan vermemekti. Çünkü Mekkeli müşrikler, Müslümanların Mekke'nin fethi amacıyla bir hazırlık içinde olduklarını haber aldıkları takdirde gerekli önlemleri alarak güçleri yettiğince şehri savunacaklardı. Neticede çok sayıda can kaybına sebep olan bir savaş cereyan edebilirdi. Fakat bütün bu gizlilik gayretlerine rağmen Hâtıb b. Ebû Beltea isimli bir muhacir Mekke'ye, oradaki yakınlarını kollamak maksadıyla, yapılan hazırlıkları bildiren bir mektup göndermek istemişti. Hz. Peygamber, bir kadın tarafından taşınan bu mektuptan haberdar oldu ve Mekke'ye ulaşmasını engelledi. Hz. Ömer, ihaneti sebebiyle Hâtıb'ı öldürmek için izin istese de âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz (s.a.s.), *"Ama o Bedir'e katıldı."* buyurarak Hâtıb'ı affetti. (Buhârî, Cihâd, 141; Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 161)

Hissemize Düşenler

- İnsanlara İslâm'ı tebliğ ederken yumuşak bir üslup kullanılmalı, onları etrafımızdan uzaklaştıracak kaba ve katı kalpli tutumlardan uzak durulmalıdır.
- Affetmek insanı güçlü ve saygın kılan bir erdemdir.
- Affetmek kin, öfke, nefret ve düşmanlık gibi insan gönlüne ağır gelen duygu ve düşünceleri temizler.
- Kul, Allah Teâlâ'nın kendisini affetmesini umduğu gibi kendisi de başkasını affedebilmelidir.
- İşlediği kusur ve hata, devlet ve toplum nizamı için hayati öneme sahip bir konuya tekabül ediyor olsa bile hatasını anlayan kişiyi affetmek Peygamber Efendimizin sünnetidir.

10. GÜN: AFFETMEK VE KÖTÜLÜĞE İYİLİKLE MUKABELE

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِنَّ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ وَاَوْلَادِكُمْ عَدُواًّ لَكُمْ
فَاحْذَرُوهُمْ ۚ وَاِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَاِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحيمٌ

"Ey iman edenler! Eşlerinizden ve çocuklarınızdan da size düşman olanlar vardır, onlardan sakının. Ama affeder, hoşgörülü ve bağışlayıcı davranırsanız, şüphesiz Allah da çok bağışlayıcı ve engin merhamet sahibidir." (Tegâbün, 64/14)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: مَا انْتَقَمَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
لِنَفْسِهِ فِى شَيْءٍ يُؤْتَى إِلَيْهِ حَتَّى تُنْتَهَكَ مِنْ حُرُمَاتِ اللهِ فَيَنْتَقِمَ لِلّٰهِ.

Hz. Âişe anlatıyor: "Allah Resûlü (s.a.s.), kendisine yapılan bir şeyden dolayı şahsi olarak kimseyi cezalandırmamıştır; ancak, Allah'ın yasaklarının çiğnenmesi durumunda Allah için ceza vermiştir." (Buhârî, Hudûd, 42)

Asr-ı Saadet'ten

Bir defasında Hz. Âişe, Allah Resûlü'ne başındaki miğferin kırıldığı, yüzünün kanlara bulandığı ve dişinin kırıldığı Uhud gününden daha sıkıntılı bir gününün olup olmadığını sormuş, Peygamberimiz de Tâif dönüşünde yaşadıklarının hayatının en ıstıraplı ve unutulmaz anları olduğunu söylemişti. Tâifliler, kendilerini İslâm'a davet için gittiğinde Allah Resûlü ile alay etmiş ve

ona hakarette bulunmuşlar, hatta geçip gideceği yolun iki yanına oturarak attıkları taşlarla onu yaralamışlardı. Ellerinden kurtulduğu zaman mübarek ayaklarından kanlar akıyordu. Bir ağacın dibinde biraz dinlendikten sonra ellerini göğe kaldırarak hâlini Yüce Allah'a arz etti. Bu sırada gökte bir bulutun içinde Cebrail'i gördü. Cebrail (a.s.), Allah'ın onun duasını işittiğini, onlar hakkında ne dilerse yapması için dağlar meleğini gönderdiğini söyledi. Dağlar meleği ise Hz. Peygamber'e selam verdikten sonra Ebû Kubeys ve Kuaykıân adlı iki büyük dağı zalimlerin başına geçirebileceğini bildirdi. Buna karşılık Hz. Peygamber (s.a.s.), *"Hayır. Bilakis ben Allah'ın onların soyundan sadece kendisine kulluk edecek bir nesil çıkarmasını ümit ederim."* dedi. Kavmi tarafından benzer zulümlere maruz kalan fakat yine de, *"Allah'ım! Kavmimi bağışla, çünkü onlar bilmiyorlar."* diyen önceki bir peygamber gibi, Resûl-i Ekrem de Tâifliler için Allah'tan af dilemişti. O gün Resûl-i Ekrem'in onları bağışlaması on iki yıl gibi kısa bir süre içinde meyvesini verecek, Tâifliler Medine'ye bir heyet gönderip kendi istekleriyle İslâm dinini kabul ettiklerini bildireceklerdi. (Buhârî, Meğâzî, 24)

Hissemize Düşenler

- Kötülük yapan bir kişiye iyilikle karşılık vermek, husumet ve düşmanlıkların sona ermesinde etkili olur.
- İnsanın şahsi kin ve düşmanlıklardan ziyade inandığı değerler uğruna ilkeli ve tutarlı bir mücadele vermesi gerekir.
- Hatadan dönmek ve hak sahiplerinden özür ve helallik dilemek ahlaki bir erdemdir.
- Affetmek, kötülükleri engelleyerek iyilik ve hayır yolunda yeni bir çığır açmak için güzel bir fırsattır.
- Hayatta karşılaşılan haksızlık ve zulümler karşısında umudu kaybetmemek, Allah'tan bu tür zor durumları hayra çevirmesi için niyazda bulunmak ve insanlara mühlet vermek gerekir.

11. GÜN:
AĞIZ VE DİŞ TEMİZLİĞİ

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا تَقُمْ فيهِ اَبَداً لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُومَ فيهِ فيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ اَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرينَ

"Onun içinde asla namaz kılma. İlk günden temeli takva (Allah'a karşı gelmekten sakınmak) üzerine kurulan mescit (Kuba mescidi), içinde namaz kılmana elbette daha layıktır. Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da tertemiz onları sever." (Tevbe, 9/108)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي -أَوْ عَلَى النَّاسِ- لَأَمَرْتُهُمْ بِالسِّوَاكِ مَعَ كُلِّ صَلَاةٍ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimi -yahut insanları- sıkıntıya düşürmekten korkmasaydım onlara her namaz vaktinde ağızlarını temizlemelerini emrederdim." (Buhârî, Cum'a, 8)

Asr-ı Saadet'ten

Artık vakit tamamdı. Yolculuk emareleri iyice belirmişti. Resûlullah (s.a.s.) mübarek başını sevgili eşi Hz. Âişe'nin göğsüne yaslamış, Rabbine kavuşmayı bekliyordu. Bu sırada huzura, Hz. Âişe'nin kardeşi Abdurrahman girdi.

Elindeki misvak Resûlullah'ın dikkatini çekmişti. Eşini çok iyi tanıyan Hz. Âişe, onun misvakı almak istediğini anlamıştı. "Onu senin için alayım mı?" diye sordu. Resûl-i Ekrem, "*Evet.*" dercesine başını salladı. Hz. Âişe kardeşinden misvakı aldı ve onu Âlemlerin Efendisi'ne vermek istedi. Ancak Allah Resûlü'nün misvakın ucunu yumuşatacak kadar dahi gücü yoktu. Bu sefer Âişe, "Onu senin için (ıslatıp) yumuşatayım mı?" diye sordu. Allah Resûlü'nün mübarek başları yine hareket etti. "*Evet.*" diyordu. Belli ki artık dil sükûta başlamış, gözler konuşuyordu. Maksat anlaşılmıştı. Hz. Âişe hemen misvakın ucunu kesti, ezip yumuşattı ve onu Resûlullah'a uzattı. Allah Resûlü misvakı aldı ve onu ağzında gezdirdi. Ebedî âleme giderken bile dişlerini temizliyordu. Bir taraftan da, "*Lâ ilâhe illâllâh! Gerçekten de ölümün sıkıntıları var.*" diyordu. (Buhârî, Meğâzî, 84; İbn Hanbel, V I, 274) Bütün hayatı boyunca ashâbına temizliğin önemini vurgulamıştı Hz. Peygamber. Hayatının son anlarında da ümmetine temizliği öğütlüyordu. Özellikle de ağız ve diş temizliğini.

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c) maddi ve manevi temizliğe özen gösteren kullarını sever.
- Ağız ve diş temizliğini gün içerisinde düzenli olarak tekrarlamak, gerek insan sağlığına olumlu katkıları gerekse ibadetlerin manevi kazanımlarını artırması açısından önemlidir.
- Ağız ve diş temizliğine özen göstermek kişinin kendisine, diğer insanlara ve Rabbine karşı saygısının bir gereğidir.
- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) hayatının her döneminde olduğu gibi ebedi âleme irtihaline çok kısa bir süre kaldığında dahi ağız ve diş temizliğine özen göstermesi konunun önemini ortaya koymaktadır.

12. GÜN:
AHDE VEFA

Ayet-i Kerime ve Meali

بَلٰى مَنْ اَوْفٰى بِعَهْدِه وَاتَّقٰى فَاِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

"Hayır, öyle değil! Her kim ahdine vefa gösterir ve sakınırsa, bilsin ki Allah o sakınanları sever." (Âl-i İmrân, 3/76)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: مَا خَطَبَنَا نَبِيُّ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِلَّا قَالَ: لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ.

Enes b. Mâlik şöyle demiştir: Allah'ın Peygamberi (s.a.s.) bize hutbe verdiği zaman mutlaka şöyle buyururdu:

"Emanete riayet etmeyenin imanı yoktur; ahde vefa göstermeyenin ise dini yoktur." (İbn Hanbel, III, 134)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nün ashâbından Enes b. Nadr, Bedir Savaşı'na katılamamıştı. Buna çok üzülmüş, "Allah, Resûlullah'la birlikte bir savaşta bulunmamı nasip ederse, neler yapabileceğimi görecektir." diyerek duygularını ifade etmiş, ancak ileri gitmekten de çekinmişti. Aslında bu, Allah'a ve Allah adına verilmiş bir sözdü. Sonraki yıl Resûlullah'la birlikte Uhud Savaşı'na katıldı. Enes için, verdiği sözü tutmanın zamanıydı. Ayneyn Geçidi'nde konuşlandırılan okçuların yerlerini terk etmesi üzerine yaşanan kargaşada Resûlullah'ın öldüğü haberi yayıldı. Müslümanlar sağa sola kaçışmaya başladı. Bu kargaşa esnasında

Enes, gözünü bile kırpmadan müşriklerin üzerine yürürken Sa'd b. Muâz ile karşılaştı. Sa'd, "Ey Ebû Amr! Nereye?" diye sorduğunda Enes'in cevabı, "Cennetin kokusu ne kadar hoş, Uhud'un gerisinden bu kokuyu alabiliyorum." oldu. O, korkusuzca ilerlemeye devam etti, savaştı ve şehit oldu. Öyle ki vücudu seksenden fazla yara aldı. Şehitlerin kimliklerini belirleme çalışmasından sonra, kız kardeşi Rübeyyi', "Kardeşimi sadece parmak uçlarından tanıyabildim." demişti.

Enes b. Nadr verdiği sözü tutmuştu. Allah Teâlâ, "*Müminler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir, kimi de (şehitliği) beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde (sözlerini) değiştirmemişlerdir.*" (Ahzâb, 33/23) ayetiyle, Enes b. Nadr gibi yiğitlere övgü yağdırmıştı. (Müslim, İmâre, 148)

Hissemize Düşenler

- Allah'a ve Resûlü'ne verilen sözler yerine getirilmeye en layık sözlerdir.
- Ahde vefa göstermek, verilen söze ve antlaşmaya sadık kalmak dinimizin bir gereğidir.
- İnsan, güzel söz söylemekle sorumlu olduğu gibi sözüne sadık kalmakla da sorumludur.
- Allah'a verilen söze sadık kalmak ve bu uğurda gerekirse can vermek en büyük şereftir.
- Sahâbe-i kirâm Allah yolunda cihat ederken şehadet mertebesine ulaşmayı gönülden istemiş ve bir kısmı bu şerefe nail olmuştur.

13. GÜN: AHDE VEFA VE ANTLAŞMAYA BAĞLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

"Yine o müminler emanetlerine ve ahidlerine sadakat gösterirler." (Mü'minûn, 23/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ اَلْإِيمَانُ قَيَّدَ الْفَتْكَ لَا يَفْتِكُ مُؤْمِنٌ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İman, (kendisine can güvenliği konusunda eman verilen bir kimseyi) ihanet ederek öldürmeyi engeller. Mümin (böyle bir kimseyi) aldatarak öldürmez." (Ebû Dâvûd, Cihâd, 157)

Asr-ı Saadet'ten

Mekkeli müşrikler adına Süheyl b. Amr, Hz. Peygamber'le on yıllığına Hudeybiye Antlaşması'na imza atmak üzereydi. Antlaşma metni henüz hazırlanırken Süheyl b. Amr'ın oğlu Ebû Cendel, ayaklarına vurulmuş pranganın zincirleriyle sıçrayarak çıkageldi Allah Resûlü'nün huzuruna. İslâm'ı kabul ettiği için prangaya vurulmuş olan Ebû Cendel, müşriklerin ellerinden kurtulup çok yakınına, Hudeybiye'ye kadar gelmiş olan Hz. Peygamber'e sığınmıştı. Ancak Hz. Peygamber'le Mekkeli müşrikler arasında

imzalanmak üzere olan antlaşmada, Mekkelilerden Hz. Peygamber'e sığınanların İslâm'ı kabul etmiş olsalar dahi Mekkelilere geri verileceğine dair bir madde vardı.

Tarafların antlaşma üzerinde konuştukları esnada gerçekleşen bu iltica üzerine Süheyl, antlaşma gereği oğlu Ebû Cendel'in kendisine teslim edilmesini istedi. Müslüman olan Ebû Cendel, müminlere yönelerek yalvardı, kendisine işkence edildiğini söyledi. Zaten ne kadar çok işkenceye uğradığı her hâlinden belli idi. Yürekleri parçalayan bu manzara karşısında Hz. Peygamber, Ebû Cendel'i babasına teslim etmek istemedi. Hatta Ebû Cendel'i kendi yanlarına aldıktan sonra antlaşmayı imzalamasını ona teklif etti. Ancak Süheyl bunu kabul etmedi. Sonunda Ebû Cendel'i müşriklere teslim eden Hz. Peygamber, üzerinde anlaşmak üzere oldukları bir ahdi yerine getirdi ve Ebû Cendel'e sabretmesini tavsiye etti. Ebû Cendel'in yakarışı orada bulunan müminleri ağlattı ise de bir süre sonra durum Müslümanların lehine döndü. (Abdürrezzâk, Musannef, V, 330)

Hissemize Düşenler

- Emanetlere, verilen sözlere ve yapılan antlaşmalara sadık kalmak müminlerin ayırıcı vasıflarındandır.

- Söz verdiğinde sözünde durmak, mümin için dünyada onur ve güven, ahirette ise mükâfat vesilesidir.

- Ahde vefa göstermek, verilen sözde durmak, toplumda güven ve itimadı tesis ederken buna muhalif davranmak kargaşa, huzursuzluk ve güven kaybına neden olmaktadır.

- Kişinin lehine de aleyhine de olsa yapılan antlaşma ve verilen sözlere sadık kalması gereklidir.

- Hayır zannettiğimiz şeylerde şer, şer zannettiğimiz şeylerde ise hayır olabilir.

14. GÜN:
AHDE VEFA VE FEDAKÂRLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذِينَ يُوفُونَ بِعَهْدِ اللهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ ۙ وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا
اَمَرَ اللّٰهُ بِهٖٓ اَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوۤءَ الْحِسَابِ

"Onlar, Allah'a verdikleri sözü yerine getiren ve sözleşmeyi bozmayanlardır. Onlar, Allah'ın riâyet edilmesini emrettiği haklara riâyet eden, Rablerine saygı besleyen ve kötü hesaptan korkanlardır." (Ra'd, 13/20-21)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا تُمَارِ
أَخَاكَ وَلَا تُمَازِحْهُ وَلَا تَعِدْهُ مَوْعِدَةً فَتُخْلِفَهُ.

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kardeşinle (düşmanlığa varan) tartışmaya girme, onunla (kırıcı şekilde) şakalaşma ve ona yerine getiremeyeceğin sözü verme." (Tirmizî, Birr, 58)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah (s.a.s.), Mekke'nin fethinden sonra on beş gün burada kaldı. Bu nedenle ensar, doğup büyüdüğü yere tekrar kavuşan Hz. Peygamber'in Mekke'de kalacağına dair endişe duymaya başladı. Böyle mübarek bir beldeden artık ayrılmak istemeyeceğini, hatta memleketine karşı şefkat ve rağbetinin arttığını düşündüler. "Allah ona yurdunu ve beldesini fethetmeyi nasip etti. Burada kalır belki…" dediler. (İbn Hişâm, Sîret, V, 79-80) Safâ Tepesi'nde dua etmekte olan Allah Resûlü, ensarın bu endişelerini sezince onlara olan vefasını

dile getiren şu sözleriyle yüreklerine su serpti: *"Ey ensar! Öyle bir şey yapmaktan Allah'a sığınırım. Ben sizin memleketinize hicret ettim. Hayatım da sizinle; ölümüm de sizinledir."* (Müslim, Cihâd ve siyer, 86) Sonrasında şehrin idaresini İslâm'ı yeni kabul etmiş Attâb b. Esîd isimli bir Mekkeliye bırakarak Huneyn'e doğru hareket etti. (İbn Hişâm, Sîret, V, 108)

Hissemize Düşenler

- Mümin verdiği sözü yerine getiren, sözleşmeyi bozmayan, beşerî ve ahlaki bütün ilişkileri gözetendir.

- Mümin kardeşimize düşmanlık etmemek, onu kırıp incitmemek ve ona yerine getiremeyeceğimiz söz vermemek kardeşlik hukukunun bir gereğidir.

- Verilen sözlere ve yapılan sözleşmelere bağlı kalmak, toplumda güven ve itimadın yerleşmesine vesile olur.

- Ahde vefa göstermek, bazen maddi ve manevi fedakârlıklarda bulunmayı gerektirir.

- Peygamber Efendimiz'in (s.a.s.), fetihten sonra doğup büyüdüğü Mekke'de kalmayarak Medine'ye dönmesi bizlere ahde vefanın önemini göstermektedir.

15. GÜN:
AHİRETE İMAN

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۙ ۝ وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْكَ وَمَآ اُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَۚ وَبِالْاٰخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

"(Onlar) gayba iman ederler, namazı kılarlar, kendilerine verdiklerimizden hayra harcarlar; Sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler ve ahirete de onlar kesin olarak inanırlar." (Bakara, 2/3-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ جِبْرِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِلنَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا الْإِيمَانُ؟ قَالَ: أَنْ تُؤْمِنَ بِاللهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِالْقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Cebrail (a.s.) (insan suretinde gelerek ashâbın yanında) Hz. Peygamber'e (s.a.s.) "İman nedir?" diye sordu. Hz. Peygamber şöyle buyurdu:

"İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerriyle kadere inanmaktır." (Buhârî, Îmân, 37; İbn Hanbel, I, 28)

Asr-ı Saadet'ten

Mekkeli müşriklerin dayanılmaz işkenceleri karşısında Habeşistan'a hicret eden ilk Müslümanlar, nihayet Medine'ye dönmeye başlamışlardı. Uzun süren

hasret yıllarının ardından sevdiklerine kavuşmuşlar, Allah Resûlü'nü dünya gözüyle tekrar görmenin bahtiyarlığına ermişlerdi. Yıllarca kendilerinden uzakta kalan Müslümanlar onlardan Habeşistan hatıralarını dinlemek istiyorlardı. Böyle bir anda Allah Resûlü yanlarında belirdi ve "*Habeş diyarında gördüğünüz ilginç olayları bizimle paylaşabilir misiniz?*" dedi muhacirlere. Muhacirlerin genç olanları hemen, "Elbette ey Allah'ın Resûlü!" dediler ve anlatmaya başladılar: "Biz bir gün otururken yaşlı bir rahibe, başının üstünde su testisi taşıyarak yanımızdan geçti. İleride bir gençle karşılaştı. Genç, yaşlı rahibeyi arkasından itti. Kadıncağız düştü ve su testisi kırıldı. Kadın yerden kalktı ve gence yönelerek şöyle dedi: 'Ey zalim! Allah, kürsüyü kurup gelmiş geçmiş herkesi huzurunda topladığında, eller ve ayaklar konuşup yaptıklarını anlattıklarında, Allah'ın huzurunda benim hâlimle, kendi hâlinin nasıl olduğunu öğreneceksin!' " Allah Resûlü burada söze girdi ve şöyle dedi: "*Rahibe doğru söylemiş, rahibe doğru söylemiş. Zayıfların güçlülerden hakkını alamadığı bir toplumu Allah günahlarından arındırıp nasıl temize çıkarır?*" (İbn Mâce, Fiten, 20)

Hissemize Düşenler

- Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, hayır ve şerriyle kadere inanmak iman esaslarını oluşturmaktadır.

- Takva sahibi kullar, hiçbir kuşku duymaksızın ahirete iman ederler.

- Dünya, insan için geçici bir barınaktır. İnsanın asıl yurdu ise içerisinde ebedi kalacağı ahiret yurdudur.

- İnsan dünyada adaleti tesis etmekle mükelleftir. Ancak adalet dünyada yerini bulmasa da ahirette hiç kimseye haksızlık edilmeyecek, her hak sahibine hakkı tastamam verilecektir.

- Ahiretin varlığına inanmak, insanın hayatını salih ameller üzerine bina etmesini sağlayan, ona bilinç ve şuur aşılayan bir iman esasıdır.

16. GÜN:
AİLE

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمِنْ اٰيَاتِهٖٓ اَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجاً لِتَسْكُنُٓوا اِلَيْهَا
وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً اِنَّ فِي ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

"Kendileri ile huzur bulasınız diye sizin için türünüzden eşler yaratması ve aranızda bir sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının ve kudretinin) delillerindendir. Şüphesiz bunda düşünen bir toplum için elbette ibretler vardır." (Rûm, 30/21)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي.

Hz. Âişe'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Sizin en hayırlınız, ailesine karşı en iyi davranandır. Ben de sizin aranızda aileme karşı en iyi davrananım." (Tirmizî, Menâkıb, 63)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), bir gün kızı Fâtıma'nın evine geldi. Gözleri damadı Ali'yi aradı. Rahmet Peygamberi, yanlış giden bir şeyler olduğunu derhâl hissetmiş olmalı ki kızına, *"Amcanın oğlu nerede?"* diye sordu. (Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 9) Hz. Fâtıma, "Aramızda bir şeyler oldu. Bana kızdı, çıkıp gitti. Gündüz uykusunu yanımda uyumadı." diye cevap verdi. Allah Resûlü, Hz. Ali'yi arattı. O da üzülmüş olmalıydı. "Ali mescitte." dediler, "Mescidin bir köşesinde uzanmış uyuyor." Peygamberimiz mescide vardığında

Hz. Ali'nin üstündeki giysinin sırtından kaydığını ve sırtının toz toprak içinde olduğunu gördü. Ona yaklaştı, bir taraftan üzerindeki toprağı silkeliyor, bir taraftan da *"Kalk Ebu't-türâb! (topraklı)"* diye ona latife ediyordu. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 38) Kırgınlığın sürmesine ve ayrılığın kökleşmesine izin vermeden damadının gönlünü almaya çalışıyordu. O günden sonra Hz. Ali ashâbın arasında bu lakapla anılacaktı.

Huzursuzluk, Peygamber Efendimizin sevgi ve rahmet eliyle sükûnet ve ferahlığa dönüştü. Barıştıran, birleştiren, ailede merhamet ve adaleti tesis eden Allah Resûlü (s.a.s.), küslüğün üstünü sevgi ile örtmüş, bir anlık öfkeden doğan kırgınlığı şefkatle silmişti. Hz. Ali ve Hz. Fâtıma'ya bir aile olduklarını yeniden hatırlatmıştı.

Hissemize Düşenler

- İnsan, aile hayatında eşinin varlığı ile huzur bulur ve sükûnete kavuşur.
- İnsan özverili olduğu takdirde Allah Teâlâ eşler arasında sevgi ve merhamet var eder.
- Eşine ve çocuklarına karşı güzel muamelede bulunan kişi en hayırlı kişilerdendir.
- Huzurlu bir yuva için ailenin her bir ferdi duyarlı olmalı, bu birlikteliğin daim olması için emek, ilgi ve ihtimam göstermelidir.
- Ailede zaman zaman anlaşmazlıkların olması doğaldır. Önemli olan bu anlaşmazlıkları kırıp dökmeden, birbirimizin kişiliğini zedeleyip onurunu incitmeden konuşabilmek ve sorunların çözümü için samimi gayret sarf etmektir.
- Ailede vuku bulan anlaşmazlıklarda sözüne ve adaletine güvenilen bir büyüğün rehberlik yapması problemin çözümünü kolaylaştıracaktır.

17. GÜN:
AİLE HUZURU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ اَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ اَعْيُنٍ
وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ اِمَاماً

"Onlar (Rahman'ın kulları), 'Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara önder eyle' diyenlerdir." (Furkân, 25/74)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
لَا يَفْرَكْ مُؤْمِنٌ مُؤْمِنَةً إِنْ كَرِهَ مِنْهَا خُلُقًا رَضِىَ مِنْهَا آخَرَ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Mümin bir kimse, mümine olan eşine nefret beslemesin; çünkü onun bir huyunu beğenmezse de hoşlanacağı başka bir huyu mutlaka vardır." (Müslim, Radâ', 61)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.) aile fertlerine asla baskı yapmaz ve onlara karşı zor kullanmazdı. Aşağılayan, inciten, alay eden sözlere, azar ve dayak gibi onur kırıcı yollara başvurmazdı. Hz. Âişe'nin anlattığına göre, "Resûlullah (s.a.s.), Allah yolunda cihad hariç eliyle hiç kimseye vurmadı. Ne bir kadına ne de bir hizmetçiye!" Aksine zaman zaman onları onurlandıran ince davranışlarda bulunurdu. Kendisini yemeğe çağıran komşusunun davetini ancak eşini de çağırdığında kabul etmesi, onun bu zarif davranışlarından birisidir. Hz.

Peygamber, ashâbından da aileleriyle ilişkilerinde aynı hassasiyeti göstermelerini istemiştir. Nitekim Saîd b. Hakîm'in naklettiğine göre, dedesi Muâviye el-Kuşeyrî'nin, "Hanımlarımız hakkında ne dersiniz?" diye sorması üzerine Allah Resûlü şöyle buyurmuştur: "*Yediklerinizden onlara da yedirin, giydiklerinizden onlara da giydirin, onları dövmeyin ve kötülemeyin.*" (Müslim, Zühd, 18)

Hissemize Düşenler

- İnsanın eşiyle iyi geçinmesi, saygın bir birey olarak ona değer vermesi ve onurunu koruması gerekir.

- İnsanın eşinin bütün huylarını beğenmesi mümkün olmayabilir. Ancak mümine düşen bardağa dolu tarafından bakabilmek, hoş görmek ve güzel huyları ön planda tutmaktır.

- Aile bireylerinin farklı özelliklere ve düşüncelere sahip olmaları gayet tabiidir. Ancak bu farklılıkların bir kavga sebebi değil bir zenginlik olarak kabul edilmesi gerekir.

- Aile içerisindeki muhtemel anlaşmazlık, huzursuzluk ve gerilimler, karşılıklı çaba, hoşgörü ve fedakârlıkla aşılabilir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) hayatının hiçbir döneminde eşlerine ve çocuklarına karşı şiddet uygulamadığı gibi onların onurunu kıracak en küçük bir söz dahi söylememiştir.

18. GÜN: AİLE MAHREMİYETİNE SAYGI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ اِلَّآ اَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ اِلٰى طَعَامٍ غَيْرَ نَاظِرِينَ اِنٰيهُ وَلٰكِنْ اِذَا دُعيتُمْ فَادْخُلُوا فَاِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسينَ لِحَديثٍ اِنَّ ذٰلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْي مِنْكُمْ وَاللهُ لَا يَسْتَحْي مِنَ الْحَقِّ...

"Ey iman edenler! Yemek için çağrılmaksızın ve yemeğin pişmesini beklemeksizin (vakitli vakitsiz) Peygamber'in evlerine girmeyin, çağrıldığınız zaman girin. Yemeği yiyince de hemen dağılın. Sohbet için beklemeyin. Çünkü bu davranışınız Peygamber'i rahatsız etmekte, fakat o sizden de çekinmektedir. Allah ise gerçeği söylemekten çekinmez..." (Ahzâb, 33/53)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ ثَوْبَانَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا يَحِلُّ لِامْرِئٍ أَنْ يَنْظُرَ فِي جَوْفِ بَيْتِ امْرِئٍ حَتَّى يَسْتَأْذِنَ، فَإِنْ نَظَرَ فَقَدْ دَخَلَ.

Sevbân'dan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiç kimse için izinsiz olarak bir başkasının evinin içine bakması helal değildir. Eğer bakarsa izinsiz girmiş (gibi suç işlemiş) olur." (Tirmizî, Salât, 148;

İbn Hanbel, V, 280)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), halasının kızı Zeyneb bnt. Cahş'la yaptığı evlilik münasebetiyle verdiği düğün yemeğine ashâbını davet etmişti. Davetlilerin çoğu yemekten sonra ayrıldığı hâlde birkaç kişi orada kalmıştı. Bu uzun misafirlikten rahatsız olan fakat hayâ ve nezaketinden dolayı da onlara bir şey söyleyemeyen Peygamberimiz, oradan ayrılıp diğer eşlerinin yanına uğradı ve selam verip hatırlarını sordu. Onlar da tebriklerini dile getirdiler.

Bir süre sonra düğün evine dönen Hz. Peygamber, o kişilerin hâlâ orada olduklarını görünce Hz. Âişe'nin odasına yöneldi. Daha sonra misafirlerin gittiği haber verilince odasına dönmek için yürüdü. Nihayet ayağını kapının eşiğine koyunca, bir ayağı içeride diğer ayağı dışarıda iken, müminlere Hz. Peygamber'in evine misafir olma ve hanımlarından bir şey isteme âdâbını öğreten şu ayet indi: *"Ey iman edenler! Yemek için çağrılmaksızın ve yemeğin pişmesini beklemeksizin (vakitli vakitsiz) Peygamber'in evlerine girmeyin, çağrıldığınız zaman girin. Yemeği yiyince de hemen dağılın. Sohbet için beklemeyin. Çünkü bu davranışınız Peygamber'i rahatsız etmekte, fakat o sizden de çekinmektedir. Allah ise gerçeği söylemekten çekinmez. Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman perde arkasından isteyin. Böyle davranmanız hem sizin kalpleriniz hem de onların kalpleri için daha temizdir. Allah'ın Resûlü'ne rahatsızlık vermeniz ve kendisinden sonra hanımlarını nikâhlamanız ebediyen söz konusu olamaz. Çünkü bu, Allah katında büyük bir günahtır."* (Ahzâb, 33/53)

Hissemize Düşenler

- İnsanın evi özel ve mahremdir. Bu nedenle evlere izinsiz girilmemeli, misafir olarak bulunulan evlerde gereğinden fazla kalarak ev sahibi aileye rahatsızlık verilmemelidir.

- Bir başkasının evinin içine izinsiz olarak bakmak mahremiyeti ihlal etmek anlamına gelir ve bu davranış oraya izinsiz olarak girmekten farksızdır.

- Bireyin ve ailenin mahrem yani özel ve gizli bilgilerini araştırmak dinen yasaklanmıştır.

- Kasıt bulunmasa dahi aile hayatının mahremiyetini zedeleyecek ve

bireyleri huzursuz edecek ihmalkâr tutum ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

- İnsanların özel hayatlarına vakıf olmamak için son derece hassas davranılmalı, bir eve gidildiğinde mutlaka izin istenilmeli ve kapı açıldığında evin içini görmeyecek şekilde beklenmelidir.

19. GÜN:
AİLE MAHREMİYETİNİ KORUMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتاً غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتّٰى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا عَلٰى اَهْلِهَا ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

"Ey iman edenler! Kendinizi tanıtıp izin almadan ve içinde oturanlara selam vermeden kendi evlerinizden başka evlere girmeyin. Sizin için daha iyi olanı budur; umulur ki düşünüp anlarsınız." (Nûr, 24/27)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا مَعْشَرَ مَنْ آمَنَ بِلِسَانِهِ وَلَمْ يَدْخُلِ الإِيمَانُ قَلْبَهُ لَا تَغْتَابُوا الْمُسْلِمِينَ وَلَا تَتَّبِعُوا عَوْرَاتِهِمْ فَإِنَّهُ مَنِ اتَّبَعَ عَوْرَاتِهِمْ يَتَّبِعِ اللهُ عَوْرَتَهُ وَمَنْ يَتَّبِعِ اللهُ عَوْرَتَهُ يَفْضَحْهُ فِى بَيْتِهِ.

Ebû Berze el-Eslemî'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ey diliyle iman edip, kalbine iman girmemiş olan kimseler! Müslümanların gıybetini yapmayın ve onların gizli hâllerini araştırmayın. Çünkü her kim onların gizli hâllerini araştırırsa Allah da onun gizli hâlini araştırır. Allah kimin gizli hâlini araştırırsa onu evinde bile olsa (yaptıklarını

ortaya çıkararak) rezil eder." (Ebû Dâvûd, Edeb, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz Medine'ye hicret ettiğinde henüz küçük bir çocuk olan Enes b. Mâlik, annesinin ricasıyla yıllar boyunca Peygamberimize hizmet etmişti. Kendi çocukları büyümüş olduğu için Enes'i çocuğu hatta torunu gibi eğiten Peygamber Efendimiz, onu ashâbın genç ve âlim isimlerinden biri olarak arkasında bırakmıştı. Elbette her gününü Peygamberimizin yanında geçiren Enes b. Mâlik (r.a.), onun ev hâline dair birçok mahrem bilgiye ve sırlarına da şahit olmuştu.

Bir gün Allah Resûlü (s.a.s.) Enes'e özel bir görev vermiş ve ona güvenerek bir başkasına söylememesini istemişti. Enes eve döndüğünde niçin geciktiğini soran annesi Ümmü Süleym'e, Peygamberimizin kendisine verdiği sorumluluğu yerine getirdiğini söylemişti. Annesi bu işin ne olduğunu merak etmiş ama küçük Enes bunun bir sır olduğunu söyleyerek Peygamber ailesinin mahremiyetini korumuştu. Bunun üzerine Ümmü Süleym oğlunun bu davranışından mutlu olmuş ve "Öyleyse Resûlullah'ın verdiği sırrı koru." demişti. Yıllar sonra bile Enes b. Mâlik (r.a.) bu sırrı hayatı boyunca kimseyle paylaşmadığını yanındakilere anlatacaktı. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 145).

Hissemize Düşenler

- Müminlere birbirlerinin kusurlarını ve mahremlerini araştırmak ve gıybetlerini yapmak yasaklanmıştır.
- Allah Teâlâ bir başkasının gizli hallerini ve sırlarını araştıran kişiyi dünyada da ahirette de cezalandırır.
- İnsandaki merak duygusu iyi ve faydalı işlere sevk edilmeli, şahısların ve ailelerin özel hayatlarını araştırmaya yönlendirilmemelidir.
- İnsanların özel hayatlarını araştırarak mahremiyetlerini ihlâl etmek, toplumda güvensizliğe ve ahlaken yozlaşmaya neden olur.
- İnsanların evlerine izinsiz girmek, hanelerini gözetlemek, özel yaşamlarına vâkıf olmaya çalışmak hem hukuki hem de ahlaki açıdan dinimizde yasaklanmıştır.

20. GÜN:
AİLE İÇİN İYİLİK YAPMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَيْسَ الْبِرَّ اَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْمَلٰٓئِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيّٖنَ ۚ وَاٰتَى الْمَالَ عَلٰى حُبِّه ذَوِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّآئِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ ۚ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ ۚ ...

"Yüzlerinizi doğuya ve batıya çevirmeniz erdemlilik değildir. Asıl erdemli kişi Allah'a, ahiret gününe, meleklere, kitaba ve peygamberlere iman eden; sevdiği maldan yakınlara, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, yardım isteyenlere ve özgürlüğünü kaybetmiş olanlara harcayan; namazı kılıp zekâtı verendir..." (Bakara, 2/177)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ يَزِيدَ سَمِعَ أَبَا مَسْعُودٍ الْبَدْرِيَّ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: نَفَقَةُ الرَّجُلِ عَلَى أَهْلِهِ صَدَقَةٌ.

Abdullah b. Yezid'in Ebû Mes'ûd el-Bedrî'den işittiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişinin ailesi için yaptığı harcama sadakadır." (Buhârî, Meğâzî, 12)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, ashâbına ailelerini ve çocuklarını gözetmeleri ve onların ihtiyaçlarını karşılamak üzere çalışıp emek vermelerini daima tavsiye etmiş ve

kişinin aile efradını düşünmeden malının hepsini hibe etmesinin doğru bir davranış olmadığını vurgulamıştır. Aşere-i Mübeşşere'den olan Sa'd b. Ebû Vakkâs, hastalanmıştı. Hastalığı ağırdı ve iyileşebileceğinden ümidi yoktu. Bu hâldeyken Hz. Peygamber onu ziyaret etti ve *"Allah'ım, Sa'd'a şifa ver. Allah'ım, Sa'd'a şifa ver."* diye onun için üç defa dua etti. Sa'd b. Ebû Vakkâs hastalığının ağırlığını da göz önüne alarak, "Yâ Resûlallah! Ben servet sahibiyim. Mirasçım olarak bir kızımdan başka kimsem bulunmuyor. Bu sebeple malımın hepsini bağışlamak istiyorum, ne dersiniz?" diye sordu. Resûlullah (s.a.s.), *"Hayır, olmaz."* buyurdu. Sa'd, "Üçte ikisini bağışlasam?" deyince, Resûlullah (s.a.s.), *"Hayır, o da olmaz."* diye cevap verdi. Bu defa Sa'd, "Peki yarısını bağışlasam?" dedi. Resûlullah (s.a.s.), *"Hayır."* deyince Sa'd üçte birini bağışlamak istediğini söyledi. Allah Resûlü, *"Üçte biri olur. Aslında üçte bir de çoktur ya!"* buyurdu ve sonra şöyle devam etti: *"Ey Sa'd! Vârislerini varlıklı bırakman, onları muhtaç ve halka (sadaka için) ellerini açar bir hâlde bırakmandan şüphesiz daha hayırlıdır. Ey Sa'd! Allah rızası için sarf ettiğin her nafakanın ecrini alırsın. Hatta yemek yerken hanımının ağzına koyduğun bir lokmadan dolayı bile (sevap kazanırsın.)"* (Müslim, Vasiyyet, 5) Sa'd b. Ebû Vakkâs bu olaydan sonra daha uzun yıllar yaşadı, dört erkek çocuk ile birçok kız evlâdı daha oldu. (İbn Hacer, Fethu'l-bârî, V, 363-366)

Hissemize Düşenler

- Sevdiği maldan yakınları ve ihtiyaç sahipleri için harcamak erdemli kişilerin vasfıdır.

- İnsan, nafakalarını temin etmekle yükümlü olduğu eşi, çocukları ve yakın akrabaları için yaptığı harcamalardan sadaka sevabı kazanır.

- Aile, bireyleri arasında gönül köprüleri kurularak paylaşma ve fedakârlığın en güzel örneklerinin hayat bulduğu bir yuva olmalıdır.

- İnsanın malında, ailesi ve çocuklarını başkasına muhtaç bırakacak şekilde tasarrufta bulunması uygun değildir.

- İnsanın Allah rızasını gözeterek eşine ve çocuklarına güzel muamelede bulunması, onların gönüllerini alacak sözler söylemesi ve onları kollayıp gözetmesi sevap kazanmasına vesile olur.

21. GÜN: AKRABALIK BAĞLARINI GÖZETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاٰتِ ذَا الْقُرْبٰى حَقَّهٗ وَالْمِسْكِيْنَ وَابْنَ السَّبِيْلِ ذٰلِكَ خَيْرٌ لِّلَّذِيْنَ يُرِيْدُوْنَ وَجْهَ اللّٰهِ وَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُوْنَ

"O halde akrabaya da hakkını ver, yoksula ve yolda kalmışa da. Bu, Allah'ın hoşnutluğunu isteyenler için en iyisidir. İşte gerçek kurtuluşa erenler de onlardır." (Rûm, 30/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَنُ اِرْحَمُوا مَنْ فِى الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِى السَّمَاءِ، اَلرَّحِمُ شِجْنَةٌ مِنَ الرَّحْمَنِ فَمَنْ وَصَلَهَا وَصَلَهُ اللّٰهُ وَمَنْ قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللّٰهُ.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Merhamet edenlere Allah merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökteki de size merhamet etsin! Akrabalık bağı (sıla-i rahim), Rahmân'dan bir bağdır. Kim akrabalarıyla irtibatını sürdürürse Allah da onunla irtibatını sürdürür; kim de akrabalık bağını keserse Allah da o kimseyle

bağını keser." (Tirmizî, Birr, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.), Mekke'den başlayan uzun ve meşakkatli yolculuğun nihayet sonuna gelmişti. Müminlerle birlikte yurt edindiği, İslâm'ı dalga dalga yayacağı Medine'ye ulaşmıştı. Medineliler, günlerdir hasretle, heyecanla Allah Resûlü'nün yolunu bekliyordu. İçlerinden birçoğu onu henüz görmemişti. "Ey bizden seçilen elçi, yüce bir davetle geldin! Sen bu şehre şeref verdin. Ey sevgili hoş geldin!" nidalarıyla karşıladılar Rahmet Elçisi'ni. Kadın-erkek, büyük-küçük herkes yollara dökülmüştü. Onu yakından görmek, söyleyeceği ilk sözleri bizzat mübarek ağzından işitmek istiyorlardı. Kendisini merakla takip eden kalabalığa Peygamberimizin (s.a.s.) ilk mesajlarından biri şu olmuştu: *"Selamı yayın, yemek yedirin, sıla-i rahmi yerine getirin (akrabalarınızla bağlarınızı koparmayın), insanlar uyurken namaz kılın ve cennete selametle girin."* (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme 42; İbn Mâce, Et'ıme, 1)

Hissemize Düşenler

- Mümin, Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakınmalıdır.

- Allah Teâlâ'nın insanlar arasında gözetilmesini istediği akrabalık bağı, onun Rahman isminin bir tecellisi olup kullarına olan merhametinin bir gereğidir.

- Akrabaları sık sık ziyaret etmek, yardıma ihtiyaçları var ise yardımlarına koşmak, ilgi ve desteği üzerlerinden eksik etmemek dinî ve insani bir sorumluluktur.

- Akrabalık bağlarını gözetmek, insana hem bu dünyada fayda sağlayacak hem de ahiret yurdunda mükâfata vesile olacaktır.

22. GÜN:
ALAY ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَيْلٌ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لُمَزَةٍ

"İnsanları arkadan çekiştiren, kaş göz işaretiyle alay eden her kişinin vay haline!" (Hümeze, 104/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
مَا أُحِبُّ أَنِّي حَكَيْتُ أَحَدًا وَأَنَّ لِي كَذَا وَكَذَا.

Hz. Âişe'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Karşılığında bana dünyayı verseler bile kimsenin taklidini yapmam; bundan asla hoşlanmam." (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 51)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah, Huneyn Seferi'nden dönerken, içlerinde daha sonra Peygamberimizin müezzinlerinden olacak olan Ebû Mahzûre'nin de bulunduğu on kişilik bir grup aynı yolun yolcusuydu. Yolun bir yerinde Resûlullah'ın müezzini, namaz için ezan okumaya başladı. Henüz Müslüman olmayan Ebû Mahzûre ve arkadaşları, yüksek sesle müezzinin dediklerini tekrarlıyor ve onu taklit ederek alaya alıyorlardı. Resûlullah onları duydu ve içlerinden güzel sesli olanı yanına getirmeleri için bir grup gönderdi. Resûlullah'ın huzuruna geldiklerinde, *"Yüksek sesini duyduğum hanginizdi?"* diye sordu. Herkes Ebû Mahzûre'yi gösterdi, Ebû Mahzûre'nin kendisi de bunu kabul etti. Bunun üzerine Hz. Peygamber diğerlerini gönderdi ve Ebû Mahzûre'yi alıkoyarak ona, *"Kalk, ezan oku."* dedi. Kalktı, ancak o an Ebû

Mahzûre için hiçbir şey ezan okumaktan daha zor olamazdı. Rahatsız olmuş ve bir yandan da öfkelenmişti. Bu duygularla Resûlullah'ın önünde ayağa kalktı. Peygamberimiz ezan kelimelerini ona bizzat öğreterek okuttu. (Ebû Dâvûd, Salât, 28)

Ebû Mahzûre ezan okumayı bitirince Allah Resûlü, içinde bir miktar gümüş bulunan bir keseyi ona verdi. Onun kalbini İslâm'a ısındırarak Müslüman olmasını arzuluyordu. Sonra onun alnına elini koydu, elini yüzüne sürdü ve göğsünden karnına kadar sıvazladı. Nihayet Resûlullah, *"Allah bunu senin için mübarek eylesin ve bereket senin üzerinden eksik olmasın."* diye dua etti. Bu olayın ardından Müslüman olan Ebû Mahzûre heyecanla atıldı: "Ey Allah'ın Resûlü! Mekke'de ezan okumam için izin ver." Resûlullah onun bu isteğini geri çevirmedi. Hz. Peygamber'in tavrı karşısında Ebû Mahzûre'nin kalbinde öfke ve nefretten eser kalmamıştı. Olumsuz duyguları tamamen Resûlullah'a karşı sevgi ve muhabbete dönüşmüştü. (İbn Mâce, Ezân, 2) Ebû Mahzûre bundan sonra perçemindeki saçları ne tıraş etti, ne de ayırdı, çünkü oraya Resûlullah'ın eli değmişti. (Ebû Dâvûd, Salât, 28)

Hissemize Düşenler

- Bir kimse ile alay etmek, onu karalamak ve ona kötü ad takmak müminlere yakışmaz.
- Dinimizde bir kimseyi alaya alarak taklit etmek hoş görülmemiştir.
- İnsanın onur, şeref ve haysiyeti dokunulmazdır. Bu değerleri örseleyecek tutum ve davranışlardan kaçınmak gerekir.
- İnsanların sözleri, davranışları ve fiziki özellikleriyle alay etmek kardeşlik bağlarını zedeler.
- Müslüman kendi inanç ve değerlerini korumalı, gerektiğinde savunmalı, ancak bir başkasının kutsalını alaya almamalıdır.
- Gençleri dinî değerlerle buluşturmak için hikmetli bir üslup kullanılmalıdır. Gençler bazı kusurları hoş görülerek gerektiğinde taltif edilmelidirler.

23. GÜN:
ALDATMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَيْلٌ لِلْمُطَفِّفِينَ ۝ اَلَّذِينَ اِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ ۝ وَاِذَا كَالُوهُمْ اَوْ وَزَنُوهُمْ يُخْسِرُونَ ۝ اَلَا يَظُنُّ اُولٰٓئِكَ اَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ ۝ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ ۝ يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

"Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay haline! Onlar insanlardan (bir şey) ölçüp aldıkları zaman, tam ölçerler. Fakat kendileri onlara bir şey ölçüp ya da tartıp verdikleri zaman eksik ölçüp tartarlar. Onlar, büyük bir gün; insanların, âlemlerin Rabbinin huzurunda duracakları gün için diriltileceklerini sanmıyorlar mı?" (Mutaffifîn, 83/1-6)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ: قَالَ لِي رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا بُنَيَّ إِنْ قَدَرْتَ أَنْ تُصْبِحَ وَتُمْسِيَ لَيْسَ فِي قَلْبِكَ غِشٌّ لِأَحَدٍ فَافْعَلْ، يَا بُنَيَّ وَذَلِكَ مِنْ سُنَّتِي وَمَنْ أَحْيَا سُنَّتِي فَقَدْ أَحَبَّنِي وَمَنْ أَحَبَّنِي كَانَ مَعِي فِي الْجَنَّةِ.

Enes b. Mâlik diyor ki, Resûlullah (s.a.s.) bana şöyle buyurdu:

"Yavrucuğum! Kalbinde herhangi bir kimseye karşı bir aldatma (samimiyetsizlik) bulunmadan sabahlamayı ya da akşamlamayı başarabilirsen, bunu yap! Yavrucuğum! İşte bu benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşatırsa, beni sevmiş demektir. Kim de beni severse,

cennette benimle birlikte olur." (Tirmizî, İlim, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) bazı ihtiyaçlarını temin etmek için zaman zaman Medine pazarına gider, bu vesileyle gelip gidenlerden ve alınıp satılanlardan da haberdar olurdu. Yine bir gün pazarda dolaşırken bir buğday yığını dikkatini çekti. Hububatı satan adamın yanına gelerek buğday yığınına elini daldırdı. Ancak buğdayın altı göründüğü gibi çıkmamış, Efendimizin parmakları ıslanmıştı. Satıcıya ıslaklığın sebebini sorduğunda, yağmurdan kaynaklandığı cevabını aldı. Bunun üzerine Allah Resûlü, "*Öyleyse insanların görmeleri için ıslak olan kısmı üste koyman gerekmez miydi?*" (Müslim, Îmân, 164) diyerek ticaret ahlakına dikkatleri çekti. Anlaşılan o ki, satıcı kuru ve ıslak olan buğdayı ayırmadan satışa sunmak suretiyle insanları aldatmaktaydı. İnsanları aldatmak ise Peygamberimizin sünnetinden ve yolundan uzaklaşmak demekti zira Efendimiz şöyle buyurmuştu: "*Müslümanlar arasında aldatma olamaz! Bizi aldatan, bizden değildir!*" (Dârimî, Büyû', 10)

Hissemize Düşenler

- Ticarette insanları aldatmak, ölçü ve tartıda hile yapmak ve malın kusurunu gizlemek büyük bir günahtır.
- İnsan, hayatın her alanında diğer insanlara karşı samimi ve dürüst olmalı, hile ve aldatmaya meyletmemelidir.
- Aldatma ve hilekârlık kardeşlik bağlarını zayıflatır ve toplumdaki güven duygusunu zedeler.
- İnsan başkalarını aldatmadığı gibi başkalarının kendisini aldatmasına da müsaade etmemelidir.

24. GÜN:
ALIŞVERİŞ AHLAKI

Ayet-i Kerime ve Meali

رِجَالٌ لَا تُلْهِيهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللهِ وَإِقَامِ الصَّلٰوةِ
وَإِيتَاءِ الزَّكٰوةِ يَخَافُونَ يَوْماً تَتَقَلَّبُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

"Onlar ne ticaretin ne de alışverişin kendilerini Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan ve zekât vermekten alıkoydugu insanlardır. Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar." (Nûr, 24/37)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
اَلتَّاجِرُ الصَّدُوقُ الْأَمِينُ، مَعَ النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ.

Ebû Saîd'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Dürüst ve güvenilir tüccar, peygamberler, sıddîklar ve şehitlerle beraberdir." (Tirmizî, Büyû', 4)

Asr-ı Saadet'ten

Ticaret hayatını iyi bilen Allah Resûlü, cahiliye döneminde yaygın olan ve belirsizlik taşıyan alışveriş türlerini, belirsizlik neticesinde taraflardan birine zarar verebileceği endişesiyle uygun görmüyordu. Abdullah b. Ömer'in anlattığına göre, Sevgili Peygamberimiz zamanında bir adam, bir çiftçiyle pazarlık yapıp hurma bahçesinden o sene elde edilecek mahsulün kendisinin olması karşılığında peşin para vererek anlaşmıştı. O sene hiç mahsul alınamayınca müşteri, "Bu hurmalık meyve verinceye kadar bana aittir." diyerek hurmalık üzerinde hak iddia etmişti. Satıcı ise "Ben sana hurmalığın

sadece bu yılki meyvelerini sattım." diyerek bu duruma itiraz etmişti. Sonra müşteri ile satıcı anlaşmazlıklarını Resûlullah'a (s.a.s.) arz ettiler. Allah Resûlü çiftçiye, *"(Bu adam) senin hurmalığından herhangi bir şey aldı mı?"* diye sordu. Çiftçi, "Hayır." cevabını verince Allah Elçisi ona, *"O hâlde sen müşterinin malını neyin karşılığında kendine helal sayıp sahipleniyorsun?"* diyerek müşteriden aldığı parayı iade etmesini istedi ve ardından şöyle buyurdu: *"Olgunlaşma belirtileri ortaya çıkana kadar hurma ağaçlarının meyvesinde selem akdiyle (peşin para ile veresiye mal almak/satmak suretiyle) alışveriş yapmayınız."* (İbn Mâce, Ticâret, 61)

Hissemize Düşenler

- İş hayatı, ticaret ve alışveriş mümini, Allah'a karşı kulluk vazifelerini yerine getirmekten alıkoymamalıdır.
- Ticarette dürüst ve güvenilir olmak, insanın gerek bu dünya da gerekse ahirette değerini artırır.
- Alışveriş ve ticaretin gelişmesi, güven ortamının tesis edilmesine bağlıdır.
- Haksızlık ve anlaşmazlıkların vuku bulmaması için alınıp satılan malın cinsi, miktarı ve fiyatı belli olmalıdır.
- İçerisinde taşıdığı belirsizlik ve kapalılıklar sebebiyle taraflardan birisine zarar verebilecek alışverişlerden kaçınmak gerekir.

25. GÜN:
ALIŞVERİŞTE DÜRÜSTLÜK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَأْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ اِلَّا اَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا اَنْفُسَكُمْ اِنَّ اللهَ كَانَ بِكُمْ رَحيماً

"Ey iman edenler! Karşılıklı rızaya dayanan ticaret dışında, mallarınızı aranızda haksızlıkla yemeyin ve kendinizi helak etmeyin. Şüphesiz Allah size karşı çok merhametlidir." (Nisâ, 4/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: اَلْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ. وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ بَاعَ مِنْ أَخِيهِ بَيْعًا، فِيهِ عَيْبٌ، إِلَّا بَيَّنَهُ لَهُ.

Ukbe b. Âmir'in işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Bir Müslümanın diğerine herhangi bir kusurlu malı satması, kusurunu açıkça söylemedikçe helal değildir." (İbn Mâce, Ticâret, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah bir bayram günü ashâbından bazılarıyla birlikte bayramlaşmaya çıkmıştı. Ebû Kesîr'in evine vardıklarında, avluda kasapların toplandığını ve cahiliye günlerini yâd ettiklerini gördü. Allah Resûlü onlara, *"Alım satım işlerinizi nasıl yaparsınız?"* diye sordu. Onlar da, "Şöyle alır, şöyle satarız." diye ticari usullerini anlattılar. Resûlullah onlara, *"Dilediğiniz gibi alın satın fakat*

sakın kendi kendine ölmüş hayvanın etini, kesilen hayvanın etine karıştırmayın!" buyurdu ve sözüne şöyle devam etti: *"Ey insanlar! Şu söyleyeceklerimi iyi belleyin: Karaborsacılık yapmayın. Müşteri kızıştırmak için fiyat artırmayın. Satış için pazara mal getiren yabancı tüccarın malını, pazara girip fiyatları öğrenmeden satın almayın. Şehirde oturan piyasayı bilen kişi, piyasayı bilmeyen köylü namına satış yapmasın. Hiç kimse kardeşinin pazarlığı bitmeden müşteriye yeni fiyat teklif etmesin!"* (Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XXII, 382)

Hissemize Düşenler

- İnsanın mülkiyeti altındaki malı dokunulmazdır ve kendi tasarrufundadır. Başkasına ait bir malın elde edilmesi ise ancak ticaret, miras, hibe vb. meşru yollar ile mümkündür.
- Kusurlu bir malı kusurunu gizleyerek satmak helal değildir.
- Alışverişte hem alıcı hem de satıcının dürüst davranması ve hileden kaçınması gerekir.
- Alışverişte tarafları anlaşmazlığa sürükleyecek kapalılık, belirsizlik ve şüphelerin giderilmesi şarttır.
- İslâm, alınıp satılması helal olmayan maddelerin ticaretini yasakladığı gibi faizi, karaborsacılığı, müşteri kızıştırmayı, haksız kazancı ve spekülatörlüğü de yasaklamıştır.

26. GÜN:
ALLAH İÇİN SEVMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنْ دينِه فَسَوْفَ يَأْتِي اللّٰهُ
بِقَوْمٍ يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهٗٓ اَذِلَّةٍ عَلَى الْمُؤْمِنينَ اَعِزَّةٍ عَلَى الْكَافِرينَ
يُجَاهِدُونَ في سَبيلِ اللّٰهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَآئِمٍ ذٰلِكَ فَضْلُ اللّٰهِ
يُؤْتيهِ مَنْ يَشَٓاءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَليمٌ

"Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse bilsin ki Allah öyle bir kavim getirecektir ki Allah onları sever, onlar da Allah'ı severler; müminlere karşı alçak gönüllü, kâfirlere karşı vakarlıdırlar; Allah yolunda cihad ederler ve hiç kimsenin kınamasından korkmazlar. İşte bu, Allah'ın dilediğine verdiği bir lütfudur. Allah'ın lütfu geniştir; O, her şeyi bilir." (Mâide, 5/54)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنْ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ
قَالَ: اَلْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişi sevdiğiyle beraberdir." (Buhârî, Edeb, 96)

Asr-ı Saadet'ten

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yanında iken oradan birisi geçti. Adam, "Ey Allah'ın Resûlü, ben bu adamı

seviyorum." dedi. Peygamber (s.a.s.) de ona, *"Bunu ona söyledin mi?"* diye sordu. Adam "Hayır." cevabını verdi. Hz. Peygamber, *"Git, ona söyle."* buyurdu. Bunun üzerine adam o kimsenin yanına gitti ve "Ben seni Allah için seviyorum." dedi. Öteki adam da "Beni kendisi için sevdiğin Allah da seni sevsin." cevabını verdi. (Ebû Dâvûd, Edeb, 112-113)

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c) kendi yolunda olan kullarını sever. Onlar da Allah'ı severler. Allah sevgisi, mümini din kardeşlerine karşı alçak gönüllü olmaya sevk ederek kâfirlere karşı ona vakarlı bir duruş kazandırır.

- Salih ve güzel ahlaklı kişileri sevmek, onlardaki güzelliklerin bizlere sirayet etmesine vesile olur.

- İnsan bu dünyada kimi seviyor ve kiminle dostluk kuruyorsa ahirette de onlarla birlikte olacaktır.

- İnsanın sevgisini izhar etmesi güzel bir paylaşımdır.

- Sevdiklerimizi Allah için sevmeli, Allah'ın sevgisini kazanmak için birbirimize yardımcı olmalıyız.

27. GÜN: ALLAH RIZASINI GÖZETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللهِ وَاللهُ رَؤُفٌ بِالْعِبَادِ

"İnsanlardan öylesi de vardır ki, kendisini Allah'ın hoşnutluğunu kazanmaya adamıştır. Allah, kullarına çok şefkatlidir." (Bakara, 2/207)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: مَنْ أَحَبَّ لِلّٰهِ، وَأَبْغَضَ لِلّٰهِ، وَأَعْطَى لِلّٰهِ، وَمَنَعَ لِلّٰهِ، فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ.

Ebû Ümâme'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah için sever, Allah için nefret eder, Allah için verir, Allah için engel olursa, imanını kemale erdirmiş olur." (Ebû Dâvûd, Sünne, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Allah'ın sevgisine mazhar olmak, inanmış her insanın en büyük arzusudur. Bir insanın, Allah'ın sevgisini elde etmesini sağlayan ulvî duygu ve davranışların ortak niteliği ise "hasbîlik"tir. Nitekim Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle anlatıyor: *"Adamın biri, başka bir köyde yaşayan kardeşini ziyaret*

etmek için bir gün evinden yola çıktı. Derken Yüce Allah onun yoluna bir melek çıkardı. Melek, 'Nereye gidiyorsun?' diye sordu. Adam, 'Falancayı ziyarete.' diye cevapladı. Melek, 'Yakının olduğu için mi?' diye sordu. Adam, 'Hayır.' deyince, melek, 'Peki, ona bir iyilik borcun mu var?' diye sordu. Adam yine, 'Hayır.' dedi. Melek, 'O hâlde ona niye gidiyorsun?' diye sorunca adam, 'Ben onu, izzet ve celâl sahibi Allah için seviyorum da ondan.' diye cevap verdi. Bunun üzerine melek şöyle dedi: 'Ben, o kişiyi Allah için sevmenden dolayı, izzet ve celâl sahibi Allah'ın da seni sevdiğini bildirmek üzere Allah'ın gönderdiği bir elçiyim.' " (İbn Hanbel, II, 509)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ'nın rızasını kazanmak için çalışmalı ve gazabına neden olabilecek söz ve fiillerden sakınmalıyız.

- İmanın kemale ermesi, yaptığımız her işte Allah'ın rızasını gözetmekle mümkündür.

- Mümin, hiçbir dünyevî karşılık beklemeden diğer insanlarla iletişimini sürdürmelidir.

- Sevdiğini Allah için sevmek, Allah Teâlâ'nın sevdiği kullar arasına girmeye vesile olur.

28. GÜN:
ALLAH'A İMAN

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا اَحَدٌ

"De ki: 'O, Allah'tır, tektir. Allah sameddir. Doğurmamış ve doğmamıştır. O'nun hiçbir dengi yoktur.' " (İhlâs, 112/1-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلْإِيمَانُ بِضْعٌ وَسَبْعُونَ شُعْبَةً، أَفْضَلُهَا لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، وَأَوْضَعُهَا إِمَاطَةُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَالْحَيَاءُ شُعْبَةٌ مِنَ الْإِيمَانِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İmanın yetmiş küsur şubesi vardır. Bunların en üstünü 'Lâ ilâhe illâllâh' (Allah'tan başka ilâh yoktur) sözüdür. En alt derecesi ise yoldaki eziyet veren şeyleri kaldırmaktır. Hayâ da imanın bir şubesidir." (Nesâî, Îmân, 16; Müslim, Îmân, 58)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin dokuzuncu senesinde Arap Yarımadası'nın muhtelif bölgelerinden insanlar heyetler hâlinde Medine'ye geliyor, Sevgili Peygamberimizi ziyaret edip, ondan İslâm hakkında bilgi alıyorlardı. Çok sayıda heyetin Medine'yi ziyaret etmesinden dolayı İslâm tarihinde hicretin dokuzuncu senesi "Heyetler

Yılı" olarak isimlendirilir. Bu meyanda Bahreyn bölgesinde yaşayan Rabia kabilesinin Abdülkays koluna mensup, on üç kişilik bir heyet uzun ve meşakkatli bir yolculuğun ardından Medine'ye gelir. İslâm'ı öğrenmek için birçok zahmete katlanan heyet Allah Resûlü'nün huzuruna çıktığında Hz. Peygamber onları, *"Hoş geldiniz!"* diyerek karşılar. Hz. Peygamber'in karşılamasının ardından heyet adına Abdullah b. Avf söz alır ve "Ey Allah'ın Resûlü! Bizler sana uzak beldelerden, meşakkatli yolculuklar yaparak geliyoruz. Ayrıca bizim memleketimizle Medine arasında kâfir olan ve bize düşmanlık eden Mudar kabilesi yaşadığından bizler sana ancak savaşmanın yasak olduğu haram aylarda gelebiliriz. Bize özlü bir şeyler tavsiye et de onları geride bıraktığımız kabilemizin insanlarına anlatalım, hem de cennete girmemize vesile olsun." der. Bunun üzerine Allah Resûlü onlara yalnızca tek olan Allah'a iman etmelerini söyler. Peşinden de *"Yalnızca tek olan Allah'a iman etmek ne demektir bilir misiniz?"* diye sorar. Onların "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." diyerek cevap vermeleri üzerine Hz. Peygamber, *"Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna iman etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekâtı vermek, Ramazan orucunu tutmaktır."* buyurur. Daha sonra da onları *"Söylediklerimi iyice ezberleyin ve geride bıraktığınız kabile halkına da anlatın."* diyerek uğurlar. (Buhârî, İlim, 25)

Hissemize Düşenler

- Allah'tan başka ilah yoktur. Her şey O'na muhtaçtır. O, hiçbir şeye muhtaç değildir.
- Allah, noksan sıfatlardan münezzehtir. O'nun zâtında, sıfatlarında ve fiillerinde hiçbir dengi ve benzeri yoktur.
- İman esaslarının ilki Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaktır.
- Güzel ahlakın gerektirdiği fiilleri yapmak, kişinin mümin oluşunun bir göstergesidir.
- Allah'a imanın gereği; peygamberi tasdik etmek, namaz, oruç ve zekât gibi mükellefiyetleri yerine getirmektir.

29. GÜN:
ALLAH'IN KİTABI

Ayet-i Kerime ve Meali

اَللّٰهُ نَزَّلَ اَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَاباً مُتَشَابِهاً مَثَانِيَ تَقْشَعِرُّ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ ذٰلِكَ هُدَى اللّٰهِ يَهْدِي بِه مَنْ يَشَآءُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللّٰهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

"Allah, kendi içinde uyumlu, gerçekleri tekrar tekrar dile getiren bir kitap olarak sözlerin en güzelini indirdi. Rablerinden korkanların onun etkisiyle tüyleri ürperir, sonra yine Allah'ı anmaya yönelerek bedenleri ve kalpleri huzura kavuşur. İşte bu kitap, Allah'ın bir rehberi olup dilediği kimseyi onunla doğruya yönlendirir; ama Allah kimi şaşırtırsa artık ona doğru yolu gösterecek yoktur." (Zümer, 39/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ الرَّبُّ عَزَّ وَجَلَّ مَنْ شَغَلَهُ الْقُرْآنُ وَذِكْرِى عَنْ مَسْأَلَتِى أَعْطَيْتُهُ أَفْضَلَ مَا أُعْطِى السَّائِلِينَ وَفَضْلُ كَلَامِ اللهِ عَلَى سَائِرِ الْكَلَامِ كَفَضْلِ اللهِ عَلَى خَلْقِهِ.

Ebû Saîd el-Hudrî'den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah şöyle buyurur: Benim Kitabımı okumak ve beni zikretmekten dolayı kim benden bir şey isteyecek durumda olmazsa; ben o kimseye

isteyenlere verdiğimden daha üstününü veririm. Allah'ın sözlerinin diğer sözlere karşı üstünlüğü, Allah'ın, yarattıklarına karşı üstünlüğü gibidir." (Tirmizî, Fedâilü'l-Kur'ân, 25)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber şehri Medine'nin huzur dolu günlerinden birisiydi. Varlığıyla şehri bereketlendiren Allah'ın Elçisi (s.a.s.), yakın dostlarından Abdullah b. Mes'ûd'a seslendi: *"Abdullah! Bana Kur'an oku."* Bir an için şaşırdı, ilminin derinliğiyle tanınan değerli sahâbî. "Yâ Resûlallah, Kur'an size indirilmişken, ben mi size okuyayım?" diyebildi sadece. Allah Resûlü, *"Evet, evet, ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi çok seviyorum."* buyurdu. İbn Mes'ûd okumaya başladı. Nisâ sûresinin yaratılışı hatırlatan, yetime saygıyı tavsiye eden, miras paylaşımını konu alan ayetlerini okudu. Nihayet, *"Her ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şahit yaptığımız zaman, bakalım onların hâli nice olacak!"* (Nisâ, 4/41) ayetine geldiğinde Peygamber'in (s.a.s.) gözlerinden yaşlar süzüldüğünü fark etti. Daha fazla dayanamadı Rahmet Elçisi ve *"(Bu kadar) yeter."* buyurdu. (Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân, 33)

Hissemize Düşenler

- Kur'an-ı Kerim, sözlerin en güzelidir. İnsanların kıyamete kadar okuması, yaşaması ve istifade etmesi gereken kurtuluş rehberidir.
- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) en büyük mucizesi, Kur'an-ı Kerim'dir.
- Kur'an'ı hem okumak hem de dinlemek ibadettir. Kur'an'ı anlamak ve yaşamak insanları hidayete sevk ettiği gibi tilaveti de müminlerin kalbini yumuşatıp onlara huzur ve şifa verir.
- Kendilerine hak din ve peygamber gönderilen her ümmetin kıyamette şahidi kendi peygamberleri olacaktır.
- Peygamber Efendimiz (s.a.s.), nebiler silsilesinin son temsilcisi olması hasebiyle kıyamette bütün peygamberlere şahitlik edecektir.

30. GÜN:
ALLAH'IN HİMAYESİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَالَتِ امْرَاَتُ فِرْعَوْنَ قُرَّتُ عَيْنٍ لي وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسٰى اَنْ يَنْفَعَنَآ اَوْ نَتَّخِذَهُ وَلَداً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

"Firavun'un karısı, 'O, senin ve benim göz aydınlığımız, muradımız olsun! Onu öldürmeyin, belki bize faydası dokunur veya onu evlât ediniriz' demişti. Onlar işin farkında değillerdi." (Kasas, 28/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: كُنْتُ خَلْفَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَوْمًا فَقَالَ: يَا غُلَامُ! إِنِّى أُعَلِّمُكَ كَلِمَاتٍ اِحْفَظِ اللهَ يَحْفَظْكَ اِحْفَظِ اللهَ تَجِدْهُ تُجَاهَكَ إِذَا سَأَلْتَ فَاسْأَلِ اللهَ وَإِذَا اسْتَعَنْتَ فَاسْتَعِنْ بِاللهِ وَاعْلَمْ أَنَّ الْأُمَّةَ لَوِ اجْتَمَعَتْ عَلَى أَنْ يَنْفَعُوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَنْفَعُوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ لَكَ وَإِنِ اجْتَمَعُوا عَلَى أَنْ يَضُرُّوكَ بِشَيْءٍ لَمْ يَضُرُّوكَ إِلَّا بِشَيْءٍ قَدْ كَتَبَهُ اللهُ عَلَيْكَ.

İbn Abbâs anlatıyor: Bir gün Hz. Peygamber'in (s.a.s.) arkasında (bineğe oturmuş gidiyor) idim, bana şöyle buyurdu:

"Evlâdım! Sana bazı sözler öğreteceğim: Allah'ı(n hakkını) koru ki O da seni korusun. Allah'ı(n hakkını) koru ki O'nu hep yanında bulasın. Bir şey isteyeceğinde Allah'tan iste. Yardım dileyeceğinde Allah'tan yardım dile. Şunu

bilmelisin ki bütün varlık âlemi bir konuda senin yararına bir şey yapmak için bir araya gelse, ancak Allah yazmışsa sana destek verebilirler. Yine (bütün varlık âlemi) bir konuda sana zarar vermek için bir araya gelse, ancak Allah yazmışsa sana zarar verebilirler." (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59)

Asr-ı Saadet'ten

Kur'an-ı Kerim'de ashâb-ı kirâmın ve bizlerin dikkatine sunulan kıssalardan birisi de Hz. Musa'nın Firavun'a ve onun zulmüne karşı verdiği ibretlik mücadeledir. Bu mücadele Hz. Musa dünyaya geldiği ilk günlerde başlar ve Allah'ın yardımı ile hayırla neticelenir.

Mısır'ın kızgın çölüne hayat veren Nil, o gün sanki daha bir hızlı akıyordu. Kıyıda, dizlerine kadar nehre girmiş kadının gözleri, bu köpüklü bulanık suya takılıp kalmıştı. Sonra kucağındaki çocuğun sevimli, masum yüzüne son kez baktı. Hâkim olamadığı gözyaşları Nil'e karışırken bir taraftan da kendi kendine soruyordu: "Çocuğumu kendi ellerimle bu uçsuz bucaksız koca Nil'e nasıl bırakabilirim!"

Ancak bunu yapmaya mecburdu; çünkü biliyordu ki Firavun'un adamları eğer onu bulurlarsa gözlerini bile kırpmadan öldüreceklerdi. En azından Mısır'a hayat veren Nil, belki biricik ciğerparesine de hayat verirdi. Zira daha önce kendisine şöyle vahyedilmişti: "*...Onu emzir, başına bir şey gelmesinden korktuğun zaman onu denize (Nil'e) bırak, korkma, üzülme. Çünkü biz onu sana döndüreceğiz ve onu peygamberlerden kılacağız.*" (Kasas, 28/7)

Oğlunu, beraberinde getirdiği sandığa yatırdı ve onu şefkatle suya koydu. Onu, gerçek sahibine emanet ediyordu. Evet, bu onu son görüşü değildi. Zira annenin gönlüne bir vahiy, bir ilham hâlinde bu güveni aktaran bizzat Allah Teâlâ idi.

Artık tarihin kalbi, bu hadiseden bir müddet sonra ve bu hüzünlü sahnenin yaşandığı yerin az ilerisinde, Firavun'un sarayında atmaktaydı. Firavun'un hanımı Âsiye, yalvaran gözlerle eşine bakmakta, bir taraftan da askerlerin getirdiği çocuğu göstererek heyecanla konuşmaktaydı: "*Bana da, sana da göz aydınlığı (bir çocuk)! Sakın onu öldürmeyin. Belki bize faydası dokunur, ya da onu evlât ediniriz.*" (Kasas, 28/9)

Erkek çocukların öldürüldüğü günlerde doğan Hz. Musa (a.s.) için kurtuluş planını Allah Teâlâ yapmıştı. Bu ilahî plana göre, annesi Musa'sını Nil'e bırakacak, nehir onu sahile atacak, hem Allah'a hem de Musa'ya düşman olan birisi de onu sahilden alacaktı. Gerçekten de onu nehir kıyısında Âsiye'nin

cariyeleri buldu. Şüphesiz diğerleri gibi bu İsrâiloğlu'nun da öldürülmesi gerekiyordu. Zira Firavun böyle emir vermişti. Fakat ilahî takdir bu noktada kalp gözü açık bir hak taraftarına rol veriyordu. Firavun'un hanımı Hz. Âsiye, İsrâiloğulları'na yapılan muamelenin zulüm olduğunu biliyor ama korkusundan bir şey diyemiyordu. Nehir kıyısında bir oğlan çocuk bulunduğunu ve Firavun'a götürüldüğünü haber alınca kendine hâkim olamamış, belki de korku ve tereddüdünü yenerek eşinin huzuruna çıkmıştı.

İşte bu noktada ilahî takdir, Firavun'un tedbirinin önüne geçmişti. Gördüğü rüyaya ve gereği için aldığı karara rağmen Firavun, sevgili eşinin hatırı için çocuğun canını bağışlamıştı. Sandıktaki küçük Musa, Firavun'un sarayına alınmıştı. Musa bundan sonrasını can düşmanıyla yan yana, ama anne sıcaklığında ve saray imkânlarında yaşayacaktır.

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ sonsuz ilim ve kudret sahibidir. Dilerse bizzat planlayanların eliyle kurulan tuzakları boşa çıkartır.
- Allah (c.c) kendisine yönelip sığınan kullarına daima bir çıkış yolu gösterir ve onlara yardım eder.
- İnsanın hayır bildiklerinde şer olabildiği gibi şer bildiklerinde de hayır olabilir.
- Hz. Musa (a.s.) doğumundan itibaren Allah'ın yardımına nail olmuş ve kutlu elçiler arasında yerini alarak vazifesini bihakkın yerine getirmiştir.

31. GÜN: ALLAH'IN YARDIMI VE MUCİZE

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاَخَذْنَاهُ وَجُنُودَهُ فَنَبَذْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

"Biz de onu (Firavun'u) ve askerlerini alıp denizin içinde bıraktık. Bak işte, zalimlerin sonu nice oldu!" (Kasas, 28/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِنَّ اللهَ قَالَ مَنْ عَادَى لِى وَلِيًّا فَقَدْ آذَنْتُهُ بِالْحَرْبِ، وَمَا تَقَرَّبَ إِلَىَّ عَبْدِى بِشَىْءٍ أَحَبَّ إِلَىَّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ، وَمَا يَزَالُ عَبْدِى يَتَقَرَّبُ إِلَىَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَّى أُحِبَّهُ، فَإِذَا أَحْبَبْتُهُ كُنْتُ سَمْعَهُ الَّذِى يَسْمَعُ بِهِ، وَبَصَرَهُ الَّذِى يُبْصِرُ بِهِ، وَيَدَهُ الَّتِى يَبْطُشُ بِهَا وَرِجْلَهُ الَّتِى يَمْشِى بِهَا، وَإِنْ سَأَلَنِى لَأُعْطِيَنَّهُ، وَلَئِنِ اسْتَعَاذَنِى لَأُعِيذَنَّهُ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah şöyle buyurdu: Kim benim bir veli kuluma düşmanlık ederse, ben de ona harp ilan ederim. Kulum, bana farz kıldıklarımdan daha sevimli

bir şeyle yaklaşamaz. Nafile ibadetlerle de bana yaklaşmaya devam eder, ta ki ben onu severim. Ben kulumu sevince de artık onun işiten kulağı, gören gözü, tutan eli, yürüyen ayağı olurum. Benden ne isterse muhakkak ona veririm. Bana sığındığında onu muhakkak korur ve kollarım." (Buhârî, Rikâk, 38)

Asr-ı Saadet'ten

Kur'an-ı Kerim'de Hz. Musa'nın Firavun'a ve onun zulmüne karşı verdiği ibretlik mücadele dikkatlere sunulmaktadır. Bu ibretlik kıssada İsrailoğulları'nı Firavun'un zulmünden kurtarmak için mücadele veren Hz. Musa, Allah'ın yardımı ile desteklenir.

Hz. Musa ve İsrâiloğulları'nın geceleyin yola çıktığını duyan Firavun, güneş doğarken onların peşine düşer. Hızla yol alan Firavun ordusu çok geçmeden kafileye yetişir. Aralarındaki mesafe hızla kapanmaktadır. İşte bu kez sonlarının geldiğini düşünen İsrâiloğulları, yanıldığını düşündükleri Hz. Musa'ya bakarlar: "Eyvah yakalandık!"

Ancak Allah'ın Elçisi, ilahî vaade sonuna kadar güvenmektedir: "*Hayır! Rabbim şüphesiz benimledir, bana yol gösterecektir.*" Nitekim onun sabrı ve güveni karşılıksız bırakılmaz; Allah Teâlâ, Hz. Musa'ya şöyle buyurur: "*Âsânla denize vur!*"

Hz. Musa, âsâsını denize vurur vurmaz İsrâiloğulları'nın gözü önünde bir mucize daha gerçekleşir. Deniz, âsânın dokunduğu yerden ikiye ayrılır ve iki tarafı dağ gibi kabarır. Böylece ortada, Allah'ın vaad ettiği gibi, "kuru bir yol" ortaya çıkar. Musa ve beraberindekiler bu "kurtuluş yoluna" girerler. Bir anlık şaşkınlığı üzerinden atan Firavun ve ordusu da onların peşinden büyük bir hızla açılan bu yola girer. Son İsrâiloğlu karşı kıyıya ayak bastığında, Firavun ve askerleri de denizin ortasındaki bu mucize yola girmiştir. İşte tam bu anda Allah'ın emriyle ayrılan deniz, yeniden birbirine kavuşur. Artık Hz. Musa ve İsrâiloğulları için yıllardır süren zulüm dev dalgaların altında kalarak sona ermiş, Firavun defteri kapanmıştır. (Şuarâ, 26/52-66)

Hissemize Düşenler

- Tarihte pek çok topluluk azgınlık, taşkınlık ve zulümleri yüzünden ilâhî azaba uğrayarak helak olmuşlardır.
- Geçmiş milletlerin bizlere anlatılan bu kıssalarında bizim için ibretler

vardır.

- Allah (c.c) hakkı gözeten ve kendisine karşı vazifelerini yerine getiren kullarını koruması altına alır.

- Allah dilemediği müddetçe bir insana fayda veya zarar vermek mümkün değildir.

- Allah Teâlâ peygamberlerini mucizeler ile desteklemiş, zor ve meşakkatli anlarda inançlı kullarını daima selamete çıkartmıştır.

32. GÜN:
ALLAH'A DOST OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ اَحْسَنُ ديناً مِمَّنْ اَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلّٰهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ اِبْرٰهيمَ حَنيفاً وَاتَّخَذَ اللّٰهُ اِبْرٰهيمَ خَليلاً

"İşini güzel yaparak kendini Allah'a veren ve İbrahim'in hanif dinine tâbi olan kimseden kimin dini daha güzel olabilir! Ve Allah İbrahim'i dost edinmiştir." (Nisâ, 4/125)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللّٰهَ اتَّخَذَنِى خَلِيلًا كَمَا اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا فَمَنْزِلِى وَمَنْزِلُ إِبْرَاهِيمَ فِى الْجَنَّةِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تِجَاهَيْنِ

Abdullah b. Amr'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Şüphesiz Allah, İbrahim'i dost edindiği gibi beni de dost edindi. Bu sebeple kıyamet günü cennette benim yerim ile İbrahim'in yeri karşı karşıyadır." (İbn Mâce, Sünnet, 11)

Asr-ı Saadet'ten

Kur'an-ı Kerim'de ashâb-ı kirâmın ve bizlerin dikkatine sunulan kıssalardan birisi Hz. İbrahim'in tevhid inancını yerleştirmek üzere verdiği ibretlik mücadeledir. Bu mücadelenin önemli bir döneminde Hz. İbrahim, bir şenlik günü halkın meşguliyetinden faydalanarak puthaneye girdi ve baltasıyla buradaki bütün putları kırdı. Sadece en büyük putu bıraktı ve elindeki baltayı

onun boynuna astı. Halk, kutsal değerlerine yöneltilen bu saldırıyı öğrendiğinde büyük bir şok yaşamıştı. Buna kim cüret etmişti? Ancak zanlı belli idi: Uzun süredir putları diline dolayan İbrahim! Hz. İbrahim, hemen Kral Nemrud'un huzuruna çıkartıldı, ileri gelenlerle yüzleştirildi:

"Ey İbrahim, bu işi putlarımıza sen mi yaptın?"

"Şu büyükleri yapmış olabilir. Ona bir sorun bakalım (belki söyler). Tabi eğer putlar konuşuyorsa!"

"Bunların konuşamayacağını sen de biliyorsun."

"Öyle ise siz, (hâlâ) Allah'ı bırakıp da size hiçbir fayda, hiçbir zarar veremeyecek şeylere mi tapıyorsunuz? Yazıklar olsun, size de Allah'ı bırakıp tapmakta olduklarınıza da! Hâlâ aklınızı başınıza almayacak mısınız?"

Ama Nemrud bu ve benzeri batıl inançları hiçe sayan yaklaşımları, elbette baş düşman addedecekti. Bu düşmanın yaptığı cezasız kalmamalıydı. Kral Nemrud ve adamları ona verilecek cezayı tartışmaktaydı. Nihayet karar verildi: *"Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın da ilâhlarınıza yardım edin."*

Hz. İbrahim'i hemen hapsettiler. Büyük bir ateş yaktılar. İbrahim'i içine atacaklardı. Ama İbrahim sakin, İbrahim vakarlı... Mütevekkil bir şekilde tek olan Rabbine yakararak O'nun kendisine yeteceğini ve en güzel vekil olduğunu söylüyordu.

Bu, son cümlesi oldu. Hz. İbrahim'i ateşe attılar. Ancak aynı anda, daha İbrahim ateşe düşmeden ilahî bir nida yankılandı: *"Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve güvenli ol!"* (Enbiyâ, 21/69)

Yanına bile yanaşamadıkları harlı ateşin kendiliğinden sönmesini beklediler. Ateşin içinde bir şeyler seçilir gibi olduğunda hepsi dehşete düşmüştü. İşte İbrahim hâlâ oradaydı! Hem de sapasağlam. Hakikati görmek isteyenler için bundan daha büyük bir mucize olabilir miydi?

Hissemize Düşenler

- İslâm, kulluk şuuruyla yalnız Allah'a yönelmek ve kendini O'na teslim etmektir.

- İbrahim (a.s.); gönlünde Allah'tan başkasına yer vermeyecek kadar O'nu seven, O'nun tarafından da sevilen ve rızasına mazhar olan bir kuldur.

- Peygamberler, tevhid inancını yerleştirmek için büyük bir mücadele vermişler; bu uğurda pek çok sıkıntı ve meşakkate katlanmışlardır.

- Allah'ı bırakıp da insana hiçbir fayda veya zarar veremeyecek putlara

tapmak, insana bahşedilmiş en büyük nimet olan aklı kullanmamak demektir.

✒ Allah (c.c), kendisini hak ve hakikati yaymaya adayan elçilerinin daima yardımcısıdır. Onları yardımsız ve desteksiz bırakmaz.

33. GÜN: ALLAH'IN EMRİNE TESLİM OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَنَادَيْنَاهُ اَنْ يّٰٓاِبْرٰهِيمُ ۝ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَاۚ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۝ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا الْمُبِينُ

"Ve biz ona şöyle seslendik. Ey İbrahim! Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız. Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır." (Sâffât, 37/104-106)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا تَشَهَّدَ قَالَ: مَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ رَشَدَ وَمَنْ يَعْصِهِمَا فَإِنَّهُ لَا يَضُرُّ إِلَّا نَفْسَهُ وَلَا يَضُرُّ اللهَ شَيْئًا.

Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) hutbe okuduğunda şöyle derdi:

"Kim Allah'a ve Resûlü'ne itaat ederse doğru yolu bulmuştur. Kim onlara isyan ederse ancak kendisine zarar verir. Allah'a hiçbir şekilde zarar veremez." (Ebû Dâvûd, Salât, 221, 223)

Asr-ı Saadet'ten

Allah (c.c) Kur'an-ı Kerim'in inzali devam ederken Hz. Peygamber'e (s.a.s.) kendisinden önceki peygamberlerin ve kavimlerinin ibretlik kıssalarını sık sık

vahyetmiş ve bu kıssalardan dersler çıkartılmasını istemiştir.

Kur'an-ı Kerim'de bizlere sunulan kıssalardan birisi de Hz. İbrahim (a.s.) ile oğlu Hz. İsmail'in sınandığı hadisedir. Allah, Hz. İbrahim'e bir erkek çocuğu lütfetmişti. Zaman su gibi akmış, İsmâil (a.s.) koşup oynayacak çağa gelmişti. Babası İbrahim (a.s.)'ın ziyaretleri onu çok mutlu ediyordu. Ancak bu son gelişinde babasını oldukça düşünceli görmüştü. Nihayet babası onu karşısına aldı ve kendisi doğmadan önce yaptığı adaktan bahsetti: "*Yavrum! Bir süredir rüyamda, 'Adağını yerine getir.' diye seslenliyor.* (Taberî, Câmiu'l-beyân, XXI, 73-75) *Sonra da seni kurban ettiğimi görüyorum. Bu işe sen ne dersin? O da, 'Babacığım, emrolunduğun şeyi yap. İnşaallah beni sabredenlerden bulacaksın.' dedi.*" (Sâffât, 37/102) İbrahim (a.s.)'ın beklediği, belki de umduğu cevap buydu. Bu öylesine teslimiyet dolu ve olgun bir cevap idi ki ancak geleceğin peygamberi olan bir çocuğun ağzına yakışıyordu. Evet, İbrahim bir peygamberdi. Ama aynı zamanda yüreği evlât sevgisiyle çarpan merhamet timsali bir babaydı.

Baba, çocuğunun elinden tutup görevini ifa edeceği yere doğru ilerledi. Olayı uzaktan izleyen şeytana gün doğmuştu. Bir babayı, bir çocuğu veya bir anneyi Allah'ın emrine uymaktan vazgeçirmek için bundan daha büyük bir fırsat olabilir miydi? Fakat Hz. İbrahim, peygamber ferasetiyle durumu fark etmişti. Şeytana yedi taş attı. Şeytan vazgeçmedi. Onu caydırmak için konuşuyor, önünü kesiyordu. Biraz sonra yine karşılarına çıktı. Fakat Hz. İbrahim, ona meydan vermedi; yedi taş daha attı. Sonra peşlerini bırakmaya niyeti olmayan şeytana, yedi taş daha... İşte bugün dahi hacıların şeytan taşlaması, cemreler de bu tablonun yeniden canlandırılmasıdır... Ama şeytan şeytanlığına devam etmekteydi. Önce anneye, ardından çocuğun yanına sokuldu. Ama her ikisinde de cevap aynıydı: *"Eğer bu Rabbimizin emriyse itaat etmekten daha güzel ne olabilir!"*

İbrahim (a.s.) bıçağını çıkardı. İkisinde de hüzün vardı ama zerre kadar tereddüt yoktu. Dillerde dua. Gözler kapandı. Tam bu sırada hemen yanlarında Allah Teâlâ'nın elçisi belirdi. Yanında büyük ve gösterişli bir koç. Sonra ufku dolduran bir ses işitildi: *"Ey İbrahim! Gördüğün rüyanın hükmünü yerine getirdin. Biz iyilik yapanları böyle mükâfatlandırırız. Şüphesiz bu apaçık bir imtihandır."* (Sâffât, 37/104-106)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ, dünya hayatında kullarını bazen iyilik, bolluk, bereket ve

rahatlıkla bazen ise zorluk, meşakkat, kıtlık ve sıkıntılarla imtihan etmektedir.

- Dünyanın bir imtihan yurdu olduğunun bilincinde olan kul Allah'tan gelene teslim olur ve O'na isyan etmez.

- Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail'in Allah'a teslimiyeti bizim için en güzel örneklerdendir.

- Allah'ın hükmüne rıza göstermek ve emredileni yapmak için sabır göstermek kulluk imtihanının bir gereğidir.

- Allah (c.c) kendisine itaat eden ve emirlerine teslim olan kullarını daima selamete çıkartmıştır.

34. GÜN:
ALLAH RESÛLÜ'NE İTAAT

Ayet-i Kerime ve Meali

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتّٰى يُحَكِّمُوكَ فيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا في اَنْفُسِهِمْ حَرَجاً مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْليماً

"Hayır, Rabbine andolsun ki, aralarında çıkan anlaşmazlık hususunda seni hakem kılıp sonra da verdiğin hükümden içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın onu kabullenmedikçe ve boyun eğip teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar." (Nisâ, 4/65)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِى فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ، وَمَنْ عَصَانِى فَقَدْ عَصَى اللهَ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bana itaat eden, Allah'a itaat etmiştir. Bana isyan eden de Allah'a isyan etmiştir." (Müslim, İmâre, 33)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber'in halasının oğlu Zübeyr b. Avvâm ile ensardan Humeyd, Harre mevkiindeki hurmalıklarını, bahçelerindeki arklardan geçen ortak su ile nöbetleşe suluyorlardı. Bu arklardan geçen su, önce Zübeyr'in hurma bahçesine uğruyor, sonra da Humeyd'in bahçesine ulaşıyordu. Bir keresinde Zübeyr hurma bahçesini sulamak üzere suyu tuttuğu sırada komşusu ondan suyu serbest bırakmasını istedi. Fakat Zübeyr, kendi tarlasını sulamadan suyu bırakmak ve nöbetini ona vermek istemedi. Bunun üzerine aralarında

anlaşmazlık çıktı. İki taraf meselelerini Allah Resûlü'ne intikal ettirdiler. Hz. Peygamber'in huzurunda isteklerini karşılıklı olarak arz ettiler. Hz. Peygamber, *"Ey Zübeyr! Tarlanı sula sonra suyu komşuna salıver."* buyurarak ikisinin de hakkını koruyan bir çözüm önerdi. Bunun üzerine Humeyd hiddetlenip, "Yâ Resûlallah! Zübeyr halanın oğlu olduğu için mi böyle bir hüküm verdin?" diyerek Resûlullah'ın verdiği karara itiraz etti. Onun bu sözüne üzülen Allah Resûlü'nün yüzünün rengi değişti ve *"Ey Zübeyr, tarlanı sula! Sonra suyu hurma ağaçlarının köklerine ulaşıncaya kadar tut (sonra salıver)."* buyurarak Zübeyr'den sulama hakkını tam manası ile kullanmasını istedi.

Hissemize Düşenler

- Müminler aralarındaki anlaşmazlıkları gidermek için Hz. Peygamber'in hakemliğine ve sünnetine başvururlar.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) bir konuda bir hüküm vermişse içimizde hiçbir sıkıntı duymaksızın bu hükmü kabullenmek ve teslim olmak imanımızın bir gereğidir.
- Allah'ın Resûlü olması hasebiyle Hz. Peygamber'in (s.a.s.) bir şeyi yasaklama ve emretme yetkisi vardır.
- İnsanların ortak kullanımına tahsis edilen su, yol vb. birtakım menfaatlerin eşitlik ve kardeşlik temelinde adaletli olarak taksim edilmesi gerekir.
- Mümin, kendi hakkını savunduğu ve koruduğu gibi bir başkasının haklarına da saygılı olmalıdır.

35. GÜN: ALLAH'IN RESÛLÜ'NÜ SEVMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

تِلْكَ حُدُودُ اللهِ وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

"Bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kim Allah'a ve Peygamberi'ne itaat ederse Allah onu, zemininde ırmaklar akan cennetlere koyacaktır, orada devamlı kalıcıdırlar; işte büyük kazanç budur." (Nisâ, 4/13)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: كُلُّ أُمَّتِي يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ، إِلَّا مَنْ أَبَى، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، وَمَنْ يَأْبَى؟ قَالَ: مَنْ أَطَاعَنِي دَخَلَ الْجَنَّةَ، وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ أَبَى.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Ümmetimin hepsi cennete girecektir, yüz çeviren müstesna!"* Orada bulunanlar "Ey Allah'ın Resûlü, yüz çeviren kim?" diye sorunca, Hz. Peygamber, *"Bana itaat eden cennete girer. Bana isyan eden yüz çevirmiş demektir."* şeklinde cevap vermiştir. (Buhârî, İ'tisâm, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Bir keresinde Ömer b. Hattâb (r.a.) Hz. Peygamber'e, "Ey Allah'ın Resûlü! Sen bana, canım hariç her şeyden daha sevimlisin." der. Bunun üzerine

Peygamberimiz ona, *"Ey Ömer! Allah'a yemin ederim ki, sen, beni canından daha fazla sevmedikçe olgun mümin olamazsın."* diyerek karşılık verir. Allah Resûlü'nden bu sözü duyan Hz. Ömer, "Vallahi şimdi sen bana canımdan daha sevimlisin." deyince, Peygamber Efendimiz, *"Şimdi imanın kemale ermiştir Ey Ömer!"* (Buhârî, Eymân ve nüzûr, 3) buyurur. Bu meyanda, Allah Resûlü'nden, *"Hiçbiriniz beni babasından, evlâdından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe gerçekten iman etmiş olmaz."* (Buhârî, Îmân, 8) sözünü işiten sahâbe-i kirâm, Allah Resûlü'ne sevgi, tazim ve itaatlerini, mallarını ve canlarını onun yolunda ortaya koyarak göstermişlerdir. (Enfâl, 8/72-75)

Hissemize Düşenler

- Peygamberler; bize Allah'ın ayetlerini, kitabı, hikmeti ve bilmediklerimizi öğreten, bizleri günah ve isyandan arındırıp temizlemek için gönderilen hidayet rehberleridir.
- Hz. Peygamber'e (s.a.s.) itaat etmek, Allah'ın gönderdiklerini tasdik etmek ve O'na boyun eğmek demektir.
- İnsan, örnek ve önder şahsiyetlere beslediği sevgi ve gösterdiği saygı ölçüsünde onların öğütlerinden ve yaşantılarından istifade eder.
- Allah Resûlü'nü herkesten çok sevmek ve ona gönülden bağlanmak imanın bir gereğidir.
- Mümin, Allah'ın razı olacağı örnek bir hayata kavuşmak için Hz. Peygamber'i (s.a.s.) en güzel örnek bilmeli ve onu sevmelidir.

36. GÜN: ANNE-BABANIN RIZASINI ALMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَضٰى رَبُّكَ اَلَّا تَعْبُدُوا اِلَّآ اِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً اِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ اَحَدُهُمَا اَوْ كِلَاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا اُفٍّ وَلَا تَنْهَرْهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلاً كَرِيماً

"Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi ve anne-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. Eğer onlardan biri ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara 'öf!' bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle." (İsrâ, 17/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: رِضَا الرَّبِّ فِي رِضَا الْوَالِدِ وَسَخَطُ الرَّبِّ فِي سَخَطِ الْوَالِدِ.

Abdullah b. Amr'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Rabbin hoşnutluğu anne babanın hoşnutluğuna bağlıdır. Rabbin öfkesi ise anne babanın öfkesine bağlıdır." (Tirmizî, Birr, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Uzun bir yolculuğun ardından Peygamber'ini görmeye Medine'ye gelmişti. Önce onun Allah'ın son elçisi olduğuna inandığını söyleyecek, imanını biat ile

perçinleyecekti. Sonra da İslâm ile coşan ruhuna cihadı tattıracak, canını dini uğruna feda etme arzusu ile Peygamber'in ordusunda saf tutacaktı.

Geride ailesini bırakmıştı. Desteğine muhtaç, gözleri yaşlı anne ve babasını... Belki de kalbindeki ateşi bildiklerinden, bu gidişin dönüşü olmayacağını hissedip gönül koymuşlardı. Şimdi Peygamber'inin karşısındaydı işte. Niyetini anlatırken söylemeden edemedi: "Anne babamı ardımdan ağlar bırakıp sana geldim yâ Resûlallah!" Dini için elinden geleni yapmaya nasıl da azmettiğini göstermek ister gibiydi. Oysa Peygamberimizin cevabı zihnindekileri alt üst etmeye yetmişti: *"Onların yanına geri dön ve ikisini de nasıl ağlattıysan öylece güldür!"* (Ebû Dâvûd, Cihâd, 31)

"Geri dön ve anne babandan izin iste. Eğer izinleri olursa savaşa katıl, yoksa onlara iyilikte bulun." buyurmuştu Peygamber Efendimiz. Hatta anne babaya hizmet için harcanacak emeği, Allah yolunda sarf edilecek gayrete benzetircesine, *"Onlar için cihad et!"* (Buhârî, Edeb, 3) demişti. Peygamber Efendimize, "Amellerin en üstünü hangisidir?" diye sorulunca o şöyle cevap vermişti: *"Vaktinde kılınan namaz ve anne babaya iyilik etmektir. Sonra da Allah yolunda cihad etmek gelir."* (Buhârî, Tevhîd, 48)

Hissemize Düşenler

- Anne ve babaya gönülden bağlanmak, onların kalplerini kırmamak, onlara yaşlılıklarında kol kanat germek Allah'ın emridir.
- İnsan; anne ve babasına el kaldırmak şöyle dursun "öf" bile dememeli, tatlı ve güzel söz söyleyip gönüllerini almalıdır.
- Allah'ın (c.c) rızasını kazanmak, anne ve babanın hoşnutluğunu elde etmekle mümkündür.
- Kişinin anne babasına kötü muamelede bulunması, onları yardımsız ve desteksiz bırakması Allah Teâlâ'nın gazabına neden olur.
- Anne ve babanın hak ve hukukunu gözetmek en faziletli amellerdendir.
- Muhtaç durumdaki anne-babanın ihtiyacını görmek Allah yolunda cihad etmek gibidir.

37. GÜN:
ANNE-BABAYA İYİLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَوَصَّيْنَا الْاِنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ ۚ حَمَلَتْهُ اُمُّهُ وَهْناً عَلٰى وَهْنٍ وَفِصَالُهُ في عَامَيْنِ اَنِ اشْكُرْ لي وَلِوَالِدَيْكَ اِلَيَّ الْمَصيرُ

"İnsana da anne babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi onu her gün biraz daha güçsüz düşerek karnında taşır. Onun sütten kesilmesi de iki yıl içinde olur. (İşte onun için) insana şöyle emrettik: Bana ve anne babana şükret. Dönüş ancak banadır." (Lokmân, 31/14)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
وَرَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ أَدْرَكَ عِنْدَهُ أَبَوَاهُ الْكِبَرَ فَلَمْ يُدْخِلَاهُ الْجَنَّةَ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Anne babasından birisinin ya da her ikisinin ihtiyarlığında yanlarında bulunup da cennete girmeyi başaramayanın burnu yere sürtülsün!" (Müslim, Birr, 9; Tirmizî, Deavât, 100)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü mağaradaki üç gencin hikâyesini ashâbına anlatmış, anne babaya yapılan iyiliğin, mağaranın ağzını tıkayan kayayı bile nasıl parçalamaya muktedir olduğunu öğretmiştir. Kıssaya göre üç kişi yürürlerken, yolda yağmura tutuldular. Dağda bir mağaraya sığındılar. Fakat dağdan kopan bir kaya, mağaranın ağzına yuvarlanıp onları içeride sıkıştırdı. Bunun üzerine

onlardan biri diğerlerine, "Bakın bakalım sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yaptığınız amelleriniz var mı? Onları anmak suretiyle Allah'a dua edelim. Belki bu sayede Allah mağaranın kapısını açar." dedi.

Bu teklif üzerine onlardan biri anlatmaya başladı: "Allah'ım! Benim ihtiyar ana babam vardı ve çocuklarım küçüktü. Ben sürü otlatarak onları geçindirirdim. Akşamleyin otlaktan dönüp eve geldiğim zaman süt sağar, çocuklarımdan önce ana babama süt içirirdim. Bir gün uzakta bir otlağa gitmiştim. Akşam oluncaya kadar sürüyü getirememiştim. Geç vakit geldiğimde onları uyumuş hâlde bulmuştum. Her zamanki gibi sütleri sağdım ve kabıyla getirip başuçlarında dikildim. Onları uykularından uyandırmaya kıyamıyordum. Onlardan önce çocuklarıma süt içirmeyi de uygun görmedim. Çocuklar ise ayaklarımın dibinde açlıktan sızlanıyorlardı. Onlar uyurken, gün ağarana kadar bütün geceyi böyle dikilmekle geçirdim. Şüphesiz Allah'ım! Sen bilmektesin ki ben bunu sırf senin rızanı kazanmak için yapmıştım. Bundan ötürü bizim için mağaranın ağzında bir gedik aç da oradan gün ışığını görelim!"

Allah onlara gün ışığını görecekleri kadar bir gedik açtı. İkinci kişi samimi şekilde yaptığı iyiliği anlatır anlatmaz gedik büyüdü, mağaranın içi ışıkla doldu. Sonuncu kişi yaptığı iyiliği anlatmayı bitirir bitirmez mağaranın ağzı tamamen açılmış oldu. (Buhârî, Büyû', 98)

Hissemize Düşenler

- Anne ve baba, çocuklarının dünyaya gelmesine vesile oldukları gibi nice zorluk ve meşakkate göğüs gererek onların büyümesine ve eğitimlerine de büyük emek verirler.

- Anne ve babasının kendisi için ortaya koyduğu fedakârlıklara minnet duymak ve onlara teşekkür etmek her evladın asli vazifesidir.

- Bakıma ve desteğe ihtiyaç duyduklarında anne ve babanın yardımına koşmak, evlat için büyük bir manevi kazanımdır.

- Anne ve babaya yapılan her iyilik, kişinin Allah'ın yardımına ve O'nun hoşnutluğunu kazanmasına vesile olur.

38. GÜN: ARABULUCULUK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِنْ نَجْوٰيهُمْ اِلَّا مَنْ اَمَرَ بِصَدَقَةٍ اَوْ مَعْرُوفٍ اَوْ اِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ اَجْراً عَظِيماً

"Onların fısıldaşmalarının birçoğunda hayır yoktur. Ancak bir sadaka verilmesini yahut bir iyilik yapılmasını ya da insanların arasının düzeltilmesini isteyenler müstesnadır. Kim Allah'ın rızasını elde etmek için bunu yaparsa biz ona ileride büyük bir karşılık vereceğiz." (Nisâ, 4/114)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا تَبَاغَضُوا، وَلَا تَحَاسَدُوا، وَلَا تَدَابَرُوا، وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا، وَلَا يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ أَنْ يَهْجُرَ أَخَاهُ فَوْقَ ثَلَاثِ لَيَالٍ.

Enes b. Mâlik'ten nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Birbirinizden nefret etmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları, kardeş olun. Bir Müslümanın din kardeşiyle üç günden fazla küs durması helal olmaz!"* (Buhârî, Edeb, 62)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Hz. Âişe validemiz, parasıyla fakir ve ihtiyaç sahiplerine yardım etmek için evini satar. Ancak yeğeni Abdullah b. Zübeyr, kendisini çok seven

teyzesinin bu satışına rıza göstermeyerek, "Vallahi Âişe bu satıştan ya vazgeçer ya da ben onu menederim." diyerek satışa engel olacağını söyler. Yeğeninin bu sözünü işiten Hz. Âişe alınır ve onunla ebediyen konuşmamak üzere Allah'ın adını vererek yemin eder ve adakta bulunur. Teyzesinin bu tutumuna üzülen İbnü'z-Zübeyr, Zühreoğulları'ndan Misver b. Mahreme ile Abdurrahman b. Esved'den arabuluculuk yapmalarını ister. Misver ile Abdurrahman, yanlarına aldıkları İbnü'z-Zübeyr ile birlikte Hz. Âişe'nin yanına gelirler. Onlar içeri girince İbnü'z-Zübeyr, teyzesi Âişe'ye sarılır ve kendisini affetmesini isteyerek ağlamaya başlar. Bu sırada Misver ile Abdurrahman da Hz. Âişe'ye barışması için ısrar ederek Hz. Peygamber'in, *"bir Müslümanın kardeşiyle üç günden fazla küs durmasının helal olmadığını"* bildiren hadisini hatırlatırlar. Bunun üzerine müminlerin annesi Hz. Âişe, yeğeniyle barışır ancak adağı karşılığında da kırk köleyi hürriyetine kavuşturur. (Buhârî, Edeb, 62)

Hissemize Düşenler

- Bir topluluk içerisinde fısıldaşmak, insanların anlamaması için kasten başka dilde konuşmak ve gizli gizli konuşmak, şüphe uyandırıp insanları töhmet altında bırakabileceği için dinen hoş görülmemiştir.

- Mümin; insanlara samimi ve içtenlikle yaklaşmalı, ikiyüzlülükten uzak durmalıdır.

- İnsanların arasını düzeltmek, toplumda huzur ve kardeşliğin tesis edilmesine ve anlaşmazlıkların büyümeden sonlandırılmasına yardımcı olan önemli bir erdemdir.

- Mümin; din kardeşinden nefret etmez, ona haset etmez ve sırt dönmez.

- Müminler kardeştir ve üç günden fazla birbirlerine küs durmaları helal değildir.

- Ailenin ve cemiyetin önde gelenleri insanlar arasında arabuluculuk yapmalı ve küs olanları barıştırmak için bir irade ortaya koymalıdır.

- İnsanların arasını bulmak amacıyla yalan söylemek bile caiz kabul edilmiştir.

39. GÜN:
AVLANMA ÂDÂBI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَسْئَلُونَكَ مَاذَآ اُحِلَّ لَهُمْ قُلْ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ ۙ وَمَا عَلَّمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِحِ مُكَلِّبِينَ تُعَلِّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَّمَكُمُ اللّٰهُ فَكُلُوا مِمَّآ اَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَاذْكُرُوا اسْمَ اللّٰهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

"(Ey Muhammed!) Sana, kendilerine nelerin helal kılındığını soruyorlar. De ki: 'Size temiz ve hoş olan şeyler, bir de Allah'ın size verdiği yeteneklerle eğitip alıştırdığınız avcı hayvanların tuttuğu (avlar) helal kılındı. Onların sizin için tuttuklarından yiyin. Onu (av için) salarken üzerine Allah'ın adını anın (besmele çekin). Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, hesabı çabuk görendir.' " (Mâide, 5/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَنِ الصَّيْدِ قَالَ إِذَا رَمَيْتَ سَهْمَكَ فَاذْكُرِ اسْمَ اللّٰهِ فَإِنْ وَجَدْتَهُ قَدْ قَتَلَ فَكُلْ إِلَّا أَنْ تَجِدَهُ قَدْ وَقَعَ فِي مَاءٍ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي الْمَاءُ قَتَلَهُ أَوْ سَهْمُكَ.

Adî b. Hâtim anlatıyor: Resûlullah'a (s.a.s.) avın hükmünü sordum. Şöyle buyurdu:

"Okunu attığın zaman besmele çek. Eğer okun avını öldürdüğünü görürsen suya düşmüş olarak bulmadığın sürece onu ye! Çünkü (suya düşmüşse) onu su

mu öldürdü yoksa senin okun mu bilemezsin." (Müslim, Sayd ve Zebâih, 7)

Asr-ı Saadet'ten

Avlanma, tarih boyunca rızkını temin etme peşinde koşan insanoğlunun alışkanlıklarından birisidir. Hayvan neslini tehdit etmek, tabiatın dengelerini bozmak, keyif ve eğlence için hayvanları hedef almak gibi olumsuzluklara sebep olmadığı sürece, adabına riayet etmek kaydıyla dinimizde avlanmaya izin verilmiştir. Bir gün, Kudâa kabilesinden Ebû Sa'lebe el-Huşenî, av konusunda bilgi almak üzere Peygamber Efendimize gelerek şöyle sorar: "Ey Allah'ın Resûlü! Ben avcılığın yaygın olduğu bir memlekette yaşıyorum. Okumla, bazen eğitilmiş bazen de eğitilmemiş köpeklerle avlanıyorum. Bunlardan hangisinin helal olduğunu bana bildirir misin?" sorusuna Peygamber Efendimiz (s.a.s.) şöyle cevap verdi: *"Okunla avlandığın zaman besmele çekerek avladığın hayvanları yiyebilirsin. Besmele ile gönderdiğin av köpeğinin getirdiklerini de yiyebilirsin. Eğitilmemiş köpeklerle avlandığın zaman ise ancak avladığın hayvanı boğazlamaya fırsat bulduğun takdirde yiyebilirsin."* (Buhârî, Sayd, 10; Müslim, Sayd, 8)

Hissemize Düşenler

- Helal olan evcil kara hayvanının etinin yenebilmesi için dinî usullere göre boğazlanmış olması gerekir.
- Evcil olmayan hayvanların av için eğitilmiş hayvanlarla ya da av aletiyle Allah'ın adı anılarak avlanılması gerekir.
- Avlanan hayvan ölmeden ele geçirilmiş ve kesme imkânı da bulunursa usulüne uygun olarak kesilmelidir. Bu konuda ihmalkâr davranılırsa hayvan murdar olur.
- Eğitilmemiş hayvanların avladığı, yüksekçe bir yerden düşen, darbe almış ve suya düşmüş hayvanların etlerinin helal olması için ölmeden önce ele geçirilmesi ve usulünce kesilmesi gerekir.
- İslâm, şefkat ve merhamet üzere kurulmuştur. Hayvanlara eziyet etmek, gereksiz yere ve eğlenmek için avlanmak İslâm'da hoş görülmediği gibi canlı hayvanı hedef olarak kullanmaya da izin verilmemiştir.

40. GÜN:
AZİM VE SEBAT

Ayet-i Kerime ve Meali

وَكَاَيِّنْ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رِبِّيُّونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا اَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

"Nice peygamber vardır ki onunla birlikte birçok Allah erleri savaştılar. Allah yolunda başlarına gelenlerden ötürü gevşemediler, yılmadılar, boyun eğmediler. Allah, sabredenleri sever." (Âl-i İmrân, 3/146)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) سُئِلَ: أَيُّ الْعَمَلِ أَحَبُّ إِلَى اللّٰهِ؟ قَالَ: أَدْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ.

Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah'a (s.a.s.), "Allah katında amellerin en sevimlisi hangisidir?" diye soruldu. Resûlullah, *"Az da olsa devamlı olanıdır."* buyurdu. (Müslim, Müsâfirîn, 216)

Asr-ı Saadet'ten

Yakın akrabalarını uyar emri gereğince gizli davet dönemi bitmiş ve Resûlullah İslâm'ı açıktan tebliğe başlamıştı. Onun bu davetine müşriklerin ilk tepkisi kendisini yalancılıkla, mecnunlukla suçlamak ve onunla alay etmek olmuştu. Ancak zamanla Resûlullah'a tâbi olanların sayısı artmaya başlamış ve bu durum müşrikler için tahammül edilemez hâle gelmişti. Bütün düzenlerini alt üst eden bu dinin daha fazla yayılmasına engel olmak için Mekkeliler hemen harekete geçmeye karar verdiler. Önce sözünü dinler ümidiyle kendilerinin de sevip saydıkları ve önem verdikleri Hz. Peygamber'in amcası

Ebû Tâlib'le görüşüp yeğenine, putlarına ve kendilerine hakaret etmekten vazgeçmesi ve davet ettiği dinden dönmesi için nasihat etmesini istediler. Hz. Peygamber'i himayesinde bulunduran Ebû Tâlib durumu yeğenine anlattı, "Bana da kendine de acı. Gücümün yetmeyeceği işleri bana yükleme!" diyerek bu davasından vazgeçmesini istedi. Resûlullah, amcasının bu isteğine - kendisine yardım etmekten vazgeçeceğini düşünmesine rağmen- davasında kararlı olduğunu gösteren şu cevabı verdi: "*Ey amca! Allah'a yemin olsun ki bu davamı terk etmem karşılığında sağ elime güneşi, sol elime de ayı koysalar, Allah dinini güçlendirinceye veya bu yolda canımı verinceye kadar asla bundan vazgeçmeyeceğim.*" Onun bu kararlılığını gören Ebû Tâlib, bildiği yolda devam etmesini ve kendisinin de ona destek olacağını söyleyerek yeğenini teselli etti. (İbn Hişâm,
Sîret, I, 101)

Hissemize Düşenler

- Hak ve batıl mücadelesinde bütün peygamberler kendilerine tabi olanlarla birlikte nice zorluk ve meşakkatlere katlanarak Allah yolunda mücadele vermişlerdir.

- Allah'a iman edip imanlarında sebat gösterenler; başlarına gelenler yüzünden gevşememiş, yılmamış ve batıla boyun eğmemişlerdir.

- İnsan; gücü nispetinde hakkı ayakta tutmalı, Allah'a kulluk etmeli, az da olsa yaptığı işe/ibadete devam etmeli, bunda azim ve sebat göstermelidir.

- Peygamber Efendimiz (s.a.s.) davasından vazgeçmesini isteyenlere, dünyanın bütün menfaatlerini elinin tersi ile iterek cevap vermiş ve böylece hak uğrunda mücadelenin en güzel örneğini ortaya koymuştur.

- Toplumdaki yanlış uygulamalar kaldırılırken taviz verilmeksizin kararlı olunması gerekir.

41. GÜN:
AZİMET VE RUHSAT

Ayet-i Kerime ve Meali

...يُرِيدُ اللهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ...

"...Allah size kolaylık diler, zorluk dilemez..." (Bakara, 2/185)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهَا قَالَتْ:
مَا خُيِّرَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بَيْنَ أَمْرَيْنِ إِلَّا أَخَذَ
أَيْسَرَهُمَا مَا لَمْ يَكُنْ إِثْمًا، فَإِنْ كَانَ إِثْمًا كَانَ أَبْعَدَ النَّاسِ مِنْهُ

Peygamber Efendimizin eşi Hz. Âişe anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) kendisine iki iş arasında seçim hakkı tanındığında günah olmadığı sürece kolay olanını seçerdi. Şayet (kolay olan iş) günah ise ondan insanların en uzak duranı o olurdu." (Müslim, Fedâil, 77)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, bir Ramazan gününde hazırlıklarını tamamlayıp ashâbı ile birlikte bir sefere çıkmıştı. Dayanılmaz bir çöl sıcağı vardı. Sıcaktan kavrulan toprak ayakları, güneş ise başları kavuruyordu. Resûlullah (s.a.s.) yolda ilerlerken sıcağın ve orucun etkisiyle ashâbının yorulduğunu görünce dinlenmeye çekilmelerini istedi. Yeteri kadar gölgelenebilecek ağaç olmadığı gibi, çadır kurmak için de vakit yoktu. İnsanlar gölgelenmek için buldukları ağaçların altına sığınmaya çalışıyorlardı. Bu arada Peygamberimiz insanların toplandığını gördü. Seslerin geldiği yere vardığında bazı kimselerin bir ağacın gölgesinde baygın hâlde yatan Ebû İsrâil isimli sahâbînin başında

toplandıklarını, yüzüne su serperek onu serinletmeye, rahatlatmaya çalıştıklarını gördü. Peygamberimiz durumu öğrenmek maksadıyla, *"Bu arkadaşınıza ne oldu?"* diye sordu. Onlar, "Ey Allah'ın Resûlü, oruç tutuyor." dediler. Bu zorlanma ve zarar görme hâli karşısında Peygamberimiz, *"Yolculukta (zorlanarak) oruç tutmak fazilet değildir. Allah'ın size tanıdığı ruhsatı kullanın ve onu kabul edin."* buyurdu. (Nesâî, Sıyâm, 47; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, IV, 186)

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c), insanı gücünün yetmeyeceği işlerden sorumlu tutmamıştır.
- Hz. Peygamber (s.a.s.); meşru olan işlerden daima kolay olanını tercih etmiş, böylece İslâm'ın kolaylık dini olduğunu bizlere göstermiştir.
- İslâm'a göre toplum ve bireyler için dinin, aklın, canın, malın ve neslin korunması vazgeçilmez ilkeler arasındadır.
- İslâm'da zaruri durumlarda zararın önlenmesi için ruhsatlar getirilmiş ve bir kısım mahzurlu fiiller geçici olarak mubah kılınmıştır.
- Dinin insana sunmuş olduğu ruhsat ve kolaylıklar, Allah'ın bir ikramı olarak değerlendirilmeli ve insan, takatini zorlayacak işlerden uzak durmalıdır.
- Müslüman, Allah'ın kendisine tanıdığı kolaylıklardan istifade etmekle birlikte haramlardan ve şüpheli hususlardan da olabildiğince uzak durmalıdır.

42. GÜN:
BARIŞ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"Eğer onlar barışa yanaşırlarsa sen de ona yanaş ve Allah'a tevekkül et. Çünkü o hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (Enfâl, 8/61)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا): أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا سَلَّمَ قَالَ: اَللّٰهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.

Hz. Âişe'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) namazın sonunda selam verdiği zaman, *"Allâhümme ente's-selâmü ve minke's-selâm, tebârekte yâ ze'l-celâli ve'l-ikrâm. (Allah'ım! Sen barış ve esenliksin, barış ve esenlik senden gelir. Yücelik ve ikram sahibi olan Allah'ım! Sen ne mübareksin)"* derdi. (Ebû Dâvûd, Vitr, 25)

Asr-ı Saadet'ten

Heyetler yılı diye meşhur olan hicretin dokuzuncu yılında (630-631) Allah Resûlü Necrânlı Hıristiyanlara bir mektup göndermişti. Bu mektubunda onları İslâm'a davet ediyor, şayet kabul etmezlerse cizye vermelerini, onu da kabul etmezlerse kendileriyle savaşılacağını bildiriyordu. Mektup kendilerine ulaştığında, Necrânlı Hıristiyanlar görüşmelerde bulunmak üzere on dördü

ileri gelenlerinden ve idarecilerinden oluşan altmış kişilik bir heyeti Medine'ye gönderdiler. Görüşmeler sonunda İslâm'ı kabule yanaşmadılar ve Hz. Peygamber ile antlaşma yapmayı uygun gördüler. (İbn Sa'd, Tabakât, I, 357) Resûlullah (s.a.s.) yarısını Safer ayında, kalanını da Recep ayında Müslümanlara ödemek üzere Necrânlılarla iki bin elbise karşılığında barış antlaşması yaptı. Ayrıca onlar, eğer Yemen'de bir saldırı ve zulüm vuku bulursa otuz zırh, otuz at, otuz deve ve savaşta kullandıkları her çeşit silahtan da otuz tanesini Müslümanlara emanet olarak vereceklerdi. Müslümanlar da bu emanetleri sahiplerine iade edinceye kadar muhafazasından sorumlu olacaklardı. Buna mukabil Necrânlıların manastırları yıkılmayacak, din adamlarına dokunulmayacak, bir olay çıkarmadıkları yahut tefecilik yapmadıkları müddetçe bir kısıtlama görmeyeceklerdi. (Ebû Dâvûd, İmâre, 29-30)

Bu antlaşmanın yapıldığı sırada Allah Resûlü Necrânlı Hıristiyanları ortadan kaldırıp bütün mallarını, mülklerini, arazilerini, servetlerini ele geçirebilecek güçteydi. Böyle olmasına rağmen Hz. Peygamber, onlarla barış antlaşması yapmayı tercih etti. Bu antlaşmaya göre İslâm ülkesinin egemenliğinde yaşayacak olan Necrânlı Hıristiyanların malları, canları, ırz ve namusları, dinleri ve dilleri dokunulmaz kabul edilecek, bu çerçevedeki bütün değerleri bizzat Müslümanlar tarafından güvence altına alınacaktı. Buna mukabil onlar da Müslümanlara belli miktarda cizye yani güvenlik vergisi ödeyeceklerdi. Allah Resûlü'nün bu tavrı onun zorda kalmadığı müddetçe hiçbir zaman savaşa ve barış ortamının bozulmasına fırsat tanımadığını göstermekteydi.

Hissemize Düşenler

- Savaş; İslâm'da zulmü ve saldırı ihtimalini ortadan kaldırmak, meşrû savunmada bulunmak üzere meşru kılınmıştır.

- İslâm, barış dinidir. Barışı tesis etmek ve yapılan antlaşmalara sadık kalmak İslâm'ın temel değerleri arasında yer almıştır.

- Barış ve esenlik Allah'tandır. Kullarını her türlü tehlikeden selamete çıkartan O'dur.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) çeşitli vesileler ile diğer topluluklarla iletişime geçmiş, onlarla barış antlaşmaları imzalamış ve barışın korunmasını daima

önemsemiştir.

- Barış antlaşması yapılan toplulukların malları, canları, ırz ve namusları, dinleri ve dilleri dokunulmaz kabul edilmiş; bu çerçevedeki bütün değerleri bizzat Müslümanlar tarafından güvence altına alınmıştır.

43. GÜN:
BEDEN MAHREMİYETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا بَنِي اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاساً يُوَارِي سَوْاٰتِكُمْ وَرِيشاً وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ مِنْ اٰيَاتِ اللهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

"Ey Âdemoğulları! Size mahrem yerlerinizi örtecek giysi, süsleneceğiniz elbise yarattık. Takva elbisesi, işte o daha hayırlıdır. Bunlar Allah'ın ayetlerindendir. Umulur ki düşünüp öğüt alırlar." (A'râf, 7/26)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْمِسْوَرِ بْنِ مَخْرَمَةَ قَالَ أَقْبَلْتُ بِحَجَرٍ أَحْمِلُهُ ثَقِيلٍ وَعَلَيَّ إِزَارٌ خَفِيفٌ -قَالَ- فَانْحَلَّ إِزَارِى وَمَعِيَ الْحَجَرُ لَمْ أَسْتَطِعْ أَنْ أَضَعَهُ حَتَّى بَلَغْتُ بِهِ إِلَى مَوْضِعِهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اِرْجِعْ إِلَى ثَوْبِكَ فَخُذْهُ وَلَا تَمْشُوا عُرَاةً.

Misver b. Mahreme anlatıyor:

"Bir gün ağır bir taş taşırken üzerimde ince bir peştamal vardı. Taş kucağımdayken peştamalım çözüldü ve onu yerine götürene kadar kucağımdan bırakamadım. Bunu gören Resûlullah (s.a.s.) '*Dön de elbiseni al. Sakın çıplak gezmeyin!*' buyurdu." (Müslim, Hayız, 78)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Allah Resûlü (s.a.s.), ashâbıyla sohbet etmekteydi. Can dostları, mutlaka her kelimesini içlerine sindirmek, sonra da ailelerine, komşularına,

arkadaşlarına özenle aktarmak için can kulağıyla onu dinliyorlardı. Muâviye b. Hayde de o gün Peygamber'in yanında olanlardan birisi idi. O da işittiklerini oğlu Hakîm'e anlatmayı severdi. Daha sonra torunu Behz de dedesinin hatıralarını bize nakleden zincirin bir halkası olmuştu. Sevgili Peygamberimizin, soruları cevapsız bırakmadığını bilen Muâviye, aklına takılanı ona sormaya karar verdi. "Ey Allah'ın Resûlü!" dedi, "Örtülmesi gereken yerlerimizi kimin yanında örtelim?" Avret mahalli denilen mahrem bölgelerin örtülmesi gerektiğini daha önce İslâm Peygamberi'nden duymuştu çünkü. Ama bu örtünmenin sınırı ne idi? Hz. Peygamber şöyle cevapladı: *"Hanımından ve cariyenden başka herkese karşı örtülmesi gereken yerlerini ört."* Yabancı kadına karşı örtünmek gerektiğini anlayan Muâviye sormaya devam etti: "Peki, bir erkek başka bir erkeğin yanında nerelerini örtmeli?" *"Gücün yettiğince avret yerlerini kimseye göstermemeye çalış!"* buyurdu Peygamberimiz. O hâlde bedenin, cinsiyet farkı gözetmeksizin herkesten gizlenmesi gereken özel bir kısmı vardı. Muâviye, "Kişi tek başına olunca ne kadar örtünmesi gerekir?" diye sordu bu sefer. Bunun üzerine Hz. Peygamber, örtünmenin mantığını kavramasına yardım etmek istercesine ona şu cevabı verdi: *"Kendisinden hayâ edilip utanılmaya en layık olan Allah'tır."* (Tirmizî, Edeb, 22)

Hissemize Düşenler

- Beden mahremiyeti; kadın ya da erkek, çocuk ya da yaşlı fark etmeksizin her insanın fiziksel müdahalelerden, şiddetten, gözetlenmekten ve rızası dışında görüntülenmekten korunma hakkıdır.

- İnsan; bedeninin sahibi değil, emanetçisidir. Bu nedenle bedeninde dilediği gibi tasarrufta bulunma hakkına sahip değildir. Zira bedenini nerede yıprattığından ahirette sorguya çekilecektir.

- İnsanın bedeniyle ilgili öncelikli görevlerinden birisi; özsaygısına yakışır biçimde onu örtmek, kem gözden ve kem sözden muhafaza etmek, özeline sahip çıkmaktır.

- Çocuğa bedeninin değerli, kendisine özel ve dokunulmaz olduğu okul öncesinden başlayarak öğretilmelidir.

44. GÜN:
BEDEN SAĞLIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا نُكَلِّفُ نَفْساً اِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتَابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

"Biz hiç kimseyi gücünün yettiğinden fazlasıyla yükümlü kılmayız. Katımızda hakkı söyleyen bir kitap vardır, onlara haksızlık edilmez." (Mü'minûn, 23/62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي بَرْزَةَ الْأَسْلَمِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا تَزُولُ قَدَمَا عَبْدٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يُسْأَلَ عَنْ عُمُرِهِ فِيمَا أَفْنَاهُ، وَعَنْ عِلْمِهِ مَا فَعَلَ بِهِ، وَعَنْ مَالِهِ مِنْ أَيْنَ اكْتَسَبَهُ وَفِيمَا أَنْفَقَهُ، وَعَنْ جِسْمِهِ فِيمَا أَبْلَاهُ.

Ebû Berze el-Eslemî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet gününde hiçbir kul, kendisine ömrünü ne için tükettiği, ilmi ile ne yaptığı, malını nereden kazandığı ve nerede harcadığı, bedenini ne uğruna yıprattığı sorulmadıkça bir yere kıpırdayamayacaktır." (Dârimî, Mukaddime, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, bedenin Allah tarafından insana verilen bir emanet

olduğunu ve aşırı derecede yüklenerek zarar görmesinin doğru olmadığını ashâbına sık sık hatırlatmıştır. Bu konuda Mucîbe el-Bâhiliyye adındaki bir hanım sahâbînin babası ile ilgili olarak aktardığı bir rivayet kayda değerdir: Bu adam bir ihtiyacı münasebetiyle bir gün Hz. Peygamber'e uğrar. Allah Resûlü (s.a.s.) ilk başta ona kim olduğunu sorar. Adam, "Beni tanıyamadınız mı ey Allah'ın Elçisi! Ben, bir yıl evvel size gelen Bâhile kabilesine mensup falan kişiyim." deyince, Peygamberimiz onu hatırlar ve *"Geçen yıl geldiğinde rengin, benzin, vücudun daha iyiydi. Ancak bugün görüyorum ki cılız ve bitkin hâldesin."* der. Adamın, bu zaman zarfında her gününü oruçla geçirdiğini söylemesi üzerine, Allah Resûlü (s.a.s.), *"Kendine işkence etmeni sana kim emretti!"* buyurarak (Ebû Dâvûd, Sıyâm, 54; İbn Sa'd, Tabakât, VII, 83) ibadet için dahi olsa beden sağlığını tehlikeye atmanın doğru bir davranış olmadığını belirtmiştir. Nebî (s.a.s.), benzer bir şekilde oruç tutmak isteyen Abdullah b. Amr b. Âs'a da, *"Senin üzerinde bedeninin de hakkı var!"* uyarısında bulunmuştur. (Müslim, Sıyâm, 182) İftar etmeden iki gün peş peşe oruç tutmayı (visal orucunu) men etmesinin altında da bedene eziyet etmeme ve bedenin hakkını koruma duyarlılığı yatmaktadır. (Muvatta', Sıyâm, 13; Müslim, Sıyâm, 55)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ kullarına güçlerinin üstünde hiçbir sorumluluk yüklememiştir.
- Beden, Allah'ın insana verdiği değerli bir emanettir.
- Kıyamet günü bütün kullara dünyadayken bedenini nerede ve ne uğrunda yıprattığı sorulacaktır.
- Mümin, bedenine zarar verecek müdahalelerden kaçındığı gibi ona işkence sayılacak, onu takatsiz düşürecek davranışlardan da uzak durmalıdır.
- En faziletli ibadet, az dahi olsa devamlı yapılandır.
- Dinde aşırılık yoktur. Peygamber Efendimiz bizim için en güzel örnek olup ne bir eksik ne bir fazla, dini, onun yaşadığı gibi yaşamak gerekir.

45. GÜN:
BENCİLLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاتَّقُوا اللّٰهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَاَطيعُوا وَاَنْفِقُوا خَيْراً لِاَنْفُسِكُمْ
وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِه فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

"O halde gücünüz yettiğince Allah'a saygısızlıktan sakının; dinleyin, itaat edin ve kendi iyiliğinize olmak üzere başkaları için harcayın. Kim nefsinin bencilliğinden korunmayı başarırsa işte kurtuluşa erecekler onlardır." (Tegâbün, 64/16)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حَارِثَةَ بْنِ وَهْبٍ الْخُزَاعِيِّ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ الْجَنَّةِ، كُلُّ ضَعِيفٍ مُتَضَاعِفٍ لَوْ أَقْسَمَ عَلَى اَللهِ لأَبَرَّهُ، أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِأَهْلِ النَّارِ كُلُّ عُتُلٍّ جَوَّاظٍ مُسْتَكْبِرٍ.

Hârise b. Vehb el-Huzâî'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Size cennetlikleri bildireyim mi? Her alçakgönüllü, zayıf kimsedir. Şayet o Allah adına yemin etse, Allah onu yemininde haklı çıkarır. Size cehennemlikleri haber vereyim mi? Kaba, bencil ve büyüklük taslayan herkes."

(Buhârî, Edeb, 61; Müslim, Cennet, 46)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz insanları nefislerinin bencilliğinden sıyrılıp maddi ve manevi anlamda yardımlaşmaya ve dayanışmaya çağırmıştır. Bir sefer sırasında etrafına bakınan bir adam gören Hz. Peygamber, "*Kimin yanında fazla binit varsa onu biniti olmayana versin. Kimin yanında fazla azık varsa onu azığı olmayana versin.*" buyurmuş, (Müslim, Lukata, 18) bir defasında da "*Biriniz (din) kardeşine danıştığı zaman, danışılan kimse ona (yararlı gördüğü) görüşünü belirtsin.*" (İbn Mâce, Edeb, 37) diyerek her anlamda bencilliğin önüne geçmeye çalışmıştır. Mescitte iki rekât namaz kıldıktan sonra, "Allah'ım bana ve Muhammed'e rahmet et, ikimizden başkasına merhamet etme!" diye dua eden bir bedeviye, "*Sen geniş olanı (rahmeti) daralttın.*" (Ebû Dâvûd, Tahâret, 136) diyen Allah Resûlü, bir gün de yapılması helal olmayan şeyleri sıralarken, "*... Bir topluluğa imam olan kimse sadece kendisi için dua edip de onlara dua etmezlik yapmasın. Böyle yaptığı takdirde onlara hainlik etmiş olur.*" (Ebû Dâvûd, Tahâret, 43) buyurmuştur.

Hissemize Düşenler

- İslâm dini; yalnızca kendi hayatını düşünmek, vurdumduymaz davranmak, diğer varlıkların farkında olmamak gibi bencil tutumları tasvip etmemiştir.

- Allah'a itaat edip, O'nun rızasını kazanmak için harcamada bulunan, nefsinin bencil tutkularından, hırslarından ve cimriliğinden korunan müminler kurtuluşa erecektir.

- İnsan gerek malı ve eşyası gibi maddi varlığı; gerekse aklı, tecrübesi, bilgisi ve sevgisi gibi manevi varlığı ile insanlara yardımcı olmalıdır.

- Başkalarının iyiliğini ve mutluluğunu istemek, karşılık beklemeden birine yardım etmek, bir başkası için kendi menfaatlerinden vazgeçmek kulun Allah katındaki değerini artıran güzel hasletlerdir.

- Alçakgönüllü ve yardımsever cenneti kazanır; kibirli ve bencil de cehennem azabına düçâr olur.

46. GÜN:
BEREKET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَجَعَلَ فيهَا رَوَاسِيَ مِنْ فَوْقِهَا وَبَارَكَ فيهَا وَقَدَّرَ فيهَآ اَقْوَاتَهَا فِي اَرْبَعَةِ اَيَّامٍ سَوَآءً لِلسَّآئِلِينَ

"O, dört gün içinde (dört evrede), yeryüzünde yükselen sabit dağlar yarattı, orada bolluk ve bereket meydana getirdi ve orada rızık arayanların ihtiyaçlarına uygun olarak rızıklar takdir etti." (Fussilet, 41/10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ... فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ: اَللّٰهُمَّ بَارِكْ لَنَا فِيهِ وَأَطْعِمْنَا خَيْرًا مِنْهُ.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Sizden biri yemek yediği zaman, 'Allah'ım, bu yemeği bizim için bereketli eyle ve bize bundan daha hayırlısını ikram eyle.' desin." (Ebû Dâvûd, Eşribe, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin hayatında iman, ihlas, infak, besmele ve helal lokma ile gelen berekete dair birçok olay vardır. Söz gelimi Hz. Âişe'nin anlattığına göre, bir gün Peygamberimiz, ashâbından altı kişi ile birlikte yemek yemektedir. Derken bir köylü Arap yanlarına gelir ve yemeği iki lokmada yiyip bitirir. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) *"Şayet bu kimse besmele çekmiş olsaydı, bu yemek hepinize yetecekti."* buyurur. (Tirmizî, Et'ime, 47) Başka bir defasında

da "Ey Allah'ın Resûlü, yiyoruz ama doymuyoruz!" diye şikâyet eden kimselere Resûl-i Ekrem, *"Yemeği topluca yiyin ve başlarken Allah'ın adını anın ki, bereketli olsun."* buyurmuştur. (Ebû Dâvûd, Et'ıme, 14)

Karınları aç, maldan ve evlâttan uzak ama Hz. Peygamber'e yakın olan Suffe Ehli'ni koruyup kollamak ve ihtiyaçlarını gidermek Allah Resûlü'nün âdetidir. Bir gün orada bulunanlara bir tas süt ikram eder. Sütü odanın içinde elden ele dolaştıran Ebû Hüreyre, Suffe sakinlerini bu ikrama çağırdığı andan itibaren endişe içindedir: Bu bir tas süt, bunca kalabalığı gezip de kendisine ulaştığında, artık açlığına dayanamadığı karnını nasıl doyurabilecektir? Oysa sıra kendisine geldiğinde hayretle görür ki tasta hâlâ ona da yetecek kadar süt vardır! (Buhârî, Rikâk, 17)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ insanın istifadesi için yeryüzünde pek çok nimet var etmiş ve burasını bereketli kılmıştır.
- Nimeti vereni daima hatırda tutmak, şükredip ondan bereket ve daha hayırlısını dilemek gerekir.
- Her hayırlı işte olduğu gibi yeme içmeye de besmele ile başlamak bereket vesilesidir.
- Yemekten sonra Allah'a hamdetmek, dua etmek Peygamber Efendimizin sünnetidir.
- İnsanın bencil davranıp yalnızca kendisini doyurmak istemesi uygun değildir. Bu nedenle aile bireyleri ve eş/dostla sofraları bereketlendirmek en güzelidir.
- Az dahi olsa Allah yolunda harcanan mal, verilen sadaka ve yedirilen yemek Allah'ın lütfuyla bereketlenir ve mükâfata vesile olur.

47. GÜN:
BİDATLERDEN SAKINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

... اَلْيَوْمَ اَكْمَلْتُ لَكُمْ دينَكُمْ وَاَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتي وَرَضيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ ديناً ...

"... Bugün sizin için dininizi kemale erdirdim. Size nimetimi tamamladım ve sizin için din olarak İslâm'ı seçtim..." (Mâide, 5/3)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَحَمِدَ اللهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ بِمَا هُوَ لَهُ أَهْلٌ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللهِ وَإِنَّ أَفْضَلَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ وَشَرَّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ.

Câbir b. Abdullah anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) bize hutbe verdi. Allah'a hamd etti ve O'nu layık olduğu biçimde övdü. Sonra şöyle buyurdu:

"Sözlerin en doğrusu Allah'ın Kitabı'dır. Yolların en iyisi Muhammed'in yoludur. İşlerin en kötüsü dinde sonradan uydurulanlardır. Ve her bid'at, dalâlettir." (İbn Hanbel, III, 310)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) kendisine verilen risâlet görevini en güzel şekilde yerine getirerek ömrünü insanları iyiye ve güzele çağırmaya adamıştı. Artık din tamama ermiş, bu dünyadan ayrılacağının emareleri, en yakınları tarafından

fark edilmeye başlanmıştı. Her canlı gibi ölümü tadacak olan Peygamberimizin dünya hayatına veda etme vakti yaklaştığında, ümmetine tavsiyeleri, birer vasiyet olarak algılanmaya başlanmıştı. Sabah namazını kıldırıp çok sevdiği ashâbına dönerek onları oldukça duygulandıran, kalplerini hüzünlendiren dokunaklı sözler söylemişti bir gün. Öyle ki ashâbdan biri dayanamayarak, "Ey Allah'ın Resûlü! Sanki veda konuşması yaptın, bize ne tavsiye edersin?" diye sormaktan kendini alamamıştı. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) şu tavsiyelerde bulundu: "*Size Allah'a karşı sorumluluk bilincinde olmayı ve Habeşli bir köle de olsa (idarecinizi) dinleyip itaat etmeyi tavsiye ederim. Çünkü benden sonra yaşayacak olanlarınız çok ihtilaflar görecekler. O hâlde siz, benim sünnetime ve doğru yolu bulan, hidayete erdirilmiş halifelerin sünnetine sarılın! Bunlara azı dişlerinizle (tuttuğunuz gibi sımsıkı) sarılın. Sonradan çıkarılmış (aslı olmayan) şeylerden sakının. Çünkü sonradan çıkarılmış her şey bid'attir.*" (Ebû Dâvûd, Sünnet, 5; Tirmizî, İlim, 16)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) vefatından önce vahiy tamamlanmış ve İslâm dini kemale ermiştir.
- Mümin, Kur'an-ı Kerim ve sünnete uygun hareket ederek istikamet üzere bir hayat sürme gayretinde olmalıdır.
- İnanç ve ibadet alanında ortaya çıkan ve dinin aslında yani Kur'an ve sünnette olmayan uygulamalar bid'attir. Bu tür fiiller insanı doğru yoldan uzaklaştırır.
- Bid'atlerden korunabilmek ancak dinî konularda doğruyu yanlıştan ayırabilecek bir bilgi birikimine sahip olmakla mümkündür.
- Her Müslümanın ihtilaflardan, ayrılıklardan, dinin aslında olmayan hurafelerden uzak durarak Kur'an'a ve sünnete sımsıkı sarılması gerekir.

48. GÜN:
BİLGİ AHLAKI

Ayet-i Kerime ve Meali

مَثَلُ الَّذينَ حُمِّلُوا التَّوْرٰيةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ اَسْفَاراً بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذينَ كَذَّبُوا بِاٰيَاتِ اللهِ وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمينَ

"Tevrat'la yükümlü tutulup da onun hakkını vermeyenlerin durumu, koca koca kitaplar taşıyan merkebin durumuna benzer. Allah'ın ayetlerini yalan sayan kavmin misali ne kötü! Allah zalimler topluluğunu doğru yola çıkarmaz." (Cum'a, 62/5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
مَنْ سُئِلَ عَنْ عِلْمٍ عَلِمَهُ ثُمَّ كَتَمَهُ أُلْجِمَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim, bildiği bir konuda kendisine danışılır da onu gizlerse kıyamet günü ağzına ateşten bir gem vurulur." (Tirmizî, İlim, 3; Ebû Dâvûd, İlim, 9)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer'in idaresi altında geçirilen huzur ve sükûn yılları ne yazık ki Hz. Osman'ın halifeliğinin ikinci yarısında yerini huzursuzluklara ve iç karışıklıklara bırakmıştır. Bu duruma bir son verilmesi için girişimlerde bulunulmuştur. Üsâme b. Zeyd'den de gelişen tatsız olaylara müdahale etmesi

istenmiştir. Zira Üsâme, vaktiyle Peygamberimizin Müslüman ordusuna başkumandan tayin ettiği bir kişidir. Üsâme, Hz. Osman'ın şehîd edilmesinden sonra kargaşa ortamını terk edip Şam'a yerleşmiş, ardından Medine'ye dönmüş ve orada vefat etmiştir. (İbn Hacer, İsâbe, I, 49) Üsâme b. Zeyd'e, "Osman'ın yanına girmez misin, bu durumu onunla bir konuşsan." denilmişti. Üsâme, "Sizinle paylaştıklarımın dışında onunla bir şey konuşmadığımı mı sanıyorsunuz? Ben onunla bu konuları, kapısını açan ilk kişi olmayı istemeyeceğim bir işe (fitneye) meydan vermemek için (özel olarak) konuştum. Resûlullah'tan işittiğim şu sözden sonra, başıma yönetici olan bir kişi için "İnsanların en hayırlısıdır." diyecek de değilim: Resûlullah şöyle buyurmuştur: *"Kıyamet günü bir adam getirilip cehenneme atılır ve bağırsakları dışarı fırlar. O kişi, eşeğin değirmen taşı ile döndüğü gibi bağırsaklarıyla birlikte dönmeye başlar. Derken etrafına cehennemlikler toplanır ve 'Ey falan, ne bu hâl? Sen iyiliği emredip, kötülükten alıkoymaz mıydın?' derler. O da, 'Evet, ben iyiliği emrederdim, ama onu kendim yapmazdım. Kötülükten alıkoyardım, ama onu kendim yapardım.' diye karşılık verir."* (Müslim, Zühd, 51)

Hissemize Düşenler

- İnsanı diğer varlıklardan ayıran temel özellik, bilgi elde edebilme ve bilgisi doğrultusunda hareket edebilme yetisidir.
- İnsanın hayatına, ahlakına ve çevresiyle ilişkilerine olumlu bir yansıması olmayan bilgi; sahibine yük olmaktan başka bir işe yaramaz.
- Gerçek âlim başkalarına aktardığı bilgiyi öncelikle kendisi özümseyen ve hayatına yansıtan kişidir.
- Bilgi sahibi insanların sorumluluğu, topluma öncülük ederek insanları doğruya ve güzele sevk etmektir.
- İnsanların yararına olan bir bilgiyi gizlemek ve insanlardan bunu esirgemek doğru değildir.

49. GÜN:
BİLGİ EDİNME ÂDÂBI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَسْئَلُوا عَنْ اَشْيَاءَ اِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسُؤْكُمْ ۚ وَاِنْ تَسْئَلُوا عَنْهَا حينَ يُنَزَّلُ الْقُرْاٰنُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَا اللّٰهُ عَنْهَا وَاللّٰهُ غَفُورٌ حَليمٌ

"Ey iman edenler! Açıklandığı takdirde sizi sıkıntıya sokacak hususlarda soru sormayın. Kur'an indirilirken böyle sorular sorarsanız size açıklanır. Allah onlardan sizi muaf tutmuştur. Allah çok bağışlayıcıdır, halîmdir." (Mâide, 5/101)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: ذَرُونِى مَا تَرَكْتُكُمْ فَإِنَّمَا هَلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِكَثْرَةِ سُؤَالِهِمْ وَاخْتِلَافِهِمْ عَلَى أَنْبِيَائِهِمْ فَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَىْءٍ فَأْتُوا مِنْهُ مَا اسْتَطَعْتُمْ وَإِذَا نَهَيْتُكُمْ عَنْ شَىْءٍ فَدَعُوهُ.

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle bir hutbe irad etti:

"Ben sizi (serbest) bıraktığım müddetçe, siz de beni (serbest) bırakın. Sizden önceki ümmetler başka bir sebeple değil çok soru sormaları ve peygamberleriyle ihtilâfa düşmeleri sebebiyle helâk oldular. Sizden bir şey istediğim zaman, gücünüzün yettiği kadarıyla onu yapın! Size bir şeyi

yasakladığımda da derhâl onu bırakın!" (Müslim, Hac, 412)

Asr-ı Saadet'ten

Enes b. Mâlik bir ortamda şahit olduğu bir diyaloğu şöyle anlatıyor: "Çölden bir bedevinin gelip Allah Resûlü'ne soru sorması hoşumuza giderdi. Resûlullah (s.a.s.) bir gün kalktı ve halka vaaz ve nasihat etmekteydi. O esnada bir bedevi çıkageldi. Hiç beklemeden gür sesiyle zihnini günlerdir meşgul eden sorusunu sordu: "Ey Allah'ın Resûlü! Kıyamet ne zaman kopacak?" Bu soruyu işiten Allah Resûlü'nün yüzü asıldı. Biz ona: "Otur! Bak Allah Resûlü'ne hoşlanmadığı bir şeyi sordun!" dedik. Adam aynı soruyu tekrar sordu. Peygamberimizin yüz ifadesi daha da değişti. Bunun üzerine biz adamı oturttuk. Adam üçüncü defa kalktı ve soruyu bir kez daha tekrarladı.

Tam o sırada namaz vakti geldi ve namaz için kâmet getirildi. Allah Resûlü namazı kıldırdıktan sonra döndü ve *"Kıyametin ne zaman kopacağını soran kişi nerede?"* dedi. Adam, "Benim ey Allah'ın Resûlü (buradayım)!" dedi. Allah Resûlü, *"Peki, sen onun için ne hazırladın?"* diyerek soruya soruyla karşılık verdi. Adam, "Ben, onun için pek fazla (nafile) namaz, oruç ve zekât hazırlayamadım. Fakat ben, Allah ve Resûlü'nü (çok) seviyorum!" dedi. Bu cevap üzerine Rahmet Peygamberi, *"Kişi sevdiğiyle beraberdir ve sen de sevdiklerinle beraber olacaksın!"* buyurdu. (Müslim, Birr, 164; Tirmizî, Zühd, 50; İbn Hanbel, III, 105, 166, 200)

Hissemize Düşenler

- Öğrenmek için samimi duygularla soru sormak ilme ulaşmak için en güzel yöntemdir.

- İlim ehline sorulacak sorular yerinde ve adabına uygun olarak sorulmalı; lüzumsuz, boş ve alay etmek için eğitim-öğretimde böylesine etkili bir yöntem suiistimal edilmemelidir.

- İnsan, kendisine ve çevresine fayda verecek nitelikli bilgiye erişmek için gayret etmeli, boş ve faydasız düşünce ve istifhamlarla zihnini meşgul etmemelidir.

- Mümin zihnine takılan bir soruyu ehline sormalı, Kur'an ve sünnet ışığında doğru bilgiye ulaştığında ise aldığı cevaptan istifade ederek bu bilgisi

ile amel etmelidir.

✒ Mümin bilmediğini çok soru sorarak öğrenmek yerine güvenilir kitaplar vasıtasıyla öğrenmeli, ihtiyaç oluştuğunda soru sormalıdır.

50. GÜN: BİR İNSAN OLARAK HZ. PEYGAMBER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا مُحَمَّدٌ اِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ اَفَائِنْ مَاتَ اَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلٰى اَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلٰى عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللّٰهَ شَيْئاً وَسَيَجْزِي اللّٰهُ الشَّاكِرِينَ

"Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür ya da öldürülürse, gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim geri dönerse, Allah'a hiçbir şekilde zarar vermiş olmayacaktır. Allah, şükredenleri pek yakında mükâfatlandıracaktır." (Âl-i İmrân, 3/144)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، سَمِعَ عُمَرَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) يَقُولُ عَلَى الْمِنْبَرِ سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: لَا تُطْرُونِي كَمَا أَطْرَتِ النَّصَارَى ابْنَ مَرْيَمَ، فَإِنَّمَا أَنَا عَبْدُهُ، فَقُولُوا: عَبْدُ اللّٰهِ وَرَسُولُهُ.

İbn Abbas, Hz. Ömer'in (r.a.) Hz. Peygamber'i (s.a.s.) minberde şöyle söylerken duyduğunu rivayet etmiştir:

"Hıristiyanların Meryem oğlunu (İsa'yı) övmekte aşırı gittikleri gibi siz de beni övmede aşırılık göstermeyin. Şüphesiz ki ben Allah'ın sadece kuluyum.

Onun için bana 'Allah'ın kulu ve resûlü' deyin." (Buhârî, Enbiyâ, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah'ın (s.a.s.) vefatı, ashâbını derin bir hüzne boğmuştu. Bir de münafıkların küstahça tavırları, Hz. Ömer gibi metanetli birini bile şirazeden çıkartmış, son derece asabileştirmişti. Canından çok sevdiği Peygamber'inin, aralarından erken ayrılışına şaşıran ve çaresizlik içerisinde kalan Ömer, mescidin bir tarafında ayağa kalkarak, "Vallahi, Resûlullah ölmedi! Etrafımızdaki birçok münafığın ellerini ve ayaklarını (nifaktan) uzaklaştırıncaya kadar da ölmeyecektir!" diye haykırıyordu. Aslında bu ve benzeri sözler, Hz. Ömer'in, çok sevdiği Peygamber'inin beklenmedik ayrılışı karşısında şok hâliyle sarf ettiği ifadelerinden başka bir şey değildi. Bu arada acı haberi alan Hz. Ebû Bekir, Sunh Mahallesi'ndeki evinden mescide geldi. Doğruca Allah Resûlü'nün hanesine vardı, yüzündeki örtüyü kaldırdı ve onun gözlerinin arasını öptü. Ömer başta olmak üzere hüzünden ne yapacaklarını şaşırmış olan sahâbeyi sakinleştirmeye çalışan Hz. Ebû Bekir, "Anam babam sana feda olsun. Sen, diri olarak da ölü olarak da tertemizsin. Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki Allah sana asla iki ölüm tattırmayacaktır!" dedi. Sonra odadan dışarıya çıktı ve "Ey (Resûlullah'ın ölmediğine) yemin eden adam! Sakin ol!" diyerek Hz. Ömer'i uyardı. Sonra gayet metin bir şekilde onlara hitap etmeye başladı. Hz. Ebû Bekir konuşmaya başlayınca, Hz. Ömer susup oturdu. (Buhârî, Fedâilu ashâbi'n-nebi, 5; İbn Mâce, Cenâiz, 65)

Hz. Ebû Bekir, Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra şöyle devam etti: "Dikkat edin! Kim Muhammed'e kulluk ediyorsa bilsin ki Muhammed ölmüştür. Kim Allah'a kulluk ediyorsa bilsin ki Allah diridir, asla ölmez. Nitekim Yüce Allah, Peygamberi'ne, *'Muhakkak sen de öleceksin, onlar da elbet ölecekler.'* buyurdu." (Zümer, 39/30)

Hissemize Düşenler

- Peygamber Efendimiz, risâlet görevini tamamladıktan sonra her fani gibi vefat etmiştir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) kendisinin bir beşer ve Allah'ın kulu olduğunu her fırsatta ashâbına hatırlatmış ve bâkî olanın yalnız Allah (c.c) olduğunu bizlere öğretmiştir.

- Allah Resûlü, insanlar için en güzel örnek olmasına rağmen hiçbir

zaman kendisini ashâbından ayrı tutmamış ve asla üstünlük taslamamıştır.

- Resûl-i Ekrem'i sevmek ve onu övmek müminin önemli bir vasfıdır. Ancak İslâm'ın tevhid ilkesini zedeleyecek düzeyde övgüde aşırıya kaçmak doğru değildir.

- Toplumları sarsan beklenmedik gelişmeler karşısında insanları teskin edip hakkı söylemek büyük bir erdemdir.

51. GÜN:
BİR KUL OLARAK HZ. PEYGAMBER

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَمُبَشِّراً وَنَذِيراً ۞ لِتُؤْمِنُوا بِاللهِ وَرَسُولِهِ
وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلاً

"Allah'a ve peygamberine iman edesiniz, O'nu destekleyip büyüklüğü karşısında eğilesiniz ve akşam sabah O'nu tenzih ederek anasınız diye seni, şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderdik." (Fetih, 48/8-9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: سُئِلْتُ مَا كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ) يَعْمَلُ فِي بَيْتِهِ؟ قَالَتْ: كَانَ بَشَرًا مِنْ الْبَشَرِ يَفْلِي ثَوْبَهُ
وَيَحْلُبُ شَاتَهُ وَيَخْدُمُ نَفْسَهُ.

Hz. Âişe'ye, Resûlullah'ın (s.a.s.), evinde iken ne yaptığı sorulduğunda şöyle cevap vermişti: "O, herkes gibi bir insandı. Elbisesini temizler, koyununu sağar ve kendi ihtiyaçlarını kendisi görürdü." (İbn Hanbel, VI, 256)

Asr-ı Saadet'ten

Âişe validemiz anlatıyor: "Allah Resûlü bir gece bana geldi, teni tenime değecek kadar yanıma sokuldu ve "*Ey Âişe, bu gece Rabbime ibadet etmek için bana izin verir misin?*" dedi. Ben de, "Ey Allah'ın Resûlü, ben senin bana yakın olmanı severim ama Rabbin için ibadet etmeni de severim." dedim. Kalktı,

suyu idareli kullanarak abdest aldı, sonra namaza durdu ve ağlamaya başladı. Sakalları ıslanıncaya kadar ağladı. Sonra secdeye vardı. Secdede de yer ıslanıncaya kadar ağladı. Daha sonra ağlayarak yanı üzerine uzanmıştı ki Bilâl sabah ezanını okumak üzere çıkageldi. Onun bu şekilde ağladığını görünce Bilâl, "Ey Allah'ın Resûlü, Allah'ın senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiş olmasına rağmen niçin ağlıyorsun?" diye sordu. Bunun üzerine Hz. Peygamber, *"Ey Bilâl! Nasıl ağlamayayım? Allah Teâlâ bu gece bana, 'Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır.' (Âl-i İmrân, 3/190) ayetini indirdi."* diyerek cevap verdi. Sonra da, *"Bu ayetleri okuyup da bunlar hakkında düşünmeyenlerin vay hâline!"* buyurdu." (İbn Hıbbân, Sahîh, II 386) Allah Resûlü geceleri kalkar, dışarı çıkar, gökyüzüne bakarak, *"Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır."* (Âl-i İmrân, 3/190*)* ayetini okur, (Müslim, Tahâret, 48) âdeta bu ayetin de içerisinde bulunduğu Âl-i İmrân sûresinin son on ayetini vird edinirdi. (Buhârî, Tefsîr, (Âl-i İmrân) 20)

Hissemize Düşenler

- Peygamber Efendimiz Allah'a kullukta, beşerî münasebetlerde ve ahlakta bizler için en güzel örnektir. O bizim için şahit, müjdeci ve uyarıcı olarak gönderilmiştir.

- Resûl-i Ekrem ashâbına nasıl ibadet edeceklerini öğretmiş ve bizzat kendisi de gücü nispetinde ibadetlerini yerine getirmiştir.

- Allah Resûlü, hayatı boyunca şükreden bir kul olmak için gayret sarf etmiş; kendisini hiçbir zaman ibadet, dua ve zikirden geri çekmemiştir.

- Peygamberimiz, kullukta ihlas ve samimiyeti önemsemiş, ibadetlerin yalnız Yüce Allah için yapılmasını ve karşılığının da O'ndan beklenilmesini öğütlemiştir.

- Kur'an'ın ayetleri üzerinde tefekkür ederek insanı, kâinatı ve tüm mevcudatı bu gözle temaşa etmek gerekir.

- Peygamber Efendimiz kendisine verilen en büyük mucize olan Kur'an'a sımsıkı bağlanmış, tüm insanlığın Kur'an nuruyla aydınlanmasını arzulamıştır.

52. GÜN:
BİRLİKTE YAŞAMA AHLAKI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَاُنْثٰى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوباً
وَقَبَائِلَ لِتَعَارَفُوا اِنَّ اَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللّٰهِ اَتْقٰيكُمْ اِنَّ اللّٰهَ عَلِيمٌ خَبِيرٌ

"Ey insanlar! Şüphe yok ki, biz sizi bir erkek ve bir dişiden yarattık ve birbirinizi tanımanız için sizi boylara ve kabilelere ayırdık. Allah katında en değerli olanınız, O'na karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Şüphesiz Allah hakkıyla bilendir, hakkıyla haberdâr olandır." (Hucurât, 49/13)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اَلْمُؤْمِنُ
مَأْلَفٌ، وَلَا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يَأْلَفُ وَلَا يُؤْلَفُ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin cana yakındır. (İnsanlarla) yakınlık kurmayan ve kendisiyle yakınlık kurulamayan kimsede hayır yoktur." (İbn Hanbel, II, 400)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nün ashâbından biri, güzel bir vadiden geçiyordu. Vadide suyu tatlı bir dere vardı. Suyun tadı çok hoşuna gitmişti. Karşılaştığı manzaradan da oldukça etkilenmişti. "Keşke insanlardan uzaklaşıp şu vadiye yerleşsem!" demekten kendini alamadı. Fakat hemen ardından Hz. Peygamber hatırına geldi ve onun izni olmadan böyle bir şey yapamayacağını düşündü. Bunun üzerine Resûlullah'a giderek durumu anlattı. Allah Resûlü (s.a.s.) kendisini

dinledikten sonra ona böyle bir şey yapmamasını söyledi. Çünkü Peygamberimizin ifade ettiğine göre, kısa bir süre de olsa Allah yolunda insanlarla omuz omuza verip cihad etmek, tek başına yıllarca namaz kılıp kendini ibadete vermekten daha faziletliydi. (Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd, 17)

Hissemize Düşenler

- İnsanlar mensubu bulundukları grup, kavim, millet vb. yapılara nispetle farklı kimliklere sahip olabilirler. Ancak bu farklılıklar üstünlük vesilesi olmadığı gibi tanışmaya ve insani müşterekler etrafında bir araya gelmeye de mani değildir.

- İnsanoğlu sosyal bir varlıktır. Kendisinden başlayarak ailesine, akrabalarına, komşularına, arkadaşlarına, Müslümanlara ve nihayetinde bütün insanlara karşı ödev ve sorumlulukları vardır.

- İnsanlardan uzakta tek başına hayat sürmek kişinin yaratılışına aykırı bir durumdur. Zira insanoğlu zayıf yaratılmıştır.

- İnsanın diğer canlılardan farklı olarak, yaşamını sürdürebilmesi için insanlarla hem maddi hem de manevi açıdan karşılıklı ilişki içerisinde olmaya ihtiyacı vardır.

- Dünya imtihanında esas gaye, sosyal ilişkilerini sürdürürken Allah'ı (c.c) daima hatırda tutmak ve kulluk vazifelerini yerine getirmektir.

- Müminin bir kuş misali uçabilmesi için iki kanatlı olması gerekir. Hem Allah'a hem de insanlara karşı sorumluluklarını yerine getirmeli, Allah'ın ve tüm insanlığın hoşnutluğunu kazanmalıdır.

53. GÜN:
BORÇ HUKUKU

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِذَا تَدَايَنْتُمْ بِدَيْنٍ اِلٰى اَجَلٍ مُسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ اَنْ يَكْتُبَ كَمَا عَلَّمَهُ اللّٰهُ فَلْيَكْتُبْ ۚ وَلْيُمْلِلِ الَّذي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَتَّقِ اللّٰهَ رَبَّهُ وَلَا يَبْخَسْ مِنْهُ شَيْئاً فَاِنْ كَانَ الَّذي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفيهاً اَوْ ضَعيفاً اَوْ لَا يَسْتَطيعُ اَنْ يُمِلَّ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ...

"Ey iman edenler! Belirlenmiş bir zamana kadar bir borç ilişkisi kurduğunuzda bunu yazın. Aranızdan bir kâtip bunu adaletle yazsın. Kâtip Allah'ın kendisine öğrettiği gibi yazmaktan geri durmasın. Artık o yazsın, borçlu da yazdırsın; Rabbi olan Allah'tan korksun ve borçtan hiçbir şeyi eksik bırakmasın. Eğer borçlu akılca zayıf veya eksik yahut kendisi yazdıramaz durumda olursa velisi adaletle yazdırsın..." (Bakara, 2/282)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ خِيَارَكُمْ أَحْسَنُكُمْ قَضَاءً.

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizin en hayırlınız, borcunu en iyi şekilde ödeyeninizdir." (Buhârî, Vekâlet,

5)

Asr-ı Saadet'ten

Hayber üzerine çıkılacak sefer için hazırlıkların yapıldığı günlerde Medine'de bulunan Yahudiler, Müslümanların diğer Yahudi kabilelerini sürüp çıkardığı gibi Hayber Yahudilerini de mağlup edeceklerini anlamışlardı. Bu yüzden sırf Müslümanları sıkıntıya düşürmek maksadıyla az veya çok onlardan alacaklarını tahsil etmeye başladılar. Ebû Şahm adlı bir Yahudi, beş dirhem alacağı için Abdullah b. Ebû Hadred'i sıkıştırmaya başlamıştı. İbn Ebû Hadred, "Biz Hicaz'ın yiyecek ve servet bakımından en zengin şehrine gidiyoruz." diyerek Hayber Savaşı'na katılacağını ifade etti ve borcu için biraz daha süre istedi. Fakat bunu duyan Ebû Şahm daha da sinirlendi ve mesele Allah Resûlü'ne arz edildi. Yahudi, kendisine haksızlık edildiğini ve borcunun ödenmediğini söyleyince Peygamberimiz (s.a.s.), İbn Ebû Hadred'e hemen borcunu ödemesini emretti. İbn Ebû Hadred, fakir olduğunu, Hayber ganimetiyle borcunu ödeyeceğini bildirdiyse de Peygamber Efendimiz aynı emri iki kez daha tekrarladı. Bunun üzerine Abdullah b. Ebû Hadred çarşıya gitti. Sırtındaki elbisesini çıkarıp sarığına büründü ve Yahudiye, "Şu elbisemi benden satın al!" dedi. Yahudi onu dört dirheme satın aldı. Ardından İbn Ebû Hadred kalan borcunu da bulup ödedi. (İbn Hanbel, III, 423; Vâkıdî, Meğâzî, I, 634) Hz. Peygamber savaş arefesinde bulunulan böyle bir durumda bile adalet ve hakkaniyetten ayrılmamış ve Müslümanların zaafına sebep olma pahasına muhatapları olan Yahudilerin haklarına riayet etmişti.

Hissemize Düşenler

- İslâm'da faiz haram kılınmış ancak insanların ihtiyaçlarını temin edebilmeleri için gerek ödünç almak, gerekse diğer meşrû akidleri yapmak suretiyle borçlanmak helal kılınmıştır.

- Borç vermek bir yardımlaşma vesilesi olup karşılıklı hakların korunması kaydıyla dinimizde teşvik edilmiştir. Borç ilişkilerinde anlaşmazlıkların önüne geçilebilmesi için borcun şahitler huzurunda kayıt altına alınması gerekli görülmüştür.

- Borçlu kimse sorumluluğunun farkında olmalı, borcunu en kısa sürede

ödemek için gayret sarf etmelidir.

- Bir malı geri ödememek niyeti ile borç almak, kişinin o maldan istifade etmesini güçleştirdiği gibi yaptığı bu iş hırsızlıkla eş değer bir fiil olarak değerlendirilmiştir.

- Hak sahibi olan alacaklının borcunun ödenmesini isteme hakkı vardır.

- Borç ve alacak durumunda din, dil, ırk, akraba ayrımı yapılmamalı; adalet asla terk edilmemelidir.

54. GÜN: BORÇLUYA MÜHLET VERMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Eğer eli darda olan birisi borçlu ise eli genişleyene kadar beklemek gerekir. Şu da var ki, eğer bilirseniz bağışlamanız sizin için daha hayırlıdır." (Bakara, 2/280)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ لَهُ أَظَلَّهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ödeme güçlüğü çeken borçluya zaman tanıyan ya da alacağını bağışlayan kimseyi Allah, kendisininkinden başka hiçbir gölgenin (himayenin) olmadığı kıyamet gününde arşının gölgesinde gölgelendirecektir." (Tirmizî, Büyû, 67)

Asr-ı Saadet'ten

Medine'nin gençlerinden birisi de Câbir b. Abdullah idi. O ve babası İslâm'ın ilk yıllarında Akabe denilen yerde Allah'ın Elçisi ile buluşmuş ve İslâm'la

şereflenmişti. Babası Abdullah, Uhud Savaşı'nda şehit düştüğünde arkasında kendisiyle beraber altı yetim kız çocuğu ve bir miktar da borç bırakmıştı. Bir tarafta yetim kız kardeşler, diğer tarafta babasının borcu Câbir'i sıkıntıya sokmuştu. Kapıya dayanan alacaklılardan biraz zaman ve kolaylık talep etmişti de olumlu bir sonuç alamamıştı. Bu sıkıntı ile Resûl-i Ekrem'in huzuruna varıp derdini şöyle açtı: "Babam Uhud günü şehit oldu ve arkasında bir hayli hurma borcu bıraktı. Alacaklılardan bazısı ödeme konusunda bana sorun çıkardılar. Bu konuda bana yardım etmenizi istiyorum. Böylece belki onlar önümüzdeki hurma hasadına kadar alacaklarının bir kısmını ertelerler." dedi. Kul hakkına son derece saygılı olan Allah Resûlü (s.a.s.), alacaklılara müdahale edip borçları sildirme cihetine gitmedi. Câbir'e hurmaları cinslerine göre ayırmasını ve alacaklıları çağırmasını söyledi. Sevgili Peygamberimiz alacaklıların haklarını tartıp onlara verirken Câbir, yetim kalan kız kardeşlerine bir tek hurma götürmese bile önemli olanın borçlarının ödenmesi olduğunu düşünüyordu. Ancak Peygamberimizin duası ile hurmalar borcu ödemeye yetti, hatta bir kısmı da arttı. (Buhârî, Vesâyâ, 36; Müslim, İmâre, 120; Dârimî, Mukaddime, 7)

Hissemize Düşenler

- Alacaklı kişinin, eli darda olan ve borcunu ödemekte zorlanan borçlusuna kolaylık sağlaması ve zaman tanıması gerekir.

- Borçlu eli darda ve borcunu ödemekten aciz durumda ise alacaklının bu borcu bağışlaması daha hayırlıdır. Böylesine erdemli bir davranış Allah'ın hoşnutluğuna vesile olur.

- Kişinin ödeyemediği borçlarını ödemek üzere yakınlarından yardım istemesi ve el birliği ile borcun ödenmesi güzel bir yardımlaşma örneğidir.

- Allah (c.c) borcuna sadık olan ve kendisine yönelip yardım dileyen kullarına lütufta bulunarak onlara ummadıkları yerden yardımını gönderir.

- Peygamber Efendimiz alacaklının hakkını tastamam verdiği gibi yetimlerin hakkını da daima gözetmiştir.

55. GÜN: BORÇTAN ALLAH'A SIĞINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَمَّنْ يُجيبُ الْمُضْطَرَّ اِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ الْاَرْضِ ءَاِلٰهٌ مَعَ اللّٰهِ قَليلاً مَا تَذَكَّرُونَ

"Peki, kendisine yalvardığı zaman darda kalanın imdadına yetişen, sıkıntısını gideren ve sizi yeryüzünün yöneticileri yapan kim? Allah'tan başka bir ilah mı? Ne kadar da kıt düşünüyorsunuz!" (Neml, 27/62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَكْثَرَ مَا يَتَعَوَّذُ مِنَ الْمَغْرَمِ وَالْمَأْثَمِ. قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ مَا أَكْثَرَ مَا تَتَعَوَّذُ مِنَ الْمَغْرَمِ قَالَ: إِنَّهُ مَنْ غَرِمَ حَدَّثَ فَكَذَبَ، وَوَعَدَ فَأَخْلَفَ.

Hz. Aişe'den nakledildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) sık sık borçtan ve günahtan Allah'a sığınırdı. Hz. Âişe validemizin bir gün, "Ey Allah'ın Resûlü! Borçtan ne kadar da çok Allah'a sığınıyorsun!" demesi üzerine Efendimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Borçlanan kimse konuşur ama yalan söyler; söz verir ama sözünü yerine getirmez." (Nesâî, İstiâze, 9)

Asr-ı Saadet'ten

Borçlu yaşamaktan Allah'a sığınan Peygamberimiz (s.a.s.) ashâbından borç

yükü altında ezilenlere ise Allah'a dayanmalarını, O'nun yardımına sığınmalarını öğütlemiştir. Nitekim Resûlullah (s.a.s.), yakasını bırakmayan borçlar yüzünden sıkıntı yaşayan ensardan Ebû Ümâme'ye, *"Sana bir söz öğreteyim mi? Onu söylediğin zaman Allah (c.c) kederlerini giderir ve borcunu ödeme imkânı sağlar."* buyurmuş, sabah ve akşam şu cümlelerle Allah'a sığınmasını tavsiye etmişti: *"Allah'ım! Gam ve kederden sana sığınırım, çaresizlik ve tembellikten sana sığınırım, korkaklık ve cimrilikten sana sığınırım, ağır borç altında kalmaktan ve güç sahibi olan kişilerin zulmüne uğramaktan sana sığınırım."* Ebû Ümâme, Peygamberimizin öğrettiği bu cümlelerle Allah'a sığındıktan sonra hem kederinden kurtulduğunu hem de kısa sürede borcunu ödeme fırsatı bulduğunu söylemektedir. (Ebû Dâvûd, Vitr, 32)

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c) darda kalan ve kendisine yönelerek yardım dileyen kullarının imdadına yetişir. Kulunu içerisinde bulunduğu müşkül durumdan kurtarır ve selamete çıkarır.
- Borç almak insanın üzerine ağır bir sorumluluk yüklemektedir.
- Borçlu kimse üzerindeki bu kul hakkını ödeyinceye kadar doğruluk ve dürüstlük noktasında diğer insanlardan daha büyük bir imtihana tabi tutulmaktadır.
- İnsan gerekmedikçe borçlanmamalı, borçlandığında ise borcuna sadık kalmalıdır.
- Borç yükü altında olan mümin Allah'tan daima yardım dilemeli, kendisini borcunu ödemeye muvaffak kılması için O'na dua etmelidir.
- Peygamber Efendimiz borçlulara maddi-manevi destek olmuş, yardımını onlardan hiçbir zaman esirgememiştir.

56. GÜN:
BOŞANMA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَماً مِنْ اَهْلِه وَحَكَماً مِنْ
اَهْلِهَاۚ اِنْ يُرِيدَآ اِصْلَاحاً يُوَفِّقِ اللّٰهُ بَيْنَهُمَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلِيماً خَبِيراً

"Eğer evli bir çiftin aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem, kadının ailesinden de bir hakem gönderin. Eğer iki taraf da barışmayı isterlerse, Allah onları uzlaştırır. Şüphesiz Allah her şeyi bilendir ve her şeyden haberdardır." (Nisâ, 4/35)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
أَبْغَضُ الْحَلَالِ إِلَى اللّٰهِ عَزَّ وَجَلَّ الطَّلَاقُ.

İbn Ömer'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah'a en sevimsiz gelen meşru işlerden biri, boşanmadır." (Ebû Dâvûd, Talâk, 3; İbn Mâce, Talâk, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Âişe validemiz anlatıyor: Boşanma ile ilgili ayetler nâzil olmadan önce bir kişi karısını dilediği kadar boşuyordu. İddeti içerisinde hanımına döndüğü takdirde, o kadın onun eşi sayılırdı. Yüz kere dahi boşasa durum değişmezdi. Nihayet günün birinde bir adam karısına, "Allah'a yemin ederim, seni öyle bir boşayacağım ki benden uzaklaşıp ayrılamayacağın gibi, seni ölene kadar da karım olarak barındırmayacağım!" dedi. Kadın, "Bu nasıl olacak?" diye

sorunca adam da "Seni boşayacağım, iddetin dolmak üzereyken tekrar sana döneceğim!" diye cevap verdi.

Hz. Âişe anlatmaya devam ediyor: "Bu durumda olan kadınlardan biri yanıma geldi. Bir şey diyemedim. Resûlullah (s.a.s.) gelince durumu ona bildirdim. O da bir şey demeden sustu. Kısa bir müddet sonra Bakara sûresinin 229. ayeti indi: '*(Dönüş yapılabilecek) boşama, iki defa olabilir. Üçüncüsünde evlilik ya iyilikle devam eder veya güzel bir şekilde sona erdirilir.*' "

Hz. Âişe'nin ifadesine göre, bundan sonra geçmişte hanımını boşayanlar da dâhil olmak üzere bütün Müslümanlar bu yeni hükmü uygulamaya başlamıştı. (Tirmizî, Talâk, 16) Böylece boşanma konusunda kadına yapılan haksızlıklardan biri daha son bulmuştu.

Hissemize Düşenler

- İslâm aile hayatında arzu edilen hedef, evliliğin bir ömür boyu sürmesi, karı kocanın sevinci ve hüznü, kolaylığı ve zorluğuyla hayatın her anında birlikte olmalarıdır.

- Boşanma çok hassas, sonuçları çok acı ve çoğunlukla dönüşü olmayan bir yoldur. Bu nedenle boşanmaya zorunlu durumlarda ve son çare olarak başvurulmalıdır.

- Evlilik hayatını sona erdiren tek taraflı irade beyanı ile boşama hakkı erkeğe verilmiştir.

- Eşlerin bu hakkı kötüye kullanmaması için boşama sayısı üç ile sınırlandırılmıştır. Bir temizlik müddeti içinde ancak bir boşama hakkı kullanılabilir.

- Eşlerden her biri boşanma konusunda tekrar tekrar düşünmeli, kesin ayrılmaya niyetli ise eşini iyilikle bırakmalı, pişmanlık duyuyor ve mutlu bir beraberliği umuyor ise iyilikle evliliğe dönmelidir.

- Allah Teâlâ cahiliye döneminde boşanma konusunda ve diğer konularda kadınlara yapılan haksızlıkları ortadan kaldırmış, kadına hak ettiği değeri vermiştir.

57. GÜN:
BULUNTU MAL

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

"Onlar, emanetlerini ve verdikleri sözü gözeten kimselerdir." (Meâric, 70/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ وَجَدَ لُقَطَةً فَلْيُشْهِدْ ذَا عَدْلٍ أَوْ ذَوَيْ عَدْلٍ وَلَا يَكْتُمْ وَلَا يُغَيِّبْ، فَإِنْ وَجَدَ صَاحِبَهَا فَلْيَرُدَّهَا عَلَيْهِ وَإِلَّا فَهُوَ مَالُ اللهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ.

İyâz b. Hımâr'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kim yitik bir mal bulursa derhâl (onu emanetine aldığına dair) güvenilir bir veya iki kişiyi şahit tutsun. Bulduğunu gizleyip saklamasın. Sahibini bulursa derhâl ona teslim etsin. Sahibini bulamazsa bu, Allah'ın dilediği kimseye verdiği bir maldır."* (Ebû Dâvûd, Lukata, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethedildiği gün Cüheyne kabilesinin sancağını taşıyan Zeyd b. Hâlid'in anlattığına göre, bir adam Sevgili Peygamberimize gelir ve ona altın veya gümüş para bulduğunda ne yapması gerektiğini sorar. Allah Resûlü, *"Keseyi ve bağını kapalı tut. Sonra onu bir sene ilan et. Şayet sahibini bulamazsan onu harcayabilirsin. Ancak günün birinde sahibi çıkacak olursa ona ödersin."* cevabını verdi. Bunun üzerine adam, "Ey Allah'ın Elçisi! Peki,

kayıp bir koyun bulduğumuzda ne yapalım?" diye sorunca Sevgili Peygamberimiz, *"Onu al ve ona sahip çık! Sahibini bulamazsan o ya senin, ya din kardeşinin yahut kurdundur."* buyurdu. Adam, "Ey Allah'ın Resûlü! Kaybolmuş develer hakkında ne dersin?" diye sorunca, Peygamber Efendimiz (s.a.s.) kızdığını belli ederek, *"Onlar seni ilgilendirmez. Onların sağlam tabanları ve bedenlerinde depolanmış suyu vardır. Sahipleri onları buluncaya kadar kendi başlarına sularını içerler, otlayarak karınlarını doyurabilirler."* buyurdu. (Buhârî, Müsâkât, 12, Lukata, 9; Müslim, Lukata, 1)

Hissemize Düşenler

- İslâm'da korunması gereken beş temel değerden birisi de mal emniyetidir. Mümin başkalarının mallarına zarar gelmemesi için sorumlu davranmalıdır.

- Yitik mal, sahibi bulununcaya kadar bulanın elinde emanet hükmündedir. Bu nedenle bulunan bir mal ilân edilmeli, sahibi araştırılmalı ve korumaya alınmalıdır.

- Buluntu mal bir yıl süre ile ilan edildikten sonra sahibi bulunamaz ise ihtiyaç sahiplerine verilebilir veya kullanılabilir. Ancak bu süre bittikten sonra bile olsa malın sahibi bulunursa mal veya bedeli iade edilmelidir.

- Buluntu malın gerçek sahibini tespit etmek için malı bulan kişi dikkatli olmalı, malın sahibi olduğunu iddia eden kişiye malın özellikleri hakkında soru sormalıdır.

- Yitik mal bulunduğunda muhtemel iftira ve şüphelerden uzak kalmak, malı korumak için şahit tutulmalıdır.

- Mümin yitik mal bulduğunda malın türüne, cinsine göre farklı davranmalı, zarar ihtimali olan malları hassas bir şekilde korumalıdır.

58. GÜN: CAHİLİYYE KALINTILARINDAN ARINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ وَمَنْ اَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْماً لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

"Yoksa cahiliye devrinin hükmünü mü istiyorlar? Gerçeği kesin olarak bilip kabul eden kimseler için Allah'tan daha güzel hüküm sahibi kim olabilir?" (Mâide, 5/50)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ أَبَا مَالِكٍ الْأَشْعَرِيَّ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ أَرْبَعٌ فِي أُمَّتِي مِنْ أَمْرِ الْجَاهِلِيَّةِ لَا يَتْرُكُونَهُنَّ الْفَخْرُ فِي الْأَحْسَابِ وَالطَّعْنُ فِي الْأَنْسَابِ وَالْاِسْتِسْقَاءُ بِالنُّجُومِ وَالنِّيَاحَةُ

Ebû Mâlik el-Eş'arî'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimin içinde cahiliye döneminden kalma, terk etmekte zorlanacakları dört âdet vardır: Asaletleriyle övünmek, başkalarının soyuna dil uzatmak, yıldızlara umut bağlayıp yağmur beklemek, ölünün arkasından yüksek sesle ağlamak." (Müslim, Cenâiz, 29)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. İbrahim'in getirdiği vahyin unutulmaya yüz tuttuğu, tevhid akidesinin

yerine putperestliğin hâkim olduğu bir coğrafyada inançsızlık içerisinde bocalayan insanların sosyal ilişkileri de tam bir kargaşa hâlindeydi. O dönemin yapısını Habeş muhacirlerinden Ca'fer b. Ebû Tâlib, Necâşî'ye şöyle özetliyordu: "Biz cahiliye toplumuyduk; putlara tapar, leş yer, çirkin işler yapardık; akraba ilişkilerini keser, etrafımızdakilere kötülük ederdik. Güçlülerimiz zayıflarımızı ezerdi." (İbn Hanbel, I, 202)

Sevgili Peygamberimiz her fırsatta kabile asabiyeti yerine İslâm kardeşliğini yerleştirmeye çalışmıştır. Nitekim bir seferinde ensar ve muhacir arasında bir tartışma yaşanmış ve taraflar, "Yetişin ey ensar!" ve "Muhacirler yetişin!" şeklinde bağırmaya başlamışlardı. Bu sözleri duyan Hz. Peygamber, *"Bu cahiliye çağrıları da nedir!"* şeklinde söz konusu ırkçı hareketlere tepki göstermişti. Ayrıca Resûlullah, *"Kim kabilecilik/ırkçılık propagandası yaparak veya kabileciliğe/ırkçılığa destek vererek yolunu şaşırmış bir topluluğun bayrağı altında öldürülürse, onun ölümü cahiliye ehlinin ölümüdür."* (Müslim, İmâre, 57) buyurmuştu. Habeşli siyah bir köle olan Bilâl-i Habeşî ve Ebû Zer arasında geçen bir tartışmada Ebû Zer'in Bilâl'i zenci olan annesinden dolayı ayıplaması üzerine Allah Resûlü onu şöyle uyarmıştı: *"Ey Ebû Zer! Onu anasından dolayı mı ayıplıyorsun? Demek ki sen, kendisinde hâlâ cahiliyeden izler bulunan bir kimsesin."* (Buhârî, Îmân, 22)

Hissemize Düşenler

- Allah'ın hükmü insanlık için kurtuluş yoludur.
- Zaman değişse de insanlar batıl ve cahiliye anlayışına sahip çıkabilmektedir.
- Ataların yaptıkları ile övünmek tasvip edilmez.
- İslâm ırkçılığı yasaklamıştır. Çünkü bütün insanlığın atası birdir.
- Allah katında üstünlük takvadadır.
- Sıkıntılı zamanlarda, Müslümanların ayrılığa düştüğü anlarda Kur'an'ın ve sünnetin yolundan giden İslâm büyüklerinin tavsiyelerine kulak verilmelidir.

59. GÜN: CAHİLİYYENİN KARANLIĞINDAN İSLÂM'IN AYDINLIĞINA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذَا بُشِّرَ اَحَدُهُمْ بِالْاُنْثٰى ظَلَّ وَجْهُهٗ مُسْوَدًّا وَّهُوَ كَظِيْمٌ ۚ
يَتَوَارٰى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُّوْۤءِ مَا بُشِّرَ بِهٖ اَيُمْسِكُهٗ عَلٰى هُوْنٍ اَمْ يَدُسُّهٗ
فِي التُّرَابِ اَلَا سَآءَ مَا يَحْكُمُوْنَ

"Onlardan birine bir kız müjdelendiğinde, öfkelenerek yüzü mosmor kesilir. Verilen müjdenin (kendisine göre) kötülüğünden dolayı halktan gizlenir. Böyle bir alçaltıcı duruma rağmen onu yanında mı tutsun yoksa toprağa mı gömsün! Görün işte, ne kötü yargıda bulunuyorlar!" (Nahl, 16/58-59)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خَطَبَ
النَّاسَ يَوْمَ فَتْحِ مَكَّةَ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللهَ قَدْ أَذْهَبَ عَنْكُمْ
عُبِّيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ وَتَعَاظُمَهَا بِآبَائِهَا فَالنَّاسُ رَجُلَانِ: رَجُلٌ بَرٌّ تَقِيٌّ كَرِيمٌ
عَلَى اللهِ وَفَاجِرٌ شَقِيٌّ هَيِّنٌ عَلَى اللهِ وَالنَّاسُ بَنُو آدَمَ وَخَلَقَ اللهُ آدَمَ

مِنْ التُّرَابِ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.), Mekke'nin fethi günü insanlara bir hutbe vererek şöyle buyurdu:

"Ey İnsanlar! Allah sizden cahiliye gururunu ve atalarla övünme âdetini kaldırmıştır. İnsanlar iki gruptur: İyi, takva sahibi, Allah katında değerli kişi ve günahkâr, bedbaht, Allah katında değersiz kişi. İnsanlar Âdem'in çocuklarıdır. Ve Allah Âdem'i topraktan yaratmıştır." (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 49; Ebû Dâvûd, Edeb, 110, 111)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber ve ashâbı bir araya geldiklerinde cahiliye devrindeki anılarından bahsederlerdi ve bu meclisler, kimi zaman gözyaşlarına kimi zaman da neşeli anlara sahne olurdu. Bazen de ashâbdan kimileri Peygamber Efendimizin yanına gelerek cahiliye döneminde yaptıkları davranışları pişmanlık içerisinde anlatırlar ve ona hükmünü sorarlardı. Yine bir gün bir adam Resûlullah'ın yanına gelerek hayatının İslâm'la tanışmadan önceki hâlini şu şekilde tasvir etti: "Yâ Resûlallah! Biz cahiliye halkıydık. Putlara tapar, çocuklarımızı öldürürdük. Benim bir kızım vardı. Putlara tapma yaşına eriştiği zaman onu çağırdığımda sevinçle hemen yanıma gelirdi. Yine bir gün onu yanıma çağırdım, peşimden geldi. Ailemize ait olan yakındaki bir kuyuya gittim. Kızımın elinden tutarak onu kuyuya attım. Ondan hatırımda kalan son şey, 'Babacığım, babacığım!' şeklindeki çığlıkları oldu." Bu sözleri duyan Allah Resûlü'nün gözlerinden yaşlar süzüldü. Bunun üzerine oradakilerden biri Resûlullah'ı üzdüğü için adama kızdı. Allah Resûlü ise *"Bırakın! O, kendisini üzen bir şeyi anlatıyor."* dedi ve adamdan anlattıklarını tekrarlamasını istedi. Adam sözlerini tekrarladı ve Hz. Peygamber, yine gözyaşları mübarek sakalını ıslatacak kadar ağladı. Bu olaydan oldukça etkilenen Rahmet Peygamberi, kalbi İslâm'la yumuşamadan önce yaptığı bu davranıştan pişmanlık duyan sahâbîsine döndü ve ona umut veren şu sözleri söyledi: *"Allah, cahiliyede yapılan kötülükleri kaldırmıştır. Sen işe (hayata) yeniden başla!"* (Dârimî,

Hissemize Düşenler

- Kız çocuğunu dışlamak cahiliyye anlayışıdır.
- Cahiliye döneminin her türlü batıl itikad ve amelleri, İslâmiyet'le ortadan kaldırılmıştır.
- Allah'ın yarattığı her çocuk değerlidir. Kız çocuklarını korumak, onlara şefkatli davranmak iyi müminin özelliğidir.
- Cahiliyye anlayışı sadece İslâm'ın ilk dönemine ait değildir.
- İslâm kendinden önceki günahları siler.
- Günahına tevbe eden hiç günah işlememiş gibidir.

60. GÜN:
CANA KIYMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

مِنْ اَجْلِ ذٰلِكَ ۚ كَتَبْنَا عَلٰى بَنِي اِسْرَٓائِلَ اَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْساً بِغَيْرِ نَفْسٍ اَوْ فَسَادٍ فِي الْاَرْضِ فَكَاَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَميعاً وَمَنْ اَحْيَاهَا فَكَاَنَّمَا اَحْيَا النَّاسَ جَميعاً وَلَقَدْ جَٓاءَتْهُمْ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اِنَّ كَثيراً مِنْهُمْ بَعْدَ ذٰلِكَ فِي الْاَرْضِ لَمُسْرِفُونَ

"İşte bundan dolayı İsrâiloğulları'na şöyle yazmıştık: Bir cana kıymaya veya yeryüzünde fesat çıkarmaya karşılık olması dışında, kim bir kimseyi öldürürse bütün insanları öldürmüş gibi olur. Kim de bir can kurtarırsa bütün insanların hayatını kurtarmış gibi olur. Şüphesiz peygamberlerimiz onlara apaçık deliller getirdiler. Ama bundan sonra da onların çoğu yeryüzünde taşkınlık göstermektedirler." (Mâide, 5/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَزَوَالُ الدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللهِ مِنْ قَتْلِ رَجُلٍ مُسْلِمٍ.

Abdullah b. Amr'dan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah katında dünyanın yok olması, bir Müslümanın öldürülmesinden

daha hafiftir." (Tirmizî, Diyât, 7; Nesâî, Muhârebe, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Âdem'in iki oğlundan Kâbil ziraatla, Hâbil ise hayvancılıkla uğraşmaktaydı. Babalarının Allah'a kurban sunmalarını istemesi üzerine Hâbil, malının en değerli olanını, Kâbil ise mahsulünün kalitesiz kısmını adamıştı. Hâbil'in kurbanı Allah tarafından kabul edilmiş, Kâbil'inki ise kabul edilmemişti. Bunun üzerine kıskançlığına yenik düşen Kâbil, kardeşine, "*Seni mutlaka öldüreceğim.*" demişti. Hâbil ise onu uyararak, "*Beni öldürmek için bana elini uzatsan bile, ben seni öldürmek için elimi uzatmayacağım. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım.*" diyerek kardeşini uyardı. Habil'in bu uyarılarına aldırış etmeyen Kâbil, nefsine mağlup oldu ve kardeşini öldürdü. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) yeryüzünde işlenmiş olan bu ilk cinayet olayını ashâbına hatırlattıktan sonra onlara şöyle buyurdu: "*Haksız yere öldürülen her insandan dolayı Âdem'in ilk oğluna bir pay (günah) ayrılır. Çünkü o, öldürme işini ilk defa başlatan kişidir.*" (Mâide, 5/27-29; Buhârî, Enbiyâ, 1)

Hissemize Düşenler

- İnsanlık tarihinde haksız yere ilk kan dökme hâdisesi, Âdem Aleyhisselam'ın çocukları arasında gerçekleşmiştir.
- Haksız yere bir insanı öldürmek en büyük günahlardan biri olup, bu cinayeti işleyen cehennemle cezalandırılır.
- İnsan hayatı dokunulmazdır. Ancak suçlu olan cezalandırılır.
- Canı, malı, aklı, dini ve nesli korumak İslâm'ın en önemli ilkeleridir.
- Bir Müslüman tüm dünyadan daha değerlidir ve hürmete layıktır.
- Kan ve organ bağışında bulunmak insanlığın yaşamasına katkı sağlamaktır.
- İslâm'da kötülük yapmak da kötülüğe kötülükle karşılık vermek de yoktur.

61. GÜN: CEMAATLE NAMAZ VE İMAMET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَقيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّاكِعينَ

"Namazı kılın, zekâtı verin, rükû edenlerle beraber rükû edin." (Bakara, 2/43)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ: إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ، فَلَا تَخْتَلِفُوا عَلَيْهِ، فَإِذَا رَكَعَ فَارْكَعُوا، وَإِذَا قَالَ سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ، فَقُولُوا: رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ، وَإِذَا سَجَدَ فَاسْجُدُوا، وَإِذَا صَلَّى جَالِسًا فَصَلُّوا جُلُوسًا أَجْمَعُونَ، وَأَقِيمُوا الصَّفَّ فِى الصَّلَاةِ، فَإِنَّ إِقَامَةَ الصَّفِّ مِنْ حُسْنِ الصَّلَاةِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İmam ancak kendisine uyulmak için vardır. Öyleyse (namazda) ondan farklı davranmayın. O rükûa varınca siz de rükûa varın. 'Semiallâhü limen hamideh.' dediği zaman 'Rabbenâ leke'l-hamd.' deyin. Secdeye gittiği zaman siz de secdeye gidin. Oturarak namaz kıldığı vakit siz de hep birlikte oturarak kılın. Namazda safı düzgün tutun. Çünkü safı düzgün tutmak namazın

güzelliğindendir." (Buhârî, Ezân, 74)

Asr-ı Saadet'ten

Hazrec ve Evs, ensarın iki büyük kabilesiydi. Evs kabilesinin birçok boyundan birisi olan Amr b. Avfoğulları, Medine'ye yaklaşık üç mil uzaklıktaki Kubâ'da oturuyorlardı. Mekke'den hicret edilirken ilk mescit orada inşa edilmiş (Münâvî, Feyzu'l-kadîr, IV, 322) ve ilk cuma namazı burada kılınmıştı. (İbn Sa'd, Tabakât, III, 118) Hicreti esnasında Hz. Peygamber (s.a.s.) de on dört gün kadar burada ikamet etmiş, (İbn Hacer, Fethu'l-bârî, VII, 244) Amr b. Avfoğullarının aralarında bulunarak onlara imamlık yapmıştı. Derken bir gün bu boyun kendi aralarında kavga ettikleri ve birbirlerini yaraladıkları haberi gelmişti Medine'ye. (Nesâî, İmâmet, 15) Hz. Peygamber (s.a.s.), durumu araştırdı. İşin ciddi olduğu anlaşılıyordu. Öğle namazını kıldırır kıldırmaz yanına ashâbından bazılarını alarak, kardeş kavgasına son vermek üzere yola koyuldu. Kubâ'daki duruma göre ikindi namazını kıldırmak için geç kalabilirdi. Müezzini Bilâl'i çağırdı ve "*Bilâl, ikindi namazı vakti gelir de ben gelemezsem Ebû Bekir'e söyle namazı kıldırsın.*" dedi. Bilâl de öyle yaptı. İkindi vakti girdiğinde Hz. Peygamber (s.a.s.) henüz dönmemişti. Bilâl, Hz. Ebû Bekir'e durumu anlattı ve "Namazı kıldırır mısın?" diye sordu. Hz. Ebû Bekir kabul etti ve öne geçip imam oldu. Namaz kıldıkları sırada Resûl-i Ekrem geldi. Cemaatin arasından ön safa doğru ilerledi. Hz. Ebû Bekir'in arkasında bir yere durdu. Kendini tam anlamıyla namaza veren ve etrafıyla ilgilenmeyen Hz. Ebû Bekir bunu fark etmedi. Bunun üzerine ashâb-ı kirâm Resûlullah'ın geldiğini ona haber vermek için sağ ellerinin içiyle sol ellerinin üzerine vurmaya başladılar. Cemaatin ellerini vurma sesleri artınca, Hz. Ebû Bekir (r.a.) olağanüstü bir şey olduğunu anladı ve dönüp baktı ve Resûlullah'ı gördü. Derhâl makamı sahibine teslim etmek üzere geri çekilmeye yeltendi, ancak Resûlullah namaza devam etmesini işaret etti. Hz. Ebû Bekir ellerini şükürle semaya kaldırdı, hamdetti ve geri çekildi. Peygamber Efendimiz de onun yerine ilerledi ve namazın geri kalanını tamamladı. Namazdan sonra Hz. Peygamber ashâbına dönerek, cemaatin bir uyarıda bulunması gerektiğinde erkeklerin "sübhânallâh" demelerini, kadınların ise el çırparak (tasfîh veya tasfîk) ikazda bulunabileceklerini öğretti. Daha sonra Hz. Ebû Bekir'e döndü ve "*Ey Ebû Bekir! Sana namaza devam et diye işaret ettiğim zaman, neden yerinde kalmadın?*" diye sordu. Hz. Ebû Bekir'in verdiği cevap, hem onun Allah Resûlü'ne olan saygısını hem de imamet makamında liyakatin ve

ehliyetin önemini vurgular nitelikteydi: *"Çünkü Ebû Kuhâfe'nin oğlunun Resûlullah'ın önünde durup namaz kıldırması uygun olmazdı."* (Nesâî, İmâmet, 15)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber (s.a.s.) namazlarda imam olmuştur.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) Medine'den ayrıldığında yerine vekil bırakmayı ihmal etmemiştir.
- Cemaate devam Müslümanlar arasında kardeşliği pekiştirir.
- İmam sorumluluk alan kişidir. Mesuliyetinin gereği kendini iyi yetiştirmelidir.
- Görev alma-verme konusunda liyakat önemlidir.
- Cemaatle namaz; bireyler arasında sevgi ve dayanışma sağlamasının yanı sıra, bilenlerin bilmeyenleri eğittiği, sosyal iletişimin her türünün en güzel şekilde yaşandığı bir imkândır.
- Cemaatle namaz esnasında cemaat imamı takip etmeli, imamla beraber hareket etmeli, ne imamın önüne geçmeli ne de imama muhalefet etmelidir.

62. GÜN: CEMAATLE NAMAZA KADINLARIN KATILIMI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا مَرْيَمُ اقْنُتِي لِرَبِّكِ وَاسْجُدِي وَارْكَعِي مَعَ الرَّاكِعِينَ

"Ey Meryem! Rabbine divan dur. Secde et ve rükû edenlerle beraber rükû et." (Âl-i İmrân, 3/43)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

لَا تَمْنَعُوا إِمَاءَ اللهِ مَسَاجِدَ اللهِ، وَلَكِنْ لِيَخْرُجْنَ وَهُنَّ تَفِلَاتٌ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın kadın kullarının Allah'ın mescitlerine gelmelerine engel olmayın. Ancak onlar da camiye koku sürünmeden gelsinler." (Ebû Dâvûd, Salât, 52)

Asr-ı Saadet'ten

İbn Abbâs şöyle anlatmaktadır: "Ben, bir Ramazan yahut Kurban Bayramı günü Peygamber (s.a.s.) ile birlikte (namazgâha) çıktım. Hz. Peygamber önce (bayram) namazını kıldırdı, sonra hutbe irad etti. Ardından da kadınların yanına gitti. Ve onlara nasihat etti, bazı hususları hatırlattı ve sadaka vermelerini emretti." (Buhârî, İdeyn, 16) Hz. Peygamber'in bayram namazında ikinci hutbeyi irad ettiğini bilen tâbiîn âlimlerinden Atâ b. Ebû Rebâh, kendi dönemindeki imamların hanımlara gelip nasihatte bulunmadıklarından şikâyetle, Hz. Peygamber'in bu uygulamasına devam edilmediğini ifade

etmiştir. (Müslim, Îdeyn, 3) Hz. Peygamber, *"Birinizin eşi mescide gitmek için kendisinden izin istediğinde ona engel olmasın."* (Müslim, Salât, 134) diyerek hanımların mescide gelmelerini ve hutbeyi dinlemelerini istemişti. Allah Resûlü'nün emri ile yaşlı-genç, evli-bekâr bütün hanımlar bayram namazına katılır, hatta âdetli hanımlar bile bayramlarda namazgâha gelerek namaz kılanların arkasında durup onlarla birlikte tekbir getirip dua ederler ve bayram hutbesini dinlerlerdi. (Buhârî, Îdeyn, 12)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde kadınlar cemaate katılmış, cuma ve bayram namazlarına gelmişlerdir.
- Allah ayrım yapmaksızın erkek ve kadını ibadetlerle sorumlu tutmuştur.
- Özellikle bayram sevinci Müslümanların tümü tarafından beraberce yaşanır.
- Erkekler de kadınlar da camiye geldiklerinde dikkat çekecek, insanları rahatsız edecek hususlardan uzak durarak cami âdâbına riayet etmelidirler.
- İmam camideki kadın-erkek, genç-yaşlı, evli-bekâr tüm cemaati dikkate alarak hutbesini irâd etmelidir.

63. GÜN: CEMAATLE NAMAZIN ÖNEMİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللّٰهِ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَاَقَامَ الصَّلٰوةَ وَاٰتَى الزَّكٰوةَ وَلَمْ يَخْشَ اِلَّا اللّٰهَ فَعَسٰٓى اُولٰٓئِكَ اَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

"Allah'ın mescidlerini ancak Allah'a ve ahiret gününe inanan, namazını kılan, zekâtını veren ve yalnız Allah'tan korkup çekinen kimseler imar edebilirler. İşte bunların doğru yolu bulanlardan olmaları umulur." (Tevbe, 9/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُمَرَ: أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: صَلَاةُ الْجَمَاعَةِ تَفْضُلُ صَلَاةَ الْفَذِّ بِسَبْعٍ وَعِشْرِينَ دَرَجَةً.

Abdullah b. Ömer'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cemaatle kılınan namaz, tek başına kılınan namazdan yirmi yedi kat daha faziletlidir." (Buhârî, Ezân, 30; Müslim, Mesâcid, 249)

Asr-ı Saadet'ten

Veda haccındaki hutbesinde Kutlu Nebî, âdeta ümmetiyle vedalaşarak bu dünyadan ayrılma vaktinin yaklaştığının işaretlerini vermişti. Nitekim Veda

haccından döndükten kısa bir süre sonra da rahatsızlanmıştı. Artık Hz. Resûl'ün son günleriydi. Ancak hastalığına rağmen mescide çıkıp cemaatle namaz kılmaya büyük önem veriyor, ashâbına namaz kıldırmaya devam ediyordu. Ta ki perşembe günü yatsı vakti ezan okunmuş, cemaat toplanmış ama Resûl-i Ekrem mescide gelmemişti. Herkes onu bekliyordu. O ise bu esnada, *"Cemaat namazı kıldı mı?"* diye sordu. Daha kılmamışlardı. O gelmeden de başlamayı düşünmüyorlardı. Hz. Peygamber rahatlamak için vücudunu yıkadı ve kalkmaya çalıştı ama kalkamadı. Bayılmıştı. Ayılınca tekrar namazın kılınıp kılınmadığını sordu, cemaat hâlâ onu bekliyordu. O, yeniden yıkanıp kalkmaya davrandı ama yine bayıldı. Böylece üç kere yıkanıp hazırlanmış her defasında da bayılmıştı. Artık mescide çıkabilecek takatinin kalmadığını anladı. Ancak birinin mescide gidip cemaate namaz kıldırması gerekiyordu. Bunun üzerine namazı kıldırması için Hz. Ebû Bekir'e haber gönderdi. Sonra kendisini iyi hissettiği bir öğle vakti, Hz. Abbâs ve Hz. Ali'nin kolları arasında son derece zorlanarak geldiği mescitte Hz. Ebû Bekir'in namaz kıldırdığı cemaate oturarak iştirak etmişti. (Buhârî, Ezân, 51) Fakat o vakitten sonra odasından bir daha çıkamayacaktı. An be an takatten düşüyordu. Pazartesi günü sabaha karşı, biraz kendini iyi hisseder gibi olunca hemen odanın mescide çıkan kapısındaki perdeyi aralayıp namazın cemaatle kılınışını seyretti. Ashâb-ı kirâm, saf saf olmuş yine Hz. Ebû Bekir'in imametinde sabah namazını kılıyorlardı. Onların bu hâlini görünce sevindi, tebessüm ederek şükretti. Ashâb da göz ucuyla Peygamberimizi görünce yine aralarına geleceği umuduyla ne kadar sevinmişler ve heyecanlanmışlardı. Fakat o ancak namazlarını tamamlamalarını işaret buyurabildi ve perdeyi kapattı. O gün öğleye doğru vefat eden Resûl-i Ekrem'i ashâbın son görüşleriydi bu. (Buhârî, Ezân, 46; İbn Hişâm, Sîret, VI, 72)

Hissemize Düşenler

- Cami ve mescidler, İslâm toplumunun merkezi Kâbe'nin birer şubesidir.
- Cami ve mescidler ibadet yeri olduğu için oraya son derece saygı göstermek gerekir.
- Cemaatle namaz kılmak üzere câmiye giderken atılan her adıma bir sadaka sevabı verilecektir.
- Cemaatle kılınan namaz yalnız başına kılınan namazdan çok daha

faziletlidir.

- Cemaatte rahmet vardır.

- Peygamber Efendimiz en zor zamanlarda dahi cemaatle namaza katılmak için olabildiğince gücünü sarf etmiştir.

- Müslümanlar bir arada olmalı, aralarından en uygun kimseyi imam tayin etmeli ve namazlarını cemaat halinde kılmalıdırlar.

64. GÜN:
CENAZE NAMAZI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"Ey iman edenler! Allah'a karşı gereği gibi saygılı olun ve ancak Müslüman olarak can verin." (Âl-i İmrân, 3/102)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سِتُّ خِصَالٍ: يَعُودُهُ إِذَا مَرِضَ، وَيَشْهَدُهُ إِذَا مَاتَ، وَيُجِيبُهُ إِذَا دَعَاهُ، وَيُسَلِّمُ عَلَيْهِ إِذَا لَقِيَهُ، وَيُشَمِّتُهُ إِذَا عَطَسَ، وَيَنْصَحُ لَهُ إِذَا غَابَ أَوْ شَهِدَ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müminin mümin üzerinde altı hakkı vardır: Hastalandığında onu ziyaret eder, öldüğünde cenazesinde bulunur, kendisini davet ettiğinde davetine icabet eder, onunla karşılaştığında selam verir, aksırdığında ona hayır duada bulunur, yanında ve gıyabında onun için samimi davranır." (Tirmizî, Edeb, 1; Nesâî, Cenâiz, 52)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz bir gün ashâbı ile otururken önlerinden bir cenaze geçer. Orada bulunanlar vefat eden kişiyi güzel hatıralarla anarlar. Bunun

üzerine Hz. Peygamber üç defa *"Vacip oldu."* der. Başka bir cenaze geçerken de orada bulunanlar ölen kişiyi kötülükleriyle anarlar. Hz. Peygamber bu sefer de üç kere *"Vacip oldu."* buyurur. Bunun üzerine Hz. Ömer durumu merak ederek, "Anam babam sana feda olsun ey Allah'ın Resûlü, cenaze geçip, hayırla yâd edilince üç sefer 'Vacip oldu.' dediniz; cenaze geçip, kötülükle yâd edilince de 'Vacip oldu.' buyurdunuz?" deyince Allah Resûlü, *"Siz kimi hayırla anarsanız ona cennet, kimi de kötülükle anarsanız ona cehennem vacip olur. Zira sizler yeryüzünde Allah'ın şahitlerisiniz."* sözleriyle karşılık verir. (Müslim, Cenâiz, 60)

Hissemize Düşenler

- Her canlı ölümü tadacaktır.
- Kişi takva üzere yaşayıp Müslüman olarak can vermeye çalışmalıdır.
- Müslümanların karşılıklı olarak yerine getirmesi gereken sorumlulukları vardır.
- Ölüm sonrası insanların lehimize veya aleyhimize yapacağı şahitlik önemlidir.
- İnsan için ölüm en güzel vaazdır.
- Cenaze namazı farz-ı kifaye olup kadın veya erkek en az bir mümin tarafından bu vazife yerine getirilmelidir.
- Ölüm yokluk değil, sonsuz bir hayatın başlangıcıdır.

65. GÜN:
CENNET VE CEHENNEM

Ayet-i Kerime ve Meali

يَوْمَئِذٍ يَصْدُرُ النَّاسُ اَشْتَاتاً لِيُرَوْا اَعْمَالَهُمْ ۞ فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَهُ ۞ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَراًّ يَرَهُ

"O gün insanlar amellerinin kendilerine gösterilmesi için bölük bölük kabirlerinden çıkacaklardır. Artık kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse onun mükâfatını görecektir. Kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse onun cezasını görecektir." (Zilzâl, 99/6-8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
لَا يَدْخُلُ النَّارَ أَحَدٌ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ وَلَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَحَدٌ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةِ خَرْدَلٍ مِنْ كِبْرِيَاءَ.

Abdullah b. Mes'ûd'dan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Kalbinde hardal tanesi kadar iman olan hiçbir kimse cehenneme girmez; kalbinde hardal tanesi kadar kibir bulunan hiçbir kimse de cennete giremez." (Müslim, Îmân, 148; Tirmizî, Birr ve Sıla, 61)

Asr-ı Saadet'ten

Resûl-i Ekrem'e sahâbî olma şerefine erenlerden biriydi. Her mümin gibi o da dünyada neler yapabileceğini, ahiretteki durumunun ne olacağını merak etmekteydi. Çoktandır zihninde oluşan soruları sormak üzere gelmişti.

Bulduğu ilk fırsatta sırasıyla namaz, cihad, hicret ve faziletli Müslümanın özellikleri hakkında Allah Resûlü'ne sorular sordu. Her birine tek tek aldığı cevaplardan sonra (İbn Hanbel, III, 392) belki de asıl sorusuna gelmişti sıra. "Ey Allah'ın Resûlü! (Cennet ve cehennemi) gerektiren iki sebep nedir?" diye sordu. Allah Resûlü bu soruya kısa ve net bir cevap verdi: *"Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmadan ölen kimse cennete girer; Allah'a bir şeyi ortak koşarak ölen de cehenneme girer."* (Müslim, Îmân, 151; Buhârî, Cenâiz, 1) O kadar önemli bir soruydu ki bu, muhtemelen sorulan sorunun içeriği, soruyu soran bu şahsın kim olduğunu gölgelemişti. Öyle ki hadis kaynakları ve şerhleri, soranın kim olduğuna değil soruya ve verilen cevaba yoğunlaştıkları için bu iman erinin kim olduğu tespit edilememişti.

Hissemize Düşenler

- Öldükten sonra dirilme, cennet ve cehennem haktır.
- İnsan yaptığı iyilik ve kötülüğün karşılığını mutlaka görecektir.
- Bazı âlimler ayetin (Zilzâl, 99/6) Kur'an-ı Kerim'deki en ağır ayetlerden biri olduğunu ifade etmişlerdir.
- Mirac gecesi verilen müjdeyi Hz. Peygamber (s.a.s.) burada tekrarlamış ve şirk koşmadan ölenlerin cennete gireceğini beyan etmiştir.
- Sahâbî efendilerimiz dünya ve ahireti ilgilendiren konularda Hz. Peygamber'e (s.a.s.) sorular sormuşlardır.
- Allah'a, Resûlü'ne, dinin emir ve yasaklarına karşı gönlünde kibir barındıran cennete giremeyecektir.

66. GÜN: CENNETE GÖTÜRECEK AMELLER

Ayet-i Kerime ve Meali

تَرَى الظَّالِمينَ مُشْفِقينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ في رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاؤُنَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذٰلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبيرُ

"Sen zalimlerin yaptıkları şeyler tepelerine inerken bu yüzden korku ile titrediklerini göreceksin. İnanıp yararlı işler yapanlar da cennet bahçelerindedirler. Onlar için Rableri katında diledikleri her şey vardır. İşte bu büyük lütuftur." (Şûrâ, 42/22)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اِضْمَنُوا لِي سِتًّا مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَضْمَنْ لَكُمُ الْجَنَّةَ اُصْدُقُوا إِذَا حَدَّثْتُمْ وَأَوْفُوا إِذَا وَعَدْتُمْ وَأَدُّوا إِذَا اؤْتُمِنْتُمْ وَاحْفَظُوا فُرُوجَكُمْ وَغُضُّوا أَبْصَارَكُمْ وَكُفُّوا أَيْدِيَكُمْ.

Ubâde b. Sâmit'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Siz bana kendinizden altı şeyi garanti edin, ben de size cenneti garanti edeyim: Konuştuğunuzda doğru söyleyin. Söz verdiğiniz zaman onu yerine

getirin. Size bir şey emanet edildiğinde onu sahibine verin. Namusunuzu koruyun. Harama bakmaktan sakının. Elinizi (kötü işlerden) çekin." (İbn Hanbel, V, 323)

Asr-ı Saadet'ten

Müminlerin derdiyle dertlenmenin, sevinçlerini ve acılarını paylaşmanın cennete götürecek amellerden olduğu müjdelenmiştir. Resûlullah (s.a.s.) bir gün ashâbına dönerek, "*Bugün içinizden kim oruçlu olarak sabahladı?*" diye sordu. Orada hazır bulunanlardan Hz. Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (s.a.s.), "*Bugün içinizden kim bir cenazenin arkasından gitti?*" dedi. Yine Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (s.a.s.) bu sefer, "*Bugün içinizden kim bir fakiri doyurdu?*" diye sordu. Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Hz. Peygamber (s.a.s.), "*Peki, bugün içinizden hanginiz bir hastayı ziyaret etti?*" buyurdular. Yine Ebû Bekir, "Ben!" cevabını verdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), "*Bu erdemler kimde bulunursa o, mutlaka cennete girer.*" buyurdu. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 12)

Hissemize Düşenler

- İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlar cennet bahçelerinde olacaklar, zalimler ise yaptıklarından ötürü korkuya kapılacaklardır.
- Doğru sözlü olmak, verilen sözü yerine getirmek, emanete riayet, namusu korumak, harama bakmamak ve elleri haramdan uzak tutmak cennete götüren güzel amellerdir.
- Başta Hz. Ebû Bekir (r.a.) olmak üzere her biri yıldız olan sahâbe-i kirâmın hayatını örnek almak, onlar gibi faydalı amellere sarılmak gerekir.
- Müslüman hem namaz kılarak, oruç tutarak Allah'a karşı vazifesini yapan hem de din kardeşinin cenazesine katılarak, derdiyle dertlenerek, sıkıntısını gidererek, hasta ziyareti yaparak çevresine karşı sorumluluklarını yerine getirendir.
- Cennete ulaşmanın ilk şartı iman, ikincisi İslâm, zirve noktası ise ihsandır.

67. GÜN:
CESARET

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ اِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ
فَزَادَهُمْ ايمَاناً وَقَالُوا حَسْبُنَا اللهُ وَنِعْمَ الْوَكيلُ

"Birtakım insanlar onlara, 'İnsanlar size karşı asker toplamışlar, onlardan korkun' dediler de bu, onların imanlarını arttırdı ve 'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!' diye cevap verdiler." (Âl-i İmrân, 3/173)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ الْعَزِيزِ بْنِ مَرْوَانَ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا هُرَيْرَةَ يَقُولُ:
سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: شَرُّ مَا فِي رَجُلٍ
شُحٌّ هَالِعٌ وَجُبْنٌ خَالِعٌ.

Abdülazîz b. Mervân'ın naklettiğine göre, Ebû Hüreyre, Resûlullah'ı (s.a.s.) şöyle buyururken işitmiştir:

"Bir kişide bulunan huyların en kötüsü, aşırı cimrilik ve şiddetli korkaklıktır." (Ebû Dâvûd, Cihâd, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Bedenen oldukça zayıf, çelimsiz biriydi. Arkasında onu himaye edecek bir kabilesi de yoktu. Ancak, cesaret ve iman sahibiydi. Allah Resûlü'nden sonra, Kâbe'de Kur'an'ı yüksek sesle okuma cesareti gösteren ilk kişi o olmuştu. Bu zât, Hz. Peygamber'in dostu Abdullah b. Mes'ûd'dan başkası değildi. İslâm'la müşerref olduğu sıralarda Müslümanlar Hz. Peygamber ile birlikte açıktan

açığa ibadet edemiyor, istedikleri yerde yüksek sesle Kur'an okuyamıyorlardı.

Böyle zor bir ortamda bir gün Resûlullah'ın ashâbı toplanmış, "Vallahi! Kureyşliler Kur'an'ın sesli bir şekilde okunduğunu henüz duymadılar. Kur'an'ı onlara kim duyurabilir?" diye konuşuyorlardı. Abdullah, "Ben!" dedi. Sahâbîler, "Senin akıbetinden korkarız. Biz, eğer onlar eziyet ederlerse kendini koruyacak, kabilesi olan birini(n bunu yapmasını) isteriz." dediler. "Müsaade edin, Allah beni korur." diye ısrar etti Abdullah.

Kuşluk vakti Kâbe'ye gitti. Kureyşliler topluca oturuyorlardı. Ayağa kalktı ve yüksek bir sesle besmele çekerek Rahmân sûresini okumaya başladı. Onu duyan Kureyşliler şaşırdılar ve dikkatle dinlediler. Birbirlerine (Abdullah'ın künyesini kullanarak), "İbn Ümmü Abd ne diyor?" diye hayretle sordular. Sonra içlerinden biri, "Muhammed'e gelenden (Kur'an'dan) bir bölüm okuyor." dedi.

Hemen yerlerinden kalkıp ona doğru yürümeye başladılar. O, Kur'an okumaya devam ediyordu. Yanına varınca, her biri bir taraftan vurmaya başladı. Onlar vuruyor, o Kur'an okuyordu. Her tarafı kanayıp yaralar içinde kalıncaya kadar okudu. Ayakta duramayacak hâle gelinceye kadar vurmaya devam eden Kureyşliler, Abdullah b. Mes'ûd yığılıp kalınca dayak atmayı bırakıp arkadaşlarının yanına gittiler. Biraz sonra kendine gelen Abdullah, yüzü gözü kan içinde arkadaşlarının yanına gitti. Sahâbîler, "İşte biz, başına böyle bir şeyin gelmesinden korkuyorduk." dediler. Abdullah, "Allah düşmanları, benim gözümde şu andakinden daha zayıf olmadı! İsterseniz yarın yine gelir aynısını yaparım." dedi. Sahâbîler, "Bu kadarı yeter, hoşlanmadıkları şeyi onlara duyurdun." diye cevap verdiler. (İbn Hişâm, Sîret, II, 156)

Hissemize Düşenler

- Allah'a iman edenler her durumda Rablerine güvenip O'na tevekkül ederler.
- Allah yolunda cihat eden cesareti ile korkmadan mücadele eder.
- Cesareti olmayan korkak kimseler değerlerine sahip çıkamaz.
- Aşırı cimrilik ve korkaklık bir mümine yakışmaz.
- İslâm dini sahabîlerin cesaret ve gayretleri ile gönüllere ulaşmıştır.

68. GÜN:
CİHAD

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذينَ اٰمَنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِاَمْوَالِهِمْ وَاَنْفُسِهِمْ في سَبيلِ اللّٰهِ اُولٰٓئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

"İman edenler ancak, Allah'a ve Peygamberine inanan, sonra şüpheye düşmeyen, Allah yolunda mallarıyla ve canlarıyla cihad edenlerdir. İşte onlar doğru kimselerin ta kendileridir." (Hucurât, 49/15)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): جَاهِدُوا بِأَيْدِيكُمْ وَأَلْسِنَتِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ.

Enes b. Mâlik'in rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Ellerinizle, dillerinizle ve mallarınızla cihad edin."* (Nesâî, Cihâd, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberliğinin Mekke döneminde Hz. Nebî kendisine inananlarla birlikte birçok sıkıntıyla karşılaşmıştı. Müminlerin bir kısmı çektikleri sıkıntılar yüzünden Habeşistan'a hicret etmek durumunda kalmıştı. Fakat bütün güçlüklere rağmen insanların Hz. Peygamber'in davetine olan ilgisi günden güne artmış, İslâm dini, kendisine Mekke dışından da taraftar bulmaya başlamıştı. Medine'den on iki kişilik bir grup, hacıların şeytan taşladıkları bölgedeki Akabe Boğazı'nda Hz. Peygamber'le görüşmüş, bir sonraki yıl ise yetmişten fazla Medineli Hz. Peygamber'e biat ederek ona bağlılıklarını bildirmişlerdi. Ancak inananların sayısının artmasına rağmen Mekke'deki bu

zulüm ortamı şiddetini artırarak devam ediyordu.

"Seni hak ile gönderene yemin olsun ki, eğer istersen biz yarın Minâ halkına saldırıp hepsini kılıçtan geçiririz!" Bunu öneren Abbâs b. Ubâde idi. İlk Akabe Biati'ne katılan on iki kişiden birisi olan Abbâs b. Ubâde bir daha Medine'ye geri dönmeyerek Hz. Peygamber ile birlikte Mekke'de kalmaya başlamış ve daha sonra Mekke'den Medine'ye hicret ederek hem ensardan hem de muhacirlerden bir sahâbî olma şerefine ulaşmıştı. İkinci Akabe Biati'nde Medineliler Hz. Peygamber'i her şart altında koruyacaklarına dair söz vermiş ve bundan rahatsızlık duyan Mekkeli müşriklerin muhtemel saldırısı karşısında ensar adına Abbâs b. Ubâde Sevgili Nebî'ye böyle destek vermişti. Fakat Hz. Peygamber, Abbâs b. Ubâde'nin fiilî cihad teklifine, *"Ben daha bununla emrolunmadım."* buyurarak olumsuz yanıt vermişti. (İbn Hanbel, III, 461) Medineli Müslümanlar Hz. Peygamber'i ve inananları koruma ve onlarla birlikte yaşama arzusunu dile getirip Hz. Peygamber'e bir başka teklif daha yapmış ve kendileri ile birlikte Medine'ye hicret etmesini istemişlerdi. Güç kullanarak yapılacak fiilî cihada izin vermeyen Sevgili Peygamberimiz, Medinelilerin hicret teklifini kabul etmiş, müminlerle birlikte Medine'ye göçmüştü.

Zulme uğradıkları hâlde sabır ve sebat ile dilleri döndüğünce inançlarını anlatıp kendilerini ifade etmeye çalışan Müslümanlar hicret ile birlikte Medine'de kendilerine ait bir yerleşim merkezine ve Hz. Peygamber'in lideri olduğu bir şehir devleti yönetimine kavuşmuşlardı. Ancak hicretin ilk yıllarında inançlarını özgürce yaşayabilmeleri için kendilerine hücum edenlere karşı cihad etmekle emrolunmuşlardı: "*Kendilerine savaş açılan Müslümanlara, zulme uğramaları sebebiyle cihad için izin verildi. Şüphe yok ki Allah'ın gücü onlara yardım etmeye yeter.*" (Hac, 22/39)

Hissemize Düşenler

- Kur'an ayetlerinde "iman, hicret, Allah yolunda malla ve canla cihad" emredilmiştir.

- Cihad; zulme ve zalime karşı, Müslümanların hukukunu savunma gayreti, hakkı tutup kaldırma, yeryüzünde barış, huzur, adalet ve iyiliği yayma gayesidir.

- Cihad, sadece canı feda etmekle değil; kimi zaman elle, kimi zaman

dille, kimi zaman da malla hakka hizmet etmekle olur.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) ve ashâbı canları ve mallarıyla Allah yolunda cihad etmişlerdir.

- Cihad en faziletli ameller arasında sayılmıştır.

69. GÜN:
CİNLER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Ben cinleri ve insanları, başka değil, sırf bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zâriyât, 51/56)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ! لَكَ أَسْلَمْتُ، وَبِكَ آمَنْتُ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ، وَإِلَيْكَ أَنَبْتُ، وَبِكَ خَاصَمْتُ. اَللّٰهُمَّ! إِنِّى أَعُوذُ بِعِزَّتِكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ أَنْ تُضِلَّنِى، أَنْتَ الْحَيُّ الَّذِى لَا يَمُوتُ، وَالْجِنُّ وَالْإِنْسُ يَمُوتُونَ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle derdi:

"Allah'ım! Sana teslim oldum, sana inandım, sana tevekkül ettim ve sana yöneldim. Senin yardımınla mücadele (gücü elde) ettim. Allah'ım! Beni saptırmaman için senin yüceliğine sığınıyorum. Zira senden başka ilah yoktur. Sen ölmeyecek olan dirisin, cinler ve insanlar ise ölümlüdürler." (Müslim, Zikir, 67)

Asr-ı Saadet'ten

Abdullah b. Mes'ûd şöyle anlatıyor: Bir gece biz Resûlullah (s.a.s.) ile birlikteydik. Bir ara onu kaybettik ve kendisini vadilerde, dağ yollarında aradık. "Acaba kaçırıldı mı, yoksa gizlice öldürüldü mü?" diye endişe ettik. Ve bu hâlde, olabilecek en kötü geceyi geçirdik. Sabahlayınca bir de baktık ki

Resûlullah (s.a.s.) Hira tarafından çıkageldi.

— Yâ Resûlallah! Seni kaybettik, çok aradık ama bulamadık. Bu yüzden çok kötü bir gece geçirdik, dedik. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.):

— *Bana cinlerin elçisi geldi. Onunla gittim ve cinlere Kur'an okudum, buyurdu. Sonra bizi götürerek cinlerin izlerini, ateşlerinin küllerini gösterdi.*" (Müslim, Salât, 150)

Hadis kaynaklarında yer alan bir başka rivayete göre ise Hz. Peygamber farkında değilken cinler kendisinden Kur'an dinlemişlerdir. Bu ilginç olayı Abdullah b. Abbâs şöyle anlatmaktadır:

"Resûlullah (s.a.s.), bir grup arkadaşıyla Ukâz Panayırı'na gitmek üzere yola çıkmıştı. O günlerde şeytanlarla gökyüzü haberleri arasına engel konulmuş ve (gökten haber çalmak isteyen şeytanların) üzerlerine yakıcı alevler gönderilmeye başlanmıştı. Şeytanlar, kendi toplumlarının yanına döndüklerinde, 'Bu hâliniz ne?' diye sorulunca, 'Gökyüzünden haber alamaz olduk ve üzerimize yakıcı alevler atıldı.' dediler. Bunun üzerine onlardan biri, 'Sizin haber almanıza engel olan mutlaka olağanüstü yeni bir olay olmalıdır. Yeryüzünün doğusunu ve batısını dolaşın da gökyüzünden haber almanızı engelleyen bu yeni olayın ne olduğuna bir bakın!' dedi. Bunun üzerine cinler, yeryüzünün her tarafını dolaşarak kendileriyle gök haberleri arasına giren olayın ne olduğunu araştırdılar." İbn Abbâs demiştir ki: "İşte bunlardan Tihâme tarafına yönelmiş olan grup, o sırada Ukâz Panayırı'na gitmek üzere Nahle'de konaklayan Resûlullah'ın bulunduğu yere vardılar. Resûlullah, ashâbına sabah namazı kıldırıyordu. Cinler Kur'an'ı işitince, ona dikkatle kulak verdiler. Birbirlerine, 'Gökyüzünden haber almanıza engel olan şey işte budur.' dediler. İşte o zaman kavimlerine döndüler ve onlara, *'Gerçekten biz, doğru yola ileten güzel bir Kur'an dinledik ve ona iman ettik. Artık Rabbimize kimseyi asla ortak koşmayacağız.'* (Cin, 72/1-2) dediler. Yüce Allah da Cin sûresinin ilgili ayetlerini Peygamberine vahyetti." (Buhârî, Tefsîr, (Cin) 1)

Hissemize Düşenler

- Cinler de insanlar gibi Allah'a karşı kullukla sorumludurlar.
- Cinler de insanlar gibi ölümlü varlıklardır. Ancak insanlardan farklı bir boyutta ve şekilde yaşarlar.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) cinlere Kur'an okumuş ve onlara dini tebliğ

etmiştir.

- Cinler de insanlar gibi yerler, içerler ve evlenirler.
- Cinler çeşitli şekillere girebilen hızlı hareket eden ve insanlara göre uzun yaşayan varlıklardır.
- Kâfir cinlerin şerrinden Allah'a sığınmak için Kur'an okumak ve dua etmek gerekir.

70. GÜN:
CÖMERTLİK VE İNFAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ بِالَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِراًّ وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"Mallarını gece ve gündüz, gizli ve açık olarak hayra sarfedenler için Rableri nezdinde ecirleri vardır; onlar için ne korku olacak ne de üzüleceklerdir." (Bakara, 2/274)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَثَلُ الْبَخِيلِ وَالْمُتَصَدِّقِ مَثَلُ رَجُلَيْنِ عَلَيْهِمَا جُنَّتَانِ مِنْ حَدِيدٍ، إِذَا هَمَّ الْمُتَصَدِّقُ بِصَدَقَةٍ اِتَّسَعَتْ عَلَيْهِ، حَتَّى تُعَفِّيَ أَثَرَهُ، وَإِذَا هَمَّ الْبَخِيلُ بِصَدَقَةٍ تَقَلَّصَتْ عَلَيْهِ، وَانْضَمَّتْ يَدَاهُ إِلَى تَرَاقِيهِ، وَانْقَبَضَتْ كُلُّ حَلْقَةٍ إِلَى صَاحِبَتِهَا.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cimri ile Allah yolunda harcama yapan kimsenin hâli, üzerlerinde demirden birer zırh bulunan iki adamın hâline benzer: Cömert olan, bir hayırda bulunmaya niyet ettiğinde üzerindeki zırh öyle genişler ki bıraktığı izler bile silinir gider. Cimri, bir hayırda bulunmak istediğinde ise âdeta üzerindeki zırh büzüşür, elleri köprücük kemiklerine yapışacak gibi sıkışır ve

zırhın her halkası yanındaki halkayı sıkıştırır." (Müslim, Zekât, 77)

Asr-ı Saadet'ten

Zamanın birinde, bir adam çölde tek başına yolculuk yapıyormuş. Aniden gökyüzünden, "Filânın bahçesini sula!" diye bir ses işitmiş. Başını kaldırıp baktığında gökte sadece bir bulut görmüş. Evet, ses oradan geliyormuş. Adam hayretler içerisinde kalarak bulutu takip etmeye başlamış. Kara taşlık bir yere gelince bulut suyunu boşaltmış. Yağmur suları bir derede toplanmış ve akmaya başlamış. Bu defa adam suyu takip etmiş ve önüne bir bahçe çıkmış. Bu bahçede bir adamın elinde kürekle suyu oraya buraya çevirerek bahçeyi suladığını görmüş. Bahçeyi sulayan adama yaklaşarak, "Arkadaş, adın ne?" diye sormuş. Bahçeyi sulayan adam yolcunun buluttan duyduğu ismi telaffuz ederek, "Adımı niçin soruyorsun?" demiş. O da, "Biraz önce yağmur yağdıran bulut vardı ya..." diyerek anlatmaya başlamış: "Ben, o buluta bir kişinin senin adını söyleyerek, 'Filânın bahçesini sula!' dediğini işittim. Sonra da bulutu takip ederek buraya kadar geldim. Adını da onun için soruyorum. Sen hangi davranışın sebebiyle böyle bir ilahî ikrama nail oldun?" deyince bahçe sahibi, "Madem merak ediyorsun söyleyeyim. Şu gördüğün bahçe ürün verince oturup hesap yaparım. Ürünün üçte birini dağıtırım. Üçte birini çoluk çocuğumla yerim. Üçte birini de tohumluk yaparım. İşte benim yaptığım bundan ibarettir." diye karşılık vermiş. (Müslim, Zühd, 45)

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c) gece-gündüz demeden gizli-açık kendi rızası için mallarını infak edenlere büyük bir mükâfat hazırlamıştır. Ahirette onlar için korku ve üzüntü olmayacaktır.

- Cömertlik, üstün bir ahlaki meziyet olarak kabul edilmiş ve Yaradan'ın sıfatları arasında sayılmıştır.

- Cömertlik, her Müslümanda bulunması gereken erdemli bir davranıştır.

- Cömert kişi; Allah'a yakın, cennete yakın, insanlara yakın ve cehennem ateşinden uzaktır.

- Cömert kişi, sadaka vermek istediğinde gönlü genişlediği gibi, eli ve gönlü de açılır. Cimri ise sadaka vermek istediğinde gönlü daralır, eli de manen

kapanır.

71. GÜN:
CÖMERTLİK VE ÎSÂR

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذيهِ اِلَّا اَنْ تُغْمِضُوا فيهِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَميدٌ

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye layıktır." (Bakara, 2/267)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا مَلَكَانِ يَنْزِلَانِ فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اَللّٰهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلَفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ: اَللّٰهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلَفًا.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kulların sabaha eriştiği her gün (yeryüzüne) iki melek iner. Bu iki melekten biri, 'Allah'ım, malını hayır yolunda harcayan kişiye yenisini ver.' der. Diğeri de, 'Allah'ım, malını (hayır yollarında harcamayarak) elinde tutan cimri kişinin

malını telef et.' der." (Buhârî, Zekât, 27)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Peygamber Efendimize bir adam gelerek, "Yâ Resûlallah! Açlıktan bitap düştüm, hâlsiz kaldım." der. Resûlullah onu doyurmaları için hanımlarına haber gönderir, fakat onların saadet hanelerinde yiyecek hiçbir şey yoktur. Bunun üzerine Resûlullah, *"Bu gece şu adamı konuk edip yemek yedirerek Allah'ın merhametine nail olmak isteyen kimse yok mu?"* buyurur. Derhâl ensardan bir zât ayağa kalkar ve "Ben varım, yâ Resûlallah!" diye cevap verir. Bu zât Sâbit b. Kays'tır. Akabinde o adamı alıp evine götürür. Hanımına hitaben, "İşte bu kişi Allah Resûlü'nün konuğudur. Evde ne varsa ona ikram edelim." der. Evin hanımı, "Vallahi evimizde çocuklarımızın yiyeceğinden başka hiçbir şey yok." diyerek karşılık verir. Eşinden bu üzüntü verici cevabı alan sahâbî, eşine der ki: "O hâlde çocuklar akşam yemek istedikleri vakit onları uyut. Sonra gel, kandili söndür. Biz bu gece karanlıkta karnımızı doyuruyormuş gibi yapalım ve geceyi aç geçirelim." Kadın, kocasının dediklerini yapar. Kendileri ve çocukları aç kalmıştır ama Allah Resûlü'nün emaneti olan misafirleri doymuştur. Sabah olunca misafirlerini uğurlarlar. Konuk olduğu evden ev sahiplerinin ikram ve izzetleri ile memnun olarak ayrılan misafir, doğruca Resûlullah'ın huzuruna varır. Misafiri karşısında karnı doymuş, memnun olarak gören Allah Resûlü, *"Bu gece Allah sizin yaptığınızdan hoşnut olmuştur."* buyurur. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 10)

Hissemize Düşenler

- İhtiyacı olduğu halde Müslüman kardeşini tercih etme ahlakı olan îsâr cömertliğin en üst derecesidir.

- Medineli Müslümanlar (ensar) Mekke'den gelen kardeşlerine (muhacir) karşı her türlü fedakârlığı yaparak, insanlık tarihinde eşi ve benzeri görülmeyen bir kardeşlik göstermişlerdir.

- Allah'ın hoşnutluğunu kazanmayı amaç edinmek, bütün davranışlarını bu ilkeye göre anlamlandırmak, Müslümanın hayat düsturudur.

- Darda olan mümin kardeşine kucak açmak; ama imkânlarını onunla paylaşırken ve onun için özveride bulunurken bunun sevgi temeline dayalı

kalmasına özen göstermek önemlidir.

✒ İslâm kardeşini tercih ederek yapılan fedakârlık Allah'ı ve Resûlü'nü hoşnut etmiştir.

72. GÜN: CUMA GÜNÜ VE NAMAZI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اِذَا نُودِيَ لِلصَّلٰوةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا
اِلٰى ذِكْرِ اللّٰهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Ey iman edenler! Cuma günü namaz için çağrı yapıldığında Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın. Eğer bilirseniz, bu sizin için çok hayırlıdır." (Cum'a, 62/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: خَيْرُ يَوْمٍ
طَلَعَتْ عَلَيْهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ فِيهِ خُلِقَ آدَمُ وَفِيهِ أُدْخِلَ الْجَنَّةَ
وَفِيهِ أُخْرِجَ مِنْهَا وَلَا تَقُومُ السَّاعَةُ إِلَّا فِى يَوْمِ الْجُمُعَةِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Güneşin doğduğu en hayırlı gün, cuma günüdür. Âdem o gün yaratıldı, o gün cennete konuldu ve o gün cennetten çıkarıldı. Kıyamet de ancak cuma günü kopacaktır." (Müslim, Cum'a, 18)

Asr-ı Saadet'ten

Câbir b. Abdullah'ın anlattığına göre, Peygamber Efendimiz bir cuma günü hutbe okuyordu. Bu sırada Şam'dan bir kervan gelmişti. Bu kervandan yapılacak alışveriş sahâbe için önem arz etmekteydi. Dikkatleri dağılan ashâb, Hz. Peygamber'in konuşuyor olduğunu unutarak mescidi boşaltmışlardı. Hz.

Peygamber (s.a.s.) ayakta hutbesine devam ederken mescitte sadece on iki kişi kalmıştı. (Müslim, Cum'a, 36) Bunun üzerine Resûlullah, "*Varlığım kendi elinde olan (Yüce Allah)a yemin olsun ki, şayet onların peşinden tümünüz gitseydiniz de burada hiç kimse kalmamış olsaydı, sizin için şu vadi ateş olup akardı.*" diyerek öfkesini ve üzüntüsünü belirtmişti. (İbn Hıbbân, Sahîh, XV, 299) Cenâb-ı Allah bu olaydan dolayı Müslümanları şöyle uyarmıştı: "*Onlar bir ticaret veya eğlence gördükleri zaman hemen dağılıp ona koştular ve seni ayakta bıraktılar. De ki: 'Allah'ın yanında bulunan (şey), eğlenceden ve ticaretten daha yararlıdır. Allah, rızık verenlerin en hayırlısıdır.' "* (Cum'a, 62/11) Bundan sonra Resûlullah (s.a.s.) mescitte alışveriş yapılmasını, şiirlerin okunmasını, kayıp ilânı yapılmasını ve cuma günü namazdan önce çeşitli halkalar kurulmasını yasaklamıştı. (İbn Hanbel, II, 180) Ayrıca cuma namazıyla birlikte cuma hutbesi de "Allah'ı zikir" (Buhârî, Cum'a, 4) kapsamına girdiğinden, Sevgili Peygamberimiz hutbenin sessizce dinlenmesini istemiş ve hutbe esnasında yanında konuşan arkadaşını ikaz etmeyi bile hoş karşılamamıştı. (Buhârî, Cum'a, 36)

Hissemize Düşenler

- Cuma günü ve namazının fazileti ayet ve hadisler ile sabittir.
- Cuma günü müminlerin bayramıdır. Bu itibarla Müslümanın cumaya hazırlıklı gelmesi gerekir.
- Cuma, namaz kılmak için bir araya gelen müminlerin birbirleriyle tanışmaları ve kaynaşmaları için en müsait olan bir gündür.
- Cuma namazı; sosyal dayanışma, birlik ve beraberliğe, İslâmî bilgilenme ve bilinçlenmeye vesile olan bir ibadettir.
- Cuma günü, ezan okununca alış verişi terk etmek ve ibadetle meşgul olmak gerekir.
- Kendisine cuma namazı farz olan hiçbir Müslüman mazeretsiz cuma namazını terk edemez.

73. GÜN: ÇOCUĞUNU KAYBEDEREK İMTİHAN OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

مِنْهَا خَلَقْنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرٰى

"Sizi ondan (topraktan) yarattık; yine sizi oraya döndüreceğiz ve bir kez daha sizi ondan çıkaracağız." (Tâhâ, 20/55)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ فَاطِمَةَ بِنْتِ الْحُسَيْنِ، عَنْ أَبِيهَا الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ قَالَ: لَمَّا تُوُفِّيَ الْقَاسِمُ ابْنُ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَتْ خَدِيجَةُ: يَا رَسُولَ اللهِ دَرَّتْ لُبَيْنَةُ الْقَاسِمِ فَلَوْ كَانَ اللهُ أَبْقَاهُ حَتَّى يَسْتَكْمِلَ رَضَاعَهُ. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ تَمَامَ رَضَاعِهِ فِي الْجَنَّةِ.

Fâtıma bnt. Hüseyin'in naklettiğine göre, babası Hüseyin b. Ali şunları anlatmaktadır: "Resûlullah'ın (s.a.s.) oğlu Kâsım vefat edince (annesi) Hz. Hatice, 'Yâ Resûlallah! Kâsım'ın sütü hâlâ damlıyor. Keşke Allah süt emmeyi tamamlayıncaya kadar onu yaşatsaydı.' dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) *'O, süt emmeyi cennette tamamlayacaktır.'* buyurdu." (İbn Mâce, Cenâiz, 27)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz Bedir Savaşı için hazırlık yaparken kızı Rukiyye

hastalanmıştı. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.), damadı Hz. Osman'a, *"Sana, Bedir Savaşı'na katılmış bir gazinin sevabı ve ganimet payı vardır."* buyurarak eşinin yanında kalması gerektiğini ifade etmiş, böylece Hz. Osman, Bedir'de bulunamamıştı. (Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 7) Hicretten on yedi ay sonra, Ramazan ayında Hz. Peygamber Bedir'den henüz dönmeden, kızı Rukiyye yakalandığı hastalığa yenik düşüp Hakk'ın rahmetine kavuşmuştu. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VII, 107)

Zeyd b. Hârise Bedir zaferinin müjdesini Medine'ye ulaştırdığında Rukiyye'nin defin işlemleri tamamlanmıştı. Hz. Nebî (s.a.s.) Medine'ye gelip onun kabrine vardığında, kadınların da toplandığı kabirde duygulu anlar yaşanmıştı. Kısacık ömründe iki kere Habeşistan'a ve son olarak da Medine'ye hicret etmiş olan Rukiyye, artık en büyük hicretin yolcusu olmuştu. Kabri başında ağlayan kadınları gören Hz. Ömer'in onlara tepki göstermesi üzerine Hz. Peygamber, *"Bırak onları Ömer, ağlasınlar."* buyurmuştu. Orada ağlayanlardan biri de Hz. Fâtıma idi. Kızının ağladığını gören Peygamber Efendimiz, elbisesinin bir ucuyla onun gözyaşlarını silmişti. (İbn Sa'd, Tabakât, VIII, 37)

Hissemize Düşenler

- Ölümün yaşı yoktur. Her canlı ölümü tadacaktır.
- Dünyada sahip olduğumuz her şey bizler için imtihan sebebi olabilir.
- Önceki peygamberler ve Peygamberimiz (s.a.s.) çocukları ile imtihan olmuştur.
- Çocuklara karşı çok merhametli olan Peygamberimiz (s.a.s.) kızının vefatında da oğlunun vefatında da üzülmüş ve gözleri yaşarmıştır.
- Mümin musibetler karşısında sabırlı davranmak zorundadır.

74. GÜN:
ÇOCUK HAKLARI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاعْلَمُوا اَنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ ۙ وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗٓ اَجْرٌ عَظِيْمٌ

"Biliniz ki mallarınız ve çoluk çocuğunuz birer imtihan vesilesidir. Allah katında ise büyük bir mükâfat vardır." (Enfâl, 8/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ... فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ لَهُمْ عَلَيْكَ مِنَ الْحَقِّ أَنْ تَعْدِلَ بَيْنَهُمْ كَمَا أَنَّ لَكَ عَلَيْهِمْ مِنَ الْحَقِّ أَنْ يَبَرُّوكَ.

Nu'man b. Beşîr'den rivayet edildiğine göre; Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Çocuklarının sana iyi davranmaları nasıl senin onlar üzerindeki hakkın ise çocukların arasında adaletli davranman da onların senin üzerindeki haklarıdır." (Ebû Dâvûd, Büyû' (İcâre), 83)

Asr-ı Saadet'ten

Akra' b. Hâbis, Temîm kabilesinin reislerindendi ve Araplar arasında önemli bir mevkiye sahipti. Cahiliye döneminde ortaya çıkan anlaşmazlıklarda hakemlik yapardı ve elinden geldiğince adaletle hükmederdi. Mekke'nin fethinden önce Müslüman olan Akra', elinden geldiğince İslâm'ı öğrenmeye çalışıyordu. Peygamber Efendimize söylediği bir söz onun, çocuklara karşı sevecen davranma ve küçüklere merhamet gösterme konularında eksikliklerinin olduğunu gösteriyordu. Akra' bir gün Resûlullah'ı, torunu

Hasan'ı öperken görmüş, "Benim on çocuğum var. Onlardan hiçbirini öpmedim." demişti. Rahmet Peygamberi bunun üzerine, "*Merhamet etmeyene merhamet olunmaz.*" buyurmuş (Müslim, Fedâil, 65) ve bu yanlışını düzeltmesi gerektiğini ima etmişti. Çünkü Allah Resûlü'nün benimsediği en önemli prensiplerden biri, küçüklere sevgi ve şefkat göstermekti. (Ebû Dâvûd, Edeb, 58)

Hz. Peygamber, çocukları çok severdi. Zira o, âlemlere rahmet olarak gönderilmişti ve çocuk sevgisi, Allah'ın insana bahşettiği merhamet duygusunun göstergesiydi. Bir bedevi Hz. Peygamber'e gelerek ona, "Sizler çocukları öper misiniz? Biz onları (hiç) öpmeyiz." demişti. Nebî (s.a.s.) ona şu anlamlı cevabı vermişti: "*Allah senin gönlünden merhameti çekip almışsa ben ne yapayım?*" (Buhârî, Edeb, 18)

Hissemize Düşenler

- Çocuklar anne-baba için bir imtihan vesilesidir.
- Çocuklar arasında adaleti gözetip, onlara şefkat ve sevgi ile davranılmalıdır.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) çocuklara merhamet etmiş, her fırsatta onlara olan sevgisini göstermiştir.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) çocuklara karşı adil olmayan ve merhamet göstermeyenleri ikaz etmiştir.

75. GÜN:
ÇOCUK TERBİYESİNDE GÜZEL ÖĞÜT

Ayet-i Kerime ve Meali

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ ۞ رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَّ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

"Rabbim! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabbimiz! Duamı kabul eyle. Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anne-babamı ve inananları bağışla." (İbrahim, 14/40-41)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا أَيُّوبُ بْنُ مُوسَى عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا نَحَلَ وَالِدٌ وَلَدًا مِنْ نَحْلٍ أَفْضَلَ مِنْ أَدَبٍ حَسَنٍ.

Eyyûb b. Musa'nın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir baba, çocuğuna güzel terbiyeden daha kıymetli bir bağışta bulunmamıştır." (Tirmizî, Birr, 33; İbn Hanbel, IV, 77)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz sadece kendisi çocuklara karşı hoşgörülü ve sabırlı davranmakla kalmamış, çevresindekileri de bu konuda uyarmıştır. Bir gün kucağına aldığı torunu Hasan, üzerine idrarını kaçırınca kızan ve çocuğa vuran

sütanne Ümmü'l-Fadl'a, *"Allah seni ıslah etsin! Oğlumun canını acıttın!"* diyerek tepki göstermiştir. (İbn Hanbel, VI, 340)

Çocuğun yaptığı yanlışları eğitimi için fırsat olarak değerlendirmek ve kuru kuruya cezalandırmak yerine, bir daha aynı hatayı işlemesini engelleyecek şekilde doğruyu öğretmek de peygamber yöntemidir. Bir defasında hurma ağaçlarını taşlayan bir çocuğu yakalayanlar, cezalandırması için apar topar Sevgili Peygamberimizin huzuruna getirmişler, ama Peygamberimiz onu azarlamak yerine, *"Evlâdım, ağaçları niye taşlıyorsun?"* diye sormuştur. Karnının aç olduğunu öğrendiğinde, *"Hurma ağaçlarını taşlama da altlarına dökülenleri ye."* buyurarak ona doğruyu öğretmiş, hatta başını okşadıktan sonra, *"Allah'ım, bu yavrunun karnını doyur."* diye dua etmiştir. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 85) Bir başka seferinde, yemek yerken tabağın içinde elini rasgele dolaştıran Ömer b. Ebû Seleme'nin bu yanlış hareketine müdahale eden Allah Resûlü, doğrusunu öğretmeyi de ihmal etmemiş, *"Yavrum, besmele çek, sağ elinle ve önünden ye."* buyurmuştur. (Buhârî, Et'ıme, 2)

Hissemize Düşenler

- Çocuk terbiyesinde iman esasları, ibadet ve ahlaki ilkelerin öğretilmesi anne-babanın sorumluluğundadır.

- Anne-baba çocuklarının maddi ihtiyaçlarına verdiği önemden daha çok manevi değerlerine önem vermelidirler.

- Çocuklarımıza güzel davranmalı, onlara değerli olduklarını hissettirmeli, iyi bir insan ve hayırlı bir Müslüman olarak geleceğe hazırlanmaları için emek vermeliyiz.

- Çocukları hatalarından dolayı hemen cezalandırmak yerine, hataya götüren sebepleri onlarla konuşmalı, rehberlik etmeli, güzel örnek olarak onları sabır ve hoşgörüyle eğitmeliyiz.

76. GÜN:
ÇOCUK TERBİYESİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَوَصّٰى بِهَآ اِبْرٰهيمُ بَنيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ اِنَّ اللّٰهَ اصْطَفٰى لَكُمُ الدّينَ فَلَا تَمُوتُنَّ اِلَّا وَاَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

"İbrahim de bu dini oğullarına vasiyet etti, Ya'kub da. 'Oğullarım! Allah sizin için bu dini seçti; öyleyse yalnız O'na teslim olmuş müminler olarak can verin!' (dediler)." (Bakara, 2/132)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا مِنْ مَوْلُودٍ إِلَّا يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her doğan fıtrat üzere doğar. Sonra anne babası onu Yahudi yahut Hıristiyan veya Mecûsî yapar." (Buhârî, Tefsîr, (Rûm) 2; Müslim, Kader, 22)

Asr-ı Saadet'ten

Küçük Enes, başına dokunan elin sıcaklığı ile irkildi ve ürkek bir hareketle başını çevirdi. Sevgili Peygamberimiz her zamanki gibi gülümseyen çehresi ile karşısında duruyordu. Allah'ın Resûlü ona yumuşak bir sesle, *"Enesçik! Sana dediğim yere gittin mi?"* buyurmuştu. Derhâl yürümeye başladı Enes ve "Evet,

gidiyorum yâ Resûlallah" dedi. (Müslim, Fedâil, 54)

Annesi ile Peygamberimizin huzuruna gelen Enes, belki de Medineli Müslümanların Efendimize sunduğu en anlamlı hediye idi. Annelik sağduyusuna güvenen Ümmü Süleym, bu yeni şehirde Peygamberimizin yanında küçük bir yardımcının ne çok iş göreceğini fark etmiş olmalıydı. Oğlunu Resûlullah'ın hizmetine verirken, aslında onu Peygamber'in terbiyesine emanet etmiş oluyordu. Böylesine atik ve zeki bir çocuğun kendisine hizmet için gönüllü olması, Peygamberimizin de hoşuna gitmişti ki, Enes'i en zor şartlarda bile yanından ayırmamıştı. Kendi çocukları çoktan büyümüş, torunları ise henüz dünyaya gelmemişti. Dolayısıyla Enes, Rahmet Elçisi'nin, vefatına kadar süren on yıllık Medine hayatında eğitimi ile bizzat ilgilendiği ve çocukluktan alıp delikanlılığa eriştirdiği en yakın isimdi.

Hz. Peygamber, sadece Enes'in mescide ya da hâne-i saadete gelerek gününü paylaşmasıyla yetinmez, kendisi de Enes'in akrabalarını ziyaret etmekten hoşlanırdı. Orada yemek yer, öğle uykusuna yatar ve ev halkına cemaatle namaz kıldırırdı. (Buhârî, Salât, 20) Bu sevgi ve samimiyet ile şekillenmişti Enes'in ahlakı.

Hissemize Düşenler

- Bir babanın çocuklarına verebileceği en değerli bilgi, bu dünyayı ve içerisinde yaşanan hayatı anlamlı kılmasına vesile olacak Allah inancıdır. Peygamberler, insanlara olduğu gibi çocuklarına da daima hak dini vasiyet edip istikamet üzere kalmaları için öğütler vermişlerdir.

- Çocuklara öncelikle bize sayısız nimetler veren Allah sevgisi verilmeli, O'na şirk koşmanın ne büyük bir günah olduğu öğretilmelidir.

- Her doğan çocuk İslâm fıtratı üzere doğar, anne-baba dinî değerleri çocuğa öğretir.

- Hz. Peygamberimiz (s.a.s.) çocuklara karşı hep muhabbetle yaklaşmış, onlarla şakalaşmıştır.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) çocukların yapmış olduklarından dolayı onların gönüllerini kırmamış onları hiçbir zaman incitmemiştir.

77. GÜN:
ÇOCUĞA DEĞER VERMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا قُوا اَنْفُسَكُمْ وَاَهْليكُمْ نَاراً وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلٰٓئِكَةٌ غِلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللّٰهَ مَا اَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

"Ey iman edenler! Kendinizi ve ailenizi, yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten koruyun. O ateşin başında gayet katı, çetin, Allah'ın kendilerine verdiği emirlere karşı gelmeyen ve kendilerine emredilen şeyi yapan melekler vardır." (Tahrîm, 66/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ [ابْنِ مَالِكٍ] قَالَ: خَدَمْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَشْرَ سِنِينَ، وَاللهِ! مَا قَالَ لِي: أُفًّا قَطُّ، وَلَا قَالَ لِي لِشَيْءٍ: لِمَ فَعَلْتَ كَذَا؟ وَهَلَّا فَعَلْتَ كَذَا.

Enes (b. Mâlik) şöyle demiştir: "Resûlullah'a (s.a.s.) on sene hizmet ettim. Vallahi bana bir kez olsun 'Öf!' bile demedi. Herhangi bir şeyden dolayı, 'Niçin böyle yaptın?' demediği gibi, 'Şöyle yapsaydın ya!' diye de azarlamadı." (Müslim, Fedâil, 51; Buhârî, Edeb, 39)

Asr-ı Saadet'ten

Küçük yaşlarından itibaren Peygamberimizin yanında yetişen Enes b. Mâlik'in Ebû Umeyr isminde bir kardeşi vardı. Kuşları çok seviyordu Ebû

Umeyr; serçe besliyordu. Bir gün bu küçük çocuğun mahzun hali Efendimizin dikkatini çekmişti. Nedenini sordu. Ebû Umeyr'in serçesinin öldüğünü ve bundan dolayı çok üzüldüğünü öğrendi. Bunun üzerine Rahmet Elçisi (s.a.s.), Ebû Umeyr'in yanına gitti, şefkatli elleriyle onun başını okşadı ve onu teselli etti. Üstelik bununla da yetinmedi. Küçük arkadaşının evine gidip onunla uzunca bir süre sohbet etme nezaketini de gösterdi. (Buhârî, Edeb, 112; Ebû Dâvûd, Edeb, 69)

O bir şefkat elçisiydi. O, bir merhamet pınarıydı. Çocuğa verilen emeğin, gösterilen sevginin, hoşgörü ve anlayışın asla boşa gitmeyeceğini, sağlıklı bir geleceğin ancak böyle inşa edileceğini ashâbına o öğretmişti. Kaybettiğimiz çocuk yanımızı bizlere yeniden o hatırlattı. Çocukları kucaklamaktan, bağrına basmaktan, öpmekten, takdir etmekten hiçbir zaman geri durmadı. Özlediğimiz masumiyetimizle bizi yeniden o tanıştırdı. Onun sünnetinde çocukluk ve çocuklar, insanın içindeki cennetin nefesiydi.

Hissemize Düşenler

- Merhamet duygusu ancak sevginin, saygının, şefkatin, hoşgörünün ve yardımlaşmanın yaşanıldığı eğitim ortamlarında gelişebilir.

- Mesuliyetini taşıdığımız eşimize ve çocuklarımıza karşı en büyük görevimiz onları dünyada kötülükten, ahirette de cehennem azabından uzak tutmaktır. Bu ise ancak iman, salih amel ve güzel ahlak ile olur.

- Çocuğa değer verip onun onurunu korumak, ahlaki erdemlerin en büyüklerindendir.

- Çocuğun ruhsal ve sosyal gelişimi sevgi dolu, güvenli, sıcak bir ortamda yetişmesine bağlıdır.

- Hz. Peygamber çocuklarla özel ilgilenmiş, onlara toplumun ve ailenin kıymetli bir üyesi olarak değer vermiş, sevinç ve üzüntülerine ortak olmuştur.

- Çocukların ahlaki gelişiminde sevgi ve merhamete dayanan ilişkilerin önemi açıktır.

78. GÜN: ÇOCUKLARA KARŞI MERHAMETLİ OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَآ اُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَاَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَاۚ اِنَّكَ اَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

"Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet kıl. Bize ibadet yerlerini ve ilkelerini göster. Tövbemizi kabul et. Çünkü sen, tövbeleri çok kabul edensin, çok merhametli olansın." (Bakara, 2/128)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَبَّلَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ، وَعِنْدَهُ الْأَقْرَعُ بْنُ حَابِسٍ التَّمِيمِيُّ جَالِسًا، فَقَالَ الْأَقْرَعُ: إِنَّ لِي عَشَرَةً مِنَ الْوَلَدِ مَا قَبَّلْتُ مِنْهُمْ أَحَدًا، فَنَظَرَ إِلَيْهِ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثُمَّ قَالَ: مَنْ لَا يَرْحَمُ لَا يُرْحَمُ.

Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) torunu Hasan b. Ali'yi öptü. O sırada yanında Akra' b. Hâbis et-Temîmî oturmaktaydı. Akra' şöyle dedi: 'Benim on çocuğum var ama hiçbirini öpmüş değilim.' Bunun üzerine

Resûlullah (s.a.s.) ona baktı ve ardından şöyle buyurdu:

"Merhamet etmeyene merhamet edilmez!" (Buhârî, Edeb, 18; Müslim, Fedâil, 65)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Mescid-i Nebevî'nin minberinde hutbe irad ediyordu. Ashâb, pür dikkat onun ağzından dökülen altın misali sözleri dinliyordu. Bu esnada mescide iki küçük çocuk girdi ve sendeleyerek minbere doğru ilerledi. Bu iki minik yavru, Rahmet Elçisi'nin güzide torunları Hasan ve Hüseyin idi. Peygamberimizin, torunlarına olan sevgi, şefkat, merhamet ve muhabbeti öylesine fazlaydı ki, onları görmezden gelemedi. Ashâbın bakışları arasında minberinden indi. İleride cennet gençlerinin efendileri olacaklarını müjdelediği iki torununu (Tirmizî, Menâkıb, 30) kucakladı. Ardından hutbesini tamamlamak üzere onlarla birlikte minbere çıktı ve sözlerine şöyle devam etti: *"Allah, 'Mallarınız ve çocuklarınız imtihan vesilesidir.'* (Enfâl, 8/28) *buyururken ne kadar doğru söylemiş! Şu iki yavrunun düşe kalka yürüyüşünü görünce dayanamadım ve sözümü keserek onları kucağıma aldım."* (Tirmizî, Menâkıb, 30)

Hissemize Düşenler

- Merhamet hissi; özellikle eğitimle ilgilenenler, anne-babalar, yöneticiler, genelde de tüm insanlar arası ilişkilerde esas alınması gerekli olan bir vasıftır.
- İslâm ahlakı Yüce Yaratıcımıza saygı ve bütün varlıklara karşı şefkat temeline dayanır. Bu merhametin gösterileceği varlıkların başında hiç şüphesiz çocuklar gelir.
- Dünya ve ahiretimiz için Allah'tan hayırlı evlat istemek ve bu evladı özenle yetiştirmek gerekir.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) torunlarını çok sevmiş, onlara ve diğer çocuklara merhamet ile davranmıştır.
- İnsan, hayvan ve bitkilere merhametli davranmak; Allah'ın merhametini kazanmaya vesile olur.
- Peygamberimiz, insanları hidayete çağırırken sevgi ve merhamet tavrını her zaman ön planda tutmuş; küçüklere olan şefkatini açıkça

göstermiştir.

79. GÜN: ÇOCUKLARA ŞEFKAT BESLEMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ اَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُفٌ رَحِيمٌ

"Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir, size çok düşkündür, müminlere karşı şefkat ve merhamet doludur." (Tevbe, 9/128)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَدِيِّ بْنِ ثَابِتٍ قَالَ: سَمِعْتُ الْبَرَاءَ قَالَ: لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ لَهُ مُرْضِعًا فِى الْجَنَّةِ.

Adî b. Sâbit anlatıyor: "Berâ'ın şöyle dediğini işittim: Oğlu İbrahim öldüğü zaman Resûlullah (s.a.s.), *'Muhakkak ki onun için cennette süt emzirecek biri vardır.'* buyurdu." (Buhârî, Edeb, 109)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgi dolu bir eş olan Allah Resûlü bir baba olarak da son derece müşfik ve merhametliydi. Çocukları mutlu etmeyi severdi. Kızı Hz. Fâtıma yanına geldiğinde onun için ayağa kalkar, elinden tutar, onu öper ve kendi yerine oturturdu. Hz. Peygamber de Fâtıma'nın yanına girdiği zaman Fâtıma hemen ayağa kalkar, babasının elinden tutar, onu öper ve kendi yerine buyur ederdi. (Ebû Dâvûd, Edeb, 143, 144) Çocuklarını çok seven Allah Resûlü (s.a.s.),

henüz 18 aylık olan oğlu İbrahim kucağında can çekişmeye başlayınca ağlamış, gözlerinden yaşlar döküldüğünü görerek şaşıran ashâbına şöyle demişti: *"Göz yaşarır, kalp mahzun olur. Fakat Biz Rabbimizin razı olacağı şeylerden başkasını söylemeyiz. Vallahi, ey İbrahim, biz senin için hakikaten üzülüyoruz."* (Müslim, Fedâil, 62)

Hissemize Düşenler

- Allah'ın (c.c) anne babaların kalbine koyduğu en önemli duygulardan biri, evlada karşı sevgi ve şefkat duygusudur. Kalbinde merhamet duygusu taşıyan bir insan, içinde ilahî bir cevher taşıyor demektir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) de müşfik bir baba ve insan olarak çocuğunun vefatına üzülmüştür.

- Ölüm hadisesinde gözlerin yaşarması kalbin hüzünlenmesi merhametin eseridir. Yasaklanan davranış yaka paça yırtarak bağırıp çağırmak ve Allah'ın hoşnut olmayacağı davranışlar sergilemektir.

- Evladının ölümüne ya da başına gelen bir musibete sabreden anne babalar için dinimizde müjde ve mükâfatlar verilmiştir.

- Kız çocuklarına değer verilmeyen cahiliye anlayışını yıkan Hz. Peygamber (s.a.s.) onları erkek çocuklardan ayırmamış, cinsiyet farkı gözetmeden bütün çocuklara değer vermiş, özellikle Hz. Fatıma'ya olan sevgisini her fırsatta göstermiştir.

80. GÜN:
ÇOCUKLARI SEVMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَآ اَرْسَلْنَاكَ اِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

"Ve biz seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik." (Enbiyâ, 21/107)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ، عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يَرْحَمْ صَغِيرَنَا وَيُوَقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ.

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığı ile dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Küçüğümüze merhamet etmeyen, büyüğümüze saygı göstermeyen, iyiliği emredip kötülükten sakındırmayan bizden değildir." (Tirmizî, Birr, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, çocuklara olan sevgisini bazen onlara dua ederek, bazen onları kucaklayıp öperek, bazen kucağına oturtarak gösterirdi. Nitekim Üsâme b. Zeyd, Resûlullah'ın (s.a.s.) kendisini bir dizine, Hasan'ı da öbür dizine oturtup, onları bağrına bastığını ve onlar için şöyle dua ettiğini aktarmıştır: *"Allah'ım, bu ikisine merhamet et! Ben de onlara merhamet ediyorum!"* (Buhârî, Edeb, 22) Bazen de çocukları bineğine alarak, omuzlarında taşıyarak, yanaklarını okşayarak hatta onlarla şakalaşarak onlarla ilgilenirdi.

Medineli hanım sahâbîler arasında, dindarlığı, zekâsı ve cesareti ile meşhur olan Ümmü Süleym, Enes b. Mâlik'in annesiydi. Bizzat katıldığı Huneyn

Savaşı'ndan sonra Medine'ye geri dönmüş ve bir erkek çocuk dünyaya getirmişti. Bebeği Enes'in kucağına verip Hz. Peygamber'e göndermişti. Allah Resûlü (s.a.s.), hurma istemiş ve onu çiğneyip yumuşatarak, bebeğin ağzına koymuştu. Bebek hurmanın tadını alıp dilini, dudaklarını hareket ettirince, *"Ensarın hurmayı sevmesine bakın!"* buyurmuş ve bebeğe Abdullah adını vermişti. (Müslim, Fedâilu's-sahâbe, 107; Buhârî, Akîka, 1)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber (s.a.s.) âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olup, özellikle küçük çocuklara daha fazla sevgi ve merhamet göstermiştir.
- Büyüklere saygı, küçüklere sevgi ilkesi İslâm ahlakının önemli bir prensibidir.
- Sevginin gereği olarak Hz. Peygamber çocuklarla özel olarak ilgilenmiş, onları kucaklamış, öpmüş, onlarla şakalaşmış ve oyunlar oynamıştır.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) çocuklara dinimizi yaşayarak ve örnek olarak öğretmiştir.
- Çocukların hata ve kusurları karşısında Hz. Peygamber (s.a.s.) merhametle davranmış, affetmiş, onlara kızmayarak doğru davranışı öğütlemiştir.

81. GÜN:
ÇOKLUKLA ÖVÜNMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللّٰهُ في مَوَاطِنَ كَثيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ اِذْ اَعْجَبَتْكُمْ
كَثْرَتُكُمْ فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئاً وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْاَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ
ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْبِرينَ

"Allah birçok yerde, bu arada Huneyn Savaşı'nda gerçekten size yardım etmiştir. O gün sayıca çokluğunuza güvenmiştiniz fakat bunun size hiçbir yararı olmamıştı; o yer geniş olmasına rağmen size dar gelmiş, nihayet geriye çekilmeye başlamıştınız." (Tevbe, 9/25)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ صُهَيْبٍ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَدْعُو
أَيَّامَ حُنَيْنٍ: اَللّٰهُمَّ بِكَ أُحَاوِلُ وَبِكَ أُصَاوِلُ وَبِكَ أُقَاتِلُ.

Suheyb (b. Sinân) tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) Huneyn Savaşı günlerinde şöyle dua ediyordu:

"Allah'ım! Senin yardımın ile (düşmana) karşı durmaya çalışıyorum, senin yardımın ile hamle yapıyorum, senin yardımın ile savaşıyorum." (Dârimî, Siyer, 7)

Asr-ı Saadet'ten

Hicret'in sekizinci yılı Şevval ayıydı. Mekke fethedilmiş, halkı da Hz. Peygamber'e bağlılıklarını dile getirmişti. Arapların en ön safında yer alan Kureyş'in yenilgiyi kabul etmesi, Mekke ve civarında bulunan putların ortadan

kaldırılması, birilerini rahatsız etmişti. Bunlardan Tâif çevresinde oturan Hevâzin Kabilesi, Sakîf Kabilesi'yle de anlaşarak Mâlik b. Avf'ın etrafında bir araya gelmişler ve Evtâs mevkiinde karargâhlarını kurmuşlardı. Bu durumu fark eden Hz. Peygamber, karşı hamle yaparak -iki bini Mekkelilerden olmak üzere- on iki bin kişilik bir ordu oluşturdu. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 87; Taberî, Târîh, II, 167)

Öğleden sonra Kureyşli sahâbî Ebû Abdurrahman el-Fihrî doğruca Efendimizin çadırına giderek savaş için bütün hazırlıkların tamamlandığını ve yola çıkma vaktinin geldiğini haber verdi. Efendimiz kendisi için hazırlanan bineğine bindi. Arkasından İslâm ordusu da hayvanlarına binerek yola çıktı. (Ebû Dâvûd, Edeb, 154-155)

İslâm ordusu belki şimdiye dek görülmemiş bir ihtişamla emin adımlarla yoluna devam ediyordu. Hatta ashâbdan bazıları, "Böylesine kalabalık bir ordu asla yenilmez!" diyerek çokluklarıyla övünüp gurura kapılmıştı. (Azimâbâdî, Avnü'l-ma'bûd, VII, 194; İbn Hişâm, Sîret, V, 113) Bu esnada düşman ordusunun lideri Mâlik b. Avf, Hz. Peygamber'in ordusuyla hareket ettiğini haber alınca, etrafındaki kalabalığa Huneyn Vadisi'ne yayılıp pusu kurmalarını emretti. Sabahın alaca karanlığında Müslümanlar, Mekke ile Tâif arasında yer alan ve Mekke'ye on kilometre mesafede bulunan Huneyn Vadisi'ne geldiler. Burası Evtâs Dağı'nın eteklerinde yer alan dar bir vadi idi. İslâm ordusu yolun müsait olmayışı sebebiyle birkaç kola ayrılarak vadiye girdi. Tam vadi ortasına geldiklerinde Hâlid b. Velîd komutasındaki öncü kuvvet ani bir baskına uğradı. Müslümanlar neye uğradıklarını fark edemediler. Hevâzin tarafından yağmur gibi ok yağıyordu. Panikten göz gözü görmüyordu. İslâm ordusunun öncü birliği kaçmaya başladı. (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 51, 53)

Hissemize Düşenler

- Müslümanlara Huneyn Gazvesi esnasında sayılarının çokluğuyla böbürlendikleri hatırlatılmakta, yanlış olan bu davranışın kendilerine zarar verdiğine işaret edilmektedir.

- Mutlak güç ve kuvvet Allah'a aittir. Mümin her yerde ve zamanda Allah'a tevekkül etmeli ve O'ndan yardım dilemelidir.

- Çokluk; ihlas, sabır ve sebat olmadıktan sonra esasta fazla bir şey ifade etmediği geçmişte birçok olayda görülmüştür. Önemli olan, kişinin Rabbine ihlas ve samimiyetle tevekkül etmesi ve başarıyı O'ndan beklemesidir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) her konuda olduğu gibi Huneyn'de de Allah'tan yardım dilemiş, cesaret ve şecaati ile başarıya ulaşmıştır.

82. GÜN:
DİLİNE SAHİP ÇIKMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللهَ وَقُولُوا قَوْلاً سَديداً ۞ يُصْلِحْ لَكُمْ اَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزاً عَظيماً

"Ey iman edenler! Allah'a itaatsizlikten sakının ve doğru söz söyleyin ki, Allah sizin işlerinizi düzeltsin, günahlarınızı bağışlasın. Kim Allah'a ve resûlüne itaat ederse gerçekten büyük bir kazanç elde eder." (Ahzâb, 33/70-71)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى مُوسَى (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَيُّ الْإِسْلَامِ أَفْضَلُ؟ قَالَ: مَنْ سَلِمَ الْمُسْلِمُونَ مِنْ لِسَانِهِ وَيَدِهِ.

Ebû Musa (r.a.) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resûlü, hangi Müslüman daha faziletlidir?" diye sordular. Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Müslümanların dilinden ve elinden zarar görmedikleri kimse." (Buhârî, Îmân, 5; Müslim, Îmân, 66)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin âlim sahâbîsi Ukbe b. Âmir el-Cühenî... Allah'ın Kitabı'na aşinalığı ile tanınan, eliyle yazdığı bir "mushaf"ı ardından yadigâr bırakan kıymetli insan... Anlı şanlı bir şair idi Ukbe. Çok güzel konuşur, sözleri ile

dinleyenleri derinden etkilerdi. Bir gün merakla Resûl-i Ekrem'e sordu: "Ey Allah'ın Resûlü, kurtuluşun yolu nedir?" Dostunu tanıyan Allah Resûlü, ona özel olsa da asırlar boyunca inananların kulağında çınlayacak bir cevap verdi: *"Diline sahip ol, (fitne zamanında) evinden çıkma, günahların için de gözyaşı dök."* (Tirmizî, Zühd, 60)

Hissemize Düşenler

- Dil ve konuşma yeteneği, Allah'ın insanlara lütfettiği büyük bir nimettir.
- Kur'an-ı Kerim müminlere doğru sözlü olmayı, yalandan kaçınmayı emretmiştir.
- Dinimiz insanın diline sahip olmasını, lüzumsuz, kötü ve çirkin sözler söylemekten kaçınmasını emretmiştir.
- İnsanlar dünya ve ahirette ne çekerlerse hep dilleri yüzünden çekerler.
- Müslüman eliyle ve diliyle kimseyi incitmemeli, doğru söze önem vermelidir.
- Dil yarası kılıç ve mızrak yarasından daha ağır ve daha tesirlidir. Atalarımız "Bıçak yarası geçer, dil yarası geçmez." demiştir.
- Diline sahip olmak kişiyi günahlardan ve fitnelerden korur.

83. GÜN:
DİN HÜRRİYETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

لَآ اِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ۚ فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقٰى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Dinde zorlama yoktur. Doğru eğriden açıkça ayrılmıştır. Artık kim sahte tanrıları reddeder de Allah'a inanırsa kopmayan sağlam bir kulpa yapışmıştır. Allah her şeyi işitir ve bilir." (Bakara, 2/256)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ تَمِيمٍ الدَّارِيِّ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اَلدِّينُ النَّصِيحَةُ. قُلْنَا: لِمَنْ؟ قَالَ: لِلّٰهِ وَلِكِتَابِهِ وَلِرَسُولِهِ وَلِأَئِمَّةِ الْمُسْلِمِينَ وَعَامَّتِهِمْ.

Temîm ed-Dârî anlatıyor: Bir gün Hz. Peygamber (s.a.s.) *"Din samimiyettir."* buyurdu. Biz "Kime karşı?" diye sorunca, *"Allah'a, Kitabı'na, Peygamber'ine, Müslümanların yöneticilerine ve bütün Müslümanlara."* buyurdu. (Müslim, Îmân, 95)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah ile beraber Veda Haccı'nda bulunan ashâbdan Amr b. Ahvas anlatıyor: "Resûlullah'ın hicretinin altıncı senesiydi. Allah Resûlü (s.a.s.) bir süvari birliğini Arabistan'ın Necd bölgesi istikametine göndermişti. Birlik, o

bölgede bulunan Benî Hanîfe kabilesinden, Yemâme halkının başkanı Sümâme b. Üsâl'i yakalayıp getirdi ve Mescid-i Nebevî'nin direklerinden birine bağladı. Resûlullah (s.a.s.) yanına gelerek, *"İçinden ne geçiriyorsun ey Sümâme?"* dedi. Sümâme, "Ey Muhammed! İçimdeki hayırdır. Eğer öldürürsen kan (intikamı) alınacak birini öldürmüş olursun. Şayet iyilikte bulunursan, (iyiliğe) şükreden birine iyilik yapmış olursun. Eğer mal istiyorsan, iste, dilediğin kadar verilsin." karşılığını verdi. Hz. Peygamber, takip eden iki gün tekrar Sümâme'nin yanına gelerek aynı soruyu sordu ve aynı cevabı aldı. Bunun üzerine Allah Resûlü, *"Sümâme'yi serbest bırakın."* buyurdu. Onu, mescidin yakınlarındaki bir hurmalığa bıraktılar. Sümâme orada yıkandı ve mescide girerek, "Şehâdet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehâdet ederim ki Muhammed Allah'ın Elçisi'dir." diyerek kelime-i şehadet getirdi ve sözüne şöyle devam etti: "Ey Muhammed! Vallahi, yeryüzünde bana, senin yüzünden daha sevimsiz bir yüz yoktu. Fakat şimdi senin yüzün bana bütün yüzlerden daha sevimli hâle geldi. Vallahi, bana senin dininden daha sevimsiz geleni yoktu ama şimdi senin dinin bana bütün dinlerden daha sevimli oldu. Vallahi, bana senin beldenden daha sevimsiz olanı yoktu, ama şimdi senin belden bana diğer beldelerden daha sevimli hâle geldi. Ben umreye gitmek üzereyken senin atlıların beni yakaladı. (Şimdi) bu konuda bana ne dersin?" Allah Resûlü onu (Müslüman olmasından dolayı) müjdeledi ve umre yapmasına izin verdi. Sümâme, Mekke'ye gelince, müşriklerden biri ona, "Sapıttın mı yoksa?" diye sordu. O da, "Hayır! Fakat Allah'ın Resûlü Muhammed'le (s.a.s.) beraber İslâm'a girdim." dedi ve ekledi: "Allah'a yemin olsun ki Resûlullah izin vermedikçe Yemâme'den size bir buğday tanesi bile gelmeyecek." (İbn Hanbel, II, 452; İbn Kesîr, Bidâye, III, 285)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber (s.a.s.) dini tebliğ ederken zor kullanmamış; müsamaha, hikmet, güzel söz ve öğütle insanları kazanmıştır.

- İslâm, din ve inanç özgürlüğünü savunmuş, dinde zorlama olmayacağı ilkesini titizlikle korumuştur.

- "Dinde zorlama yoktur." demek, teklif ve ceza yok demek değildir. Allah, insanları kullukla sorumlu tutmuş, onlara peygamberleri aracılığıyla dini teklif ve tebliğ etmiş ancak bunu kabul konusunu insanın iradesine

bırakmıştır.

- İnsanların hayatlarını iyiye ya da kötüye doğru yönlendirmeleri, hidayeti ya da dalaleti tercih etmeleri hür iradeleriyle kendilerine bırakılmıştır. Yaptıkları işlerden Allah'a hesap verecekleri için insanlara seçme hürriyeti verilmiştir.

- İslâm dini farklı inanç ve kültürlerden olan kişilerle adalet, barış ve saygı temelli ilişki kurmayı ilke olarak benimsemiştir. Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde konuyla ilgili hukuki ve ahlaki prensipler konularak Müslüman fertlerin, toplumların ve yöneticilerin inanç ve düşünce farklılıklarına karşı nasıl davranacakları belirlenmiştir.

84. GÜN: DİNDE İTİDAL

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُوا الزَّكٰوةَ وَذٰلِكَ دِينُ الْقَيِّمَةِ

"Hâlbuki onlara, yalnız Allah'a kulluk etmeleri, Hanîfler olarak O'na yürekten inanıp boyun eğmeleri, namaz kılmaları ve zekât vermeleri emredilmişti. Doğru din de işte budur." (Beyyine, 98/5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّ الدِّينَ يُسْرٌ، وَلَنْ يُشَادَّ الدِّينَ [أَحَدٌ] إِلَّا غَلَبَهُ، فَسَدِّدُوا وَقَارِبُوا وَأَبْشِرُوا، وَاسْتَعِينُوا بِالْغَدْوَةِ وَالرَّوْحَةِ وَشَيْءٍ مِنَ الدُّلْجَةِ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Din elbette kolaylıktır. Bir kişi takatinin üstünde ibadete kalkışırsa din karşısında mutlaka âciz kalır. Bunun için aşırıya kaçmayın, dosdoğru yolu tutun ve (salih amellerden alacağınız mükâfattan ötürü) sevinin. Sabah, akşam ve gecenin bir kısmında (dinç olduğunuz vakitlerden) yararlanın (ki

taat ve ibadetinize devam edin)." (Buhârî, Îmân, 29)

Asr-ı Saadet'ten

Şam'a yerleşen ve hicrî 86 yılında hayata veda ettiğinde Şam'da en son vefat eden sahâbî olarak bilinen Ebû Ümâme el-Bâhilî (Sudey b. Aclân), Hz. Peygamber'le beraber çıktıkları bir askerî yolculuktan söz eder. Buna göre birlik, bu sefer esnasında bir mağaranın önünden geçer. Birlikteki sahâbîlerden biri mağaraya girer. Orada bir ibrik su ile biraz da yeşillikten ibaret bir miktar azık görür. Belli ki birileri burada uzlet hayatı yaşamaktadır. Kendisi de dünyayı terk eyleyip bu mağarada kalmayı ve az miktarda yiyecek ve içecekle idare etmeyi bir an içinden geçirir. "Acaba Allah Resûlü'ne bu isteğimi iletsem kabul eder mi?" diye düşünür. Ve hiç beklemeden bu fikrini Hz. Peygamber'e (s.a.s.) açar. İslâm Peygamberi ona şu karşılığı verir: "*Ben ne Yahudilik ne de Hıristiyanlıkla gönderildim. Ben, ancak hanîf ve kolay olan bir dinle gönderildim. Muhammed'in varlığını elinde tutan Allah'a yemin olsun ki, Allah yolunda sabah ya da akşam vakti çıkılacak bir yolculuk, dünya ve dünyadaki her şeyden daha hayırlıdır. Müslümanlar arasında yer almanız, tek başınıza uzlette kalacağınız altmış senelik namazdan daha hayırlıdır.*" (İbn Hanbel, V, 266)

Hissemize Düşenler

- Rabbimiz, bütün insanlardan kendisine gönülden inanmalarını ve içtenlikle kulluk yapmalarını emreder.
- Hanif; şirke bulaşmamak, Allah'ın bir ve tek olduğuna yürekten inanmak ve samimiyetle Allah'a kul olmak demektir.
- Allah'a gönülden inanan ve O'na itaat eden mümin, bedeninin şükrü olan namazını eda eder; malının şükrü olan zekât ve sadakasını ihtiyaç sahiplerine aktarır.
- İslâm dini yaşanılabilir bir dindir. Kişi eğer dinde orta yolu tutmaz ve aşırılığa kaçarsa kendi eliyle kendini sıkıntıya sevk etmiş olur.
- İslâm hayat dinidir. Müminlerin dünyadan el etek çekerek uzleti tercih etmelerini uygun görmez, bilakis toplum içine karışıp insanların sıkıntılarına çözüm bulmalarını ve huzurlu bir toplum inşa etmelerini emreder.

85. GÜN:
DİNDE KOLAYLIK VE ORTA YOL

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ يَا اَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوا في دينِكُمْ غَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا اَهْوَاءَ قَوْمٍ قَدْ ضَلُّوا مِنْ قَبْلُ وَاَضَلُّوا كَثيراً وَضَلُّوا عَنْ سَوَاءِ السَّبيلِ

"De ki: 'Ey Ehl-i kitap! Hakkın sınırlarını aşarak dininizde aşırılığa gitmeyin. Daha önce kendileri saptığı gibi birçoklarını da saptıran ve yolun doğrusundan uzaklaşan bir topluluğun keyfî istek ve arzularına uymayın.' " (Mâide, 5/77)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: سُئِلَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَيُّ الْأَدْيَانِ أَحَبُّ إِلَى اللهِ عَزَّ وجَلَّ؟ قَالَ: اَلْحَنِيفِيَّةُ السَّمْحَةُ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber'e (s.a.s.) "Yüce Allah'ın en çok sevdiği din hangisidir?" diye soruldu. O da şöyle buyurdu:

"Kolay olan hanîflik dinidir." (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, 108; İbn Hanbel, I, 236)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz abartılı, doğallıktan uzak, aşırıya kaçan ve dengesiz davranışları sevmez, daima sade, mutedil ve mütevazı olmayı öğütlerdi. İbn

Abbâs anlatıyor: "Allah Resûlü, hac ibadetini yaparken bineğinin üzerinde bana *'Benim için taş topla.'* dedi. Ben de taşları topladım. Taşlar sapan taşı büyüklüğündeydi, onları Hz. Peygamber'in (s.a.s.) eline koyduğumda elindekilerden birini göstererek *'İşte bunun gibi olanları topla, dinde aşırılıktan sakının. Çünkü sizden öncekileri dinde aşırılığa gitmeleri helâk etti.'* buyurdu." (Nesâî, Menâsikü'l-hac, 217)

Bazen dinin tanıdığı ruhsatları terk etmek dahi dinde aşırılığın bir göstergesi olabilir. Nitekim Enes b. Mâlik, bir Şam yolculuğu esnasında cemaatle iki rekât kıldıkları ikindi namazlarının üstüne ikişer rekât daha ilâve eden birilerini gördüğünde öfkelenmiştir. Onların, Allah'ın yolculuk için vermiş olduğu ruhsatı göz ardı edip sünneti terk ettiklerini söyleyerek Resûlullah'tan duyduğu şu hadisi hatırlatmıştır: *"Dinde aşırıya giden bazı insanlar vardır ki, onlar okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkarlar."* (İbn Hanbel, III, 159) Burada dinden çıkmanın "inkâra saplanmak veya küfre düşmek" değil, dinin belirlediği ölçüyü aşmak şeklinde anlaşılması gerektiği unutulmamalıdır.

Hissemize Düşenler

- İslâm'ın özü, dini Allah'a has kılarak O'na teslim olmayı ifade eden Hanîflik'tir.
- Yüce Rabbimiz gönderdiği peygamberleriyle insanoğlunu tevhide yani bir ve tek olan Allah'a kul olmaya davet etmiştir.
- Cenâb-ı Hak, kendi yolundan sapmış ve insanlığı fesada sürükleyenlerin peşinden sürüklenmememizi tavsiye eder.
- Allah'ın emri ve Peygamberimizin uygulaması dışına çıkılarak, Kur'an'ın öğütleri ve sünnetin çizgileri aşılarak daha fazla dindarlık elde edilemez.
- Mümin, Allah'ın geniş ve kolay kıldığı dini daraltıp zorlaştırmamalıdır. Bununla birlikte 'olsa da olur, olmasa da' diyerek dinin hükümlerini hafife almamalıdır.

86. GÜN:
DİNİ ALLAH'A HAS KILMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاَقِمْ وَجْهَكَ لِلدّينِ حَنيفاً فِطْرَتَ اللهِ الَّتي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْديلَ لِخَلْقِ اللهِ ذٰلِكَ الدّينُ الْقَيِّمُ وَلٰكِنَّ اَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

"O halde sen hanîf olarak bütün varlığınla dine, Allah insanları hangi fıtrat üzere yaratmışsa ona yönel! Allah'ın yaratmasında değişme olmaz. İşte doğru din budur; fakat insanların çoğu bilmezler." (Rûm, 30/30)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ الْمُجَاشِعِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ فِى خُطْبَتِهِ: أَلَا! إِنَّ رَبِّى أَمَرَنِى أَنْ أُعَلِّمَكُمْ مَا جَهِلْتُمْ مِمَّا عَلَّمَنِى يَوْمِى هَذَا كُلُّ مَالٍ نَحَلْتُهُ عَبْدًا حَلَالٌ وَإِنِّى خَلَقْتُ عِبَادِى حُنَفَاءَ كُلَّهُمْ.

İyâz b. Hımâr el-Mücâşiî'den rivayet edildiğine göre, bir gün Resûlullah (s.a.s.) hutbesinde şöyle buyurdu:

"Bilin ki Rabbim, bana öğrettiklerinden sizin bilmediklerinizi bugün size öğretmemi emretti. (O (c.c) şöyle buyurdu): *Bir kula verdiğim her mal helaldir. Şüphesiz ben kullarımın hepsini hanîf olarak yarattım."* (Müslim, Cennet, 63)

Asr-ı Saadet'ten

Zeyd b. Amr b. Nüfeyl'in tevhid düşüncesine ulaşması meşakkatli bir çabanın sonucunda gerçekleşmiştir. Mekke'deki şirk ortamından bunalan Zeyd,

hak dini bulmak amacıyla Şam'a doğru yola çıkar. Yahudi bir bilginle karşılaşır ve "Belki sizin dininize girerim." diyerek ona dinlerinin mahiyetini sorar. Yahudi âlim, Zeyd'e, "Sen, Allah'ın gazabından nasibini almadıkça dinimize giremezsin." der. Zeyd de, "Ben zaten Allah'ın gazabından kaçıyorum. Yapabilsem asla Allah'ın gazabını yüklenmem." karşılığını verir ve ondan, kendisine başka bir din göstermesini ister. Yahudi âlim, "Benim bildiğim bir 'Hanîf dini' var." deyince Zeyd, "Hanîf dini nedir?" diye sorar. Yahudi: "O, İbrahim'in dinidir. İbrahim ne bir Yahudi ne de bir Hıristiyan'dı. O, Allah'tan başkasına ibadet etmezdi." cevabını verir. Zeyd onun yanından ayrılır. Arayışına devam ederken Hıristiyan bir bilginle karşılaşır. Aynı şeyleri ona da sorar. O da, "Sen Allah'ın lânetinden nasibini almadıkça asla bizim dinimize giremezsin!" der. Zeyd de ona, "Ben zaten Allah'ın lânetinden kaçmaktayım ve yapabilsem asla Allah'ın lânetini ve gazabını yüklenmem." cevabını verir ve aynı şekilde ondan da kendisine başka bir din göstermesini ister. Hıristiyan âlimi de böyle bir dinin Hanîf dini olabileceğini söyleyince, Zeyd ona "Hanîf dini nedir?" diye sorar. Hıristiyan bilgin "İbrahim'in dinidir. O ne bir Yahudi ne de bir Hıristiyan'dı ve o sadece Allah'a ibadet ederdi." karşılığını verir. Zeyd, onların İbrahim Peygamber hakkındaki sözlerini duyunca, oradan çıkar ve iki elini kaldırarak şöyle dua eder: "Allah'ım! Ben seni şahit tutuyorum. Ben İbrahim'in dini üzereyim!" (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 24)

Hissemize Düşenler

- "Hanîf" kelimesi; Kur'an dilinde, tevhid inancına samimiyetle teslim olup yalnız Allah'a kulluk eden manasına gelir.

- Hanîflik, Allah'ın birliğine dayanan ve bütün elçileri ile gönderdiği İslâm dinini ifade eden temel bir kavramdır.

- İnsan fıtratında Allah'ın varlığını ve birliğini tanımaya, Allah'ı sevmeye ve O'na bağlanmaya doğru tabii bir eğilim vardır.

- İslâm ahlakçıları, dinî ve ahlaki kurtuluş için tek başına fıtratın yeterli olmadığını, doğru dine yöneltecek bir peygambere ve ayrıca insanın aklını ve iradesini geliştirmesi için samimi bir çaba ortaya koymasına ihtiyaç bulunduğunu belirtmişlerdir.

- Yaratılıştaki temiz fıtratı koruyan insanlar tarih boyunca doğru dini bulmak için çaba göstermişlerdir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) de risalet öncesi hayatında hanif olarak yaşamış, asla Mekke'deki putperest inancı kabul etmemiştir.

87. GÜN:
DOĞRU SÖZLÜ OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَلِذٰلِكَ فَادْعُۚ وَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَۚ وَلَا تَتَّبِعْ اَهْوَٓاءَهُمْۚ وَقُلْ اٰمَنْتُ بِمَآ اَنْزَلَ اللّٰهُ مِنْ كِتَابٍۚ وَاُمِرْتُ لِاَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اَللّٰهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَآ اَعْمَالُنَا وَلَكُمْ اَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اَللّٰهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَاۚ وَاِلَيْهِ الْمَصِيرُ

"(Ey Muhammed!) Bundan dolayı sen çağrıya devam et ve emrolunduğun gibi dosdoğru ol. Onların heva ve heveslerine uyma ve şöyle de: 'Ben Allah'ın indirdiği her kitaba inandım ve aranızda adaleti gerçekleştirmekle emrolundum. Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbinizdir. Bizim işlediklerimiz bize, sizin işledikleriniz sizedir. Bizimle sizin aranızda tartışılacak bir şey yoktur. Allah hepimizi bir araya toplayacaktır. Dönüş de ancak O'nadır.'" (Şûrâ, 42/15)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): عَلَيْكُمْ بِالصِّدْقِ، فَإِنَّ الصِّدْقَ يَهْدِى إِلَى الْبِرِّ، وَإِنَّ الْبِرَّ يَهْدِى إِلَى الْجَنَّةِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَصْدُقُ وَيَتَحَرَّى الصِّدْقَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللهِ صِدِّيقًا، وَإِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ، فَإِنَّ الْكَذِبَ يَهْدِى إِلَى الْفُجُورِ، وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِى إِلَى النَّارِ، وَمَا يَزَالُ الرَّجُلُ يَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكَذِبَ

حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللهِ كَذَّابًا.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Doğruluktan ayrılmayın. Çünkü doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete götürür. Kişi devamlı doğru söyler ve doğruluktan ayrılmazsa Allah katında 'doğru/sıddîk' olarak tescillenir. Yalandan sakının! Çünkü yalan kötülüğe, kötülük de cehenneme götürür. Kişi devamlı yalan söyler, yalan peşinde koşarsa nihayet Allah katında 'yalancı/kezzâb' olarak tescillenir." (Müslim, Birr, 105)

Asr-ı Saadet'ten

Rum kralı Hirakl, ticaret için Şam'a gelen Ebû Süfyân ve arkadaşlarını, peygamberliğini ilân eden kişi hakkında bilgi almak üzere sarayına davet etmişti. Henüz Müslüman olmayan Ebû Süfyân'ın Hz. Peygamber'le ilgili yaptığı şu itiraf, aslında müşriklerin Allah Resûlü'nün saygınlığını inkâr edemediklerinin açıkça dile getirilmesinden başka bir şey değildi: "Vallahi, yalancılıkla itham edilmekten korkmasaydım, onun (Peygamber'in) hakkında yalan ithamlarla ileri geri konuşacaktım." Aralarında geçen konuşmada Hirakl'ın Hz. Peygamber'le ilgili olarak, "Hiç anlaşmaya ihanet ettiği oldu mu?" sorusuna "Hayır! O yaptığı anlaşmaya ihanet etmez ancak biz şimdi onunla bir süreliğine ateşkes yaptık. Bu süre içinde ne yapacağını bilmiyoruz." şeklinde cevap vermişti. Ardından Ebû Süfyân'ın bu cevabıyla ilgili olarak, "Onunla ilgili olumsuz bir söz olarak, konuşmama ancak bu sû-i zannımı sokuşturabildim." şeklindeki kendi itirafı da oldukça dikkat çekicidir. (Buhârî, Bedü'l-vahy, 1; Müslim, Cihâd ve Siyer, 74)

Hissemize Düşenler

- Peygamberimiz (s.a.s.) son derece güvenilir, özü sözü doğru, hayatında hiç yalan söylememiş, kimseyi aldatmamış örnek bir şahsiyettir.

- Allah Resûlü (s.a.s.) doğruluktan ayrılmayan, her hâliyle dürüstlüğü ve sadakati yaşatan kimselerin Allah katında "sıddîk" olarak kayda geçeceğini müjdelerken sadakati terk edip yalan dolan peşinde koşanların ise yalancılar zümresine dâhil olarak ziyana uğrayacağını ifade etmiştir.

- Hem bireysel hem de toplumsal anlamda başarı, güven ve mutluluk ancak doğru sözlü, halis niyetli olmakla ve her şartta doğru olanı yapmak için gayret göstermekle mümkündür.

- İslâm ahlakında doğruluk ve dürüstlük, insan onurunun ve sağlıklı bir toplum yapısının vazgeçilmez şartlarından biri olarak kabul edilmiştir.

- Toplum olarak büyük ihtiyaç duyduğumuz değerlerden biri de "güvenilir olma" vasfıdır. Her meslekten, her kademede ve her yaşta insanın özüyle sözüyle, hâliyle tavrıyla, yapıp ettikleriyle güvenilir olmaya özen göstermesi şarttır.

88. GÜN:
DOKUNULMAZ HAKLAR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِناً مُتَعَمِّداً فَجَزَآؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِداً فيهَا وَغَضِبَ اللهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَاَعَدَّ لَهُ عَذَاباً عَظيماً

"Kim bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde ebedî kalmak üzere cehennemdir. Allah ona gazap etmiştir, lânet etmiştir ve çok büyük bir azap hazırlamıştır." (Nisâ, 4/93)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كُلُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ حَرَامٌ مَالُهُ وَعِرْضُهُ وَدَمُهُ حَسْبُ امْرِئٍ مِنَ الشَّرِّ أَنْ يَحْقِرَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslümanın Müslümana malı, ırzı ve kanı haramdır. Müslüman kardeşini küçük görmesi, kişiye kötülük olarak yeter." (Ebû Dâvûd, Edeb, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah ile beraber Veda Haccı'nda bulunan ashâbdan Amr b. Ahvas anlatıyor: "Resûlullah Veda hutbesinde Allah'a hamd ve senâdan sonra vaaz ve nasihat etti ve şöyle buyurdu: *'Hangi gün daha saygındır? Hangi gün daha saygındır? Hangi gün daha saygındır?'* Oradaki insanlar, 'Hacc-ı Ekber günü Kurban Bayramı'nın birinci günü ey Allah'ın Resûlü!' dediler. Bunun üzerine

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) sözünü şöyle sürdürdü: *'Bu Zilhicce ayınızda, bu Mekke şehrinizde, bu arefe gününüz nasıl mukaddes ise kanlarınız, mallarınız ve ırzlarınız şeref ve namusunuz da aynı şekilde mukaddestir, dokunulmazdır. Bilin ki! Her suçlu cezasını kendisi çekecektir. Hiçbir baba çocuğunun suçundan dolayı sorumlu tutulamayacağı gibi, hiçbir çocuk da babasının yaptığından dolayı ceza çekemez. Bilin ki! Müslüman, Müslümanın kardeşidir. Müslümana, gönül rızası olmadan kardeşinin malı helal olmaz. Bilin ki! Cahiliye dönemindeki tüm faizler kaldırılmıştır. Anaparalarınız sizindir. Haksızlık etmeyecek ve haksızlık da görmeyeceksiniz. İlk kaldırılan faiz, Abbâs b. Abdülmuttalib'in faizi olup onun faizinin hepsi kaldırılmıştır. Bilin ki! Cahiliye dönemindeki tüm kan davaları da kaldırılmıştır. Kaldırılan ilk kan davası İbn Rebîa b. Hâris'in güttüğü kan davasıdır.'* " (Buhârî, İlim, 9; Müslim, Kasâme, 29; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 9)

Hissemize Düşenler

- İnsan hayatına son vermek, Yüce Yaratıcı'nın verdiği canı almak, her şeyden evvel O'na karşı işlenmiş en büyük günahlardan biri olduğu gibi, aynı zamanda bir insanlık suçudur.

- İslâm'ın koruma altına aldığı değerlerin başında yaşama hakkı gelir. Din, dil, ırk ve cinsiyet ayrımı olmaksızın bütün insanlar, dinimize göre can dokunulmazlığına sahiptir.

- Allah Resûlü, kişiyi cehenneme götüren büyük günahlar arasında, Allah'a ortak koşmayı ve adam öldürmeyi zikretmiştir.

- İslâm, insan hayatını kutsal saymış ve canın korunmasını beş temel dokunulmazlıktan biri olarak kabul etmiştir. Hukukun ve dinin koruma altına aldığı diğer temel haklar ise, neslin, aklın, malın ve inancın dokunulmazlığıdır.

- İslâm'a göre, hiç kimse hukuka başvurmadan ve yetkili mercilere müracaat etmeden kendince hüküm verip infaz ederek bir cana kıyamaz. Dinimizde kan davası, töre ve namus cinayeti gibi cahil ve bağnaz uygulamalara asla izin verilmemiştir.

89. GÜN:
DOSTLUK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ اَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۚ وَمَنْ
يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللّٰهِ فِي شَيْءٍ اِلَّآ اَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقٰيةً
وَيُحَذِّرُكُمُ اللّٰهُ نَفْسَهُ وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ

"Müminler, müminleri bırakıp inkârcıları dost edinmesin. Kim böyle yaparsa Allah ile bir ilişiği kalmaz. Ancak onlardan (gelebilecek tehlikeden) korunmanız başkadır. Allah asıl sizi kendisine karşı dikkatli olmanız hakkında uyarmaktadır. Çünkü dönüş yalnız Allah'adır." (Âl-i İmrân, 3/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
اَلرَّجُلُ عَلَى دِينِ خَلِيلِهِ فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ مَنْ يُخَالِلُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kişi dostunun dini üzeredir. Bu yüzden her biriniz, kiminle dostluk ettiğine dikkat etsin." (Tirmizî, Zühd, 45; Ebû Dâvûd, Edeb, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, bir gün Enes b. Mâlik'le birlikte mescitten dışarı çıkarken yanlarına gelen Zülhuveysıra el-Yemânî, kıyametin ne zaman kopacağını sormuştu. Allah Resûlü tarih boyunca insanların merak edip durdukları bu soruya, soru ile karşılık verdi: *"Kıyamet için ne hazırlık yaptın?"* Samimi bir eda ile "Allah ve Resûlü'nün sevgisini." karşılığını veren

Zülhuveysıra, "*Sen sevdiğinle berabersin.*" müjdesini aldı. Hz. Peygamber'le Zülhuveysıra arasında geçen bu konuşmayı dinleyen genç sahâbî Enes b. Mâlik, "Müslüman olduktan sonra, '*Sen sevdiğinle berabersin.*' sözünden daha fazla hiçbir şeye sevinmedik. Ben de Allah'ı, Resûlü'nü, Ebû Bekir'i, Ömer'i seviyorum. Onların amelleri gibi amel etmediysem de onlarla beraber olmayı ümit ediyorum." diyerek arzu ve beklentisini dile getirmişti. (Müslim, Birr, 163)

Bir topluluğu sevdiği hâlde onlarla birlikte olamayan kimsenin durumu kendisine sorulduğunda da Sevgili Peygamberimiz, "*Kişi sevdiğiyle beraberdir.*" müjdesini vermiştir. (Buhârî, Edeb, 96) Seven ve tüm kalbiyle sevdiklerine tâbi olan ve onlara özenen insan, hiç görüşmemiş olsa bile onların dostluklarını kazanacak ve ebedî âlemde o sevdikleriyle birlikte olacaktır. Sevmek ve dost olmakla, hayata dair önceliklerini ve değerlerini paylaşmak arasında kuvvetli bir bağ vardır.

Hissemize Düşenler

- Dostluk ve arkadaşlık, doğal insani ilişkilerin ötesinde bir samimiyeti gerektirdiğinden, böyle bir samimiyet ancak aynı inanç ve idealleri paylaşan kişiler arasında kurulabilir.

- Hangi sebeple olursa olsun Müslümanın -kendi inançlarından taviz vererek- Müslüman olmayana inanç bakımından yakınlık duyması, onları bu anlamda dost edinmesi kendi imanını tehlikeye sokan bir durumdur.

- İnançların zedelenmesine yol açacak bir tarzda olmaksızın, İslâm'ın insana bakışını gösteren örnek davranışlar sergilemek, dünya hayatının düzen ve istikrarını sağlamak ve bu çerçevedeki yararlarını koruyup geliştirmek amacıyla Müslümanların gayrimüslimlerle iyi ilişkiler içinde olması yasaklanmayıp aksine özendirilmiştir.

- Hem kendimizin hem de çocuklarımızın kiminle dost ve arkadaş olduğuna dikkat etmeliyiz.

90. GÜN:
DUADA SALÂT VE SELAM

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهٗٓ اُمَّهَاتُهُمْ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ اِلَّآ اَنْ تَفْعَلُوٓا اِلٰٓى اَوْلِيَآئِكُمْ مَعْرُوفاً كَانَ ذٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُوراً

"Peygamber, müminlere kendi canlarından daha önce gelir. Onun eşleri de müminlerin anneleridir. Aralarında akrabalık bağı olanlar, Allah'ın Kitabı'na göre, (miras konusunda) birbirleri için diğer müminlerden ve muhacirlerden daha önceliklidirler. Ancak dostlarınıza bir iyilik yapmanız başka. Bu (hüküm) Kitap'ta yazılıdır." (Ahzâb, 33/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا تَجْعَلُوا بُيُوتَكُمْ قُبُورًا وَلَا تَجْعَلُوا قَبْرِى عِيدًا وَصَلُّوا عَلَيَّ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ تَبْلُغُنِى حَيْثُ كُنْتُمْ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Evlerinizi kabirlere çevirmeyin. Benim kabrimi de bayram yeri hâline getirmeyin. Bana salavât getirin. Çünkü nerede olursanız olun, salavâtınız

bana ulaşır." (Ebû Dâvûd, Menâsik, 96, 97)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Resûlullah (s.a.s.) ashâbı ile birlikte Mescid-i Nebevî'de otururken içeri bir adam girdi. Hadislerde adı belirtilmeyen bu zât yalnız başına namaz kıldıktan sonra "Allahümmağfir lî verhamnî (Allah'ım, beni bağışla ve bana merhamet eyle!)" diye dua etmeye başladı. (Tirmizî, Deavât, 64) Bunun üzerine Allah Resûlü, "*Bu adam acele etti.*" buyurdu. Sonra adamı yanına çağırdı. Ona veya yanında oturan ashâbına şöyle buyurdu: "*Biriniz dua edeceği zaman önce Yüce Rabbine hamd ve senâ etmekle başlasın, sonra Peygamber'e salât getirsin. Daha sonra da dilediği şekilde dua etsin.*" (Ebû Dâvûd, Vitr, 23) Bu tavsiyelerden sonra, dua âdâbına uyarak Allah'a şükredip O'nu yücelten, Hz. Peygamber'e salavât getiren başka bir sahâbîyi gördü. Onun bu hâlini takdir ederek, "*Dua et kabul edilir, iste verilir.*" buyurdu. (Nesâî, Sehiv, 48)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber (s.a.s.), müminlere karşı çok şefkatli ve merhametliydi. Onların sıkıntıya düşmesi rahmet elçisine çok ağır gelir ve müminlere daima hayır dua ederdi.

- Müminlerin Peygamber Efendimize salavât getirerek onu sevgiyle ve saygıyla anmaları Allah'ın emri olup bu selamlar Efendimize ulaşmaktadır.

- Rabbimizi hamd ile tespih edip yüceltmek ve övmek, Sevgili Peygamberimize salât ve selam getirmek duanın usûl ve adabındandır.

- Salavât getirmek duaların kabul edilmesine bir vesiledir.

- Peygamber Efendimize salât ve selam getirmek, kalbimizde ona karşı duyduğumuz muhabbetin dilimizden dökülmesidir. Bir Müslüman, Sevgili Peygamberimize olan bağlılığını ve hasretini salavât ile zikretmiş olur.

- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sözleri, sahâbe-i kirâmın ve ümmetin birbirlerine öğreteceği en güzel sözlerdendir. Onun sünneti bizim için en değerli mirastır, en kıymetli hediyedir.

91. GÜN:
DUA VE BEDDUA

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا يُكَلِّفُ اللّٰهُ نَفْساً اِلَّا وُسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَآ اِنْ نَسِينَآ اَوْ اَخْطَأْنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَآ اِصْراً كَمَا حَمَلْتَهُ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِنَاۚ رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهٖۚ وَاعْفُ عَنَّا وَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا اَنْتَ مَوْلٰينَا فَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

"Allah bir kimseyi ancak gücünün yettiği şeyle yükümlü kılar. Kişinin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararınadır. (Şöyle diyerek dua ediniz): 'Ey Rabbimiz! Unutur ya da yanılırsak bizi sorumlu tutma! Ey Rabbimiz! Bize, bizden öncekilere yüklediğin gibi ağır yük yükleme. Ey Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmediği şeyleri yükleme! Bizi affet, bizi bağışla, bize acı! Sen bizim Mevlâmızsın. Kâfirler topluluğuna karşı bize yardım et.' "
(Bakara, 2/286)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا)، عَلَّمَنِي رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ فِي الْوِتْرِ: اَللّٰهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ إِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ

وَإِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ وَلَا يَعِزُّ مَنْ عَادَيْتَ تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ.

Hz. Hasan b. Ali (r.a.) Resûlullah'ın (s.a.s.) kendisine vitir namazında okuduğu şu duayı öğrettiğini nakletmektedir:

"Allah'ım! Hidayet verdiklerinle beraber bana da hidayet et. Afiyet verdiklerinle beraber bana da afiyet ver. Sevdiklerinin arasına beni de kat. Bana ihsan ettiklerine bereket ver. Takdir buyurduğun hükümden gelecek zararlardan beni koru. Hükmeden sadece Sensin, Sana hükmedecek yoktur. Senin koruduğuna asla zillet olmaz, Senin düşmanına da izzet olmaz. Rabbimiz, Sen ne mübareksin, her türlü noksanlıktan uzak ve yücesin." (Ebû Dâvûd, Vitr, 5)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin dördüncü yılının Safer ayı idi. Acıları hâlâ tazeliğini koruyan Uhud Gazvesi geride kalalı sadece dört ay olmuştu. Müminler bu savaşın yaralarını sarmaya çalışırken, başlarına yürekleri dağlayacak yeni bir felâket daha geldi.

Âmiroğulları'nın reisi Ebû Berâ İslâm'la ilgili bilgi almak için Medine'ye gelmişti. Hz. Peygamber'den kendilerine dini anlatacak kimseler göndermesi için ricada bulundu. İslâm'ın herkese ulaşması hususunda son derece gayretli olan Hz. Peygamber, davette bulunulan Necid bölgesini emniyet açısından pek güvenilir bulmadığı için önce tereddüt etti. Zira o, ashâbına çok düşkündü ve onlar için endişeleniyordu. Ebû Berâ ise endişe etmemesini söyleyerek gelecek olanların can emniyeti hususunda tam güvence verdi. (İbn Hişâm, Sîret, IV, 137)

Hz. Peygamber, daveti kabul etti ve bir müddet sonra İslâm'ın ilk eğitim müessesi olan Suffe'de yetişmiş, Kur'an'ı çok iyi bilen ve kendilerine kurrâ denilen, çoğu ensardan yetmiş kişilik bir heyeti İslâm'ı anlatmak ve insanları irşad etmek amacıyla söz konusu kabileye gönderdi. Heyetin başında ensardan Münzîr b. Amr vardı. Hz. Peygamber ona kabilenin ileri gelenlerine hitaben bir de mektup verdi. Medine'den yola koyulan heyet Medine-Mekke yolunda Bi'r-i Maûne isimli kuyunun bulunduğu yerde konakladı. Harâm b. Milhân, Resûlullah'ın mektubunu Âmiroğulları'na getirip Ebû Berâ'nın yeğeni Âmir b. Tufeyl'e verdi ve onları İslâm'a davet etti. Fakat Âmir İslâm'a ve onun peygamberine karşı kin besleyen biriydi. Kendisine sunulan mektubu okumadığı gibi, işaret ettiği bir kişiye, davet konuşması yapmakta olan Harâm'ı arkadan mızraklattırdı. Harâm aldığı darbeyle orada şehit oldu. (Buhârî,

Cihâd, 9)

Âmir, kuyunun yakınında dinlenmekte olan diğer sahâbîleri de öldürmek için küçük bir ordu topladı. Müşrikler hiçbir şeyden habersiz Bi'r-i Maûne'de beklemekte olan sahâbîlere saldırdılar. Neye uğradıklarını şaşıran ashâb maksatlarını ne kadar anlatmaya çalıştılarsa da gözlerini hırs bürümüş canileri engelleyemediler. (Buhârî, Meğâzî, 29) Ağır yaralı olduğu için öldü zannedilerek bırakılan Kâ'b b. Zeyd en-Neccârî ile esir alınan Amr b. Ümeyye dışında herkes acımasızca katledildi. (İbn Hişâm, Sîret, IV, 138)

Olayı duyan Peygamber Efendimiz son derece üzüldü. Yüreği dayanılmaz bir acıyla dolmuştu. Yıllardır, kendisine ve ashâbına yönelen pek çok baskı, işkence ve saldırı karşısında sabredip beddua etmeyen Rahmet Peygamberi bu kez öyle ağır bir acı yaşamıştı ki, haberin geldiği gece yatsı namazının son rekâtında rükûundan doğrulduktan sonra bütün bu felâkete sebep olanlara beddua etti. Hz. Peygamber bir ay boyunca bedduasını sürdürmüş ve her vakitte tekrarlamıştır. (Müslim, Mesâcid, 302)

Hissemize Düşenler

- Beddua, insanlığın rahmetle buluşmasına engel olan inkârcı ve zalimlere yöneliktir.
- İslâm'ın ilk yıllarında Taif'te en sıkıntılı anlarında dahi beddua etmeyen Rahmet Peygamberi, Bi'r-i Maûne hadisesinde Allah ve dini için müşriklere beddua etmiştir.
- Hz. Peygamber (s.a.s.) Kur'an hafızlarına özel bir değer vermiş, onların şehit edilmesine çok üzülerek bunu yapanlara bir ay boyunca beddua etmiştir.
- İslâm âlimleri, Müslümanların olur olmaz sebeplerle birbirleri aleyhine beddua etmelerinin İslâm ahlakına aykırı olduğuna dikkat çekmişlerdir.
- Namazda kıyamda durarak okunan kunut dualarının teşrii Bi'r-i Maûne hadisesine dayanmaktadır.
- Hz. Muhammed (s.a.s.), ashâbının başına bir musibet gelmesinden endişe eden, ashâbına çok düşkün, çok şefkatli ve merhametli bir elçidir.

92. GÜN:
DUA VE DUAYA İCÂBET

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ مَا يَعْبَؤُا بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاؤُكُمْ ۚ فَقَدْ كَذَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَاماً

"De ki: 'Duanız olmasa Rabbim size ne diye değer versin! Siz yalanladınız. Öyle ise azap yakanızı bırakmayacak.'" (Furkân, 25/77)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اُدْعُوا اللهَ وَأَنْتُمْ مُوقِنُونَ بِالْإِجَابَةِ، وَاعْلَمُوا أَنَّ اللهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءً مِنْ قَلْبٍ غَافِلٍ لَاهٍ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a, kabul edileceğine gerçekten inanarak dua edin. Bilin ki Allah, ciddiyetten uzak ve umursamaz bir kalp ile yapılan duaları kabul etmez." (Tirmizî, Deavât, 65)

Asr-ı Saadet'ten

Günlerden cuma idi ve Ramazan'ın da on yedinci günüydü. Müşrik ordusu ile Müslümanlar Bedir'de karşılıklı olarak yerlerini almışlardı. Orduların sayısındaki dengesizlik hemen fark ediliyordu. Müşrikler bin, Müslümanlar ise üç yüz on dokuz kişi idi. Allah Resûlü her iki orduya da baktı. Sonra yuvarlak çadırının içerisinde kıbleye yönelerek ellerini açtı ve Allah'a şöyle yalvardı:

"Allah'ım! Ben senden ahdini ve vaadini (yerine getirmeni) istiyorum. Allah'ım! Eğer (müminlerin helâkini) diliyorsan (ve onlar da helâk olurlar ise) bugünden sonra sana ibadet edilmeyecek!" Bu şekilde, kıbleye dönmüş ellerini uzatıp Rabbine yakarmakta, dua etmekteydi ki duası çok uzadığından üst elbisesi omuzundan düşmüştü ve sanki bundan haberi yoktu. O sırada içeri gelen sadık dostu Ebû Bekir, cübbesini Peygamber Efendimizin omuzlarına koydu ve ona sarılarak: "Yeter ey Allah'ın Resûlü! Rabbine bu kadar yalvarış ve yakarış yeter! Allah sana vaad ettiğini mutlaka yerine getirecektir." dedi. Bu esnada Allah'ın müminlere yardım edeceğini müjdeleyen şu ayet-i kerime nâzil oldu: "*Hani Rabbinizden yardım istiyor, yalvarıyordunuz. O da, 'Ben size art arda bin melekle yardım ediyorum.' diye cevap vermişti.*" (Enfâl, 6/9) Son derece rahatlatıcı olan bu müjdenin ardından Allah Resûlü üzerinde zırhı ile, "*Yakında o ordu bozulacak, onlar arkalarını dönüp kaçacaklar.*" ayetini (Kamer, 54/45) okuyarak çadırdan dışarı çıktı. (Buhârî, Tefsîr, (Kamer) 5; Cihâd, 89; Müslim, Cihâd ve siyer, 58)

Hissemize Düşenler

- Dua; Allah'ın (c.c) büyüklüğünü dile getirme, O'na yalvarma, hamdetme, şükretme, O'nu övme ve aynı zamanda Allah'a karşı sevgi ve saygı sunma ifadesidir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) her zaman ve mekânda, sıkıntılardan kurtulmak ve özellikle İslâm düşmanlarına karşı zafer elde etmek için dua etmiştir.

- Dua; kulun Allah (c.c) karşısında haddini ve konumunu bilmesi, O'nun büyüklüğü karşısında sevgi ve saygı ile boyun eğmesi anlamına geldiğinden kulluk açısından ibadetin özüdür.

- Allah; duaya ihtiyacı olmadığını düşünen, kendini dua etmekten müstağni gören ve Rabbi ile iletişimini sağlayan duayı terk eden insandan hoşnut değildir. Zira bu, Yüce Yaradan karşısında kibirlenmenin ifadesidir.

- Duanın yasak olduğu bir zaman yoktur. Aksine, ayet ve hadislerde kulun Rabbine daha yakın olacağı zamanlarda ve durumlarda yapılan duaların daha makbul olduğu belirtilmiştir.

- Allah samimi kulunu hiçbir zaman yüz üstü bırakmaz, gönülden yapılan duaya mutlaka cevap verir.

93. GÜN:
DUANIN VAKTİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَالَ رَبُّكُمُ ادْعُونِي اَسْتَجِبْ لَكُمْ اِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

"Rabbiniz şöyle dedi: 'Bana dua edin, duanıza cevap vereyim. Bana kulluk etmeyi kibirlerine yediremeyenler aşağılanmış bir halde cehenneme gireceklerdir.' " (Mü'min, 40/60)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ أَيُّ الدُّعَاءِ أَسْمَعُ؟ قَالَ: جَوْفُ اللَّيْلِ الْآخِرُ، وَدُبُرُ الصَّلَوَاتِ الْمَكْتُوبَاتِ.

Ebû Ümâme'den rivayet edildiğine göre, "Yâ Resûlallah, hangi dua daha çok kabule şayandır?" diye sorulmuş, Peygamber Efendimiz, *"Gece yarısından sonra ve farz namazların arkasından yapılan dualar."* diye cevap vermiştir. (Tirmizî, Deavât, 79)

Asr-ı Saadet'ten

Amr b. Abese, Mekke'de ilk Müslüman olanlardan biri idi. O, cahiliye döneminde insanları sapıklık içinde gören, putlara tapmanın boş ve batıl olduğunu düşünen, kalbinin sesini dinleyen, sağduyulu bir kimseydi. Amr, Mekke'de daha önce duyulmamış birtakım haberler veren bir şahsın varlığını işitmişti. Bu haber üzerine Mekke'ye gitti. İslâm davetinin gizliden gizliye yapıldığı, bi'setin ilk yılları idi. (İbn Hanbel, IV, 112; Hâkim, Müstedrek, I, 244)

Mekke'de Allah Resûlü'nü soran Amr'a, onu ancak Kâbe'nin yanında, gece

görebileceği söylendi. Gece olduğunda Amr, Kâbe ile örtüsü arasında gizlenip Allah Resûlü'nü beklemeye başladı. Gecenin bir vakti kulağına gelen ses, Kâbe'yi tavaf eden Hz. Peygamber'in sesi idi. (Taberânî, Müsnedü'ş-Şâmiyyîn, I, 455) Amr, Hz. Peygamber'in yanına gidip ona kim olduğu, Allah'tan ne mesaj getirdiği, risâletine kimlerin inandığı hakkında sorular sordu. Sevgili Peygamberimiz de ona kendisinin Allah'ın Nebîsi, getirdiği mesajın: *"Akrabaya yardım etmek, putlara tapmamak, sadece Allah'a kulluk etmek ve ona hiçbir şeyi ortak koşmamak"* olduğunu, (şimdiye kadar) kendisine inanan bir hür (Ebû Bekir) ve bir köle (Bilâl) bulunduğunu söyledi.

Amr b. Abese bu görüşmede Allah Resûlü'ne tâbi olduğunu bildirmiş ve Müslüman olmuştu. Hz. Peygamber ise ona, *"Sen bugün bunu yapamazsın. Benim hâlimi ve ortalığın hâlini görmüyor musun? Şimdi ailene dön ve benim meydana çıktığımı duyduğunda hemen yanıma gel."* tavsiyesinde bulunmuştu. Amr, Allah Resûlü'nün bu sözüne uyarak ailesinin yanına döndü. Yıllar sonra Kutlu Nebî'nin hicret ettiğini duyunca Medine'ye gitti. Orada Hz. Peygamber ile görüştüğünde ona, "Beni tanıdınız mı?" diye sordu. Allah Resûlü onunla Mekke'de görüştüklerini söyledi. Soru sormaya meraklı bir tabiatı olan Amr b. Abese, ilkinde olduğu gibi bu görüşmesinde de Allah Resûlü'ne namaz, abdest ve gusül hakkında sorular sormaya başladı. (Müslim, Müsâfirîn, 294) Sorduğu sorulardan biri de üzerinde önemle durulması gereken bir vakit olup olmadığı ile ilgiliydi: "Ey Allah'ın Resûlü! Vakitler içerisinde Allah'a daha yakın olunacak bir an var mıdır? İbadet için tercih olunacak bir saat var mıdır?" sorusuna Resûlullah (s.a.s.), "Evet" diye cevap verdi ve şöyle devam etti: *"Kulun, Allah'a en yakın olduğu vakit, gecenin sonlarına doğru olan vakittir. O saatlerde Allah'ı zikredenlerden olmak istersen ol. Çünkü güneş doğuncaya kadarki o vakitlerde kılınacak namaza melekler gelir ve özellikle şahitlik yaparlar."* (Nesâî, Mevâkît, 35)

Hissemize Düşenler

- Dua; Allah'a içtenlikle yalvarıp yakarmak, O'nun eşsiz kudreti karşısında zayıflığımızı itiraf etmek, O'nun lütfuna ve affına sığınmak, O'na kulluğumuzu arz edip O'ndan yardım istemektir.

- Dua; Allah'a kulluğun gereği, Yüce Allah ile iletişime geçmenin en güzel yoludur.

- Rabbimize yürekten ettiğimiz duaların mutlaka karşılık bulacağına inanmak ve duayla gelen bereketten, huzurdan, güvenden mahrum kalmamak gerekir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) gece ve gündüz, her ibadet sonrası, sevinç ve hüzün durumunda Rabbine yönelir; dua ederdi.

- Kulluğumuzu arz etmenin en güzel göstergesi olan dua; bütün ibadetlerin ruhu, esası ve özüdür.

- Duanın kabulü için icabet saatleri vardır ki bunları gözetmek gerekir.

94. GÜN:
DÜĞÜN VE NİKÂH

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَنْكِحُوا الْاَيَامٰى مِنْكُمْ وَالصّٰالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَاِمَائِكُمْ اِنْ
يَكُونُوا فُقَرَاءَ يُغْنِهِمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

"Sizden bekâr olanları, kölelerinizden ve cariyelerinizden durumu uygun olanları evlendirin. Eğer bunlar yoksul iseler, Allah onları lütfuyla zenginleştirir. Allah lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir." (Nûr, 24/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
خَيْرُ النِّكَاحِ أَيْسَرُهُ.

Ukbe b. Âmir, Resûlullah'ın (s.a.s.) şöyle buyurduğunu söylemiştir: *"Nikâhın en hayırlısı, en kolay olanıdır."* (Ebû Dâvûd, Nikâh, 31)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, sahih bir nikâh temeli üzerine kurulu sağlıklı bir toplum oluşturuyordu. Bu toplumda sefahat ve başıboşluğun yeri olmamalıydı. Kutsal aile müessesinin şenlik havasında, dost ve akrabaların katılımıyla kurulmasını istiyordu. Toplumun nüvesini oluşturacak olan ailenin oluşumunda toplumdaki birçok birey sevinç ve heyecan içinde bu mübarek merasime şahit olmalıydı. Gizli saklı, insanların katılımından ve şahitliğinden kaçarak gerçekleşen evlilikler her zaman şüpheli idi. Onun için farklı münasebetler vesilesiyle Hz. Peygamber, *"Bu nikâhı ilan edin, onu (topluma açık olan) mescitlerde yapın ve bir de tef çalın."* buyuruyordu. (Tirmizî, Nikâh, 6) Çünkü

o dönemde camiler, mescitler duyurunun yapılacağı en uygun mekânlardı. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir defasında, Abdurrahman b. Avf'ın üzerinde düğünlerde sürülen sarı renkli zaferan (safran) isimli kokunun izlerini görünce, "*Bu nedir?*" diye sormuş, Abdurrahman da, "Yâ Resûlallah, bir hurma çekirdeği kadar altını mehir vererek bir kadınla evlendim." cevabını vermiştir. Bunun üzerine Hz. Peygamber, Allah'ın bereket ihsan etmesini dileyerek kendisini tebrik etmiş ve bir koyun keserek de olsa insanlara düğün yemeği ikram etmesini istemiştir. (Müslim, Nikâh, 79) Böylece bütün insanların davet edildiği bir velîme (düğün yemeği) ile taçlandırılan nikâh, meşru olarak kabul edilmiş ve insanların bunu uygulaması istenmiştir. Bir başka hadis-i şerifte ise nikâh esnasında en az iki âdil şahidin hazır bulunması gerektiğinden bahsedilmektedir. (Abdürrezzâk, Musannef, VI, 196)

Hissemize Düşenler

- Evlilik; Allah'ın emri, Peygamberimizin sünnetidir. Dünyada da ahirette de huzura, mutluluğa, berekete ve cennete ulaştıran kıymetli bir başlangıçtır.

- İslâm dininde evlenme teşvik edilmiş; evlenmenin kolaylaştırılması, nişan, nikâh ve düğün törenlerinde gösteriş ve israftan kaçınılması tavsiye edilmiştir.

- Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), yeni evlenenlere "Allah senin için bu düğünü mübarek eylesin." diye dua etmiş; neşe ve mutluluk içinde yapılan düğünlerde meşru eğlenceye izin vermiş; düğünlerin gösterişten uzak, sade, samimi ve mutedil bir şekilde yapılmasını istemiştir.

- Mümin olarak bizlere yakışan, nikâh, nişan, sünnet ve düğün merasimlerinde İslâm'ın çizdiği meşruiyet dairesinde hareket etmektir.

- İslâm'da esas olan, evliliği kolaylaştırmaktır. Evlilikte bu nebevi ilkeyi unutmak, çoğu zaman maddi ve manevi zararlara neden olmaktadır.

- Ailelerden, akrabalardan, komşulardan ve yakın çevreden gizlenerek gerçekleştirilen nikâh akdi geçersizdir.

95. GÜN:
DÜNYA VE AHİRET DENGESİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ النَّعيمِ ۞ خَالِدينَ فيهَا وَعْدَ اللهِ حَقاً وَهُوَ الْعَزيزُ الْحَكيمُ

"İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlara gelince, onları da nimetlerle dolu, içinde ebedî kalacakları cennetler bekliyor. Bunu Allah gerçek olarak vaad etmiştir. O azîzdir, hakîmdir." (Lokmân, 31/8-9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى ذَرٍّ الْغِفَارِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):

لَيْسَ الزَّهَادَةُ فِى الدُّنْيَا بِتَحْرِيمِ الْحَلَالِ، وَلَا فِى إِضَاعَةِ الْمَالِ.

وَلَكِنِ الزَّهَادَةُ فِى الدُّنْيَا أَنْ لَا تَكُونَ بِمَا فِى يَدَيْكَ أَوْثَقَ مِنْكَ بِمَا فِى يَدِ اللهِ.

Ebû Zerr'in naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Zâhid olmak (dünyaya rağbet etmemek), kişinin helal olan şeyleri kendisine haram kılması veya malını dağıtıp tüketmesi demek değildir. Bilakis zâhid olmak, elinde olan şeylere, Allah katında olanlardan daha fazla

güvenmemek demektir." (İbn Mâce, Zühd, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer'in halifeliği döneminde, Bahreyn dolaylarındaki büyük Arap kabilelerinden Abdülkays kabilesine mensup olan Câbir (veya Cüveybir) isminde zeki ve güzel konuşma kabiliyetine sahip bir kişi, bir ihtiyacı nedeniyle Hz. Ömer'e gelir. Ona ihtiyacını anlattıktan sonra dünyayı kötüleyen ve küçük gören bir konuşma yapar. Bu arada Hz. Ömer'in yanında beyaz saçlı ve beyaz elbiseli bir zât da vardır. Câbir sözünü bitirince, o zât ona şunları söyler: "Bütün söylediklerini münasip görebilirim, ancak dünyayı kötüleyen sözlerini değil! Sen dünyanın ne olduğunu biliyor musun? Dünya öyle bir yerdir ki, orada bizim ahirete götüreceğimiz tedarikimiz ve azığımız vardır. Orada, ahirette karşılığını göreceğimiz amellerimiz vardır." Bunun üzerine Câbir Hz. Ömer'e, "dünya hakkında kendisinden daha bilgili olan" bu zâtın kim olduğunu sorar. Müminlerin Emiri, "Bu zât, Müslümanların efendisi Übey b. Kâ'b'dır." cevabını verir. (Buhârî, el-Edebü'l-müfred, 168) Übey b. Kâ'b, Rabbimizin övgüsüne mazhar olan ve ilmi sebebiyle Allah Resûlü tarafından takdir ve tebrik edilen (Müslim, Müsâfirîn, 245, 258) bilge bir sahâbîdir.

Hissemize Düşenler

- İnsanın ahirette mutluluk ve başarıya ulaşabilmesi için dünya hayatını iyi değerlendirmesi ve Allah'ın rızasına uygun salih ameller işlemesi gerekir.

- Allah, bizleri bu fani dünyaya imtihan için göndermiştir. Müslüman elbette dünyası için çalışacaktır. Ama ahiretini de ihmal etmeyecektir.

- "İki günü birbirine eşit olan ziyandadır." prensibini getiren İslâm, bize dünya ve ahiret için sürekli çalışmayı emretmiştir. Dünya ve ahiretten birisini ihmal etmek insanın mutsuzluk sebebidir.

- Dünya hayatı imtihan için yaratılmıştır. Dünya hayatında var edilenler insanlar için süslü yaratılmıştır. Asıl hayat ahiret yurdudur. Asıl güzellikler ordadır.

- İslâm'da aşırılık, dünyadan el etek çekmek, hiç evlenmemek, sürekli orucu tutup tüm geceyi ibadetle geçirmek yoktur.

96. GÜN:
DÜNYA MALINI GAYE EDİNMEMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اِنْ كَانَ اٰبَاؤُكُمْ وَاَبْنَاؤُكُمْ وَاِخْوَانُكُمْ وَاَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَاَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا اَحَبَّ اِلَيْكُمْ مِنَ اللهِ وَرَسُولِه وَجِهَادٍ في سَبيلِه فَتَرَبَّصُوا حَتّٰى يَأْتِيَ اللهُ بِاَمْرِه وَاللهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقينَ

"De ki: Eğer babalarınız, oğullarınız, kardeşleriniz, eşleriniz, hısım-akrabanız, kazandığınız mallar, durgunluğa uğramasından endişe ettiğiniz ticaretiniz ve hoşlandığınız meskenler size Allah'tan, peygamberinden ve O'nun yolunda cihaddan daha sevimli ise, artık Allah buyruğunu (kıyameti) gerçekleştirinceye kadar bekleyin. Allah günaha saplanmış kimseleri hidayete erdirmez." (Tevbe, 9/24)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ كَانَتِ الْآخِرَةُ هَمَّهُ جَعَلَ اللهُ غِنَاهُ فِى قَلْبِهِ وَجَمَعَ لَهُ شَمْلَهُ وَأَتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِىَ رَاغِمَةٌ وَمَنْ كَانَتِ الدُّنْيَا هَمَّهُ جَعَلَ اللهُ فَقْرَهُ بَيْنَ

عَيْنَيْهِ وَفَرَّقَ عَلَيْهِ شَمْلَهُ وَلَمْ يَأْتِهِ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا قُدِّرَ لَهُ.

Enes b. Mâlik'in rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kimin niyeti ahiret olursa Allah onun zenginliğini kalbine yerleştirir, iki yakasını bir araya getirir ve dünya boyun eğmiş bir şekilde ona gelir. Kimin niyeti de dünya olursa Allah onun fakirliğini iki gözü arasına koyar ve onun iki yakasını bir araya getirmez; zaten (ne kadar hırslı olursa olsun) kendisine ancak onun için takdir edilen dünyalık gelir."* (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 30)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü bir gün Medine'de dolaşırken, yüksekçe bir bina gördü. Ashâbına, "*Burası kime ait*?" diye sordu. Sahâbe, "Ensardan filan kimsenindir." diye cevap verdiler. Resûl-i Ekrem hiçbir şey söylemedi ama o gösterişli binayı aklının bir köşesine yazmış gibiydi. Derken bir zaman sonra o binanın sahibi, Hz. Peygamber'in yanına geldi. İnsanların içinde Allah Resûlü'ne selam verdi ama Resûl-i Ekrem kendisinden yüz çevirdi. Selamını tekrarlasa da cevap alamayan Medineli sahâbî, onun kendisine kızgın olduğunu anlamıştı. Rahmet Peygamberi'ni böylesine öfkelendiren şeyin ne olduğunu öğrenmeliydi. "Yemin olsun Allah Resûlü'nü tanıyamıyorum!" diye yakındı arkadaşlarına. Onlar da "Resûlullah bir gün çıkmış dolaşıyordu, derken senin binanı gördü." diye cevap verdiler. Bunun üzerine derhâl gidip o binayı yerle bir etti. Derken bir gün Resûlullah yine çıkmıştı, oradan geçerken söz konusu binayı göremedi ve "*Binaya ne oldu?*" diye sordu. Sahâbîler de "Binanın sahibi sizin kendisinden yüz çevirmenizden bize dert yandı. Biz de bunun sebebini kendisine söyleyince o da binayı yıktı." cevabını verdiler. Bunun üzerine Allah Resûlü şöyle buyurdu: "*Mutlaka gerekli olan binalar dışında, yapılan her bina, sahibi için bir vebaldir.*" (Ebû Dâvûd, Edeb, 156-157)

Hissemize Düşenler

- Dünya ve içindekilerin sevgisi, kulu Allah'a ibadet ve taattan asla alıkoymamalı; Allah ve Resülü'nün sevgisinin önüne asla geçmemelidir.
- İnsan dünya için çalışmalı, muvaffakiyetin şartlarını yerine getirmeli fakat asla ona kalbini bağlamamalıdır.
- İnsanlar ev yaparken çevre ve komşu konusunda duyarlı olmalı; komşusunun rüzgârını, manzarasını, güneş ışığını kesmemeli ve kul hakkına girmemelidir.
- Dünya hayatında insan israftan kaçınmalı ve sahip olduğu her nimetten sorgulanacağını asla hatırından çıkarmamalıdır.
- Kul hakkına girenlere hatasını göstermek amacıyla toplumsal olarak tavır alınabilir.

97. GÜN:
DÜNYA MALIYLA İMTİHAN OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يٰٓاَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُلْهِكُمْ اَمْوَالُكُمْ وَلَآ اَوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذٰلِكَ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

"Ey iman edenler! Mallarınız ve evlatlarınız sizi Allah'ı zikretmekten alıkoymasın. Her kim bunu yaparsa, işte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir." (Münâfikûn, 63/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَيَأْتِيَنَّ عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَا يُبَالِي الْمَرْءُ بِمَا أَخَذَ الْمَالَ، أَمِنْ حَلَالٍ أَمْ مِنْ حَرَامٍ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Öyle bir zaman gelecek ki kişi malını helalden mi yoksa haramdan mı elde ettiğine bakmayacak!" (Buhârî, Büyû', 23)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.), aşere-i mübeşşereden yani cennetle müjdelenen on kişiden birisi olan, Bedir başta olmak üzere birçok muharebeye kendisiyle beraber katılan Ebû Ubeyde b. Cerrâh'ı vergi toplamak üzere Bahreyn'de

görevlendirir. Ebû Ubeyde, Bahreyn'e ulaşır ve Allah Resûlü'nün kendisine tevdi ettiği görevi en güzel şekilde yerine getirir. Bahreyn halkının vergilerini toplayan Ebû Ubeyde, yüklü miktarda malla Medine'ye dönmek üzere yola çıkar. Onun bu şekilde Bahreyn'den döndüğünü işiten Medineliler şehre gelişini iple çekerler. Nihayet onun Medine'ye gireceği gün öğrenilir ve o günün sabahı Medineliler mescide gelir. Namaz vakti olunca Hz. Peygamber, halka sabah namazını kıldırır. O esnada Ebû Ubeyde de yüklü kervanıyla mescidin önüne gelmiştir. Sabah namazını eda eden Medineliler, doğruca vergi gelirlerini getiren kervana ve Ebû Ubeyde'ye yönelirler. Onların mal mülk arzusunu gören Allah Resûlü, hâllerini mütebessim bir çehreyle seyreder ve şöyle buyurur: "*Ebû Ubeyde'nin (yüklü bir) mal getirdiğini duyduğunuzu zannediyorum.*" Onlar da, "Evet yâ Resûlallah!" derler. Ashâbının dünya malına düşkünlük noktasında sergiledikleri bu tavır karşısında sessiz kalmayan Sevgili Peygamberimiz, endişelerini şu sözlerle dile getirir: "*Müjdeler olsun size! Sizi sevindirecek nimetleri bekleyiniz. Allah'a yemin olsun ki ben sizin fakir olmanızdan korkmuyorum. Fakat dünya nimetlerinin sizden önceki ümmetlerin önüne serildiği gibi sizin önünüze de serilmesinden, öncekilerin yaptığı gibi bu nimetleri elde etmek için çekişmenizden ve bu çekişmenin onları helâk ettiği gibi sizi de helâk etmesinden korkuyorum.*" (Buhârî, Meğâzî, 12)

Hissemize Düşenler

- Dünyada sahip olduğumuz evlat, mal, makam ve imkânlar bizi Allah'a kulluktan uzak tutmamalı ve ahiret hazırlığımıza engel olmamalıdır.

- Mal, mülk, servet, nesil, makam ve mevki sahibi olmak mümini Allah'ın dinini gereği gibi yaşamaktan alıkoymamalıdır.

- Mümin; Allah'ı ve ahireti unutarak büyük bir hırsla dünyaya sarılmamalı, dünyanın Allah rızasını ve ahireti kazanma vesilesi olduğunu daima hatırında tutmalıdır.

- Dünyevî imkânları elde etmek ya da zengin olmak dünyevîleşmek değildir. Yeter ki insan elde ettiği maddi imkânları kontrol edebilsin, onların mahkûmu olmasın, onları gönlüne sokmasın, onları Allah'ın rızasına uygun bir şekilde kullanabilsin.

- Zenginin imtihanı fakirin imtihanından daha çetindir. Mümine; bollukta şükür, darlıkta sabır yaraşır.

- Âhir zamanda Müslüman asla haram-helal hassasiyetini kaybetmemeli, şüpheli hususlardan daima uzak durmalıdır.

98. GÜN:
DÜNYEVÎLEŞME

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ يَصْلَيهَا مَذْمُوماً مَدْحُوراً

"Kim bu geçici dünyayı isterse burada istediğimiz kimseye dilediğimiz şeyleri veririz; sonra da onu cehenneme göndeririz. Oraya kınanmış ve kovulmuş olarak girer." (İsrâ, 17/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مُطَرِّفٍ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَهُوَ يَقْرَأُ "أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ"، قَالَ: يَقُولُ ابْنُ آدَمَ: مَالِي، مَالِي قَالَ: وَهَلْ لَكَ، يَا ابْنَ آدَمَ مِنْ مَالِكَ إِلَّا مَا أَكَلْتَ فَأَفْنَيْتَ، أَوْ لَبِسْتَ فَأَبْلَيْتَ، أَوْ تَصَدَّقْتَ فَأَمْضَيْتَ؟

Mutarrif, babasının şöyle anlattığını naklediyor: Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yanına geldim. Bu sırada "Elhâkümü't-tekâsür" (Çoklukla övünmek sizi oyaladı) sûresini okuyordu. Ardından şöyle buyurdu:

"Âdemoğlu, 'Malım, malım!' der. Ey âdemoğlu! Acaba senin yiyip tükettiğinden, giyip eskittiğinden ve sadaka verip (ahirette karşılığını almak üzere) önden gönderdiğinden başka malın mı var?" (Müslim, Zühd, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) her türlü dünyalık imkânı elde etme gücüne

sahipken bile dünyalık biriktirme hevesi olmamıştı. Fakih sahâbîlerden Abdullah b. Mes'ûd, bir gün Hz. Peygamber'in, küçük olduğundan güvercin yuvasına benzetilen odasına girdi. O (s.a.s.) bir hasırın üzerinde uyuyordu. Hasır, sertliğinden dolayı Rahmet Elçisi'nin vücudunun yan tarafında izler bırakmıştı. İbn Mes'ûd, Resûlullah'ın bu hâline dayanamadı ve ağladı. İbn Mes'ûd'un ağlamasına şaşıran Hz. Peygamber, *"Seni ağlatan şey nedir Abdullah!"* diye sordu. İbn Mes'ûd kendisini ağlatan şeyi anlatmaya başladı: "Yâ Resûlallah, Kisra ve Kayser atlas, halis ipek ve dîbâc (İran dokuması ipekli kumaşlar) üzerinde yürüyorlar. Sen ise bu hasır üzerinde uyuyorsun. Bu hasır da senin vücudunda izler bırakmış."

Bunun üzerine İbn Mes'ûd'u teselli eden şu cümleler döküldü Hz. Peygamber'in (s.a.s.) ağzından: *"Ağlama Abdullah! Dünya onların, ahiret ise bizimdir. Hem benim dünya ile ilgim ne kadar ki? Ben bu dünyada, ancak, bir ağacın altında gölgelenen, sonra da oradan kalkıp giden bir yolcu gibiyim."* (Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, X, 162)

Hissemize Düşenler

- Kur'an'da dünya hayatı genellikle ahiret hayatı ile birlikte zikredilmiş, bazen ikisi arasında karşılaştırma yapılarak ahiret hayatının daha kalıcı ve üstün olduğu belirtilmiştir.

- Hz. Peygamber'in ashâbını uyardığı dünyevîleşme; Yüce Rabbimizi ve yaratılış gayemizi hatırdan çıkarıp tamamen dünyaya yönelme, ölümü unutup dünyaya bağlanma, dünyaya kilitlenip ahireti hiç düşünmeme hâlidir.

- Dünyevîleşme, Allah'ı ve ahireti tamamen inkâr etme neticesinde olabileceği gibi Allah'ın varlığını kabul ettiği hâlde bu inancın kişi üzerindeki etkisini görmezden gelme şeklinde de olabilir.

- Dünya-insan ilişkisini, gemi-su ilişkisiyle dile getiren Hz. Mevlâna'ya göre, geminin hareketi için suyun varlığı nasıl gerekli ise insan için de dünyevî imkân ve ihtiyaçlar o derece lüzumlu ve hayatîdir. Ama gemi su almaya başlarsa batar yani insanın içine dünya hırsı girerse sonu hüsran olur.

- Allah rızasını ve ahiret yurdunu kazanmada araç olan dünya hayatı mahza amaç haline getirilmemelidir.

99. GÜN:
EHL-İ BEYT

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلنَّبِيُّ اَوْلٰى بِالْمُؤْمِنينَ مِنْ اَنْفُسِهِمْ وَاَزْوَاجُهٗٓ اُمَّهَاتُهُمْ وَاُولُوا الْاَرْحَامِ بَعْضُهُمْ اَوْلٰى بِبَعْضٍ في كِتَابِ اللّٰهِ مِنَ الْمُؤْمِنينَ وَالْمُهَاجِرينَ اِلَّٓا اَنْ تَفْعَلُوا اِلٰٓى اَوْلِيَّائِكُمْ مَعْرُوفاً كَانَ ذٰلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُوراً

"Peygamber müminlere kendilerinden daha yakındır, eşleri de onların anneleridir. Aralarında kan bağı bulunanlar Allah'ın Kitabı'nda (mirasçılık bakımından) birbirlerine, diğer müminlerden ve muhacirlerden daha yakındırlar; dostlarınıza lutufta bulunmanız başkadır. Bu hüküm kitapta kayıt altına alınmıştır." (Ahzâb, 33/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ قَامَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فِينَا خَطِيبًا، فَحَمِدَ اللهَ، وَأَثْنَى عَلَيْهِ، وَوَعَظَ وَذَكَّرَ ثُمَّ قَالَ: أَمَّا بَعْدُ، أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يُوشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولُ رَبِّي فَأُجِيبَ، وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ ثَقَلَيْنِ: أَوَّلُهُمَا: كِتَابُ اللهِ، فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ، فَخُذُوا بِكِتَابِ اللهِ، وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحَثَّ عَلَى كِتَابِ اللهِ،

وَرَغَّبَ فِيهِ، ثُمَّ قَالَ: وَأَهْلُ بَيْتِي، أُذَكِّرُكُمُ اللهَ فِي أَهْلِ بَيْتِي.

Zeyd b. Erkam (r.a.) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) bize bir konuşma yaptı. Allah'a hamd ve sena ettikten sonra öğütler verdi, bazı hatırlatmalarda bulundu ve şöyle buyurdu:

"Ey insanlar, biliyorsunuz ki ben de sizin gibi bir beşerim. Rabbimin elçisinin geleceği ve benim de ona icabet edeceğim zaman (vefatim) yaklaştı. Size iki değerli emanet bırakıyorum. Birincisi nur ve hidayet kaynağı olan Allah'ın Kitabı'dır. Allah'ın Kitabı'yla amel edin ve ona sımsıkı sarılın."

(Resûlullah) Allah'ın Kitabı'na uymaya teşvik ve tavsiye etti. Sonra da şöyle buyurdu:

"İkincisi Ehl-i beyt'imdir, ailem konusunda da size Allah'ı hatırlatıyorum." (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 36)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin ve Hz. Hatice annemizin dört kızı olmuştu. En küçükleri olan Hz. Fâtıma, Mekke'de Peygamberimize risalet görevinin gelmesinden bir yıl kadar önce dünyaya gelmişti. Medine'ye hicretten iki yıl sonra Hz. Ali ile evlenmiş, Peygamber kızı olmasına rağmen kocasının yanında sade ve mütevazı bir hayat sürmüştü. Evin iş yükü kendisine ağır gelmiş, değirmende un öğüten elleri nasır tutmuştu. Kendisinin yanı sıra eşi de bu durumdan muzdarip olunca Allah Resûlü'ne gidip bir hizmetçi talebinde bulunmuşlardı. Ama Resûlullah onlara Suffe Ashâbı'nın çektiği sıkıntıları hatırlatarak, fakir sahâbîlerin bu kadar ihtiyacı varken kendilerine bir hizmetçi tahsis edemeyeceğini söylemiş, Allah'a şükretmeleri tavsiyesinde bulunmuştu.

Hz. Fâtıma, hâli, tavırları ve yürüyüşü ile babasına çok benzerdi. Nitekim Hz. Âişe validemiz onun hakkında şöyle demişti: "Resûlullah'a (s.a.s.) tavır, hâl ve davranış bakımından Fâtıma'dan daha fazla benzeyen birini görmedim. Fâtıma onun huzuruna girdiği zaman Resûlullah ayağa kalkar, onun elini tutar, onu öper ve kendi yerine oturturdu. Resûlullah Fâtıma'nın yanına girdiği zaman da o aynı şekilde hemen ayağa kalkar, babasının elinden tutar, onu öper ve kendi yerine oturturdu." (Ebû Dâvûd, Edeb, 143, 144)

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yakınları ve her türlü sıkıntı karşısında en samimi yardımcıları olan Ehl-i beyt'i yani aile fertleri; Müslümanlar tarafından sevilen, örnek alınan ve daima hayırla yâd edilen kimseler olmuşlardır.

- Peygamberimizin adı her ne zaman anılsa, ona olan sevgimizi, içtenlikle salât ü selam okuyarak ifade ederiz. Salât ü selam içerisinde onun âlini ve ashâbını yani Ehl-i beyt'ini ve yakın arkadaşlarını da derin bir sevgi ile yâd etmiş oluruz.

- Anne-baba; kız-erkek ayırımı yapmaksızın çocuklarına sevgi ve şefkat göstermeli, onlara değer vermelidir.

- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) hanımları müminlerin annesi mesabesinde olup onlarla evlenmek haram kılınmıştır.

100. GÜN:
EHL-İ KİTAP'LA İLİŞKİLER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تُجَادِلُوٓا اَهْلَ الْكِتَابِ اِلَّا بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ اِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُٓوا اٰمَنَّا بِالَّذِي اُنْزِلَ اِلَيْنَا وَاُنْزِلَ اِلَيْكُمْ وَاِلٰهُنَا وَاِلٰهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

"İçlerinden haksızlığa sapanlar dışında Ehl-i kitap'la mücadelenizi sadece en güzel yolla sürdürün ve deyin ki: 'Bize indirilene de size indirilene de inandık. Bizim ilâhımız da sizin ilâhınız da birdir. Biz O'na teslim olmuşuzdur.' " (Ankebût, 29/46)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ صَفْوَانَ بْنَ سُلَيْمٍ، أَخْبَرَهُ عَنْ عِدَّةٍ مِنْ أَبْنَاءِ أَصْحَابِ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، عَنْ آبَائِهِمْ دِنْيَةٌ عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: أَلَا مَنْ ظَلَمَ مُعَاهِدًا أَوِ انْتَقَصَهُ أَوْ كَلَّفَهُ فَوْقَ طَاقَتِهِ أَوْ أَخَذَ مِنْهُ شَيْئًا بِغَيْرِ طِيبِ نَفْسٍ فَأَنَا حَجِيجُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

Safvân b. Süleym'in bildirdiğine göre, sahâbe çocuklarından birkaçı, kendi babalarından nakille Resûlullah'ın (s.a.s.) şöyle buyurduğunu rivayet etmişlerdir:

"Bilesiniz ki! Kim bir zimmîye (anlaşmalı bir gayrimüslim vatandaşa) haksızlık ederse, onun hakkını eksik verirse, ona gücünün üstünde şeyler yüklerse veya gönülsüz olarak ondan bir şey alırsa, ben kıyamet gününde o

kişinin hasmıyım." (Ebû Dâvûd, İmâre, 31, 33)

Asr-ı Saadet'ten

Resûl-i Ekrem'in hicret etmeleri yönündeki tavsiyesi üzerine on beş kişiden oluşan ilk kafile 615 yılında Mekke'den Şuaybe Limanı'na, oradan da Habeşistan'a geçti. Kafilenin Habeşistan'da iyi karşılandığı haberi Mekke'ye ulaştığında, Hıristiyanların yaşadığı bu ülkeye, yüzden fazla kişiden oluşan ikinci bir topluluğun hicreti gerçekleşti. (İbn Hanbel, I, 202; İbn Sa'd, Tabakât, I, 203-207) Mekkeliler bu Hıristiyan kralın Müslümanlara kucak açmasından rahatsız oldular. Ona bir heyet göndererek ülkesine sığınan Müslümanları teslim etmesini istediler. O gün muhacirler arasında bulunan Ümmü Seleme validemiz yaşanan olaylara bizzat şahitlik etmiştir. Onun şahitliğine göre, Hıristiyan kral önce Mekkelileri dinledi ve ardından Müslümanlara söz hakkı verdi. Müslümanlar adına Resûlullah'ın amcazadesi Ca'fer b. Ebû Tâlib etkili bir konuşma yaptı. Konuşmasında, Allah Resûlü'nün kendilerini putperestlik, kötülük, ahlaksızlık ve zulüm gibi cahiliyenin insanlık dışı uygulamalarından İslâm'ın aydınlığına nasıl çıkardığını dile getirdi. Kralın isteği üzerine Meryem sûresinden bir bölüm okudu, Necâşî bütün bunları dinledikten sonra Müslümanlara şöyle seslenmiştir: *"Gidin, artık bu topraklarda serbestsiniz! Kim size kötü bir söz söylerse zarar görür. Bana dağlar kadar altın bağışlasalar sizin en ufak bir zarar dahi görmenize izin vermeyeceğim."* (İbn Hanbel, I, 202) Bu sözlerden sonra Müslümanlar Afrika'nın bu şefkatli ülkesinde yıllarca huzur içinde yaşamışlar ve İslâm'ı bu ülke insanlarına tebliğ etmişlerdi.

Hissemize Düşenler

- Hz. Peygamber'in hazırladığı ilk anayasa barış esası üzerine kurulmuş ve burada Müslümanlarla birlikte yahudilerin canları, malları ve dinleri güvence altına alınmıştır.

- İslâm dini; karşılıklı adalet, saygı ve hoşgörüye dayalı Müslüman-Ehl-i kitap ilişkisine izin verirken Yahudi ve Hıristiyanların kimi zaman Müslümanlara karşı gizli emellerinin olabileceğini haber vererek onların körü körüne dost edinilmemesini öğütlemektedir.

- İslâmiyet, kendilerine kitap verilen Yahudi ve Hıristiyanların kadınları ile evlenmeye ve kestiklerinin yenilmesine ruhsat vermekle Müslümanların onlarla iyi ilişkiler kurmasına ortam hazırlamıştır.

- Kitap ehli olanlar İslâm toplumunda tam bir din hürriyeti içinde yaşama imkânına sahiptirler.

- Gayrimüslim tebaa ile yapılan zimmet antlaşması karşılığında onların yurt içinde ve dışında can, mal ve inanç hürriyetleri güvence altına alınmıştır.

101. GÜN:
EHLİYET VE LİYAKAT

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تُؤَدُّوا الْاَمَانَاتِ اِلٰٓى اَهْلِهَا ۙ وَاِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ اَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ اِنَّ اللّٰهَ نِعِمَّا يَعِظُكُمْ بِهٖ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ سَمِيعاً بَصِيراً

"Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emrediyor. Doğrusu Allah, bununla size ne güzel öğüt veriyor! Şüphesiz ki Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla görendir." (Nisâ, 4/58)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا ضُيِّعَتِ الْأَمَانَةُ فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ. قَالَ: كَيْفَ إِضَاعَتُهَا يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: إِذَا أُسْنِدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ، فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ.

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, bir bedevinin kıyametin ne zaman kopacağını sorması üzerine Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Emanet zayi edildiği vakit kıyameti bekle!" Bunun üzerine bedevi, "Emanetin zayi edilmesi nasıl olur yâ Resûlallah?" diye sorunca, Hz. Peygamber, *"Yönetim ehil olmayan kimseye verildiğinde kıyameti bekle."*

buyurdu. (Buhârî, Rikâk, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) ashâbından bazılarını yeni fethedilen yerlere vali olarak görevlendiriyordu. Vali olarak görevlendirilenler Peygamberimizle ve sahâbîlerle vedalaşıp tek tek Medine'den ayrılıyorlardı. Allah Resûlü'nün idaresinde emanet, ehliyet ve liyakat esas olduğu için bu nitelikleri taşımayan kimselere idarî görev verilmezdi. Bir gün Allah Resûlü'nün sevgili ashâbından olan ve çekinmeden hakkı dile getirmesiyle bilinen Ebû Zer (r.a.) Hz. Peygamber'e, "Yâ Resûlallah! Beni âmil olarak görevlendirmiyor musun?" demişti. Onun yapısını çok yakından bilen Hz. Peygamber, elini omuzuna vurarak, *"Ey Ebû Zer! Sen zayıf bir kimsesin. Bu görev ise bir emanettir. Layık olduğu için onu alan ve gereğini hakkıyla yerine getirenler dışında (bu görevler) kıyamet günü rezillik ve pişmanlıktır."* buyurmuştu. (Müslim, İmâre, 16)

Aslında Peygamber Efendimizin, Ebû Zerr'e yöneticilik vazifesini vermemesi, onun ahlaki kusurlarından dolayı değildi. Nitekim Peygamber Efendimiz, *"Şu gök kubbenin altında ve yeryüzünün üstünde Ebû Zer'den daha doğru sözlü kimse yoktur."* (Tirmizî, Menâkıb, 20, 35) buyurarak övdüğü bu sahâbîyi çok severdi. O hâlde, Resûl-i Ekrem'in ona vazife vermemesi, ahlaki bir sorundan değil, idareciliği hakkıyla yerine getirmesini sağlayacak özel meziyetlere sahip olmamasından kaynaklanıyordu. Çünkü yöneticilik için sadece güzel ahlak değil, aynı zamanda farklı durumlarla baş edebilmek için özel kabiliyetler, ehliyet ve liyakat de gerekiyordu. Aksi takdirde yapılacak hataların dünya ve ahirette sonuçları acı olacaktı.

Hissemize Düşenler

- İltimas ve adam kayırmanın toplumsal düzeni olumsuz etkileyeceğini bilen Hz. Peygamber (s.a.s.), herhangi bir görevlendirme yapacağı zaman talepten ziyade liyakati gözetir ve o iş için en uygun kişiyi seçerdi.

- Tarih boyunca insanların huzur ve mutlulukları iki sebeple kazanılmış veya kaybedilmiştir: emanet ve adalet. Emanetler ehline verildiği ve adalete riayet edildiği müddetçe toplumda huzur ve güven var olmuştur.

- Resmî işlerin yürütülmesinde o işe uygun, layık ve yetenekli kimselerin görevlendirilmemesi; bireylerin hak ve adalet duygusunu zedeler. Adaletsizlik ise toplumun emniyet ve güven beklentisini yok eder. Devlet adaletle kaimdir. Onun için adalet mülkün, yani devletin temelidir, denilmiştir.

- Toplumsal barış için her işin ehil kimselere bırakılması ve o kimselerin de sorumluluk duygusuyla hareket ederek işinin hakkını vermesi gerekir. Zira her iş, o işi yapan kimseye tevdi edilmiş bir emanettir.

- Ehil görülerek iş başına getirilen kimse Allah'ın yardımını görür ve işinde başarılı olur.

102. GÜN:
EL AÇIP DİLENMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ اُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْباً فِي الْاَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ اَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمٰيهُمْ لَا يَسْئَلُونَ النَّاسَ اِلْحَافاً وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللهَ بِهِ عَلِيمٌ

"Kendilerini Allah yoluna adadıklarından seyahat ve ticarete imkân bulamayan yoksullara verin. Yoksulluklarını gizli tuttukları için bilmeyen onları zengin sanır. Kendilerini simalarından tanırsın. Onlar insanlara asla el açmazlar. Hayır için yaptığınız her harcamayı Allah hakkıyla bilmektedir." (Bakara, 2/273)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ سَأَلَ النَّاسَ أَمْوَالَهُمْ تَكَثُّرًا، فَإِنَّمَا يَسْأَلُ جَمْرًا، فَلْيَسْتَقِلَّ أَوْ لِيَسْتَكْثِرْ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Servetini artırmak için dilenen, istediği az ya da çok olsun, gerçekte kor ateş dilenir." (Müslim, Zekât, 105)

Asr-ı Saadet'ten

Asr-ı Saadet'te geçici de olsa, evlerinde yiyecek bir şeyleri kalmayanlar veya ağır bir borç altında bulunanlar yaşadıkları sıkıntıyı doğrudan Allah Resûlü'ne

iletiyorlardı. Zira Peygamberimiz, aynı zamanda devletin de başında bulunduğu için zekât fonu onun elindeydi ve dağıtımını da kendisi yapıyordu. İşte böyle bir sıkıntıya düşenlerden birisi de sahâbî Kabîsa b. Muhârik idi. O, bir kişiye kefil olmuş, önemli miktarda bir borcu üstlenmiş ancak ödemede zorlanmaya başlamıştı. Bunun üzerine Kabîsa, Allah Resûlü'ne gitti ve ondan yardım talep etti. Ancak o sırada zekât fonunda bir şeyler olmadığı için Resûlullah (s.a.s.) ona zekât gelinceye kadar beklemesini söyledi ve ardından şu uyarıyı yaptı: "*Ey Kabîsa! İstemek/dilenmek ancak üç grup insan için helaldir: Birincisi, kefil olup ödeme imkânı bulamayan veya borçlanan kimsedir ki bu parayı elde edene kadar istemesi helaldir. Borcu kapatılınca artık isteyemez. İkincisi, başına bir musibet gelen ve bir malını kaybeden kimsedir ki hayatını sürdürebilecek kadar para bulana dek istemesi helaldir. Üçüncüsü ise fakir kalan ve fakirliği komşularından üç güvenilir kişi tarafından doğrulanan kimsedir ki onun da hayatını sürdürebilecek miktarda mala kavuşana kadar istemesi helaldir. Bu üç grup insandan başkasının istemesi/dilenmesi haramdır ey Kabîsa. Bu şekilde elde edilen malın sahibinin yediği de haramdır.*" (Müslim, Zekât, 109)

Hissemize Düşenler

- Mümin hayır ve hasenatın doğru yere ulaştığından emin olmalı, iffetinden dolayı isteyemeyenleri öncelemeli, bu hususta güvenilir kimse ve vakıflarla istişare etmelidir.

- İslâm'da dilencilik kazanç yolu değil, zaruret haliyle sınırlı bir ruhsattır.

- Başkalarına el açan kişinin gerçekten zaruret içinde olması gerekir. Bu durumdaki bir kimse, bir süre beklemekle ihtiyacını karşılama imkânına sahipse ve bundan dolayı ağır zarar görmeyecekse beklemeyi tercih ederek dilencilik yapmamalıdır.

- İhtiyaç sahibi kişi, şahsiyetini korumalıdır. Uygun gördüğü varlıklı kişiye ihtiyacını anlatmakla yetinmeli, ondan açıkça bir şey istememelidir.

- Yardımına başvurulacak kimsenin; fakirin halinden anlayan, malında yoksulun da hakkı bulunduğunun şuurunda olan, dilenciyi azarlamayan, yaptığı iyiliği başa kakmayan biri olması gerekir.

103. GÜN:
EL AÇMAK DEĞİL, EMEK VERMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَابْتَغِ فِيمَآ اٰتٰىكَ اللّٰهُ الدَّارَ الْاٰخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيبَكَ مِنَ الدُّنْيَا وَاَحْسِنْ كَمَآ اَحْسَنَ اللّٰهُ اِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْاَرْضِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

"Allah'ın sana verdiğinden ahiret yurdunu kazanmaya bak ve dünyadan nasibini unutma! Allah'ın sana ihsan ettiği gibi sen de insanlara ihsanda bulun. Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmaya çalışma! Şüphesiz Allah bozguncuları sevmez." (Kasas, 28/77)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الزُّبَيْرِ بْنِ الْعَوَّامِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَأَنْ يَأْخُذَ أَحَدُكُمْ حَبْلَهُ، فَيَأْتِيَ بِحُزْمَةِ الْحَطَبِ عَلَى ظَهْرِهِ فَيَبِيعَهَا، فَيَكُفَّ اللهُ بِهَا وَجْهَهُ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَسْأَلَ النَّاسَ، أَعْطَوْهُ أَوْ مَنَعُوهُ.

Zübeyr b. Avvâm'dan (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden birinizin urganını alıp dağa gitmesi, sırtında bir bağ odun getirip satması ve böylece Allah'ın onun itibarını koruması, bir şey verip

vermeyecekleri belli olmayan kimselerden dilenmesinden daha hayırlıdır." (Ebû Dâvûd, Zekât, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Medineli fakir bir sahâbî vardı. İhtiyaçları için Peygamberimize gelir, ondan bir şeyler isterdi. Bir gün yine bir şey istemeye geldiğinde Resûl-i Ekrem (s.a.s.) ona,"*Evinde hiçbir şeyin yok mu?*" diye sordu. Sahâbî, "Evimde sadece bir örtü var. Bunun bir kısmını elbise olarak kullanıyor, diğer kısmını da evde altımıza seriyoruz. Bir de su içtiğimiz bir bardak var." diye dert yandı. Bunun üzerine Allah Resûlü, "*Onları bana getir.*" diyerek onu evine gönderdi. Sahâbî hemen evine gitti ve bahsettiği eşyaları getirdi.

Resûlullah (s.a.s.) onun getirdiği eşyaları eline alarak orada bulunanlara, "*Kim bunları satın almak ister?*" diye sordu. Topluluk içinden bir sahâbî, "Ben iki dirhem veririm." dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, iki dirhemi adama vererek, "*Bu dirhemlerin birisiyle yiyecek satın al ve ailene götür. Diğer dirhem ile de bir keser satın al. Git, bununla odun topla ve sat.*" diye nasihatte bulundu.

Medineli sahâbî, çalışmaya koyuldu ve günlerce odun toplayıp sattı. On beş gün sonra, on dirhem biriktirmiş olarak çıkageldi. Bu sahâbînin ekmek parasını çalışarak kazanmayı başardığını gören Resûlullah (s.a.s.), ona şu çarpıcı öğüdü verdi: "*Bu şekilde çalışarak başkalarına muhtaç olmadan geçinmen senin için, kıyamet gününde yüzünde dilencilik lekesi ile gelmenden daha hayırlıdır.*" (Ebû Dâvûd, Zekât, 26)

Hissemize Düşenler

✒ İslâm'a göre emek, helal kazanç ve alın teri mübarektir, mukaddestir. Müslüman, bir taraftan dünyasını kazanmak, diğer taraftan da ahireti için hazırlık yapmak durumundadır.

✒ Alın teriyle yetinen, yaptığı işle bir değer üreten ve bu üretimle kendine, ailesine, ülke ekonomisine fayda sağlayan bireyin hayatı anlamlı ve değerlidir.

✒ Tembellik, çalışmanın önündeki en büyük engeldir. Kişinin çalışma azmini köreltir, onu miskinleştirir ve başarısızlığına sebep olur.

✒ Peygamberimiz, el emeğiyle geçinme imkânı varken dilenenlerin, bu şekilde mal biriktirenlerin cehennem ateşi talep ettiklerini ve bu yüzden uhrevi cezaya dûçâr olacaklarını bildirmektedir.

✒ İnsanlara yardım ve ihsanda bulunurken gerekli araştırmayı yapmak, güvenilir kimselerden ve vakıflardan yardım almak, yapılan yardımın doğru yere ulaştığından emin olmak gerekir.

104. GÜN:
EL EMEĞİ-ALIN TERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَقَدْ اٰتَيْنَا دَاوُدَ وَسُلَيْمٰنَ عِلْماً وَقَالَا الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذي فَضَّلَنَا عَلٰى كَثيرٍ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنينَ

"Şüphesiz biz Dâvûd'a ve Süleyman'a da bir ilim verdik. 'Bizi mümin kullarının birçoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun!' dediler." (Neml, 27/15)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْمِقْدَامِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَامًا قَطُّ خَيْرًا مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ، وَإِنَّ نَبِيَّ اللهِ دَاوُدَ (عَلَيْهِ السَّلَامُ) كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ.

Mikdâm'dan (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiç kimse kendi el emeğinden daha hayırlısını yememiştir. Allah'ın Peygamberi Dâvûd (a.s.) da kendi elinin emeğinden yer idi." (Buhârî, Büyû', 15)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, zaman zaman ashâbına peygamberlerin yaşantılarından kesitler sunarak birtakım ahlaki öğütlerde bulunmuştur. Bu bağlamda Hz. Dâvûd, Resûlullah'ın (s.a.s.) çeşitli münasebetlerle en çok atıfta bulunduğu peygamberlerden biridir. Hz. Dâvûd'un hükümdar bir peygamber olmasına rağmen hadislerde daha çok kendi geçimini temin etmesi, helal rızık

peşinde koşması gibi iş ve ibadet hayatıyla ilgili bazı ayrıntılar dikkat çekmektedir. Dâvûd (a.s.), devletin gelirleriyle geçinmeyi uygun görmemiş, usta olduğu demircilik mesleğinde demiri hamur gibi yoğurup şekil vererek, zırh yaparak geçimini sağlamıştır. Allah Resûlü (s.a.s.) onun hakkında şöyle buyurmuştur: *"Dâvûd'a (Zebur'u) okumak kolaylaştırıldı. O, binek hayvanlarının sefere hazırlanmasını emreder, hayvanlar eyerlenirdi. Ancak hayvanlar eyerlenmeden önce (Zebur'dan) ayetler okurdu. Ayrıca o, kendi elinin emeğinden başkasını yemezdi."* (Buhârî, Enbiyâ, 37) Tarih boyunca Hz. İdris terzilikle, Hz. Nuh ve Hz. Zekeriya peygamberler marangozlukla, Hz. İbrahim, Hz. Hud ve Hz. Salih peygamberler ticaretle, Hz. Eyyub ise çiftçilikle uğraşarak kimseye yük olmadan rızıklarını temin etmenin en güzel örnekleri olmuşlardı. Ayrıca Resûlullah (s.a.s.), kendisi küçüklüğünde Mekkelilerin koyunlarını güttüğü gibi, Hz. Musa ve Hz. Dâvûd'un da çobanlık yaptığını söylemiştir. (Buhârî, İcâre, 2)

Hissemize Düşenler

- İnsanın en değerli kazancı, alın teri ve göz nuru ile emek verip gayret ederek kazandığı helal lokmadır.
- Dâvûd (a.s.); mülkü çok, siyasi otoritesi yüksek, malî ve iktisadi imkânları bol bir peygamberdi. Fakat o bile bu imkânlara rağmen kendi el emeğiyle geçinmeyi tercih etmiştir.
- En temiz ve helal rızık, kişinin bizzat çalışarak yani el emeğiyle kazandığıdır.
- Tüketime değil, üretime yönelik büyük-küçük her türlü çaba övgüye layıktır.
- İman edenler için helal kazanç konusunda da peygamberlerin hayatlarından çıkarılacak dersler ve alınacak ibretler vardır.
- Kulluk vazifesi kişinin geçimini temin etmesine, geçimini temin etmesi de kulluk vazifesine engel teşkil etmemelidir.

105. GÜN:
EL EMEĞİNE SAYGI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَنْ لَّيْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعٰى ۙ۬ ۞ وَاَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرٰى

"İnsan için ancak çalıştığının karşılığı vardır. Ve çalışmasının karşılığı ileride mutlaka görülecektir." (Necm, 53/39-40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ، قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُ.

Abdullah b. Ömer'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Çalışana ücretini, teri kurumadan verin." (İbn Mâce, Rühûn, 4)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), işçinin hakkını kendi hakkı gibi koruyan ideal bir işverenin ne kadar değerli olduğunu ashâbına bir kıssa ile anlatmıştı. Bu kıssaya göre, geçmiş ümmetler zamanında yaşayan üç kişi, seyahat ederken gecelemek için bir mağaraya sığınırlar. Fakat onlar içerdeyken dağdan kopan bir kaya mağaranın ağzını kapatıverir. İçerde mahsur kalan bu üç çaresiz insan, *ellerinden* bir şey gelmeyeceğini anlayınca tek çarenin Allah'a yalvarmak olduğunu düşünürler. Bu amaçla daha önce sırf Allah rızası için yaptıkları bazı davranışlarını yâd ederek O'ndan yardım istemeye karar verirler. Birinci ve ikinci adamın samimi amellerini anlatarak yaptıkları dualardan sonra kaya biraz açılır. Kayanın tamamen açılması için üçüncü adam ellerini açarak Allah'a şöyle yakarır: "Allah'ım! Bir zamanlar ben bir işçi çalıştırmıştım.

Diğer işçilerin ücretlerini verdiğim gibi onun hakkını da ödemek istedim. Ancak o, verdiğim ücreti az bularak almadan gitti. Ona vermeyi düşündüğüm bir ölçek darıyı mevsimi geldiğinde tekrar tekrar ektim ve yeni mahsuller elde ettim. Kazandığım mahsullerle bir sığır sürüsü satın aldım ve bunların başına bir de çoban tuttum. Bir müddet sonra bu adam çıkageldi ve 'Allah'tan kork, hakkımı ver!' diyerek seneler önce almadığı ücretini istedi. Ben de, 'Git şu görünen sığırları ve çobanı al, onlar senin!' dedim. Bunun üzerine adam kızgınlıkla, 'Allah'tan kork, benimle alay etme!' diye çıkıştı. Ben de, 'Seninle alay etmiyorum. Sığırları ve çobanı al da git, onlar senin hakkın!' cevabını verdim. O da bunları alıp gitti. Allah'ım! Sen şüphesiz biliyorsun ki ben bunu sadece senin rızanı kazanmak için yaptım." Bu duadan sonra mağaranın girişi tamamen açılır ve onlar da mağaradan kurtulurlar. (Buhârî, Büyû', 98)

Hissemize Düşenler

- Çalışmak, hayatımıza huzur ve bereket getirir. Allah'ın verdiği aklı, bedeni ve yüreği kullanarak, O'nun razı olacağı işlerde çalışmak, kul için şereftir.

- Alın teri ve göz nuruyla çalışmak, helal kazanç endişesi gütmek, helalinden üretip helal yolda harcamak peygamberlerin sünnetidir.

- Mümin çalışma hayatında dürüstlük, adalet, hakkaniyet gibi erdemleri yaşatmalı; maişetini temin etmek için çabalarken kulluk şuurundan da uzaklaşmamalıdır.

- Kendisi bizatihi kâinatın en değerli varlığı olan insanın, emeği de değerlidir.

- İslâm'ın istediği; çalışanın ücretini tam ve zamanında ödeyen ve işçisine merhametle, adaletle, saygıyla yaklaşan bir işveren ile aldığı ücreti hak etmek için çalışan, işini en güzel şekilde yapan, dürüst işçidir.

106. GÜN:
EN GÜZEL ÖRNEK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللهِ اُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُوا اللهَ وَالْيَوْمَ الْاٰخِرَ وَذَكَرَ اللهَ كَثِيراً

"İçinizden Allah'ın lutfuna ve ahiret gününe umut bağlayanlar ve Allah'ı çokça ananlar için hiç şüphe yok ki, Resûlullah'ta güzel bir örneklik vardır." (Ahzâb, 33/21)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ الْحُسَيْنُ: سَأَلْتُ أَبِي عَنْ سِيرَةِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، فِي جُلَسَائِهِ، فَقَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، دَائِمَ الْبِشْرِ، سَهْلَ الْخُلُقِ، لَيِّنَ الْجَانِبِ، لَيْسَ بِفَظٍّ وَلَا غَلِيظٍ، وَلَا صَخَّابٍ وَلَا فَحَّاشٍ، وَلَا عَيَّابٍ وَلَا مُشَاحٍ، يَتَغَافَلُ عَمَّا لَا يَشْتَهِي، وَلَا يُؤْيِسُ مِنْهُ رَاجِيهِ وَلَا يُخَيَّبُ فِيهِ.

Hz. Hüseyin anlatıyor: "Babama (Hz. Ali'ye) Resûlullah'ın dost ve arkadaşlarıyla olan ilişkilerini sordum. O da şöyle cevap verdi: 'Resûlullah (s.a.s.) her zaman güler yüzlü, yumuşak huylu ve nazikti. Asla kötü huylu, katı kalpli, bağırıp çağıran, çirkin sözlü, kusur bulan ve cimri bir kimse değildi. Hoşlanmadığı şeyleri görmezlikten gelir, kendisinden beklentisi olan kimseleri hayal kırıklığına uğratmaz ve onların isteklerini boşa çıkarmazdı.' " (Tirmizî,

Şemâil, 160)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimizi (s.a.s.) en güzel anlatanlardan biri, üvey oğlu Hind b. Ebû Hâle'dir. Hind, Hz. Hatice'nin, eski eşi Ebû Hâle Mâlik b. Zürâre'den olma oğludur. Resûl-i Ekrem'in terbiyesi altında yetişen Hind, genç yaşta Müslüman olmuş, Medine'ye hicret etmiş, Bedir ve bir rivayete göre Uhud gazvelerine katılmıştır. Abdullah b. Abbâs bir gün kendisine, "Resûlullah'ı bize tasvir et, zira muhtemelen aramızda onu en iyi bilen sensin." deyince Hind, "Anam babam ona feda olsun!" dedikten sonra Peygamberimizi şöyle anlatmıştır:

"Resûlullah (s.a.s.) genelde sessizdi, daima düşünceli ve sakindi. Az ve öz konuşurdu. Uzatmazdı, kısa da kesmezdi. Konuştuklarını (gerektiğinde) tekrarlardı. Öğüt verdiğinde ciddi davranırdı, bazen kederlenirdi. Kendisine karşı çıkıldığında yüz çevirir giderdi. Ashâbıyla konuşarak rahatlardı. Az bile olsa nimete saygı gösterirdi. Hiçbir yiyeceği kötümsemezdi. Tebessüm ederek güler ve güldüğünde dişleri bembeyaz dolu tanesi gibi görünürdü." (Ebû Bekir eş-Şeybânî, el-Âhâd ve'l-mesânî, II, 418)

Hissemize Düşenler

- Allah'ın rızasını ve hoşnutluğunu kazanmak isteyenler için, Hz. Peygamber (s.a.s.) en güzel örnek, eşsiz bir model ve canlı bir rehberdir.

- Hz. Peygamber'in örnekliği, imanın nasıl yaşanacağı, ibadetlerin nasıl eda edileceği ve güzel ahlakın nasıl hayata yansıyacağı konusunda insanlığa dersler verir.

- Hz. Peygamber'in örnekliğinin mahiyeti Kur'an ve sünnetle belirlenmiş olup Müslümanlar için temel kabullerden birini teşkil eder.

- Resûlullah'ın her sınıftan insana, her zaman ve her şartta en güzel örnek teşkil ettiğinin sayısız örneği vardır.

- Hz. Peygamber'in örnekliği ve sünnetinin sürekliliği, Müslüman fertlerin ve toplulukların hayatını ortak bir modelde buluşturan en önemli unsurdur.

107. GÜN: ENDİŞE VE KORKUDAN ALLAH'A SIĞINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاتْلُ مَا اُوحِيَ اِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ ۖ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِه وَلَنْ تَجِدَ مِنْ دُونِه مُلْتَحَداً

"Rabbinin kitabından sana vahyedileni oku! Onun kelimelerini değiştirecek hiç kimse yoktur. Ondan başka bir sığınak da bulamazsın." (Kehf, 18/27)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) قَالَ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ، وَيَقُولُ: إِنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُعَوِّذُ بِهَا إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ، أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ، مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) Hasan ile Hüseyin için dua ederek şu sözlerle (onların başına gelebilecek kötülüklerden) Allah'a sığınırdı:

"Her tür şeytandan, haşereden, kem nazardan Allah'ın tam kelimelerine (sonsuz iradesine ve hükmüne) sığınırım." Sonra da *"Atanız İbrahim de bu*

duayı oğulları İsmâil ile İshak için yapardı." derdi. (Buhârî, Enbiyâ, 10)

Asr-ı Saadet'ten

Düşmanlarına korku saldığı için "Allah'ın Kılıcı" lakabına layık görülen kahraman sahâbî Hâlid b. Velîd, ne garip tecellidir ki ömrünün bir zamanında uykularını kaçıran korkulu rüyalar görmeye başlamıştı. Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.), gördüğü kâbuslardan kurtulmak için kendisine gelen Hâlid'e sunduğu reçetede şu vardı: "*Yatağına girdiğin zaman şöyle dua et: Allah'ın gazabından, azabından, kullarının kötülüklerinden, şeytanların ayartmalarından ve yanıma yaklaşmalarından Allah'ın tam kelimelerine (hükmüne ve iradesine) sığınırım.*" (Muvatta', Şa'r, 4) Hâlid b. Velîd bu duayı okumaya başladıktan sonra endişelerinden kurtulmuştu. Öyle ki Hz. Âişe'nin aktardığına göre birkaç gün geçtikten sonra Resûlullah'ın (s.a.s.) yanına gelerek şöyle demişti: "*Anam babam sana feda olsun Ey Allah'ın Elçisi! Öğrettiğin duayı hiç aksatmadan okudum ve hiçbir şeyim kalmadı. Hatta şu an gece vakti kafesindeki bir aslanın yanına girsem, yine de korkmam.*" (Taberânî, el-Mu'cemü'l-evsat, I, 285)

Hissemize Düşenler

- İnsanın hayatı boyunca çeşitli endişe ve korkular, kaygı ve ümitsizlikler yaşaması mümkündür. Ancak unutmamalıdır ki mümin için gerçek anlamda en büyük dayanak, yardımcı ve sığınak Allah'ın rahmetidir.

- Tedbir alıp üzerimize düşeni yaptıktan sonra şeytanların vesvesesinden, her türlü zararlı haşereden ve kem gözden Allah'a sığınmak gerekir.

- Mümin, her zaman olduğu gibi korku, endişe ve sıkıntılı anlarında da Allah'ın hükmüne ve iradesine sığınmalı; daima ondan yardım istemeli ve dua etmelidir.

- Allah Teâlâ, samimiyetle kendisine yönelip sığınan kullarına yardım eder; onları desteksiz bırakmaz. ·

108. GÜN: ENGELLİLİK VE İNSAN ONURU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ
وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz. Sabredenleri müjdele." (Bakara, 2/155)

Hadis-i Şerif ve Manası

[أَنَّ] عَائِشَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهَا) زَوْجَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا مِنْ مُصِيبَةٍ
تُصِيبُ الْمُسْلِمَ إِلَّا كَفَّرَ اللهُ بِهَا عَنْهُ حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا.

Peygamberimizin eşi Hz. Âişe'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Batan bir diken bile olsa Müslümanın başına gelen her bir musibeti, Allah onun günahlarına kefaret kılar." (Buhârî, Merdâ, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberliğin ilk yıllarıydı. Allah Resûlü (s.a.s.), çevresindeki insanları İslâm'a açıkça davet etmeye başlamıştı. Gece gündüz demeden kendisini dinleyen herkese Allah'ın gönderdiği mesajları anlatıyordu. Putlara tapan halkı, yerlerin ve göklerin yegâne hâkimi olan Allah'a imana çağırıyordu. İşte o

günlerden birinde Mekke'nin ileri gelen müşriklerinden biriyle konuşmaktaydı. İslâm hakkındaki sohbet hayli koyulaşmıştı. Tam o esnada âmâ sahâbîlerden Abdullah b. Ümmü Mektûm, irşat edilmeye ihtiyacı olduğunu söyleyerek çıkageldi. "Bana doğru yolu göster, ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Onun zamansız gelişine canı sıkılan İslâm Peygamberi, yüzünü çevirip konuştuğu şahsa döndü ve *"Söylediklerimde herhangi bir sorun görüyor musun?"* diye sordu. Adam, "Hayır." diye cevap verdi. İşte Peygamberimiz, tam da muhatabının İslâm'ı kabullenmesi konusunda ümitlendiği esnada, Yüce Allah'ın şu ayetlerine muhatap oldu: *"(Peygamber), âmânın kendisine gelmesinden ötürü yüzünü ekşitti ve çeviriverdi! Sen nereden biliyorsun, belki o temizlenecek yahut öğüt alacak da bu öğüt ona fayda verecek! Kendini muhtaç görmeyene gelince, sen ona yöneliyorsun! (İstemiyorsa) onun arınmamasından sana ne! Fakat koşarak ve (Allah'tan) korkarak sana gelenle ilgilenmiyorsun! Hayır böyle yapma, şüphesiz bu ayetler bir öğüttür, dileyen ondan öğüt alır."* (Abese, 80/1-12)

Rahmet Elçisi'nin bütün arzusu, Mekke'nin ileri gelenlerinden olan Utbe b. Rebîa, Ebû Cehil ve öz amcası Abbâs b. Abdülmuttalib'i İslâm'a kazanmaktı. (Taberî, Câmiu'l-beyân, XXIV, 218) Şayet onları kazanabilirse, belki de bütün aileleri ve çevreleri İslâm'a girecekti. Bu nedenle belli bir kıvama gelen sohbetin kesilmesini istememişti. İbn Ümmü Mektûm'a biraz sonra da dönebilir, sorularına genişçe cevap verebilirdi. Onun, zamansız olduğunu düşündüğü gelişine tepkisi sadece yüz ifadesine yansımıştı. Hatta Peygamber Efendimizin yüz çevirdiğini İbn Ümmü Mektûm hissetmemişti bile. Fakat her şeyi gören ve işiten Yüce Allah, Rahmet Elçisi'nin bu tavrını eleştiren birkaç ayetle başlayan Abese sûresinin ilk ayetlerini indirdi. Şüphesiz Yüce Allah, Resûlü'nün niyetini de çok iyi bilmekteydi. Fakat O, dine davet adına da olsa, Müslüman bir âmâdan yüz çevirilip müşriklere iltifat edilmesine razı olmadı. Zira İbn Ümmü Mektûm bir âmâ idi, görmüyordu fakat gözleri kapalı ise de gönlü açıktı. Arınmaya, korunmaya, öğrenmeye, öğüt almaya gelmişti ve ilgiyi hak ediyordu...

Hissemize Düşenler

- Allah; insanları fizik yapılarına, renklerine, ırklarına, cinsiyetlerine, sağlam veya engelli oluşlarına göre değil, takvalarına göre değerlendirir.

- Varlık âleminin en mükemmeli ve en şereflisi olan insanın Allah

katındaki değeri; imanı, ibadetleri, sâlih amelleri, takvası ve güzel ahlakı nispetindedir.

- Dünya hayatında insan; canı, evladı, malı ve elde ettikleri ile imtihana tabi tutulmakta; başa gelen musibetlere sabredenler kazanmaktadır.

- Dinimizde her ne kadar mazereti olan kimseye büyük kolaylıklar sağlanmışsa da kişinin bunlardan faydalanmadan önce vicdanına danışarak mazeretinin kendisini ne derece etkilediğini sorması ve böylece bir iç değerlendirme yapması gerekir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) engelli sahâbîlere kabiliyet ve yeteneklerine göre değişik vazifeler vermiş onları topluma kazandırmıştır.

- Müslümanlar başlarına gelen musibetlere hakkıyla sabrettiklerinde mükâfatını şüphesiz göreceklerdir.

109. GÜN: ENGELLİLİK VE MÜKELLEFİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ
وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ...

"Müminlerden -özür sahibi olanlar dışında- oturup kalanlar, malları ve canlarıyla Allah yolunda cihad etmekte olanlara eşit olamazlar..." (Nisâ, 4/95)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
إِنَّ اللهَ يُحِبُّ أَنْ تُؤْتَى رُخَصُهُ، كَمَا يَكْرَهُ أَنْ تُؤْتَى مَعْصِيَتُهُ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Allah, yasaklarının işlenmesinden nasıl hoşlanmazsa, ruhsatlarının uygulanmasından da o kadar hoşnut olur." (İbn Hanbel, II, 108)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) bir gün kendisine indirilen Kur'an ayetlerini yazması için vahiy kâtiplerinden Zeyd b. Sâbit'i yanına çağırmıştı. Bunu duyan Zeyd, yazı için eline aldığı bir kürek kemiğiyle Resûlullah'ın (s.a.s.) yanına geldi. Hz. Peygamber, Nisâ sûresinin 95. ayetini yazdıracaktı. *"Müminlerden oturanlarla Allah yolunda cihad edenler bir olmaz."* demişti ki âmâ sahâbî Abdullah b. Ümmü Mektûm çıkageldi. Allah Resûlü'nün sözlerini işitmişti ve bu nedenle yüreğini derin bir hüzün kaplamıştı. Dilinden dökülen şu sözler üzüntüsünü

ve çaresizliğini ifade etmeye yetiyordu: "Yâ Resûlallah! Vallahi, eğer gücüm yetseydi ben de mutlaka cihada katılırdım." İbn Ümmü Mektûm'un iman ve samimiyet dolu bu sözlerinin ardından vahyin ağırlığı tekrar Allah Resûlü'nün üzerine çöktü. İşte o an, kulunun taşıyamayacağı yükü ona asla yüklemeyen Allah Teâlâ, "*özür sahipleri müstesna*" ifadesini Son Elçisi'ne vahyetmişti. (Buhârî, Tefsîr, (Nisâ) 18)

Hissemize Düşenler

- Ayetteki "özür sahibi olanlar"dan maksat, özellikle âmâ olanlar, genel olarak da savaşa katılmayı engelleyecek bedensel bir engeli bulunanlardır.

- Engellilere yardım etmeyi ibadet kabul eden Hz. Peygamber'in (s.a.s.) herhangi bir âmâyı yoldan saptıranları, onu kasten yanlış yola yönlendirenleri lanetliler içerisinde sayması ise son derece manidardır.

- Hz. Peygamber (s.a.s.), engellilerin toplumdan tecrit edilmesine asla müsaade etmemiş; liyakatlerine uygun alanlarda topluma hizmet etmelerine fırsat vererek onların topluma fayda sağlamasını temin etmiştir.

- Hastalık, insanı zayıf düşüren bir durum olduğu için İslâm dini bunu bir mazeret kabul etmiş ve hastaların ibadetlerini yerine getirmeleri için bazı kolaylıklar sunmuştur.

- Ameller ancak niyetlere göre değer kazandığından, mazeretine binaen cihada katılamayanlar, samimi niyetlerinden dolayı Allah yolunda mücadeleye katılmış gibi sevaba nail olurlar.

- Kullar, Allah'ın ikramı ve ihsanı olan ruhsatlardan istifade etmeli, takatinin üstünde yükle kendini sorumlu tutmamalı, aşırıya gitmeyip orta yolu benimsemelidir.

110. GÜN:
EVLİLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَنْفُسِكُمْ اَزْوَاجاً وَجَعَلَ لَكُمْ مِنْ اَزْوَاجِكُمْ بَنِينَ وَحَفَدَةً وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ اَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَتِ اللّٰهِ هُمْ يَكْفُرُونَ

"Allah size kendi nefislerinizden eşler yarattı, eşlerinizden de sizin için oğullar ve torunlar yarattı ve sizi temiz gıdalarla rızıklandırdı. Onlar hâla batıla inanıp Allah'ın nimetine nankörlük mü ediyorlar?" (Nahl, 16/72)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلنِّكَاحُ مِنْ سُنَّتِى. فَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ بِسُنَّتِى فَلَيْسَ مِنِّى، وَتَزَوَّجُوا، فَإِنِّى مُكَاثِرٌ بِكُمُ الْأُمَمَ

Hz. Âişe'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Nikâh benim sünnetimdir. Kim benim sünnetime uygun davranmazsa benden değildir. Evlenin. Çünkü ben (kıyamet günü) diğer ümmetlere karşı sizin çokluğunuzla iftihar edeceğim." (İbn Mâce, Nikâh, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin sütkardeşi olan Osman b. Maz'ûn dünyadan el etek çekmeye karar vermişti. Hatta kendisini ibadete öylesine adamıştı ki, bakımlı bir hanım olan eşi Havle'yi bile gözü görmez olmuştu. Kına yakmayı ve

süslenmeyi bırakan Havle'nin mutsuz görünümü Peygamber Efendimizin dikkatini çekince Hz. Âişe'ye bunun sebebini sormuş, o da eşinin bütün günü oruçla ve bütün geceyi namazla geçirmesinden dolayı Havle'nin, eşi olmayan bir kadın gibi kendini bıraktığını anlatmıştı. Bunun üzerine de Peygamber Efendimiz, Osman'ı yanına çağırarak, *"Ey Osman! Bizde ruhbanlık yoktur. Ben senin için güzel bir örnek değil miyim?"* buyurdu. *"Yoksa benim hayat tarzımdan yüz mü çevirdin?"* diye sitem ettikten sonra inananları dengeli bir hayata davet eden şu cümleleri söyledi: *"Ben hem uyurum, hem namaz kılarım. Bazen oruç tutarım bazen de tutmam. Kadınlarla da evlenirim. Allah'tan kork ey Osman! Bilesin ki, ailenin senin üzerinde hakkı var, misafirinin senin üzerinde hakkı var, vücudunun senin üzerinde hakkı var. Bazen oruç tut, bazen tutma, biraz namaz kıl biraz da uyu!"* (İbn Hanbel, VI, 267)

Hissemize Düşenler

- Ailenin temelini teşkil eden evlilik bütün ilahî dinlerde, kadın ve erkeğin kendilerine özgü bir mahremiyet ve paylaşım alanı oluşturmalarına ve insan soyunun devamına imkân veren yegâne meşru ilişki olarak kabul edilmiştir.

- Nikâh; Allah'ın emri, Peygamber'in kavliyle yapılan en kutlu sözleşmedir. Nikâh, kadın ve erkek için hem mutluluk hem de sorumluluk demektir.

- Evliliği kendisinin ve önceki peygamberlerin sünneti olarak niteleyen Resûl-i Ekrem imkânı olanları evlenmeye teşvik etmiş, evliliğin iffeti korumada ve neslin devamında önemini vurgulamıştır.

- İslâm'da Allah'a daha fazla ibadet edebilmek gayesiyle de olsa aile hayatının terkine ve cinsel duyguların köreltilmesine izin verilmemiştir.

- Resûlullah, evliliği ve eşini ihmal edenlere yönelik uyarılarıyla ileride çıkabilecek aşırılıkların yolunu daha baştan kapatmıştır.

- Ailenin temeli olan evliliğin fert ve toplum açısından pek çok faydası vardır. Her şeyden önce evlilik, karşı cinsler arasında huzur ve sevgi kaynağıdır. Kadın ve erkek evlilik yoluyla sükûn, güven ve mutluluğa kavuşur.

111. GÜN:
EVLİLİKTE DENKLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلْخَبِيثَاتُ لِلْخَبِيثِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيثَاتِ ۚ وَالطَّيِّبَاتُ لِلطَّيِّبِينَ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَاتِ ۚ أُولَٰئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

"Kötü kadınlar, kötü erkeklere; kötü erkekler de kötü kadınlara; temiz kadınlar temiz erkeklere; temiz erkekler de temiz kadınlara layıktır. O temiz olanlar, iftiracıların söyledikleri şeylerden uzaktırlar. Onlar için bir bağışlanma ve bolca verilmiş iyi bir rızık vardır." (Nûr, 24/26)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى حَاتِمٍ الْمُزَنِيِّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا جَاءَكُمْ مَنْ تَرْضَوْنَ دِينَهُ وَخُلُقَهُ فَأَنْكِحُوهُ إِلَّا تَفْعَلُوا تَكُنْ فِتْنَةٌ فِى الْأَرْضِ وَفَسَادٌ

Ebû Hâtim el-Müzenî'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Dinini ve ahlakını beğendiğiniz bir kimse size dünür olarak geldiğinde onu kızınızla nikâhlayın. Böyle yapmazsanız, yeryüzünde fitne ve bozgunculuk çıkar." (Tirmizî, Nikâh, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gazve dönüşüydü. Zayıf ve yorgun devesi, Câbir b. Abdullah'ı kafileden

biraz geri bırakmıştı. Durumu fark eden Resûlullah (s.a.s.), Câbir'in yanına gitti. Ona yardım etti ve devesini yola koydu. Yolculuğun kalan kısmını beraber sürdürdüler. Sohbet sırasında Resûlullah bir ara sözü evliliğe getirdi ve henüz gençlik çağında olan bu sahâbîye sordu: *"Evlendin mi Câbir?"* "Evet, ey Allah'ın Resûlü." diye cevapladı Câbir. Hz. Peygamber bu sefer, *"Bakire ile mi yoksa dul ile mi?"* diye sordu. Câbir, "Dul ile." dedi. Câbir çok genç bir sahâbî olduğu için bu duruma biraz şaşıran Peygamberimiz *"Bakire biriyle evlenseydin de birbirinizle daha rahat kaynaşsaydınız."* dedi. Câbir durumu şöyle açıkladı: "Ey Allah'ın Resûlü! Babam Uhud günü öldürüldü. Geriye dokuz kız bıraktı. Yani benim dokuz kız kardeşim var. Ben de onları bir arada tutacak, saçlarını tarayacak (bakımlarını yapacak) ve onlara göz kulak olacak bir kadınla evlenmek istedim." Bunun üzerine Câbir'i takdir eden Allah Resûlü (s.a.s.), *"Doğru yapmışsın, şimdi (Medine'ye) varıyorsun. Akıllı davran (eşine karşı sorumluluklarını ihmal etme)."* buyurdu. Medine'ye geldiklerinde de ona maddi yardımda bulundu. (Buhârî, Büyû', 34) Peygamberimizin bazı tavsiyelerinde bekârete vurgu yapması bir üstünlük göstergesi ya da dul olmaya dair bir kötüleme değil, neslin çoğalmasına ve toplumun inşasına yönelik bir değerlendirmeydi. Nitekim kendisi de -büyük bir muhabbet ve vefayla ömür boyu bağlı kaldığı ilk eşi Hz. Hatice de dâhil olmak üzere- dul olan hanımlarla evlenmişti.

Hissemize Düşenler

- İnsan kimlerle vakit geçirdiğine dikkat etmelidir. Dedikodu, gıybet ve iftira eden, edepsizlik yapan, edepsizliği doğal gören, haramı hafife alan kimseler, Kur'an'ın ifadesiyle "kötü" insanlardır.

- Yüce Allah, varlıkların en değerlisi olan insanı, erkek ve kadın olarak farklı cinsiyetlerde dünya hayatına yollamıştır. Birbirlerine eş olmaları, huzurlu bir yuva kurmaları için aralarında kuvvetli bir muhabbet ve merhamet bağı var etmiştir.

- Aile kurarken eş adayları arasında, toplumun makul kabullerini de dikkate alacak şekilde, eğitim, güzellik, maddi imkân ve aile yapısı gibi konularda denklik bulunması evlilik hayatını kolaylaştıracaktır.

- Evlenirken öncelikle iman ve güzel ahlak gibi temel manevi vasıfları aramak, kişiye mutlu ve huzurlu bir yuva kurmada yardımcı olacaktır.

112. GÜN:
EVLİLİKTE MAHREMİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

...هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَاَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ...

"...Onlar (kadınlar) sizin için elbisedir, siz de onlar için elbisesiniz..." (Bakara, 2/187)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ الْخُدْرِيَّ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الْأَمَانَةِ عِنْدَ اللهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، اَلرَّجُلَ يُفْضِى إِلَى امْرَأَتِهِ وَتُفْضِى إِلَيْهِ، ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا.

Abdurrahman b. Sa'd, Ebû Saîd el-Hudrî'den şunları işittiğini naklediyor: Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kişinin eşiyle birlikte olduktan sonra onun sırrını ifşa etmesi, kıyamet gününde Allah katında sorumluluğu en büyük olan emanetlerdendir." (Müslim, Nikâh, 124)

Asr-ı Saadet'ten

Eşler arası özel hayatta gizlilik esastır. Hz. Peygamber (s.a.s.), hanımı ile mahrem alanda yaşadıklarını anlatan erkeği, *"Allah katında insanların en kötülerinden biri"* olarak niteler. (Müslim, Nikâh, 123) Eşin sırlarının ifşa edilmesi her şeyden evvel edebe ve hürmete aykırı olup günahtır. Aynı durum kadın için de söz konusudur. Evlilikte iyisiyle kötüsüyle, acısıyla tatlısıyla

birçok olay yaşanır. Günlük meseleler aile ve akrabalarla, komşu ve dostlarla paylaşılabilirken, mahrem hayatın paylaşılmaması esastır. Ancak eşler arasında yaşanan bir soruna çözüm aramak için uzmana danışmak ya da fetva almak için bir din görevlisiyle konuşmak, bu yasağın kapsamına girmez. Nitekim Peygamber Efendimize ya da müminlerin anneleri olan Peygamber eşlerine gelerek mahrem hayatlarına dair bilgi ve hüküm soran kadınlar olmuştur. Hatta Hz. Âişe annemiz, Peygamberimize gelerek soru soran Medineli kadınlar hakkında şöyle demiştir: "Şu ensar kadınları ne iyi kadınlardır! Utanma duyguları, onların dinlerini öğrenmelerine engel olmuyor." (Müslim, Hayız, 61)

Hissemize Düşenler

- Ailenin mahremiyetini korumak ve bununla ilgili ortaya konmuş olan İslâmî prensiplere riayet etmek, başta eşler olmak üzere öncelikle bütün aile bireylerine düşen bir sorumluluktur.

- Eş olmak, Allah Teâlâ'nın ifadesiyle birbirine elbise, örtü olmayı gerektirir (Bakara, 2/187). Ayıpları, kusurları kapatmayı gerektirir. Elbise bizi nasıl sıcaktan soğuktan, kem gözden, kem sözden korursa eşler de birbirlerini her türlü tehlikeden, hata ve günahlardan korurlar.

- Bireyin ve ailenin özel hayatı mahrem, yani saygın ve gizlidir. Kişiye ve aileye özel bazı hususların başkaları tarafından bilinmesi ve araştırılması; dinen, hukuken ve ahlaken doğru değildir.

- Evli-bekâr, kadın-erkek her mümin, özel hayatın ve aile mahremiyetinin korunması konusunda büyük sorumluluk altındadır. Bu nedenle, eşler ve çocuklar önce birbirlerinin ve ailelerinin sırlarını başkalarına söylememeli, aralarındaki ilişkileri ulu orta anlatmamalıdırlar.

- Evlenen eşler aile yuvasını her türlü dış etkiden korumak zorundadır. Eşler birbirlerine güvenebilmeli ve birbirlerinden emin olmalıdır.

113. GÜN:
EZA VE CEFAYA SABIR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاصْبِرْ وَمَا صَبْرُكَ اِلَّا بِاللّٰهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مِمَّا يَمْكُرُونَ ۞ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُحْسِنُونَ

"Sen sabret; sabır göstermen de Allah'ın yardımıyla olacaktır. Onlardan dolayı üzülme, kurdukları tuzaklardan kaygı duyma. Çünkü Allah takva ile hareket edip iyiliği seçenlerin yanındadır." (Nahl, 16/127-128)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلْمُؤْمِنُ الَّذِى يُخَالِطُ النَّاسَ وَيَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ أَعْظَمُ أَجْرًا مِنَ الْمُؤْمِنِ الَّذِى لَا يُخَالِطُ النَّاسَ وَلَا يَصْبِرُ عَلَى أَذَاهُمْ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:
"İnsanlarla bir arada yaşayan ve onların eziyetlerine sabreden mümin, insanlarla bir arada yaşamayan ve onların eziyetlerine sabretmeyen müminden daha büyük ecre nail olur." (İbn Mâce, Fiten, 23; İbn Hanbel, II, 44)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah (s.a.s.), Mekke müşriklerinin kendilerine yaptığı bütün eziyet ve haksızlıklar karşısında büyük bir sabır ve metanet gösteriyor, bu tavrıyla ashâbına da örnek oluyordu. Zira Kur'an-ı Kerim'de Allah Resûlü'nden "sabretmesi" (Yûnus, 10/109; Hûd, 11/115) ve "müşriklerden yüz çevirmesi" isteniyordu (En'âm, 6/106; Hicr, 15/94). Ashâbdan bazılarının yapılan bu eziyet

ve işkenceler karşısında kimi zaman şikâyette bulunmaları üzerine Allah Resûlü de onlara sabrı tavsiye ediyordu. Nitekim Habbâb b. Eret'in naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) Kâbe'nin gölgesinde hırkasını yastık yapıp uzanmış vaziyette iken kendisine Kureyş müşriklerinin eziyetlerinden bahsedip şikâyette bulunmuşlar ve "Bizim için (Allah'tan) yardım dileyemez misin? Bizim için dua edemez misin?" demişlerdi. Allah Resûlü şöyle buyurmuştu: *"Sizden önceki ümmetler içinde öyle kişiler vardı ki müşrikler tarafından yakalanır, onun için yerde bir çukur kazılır, o kişi o çukurun içine gömülürdü. Sonra büyük bir testere getirilir, onun başı üzerine konulurdu da başı iki kısma ayrılırdı. Bir başkasının da demir taraklar ile etinin altındaki kemiği ve sinirleri taranırdı ama bu işkenceler o mümini dininden çeviremezdi. Allah'a yemin ederim ki bu din kesinlikle tamamlanacaktır. Öyle ki biniti üzerinde bir kimse tek başına San'a'dan Hadramevt'e kadar gidecek de Allah'tan başka hiçbir şeyden korkmayacaktır... Fakat sizler acele ediyorsunuz!"* (Buhârî, İkrâh, 1) Bu sözleriyle o, Allah'ın dinini mutlaka kemale erdireceğini ve müminleri galip getireceğini haber veriyordu.

Hissemize Düşenler

- Sabır, imanımızın ve mesuliyet bilincimizin bir gereğidir.
- Sabır göstermek bir erdemdir ve kuşkusuz Allah'ın ihsanı sayesinde olacaktır.
- İnsanoğlu başına gelen olaylara dayanma gücünü kaybedecek bir duruma gelse, sabır konusunda çok zorlansa da Yüce Rabbimiz, sabretmeye gayret edene onu kolaylaştıracaktır.
- Nice zaferler, müminlerin yüreklerindeki mücadele ruhu ve sabrı sonucunda Allah'ın yardımıyla gerçekleşmiştir.
- Mümin geçim ehli, toplum içinde yer edinen, onlarla hayatı paylaşan insandır. Aynı zamanda insanların eza ve cefalarına karşı mücadelesini de sürdüren, dirençli ve güçlü bir karaktere sahip olan insandır.
- İman etmek imanı uğrunda nice zorluklara göğüs germeyi gerektirir.
- Sabır, çaresizce ve aciz bir biçimde beklemek değil; inanarak ve çözüm arayarak emek sarf edip bir yandan da Allah'a tevekkül ederek isyankâr olmamaktır.

114. GÜN:
EZAN

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذَا نَادَيْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ اتَّخَذُوهَا هُزُواً وَلَعِباً ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

"Namaza çağırdığınız zaman onu alay ve eğlence konusu yaparlar. Bu, onların aklını kullanmaz bir topluluk olmalarındandır." (Mâide, 5/58)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ قَالَ: أَتَى رَجُلَانِ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُرِيدَانِ السَّفَرَ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا أَنْتُمَا خَرَجْتُمَا فَأَذِّنَا ثُمَّ أَقِيمَا، ثُمَّ لِيَؤُمَّكُمَا أَكْبَرُكُمَا.

Mâlik b. Huveyris anlatıyor: Yolculuğa çıkmak isteyen iki kişi Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yanına geldi. Hz. Peygamber (s.a.s.) onlara şöyle buyurdu:

"Yola çıktığınızda (namaz vakti geldikçe) ezan okuyup ardından kâmet getirin. Sonra büyüğünüz imam olsun." (Buhârî, Ezân, 18)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'de yaşanan zor yılların ardından müminler, hicretle Medine'de buluşmuşlar ve Resûlullah (s.a.s.) rehberliğinde yeni bir toplum oluşturmuşlardı. Burada yaptıkları ilk işlerden birisi, hemen bir mescit inşası olmuştu. Hep birlikte Allah Teâlâ'nın huzuruna durulacağı, kulların yakarışının hep birden O'na ulaşacağı, Hz. Peygamber'in ümmetiyle birlikte

inşa ettiği Medine'nin ilk mâbediydi bu.

Ne var ki, Medine'de toplanan sahâbe, namaz vaktinde hepsini aynı anda bir araya gelmeye çağıracak bir araca ihtiyaç duymaktaydı. Bu duruma bir çare bulmak için aralarında istişareye başladılar. Namaz vaktinin girdiğini duyurmak üzere sahâbeden bazıları, diğer din mensuplarının ibadete çağrı vasıtalarını kullanmayı teklif ettiler. Kimi, "Hıristiyanlar gibi çan çalabiliriz." derken, kimisi de, "Yahudilerin yaptığı üzere boynuz şeklindeki bir boru ile çağrıda bulunalım." diyordu. Hatta bazıları, Mecûsîlerle özdeşleşen ateş yakmayı ve bunu namaza davet işareti olarak kullanmayı bile gündeme getirdi. Doğrusu bunların hiçbirisi gönüllerine sinmiyordu.

Bir gün namaza çağrı konusunda Hz. Peygamber'in (s.a.s.) düşünceli hâlini ve beklentisini yüreğinde hissederek onun yanından ayrılan Abdullah b. Zeyd, üzüntülü ve düşünceliydi. Ailesinin yemek teklifine, "Resûlullah'ın namaza çağrı için üzüntülü hâlini gördükten sonra bir şey yiyemeyeceği" karşılığını verdi ve hemen yatağına yattı. (İbn Sa'd, Tabakât, I, 247) Onun bu hâli Allah katında muteber bir hâl olmalıydı ki ıstırabını dindirecek ilahî himmet ve hikmet ona bahşedilmeye başlandı. Habîb-i Kibriyâ'yı sevindirecek, Müslümanlara namaz vaktini bildirecek çağrının nasıl olması gerektiği, rüyada kendisine öğretiliyordu.

Uyandığında sevinçten yüreği yerinden fırlayacak gibiydi. Sabahı beklemeden alacakaranlıkta namazdan önce, heyecanla Hz. Resûl'ün yanına koştu ve "Ey Allah'ın Resûlü! Ben rüyada elinde çan olan bir adama, 'Ey Allah'ın kulu! Bu çanı bana satmaz mısın?' dedim. 'Onu ne yapacaksın?' dedi. 'Onunla insanları namaza çağıracağız.' dedim. 'Sana bundan daha iyisini göstereyim mi?' dedi. Ben de ona, 'Tabii' dedim ve bana ezanı öğretti." dedikten sonra, benliğine kazınan huzura çağrının lafızları ağzından dökülüverdi:

Allâhü ekber, Allâhü ekber, Allâhü ekber, Allâhü ekber

Eşhedü en lâ ilâhe illâllâh, Eşhedü en lâ ilâhe illâllâh

Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh, Eşhedü enne Muhammeden Resûlullâh

Hayye ale's-salâh, Hayye ale's-salâh

Hayye ale'l-felâh, Hayye ale'l-felâh

Allâhü ekber, Allâhü ekber

Lâ ilâhe illâllâh."

Sonra Abdullah, rüyasında gördüğü yeşil elbiseli kişinin, namaza başlarken aynen ezanın sözlerini tekrar etmesini ve "Hayye ale'l-felâh" tan sonra iki defa "Kad kâmeti's-salâtü" (Namaz başlamıştır) ifadesini ilâve etmesini söylediğini

de anlattı. (Ebû Dâvûd, Salât, 28)

Hissemize Düşenler

✒ Ezan Allah'ın büyüklüğünü, O'ndan başka ilah olmadığı ve Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Allah'ın Resûlü olduğunu insanlara duyuran, onları namaza ve kurtuluşa çağıran İslâm'ın en gür sedasıdır.

✒ Ezan, zaman zaman akıllarını kullanmadıkları için Rablerini bulamayan ve kalplerini hakikatin aydınlığına kapatmış insanların dilinde alay ve eğlence aracı olabilmektedir. Ancak böylesi bir tavır ancak onların hüsranını artırmaktadır.

✒ Ezan, *"Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve 'Kuşkusuz ben Müslümanlardanım' diyenden daha güzel sözlü kimdir?"* (Fussilet, 41/33) buyrulan Yüce Kitabımızda taltif edilen en güzel çağrılardan biridir.

✒ Ezan, Ümmet-i Muhammed'in simgesi ve ortak değerlerindendir. Ezan; dilleri, renkleri, ırkları ve bütün farklılıkları İslâm dilinde birleştirir.

✒ Ezan; özgürlüğün sembolüdür, gür sedasıdır. Ezan; okunduğu beldenin özgürlüğünü, bağımsızlığını da haykırır.

115. GÜN:
FAİZ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبٰوا لَا يَقُومُونَ اِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ
الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذٰلِكَ بِاَنَّهُمْ قَالُوٓا اِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبٰواۘ وَاَحَلَّ اللّٰهُ
الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا فَمَنْ جَٓاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِنْ رَبِّهٖ فَانْتَهٰى فَلَهُ مَا سَلَفَ
وَاَمْرُهٗٓ اِلَى اللّٰهِ وَمَنْ عَادَ فَاُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِۚ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

"Faiz yiyenler ancak şeytanın çarparak sersemlettiği kimse gibi (kabirlerinden) kalkarlar. Bunun sebebi onların, 'Alım satım da ancak faiz gibidir' demeleridir. Hâlbuki Allah alım satımı helal, faizi ise haram kılmıştır. Artık kime Allah'tan bir öğüt erişir de faizciliği bırakırsa geçmişte yaptığı kendisine aittir, işi de Allah'a kalmıştır. Kim de yine faizciliğe dönerse işte bunlar orada devamlı kalmak üzere cehennemliklerdir." (Bakara, 2/275)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا أَحَدٌ
أَكْثَرَ مِنَ الرِّبَا إِلَّا كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهِ إِلَى قِلَّةٍ.

İbn Mes'ûd'dan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Faiz yoluyla mal çoğaltan hiç kimse yoktur ki, sonunda durumu malında

azalmaya dönüşmesin." (İbn Mâce, Ticâret, 58)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin üzerinden on yıl geçmişti. Allah Resûlü (s.a.s.), hacca niyet ederek hazırlıklara başlamış ve bunun ashâbına da duyurulmasını istemişti. Duyuru üzerine Resûlullah'la birlikte hac yapmak isteyen çok sayıda insan Medine'de toplandı. Resûl-i Ekrem (s.a.s.) hac için Medine'den yola çıktı ve sahâbe de onunla beraber hareket etti. Arafat yakınlarına gelindiğinde vakit öğleydi ve Hz. Peygamber, devesi Kasvâ'nın üzerinden insanlara hitap etmeye hazırlanıyordu. Yıllar sonra, "Veda Hutbesi" diye meşhur olacak olan bu hutbede Peygamber Efendimiz, insanlığa çok önemli mesajlar veriyor, ümmeti için tehlikeli gördüğü bazı davranışlara ve sapmalara karşı onları uyarıyordu. Sevgili Peygamberimizin ashâbıyla vedalaşırken verdiği mesajlardan biri de hem o günün hem de günümüzün sorunlarından biri olan faiz (ribâ) konusu idi. Allah Resûlü (s.a.s.) kumar, hırsızlık, rüşvet ve gasp gibi meşru olmayan kazanç yollarından biri olan faiz konusunda şöyle buyurmuştu: "*İyi bilin ki cahiliye dönemi faizi kesinlikle kaldırılmıştır! İlk kaldırdığım faiz de amcam Abbâs b. Abdülmuttalib'in faizidir.*" (Müslim, Hac, 147)

Hissemize Düşenler

- Fıkıh literatüründe ribâ, borç verilen bir parayı veya malı belli bir süre sonunda belirli bir fazlalıkla yahut borç ilişkisinden doğan ve süresinde ödenmeyen bir alacağa ek vade tanıyıp bu süreye karşılık onu fazlalıkla geri almanın veya bu şekilde alınan fazlalığın adıdır.

- İslâm dininde bütün emir ve yasaklar inanç ve mükellefiyet boyutuna sahip olduğu gibi fert ve toplumun umumi menfaatiyle ilgili hikmet ve amaçlar da taşır.

- Resûlullah (s.a.s.), faizin insanı helâk eden büyük günahlardan olduğunu belirterek, faizi yiyene, yedirene, yazana ve faiz muamelesine şahitlik eden iki kimseye lânet etmiş ve hepsinin günahta eşit olduğunu belirtmiştir.

- İslâm dininde, bir cahiliye geleneği olan faizin yerine, "karz-ı hasen" yani ihtiyaç sahibi bir Müslümana Allah rızası için borç verme teşvik edilmiştir.

- Ekonomik hayatta faiz; kaynakların tam kapasite ile kullanılmasını ve sermaye sahiplerinin yatırıma yönelmesini önlediği için toplum içinde işsizliği arttırmakta, yatırımlarda faizli kredilerin kullanımı üretimde maliyetlerin yükselmesine ve sunî fiyat artışına yol açmakta, bu arada kalıcı fakat az kâr getiren yatırımların ihmal edilmesi sonucunu doğurmaktadır.

- İslâm dini faizi yasaklayarak ekonomik hayatta kâr ve riskin emek ve sermaye tarafından birlikte paylaşılmasını, alın terini, ticaret ve yatırımı teşvik etmiştir.

116. GÜN:
FAKİRLİK VE ZENGİNLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هٰذَا ۚ وَاِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنيكُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖٓ اِنْ شَٓاءَ اِنَّ اللّٰهَ عَليمٌ حَكيمٌ

"Ey iman edenler! Bilin ki Allah'a ortak koşanlar pisliğe batmışlardır; artık onlar bu yıldan sonra Mescid-i Harâm'a yaklaşmasınlar. Eğer yoksulluktan endişe ederseniz, unutmayınız ki Allah size -dilerse- kendi lütfuyla bolluk verir. Allah bilmekte, hikmetle yönetmektedir." (Tevbe, 9/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مُصْعَبِ بْنِ سَعْدٍ قَالَ رَأَى سَعْدٌ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) أَنَّ لَهُ فَضْلًا عَلَى مَنْ دُونَهُ ، فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هَلْ تُنْصَرُونَ وَتُرْزَقُونَ إِلَّا بِضُعَفَائِكُمْ.

Mus'ab b. Sa'd (r.a.) anlatıyor: Sa'd (b. Ebû Vakkâs) (r.a.) kendisinin diğerlerinden daha üstün olduğu düşüncesindeydi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Size ancak zayıflarınız sebebiyle yardım ediliyor ve rızık veriliyor değil mi?" (Buhârî, Cihad, 76)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün zengin bir adam Resûlullah'ın yanından geçti. Peygamberimiz,

yanında oturmakta olan arkadaşına, önlerinden geçen bu kişi hakkında ne düşündüğünü sordu. "Bu, eşraftan bir adamdır. Vallahi, bu zât bir kadınla evlenmeye talip olsa nikâhlanmaya, birisi hakkında aracılık etse aracılığı kabul edilmeye layık bir kimsedir." cevabını alınca Allah'ın Resûlü biraz duraksadı ve hiçbir şey söylemeden bir müddet öylece bekledi.

Az sonra önlerinden bir başka adam daha geçti. Resûlullah yine yanındaki kişiye önlerinden geçen adam hakkındaki düşüncesini sordu. "Yâ Resûlallah! Bu adam fakir Müslümanlardandır. Bu kimse, bir kadına talip olduğunda nikâhlanmaması, aracılık ettiğinde aracılığının kabul edilmemesi ve konuştuğunda sözüne itibar edilmemesi beklenen biridir." dedi.

Bunun üzerine Resûlullah, insanları değerlendirirken zengin veya fakir olmalarının esas alınmaması gerektiğini, ashâbına şöyle hatırlattı: "*İşte bu fakir zât, öteki zengin gibi dünya dolusu insandan hayırlıdır!*" (Buhârî, Rikâk, 16)

Hissemize Düşenler

✒ Sevgili Peygamberimiz, insanları değerlendirirken zengin veya fakir olmalarının esas alınmaması gerektiğini hatırlatmıştır. Ona göre, kalbi Allah sevgisiyle dolu, Allah'a karşı ödevlerini hakkıyla yerine getiren fakir bir insan; zengin ancak Allah rızasını gözetmeyen, âsi bir insandan daha faziletliydi.

✒ Zengin olmak veya fakir olmak, insanın değerini belirleyen özellikler değildir. İslâm'a göre kişileri değerlendirme ölçüsü takva yani Allah'a karşı sorumluluğunun farkında olmadır.

✒ Fakirlik ve zenginlik, Allah Teâlâ'nın takdiri ve belirlemesinin yanında, insanların çalışıp çabalamaları ile de irtibatlı olan toplumsal gerçekliklerdir. Allah, kimisini varlıkla kimisini darlıkla sınar ve sonuçta herkese imtihanına göre gayretinin karşılığını eksiksiz olarak ya bu dünyada ya da ahirette verir.

✒ Hz. Peygamber (s.a.s.) fakirlerin ihtiyacını gidermek için çalışan Müslümanların yaptığı işi, Allah yolunda cihad eden ve gece namaz kılıp gündüz oruç tutan kimseye denk saymıştır.

✒ İslâm'da muhtaç ve zor durumdayken sabır ve gayret, varlıklı ve bol zamanlarda ise şükür ve infak esastır.

✒ Fakirlere yardımı teşvik eden bir dinin fakirliğin devam etmesini istemesi ve helal bir şekilde kazanılan servet ve zenginliği kötülemesi düşünülemez.

117. GÜN:
FERASET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَوْ نَشَاءُ لَاَرَيْنَاكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُمْ بِسِيمٰيهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اَعْمَالَكُمْ

"İstersek şüphesiz onları sana gösteririz de yüzlerindeki işaretlerden kendilerini tanırsın. Kuşkusuz konuşma tarzlarından sen onları bileceksin. Allah bütün yaptıklarınızı bilir." (Muhammed, 47/30)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اِتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ، فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللهِ، ثُمَّ قَرَأَ: "إِنَّ فِى ذَلِكَ لَاٰيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ"

Ebû Saîd el-Hudrî'den nakledildiğine göre Resûlullah (s.a.s.), *"Müminin ferasetinden sakının. Çünkü o, Allah'ın nuruyla bakar."* buyurdu ve ardından, *"Elbette bunda feraset sahipleri için ibretler vardır."* (Hicr, 15/75) ayetini okudu. (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'de şiirleriyle Hz. Peygamber'i hicveden ve müşrikleri Müslümanların aleyhine kışkırtan Ebû Azze Abdullah b. Amr b. Umeyr adında bir şair vardı. Bu şair, Bedir Savaşı'nda esir alınmıştı. (İbn Sa'd, Tabakât, II, 43) O gün Hz. Peygamber'in huzuruna getirilmiş ve fakir olduğunu, fidye verecek malı mülkü bulunmadığını ve ailesinin kalabalık olduğunu söyleyerek bağışlanma

talebinde bulunmuştu. Ayrıca Resûlullah'a, bir daha kendisiyle savaşmayacağına dair söz vermişti. Allah Resûlü (s.a.s.) de onu serbest bırakmıştı. Ne var ki Ebû Azze Mekke'ye gittikten sonra, şiirleriyle müşrikleri Peygamberimiz aleyhine kışkırtmaya devam etti. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 523) Ebû Azze, aradan bir yıl geçtikten sonra bu kez Uhud Savaşı'nda Müslümanların karşısına çıktı. O, daha önce Resûlullah'a verdiği sözü hatırlatsa da Mekkeli müşriklerden Safvân b. Ümeyye, malı ve ailesi konusunda kendisine teminat vererek onu bu savaşa katılmaya ikna etti. Ebû Azze, Uhud'da da esir düştü. Kureyşli tek esir olarak Hz. Peygamber'in huzuruna getirildiğinde, zorla getirildiğini ve Mekke'de bakıma muhtaç kızları olduğunu söyleyerek yine bağışlanma talebinde bulundu. Bunun üzerine Allah Resûlü, *"Bana verdiğin söz nerede kaldı! Hayır, vallahi Mekke'de, 'Muhammed'i iki kez aldattım.' diyerek sakalını ovuşturamayacaksın."* dedi ve ekledi: *"Mümin bir delikten iki kere sokulmaz."* (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IX, 112)

Hissemize Düşenler

- Allah'ın, kalbine verdiği bir hidayet ışığı ile kulun hakkı batıldan, doğruyu yanlıştan, faydalıyı zararlıdan ayırmasına ve muhataplarının karakterlerini teşhis etmesine "ilahî feraset" adı verilmiştir.

- Feraset; Allah'ın sevdiği ve değer verdiği kullarının kalplerine yerleştirdiği, doğru yolu gösteren, doğru tahminler yapmasını sağlayan sezgi ve ilhamlar anlamına da gelmektedir. Feraset, müminin aklı ve düşünce kabiliyetinin yanı sıra Rabbinin, ona imanı karşılığında verdiği bir lütuf olarak da anlaşılabilir.

- Müslüman aynı sebepten dolayı iki kez üst üste aldanmaz, aldatılamaz. Bir kez hata yapar ancak ondan ders alır, sonrası için tedbirli davranır.

- Feraset; İslâm toplumlarının içinde bulunduğu durumu doğru görebilmek, tahlil edebilmek ve bütün bunlardan sıkıntıları sona erdirecek çözüm yolunu ortaya koyabilmektir.

- Resûlullah (s.a.s.); farklı sahâbîlerden gelen aynı sorulara fetaneti, feraseti, zekâsı ve anlayışı sayesinde muhatabının durumunu tespit ederek onların kişisel ihtiyaç ve eksikliklerini dikkate alan değişik cevaplar vermiştir.

- Gerçek mümin, bütün mahlûkata Allah'ın nuruyla bakar. Bu nur sayesinde onun kalp gözü açılır ve hakikatleri şeffaf bir şekilde görür.

118. GÜN:
FIKIH VE İCTİHAD

Ayet-i Kerime ve Meali

كِتَابٌ اَنْزَلْنَاهُ اِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا اٰيَاتِه وَلِيَتَذَكَّرَ اُولُوا الْاَلْبَابِ

"Bu bir mübarek kitaptır ki onu sana, insanlar ayetleri üzerinde iyice düşünsünler, akıl sahipleri ondan öğütler alsınlar diye indirdik." (Sâd, 38/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ، أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:

إِذَا حَكَمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ. وَإِذَا حَكَمَ فَاجْتَهَدَ ثُمَّ أَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ.

Amr b. el-Âs, Allah Resûlü'nü (s.a.s.) şöyle derken işitmiştir:

"Hâkim, hüküm verirken ictihad eder (gücü nispetinde çaba sarf eder) de sonunda isabetli karar verirse, iki sevap kazanır. Eğer ictihad eder de sonunda hata ederse, bir sevap kazanır." (Müslim, Akdiye, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, kimi zaman kendisine bir meselenin hükmünü soran kişiye, bir yönüyle sorusuna benzeyen ve aslında cevabını bildiği başka bir soru sorar, yani soruya soru ile karşılık vererek her iki meselenin benzerliğini muhatabına keşfettirir, sonra da *"O hâlde her iki meselenin hükmü de aynıdır."* derdi. Bu şekilde muhataplarının akıllarını kullanmalarını

sağlayıp, meseleleri kıyas ettirirdi.

Bir gün Has'am kabilesinden bir adam Peygamberimize gelip babasına haccın farz olduğunu, ancak onun bineğe binip hacca gidemeyecek kadar yaşlandığını, kendisinin babasının yerine hac yapıp yapamayacağını sormuştu. Bunun üzerine Allah Resûlü: *"Babanın bir borcu olsa öder miydin?"* diye sordu. Adam "Evet" deyince, Resûlullah *"Öyleyse babanın yerine sen hac yap."* buyurdu. (Nesâî, Menâsikü'l-hac, 11) Böylece Peygamberimiz, bir kişinin babası yerine haccetmesi ile babasının borcunu vekâleten ödemesini kıyas etmiş, aralarındaki benzerlikten dolayı aynı hükmü vermiş, sonuç olarak her ikisinin de doğru olduğunu söylemişti.

Hissemize Düşenler

- İctihad "bir konuda elden gelen çabayı sarfetmek, bir şeyi elde edebilmek için olanca gücü harcamak" demektir.

- İslâm'da Kur'an ve Hz. Peygamber'in sünneti dinî hükümlerin aslî iki kaynağı ve belirleyicisi olmakla birlikte bunların kabulü, anlaşılması ve yorumlanması akılla mümkündür.

- Gerekli bilgi ve yönteme sahip olan, aynı zamanda bilgi ahlakına riayet eden kişilerin görüş ortaya koymaları, hüküm vermeleri, ulaştıkları sonuçlara göre değil; taşıdıkları niyet ve sarf ettikleri çabaya göre değer kazanır.

- Peygamberimiz *"Allah her kimin iyiliğini dilerse, onu dinde anlayış sahibi kılar."* (Buhârî, İlim, 13) sözüyle fıkhın yani dinin inceliklerini anlama ve hükümlerini koruma çabasının önemini vurgulamıştır.

- İnsanların bilmediklerini bir bilene sormaları en doğru hareket tarzıdır. İnsanların yanlış kararlarla yanlış yollara düşmelerinin önündeki engel, âlimlerin varlığıdır.

- Resûl-i Ekrem'in vefatından sonra sahâbe, ortaya çıkan problemlerle ilgili Kur'an'dan ve Hz. Peygamber'in sünnetinden çözümler aramış; onlarda somut çözüm önerileri bulamadıklarında bu kaynakların benzer hükümlerinden ilham alarak dinin esaslarına ve hedeflediği maksat ve maslahatlara uygun bir sonuca ulaşmaya çalışmışlardır. Böylece ictihad mekanizması çalışmaya başlamıştır.

119. GÜN:
FIKIH, AKIL VE VİCDAN

Ayet-i Kerime ve Meali

وَتِلْكَ الْاَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ ۚ وَمَا يَعْقِلُهَآ اِلَّا الْعَالِمُونَ

"İşte biz, insanlara bu misalleri anlatıyoruz ama bunların hikmetini gerçek bilgi sahibi olanlardan başkası kavrayamaz." (Ankebût, 29/43)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ وَابِصَةَ بْنِ مَعْبَدٍ الْأَسَدِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لِوَابِصَةَ: جِئْتَ تَسْأَلُ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ؟ قَالَ قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ: فَجَمَعَ أَصَابِعَهُ فَضَرَبَ بِهَا صَدْرَهُ، وَقَالَ: اِسْتَفْتِ نَفْسَكَ، اِسْتَفْتِ قَلْبَكَ يَا وَابِصَةُ –ثَلَاثًا– اَلْبِرُّ مَا اطْمَأَنَّتْ إِلَيْهِ النَّفْسُ وَاطْمَأَنَّ إِلَيْهِ الْقَلْبُ، وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي النَّفْسِ وَتَرَدَّدَ فِي الصَّدْرِ وَإِنْ أَفْتَاكَ النَّاسُ وَأَفْتَوْكَ.

Esed kabilesine mensup Vâbisa b. Ma'bed'in naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) ona şöyle demiştir: *"İyilik ve kötülüğü sormaya mı geldin?"* Vâbisa diyor ki "Evet" dedim. Hz. Peygamber, parmaklarını birleştirip göğsüne vurarak üç defa *"Kendine danış, kalbine danış ey Vâbisa!"* buyurdu ve devam etti: *"İyilik, gönlü huzura kavuşturan ve içe sinen şeydir. Kötülük ise insanlar sana fetva verseler (onaylasalar) bile, gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan*

şeydir." (Dârimî, Büyû', 2)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Damdam b. Katâde isimli (İbn Hacer, İsâbe, III, 493) siyahî olmayan bir bedevi Peygamberimize gelip "Yâ Resûlallah! Benim siyah tenli bir çocuğum oldu (karımdan şüpheleniyorum)" dedi. Resûlullah onun endişesini gidermek için kıyas yoluyla aklını kullanmasını sağlamak amacıyla şöyle bir soru yöneltti: *"Senin develerin var mı?"* Bedevi, "Evet var." deyince, *"O develerin renkleri nasıl?"* diye ekledi. Bedevi, "Kızıl" diye cevap verdi. Resûlullah, *"Bunların içinde beyazı siyaha çalan boz deve de var mı?"* diye sormaya devam ettiğinde, bedevi "Evet var." diye cevapladı. Bunun üzerine Resûlullah, *"O boz renk nereden oldu?"* diye sorarak adamın düşünmesini istedi. Bedevi, "Belki soyunun bir damarı çekmiştir!" dedi. Resûlullah da, *"Senin bu oğlun da belki eski bir soy köküne çekmiştir!"* buyurdu. (Buhârî, Talâk, 26)

Hissemize Düşenler

- Ayette geçen ilim ve akıl kavramlarıyla insanın zihinsel yeteneklerine vurgu yapılmakta, dünya işlerinde olduğu gibi dinî konularda da bu yeteneklerin önemli rolüne dikkat çekilmektedir.

- Hz. Peygamber'in (s.a.s.) eğitiminden geçen sahâbîler ve onların ardından gelen Müslüman nesiller Kur'an ve sünnette yer almayan yeni problemlere İslâm'ın ilkeleri çerçevesinde re'yleriyle yani şahsi görüş ve düşünceleriyle ictihadda bulunarak çözümler üretmişlerdir.

- Fetva; akıl, gönül ve vicdan işidir. Vâbisa b. Ma'bed el-Esedî ile Allah Resûlü arasında geçen bu diyalog; fetvanın, yöntem ve sonuçları bakımından teknik bir süreç olmanın ötesinde, doğrudan kalbi ilgilendiren, Allah'a yönelişi besleyen ve dinî yaşantıyı düzenleyen bir faaliyet olduğuna işaret etmektedir.

- Gerçek şu ki, göz yanılsa da kulak duymasa da vicdan ve kalp hakikati yalanlayamaz. Bir şeyin doğruluğundan ancak kalbin duyuları onaylaması hâlinde bahsedilebilir. Özü itibarıyla iyiliğe yatkın olan fıtrat, kötülüğü reddeder. İnsan, yaratılışı itibarıyla iyiliği ve kötülüğü tanıyıp ayırt etme kabiliyetine sahiptir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) değişik misaller vererek muhataplarını ikna eder, onları aklı kullanma ve ilmin hakikatlerini görmeye yönlendirirdi.

120. GÜN:
FIKIH, FAKİH VE ÂLİM

Ayet-i Kerime ve Meali

يُؤْتِي الْحِكْمَةَ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ

"O, dilediğine hikmeti verir ve kime hikmet verilirse o kimse birçok hayra nâil olmuş demektir. Bunu ise ancak derin kavrayış sahibi olanlar düşünüp anlarlar." (Bakara, 2/269)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ يُرِدِ اللهُ بِهِ خَيْرًا يُفَقِّهْهُ فِي الدِّينِ.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah her kimin iyiliğini dilerse, onu dinde fakih kılar (dinin inceliklerini anlama konusunda ona kabiliyet verir)." (Tirmizî, İlim, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Bir sözün ya da davranışın hakiki anlamını, hikmetini ve sonuçlarını kavramak, doğuştan gelen ve eğitimle edinilen kabiliyetlere bağlı olarak kişiden kişiye değişen bir husustur. Herkes bir sözü, aklı, feraseti, basireti, düşünme ve kavrama yeteneği oranında anlayabilir. Bundan dolayıdır ki, Hz. Peygamber (s.a.s.), sözlerinin dinleyenler tarafından başkalarına aktarılmasını teşvik etmiş, böylece sözlerinin çok daha iyi kavrayabilecek insanlara ulaşmasını istemiştir.

Dinin özünü anlayan, hükümlerinin sebep ve sonuçlarını kavrayan, âlim

kimselerin değeri buradan ileri gelmektedir. Âlimlerin varlığı insanların yanlış kararlar alıp yanlış yollara sapmalarının önündeki en büyük engeldir. Dolayısıyla ilim erbabına konumlarına uygun bir şekilde saygı göstermek, sağlıklarında kıymetlerini bilmek ve onlardan istifade etmek gerekir. Çünkü bilginin varlığını devam ettirmesi, âlimlerin varlığına bağlıdır. Onların olmaması durumunda meydan cahillere kalır ve onlar da yanlış fetvaları ile insanları yanlışa sevk ederler. Âlim bir sahâbî olan Abdullah b. Amr'ın naklettiği bir hadis-i şeriflerinde Peygamberimiz bu duruma şöyle dikkat çekmiştir: *"Kuşkusuz Allah ilmi, kullarının arasından çekip almaz, bilâkis âlimlerin vefatıyla onu alır ve sonunda hiç âlim bırakmaz. İnsanlar da cahil kimseleri önder edinirler. Bu cahillere birtakım sorular sorulur, onlar da bilgisizce fetva verirler. Böylelikle hem kendileri sapar hem de insanları saptırırlar."* (Buhârî, İlim, 34)

Hissemize Düşenler

- Allah'ın iyilik dilediği insan; inanç esasları, helal-haram ve ahlak konuları gibi dinini yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu bilgileri nasip ettiği kimse demektir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde "fıkıhla meşgul olmak"; dini en ince ayrıntılarıyla kavramak ve dinin ilkeleri çerçevesinde düşünme kabiliyetine sahip olmak, bu konuda meleke kazanmak demekti. Bu çerçevede sahâbe kuşağından itibaren ilim meclislerinin kurulduğu, istişarelerin yapıldığı bilinmektedir.

- Dinde anlayış sahibi olmayan, yani İslâm'ın temel kurallarını ve bunlara ilişkin iman ve amel ile ilgili detayları öğrenmeyen kişiler hayırdan mahrum olur.

- Allah'ın hayır dilediği insan, bireysel ve toplumsal hayatında dinini yaşayabilmek için ihtiyaç duyduğu bilgileri elde eden kimsedir. Dini doğru anlamak için zihnî melekelerin açık olması, ilahî bir lütuftur.

121. GÜN:
GAZİLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللهَ عَلَيْهِ ۖ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضٰى نَحْبَهُ وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلاً ۖ

"Müminlerden öyle adamlar vardır ki, Allah'a verdikleri söze sâdık kaldılar. İçlerinden bir kısmı verdikleri sözü yerine getirmiştir (şehit olmuştur). Bir kısmı da (şehit olmayı) beklemektedir. Verdikleri sözü asla değiştirmemişlerdir." (Ahzâb, 33/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا مِنْ مَكْلُومٍ يُكْلَمُ فِي اللهِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَكَلْمُهُ يَدْمَى، اَللَّوْنُ لَوْنُ دَمٍ، وَالرِّيحُ رِيحُ مِسْكٍ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah yolunda yaralanan her bir yaralı muhakkak kıyamet gününde yarası kanayarak gelir. Rengi kan rengi, kokusu ise misk kokusudur." (Buhârî, Sayd, 31)

Asr-ı Saadet'ten

Uhud Savaşı'nın hemen ertesiydi. Evs ve Hazrec kabilelerinin önde gelenleri, tehlikelerden emin olmak için Allah Resûlü'nün kapısında gecelemişlerdi. Düşman uzaklaşmıştı ama geri dönme ihtimali de yok değildi. Bu endişeden dolayı Allah Resûlü, sabah namazını kıldırdıktan hemen sonra

Kureyş ordusunu takip etmek üzere ashâbına toplanma emri verdi. Hz. Bilâl'e verdiği talimata göre bu gazâya yalnızca Uhud Savaşı'na katılan mücahidler iştirak edebilecekti. Resûlullah dâhil olmak üzere, savaştan dönenlerin neredeyse tamamı yaralıydı. Ama Allah yolunda canlarını vermeye hazır olan bu mücahidler için bunun bir önemi yoktu. Üseyd b. Hudayr, Kâ'b b. Mâlik ve daha birçokları yaralı olmalarına rağmen Resûlullah'ın çağrısına uyarak toplandılar ve yola çıktılar. Bu güzide insanlar, yaralı hâllerine aldırmıyor, üstelik binek sıkıntısı da çekiyorlardı. Yarası hafif olanlar daha ağır durumda olanlara yardımcı oluyor hatta onları sırtlarında taşıyordu. Kimsenin savaştan geri kalmaması için herkes elinden geleni yapıyordu. Sa'd b. Ubâde gibi bazı kimseler de yiyecek temin etmişti. Tüm zorluklara rağmen, yetmiş fedakâr gazi Allah Resûlü'nün çağrısıyla bir araya gelerek bütün varlıklarıyla, her şeye hazır olduklarını bir kere daha göstermişti. Hz. Peygamber, kendilerini Allah yoluna adamış bu yürekli gazilerden hayır dualarını esirgemiyordu.

Hamrâü'l-Esed denilen mevkide konaklayan ordudan haberdar olan müşrikler, yolda rastladıkları insanlar aracılığıyla Müslümanlara tehditler gönderdiler. Savaştan yeni çıkmış olmalarına rağmen Allah yolunda büyük bir kararlılıkla düşmanı bekleyen fedakâr mücahidlerin ise bu tehditlere karşı tek bir cevabı vardı: "Hasbünallâh ve ni'me'l-vekîl." (Allah bize yeter, O ne güzel vekildir) Sonuçta düşman kendileriyle karşılaşmaya cesaret edemedi, ama müminler, uğruna seve seve canlarını vermeye hazır bulundukları Rablerinden gelen övgülerle geri döndüler: *"Onlar yaralandıktan sonra Allah'ın ve Peygamberi'nin davetine uyan kimselerdir. Onlardan güzel davranıp iyilik edenlere ve Allah'a karşı gelmekten sakınanlara büyük bir mükâfat vardır. Onlar öyle kimselerdir ki halk kendilerine, 'İnsanlar size karşı ordu toplamışlar, onlardan korkun.' dediklerinde, bu söz onların imanını artırdı ve 'Allah bize yeter, O ne güzel vekildir!' dediler. Bundan dolayı Allah'tan bir nimet ve lütufla kendilerine hiçbir fenalık dokunmadan geri döndüler ve Allah'ın rızasına uydular. Allah, büyük lütuf sahibidir."* (Âl-i İmrân, 3/172-174)

Hissemize Düşenler

- "Gazi"; gazaya iştirak eden, Allah'ın dini uğruna cihada katılan ve savaştan sağ olarak dönen kişilere verilen isimdir.

- İslâm dininde, hakkın yücelmesi, adalet ve doğruluğun hâkim olması için hiçbir menfaat gözetmeden canla başla mücadele eden gazilere büyük

değer verilmiş, onların mallarıyla ve canlarıyla Allah yolundaki mücadelesi her türlü amelden faziletli sayılmıştır.

- Resûlullah ise Allah'ın rızasını kazanmak için savaşa çıkan ve bunun gereğini en güzel şekilde yerine getiren kişinin uykusunun da uyanıklığının da sevap kazandıracağını bildirmiş ve gazileri *"Allah'ın elçileri"* olarak tanımlamıştır.

- Yüce Allah'ın ve O'nun Sevgili Elçisi Hz. Peygamber'in cihad, şehitlik ve gazilikle ilgili övgü dolu sözleri ve müjdeleri Müslümanlar için teşvik edici olmuş, Allah yolunda şehit yahut gazi olmak en şerefli ülkü addedilmiştir.

- Şehit olsalar da gazi kalsalar da Rableri katında büyük mükâfatlara erişeceklerini bilen müminler, "Ölürsem şehit, kalırsam gazi!" anlayışıyla her savaşta yer almaya çalışmış, düşmana karşı canla başla mücadele etmişlerdir.

122. GÜN:
GENÇLİK VE DEĞERLER

Ayet-i Kerime ve Meali

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَاَهُمْ بِالْحَقِّ اِنَّهُمْ فِتْيَةٌ اٰمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَزِدْنَاهُمْ هُدًى

"Biz sana onların başından geçenleri gerçeğe uygun olarak anlatıyoruz. Hakikaten onlar (Ashâb-ı Kehf) Rablerine inanmış gençlerdi; biz de onların doğru yolda yürüyüşlerine katkıda bulunduk." (Kehf, 18/13)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مَالِكِ بْنِ الْحُوَيْرِثِ قَالَ: قَدِمْنَا عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَنَحْنُ شَبَبَةٌ، فَلَبِثْنَا عِنْدَهُ نَحْوًا مِنْ عِشْرِينَ لَيْلَةً، وَكَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) رَحِيمًا فَقَالَ: لَوْ رَجَعْتُمْ إِلَى بِلَادِكُمْ فَعَلَّمْتُمُوهُمْ.

Mâlik b. Huveyris anlatıyor: "Biz bir genç grubu olarak memleketimizden çıkıp Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yanına geldik ve onun yanında (Medine'de) yaklaşık yirmi gece kaldık. Resûlullah çok merhametliydi. (Ailelerimizi özlediğimizi anlayınca) şöyle buyurdu: *'Memleketinize dönseniz de onlara (burada öğrendiklerinizi) öğretseniz.'* " (Buhârî, Ezân, 49)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, gençlerin terbiyesi ile özel olarak ilgilenmiş, mescidinin yanı başındaki Suffe isimli çardakta, Ebû Hüreyre gibi nice

delikanlıya dini öğretmiştir. O, gençlerin yaratılış gaye ve hikmeti doğrultusunda yetişmeleri, kendisine, toplumuna ve insanlığa faydalı bireyler olmaları için gayret göstermiştir. Gençlik dönemlerinde Efendimizin yanında eğitim alan Abdullah b. Ömer, Abdullah b. Mes'ûd, Abdullah b. Abbâs, Muâz b. Cebel ve Enes b. Mâlik gibi büyük sahâbîlerin, İslâm kültür ve medeniyetinin inşasındaki yerleri tartışılmazdır.

Her fırsatta gençlere özel tavsiyelerde bulunan Allah Resûlü'nün, Abdullah b. Abbâs'a verdiği öğütlerden biri şöyledir: *"Delikanlı! Sana bazı şeyler öğreteceğim. Allah'ı gözet ki Allah da seni gözetsin. Allah'ı gözet ki Allah'ı (daima) yanında bulasın. Bir şey istediğinde Allah'tan iste! Yardıma muhtaç olduğunda Allah'tan yardım dile! Şunu bil ki bütün insanlar sana fayda vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana fayda veremezler. Ve yine bütün insanlar sana zarar vermek için toplansa Allah'ın takdiri dışında sana hiçbir şeyde zarar veremezler. Bu konuda kalemler kaldırılmış (karar verilmiş), sayfalar kurumuştur (hüküm kesinleşmiştir)."* (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59)

Hissemize Düşenler

- Yüce Allah'ın bize emaneti olan ömrün her bir döneminde hikmet ve ibretler vardır.
- Gençlik dönemi geleceğe yatırım yapılacak en verimli ve bereketli dönemdir.
- Büyükler; gençleri her daim iyiye yönlendirmeli, onlara özgüven aşılamalı ve destek olmalıdır.
- Gençler sorumluluk sahibi, ahlaklı, üretken, faydalı nesiller olarak yetiştirilmelidir.
- Gençlerini ihmal eden bir toplum geleceğini kendi eliyle yok eder.
- Varlık gayemiz sadece Allah'a kulluk etmektir; O'nun rızasını her şeyin üstünde tutmaktır.

123. GÜN:
GERÇEK İFLAS

Ayet-i Kerime ve Meali

اَفَمَنْ اَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلٰى تَقْوٰى مِنَ اللّٰهِ وَرِضْوَانٍ خَيْرٌ اَمْ مَنْ
اَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلٰى شَفَا جُرُفٍ هَارٍ فَانْهَارَ بِه في نَارِ جَهَنَّمَ وَاللّٰهُ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمينَ

"Binasını takva (Allah'a karşı gelmekten sakınmak) ve onun rızasını kazanmak temeli üzerine kuran kimse mi daha hayırlıdır, yoksa binasını çökmeye yüz tutmuş bir yarın kenarına kurup onunla birlikte kendisi de cehennem ateşine yuvarlanan kimse mi? Allah zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez." (Tevbe, 9/109)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
مَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَخِيهِ فَلْيَتَحَلَّلْهُ مِنْهَا.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kim kardeşine haksızlık etmişse, onunla helalleşsin."* (Buhârî, Rikâk, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.), bir gün ashâbı ile oturuyordu. Zaman zaman yaptığı gibi onları konuşturarak sohbetine başladı: *"Müflis kimdir bilir misiniz?"* Ashâbdan söz alan biri, "Bizim aramızda müflis, malını mülkünü kaybeden kimsedir." dedi. Bu cevap üzerine Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"Asıl müflis, kıyamet gününde kıldığı namaz, tuttuğu oruç ve verdiği zekâtla gelir. Ancak*

dünyada iken şuna sövmüş, buna iftira atmış, ötekinin malını yemiş, berikinin kanını dökmüş, bir başkasını da dövmüştür. (İhlâl ettiği bu hakların karşılığı olarak) iyiliklerinden alınıp hak sahiplerine verilir. Şayet hesabı görülmeden iyilikleri biterse, mağdur ettiği insanların günahlarından alınarak bunun üzerine yüklenir, sonra da cehenneme atılır." (Müslim, Birr, 59)

Ahiret gününde iflas eden insanı bu şekilde tasvir ediyordu Resûlullah Efendimiz. Kul hakkına riayet etmeyen müflisin bütün çabaları boşa çıkmış, işlediği kötülükler iyiliklerini alıp götürmüş, mükâfat beklerken cezalandırılmıştı. Allah katında mükâfat kazanmak ve azaptan kurtulmak için kul haklarından arınmış olmak gerekiyordu. Nitekim sahâbeden Ebû Saîd el-Hudrî, Peygamber Efendimizin şöyle buyurduğunu rivayet etmişti: "*Kıyamet günü müminler ateşten kurtulurlar ve cennetle ateş arasındaki bir köprü üzerinde durdurulurlar. Orada, dünyada iken aralarında meydana gelmiş haksızlıklar için kısas yapılır. Nihayet haksızlıklardan temizlendikleri ve pâk oldukları zaman cennete girmelerine izin verilir.*" (Buhârî, Rikâk, 48) Peygamberimiz (s.a.s.) işte bu yüzden önce Rabbimizin hakkına, sonra da canlı-cansız bütün varlıkların hakkına riayet etmeyi son derece önemser ve şöyle buyururdu: "*Allah'ın huzuruna, hiç kimseye haksızlık yapmadan çıkmayı umuyorum.*" (Ebû Dâvûd, Büyû' (İcâre), 49)

Hissemize Düşenler

- Hak ve hakikatin yegâne kaynağı olan Yüce Allah'ın güzel isimlerinden biri de el-Hak'tır.
- Müminler olarak, her daim hakkın yanında yer almalı; gücümüz nispetinde elimizle, dilimizle, gönlümüzle zulüm ve haksızlığa engel olmalıyız.
- Günahlarda ısrar ederek sevapları yitirmek mümin feraseti ile bağdaşmaz.
- Herkes bu dünyada yaptığının hesabını ahirette mutlaka verecek ve karşılığını eksiksiz görecektir.
- Kıyamet gününde her hak sahibi hakkını alacak, kimsenin hakkı kimsede kalmayacaktır.

124. GÜN:
GIYBET VE KOĞUCULUK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثيراً مِنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضاً اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَأْكُلَ
لَحْمَ اَخيهِ مَيْتاً فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَحيمٌ

"Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahtır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Bak bundan tiksindiniz! Allah'a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbeleri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur." (Hucurât, 49/12)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
أَتَدْرُونَ مَا الْغِيبَةُ؟ قَالُوا: اَللّٰهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: ذِكْرُكَ أَخَاكَ بِمَا
يَكْرَهُ قِيلَ: أَفَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ فِى أَخِى مَا أَقُولُ؟ قَالَ: إِنْ كَانَ فِيهِ مَا
تَقُولُ، فَقَدِ اغْتَبْتَهُ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ، فَقَدْ بَهَتَّهُ.

Ebû Hüreyre anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.), *'Gıybet nedir biliyor musunuz?'* diye sordu. Sahâbe, 'Allah ve Resûlü daha iyi bilir!' karşılığını verdiler. Resûlullah, *'Kardeşini hoşlanmadığı bir şey ile anmandır.'* buyurdu. 'Ya kardeşimde o söylediğim durum varsa ne dersin?' diye sorulunca Resûlullah, *'Söylediğin şey eğer onda varsa gıybet etmişsindir. Şayet yoksa ona iftira etmiş*

olursun.' buyurdu." (Müslim, Birr, 70)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Âişe (r.a.), Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) "insanların en sevimlisi" olarak vasıflandırdığı, genç yaşta müminlerin annesi olma şerefine nail olan güzide bir insandı. O, sadece vefalı bir eş değil, aynı zamanda güçlü zekâsı ve hafızasıyla Allah Resûlü'nün terbiyesinde yetişmiş mükemmel bir talebeydi. Âişe validemiz, Allah Resûlü'nün kimi zaman takdirine, kimi zaman ise ikazına neden olan davranışlarını bizzat kendisi sonraki nesillere naklediyordu. Kendisinin rivayet ettiği olaylardan biri, Peygamberimizin eşlerinden Safiyye bnt. Huyey ile alâkalıydı. Hanımları arasında, Peygamber Efendimize en çok düşkün olan Hz. Âişe, Resûlullah'la birlikte bulunduğu bir gün, kıskançlıktan mı yoksa eşine olan aşırı sevgisinden midir bilinmez, Safiyye bnt. Huyey hakkında hoş olmayan bazı sözler söylemişti. Safiyye'yi küçümseyerek Hz. Peygamber'e onun boyunun kısa oluşunu ima edercesine eliyle işaret etmiş, *"Ey Allah'ın Resûlü, sana Safiyye'deki şu hâl yeter."* demişti. Her ne kadar sıradan görünse de bir insanı arkasından çekiştirme mahiyetindeki bu sözler karşısında Allah Resûlü (s.a.s.) hemen Hz. Âişe'yi ikaz ederek, *"Sen öyle bir söz söyledin ki, o söz denize karışsaydı denizin suyunu bozardı."* buyurmuştu. (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 51)

Hissemize Düşenler

- Konuşabilmemiz, meramımızı ifade edebilmemiz Allah'ın bize en büyük nimetlerindendir.
- Rabbimiz, dilimizi kendi adını yüceltelim, hakikati seslendirelim, hikmetli konuşalım, muhabbet ve kardeşlik tohumları saçalım diye lütfetmiştir.
- Mümin; yalanla, iftirayla, gıybetle, kötü sözle dilini zehirli bir ok haline getiremez.
- Allah Resûlü'nün ümmeti olarak bize düşen ya hayır konuşmak ya da susmaktır.
- Dil, kimilerini nimete gark eder; kimilerini afete sürükler.

125. GÜN: GİYİM-KUŞAMDA AŞIRILIKTAN SAKINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحاً اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

"Gurura kapılarak insanlara burun kıvırma, ortalıkta çalım satarak yürüme; unutma ki Allah gurura kapılıp kendini beğenen hiç kimseyi sevmez." (Lokmân, 31/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِى قَلْبِهِ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ مِنْ كِبْرٍ. قَالَ رَجُلٌ: إِنَّ الرَّجُلَ يُحِبُّ أَنْ يَكُونَ ثَوْبُهُ حَسَنًا وَنَعْلُهُ حَسَنَةً. قَالَ: إِنَّ اللهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ، اَلْكِبْرُ بَطَرُ الْحَقِّ وَغَمْطُ النَّاسِ.

Abdullah b. Mes'ûd'un anlattığına göre, bir gün Hz. Peygamber (s.a.s.), *"Kalbinde zerre kadar kibir bulunan kimse cennete giremez."* buyurdu. Bunu duyan bir adam, "Ama insan elbisesinin ve ayakkabısının güzel olmasından hoşlanır!" deyince, Resûlullah, *"Allah güzeldir, güzelliği sever. Kibir ise hakkı*

inkâr etmek ve insanları küçük görmektir." buyurdu. (Müslim, Îmân, 147)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz seçkin bir aileden gelmesi, bir toplumun lideri olması ve istese varlıklı bir yaşam sürebileceği halde daima tevazuyu ve sadeliği seçmiş, hiçbir zaman kibir ve gösterişi sevmemişti. Zira onun öğretilerine göre, Allah'ın verdiği bütün nimetlerin aslında birer imtihan olduğu bilinciyle, her mümin nimetin kıymetini bilmeli ve kibirlenmemelidir. Sonuçta huzurlu bir hayatın ve ahiret mutluluğunun elde edilmesi ancak nimetlerin birer emanet olduğunun farkında olmakla mümkündür. İnsan, hırs ve hevesler taşıyan, zevk ve eğlenceye düşkün, gururlu ve bencil olmaya yatkın bir varlıktır. Bu özelliklerini terbiye ederek tevazu, merhamet, hoşgörü ve cömertlikle bezenmelidir.

Bir gün Allah Resûlü (s.a.s.), Araplar arasında etekleri yerlerde sürünen kaftanların zenginlik ve gösteriş maksadıyla kullanılmasına işaret ederek, "*Kim kibrinden elbisesini yerde sürüklerse Allah kıyamet günü onun yüzüne bakmaz.*" buyurmuştu. Bu sözleri duyan Hz. Ebû Bekir, "Yâ Resûlallah, elbisemin iki tarafından biri dikkat edip engel olmazsam mutlaka sarkıyor." deyince, Peygamberimiz şu açıklamayı yapmıştı: "*Ama sen bunu kibirlenerek yapanlardan değilsin.*" (Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 5; Nesâî, Zînet, 104)

Hissemize Düşenler

- Allah, gurura kapılıp kendini beğenenleri sevmez.
- Tevazu insanı yüceltir, kibir alçaltır.
- Konuşmamızla, oturup kalkmamızla, giyim kuşamımızla, yiyip içmemizle hasılı bütün tutum ve davranışlarımızla tevazuyu esas almalıyız.
- Allah'ın verdiği nimetlerden helal dairesi içerisinde israfa ve kibre kapılmadan istifade etmeliyiz.
- Nimetin asıl sahibinin biz değil, Allah olduğunu asla unutmamalıyız.
- Sahip olduğumuz nimetler ne kadar büyük, imkânlar ne kadar geniş olursa olsun hepsinin emanet olduğunu aklımızdan çıkarmamalıyız.
- Hayatı, bir gün hesabını vereceğimiz bilinciyle yaşamalıyız.

126. GÜN:
GUSÜL ABDESTİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْتُمْ سُكَارٰى حَتّٰى تَعْلَمُوا مَا تَقُولُونَ وَلَا جُنُباً اِلَّا عَابِرِي سَبيلٍ حَتّٰى تَغْتَسِلُوا...

"Ey iman edenler! Sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar, bir de -yolcu olmanız durumu müstesna- cünüp iken yıkanıncaya kadar namaza yaklaşmayın..." (Nisâ, 4/43)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا اغْتَسَلَ مِنَ الْجَنَابَةِ بَدَأَ فَغَسَلَ يَدَيْهِ، ثُمَّ تَوَضَّأَ كَمَا يَتَوَضَّأُ لِلصَّلَاةِ، ثُمَّ يُدْخِلُ أَصَابِعَهُ فِي الْمَاءِ، فَيُخَلِّلُ بِهَا أُصُولَ الشَّعَرِ ثُمَّ يَصُبُّ عَلَى رَأْسِهِ ثَلَاثَ غُرَفٍ بِيَدَيْهِ، ثُمَّ يُفِيضُ الْمَاءَ عَلَى جِلْدِهِ كُلِّهِ.

Peygamberimizin eşi Hz. Âişe'den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) cünüplükten dolayı gusledeceğinde önce ellerini yıkayarak başlardı. Sonra namaz için abdest alır gibi abdest alır, sonra parmaklarını suya daldırır ve onlarla saçlarının diplerini ovalardı. Sonra iki eliyle başı üzerine üç avuç su

dökerdi. En sonunda da suyu bütün bedeni üzerine dökerdi. (Buhârî, Gusül, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.) hicret yolculuğunda rebîülevvel ayının bir pazartesi günü Kubâ'ya ulaşmış ve burada yaklaşık on gün kalmıştı. Medine'nin önemli simalarından olan ve hicret esnasında birçok sahâbîyi evinde ağırlayan, Gülsüm b. Hidm'in evinde misafir olmuştu. (İbn Sa'd, Tabakât, III, 623) Bu müddet içerisinde bizzat kendisi de çalışarak ashâbı ile birlikte bir mescit inşa etti. Bu mescit, Kur'an-ı Kerim'de *"takva mescidi"* olarak anılan Kubâ Mescidi idi. Tevbe sûresinde, *"Orada (Kubâ) temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da temizlenenleri sever."* (Tevbe, 9/108) şeklinde zikredilen kişiler de Kubâ'daki Müslümanlardı. (Ebû Dâvûd, Tahâret, 23)

Sevgili Peygamberimiz Kubâ'dan ayrıldıktan sonra da burayı ihmal etmedi. Medine'de yaşarken de kimi zaman yürüyerek, kimi zaman binekle Kubâ'yı ziyaret eder, orada namaz kılmaya giderdi. Yine böyle bir ziyaretinde, Allah'ın övgüsüne mazhar olan Kubâ halkına, *"Ey ensar topluluğu! Şüphesiz ki Allah sizi temizlik konusunda övmektedir. (Övgüye layık olan) bu temizliğiniz nedir?"* diye sordu. Kubâlıların "Biz namaz için abdest, cünüplükten dolayı da boy abdesti alırız ve biz su ile taharetleniriz." cevabı karşısında Resûl-i Ekrem (s.a.s.), *"İşte (övüldüğünüz şey) bu! O hâlde buna devam edin."* buyurarak (İbn Mâce, Tahâret, 28) hem Kubâ halkını bu davranışlarından ötürü onaylıyor hem de bu sözleri ile onları bütün Müslümanlara örnek gösteriyordu.

Hissemize Düşenler

- Gusül; cünüplük, hayız ve nifas gibi hükmi kirlilik halinden kurtulmak için gerekli olan dinî temizliktir.
- Gusül abdesti alması gereken bir kişinin bunu yapmadan namaz kılması, tilavet secdesinde bulunması, Kâbe'yi tavaf etmesi, Kur'an-ı Kerim'e değmesi, camiye girmesi caiz değildir.
- Guslün farzı üçtür: ağzın içini yıkamak, burnun içini yıkamak, bütün bedeni hiç kuru yer kalmayacak şekilde yıkamak.
- Dinimizin temizliğe verdiği önem, maddi ve manevi anlamda temiz bireyler ve nesiller inşa etmemiz gerektiğinin bir işaretidir.
- Allah katındaki değerimiz bedenimizi ve çevremizi görünür kirlerden;

zihnimizi ve gönlümüzü ise kin, nefret, yalan vb. her türlü günah ve kötülük anlamına gelen manevi kirlerden koruyup temizlememize bağlıdır.

- Allah temizdir, temiz olanları sever.

127. GÜN:
GÜNEŞ, AY VE YILDIZLAR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقَرٍّ لَهَا ذٰلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

"Güneş kendisine ait yerleşik bir düzene göre (yörüngesinde) akıp gider. Bu, çok güçlü ve her şeyi bilen Allah'ın takdiridir." (Yâsîn, 36/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى بُرْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: ...فَرَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَكَانَ كَثِيرًا مِمَّا يَرْفَعُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ: اَلنُّجُومُ أَمَنَةٌ لِلسَّمَاءِ فَإِذَا ذَهَبَتِ النُّجُومُ أَتَى السَّمَاءَ مَا تُوعَدُ.

Ebû Bürde'nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) başını gökyüzüne kaldırmış -ki sıklıkla başını gökyüzüne doğru kaldırırdı- sonra da şöyle buyurmuştur:

"Yıldızlar, gökyüzünün güvenceleridir. Yıldızlar gitti mi, vaad edilen (kıyamet) gökyüzüne gelir." (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 207)

Asr-ı Saadet'ten

Güneş ufukta kayboluyordu. Allah Resûlü (s.a.s.), yanında bulunan Ebû Zerr'e *"Güneş nereye gidiyor, biliyor musun?"* diye sordu. Ebû Zer, sahâbe-i kirâmın o nazik tavrı ile Peygamber Efendimize cevap verdi: "Allah ve Resûlü en iyisini bilir." Allah Resûlü, bazı zamanlar anlatımda başvurduğu temsilî üslûpla sözünü sürdürdü: *"Güneş, Allah'ın arşı altında secde etmeye gidiyor."* Elbette bu, bütün varlıkların Allah'ın kudreti önünde saygıyla eğilip O'na teslim olduklarını anlatmayı amaçlayan bir benzetme idi. Aslında Peygamber

Efendimiz bu sözüyle, *"Güneşe ve aya değil, onları öylece yaratan Allah'a secde edin."* (Fussilet, 41/37) buyuran Kur'an ayetini hatırlatıyordu. Çünkü cahiliye Araplarından bazıları güneşe ilahî bir kudret atfederek secde ediyorlardı. Allah Resûlü (s.a.s.), güneşin kendisi Allah'a secde ederken, Rabbimizin hükmüne kayıtsız şartsız boyun eğerek bir yörüngede akıp giderken, nasıl olur da bazı insanların güneşe ve aya secde edebildiklerini sorgulamamızı istiyordu.

Peygamberimiz, Allah'ın kudretinin büyüklüğü karşısında insanı, hayranlık ve hürmet hisleriyle yalnız O'na tazim etmeye çağıran ilgi çekici bu anlatımını şöyle sürdürdü: *"Güneş (secde ederek yoluna devam etmesinin) kabul edilmesini ister, güneşe izin verilir. Fakat güneşin Allah'ın arşı altında secdeye durmak için izin isteyip de kendisine izin verilmeyeceği gün gelmek üzeredir. O zaman güneşe, 'Geldiğin yere dön!' denilecektir. Güneş o zaman batıdan doğacaktır. Bu durum, 'Güneş bir yörüngeye göre hareket eder. Bu sonsuz izzet ve ilim sahibi Allah'ın takdir ettiği süreye kadardır.'* (Yâsîn, 36/38) *ayetinin bir izahıdır."* (Buhârî, Bed'ü'l-halk, 4)

Hissemize Düşenler

- Dünyayı, ayı, güneş sistemini, bu âlem içinde var olan galaksileri ve bütün âlemleri yaratan, yörüngeleri içinde kıyamete kadar döndürecek olan tek ve bir olan Allah Teâlâ'dır.

- Kıyamet gününde güneş dürülüp vasfını kaybedecek, yıldızlar bir bir sönüp dökülecek, evrendeki düzen bozulacaktır.

- Güneş ve ay yaratılmış bir mahlûk oldukları halde onlara ilahlık vasfı yüklemek ilmen ve aklen doğru değildir.

- Peygamber Efendimiz, Rabbimizin izni ile fiziki âlemle ilgili bilemeyeceğimiz nice değerli bilgileri bize haber vermiştir.

- Mümin; zerreden küreye her şeye nazar-ı hikmet ile bakar, tefekkür eder, bu âlemin ve içindekilerin boş yere yaratılmadığını idrak eder.

- Evrendeki her şey Allah'ın kendileri için takdir ettiği görevi yaparak Allah'ı hamd ile tesbih eder.

128. GÜN:
GÜVENİLİR OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاسْتَقِمْ كَمَآ اُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغَوْا اِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

"Öyle ise sana emredildiği gibi dosdoğru ol. Beraberindeki tövbe edenler de dosdoğru olsunlar. Hak ve adalet ölçülerini aşmayın. Şüphesiz O yaptıklarınızı hakkıyla görür." (Hûd, 11/112)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَا يَجْتَمِعُ الْإِيمَانُ وَالْكُفْرُ فِي قَلْبِ امْرِئٍ، وَلَا يَجْتَمِعُ الصِّدْقُ وَالْكَذِبُ جَمِيعًا، وَلَا تَجْتَمِعُ الْخِيَانَةُ وَالْأَمَانَةُ جَمِيعًا.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Bir kişinin kalbinde aynı anda iman ile küfür, doğruluk ile yalancılık, hıyanet ile emanet bir arada bulunmaz." (İbn Hanbel, II, 349)

Asr-ı Saadet'ten

İslâm nuru, Mekke topraklarını aydınlatmaya başlayalı üç yıl olmuştu. Bu esnada sayıları az da olsa müminler, gizliden gizliye Allah'a kulluk ediyor ve ibadetlerini yerine getirmeye çalışıyorlardı. Risâlet dördüncü yılına girerken Allah, Elçisi'nden daveti daha da genişletmesini, yakın akrabalarını uyarmasını istedi. Bu gerçekten zor bir görevdi. Acaba nasıl bir tepki vereceklerdi? Allah

Resûlü'nün (s.a.s.) davetini kabul edip sahte ilahlarını bırakacaklar mıydı, yoksa atalarının dininde ısrar mı edeceklerdi?

Resûlullah (s.a.s.), önce en yakın akrabalarını yani Abdülmuttaliboğullarını İslâm'a davet etti. Sonra da Safâ tepesindeki yüksekçe bir yere çıkıp olanca sesiyle, *"Yâ Sabâhâh! Yâ Sabâhâh!"* diye haykırdı. Araplar bu kelimelerin ne anlama geldiğini çok iyi bilirlerdi. Düşman saldırısının an meselesi olduğunun haykırışlarıydı bunlar. Hz. Muhammed'in bu çağrısını işitenler gelip karşısına dizildiler. Gidemeyenler de olup bitenleri öğrenmek için adamlarını gönderdiler. Resûlullah (s.a.s.), *"Ben size, 'Şu vadinin arkasında size saldırmak isteyen süvari birlikleri var.' desem bana inanır mısınız?"* diye sordu. Hep bir ağızdan, "Evet, inanırız... Biz senin bugüne kadar yalan söylediğini hiç görmedik." diye karşılık verdiler. *"O zaman,"* dedi Hz. Peygamber, *"Ben sizi şiddetli bir azaba karşı uyarıyorum."* Bu, belki de kalabalığın hiç beklemediği bir şeydi, bocaladılar. Resûlullah'a (s.a.s.) önce amcası Ebû Leheb karşı çıktı, sonra da diğerleri. (Buhârî, Tefsîr, (Şuarâ) 2) Hâlbuki onlar çok iyi biliyorlardı ki Hz. Muhammed (s.a.s.), o güne kadar herhangi bir şekilde yalan söylememişti ve o gün de yalan söylemiyordu. Zaten ona, "Yalan söylüyorsun." da diyememişlerdi. Çünkü o, doğruluk timsaliydi, "Muhammedü'l-Emîn" idi.

Hissemize Düşenler

- Sıdk kelimesi; kişinin inancında, amelinde, niyetinde, söz, eylem ve davranışlarında samimi ve dürüst olması, hile ve sahtekârlığının bulunmaması anlamına gelir.

- Sıdk ve emanet peygamberlerde bulunması gereken en önemli vasıflardan olup, inananlar için de iman, ibadet ve ahlaki değerleri yaşamada bunlara sarılmak gerekir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.) risaleti öncesinde de sıdk ve emaneti ile tanınmış, Mekkeliler ona "Muhammedü'l-Emin" demişlerdir.

- Doğru olanlar, Allah'ın koruması altındadırlar. Allah, son ilahî kitabını insanların huzurunu sağlamak ve doğru yolda gitmelerini temin için göndermiştir.

- Doğruluk bütün iyi ve güzel şeylerin temeli, peygamberliğin dayanağı, takvanın meyvesidir.

129. GÜN:
GÜZEL AHLAK VE EVRENSEL DEĞERLER

Ayet-i Kerime ve Meali

قَدْ اَفْلَحَ مَنْ زَكّٰيهَاۙ ۞ وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسّٰيهَا

"Nefsini arındıran elbette kurtuluşa ermiştir. Onu arzularıyla baş başa bırakan da ziyan etmiştir." (Şems, 91/9-10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِى طَالِبٍ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، أَنَّهُ كَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ قَالَ: وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ لَا شَرِيكَ لَهُ وَبِذَلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمِينَ اَللّٰهُمَّ أَنْتَ الْمَلِكُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ. أَنْتَ رَبِّي وَأَنَا عَبْدُكَ ظَلَمْتُ نَفْسِي وَاعْتَرَفْتُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي ذُنُوبِي جَمِيعًا إِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ وَاهْدِنِي لِأَحْسَنِ الْأَخْلَاقِ لَا يَهْدِي لِأَحْسَنِهَا إِلَّا أَنْتَ وَاصْرِفْ عَنِّي سَيِّئَهَا لَا يَصْرِفُ عَنِّي سَيِّئَهَا إِلَّا أَنْتَ لَبَّيْكَ وَسَعْدَيْكَ وَالْخَيْرُ كُلُّهُ فِي يَدَيْكَ وَالشَّرُّ لَيْسَ

إِلَيْكَ أَنَا بِكَ وَإِلَيْكَ تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ.

Ali b. Ebû Tâlib'den rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s.) namaza kalktığında şöyle dua ederdi:

"Ben, gökleri ve yeri yaratan Allah'a hanif olarak yüzümü döndüm, ben müşriklerden değilim. Benim namazım, her türlü ibadetim, yaşamım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah'a adanmıştır. O'nun ortağı yoktur! Ben bununla emrolundum ve ben Müslümanlardanım. Allah'ım! Her şeyin sahibi ve yöneticisi sensin. Senden başka ilah yoktur. Sen benim Rabbimsin ve ben de senin kulunum. Kendime yazık ettim, günahımı itiraf ediyorum. Benim bütün günahlarımı affet. Kuşkusuz günahları senden başkası affedemez! Beni güzel ahlaka eriştir. Senden başkası güzel ahlaka eriştiremez. Kötü ahlakı benden uzaklaştır. Senden başkası kötü ahlakı benden uzaklaştıramaz. Allah'ım huzuruna geldim! Hayrın tamamı senin elindedir. Şer ile sana ulaşılamaz. Ben bütün varlığımla sana sığındım. Sen çok yücesin ve her şeyden üstünsün! Senden bağışlanma diliyorum ve tevbe ederek sana yöneliyorum." (Müslim, Müsâfirîn, 201)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz risâlet öncesinde iyi arkadaşlara sahipti ve onun cahiliyede edindiği arkadaşları da güzel ahlak sahibi kişilerdi. Bunlardan biri Sâib b. Abdullah idi. Mekke'nin fethi günü muhtemelen Müslüman olmak için Allah Resûlü'ne gelmişti. Osman b. Afvân ve Züheyr b. Ebû Ümeyye tarafından Resûlullah'ın huzuruna çıkarılan Sâib b. Abdullah, övgü dolu sözlerle Resûlullah'a takdim edilmişti. Resûlullah (s.a.s.) bu sözleri duyunca, *"Onu bana anlatmayın. O, cahiliye döneminde benim arkadaşımdı."* diyerek arkadaşını zaten tanıdığını ifade etti. Sâib ise Resûlullah'ın bu sözlerine, "Evet yâ Resûlallah, sen ne güzel dosttun!" diyerek karşılık verdi. Daha sonra da en güzel ahlakla donatılan Sevgili Peygamberimiz, cahiliye döneminde arkadaşlık yaptığı Sâib b. Abdullah'ın şu güzel niteliklerine dikkat çekti: *"Ey Sâib! Cahiliye döneminde edinmiş olduğun güzel ahlakına bak ve Müslüman olduktan sonra da aynı ahlakı koru. Misafire ikram et, yetime karşı cömert ol ve komşuna*

güzel davran." (İbn Hanbel, III, 425)

Hissemize Düşenler

- İyilik, karşılığı kat kat fazlası ile verilen bir erdemdir. Kötülüğün cezası ise misliyle verilecektir.

- İyilik yapmak insanın hayatına anlam katan, kalbe huzur veren bir eylemdir. İyilik, insanın özündeki güzel ahlakın hayata yansımasıdır.

- Mümin, kendisini en güzel bir kıvamda yaratan Rabbine şükreder ve ahlakını güzelleştirmesi için yine O'na dua eder. Kötü ahlak özelliklerinden uzak durmak ve nefsini terbiye etmek için emek sarf eder.

- İnsanın hayatına yön veren ve karakterini şekillendiren hususlardan bir tanesi arkadaşlıklarıdır. Bu nedenle güzel ahlak sahibi insanlarla arkadaşlık kurmak gerekir.

- Peygamber Efendimiz (s.a.s.), cahiliye döneminde kazanılmış olsa dahi evrensel ahlaki değerlerin korunmasına ve geliştirilmesine önem vermiştir.

130. GÜN: GÜZEL AHLAK, İMAN VE KARAKTER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَإِنَّكَ لَعَلٰى خُلُقٍ عَظِيمٍ

"Sen elbette üstün bir ahlaka sahipsin." (Kalem, 68/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müminlerin iman bakımından en mükemmeli, ahlak bakımından en güzel olanıdır." (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15)

Asr-ı Saadet'ten

610 yılının Ramazan ayıydı. Sevgili Peygamberimiz, bir süredir alışkanlık hâline getirdiği üzere yine Hira Mağarası'na çekilip tefekkür ettiği bir gün vahiy meleği Cebrail ile karşılaşmıştı. Son Peygamber'e ilk vahiy inmişti. "Yaratan Rabbinin adıyla oku!" diyen ayetlerle Kur'an nazil olmaya başlamıştı. Bu muhteşem olayın verdiği heyecan ve telaşla yüreği titreyen Peygamberimiz hemen evine, sevgili eşi Hz. Hatice'nin yanına dönmüş ve başından geçenleri ona anlatmıştı. "Kendimden korktum." demişti. Yaşadıklarına inanması ve risalet görevinin başladığını anlaması ilk anda çok zordu. Onun bu şaşkın ve endişeli hâline karşılık Hz. Hatice oldukça sakindi. Çünkü eşinden emindi,

onun gibi yüksek ahlaki meziyetlere sahip bir insanın başına gelen bu olayın kötü bir manası olacağına asla ihtimal vermiyordu. On beş yıllık eşi, çocuklarının babası, Muhammedü'l-Emin olarak bilinen, sevilen, güvenilen, kimseye zararı dokunmayan, iyilik ve merhamet timsali olan bir insandı. Bu nedenle Peygamberimizi şöyle teselli etti: "Korkma! Allah'a yemin ederim ki Allah hiçbir vakit seni utandırmaz. Çünkü sen akrabayı gözetirsin; muhtaç olanların bakımını üstlenirsin; aç ve açıkta olanı koruyup, kollarsın; misafire ikram edersin ve zor durumda kalanlara yardım edersin." (Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1)

Hissemize Düşenler

- İslâm; iman, ibadet ve güzel ahlakla kemale eren değerler manzumesidir.
- İnsanlığa güzel ahlakın ilkelerini öğreten Peygamberimiz (s.a.s.) bu konuda zirve şahsiyettir.
- Güzel ahlak; insan olmanın bir gereği, insanlığın zirvesidir.
- İmanımız ve ibadetlerimiz ahlakımıza yansımalı; güzel hâl ve hareketlerimiz, iyi niyet ve samimiyetimiz hayatımıza yön vermelidir.
- Mümin, her daim ihsan bilinciyle yani Allah'ı görürcesine yaşamalıdır.
- Güzel ahlaktan kendini mahrum eden; hayırdan, iyilikten, huzurdan da mahrum olur.

131. GÜN:
GÜZEL GİYİNMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا بَنِي اٰدَمَ قَدْ اَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاساً يُوَارِي سَوْاٰتِكُمْ وَرِيشاً وَلِبَاسُ التَّقْوٰى ذٰلِكَ خَيْرٌ ذٰلِكَ مِنْ اٰيَاتِ اللّٰهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

"Ey Âdemoğulları! Size avret yerlerinizi örtecek giysi ve süslenecek elbise verdik. Takva (Allah'a karşı gelmekten sakınma) elbisesi var ya, işte o daha hayırlıdır. Bu (giysiler), Allah'ın rahmetinin alametlerindendir. Belki öğüt alırlar (diye onları insanlara verdik)." (A'râf, 7/26)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ أَنْ يُرَى أَثَرُ نِعْمَتِهِ عَلَى عَبْدِهِ.

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah, nimetinin izinin kulunun üzerinde görülmesini sever." (Tirmizî, Edeb, 54; İbn Hanbel, IV, 438)

Asr-ı Saadet'ten

Mâlik b. Nadle, Arap Yarımadası'nın en büyük kabilelerinden Hevâzin'in bir boyu olan Cüşemoğulları'na mensuptu. Mâlik, çok varlıklı birisiydi. Ne var ki bu durum dışına yansımıyordu. Bir gün Nebî (s.a.s.) onu eski püskü kıyafetler içerisinde, pejmürde bir vaziyette görünce, *"Senin hiç malın mülkün yok mu?"* diye sormuştu. Mâlik, çok sayıda küçük ve büyük baş hayvana hatta hizmetçilere sahip olduğunu söyleyince Hz. Peygamber (s.a.s.), *"Allah sana*

mal vermişse bu malın varlığı üzerine yansımalı." demiş, Allah'ın geniş nimetlerinden kendisini ve ailesini mahrum etmemesini öğütlemişti. (İbn Hanbel, III, 474) Bunun üzerine Mâlik doğru evine gitmiş ve üzerinde yeni bir elbiseyle Peygamberimizin yanına dönmüştü. (İbn Hanbel, IV, 138) Oğlu Ebu'l-Ahvas Avf b. Mâlik de bu nebevî öğütten nasibini almış olmalı ki Kûfe'de onu görenler şık, kıymetli bir elbise giydiğini nakletmişlerdir. (İbn Sa'd, Tabakât, VI, 181)

Hissemize Düşenler

- Giyinmek, insanoğlunun tabi bir ihtiyacıdır ve insanlık tarihi kadar eskidir.
- Giyim kuşam konusunda en önemli husus beden mahremiyetini gözetmek, insan onurunu korumaktır.
- Elbise insanın kemalini tamamlayan bir ziynettir. Müslüman daima temiz, sade ve özenli giyinmelidir.
- Giyinme şekli, coğrafyaya ve geleneksel farklılıklara göre değişkenlik arz edebilir. Ama giyside tevazu, zarafet ve temizliğe dikkat etmek Müslümanlar için değişmez ilkelerdir.
- Nimetleri yerli yerinde kullanmak Allah'a olan saygı ve şükür ifadesinin göstergesidir.
- Elbise, bedenimizi; iyi ahlak da gönlümüzü kötülüklerden koruyan bir zırhtır.

132. GÜN:
GÜZEL SÖZ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ اَحْسَنُ قَوْلاً مِمَّنْ دَعَآ اِلَى اللّٰهِ وَعَمِلَ صَالِحاً وَقَالَ اِنَّنِي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

"Allah'a çağıran, dine ve dünyaya yararlı iş yapan ve 'Ben Müslümanlardanım' diyenden daha güzel sözlü kim vardır?" (Fussilet, 41/33)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ.

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Güzel söz sadakadır." (Buhârî, Cihâd, 128; Müslim, Zekât, 56)

Asr-ı Saadet'ten

Bir öğle vaktiydi. Hz. Nebî (s.a.s.) namaz için hazırlık yapıyordu. Bilâl ezan okumak üzereydi. Medine'nin son aylardaki yoğunluğunu daha da artıracak bir olay meydana geldi. Sayıları yetmiş ile seksen arasında değişen kalabalık bir grup atları, develeri ve yayalarıyla birlikte Medine Mescidi'ne yaklaştı. Bir kısmı mescide girerken bazıları uzakta bekledi, bir kısmı ise seslerinin çıkabildiği kadar bağırarak hâne-i saadetin arka tarafından Peygamberimize seslendiler. Gürültüyü duyan Peygamberimiz, büyük bir sükûnetle abdestini tamamladı ve mescide yöneldi. Hz. Bilâl şaşkınlık içerisinde bir taraftan öğle ezanını okudu, bir taraftan da gelen grubu süzdü. Cemaat toplanmıştı. Allah

Resûlü (s.a.s.), her zamanki gibi öne geçti ve namazı kıldırdı. Selam verdikten sonra hiçbir şeyle ilgilenmeden evine yöneldi. İçeri girdi. İki rekât namaz kıldı. Sonra tekrar mescide geldi ve mescidin orta yerine, sonradan "elçiler sütunu" denilen direğin yanına geldi ve durdu. Kalabalık gruba yöneldi: "*Buyrun, şimdi söyleyin, ne istiyorsunuz?*" buyurdu. İçlerinden birisi: "Şairlerimiz ve hatiplerimizle geldik. Biz över, biz yereriz. Sizinle hesaplaşmaya geldik!" dedi. Peygamberimiz: "*Ancak Allah över, Allah yerer! Diyeceklerinizi deyin bakalım.*" karşılığını verdi.

Gelenler, Arap kabilelerinin en büyüklerinden olan Temîmoğulları'nın ileri gelenleriydi. Kalabalık grup, önce Medine'de tutsak olan yakınlarını ziyaret etmişler, ardından da mescide yönelerek kendi evinde Hz. Peygamber'e devrin en etkili silahıyla meydan okumak üzere büyük bir hışımla yığılmışlardı. İçlerinde kabilelerinin en seçkin hatipleri ve şairleri vardı. Araplar arasında büyük itibar sahibi olan liderleri Akra' b. Hâbis'in işaretiyle ayağa kalkan Temîmliler, kabilelerini övüyor, cahiliye değerlerini yükselten şiirler söylüyorlardı. Allah Resûlü (s.a.s.), "Peygamber'in hatibi" unvanına sahip olan şair sahâbî Sâbit b. Kays'la ve gözde şairi Hassân b. Sâbit'le onlara cevap verdi. Karşılıklı uzayan söz düellosunda, Temîmoğulları'nın önde gelenleri cahiliyeyi överken Peygamberimizin şairleri de İslâm'ın üstünlüklerini ve güzelliklerini en veciz şekilde anlatan konuşmalar yapıyordu. Nihayet kalabalık grup, kendi aralarında görüşmek üzere izin istediler. Ve sonunda Müslüman hatiplerin daha güçlü ve daha dirayetli olduğunu, dile getirdiklerinin de hak olduğunu söyleyerek İslâm'ı kabul ettiler. Bu kararla, Arap Yarımadası'nın Medine'den öte Irak'a kadar olan doğu bölgesi İslâmlaşmış oldu. Sözle gelen fetih, yarımadayı kuşatmıştı.

Hissemize Düşenler

- Dil, Allah'ın insana vermiş olduğu en büyük nimetlerdendir.
- Dil emanetine, Allah'ın razı olacağı şekilde sahip çıkmalı; kelime-i şehadetle imanımızı ilan ettiğimiz dilimizi iyilik için kullanmalıyız.
- Kalbimizdeki imanın güzelliği zihnimize, gözümüze, elimize, dilimize hasılı bütün bedenimize yansımalıdır.
- Söz, özün aynasıdır. Güzel, anlamlı ve faydalı söz söyleyebilmek; gönlün ve zihnin temiz tutulmasına bağlıdır.
- Yalan söylemek, iftira, gıybet ve alay etmek, anlamsız ve boş konuşmak gibi her türlü çirkin ve ölçüsüz sözler lisanın afetleridir.
- Sadece sözlerimizin değil; konuşmamız gerekirken susmamızın, susmamız gerekirken konuşmamızın yani dil nimetinin hesabı kıyamet günü mutlaka sorulacaktır.

133. GÜN:
HAC

Ayet-i Kerime ve Meali

فِيهِ اٰيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ اِبْرٰهِيمَ ۚ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ اٰمِناً وَلِلّٰهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ اِلَيْهِ سَبِيلاً وَمَنْ كَفَرَ فَاِنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

"Orada apaçık deliller, İbrahim'in makamı vardır. Oraya giren emniyette olur. Gitmeye gücü yetenin o evi ziyaret etmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır. Kim inkâr ederse bilmelidir ki, Allah bütün âlemlerden müstağnidir." (Âl-i İmrân, 3/97)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ: أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اَلْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah tarafından kabul edilmiş haccın karşılığı ancak cennettir." (Buhârî, Umre, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Hac ibadeti, Yüce Allah'ın, *"Yoluna gücü yetenlerin Beyt'i haccetmeleri, insanlar üzerinde Allah'ın bir hakkıdır."* (Âl-i İmrân, 3/97) ayeti ile farz kılınmıştır. Bu ayet indiği zaman Allah Resûlü (s.a.s.), ashâbına bir hutbe okumuş ve *"Ey insanlar! Hac size farz kılındı, haccedin!"* buyurmuştur. Bunun

üzerine Temîmli sahâbî Akra' b. Hâbis, "Her sene mi ey Allah'ın Resûlü?" diye sormuş, Resûlullah (s.a.s.) sükût ettikten sonra Akra'ın sorusunu üç defa tekrarlaması üzerine, "*Evet deseydim her sene hac yapmanız gerekirdi ve siz buna güç yetiremezdiniz! Fakat hac ömürde bir defadır. Fazlası ise nafiledir.*" demiş ve şu uyarıda bulunmuştur: "*Ben sizi serbest bıraktığım müddetçe, siz de beni serbest bırakın. Sizden önceki ümmetler, başka bir sebeple değil, gereksiz çok soru sormaları ve peygamberleriyle ihtilâfa düşmeleri sebebiyle helâk oldular. Sizden bir şey istediğim zaman, gücünüzün yettiği kadarıyla onu yapın! Size bir şeyi yasakladığımda da derhâl onu terk edin!*" Bunun üzerine Allah Teâlâ, "*Ey iman edenler açıklandığı zaman size zorluk verecek şeyleri sormayın.*" (Mâide, 5/101) ayetini indirmiştir. (Müslim, Hac, 412; Tirmizî, Hac, 5)

Hissemize Düşenler

- Hac ibadeti, gerekli şartları taşıyan Müslümanlar için ömürde bir defa farzdır.
- Hac, kulun Rabbine gönülden yönelişini ifade eder.
- Hac, bir daha dönmemek üzere bütün kötülüklerden arınma azmi ve kararlılığıdır.
- Hacdaki her bir menasikin, suretten ziyade bize kazandırmak istediği bir ruhu, taşıdığı nice anlamları vardır.
- Hac bir kulluk izharıdır, bir teslimiyet göstergesidir, sabır ve irade eğitimidir, bir şükür ifadesidir, adeta mahşerin bir provasıdır.
- Hacı olabilmek kadar hacı kalabilmek de önemlidir.
- Kişi dinî hükümleri elinden geldiğince yerine getirmelidir.
- Gereksiz soru sormak tavsiye edilmemiştir.

134. GÜN:
HADDİ AŞMAMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا اِنَّ اللهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

"Sizinle savaşanlarla siz de Allah yolunda savaşın, fakat aşırılığa sapmayın; Allah aşırılığa sapanları sevmez." (Bakara, 2/190)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ نَافِعٍ: أَنَّ عَبْدَ اللهِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) أَخْبَرَهُ: أَنَّ امْرَأَةً وُجِدَتْ فِي بَعْضِ مَغَازِي النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مَقْتُولَةً، فَأَنْكَرَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَتْلَ النِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ.

Nâfi'den nakledildiğine göre, Abdullah b. Ömer ona şunları anlatmıştır: "Hz. Peygamber'in (s.a.s.) katıldığı savaşlardan birinde öldürülmüş bir kadın bulundu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) savaşta kadınların ve çocukların öldürülmesini yasakladı." (Buhârî, Cihâd, 147)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin sekizinci senesinde bir barış elçisi, zulmün, kula kulluğun ve sömürünün hüküm sürdüğü topraklara doğru ilerliyordu. Elindeki meşaleyle karanlığı yarıyor, göklerin ve yerin nuru olan Allah'tan gelen aydınlığı diğer insanlara ulaştırmanın heyecanını yüreğinde taşıyordu. Bu barış elçisinin adı Hâris b. Umeyr idi. Diğer bir ifadeyle o, Allah'ın Elçisi'nin elçisi idi. Rumların yani Bizans'ın bir şehri olan Busrâ'ya gidiyordu. Busrâ valisi Şurahbîl b. Amr

ile görüşecek, İslâm'ın aydınlık çağrısını kendisine iletecek ve Peygamberimizin dine davet mektubunu teslim edecekti. Ama Şurahbîl, onu büyük bir kibir ve küstahlıkla karşıladı. Hâris b. Umeyr'in kendisine takdim ettiği bu hayat iksirini elinin tersiyle itti. Hz. Peygamber'den kendisine ulaşan ve çağlar ötesine erişecek olsa milyarlarca elin uzanıp "Bana ver!" diye yalvaracağı o güzide mektubu parçalayıp yere attı. Bununla da yetinmedi, adamlarına dönerek Hâris b. Umeyr'i gösterdi ve götürüp boynunu vurmalarını emretti. (Vâkıdî, Meğâzî, II, 755) İşte o an Şam toprakları Hâris b. Umeyr'in kanıyla boyandı.

Çok geçmeden Medine'de üç bin kişilik bir ordu hazırlandı. Peygamberlerine gösterilen saygısızlığı asla affetmeyen, içlerinden birine yapılan bir haksızlığı kendilerine yapılmış sayan ve bu hususta zalimi ikaz etmek üzere yola koyulan ashâb-ı kirâmdı bunlar! Şam bölgesine doğru yola koyulurken Vedâ tepesinde kendilerini uğurlayan Peygamberleri onlara şu uyarılarda bulunuyordu: *"Allah'ın adıyla savaşa çıkın. Allah'ın düşmanlarıyla ve Şam'daki düşmanlarınızla savaşın. Onların arasında manastırlarda insanlardan uzaklaşarak inzivaya çekilmiş kimseler bulacaksınız, din adamı olan bu kimselere dokunmayın. Ayrıca şeytanın kendilerini yönlendirdiği hain kimselerle karşılaşacaksınız. Onlarla savaşın. Ama sakın bir kadını, bir çocuğu veya bir ihtiyarı öldürmeyin. Tek bir ağaç bile kesmeyin. Hurmalıkları talan etmeyin. Evleri yıkmayın."* (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IX, 154)

Müslüman barış ve adalet için adım atardı, savaşırken bile masumu korur ve ahlaklı davranırdı. İntikam duygusuyla hareket etmek Müslümanlara yaraşmazdı. Allah Resûlü'nün elçisini öldüren Şurahbîl b. Amr bile şayet kula kulluktan vazgeçecek olursa ona dokunulmayacak, intikam alınmayacaktı. (İbn Sa'd, Tabakât, II, 128) Nitekim onlar "es-Selâm" olan Allah'ın adıyla hareket ediyorlardı. Sahip oldukları ruh onları, sıradan bir benlik davası gütmekten men ediyordu.

Hissemize Düşenler

- Dîn-i mübîn-i İslâm'ın gayesi öldürmek değil, yaşatmaktır. İslâm'da barış güven daima savaştan önce gelir.
- İslâm silahla korkutarak değil, yüce hakikatleri sayesinde gönülleri fethederek yayılmıştır.
- İslâm'ın savaş anlayışı mukaddesatı korumak, haksızlığa, zorbalığa, zulme engel olmak, insanca bir hayatı temin etmek gibi ulvi gayelere dayanır.
- İslâm, insanlığa savaş ahlakını öğreten bir dindir.
- Bugün savaş altında inleyen bölgelerde masumlara yönelik acımasız saldırılar, kadın ve çocukları hedef alan istismarlar göstermektedir ki, modern dünya, savaş ahlakına muhtaçtır.
- İnancımıza göre savaş esnasında çocuklar, kadınlar, yaşlılar ve hastalar öldürülemez.
- Mabedlere, masum halkın yaşadığı evlere, hayvanlara ve ağaçlara zarar verilmez.

135. GÜN:
HAK VE BATIL

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ اِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقاً

"De ki: 'Hak geldi batıl yıkılıp gitti! Zaten batıl yıkılmaya mahkûmdur.' " (İsrâ, 17/81)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: سَأَلْتُ أَوْ سُئِلَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَيُّ الذَّنْبِ عِنْدَ اللهِ أَكْبَرُ؟ قَالَ: أَنْ تَجْعَلَ لِلّٰهِ نِدًّا وَهُوَ خَلَقَكَ.

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) anlatıyor: Resûlullah'a (s.a.s.) "Allah katında en büyük günah nedir?" diye sordum. *"Seni yarattığı hâlde Allah'ın bir denginin olduğunu kabul etmendir."* buyurdu. (Buhârî, Tefsîr, (Furkân) 2)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethedildiği gün Resûlullah, Mekke ehlinin şaşkın ve tedirgin bakışları arasında mağrur bir fatih gibi değil, son derece mütevazı bir kul olarak Kâbe'ye doğru ilerlemeye başladı. Devesinin üzerindeydi ve terkisinde Üsâme b. Zeyd vardı. (Dârimî, Menâsik, 43) Karşıdan Kâbe bütün azametiyle göründüğünde Allah Resûlü, devesinden inmeden elindeki asâsını yukarı doğru kaldırarak Hacerülesved'i selamladı, tekbir getirdi. Müslümanlar da tekbir getirdiler. Mekke tekbir sesleriyle inliyordu. Bu arada müşrikler, bir dağın tepesinde olup biteni ibretli gözlerle takip ediyorlardı. Derken Hz. Peygamber (s.a.s.) Beytullah'ı tavafa başladı. Devesinin yularını Muhammed b.

Mesleme tutuyordu. Resûlullah, her bir şavtta Hacerülesved'i selamlıyordu. (Vâkıdî, Meğâzî, II, 829)

Tavaf bitince Peygamberimiz, Makâm-ı İbrâhîm'e doğru yöneldi. Orada iki rekât namaz kıldı. Daha sonra amcası Hz. Abbâs'ın kuyudan çektiği ve kendisine takdim ettiği zemzemi aldı ve içti. Ardından gelen müminlerin eşliğinde Safâ tepesine çıktı ve kendisine bu büyük fethi nasip eden Rabbine dua etmeye başladı. (Ebû Dâvûd, Menâsik, 45; İbn Hişâm, Sîret, V, 79-80)

Resûlullah (s.a.s.), sa'y bittikten sonra, tekrar Kâbe'ye geldi. Elindeki asâsıyla, *"Hak geldi, batıl yok oldu. Zaten batıl yok olmaya mahkûmdur. (İsrâ, 17/81) Hak geldi; batıl ne yoktan var eder; ne de yok olanı iade eder."* diyerek Kâbe'nin avlusunda yer alan üç yüz altmış putu birer birer devirmeye başladı. Hübel, Menât, Lât, Uzzâ ve diğerleri... Dokunduğu put hemen yüz üstü yere düşüyordu. (Buhârî, Mezâlim, 32)

En büyük put Hübel parça parça edilirken Hz. Ebû Bekir'in damadı Zübeyr b. Avvâm, Ebû Süfyân'a dönerek, "Heey Ebû Süfyân! Hübel parça parça edildi. Hâlbuki Uhud gününde sana zaferi onun getirdiğine inanmaktaydın!" diye bağırdı. (Vâkıdî, Meğâzî, II, 832) Ebû Süfyân derin bir iç çekti ve belki de yıllar önce Uhud kayalıkları üzerinde, "Ey Hübel! Yüce olan sensin!" diye bağırdığı aklına geldi. (Buhârî, Meğâzî, 17) Meğer ne boş şeylerin peşinden gitmişlerdi. Neyse ki şimdi kendisi de o kutlu yolun bir neferi olmuştu.

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimizin güzel isimlerinden biri de el-Hakk'tır. Hak; sonsuz adaletin, değişmez hakikatin, ebedi gerçeğin sahibi demektir.

- İslâm son hak dindir. Kur'an-ı Kerim son hak kitaptır. Peygamber Efendimiz son hak peygamberdir. Her biri Allah'tan gelen ve en ufak bir şüphe barındırmayan gerçekleri insanlığa aktarmıştır.

- Hak ve batıl, gerçek ile yalan, doğru ile yanlış bize Kur'an-ı Kerim'de ve Peygamberimizin sünnetinde öğretilmiştir.

- Hakkın olduğu yerde batıl tutunamaz. Batıl yani köksüz ve değersiz bilgi, yalan ve yanlış inanç, yok olmaya mahkumdur.

- Müminler olarak görevimiz hakkı yüceltmek, batıla karşı mücadele etmektir.

136. GÜN:
HAK DUYARLILIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ اِلَّا بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ حَتّٰى يَبْلُغَ اَشُدَّهٗ ۚ وَاَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْميزَانَ بِالْقِسْطِ ۚ لَا نُكَلِّفُ نَفْساً اِلَّا وُسْعَهَا وَاِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى ۚ وَبِعَهْدِ اللّٰهِ اَوْفُوا ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِه لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۙ

"Rüşdüne erişinceye kadar yetimin malına, onun iyiliğine olmadıkça el sürmeyin. Ölçü ve tartıyı adaletle yapın. Biz herkese ancak gücünün yettiği kadarını yükleriz. Söz söylediğiniz zaman, yakınlarınız hakkında bile olsa, adaletli olun. Allah'a verdiğiniz sözü eksiksiz yerine getirin. İşte düşünüp öğüt alasınız diye Allah size bunları emretti." (En'âm, 6/152)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ خَمْسٌ رَدُّ السَّلَامِ، وَعِيَادَةُ الْمَرِيضِ، وَاتِّبَاعُ الْجَنَائِزِ، وَإِجَابَةُ الدَّعْوَةِ، وَتَشْمِيتُ الْعَاطِسِ

Ebû Hüreyre (r.a.) Resûlullah'tan (s.a.s.) şöyle işittiğini rivayet etmiştir:

"Müslümanın Müslüman üzerindeki hakkı beştir: Selamı almak, hastayı ziyaret etmek, cenazeye katılmak, davet edildiğinde gitmek ve aksırana dua

etmektir." (Buhârî, Cenâiz, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Abdullah b. Amr b. el-Âs (r.a.), genç, ilmi ve ibadeti seven, güçlü bir sahâbî idi. Peygamberimiz de onu çok severdi. Bir müminin ibadet etmesi şüphesiz çok kıymetliydi ama her şeyin bir ölçüsü vardı. Abdullah, devamlı oruç tutmaya, gece gündüz demeden namaz kılmaya ve eşiyle hiç ilgilenmemeye başlayınca, bu durum babası Amr b. el-Âs'ın (r.a.) dikkatini çekti. Gelininin hatırını sordu ve aile huzurlarının yerinde olup olmadığını öğrenmek istedi. Ama ince bir sitem ve serzenişle karşılaştı. Derhal Peygamberimize gelerek Abdullah ile görüşmesini ve ona rehberlik edip nasihatte bulunmasını rica etti. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) Abdullah b. Amr ile konuştu: "*Hiç ara vermeden, peş peşe sürekli oruç tutuyor, geceleri de sürekli namaz kılıyormuşsun. Aman böyle yapma. Çünkü senin üzerinde gözünün hakkı var, nefsinin hakkı var, ailenin hakkı var. Oruç tut, tutmadığın günler de olsun. Namaz kıl, uykunu da uyu. On günde bir oruç tutsan, diğer dokuz gün için de sevap alırsın.*"

Genç ve azimli haliyle Abdullah hemen atıldı: "Yâ Resûlallah! Ben dediklerinden daha fazlasını yapabilecek kadar güçlüyüm!" Resûlullah, "*O zaman Davud Peygamber'in orucu gibi oruç tut.*" dedi. Abdullah sordu: "Davud Peygamber nasıl oruç tutardı Ey Allah'ın Resûlü!" Resûlullah, "*Davud Peygamber bir gün oruç tutar, bir gün tutmazdı. Düşmanla karşılaştığı zaman da kaçmazdı.*" cevabını verdi.

Abdullah, bu cevap karşısında şaşırmıştı. Nafile ibadet ve taatte bulunmaya çalışırken üzerinde hakkı bulunan kimseleri ihmal ediyor ve sadece kendisini düşünmüş oluyordu. Allah'a yaklaşmaya gayret ederken, kul hakkına riayet etmeyerek sevdiklerinden uzaklaşıyordu. Ayrıca kesintisiz oruç tutmakla güçsüz düşüp düşmanla mücadele gerektiğinde aciz kalabilirdi: "Böyle bir durumda düşmanla mücadeleden geri kalmayacağımı kim garanti edebilir ki!" dedi. Abdullah'ın gerçeği fark etmesi üzerine, Peygamber Efendimiz konuşmayı şöyle nihayetlendirdi: "*Hiç ara vermeden, her gün oruç tutan, oruç tutmuş sayılmaz.*" (Buhârî, Savm, 56-57; Müslim, Sıyâm, 186)

Hissemize Düşenler

- Hak; Rabbimize, kendimize, insanlara, hayvanlara, bitkilere, hasılı bütün kâinata karşı olan görev ve sorumluluklarımızın özlü bir ifadesidir.
- İnsanca bir hayat yaşamak ve huzurlu olmak haklara riayet etmekle mümkündür.
- Hakları gözetelim ki hakkımız gözetilsin.
- Hak duyarlılığını yitirmek, kendi menfaati için bir başkasının hakkını göz ardı etmek en büyük kayıplardan biridir.
- Hakları çiğneyen ve bilerek haksızlık eden insan önce kendisine zulmetmiştir.
- Kıyamet gününde her hak sahibine hakkı eksiksiz verilecek, kimseye zerre miktarı haksızlık edilmeyecektir.

137. GÜN:
HAKSIZ KAZANÇ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَتَرٰى كَثِيراً مِنْهُمْ يُسَارِعُونَ فِي الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَاَكْلِهِمُ
السُّحْتَ لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Onlardan birçoğunun günaha girmede, haksızlık etmede ve haram yemede birbirleriyle yarıştıklarını görürsün. Yapmakta oldukları şey ne kötüdür!" (Mâide, 5/62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَقُولُ:
اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْفَقْرِ وَالْقِلَّةِ وَالذِّلَّةِ، وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ
أَظْلِمَ أَوْ أُظْلَمَ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle dua ediyordu:

"Allah'ım! Fakirlikten, yokluktan ve zilletten sana sığınırım. Haksızlık etmekten ve haksızlığa uğramaktan da sana sığınırım." (Ebû Dâvûd, Vitr, 32)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.) döneminde ve sonraki dönemlerde, zekâtı tahsil eden resmî görevliler vardı. Kendilerine "âmil" de denilen bu kimseler ile Allah yolunda savaşanlar, borçlular ve yolda kalmışlar, zengin bile olsalar zekât alabileceklerdi. (Ebû Dâvûd, Zekât, 25) Zekât memurları fakir oldukları için değil, yaptıkları işin karşılığı olarak zekâttan belli bir pay alıyorlardı. Bir de

topladıkları zekât mallarında onların gözü kalmamalıydı. Bunun dışında herhangi bir maaş almak şöyle dursun, hediye dahi alamıyorlardı. Aksi takdirde aldıkları hediyelerin hesabı kendilerine sorulmaktaydı. Çünkü bu durum, resmî görevi kullanarak haksız kazanç elde etmek olarak değerlendiriliyordu. Yaptıkları işin düzenini ve hassasiyetini bozabilir, adaletsizliğe ya da adam kayırmaya sebep olabilirdi.

Bir defasında Resûlullah (s.a.s.), Abdullah b. el-Lütbiyye'yi Süleymanoğulları'nın zekâtını toplamakla görevlendirmişti. Bu sahâbî, zekâtları toplayıp geldiğinde, "Şu sizin, bu da bana hediyedir." deyince, Resûlullah minbere çıktı, Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra şöyle buyurdu: *"Görevli olarak gönderdiğim kimseye ne oluyor da, 'Şu sizin, bu da bana hediyedir.' diyor! Babasının veya annesinin evinde otursa da bir baksaydı! Ona yine hediye gelir miydi? Asla! Allah'a yemin olsun ki, sizden kim (topladığı zekât mallarından) hak etmediği bir şey alırsa, kıyamet günü aldığı şey (vebal olarak) sırtına yüklenecektir."* (Müslim, İmâre, 26; Buhârî, Hıyel, 15)

Hissemize Düşenler

- Mümin, kazanç elde etme konusunda helal-haram duyarlılığına sahip olmalıdır.
- Alın teri ile helal yoldan kazanç elde etmek için çalışmak kutsaldır.
- Kazanmak için her yolu ve her şeyi mubah görmek mümin inancı ve ahlakıyla bağdaşmaz.
- Bu dünyadaki varlık gayemiz sadece kazanmak ve servet biriktirmek değildir.
- Kazancın helal yoldan elde edildiği gibi helal olana harcanması gerekir.

138. GÜN:
HASET

Ayet-i Kerime ve Meali

اَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلٰى مَآ اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِهٖ ۚ فَقَدْ اٰتَيْنَآ اٰلَ
اِبْرٰهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَاٰتَيْنَاهُمْ مُلْكاً عَظِيماً

"Yoksa onlar, Allah'ın lütfundan verdiği şeylerden dolayı insanlara haset mi ediyorlar? Oysa İbrahim soyuna da kitabı ve hikmeti verdik ve onlara büyük bir hükümranlık bahşettik." (Nisâ, 4/54)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِيَّاكُمْ
وَالْحَسَدَ فَإِنَّ الْحَسَدَ يَأْكُلُ الْحَسَنَاتِ كَمَا تَأْكُلُ النَّارُ الْحَطَبَ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hasetten sakının. Çünkü ateşin odunu yakıp tükettiği gibi haset de iyi amelleri yakar, bitirir." (Ebû Dâvûd, Edeb, 44)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) bir Medine sabahında yine ashâbıyla oturuyor, onlara anlatıyor, öğretiyor, dinliyor ve cevaplıyordu. Bir ara durdu ve *"Şimdi yanınıza cennetlik bir adam geliyor!"* dedi, sahâbîler, ensardan bir zâtın geldiğini gördüler. Sakalından, aldığı abdestin suyu damlayan, terliklerini eline almış bir sahâbî idi bu. Başka bir gün, ashâbı ile otururken Peygamber (s.a.s.) yine aynı şeyi söyledi: *"Şimdi yanınıza cennetlik bir adam geliyor!"* Gelen, yine aynı şahıstı. Üçüncü gün de aynı olay tekrar etti. Peygamberimiz o günkü sohbetini

bitirip meclisten ayrılınca sahâbîler de dağılmaya başladı. Genç sahâbîlerden Abdullah b. Amr (r.a.), Resûlullah Efendimizin cennetlik olduğunu söylediği zâtın peşine düştü. Onu cennetlik yapan şeyi öğrenmek istiyordu. Fakat soruyu doğrudan, bu şekilde de soramazdı. Aklına bir çare geldi. Gidip o zâta, "Üç gün eve gitmeyeceğime yemin ettim. Eğer uygun görürsen bu süre geçene kadar seninle kalabilir miyim?" dedi. Cennetlik sahâbî, Abdullah'ın bu teklifini kabul etti.

Üçüncü gün sonunda Abdullah, misafiri olduğu bu adamın gece namazına kalktığını görmediğini, sabah namazına kadar uyuduğunu, sadece yatağında sağa sola dönerken Allah'ı zikrettiğini ve tekbir getirdiğini fark etti. O günleri anlatırken de şöyle dedi: "Gerçi konuşmaları esnasında sadece güzel şeyler söylediğini işittim. Üç gece geçince yaptığı ibadetleri neredeyse küçümseyecektim. Bunun üzerine ona dedim ki: "Aslında ben babamla tartışmadım. Ancak Allah Resûlü üç kere, 'Cennetlik bir adam geliyor.' dedi, üçünde de sen çıktın geldin. Ben de senin yanında kalıp ne yaptığını görmek ve aynısını yapmak istedim. Ancak görüyorum ki sen çok da fazla bir şey yapmıyorsun. Seni Peygamber'in (s.a.s.) söylediği bu dereceye ulaştıran nedir?" "Sadece gördüklerin." dedi adam sakince. Bu cevap üzerine yanından ayrıldım. Fakat çok uzaklaşmadan beni geri çağırdı ve şöyle dedi: "Ancak bir şey daha var. Ben kalbimde hiçbir Müslümana karşı kin, nefret ve samimiyetsizlik bulundurmam ve Allah'ın kendisine ihsanda bulunduklarından dolayı hiç kimseye haset etmem." Bunun üzerine Abdullah b. Amr dedi ki: "İşte seni yücelten bu! Bizim yapamadığımız da bu!" (İbn Hanbel, III, 166)

Hissemize Düşenler

- Haset, kıskançlık ve çekememezlik, kişiyi hüsrana sürükleyen kötü bir haslettir. İnsanın iyiliklerini yok eder.
- Haset; kardeşlik ahlakıyla bağdaşmayan, bencilliği körükleyen çirkin bir huydur.
- Haset insanın kalbini karartan, gözünü kör eden bir hastalıktır.
- Hasedin ilacı şükür, sabır, kanaat ve tevazudur. Allah'ın başkalarına verdiği nimetlere değil, bize verdiği nimetlere odaklanarak mutlu olmaktır.
- Bize düşen, Allah'ın tertemiz emanet ettiği zihnimizi, gönlümüzü, hasılı fıtratımızı korumaktır.

139. GÜN:
HASTA ZİYARETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

...وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوٰى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ
وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

"... İyilik ve takvada yardımlaşın. Günah ve düşmanlıkta yardımlaşmayın. Allah'a karşı gelmekten sakının. Çünkü Allah'ın cezası çetindir." (Mâide, 5/2)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ وَعَادَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ مُحْتَسِبًا بُوعِدَ مِنْ
جَهَنَّمَ مَسِيرَةَ سَبْعِينَ خَرِيفًا.

Enes b. Mâlik'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kim güzelce abdest alır ve sevabını Allah'tan umarak hasta olan Müslüman kardeşini ziyaret ederse, yürünerek yetmiş yılda kat edilecek bir mesafe kadar cehennemden uzaklaştırılır." (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Abdullah b. Ömer, Sa'd b. Ebû Vakkâs ve Abdullah b. Mes'ûd'un da içinde bulunduğu sahâbîlerle birlikte oturuyordu. O esnada Medineli Müslümanlardan biri içeri girip selam verdi ve geri döndü. Allah Resûlü (s.a.s.) ona seslendi: *"Ensarın kardeşi! Kardeşim Sa'd b. Ubâde nasıl?"* Medineli zât, "İyi!" dedi. Bunun üzerine Rahmet Elçisi yanındakilere dönerek, *"Aranızdan kim onu ziyaret edecek?"* diye sordu ve ayağa kalktı.

Onunla birlikte ayağa kalkan Abdullah b. Ömer bundan sonraki gelişmeleri şöyle anlatmaktadır: "On küsur kişiydik. Üstümüzde başımızda ayakkabı, mest, takke ve gömlek de yoktu. Bu çorak toprakta yürüyerek hasta olan Sa'd b. Ubâde'nin evine vardık. Başına toplanan yakınları hemen etrafından çekildiler. Resûlullah (s.a.s.) ve beraberindekiler yanına yaklaştı. (Müslim, Cenâiz, 13) Sa'd'ın etrafındaki kalabalığı gören Allah Resûlü, *'Allah'ın hükmü gerçekleşti mi? (Vefat etti mi?)'* diye sordu. 'Hayır, ey Allah'ın Resûlü!' dediler. Allah Resûlü ağlamaya başladı. Resûlullah'ın ağladığını gören sahâbîler de ağladılar. Bunun üzerine, *'İşitmiyor musunuz? Allah gözyaşından ve kalbin hüzünlenmesinden dolayı kimseye azap etmez. Ancak -diline işaret ederek- işte bundan dolayı azap eder veya merhamet eder.'* buyurdu." (Müslim, Cenâiz, 12)

Hissemize Düşenler

- Müslümanlar birbirleri üzerindeki hakları gözetmelidirler.
- Yüce Rabbimizin emaneti olan bedenimizi, sağlığımızı korumalıyız.
- Hastalık da bir nimettir; sabredip Allah'a sığındığımızda günahlarımıza kefaret olur, bize sevap kazandırır.
- Hastalandığımızda tedaviye başvurmalı, Eyüp (a.s.) gibi Rabbimize iman ve teslimiyetimizi izhar etmeliyiz.
- Hastalık hepimiz içindir. Bu yüzden hasta ziyaretini asla ihmal etmemeliyiz.
- Dilimize her daim sahip çıkmalıyız; onu boş sözlerle heba etmemeli, kötü sözlerle kirletmemeliyiz.

140. GÜN:
HASTALIK VE TEDBİR

Ayet-i Kerime ve Meali

الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِينِ ۞ وَالَّذِي هُوَ يُطْعِمُنِي
وَيَسْقِينِ ۞ وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِينِ ۞ وَالَّذِي
يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِينِ

"O, beni yaratan ve bana doğru yolu gösterendir. Beni yediren ve içirendir. Hastalandığım zaman bana şifa verendir. Canımı alacak olan, sonra beni yeniden diriltecek olandır." (Şuarâ, 26/78-81)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): نِعْمَتَانِ
مَغْبُونٌ فِيهِمَا كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، اَلصِّحَّةُ وَالْفَرَاغُ.

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İki nimet vardır ki, pek çok insan bunları değerlendirmede aldanır: sağlık ve boş vakit!" (Buhârî, Rikâk, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Halife Hz. Ömer (r.a.), hicretin on yedinci senesi rebîülâhir ayında tebaasının durumunu teftiş etmek üzere Şam bölgesine yani günümüzde Filistin, Ürdün ve Suriye'yi kapsayan geniş bölgeye doğru yola çıkmıştı. Beraberinde sahâbeden bir grup da vardı. Bugün Ürdün sınırları içinde yer alan Yermük yakınlarına vardığı zaman ordu komutanı Ebû Ubeyde b. Cerrâh

(r.a.) ve arkadaşları kendisini karşıladılar ve o bölgede veba salgını olduğunu haber verdiler. Hz. Ömer konuyu ashâb ile istişare etmeye karar verdi. İlk olarak muhacir sahâbîlerle görüştü. Bu grup oraya girmek veya geri dönmek hususunda anlaşmazlığa düştüler. Bazıları, "Bir iş için çıkmışsın, artık o işten geri dönmeni doğru bulmayız." derken, bir kısmı da "Beraberinde Resûlullah'ın arkadaşları ve diğer birçok insan var, bunca insanı böylesi bir vebanın üzerine götürmeni doğru bulmayız." dediler. Ardından ensarla görüştü. Onlar da muhacirler gibi kararsızdı. Daha sonra Hz. Ömer, Mekke'nin fethinden sonra Medine'ye hicret eden Kureyş yaşlılarından mevcut olanları çağırdı. Çağrılan son istişare grubundan hiç kimse muhalefet etmeden Hz. Ömer'e ittifakla, "İnsanları geriye döndürmenin ve halkı bu veba tehlikesine atmamanın doğru olduğunu düşünüyoruz." dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer, insanlara şöyle bir duyuru yaptırdı: "Ben sabahleyin bineğime binip geri döneceğim, siz de buna göre sabaha hazırlığınızı yapın!"

İlanı duyan Ebû Ubeyde b. Cerrâh, Hz. Ömer'e gelerek, "Allah'ın kaderinden mi kaçıyorsun?" dedi. Hz. Ömer, "Keşke bunu senden başkası söyleseydi! Allah'ın kaderinden yine Allah'ın kaderine kaçıyoruz. Söyle bakalım; şayet senin develerin olsa, iki yamacı olan bir vadiye otlatmak için indirsen, o yamaçlardan biri yeşillik, diğeri ise çorak olsa, sen develeri yeşillik yerde gütsen de Allah'ın kaderiyle, otsuz yerde de gütsen yine Allah'ın kaderi ile gütmüş olmaz mısın?" dedi. Büyük komutan bu söz üzerine ikna oldu. Geniş kapsamlı istişare esnasında bilgin sahâbîlerden Abdurrahman b. Avf çıkageldi ve "Bu hususta Allah Resûlü'nün şöyle buyurduğunu duymuştum dedi: *'Bu hastalığın bir yerde çıktığını işittiğiniz zaman oraya girmeyiniz. Hastalık sizin bulunduğunuz yerde çıkmış ise ondan kaçmak için sakın oradan dışarı çıkmayınız!'*" Bunun üzerine Hz. Ömer, Allah'a hamdetti, sonra Şam bölgesine girmeden geri döndü. (Buhârî, Tıb, 30; Ebû Dâvûd, Cenâiz, 6)

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ve sahâbenin olağanüstü durumlarda sağlık için aldıkları en önemli tedbirlerden biri bu olaydan da anlaşıldığı üzere günümüzde karantina olarak bilinen yöntemdir. Allah Resûlü, bulaşıcı hastalıkların varlığını kabul ediyor ve ona karşı tedbirler alıyordu. Sahâbenin en seçkin bilginlerinin böylesi bir konuda sağlığı korumanın diğer kamu yararlarından daha önce geldiğinde ve kader inancına aykırı olmadığında

görüş birliğine varmaları dikkate değerdir.

Hissemize Düşenler

- Sağlık da hastalık da birer imtihan vesilesidir. Her ikisi de dünya hayatının gerçeklerindendir.
- Yüce Allah'ın bir emaneti olan sağlığımızı korumalı, hasta olmamak için uzmanlar tarafından öngörülen tedbirlere riayet etmeliyiz.
- Hastalıklar karşısında önce tedbiri, sonra da tevekkülü elden bırakmamalıyız.
- İnsanın canını koruması dinimizin temel esaslardan biri olup, meşru bir gerekçe olmadıkça canını göz göre göre tehlikeye atması haramdır.
- Salgın hastalık durumlarında uzmanların görüş ve önerileri doğrultusunda yetkililerce bazı kısıtlamaların getirilmesinde dinen bir sakınca bulunmamaktadır.

141. GÜN:
HAYIR VE ŞER

Ayet-i Kerime ve Meali

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ تَكْرَهُوا شَيْئاً وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ ۚ وَعَسٰٓى اَنْ تُحِبُّوا شَيْئاً وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"Size zor geldiği halde savaş üzerinize farz kılındı. Hakkınızda hayırlı olduğu halde bir şeyden hoşlanmamış olabilirsiniz. Sizin için kötü olduğu halde bir şeyden hoşlanmış da olabilirsiniz. Yalnız Allah bilir, siz ise bilemezsiniz." (Bakara, 2/216)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَجَبًا لِلْمُؤْمِنِ لَا يَقْضِي اللهُ لَهُ شَيْئًا إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ

Enes b. Mâlik'ten nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müminin hâli ne hoş! Allah'ın takdir ettiği şey mutlaka onun hayrına oluyor." (İbn Hanbel, V, 25)

Asr-ı Saadet'ten

Hicri 6, miladi 628 yılında Müslümanlar umre ibadeti için Allah Resûlü'nün (s.a.s.) öncülüğünde Medine'den Mekke'ye doğru yola çıkmışlardı. Ancak durumdan haberdar olan Mekkeliler, sadece ibadet niyetiyle geldiklerini belirtmelerine rağmen Resûlullah ile ashâbını bu kutlu şehre sokmadılar. Müslümanlarla müşrikler arasındaki görüşmeler neticesinde

Hudeybiye Antlaşması imzalandı. Antlaşma gereği müminler, umre yapamadan Medine'ye geri döneceklerdi. Böylesi hüzünlü ve gergin bir anda Hz. Ömer (r.a.) kendine hâkim olamayıp, "Ey Allah'ın Resûlü, biz hak üzereyiz, onlar da batıl üzere değil mi?" dedi. Resûlullah *"Evet."* buyurdu. Hz. Ömer, "Bizim ölenlerimiz cennette onların ölenleri ise cehennemde değil mi?" diye sordu. Resûlullah yine *"Evet."* buyurdu. Bunun üzerine Hz. Ömer, "Öyleyse neden dinimiz hususunda bu âcizliği gösteriyoruz da Allah henüz onlarla bizim aramızda bir hüküm vermeden geri dönüyoruz?" dedi. Resûlullah şöyle cevap verdi: *"Ey Hattâb'ın oğlu! Ben gerçekten Allah'ın Resûlü'yüm! Allah ebediyen benim gayretimi boşa çıkarmaz."*

Nihayetinde Resûlullah Efendimizin dediği gibi olmuştu. Yüce Allah, Elçisinin emeğini boşa çıkarmamıştı. Daha dönüş yolunda Fetih Sûresi nâzil olmuş ve Âlemlerin Rabbi, Mekke'yi müminlerin mutlaka fethedeceğini müjdelemişti. Allah Resûlü hemen Hz. Ömer'e birini gönderip sûreyi ona okuttu. Bunun üzerine Hz. Ömer Efendimiz, "Yâ Resûlallah! Bu (Hudeybiye Antlaşması gerçekten) bir fetih midir?" diye sormuş, Hz. Peygamber de, *"Evet."* cevabını vermişti. Ömer'in gönlü bu muştu ile hoşnut olmuş, heyecan ve mutluluğunun ifadesi yüzüne tatlı bir tebessüm olarak yansımıştı. (Müslim, Cihâd ve siyer, 94)

Hissemize Düşenler

- Her şart ve durumda Allah'a olan iman, güven ve bağlılığımızdan ödün vermemek mümince bir duruştur.
- Hepimizin kendimiz, ailemiz, çevremiz ve milletimiz hakkında hayırlı olana ulaşmak, kötülüğe engel olmak için gayret gösterme sorumluluğu vardır.
- Hayır gördüklerimizde şer, şer gördüklerimizde hayır olabilir.
- Gaybı ve geleceği yalnızca Allah bilir.
- Allah'tan hayırlı olanı dilemeli, her türlü şerden yine O'na sığınmalıyız.
- Mümin, her halükârda sağduyulu, feraset ve basiret sahibi kimsedir.

142. GÜN: HAYRA ANAHTAR, ŞERRE KİLİT OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللّٰهِ كَمَنْ بَآءَ بِسَخَطٍ مِنَ اللّٰهِ وَمَأْوٰيهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصيرُ

"Allah'ın rızasını elde eden, Allah'ın gazabına uğrayan gibi olur mu hiç! Bunun varacağı yer cehennemdir; o ne kötü bir varış yeridir!" (Âl-i İmrân, 3/162)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ مِنَ النَّاسِ مَفَاتِيحَ لِلْخَيْرِ، مَغَالِيقَ لِلشَّرِّ، وَإِنَّ مِنَ النَّاسِ مَفَاتِيحَ لِلشَّرِّ، مَغَالِيقَ لِلْخَيْرِ، فَطُوبَى لِمَنْ جَعَلَ اللّٰهُ مَفَاتِيحَ الْخَيْرِ عَلَى يَدَيْهِ، وَوَيْلٌ لِمَنْ جَعَلَ اللّٰهُ مَفَاتِيحَ الشَّرِّ عَلَى يَدَيْهِ.

Enes b. Mâlik'ten (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Öyle insanlar vardır ki hayrın anahtarları, şerrin sürgüleri gibidir. Kimisi de şerrin anahtarları ve hayrın sürgüleri gibidir. Ne mutlu! Yüce Allah'ın, hayrın anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere! Ve yazıklar olsun Yüce Allah'ın

şerrin anahtarlarını ellerine verdiği o kimselere!" (İbn Mâce, Sünnet, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Atamız Hz. Âdem'in çocukları Habil ile Kabil arasında yaşanan acı hadise, günümüze değin hayır ile şerrin sembolü olmuştur. Habil kendisini öldürmeye teşebbüs eden kardeşi Kabil'e, *"Andolsun! Sen beni öldürmek için elini bana uzatsan da ben seni öldürmek için sana elimi uzatacak değilim. Çünkü ben âlemlerin Rabbi olan Allah'tan korkarım."* (Mâide, 5/28) diye seslenmiştir. Böylece Habil, asil duruşu ile nesiller boyu iyiliğin sembolü, hayrın anahtarı olmuştur. İhtirasına yenik düşen Kabil ise şerrin kapısını açan ilk insan diye anılmaya müstahak olmuştur.

Bu bağlamda Peygamberimizin hayır ve şerre dair hadisleri incelendiğinde onun hem hayır işlemeyi hem de hayra teşvik etmeyi; hem şerden kaçınmayı hem de şerre engel olmayı emrettiği görülür. Âlemlere Rahmet olan Peygamberimiz, mümini her daim çevresine güzellikler saçan, faydalı olan, hayır peşinde koşan, kötülükten, fitne ve fesattan uzak duran ve gücü yettiğince kötülüklere engel olan kimse olarak tanımlamıştır. Örneğin Yemenli büyük sahâbî Ebû Hüreyre (r.a.) bize şöyle anlatır: "Resûlullah (s.a.s.) bir gün oturmakta olan insanların yanında durdu ve onlara *"Hanginizin hayırlı, hanginizin şerli olduğunu size söyleyeyim mi?"* dedi. Orada bulunanlar sustular. Bunun üzerinde Resûlullah (s.a.s.) sorusunu üç kere tekrarladı. Bir adam, "Evet yâ Resûlallah!" dedi. O zaman Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"Hayırlınız kendisinden hayır umulan ve şerrinden emin olunandır. Şerliniz ise kendisinden hayır beklenmeyen ve şerrinden de emin olunmayandır."* (Tirmizî, Fiten, 76; İbn Hanbel, II, 368)

Allah Resûlü (s.a.s.) Rabbimizin katında hayırlı/iyi ya da şerli/kötü bir insan olarak kayıtlara geçmenin, aslında insanlarla ilişkilerimize tutunduğumuz iyi ya da kötü tavra bağlı olduğunu böylece anlatmıştı. Nitekim bir başka defasında da hayır ve şerrin iman ve ahlakla olan bağını şöyle izah etmişti: *"Size şerirlerinizin kimler olduğunu söyleyeyim mi? Onlar, çok ve lüzumsuz konuşan, konuşurken laubali davranıp ağzına her geleni söyleyen kimselerdir. Hayırlılarınızı söylememe ne dersiniz? Onlar da güzel ahlaklı olanlarınızdır."*

(İbn Hanbel, II, 370)

Hissemize Düşenler

- Varlık gayemiz hayra anahtar, şerre kilit olarak, iyiliği kolaylaştırıp kötülüğe engel olarak Allah'ın rızasını kazanmaktır.
- Kişinin gücü nispetinde hayrı gaye edinmesi, şerre karşı mücadele etmesi iman ve ahlak bakımından olgunluğunun göstergesidir.
- Hayırlı hizmetleri sadece desteklemekle kalmayıp bu hizmetleri gücümüz nispetinde kendimiz de yapmalıyız. Daima iyiyi tavsiye etmeli, kötüye dur demeliyiz.
- Hayır peşinde koşanlar hayırla yâd edilirler.
- Hayır hazineler dolusudur. Mühim olan bu hazineden ebedi bir huzur çıkarabilmektir.

143. GÜN: HAYVANLARIN HAKLARINI KORUMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَللّٰهُ الَّذي جَعَلَ لَكُمُ الْاَنْعَامَ لِتَرْكَبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ ۞ وَلَكُمْ فيهَا مَنَافِعُ وَلِتَبْلُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً في صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ

"Allah, bir kısmına binesiniz, bir kısmını da yiyesiniz diye sizin için hayvanları yaratandır. Onlarda sizin için daha birçok faydalar da vardır. Gönüllerinizdeki ihtiyaçlara kendileri üzerinden ulaşasınız diye onları yaratmıştır. Onlarla ve gemilerle taşınırsınız." (Mü'min, 40/79-80)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَهْلِ ابْنِ الْحَنْظَلِيَّةِ قَالَ: مَرَّ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِبَعِيرٍ قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ بِبَطْنِهِ، قَالَ: اِتَّقُوا اللهَ فِى هَذِهِ الْبَهَائِمِ الْمُعْجَمَةِ فَارْكَبُوهَا وَكُلُوهَا صَالِحَةً.

Sehl b. Hanzaliyye'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) açlıktan karnı sırtına yapışmış bir deveye rastladı ve *"Bu dilsiz hayvanlar hakkında Allah'tan korkun. Onları (binmeye) elverişli hâllerinde binek olarak kullanın, (yenmeye)*

elverişli hâllerinde ise yiyin." buyurdu. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 44)

Asr-ı Saadet'ten

Resûl-i Ekrem Efendimiz (s.a.s.), Allah Teâlâ'nın bütün mahlûkatına karşı sergilediği merhametli tavrı, hayvanlardan da esirgememiştir. Hatta Allah'ın rahmetine mazhar olmanın şartı olarak yaratılanlara merhametli davranmayı önermiştir. Yaradan'dan dolayı yaratılanı seven Rahmet Peygamberi, hiçbir canlıyı aşağılamamış, hor görmemiştir. Başta yaşama hakkı olmak üzere beslenme, barınma ve korunma gibi yönlerden hayvanların haklarına riayet edilmesini emretmiş ve hayvanların yaratılış amaçlarına uygun olarak kullanılmalarını istemiştir. Bunun tam aksine, aç bıraktığı ve hatta yerdeki küçük hayvanlarla karnını doyurmasına bile izin vermeyerek bağladığı bir kedinin ölmesine sebep olan bir kadının, bu davranışı yüzünden cehennemi hak ettiğini anlatmıştır. (Buhârî, Bed'ü'l-halk, 16; Müslim, Tevbe, 25)

Hayatında hayvanlara karşı insaf, sevgi ve merhamete dair sayısız örnek olan Peygamberimiz her hal ve şartta canlılara karşı engin bir şefkate sahipti. Öyle ki, ashâbıyla birlikte Mekke'yi fethetmek üzere yola çıktığında çölün sıcağında yeni doğurmuş, yavrularını emziren bir köpek gördü. Rahmet Elçisi (s.a.s.), devesinden inerek bir sahâbîyi bu hayvanın başında nöbet beklemek üzere görevlendirdi. Ta ki ordu, buradan geçinceye kadar, hayvan ve yavruları zarar görmesin diye. Sonra da ashâbına dönerek şöyle dedi: *"Merhamet edene Rahmân da merhamet eder. Siz yerdekilere merhamet edin ki, gökteki de size merhamet etsin."* (Ebû Dâvûd, Edeb, 58)

Hissemize Düşenler

- Her biri bir gaye ve anlam üzere yaratılan hayvanlar, Yüce Rabbimizin bize birer emanetidir.
- Allah'ın eseri olan bütün varlığa, mahlûkata ve özellikle hayvanlara da rahmet ve şefkat nazarıyla bakmalıyız.
- Allah'ın rahmetine nail olmak için merhametli olmak gerekir.
- Bize hizmet için yaratılan hayvanların hakkına riayet etmek hem bir görevdir hem de bir erdemdir.
- Kıyamet gününde hayvanlar lehimize ya da aleyhimize şahitlik edecektir.

144. GÜN: HEDİYELEŞMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا اٰتٰيهُمُ اللّٰهُ مِنْ فَضْلِه هُوَ خَيْراً لَهُمْ بَلْ هُوَ شَرٌّ لَهُمْ سَيُطَوَّقُونَ مَا بَخِلُوا بِه يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلِلّٰهِ ميرَاثُ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

"Allah'ın lütfundan kendilerine verdiği nimette cimrilik gösterenler, sakın bunun kendileri için hayırlı olduğunu sanmasınlar, bilâkis bu onlar için kötüdür. Cimrilik ettikleri şey kıyamet günü boyunlarına dolanacaktır. Göklerin ve yerin mirası Allah'ındır. Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Âl-i İmrân, 3/180)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: تَهَادَوْا فَإِنَّ الْهَدِيَّةَ تُذْهِبُ وَحَرَ الصَّدْرِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hediyeleşin. Çünkü hediye, gönülden kini söküp atar." (Tirmizî, Velâ, 6)

Asr-ı Saadet'ten

Alçakgönüllülük, hilm ve tevazu gibi yüksek ahlaki vasıflara sahip olan Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), *"Davet edene icabet edin ve hediyeyi reddetmeyin."* (İbn Hanbel, I, 405) buyurmuştu. Kendisi de paça yemeye davet edilse bile icabet edeceğini, kendisine bir kol kemiği hediye edilse bile kabul

edeceğini belirterek (Buhârî, Nikâh, 74) hediyenin maddi değerinden ziyade, hediyeleşmenin önemli olduğuna işaret etmişti. Öyle ki, iyi niyetle de olsa hediyeyi geri göndermeyi, hediye sahibinin gönlünü incitmeyi doğru bulmamıştı. Bir gün Peygamberimiz bir şey taşıyarak Hz. Âişe'nin yanından çıkan bir kadınla karşılaştı ve ona *"Bu nedir?"* diye sordu. Kadın, "Bunu Âişe'ye hediye ettim ama kabul etmedi." dedi. Allah Resûlü (s.a.s.), sevgili eşinin yanına girince ona, *"O kadının hediyesini kabul etseydin!"* buyurdu. Hz. Âişe, "Yâ Resûlallah, o muhtaç birisi ve getirdiği hediyeye benden daha çok ihtiyacı var." diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, *"Peki hediyesini kabul edip ona daha iyi bir şey veremez miydin?"* diyerek karşılıklı hediyeleşmeyi tavsiye etti. (Abdürrezzâk, Musannef, X, 449)

Hissemize Düşenler

- Hediyeleşmek, Peygamber Efendimizin bir sünnetidir.
- Hediyeleşmek; gönlümüzü zenginleştirir, ülfet ve muhabbeti pekiştirir, dünya metaının esiri olmaktan bizi korur.
- Mühim olan hediyenin maddi değerinden ziyade manevi değeri ve anlamıdır.
- Hediyeleşmekte sadece Allah rızası güdülmeli, bir karşılık beklenmemeli, kişi minnet altında bırakılmamalıdır.
- Hediye edilen şey helal yollardan kazanılan bir gelire dayanmalıdır.
- Kullanılması dinen meşru sayılmayan bir eşya hediye olarak da verilemez.

145. GÜN:
HELAL-HARAM BİLİNCİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ اَلْسِنَتُكُمُ الْكَذِبَ هٰذَا حَلَالٌ وَهٰذَا حَرَامٌ لِتَفْتَرُوا عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ اِنَّ الَّذينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

"Dillerinizin yalan yere nitelendirmesinden ötürü, 'Şu helaldir, şu da haramdır.' demeyin, sonra Allah'a karşı yalan uydurmuş olursunuz. Şüphesiz, Allah'a karşı yalan uyduranlar, kurtuluşa eremezler." (Nahl, 16/116)

Hadis-i Şerif ve Manası

وَعَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: إِنَّ الْحَلَالَ بَيِّنٌ، وَإِنَّ الْحَرَامَ بَيِّنٌ، وَبَيْنَهُمَا مُشْتَبِهَاتٌ لَا يَعْلَمُهُنَّ كَثِيرٌ مِنَ النَّاسِ، فَمَنِ اتَّقَى الشُّبُهَاتِ، اِسْتَبْرَأَ لِدِينِهِ وَعِرْضِهِ، وَمَنْ وَقَعَ فِي الشُّبُهَاتِ، وَقَعَ فِي الْحَرَامِ، كَالرَّاعِي يَرْعَى حَوْلَ الْحِمَى يُوشِكُ أَنْ يَرْتَعَ فِيهِ، أَلَا وَإِنَّ لِكُلِّ مَلِكٍ حِمًى، أَلَا وَإِنَّ حِمَى اللّٰهِ مَحَارِمُهُ، أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ: أَلَا

وَهِيَ الْقَلْبُ.

Nu'mân b. Beşîr, Resûlullah'ı (s.a.s.) şöyle derken işittiğini nakletmektedir:

"Helal belli, haram da bellidir. Onlar arasında bir takım şüpheli şeyler vardır ki insanların çoğu bunları bilmezler. Kim şüpheli şeylerden sakınırsa, dinini ve ırzını korumuş olur. Kim de şüpheli şeylere düşerse, harama düşmüş olur. Bu, tıpkı bir koruluğun etrafında hayvan otlatan çobanın durumuna benzer, her an oraya girebilir. Dikkat edin! Her hükümdarın bir koruluğu vardır. Dikkat edin! Allah'ın koruluğu ise O'nun haramlarıdır. Dikkat edin! Bedende bir et parçası vardır. O sağlam olursa bütün beden sağlam olur, ama bozuk olursa bütün beden bozulur. Dikkat edin! İşte o kalptir!" (Müslim, Müsâkât, 107-108)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Resûlullah ashâbına helal haram konusunu anlatırken onlarla şu bilgiyi paylaştı: *"Yüce Allah şöyle bir benzetme yapıyor: Bir yol düşünün! Dosdoğru bir yol. Her iki taraf boydan boya duvar. Her iki duvarda da yerlere kadar sarkmış asılı perdeleri bulunan açık kapılar var. Yolun başında bir uyarıcı yola girenlere şöyle bağırıyor: 'Ey insanlar! Şu doğru yola hep birlikte girin, ayrılmayın!' Yolun ortasında başka uyarıcılar da bulunmakta ve kapıların perdesini açmaya çalışanları ikaz ediyor: 'Ne yapıyorsun! Açma orayı sakın. Eğer açarsan oraya düşer, yoldan çıkarsın!' diyorlar."*

Peygamber Efendimiz, paylaştığı bu bilginin daha iyi anlaşılması amacıyla şu kısa ama özlü açıklamayı yapmış ve helal haram konusundaki ölçülerle bu hususta bilinçli olmak gerektiğine işaret etmişti: *"İşte bu yol, İslâm'dır. İki taraftaki duvarlar Allah'ın sınırları, açık kapılar ise O'nun yasaklarıdır. Yolun başındaki uyarıcı, Yüce Allah'ın Kitabı; yolun ortasındaki davetçiler de Yaradan'ın her Müslümanın kalbine yerleştirdiği vaizdir."* (İbn Hanbel, IV, 183)

Hissemize Düşenler

- Helal ve haramlar Kur'an ve sünnette belirtilmiştir.
- Allah ve Resûlü haricinde hiç kimsenin mutlak anlamda helal-haram belirleme yetkisi yoktur.
- Helal-haram duyarlılığına sahip olmak bir müminde bulunması gereken en önemli hasletlerindendir.
- Kişi, haram olan bir tutum ya da davranışı haramlığını bilerek gerçekleştirdiğinde günahkâr olur.
- Allah'ın helal kıldığı bir şeyi haram, haram kıldığı bir şeyi de helal sayan kişi küfre düşer.

146. GÜN:
HELAL İLE YETİNMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْاَرْضِ حَلَالاً طَيِّباً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ اِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

"Ey insanlar! Yeryüzündeki şeylerin helal ve temiz olanlarından yiyin! Şeytanın izinden yürümeyin. Çünkü o sizin için apaçık bir düşmandır." (Bakara, 2/168)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى الْحَوْرَاءِ السَّعْدِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِلْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا): مَا حَفِظْتَ مِنْ رَسُولِ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)؟ قَالَ حَفِظْتُ مِنْهُ "دَعْ مَا يَرِيبُكَ إِلَى مَا لَا يَرِيبُكَ."

Ebu'l-Havrâ es-Sa'dî anlatıyor: Hz. Peygamber'in torunu Hasan b. Ali'ye (r.a.), "Resûlullah'tan (s.a.s.) ne ezberledin?" diye sordum. O da şu cevabı verdi: "Ondan şunu ezberledim: *Seni şüphelendiren şeyleri bırak, şüphelendirmeyenlere bak!*" (Nesâî, Eşribe, 50)

Asr-ı Saadet'ten

Bir defasında Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Ey insanlar! Allah Teâlâ temizdir, ancak temiz olanı kabul eder. Allah, peygamberlerine emrettiği şeyleri müminlere de emretti."* Ardından kendisini dikkatle dinlemekte olan ashâbına şu ayetleri okudu: *"Ey peygamberler! Temiz olan şeylerden yiyin, güzel işler yapın. Ben sizin yaptıklarınızı hakkıyla bilmekteyim."* (Mü'minûn,

23/51) *"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin."* (Bakara, 2/172)

Resûlullah, (s.a.s.), bu ayetleri okuduktan sonra uzun yolculuklar yapmış, üstü başı tozlanmış, saçı başı dağılmış bir adamın hâlini anlattı. Adam ellerini göğe uzatarak, "Yâ Rab, yâ Rab!" diye yalvarıp yakarıyordu. Böyle gariban haliyle duasına derhal icabet edileceğini zannettiğimiz bu adam hakkında Resûl-i Ekrem (s.a.s.) sözlerine şöyle devam etti: *"Fakat onun yediği haram, içtiği haram, giydiği haramdı. Haram ile beslenirdi. Peki, böyle birisinin duası nasıl kabul edilsin?"* (Müslim, Zekât, 65; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 2) O halde, insanı Allah'a yaklaştıran, duasını ve ibadetini güçlendiren, hayatına anlam kazandıran en önemli hususlardan birisi haram-helal çizgisine dikkat etmekti. Allah'ın sınırlarına riayet ederek her işinde helali önceleyen ve haramdan sakınan insan, dünya ve ahirette gerçek kazanca ve mutluluğa erişen insandı.

Hissemize Düşenler

- Bütün peygamberler; yeryüzünde iyiliği hâkim kılmak, kötülüğe engel olmak için gönderilmiştir.
- Helal ve haram sınırları, varlıkların en şereflisi olan insanın onurunu ve saygınlığını korumak içindir.
- Rabbimizin lütfettiği tertemiz fıtratı muhafaza etmek, helal ile yetinip haramdan uzak durmaya bağlıdır.
- Helal dairesinde kalıp harama bulaşmamak imanımızın bir gereğidir.
- Haramdan ve haram olma ihtimali bulunan hususlardan kaçınmak mümince bir hayatın göstergesidir.
- Haram davranışları sıradanlaştırıp kötülüğün esiri olmak bizi Allah katında değersizleştirir.

147. GÜN: HELAL VE HARAM İÇECEKLER

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ اَنْ يُوقِعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَغْضَاءَ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللّٰهِ وَعَنِ الصَّلٰوةِ ۚ فَهَلْ اَنْتُمْ مُنْتَهُونَ

"Şeytan, içki ve kumar yoluyla aranıza düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?" (Mâide, 5/91)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: كُلُّ مُسْكِرٍ خَمْرٌ، وَكُلُّ مُسْكِرٍ حَرَامٌ.

İbn Ömer'den nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu:
"Her sarhoş eden içkidir ve her sarhoş eden haramdır." (Müslim, Eşribe, 74)

Asr-ı Saadet'ten

İslâm'ın ilk yıllarıydı ve içki henüz haram kılınmamıştı. Araplar arasında eskiden beri içki kullanımı oldukça yaygındı. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ile birlikte sahâbeden bazıları zararlı olduğunu bildikleri için sarhoş edici içecekleri içmezlerdi. Bununla birlikte hakkında herhangi bir yasak olmadığı için bazı Müslümanlar içki içme alışkanlıklarını sürdürmekteydiler. (Buhârî, Müsâkât, 13; Müslim, Eşribe, 1) Mekke döneminin son yıllarında nâzil olan içki ile ilgili ilk ayette, *"Hurma ve üzüm gibi meyvelerden hem içki hem de*

güzel gıdalar edinirsiniz. İşte bunlarda da aklını kullanan kimseler için büyük bir ibret vardır." (Nahl, 16/67) buyrularak hurma, üzüm ve diğer meyve sularının iki özelliğe sahip olduğu belirtildi. Biri insan için temiz bir rızık olma, diğeri ise mayalanınca alkole dönüşme özelliği idi. Daha sonra Medine'de nâzil olduğu rivayet edilen ayette ise içkinin birtakım faydaları olmakla birlikte, zararının faydasından daha çok olduğu belirtiliyordu. (Bakara, 2/219) Bu ayet, alkollü, sarhoş edici içkiler ve şans oyunları ile ilgili verilen ilk açık hüküm niteliğindeydi. Üçüncü aşamada ise müminlere sarhoşken namaz kılmaları yasaklandı: "*Ey iman edenler sarhoş iken -ne söylediğinizi bilinceye kadar- namaza yaklaşmayın.*" (Nisâ, 4/43) Bu ayet, bazı sahâbîlerin sarhoşken cemaatle namaza durmaları ve ayetleri yanlış okumaları üzerine inmişti. (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 4; Ebû Dâvûd, Eşribe, 1) Böylece bazı sahâbîler içkiyi tamamen bırakmışlar, bazıları da namaz dışındaki vakitlerde içki içmeye devam etmişlerdir.

Hz. Ömer, verdiği zararlardan dolayı içkiye ilişkin yasak hükmünün açık bir şekilde tayin edilmesi yönünde dua eder hâle gelmişti (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 5) ve nihayet Allah Resûlü, "*Ey insanlar! Yüce Allah içkiyi kesinlikle reddetmiştir. Öyle zannediyorum ki Allah, içki hakkında bir hüküm indirecektir!*" (Müslim, Müsâkât, 67) buyurdu. Ardından Kur'an-ı Kerim'in şu ayetleri nâzil oldu: "*Ey İman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir, bunlardan uzak durun ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumar yoluyla aranıza düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?*" (Mâide, 5/90-91)

Böylece içki ve kumar kesin bir şekilde yasaklandı. Bunun üzerine Müslümanlar, evlerinde bulunan içkileri Medine sokaklarına döktüler. (Buhârî, Eşribe, 3) Bu emir öylesine bir tesir meydana getirdi ki o günün şartlarında dokunulması yasak bir mal olarak kabul edilen yetimlere ait içkiler bile döküldü. (Tirmizî, Büyû, 37)

Hissemize Düşenler

- İçki ve uyuşturucu kapsamında sarhoşluk veren bütün maddelerin tüketimi haramdır.
- Bu maddelerin sarhoşluk vermeyecek kadar az bir miktar kullanımı da aynı şekilde haramdır.
- Haksız kazanç vesilesi olan kumar ve her türlü şans oyunu haramdır.
- Zaruri hallerde alkolün tedavide ve temizlikte kullanılması caizdir.
- İçki ve kumarın haram olduğunu kabul etmeyen kimse dini inkâr etmiş olur.
- İçki ve kumar gibi kötülüklerin sadece kişiye değil, aynı zamanda topluma da ciddi zararları vardır.

148. GÜN: HELAL VE HARAM YİYECEKLER

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَآ اُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللّٰهِ ۚ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَآ اِثْمَ عَلَيْهِ اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"Allah size yalnızca murdar eti, kanı, domuz etini ve Allah'tan başkasının adına kesilmiş olanı haram kıldı. Ama biri zorda kalırsa, haksızlığa sapmadıkça, sınırı aşmadıkça kendisine günah yoktur. Biliniz ki Allah bağışlayıcıdır, merhametlidir." (Bakara, 2/173)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَلْمَانَ قَالَ: سُئِلَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَنِ السَّمْنِ وَالْجُبْنِ وَالْفِرَاءِ فَقَالَ: اَلْحَلَالُ مَا أَحَلَّ اللهُ فِى كِتَابِهِ. وَالْحَرَامُ مَا حَرَّمَ اللهُ فِى كِتَابِهِ. وَمَا سَكَتَ عَنْهُ فَهُوَ مِمَّا عَفَا عَنْهُ.

Selmân'ın naklettiğine göre, Resûlullah'a (s.a.s.) yağ, peynir ve hayvan derisinden yapılan elbise hakkında soru sorulduğunda o şu cevabı vermişti:

"Helal, Allah'ın Kitabı'nda helal kıldıklarıdır. Haram da Allah'ın Kitabı'nda haram kıldıklarıdır. Hakkında bir şey demedikleri ise müsamaha gösterdiği (mubah) şeylerdendir." (İbn Mâce, Et'ıme, 60; Tirmizî, Libâs, 6)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Hâlid b. Velîd Allah Resûlü (s.a.s.) ile birlikte teyzesi Hz.

Meymûne'nin evine gelmişti. Meymûne onlara bir şeyler ikram etmek istedi. Hazırda kız kardeşi Hufeyde bnt. Hâris'in Necid yöresinden getirdiği kızartılmış birkaç keler (bir tür kertenkele) vardı. O da bunları ikram etti. Allah Resûlü'ne bir yemek ikram edildiği zaman genellikle ismi söylenir ve nasıl bir yiyecek olduğu hakkında kendisine bilgi verilirdi. Peygamberimiz hiçbir yemeği kötülemez, iştahı çekerse yerdi. Fakat bu kez yemeğin ne olduğu kendisine bildirilmemişti. Tam Resûlullah (s.a.s.) elini sunulan yemeğe uzatacağı sırada, evdeki hanımlardan biri, "Kendisine takdim ettiğiniz şeyin ne olduğunu Resûlullah'a haber verin!" diye seslendi. Yemeğin ne olduğunu Hz. Peygamber'e hatırlatmayı unuttuğunu fark eden Meymûne hemen şöyle dedi: "Bu kelerdir yâ Resûlallah." Bunun üzerine Hz. Peygamber elini yemekten çekti. Allah Resûlü'nün bu tavrını merak eden Hâlid b. Velîd şu soruyu sordu: "Keler haram mıdır yâ Resûlallah?" Efendimiz şöyle cevap verdi: "*Hayır, fakat o, benim halkımın yaşadığı bölgede bulunmayan bir yiyecektir. Hoşuma gitmeyeceğini hissetim.*" Bunun üzerine orada bulunanlar yemekten yediler. Hz. Meymûne ise Allah Resûlü'nün yediklerinden başka bir şeyi asla yemeyeceğini ifade ederek o etten yemedi. (Buhârî, Et'ime, 10, 14; Müslim, Sayd, 43, 47)

Hissemize Düşenler

- Haram olan yiyecekler Kur'an ve sünnette belirtilmiştir.
- Haramlığı hususunda Kitap ve sünnette bir hüküm bulunmayan yiyecekler mubah kabul edilir. Yani yenilebileceği varsayılır.
- İslâm'da yiyeceklerin hükümleri insanın eşref-i mahlûkat vasfının korunmasıyla doğrudan ilintilidir. Onun bu vasfını zedeleyecek yiyecekler genel olarak haram kılınmıştır.
- Bölgelerin ve kültürlerin yemek anlayışı farklılık gösterebilir. Buna göre, İslâm âlimleri insan sağlığına zarar veren ya da pis/murdar/iğrenç görülen maddelerden üretilen gıdaların yenilmemesine dair ayrıntılı hükümler vermiştir.
- Hakkında haram olduğuna dair kesin bir hüküm bulunmayan yiyecekleri tercih etmelerinden dolayı insanları kınamak doğru değildir.

149. GÜN:
HIRSIZLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا اَيْدِيَهُمَا جَزَآءً بِمَا كَسَبَا نَكَالاً مِنَ اللّٰهِ وَاللّٰهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

"Hırsızlık eden erkek ve kadının, yaptıklarına karşılık bir ceza ve Allah'tan bir ibret olmak üzere ellerini kesin. Allah izzet ve hikmet sahibidir." (Mâide, 5/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَعِيدِ بْنِ زَيْدِ بْنِ عَمْرِو بْنِ نُفَيْلٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ سَرَقَ مِنَ الْأَرْضِ شِبْرًا، طُوِّقَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنْ سَبْعِ أَرَضِينَ.

Saîd b. Zeyd b. Amr b. Nüfeyl'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir karış bile olsa toprak çalarsa, kıyamet günü o yer, yedi kat hâlinde onun boynuna dolanır." (Tirmizî, Diyât, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Kureyş'in Mahzûm soyuna mensup Fâtıma bnt. Esved isimli bir kadın vardı. Bu kadın toplumda tanınmış bazı insanlar adına çeşitli ziynet eşyalarını ödünç alıyor onları iade etmediği gibi onları satarak kazanç elde ediyordu. Bu durum Peygamber Efendimiz (s.a.s.) tarafından işitilince hemen onu huzuruna

çağırdı. Fâtıma inkâr etmeye kalkışmışsa da suçlu olduğu anlaşıldı.

Bu kadının mensubu olduğu kabilenin ise toplumda büyük bir saygınlığı vardı. Kabilenin ileri gelenleri, adlarının lekeleneceği endişesiyle kendi boylarından birinin bu şekilde cezalandırılmasını istemiyorlardı. İşte bu noktada akıllarına bir çare geldi. Eğer çok sevdiği biri Peygamber'e (s.a.s.) gider ve bu kadının affını dilerse, belki bağışlanabilirdi. Kabile mensupları Zeyd'in oğlu Üsâme isminde birleştiler. Hemen onunla konuşup Allah Resûlü'nden af dileme konusunda kendisini ikna ettiler.

Üsâme, Peygamberimizin yanına gelerek bu kadının affedilip edilemeyeceğini sorunca Peygamber Efendimiz, şöyle buyurdu: *"Bizzat Allah tarafından belirlenen bir ceza hususunda şefaatçi mi oluyorsun?"* Bu hadisenin ardından Resûl-i Ekrem (s.a.s.), insanlara bir konuşma yaptı ve evrensel nitelikteki şu uyarısını dile getirdi: *"Ey insanlar! Sizden önceki milletler ancak şu sebepten dolayı sapmışlardır: Onlar ileri gelenlerden biri hırsızlık yaptığında ceza vermezler, güçsüz biri hırsızlık yaptığında ise ona ceza uygularlardı. Allah'a yemin ediyorum ki, eğer Muhammed'in kızı Fâtıma çalmış olsaydı, muhakkak onun elini de keserdim!"* (Buhârî, Hudûd, 12; Nesâî, Kat'u's-sârık, 6; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, XII, 88)

Hissemize Düşenler

- Hırsızlık, el emeği ve alın terine ihanettir; en büyük günahlardan birisidir.
- Hırsızlık ve gasp gibi yollarla haksızca elde edilen para, servet, mevki, makam türü dünyalık kazançlar kul hakkıdır ve büyük bir vebaldir.
- Hırsızlığın cezası bizzat Kur'an-ı Kerim'de belirlenmiştir.
- Cezası Allah tarafından belirlenen bir suçun affedilmesi hususunda bir kimseye referans olmak doğru değildir.
- Suçluların cezasız bırakılması toplumdaki güven ve adalet duygusunu zedeler, huzuru yok eder.
- Eşimiz, evladımız, hasılı en yakınlarımızın aleyhine de olsa hak ve adaletten asla şaşmamalıyız.
- Allah adildir, adil olanları sever.

150. GÜN:
HİBE

Ayet-i Kerime ve Meali

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتّٰى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللّٰهَ بِهِ عَلِيمٌ

"Sevdiğiniz şeylerden Allah yolunda harcamadıkça iyiliğe asla erişemezsiniz. Her ne harcarsanız Allah onu bilir." (Âl-i İmrân, 3/92)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ كَعْبٍ قَالَ: سَمِعْتُ كَعْبَ بْنَ مَالِكٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ): قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّ مِنْ تَوْبَتِي أَنْ أَنْخَلِعَ مِنْ مَالِي صَدَقَةً إِلَى اللهِ، وَإِلَى رَسُولِهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ). قَالَ: أَمْسِكْ عَلَيْكَ بَعْضَ مَالِكَ، فَهُوَ خَيْرٌ لَكَ. قُلْتُ: فَإِنِّي أُمْسِكُ سَهْمِي الَّذِي بِخَيْبَرَ.

Abdullah b. Ka'b naklediyor: (Tebük Gazvesi'ne katılmayarak geride kalan sonra da pişman olup tevbe eden) Ka'b b. Mâlik'ten (r.a.) şunları dinledim: "Ey Allah'ın Resûlü! Tevbemin kabul edilmesinden dolayı duyduğum minnettarlık sebebiyle, malımın tamamını Allah ve Resûlü'nün (s.a.s.) uğruna bağışlamak istiyorum." dedim. Bunun üzerine Allah Resûlü, *"Malının bir kısmını kendine bırak. Bu senin için daha hayırlıdır."* buyurdu. Ben de

Hayber'de kullandığım okumu kendime bıraktım. (Buhârî, Vesâyâ, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Bir yolculuk esnasındaydı. Hz. Ömer'in oğlu Abdullah, bindiği hırçın deveyi zapt edemiyordu. Deve birden hızlanıyor ve kafilenin önüne geçiyordu. Devenin sahibi Hz. Ömer ise, biraz da kızarak oğlunun bindiği deveyi durduruyor ve onu tekrar arka tarafa sürüyordu. Bu durumu gören Peygamber Efendimiz, Hz. Ömer'e, *"Bu hırçın deveni bana satar mısın?"* buyurdu. Bunun üzerine Hz. Ömer derhâl, "Deve senindir ey Allah'ın Resûlü!" dedi. Ancak Peygamberimiz sözünü yineleyerek deveyi kendisine bedeli mukabilinde satmasını söyledi. Hz. Ömer de emre uydu ve deveyi sattı. Allah Resûlü (s.a.s.), Abdullah'a seslenerek, *"Ey Abdullah! Şimdi bu deve senindir. Artık ona istediğini yapabilirsin."* buyurdu. (Buhârî, Büyû', 47) Abdullah bu duruma çok sevinmişti, artık bindiği deve onundu. Hem de çok sevdiği Resûlullah'ın kendine hibe etmesiyle devenin kıymeti bir kez daha artmıştı gözünde...

Satın aldığı deveyi Abdullah'a hibe ederek onun gönlünü alan Allah Resûlü (s.a.s.), aynı şekilde hicretin dördüncü yılında Zâtü'r-Rikâ' Gazvesi'nden dönerken yolda Câbir b. Abdullah'ın yorgun düşen devesini de satın almak istemişti. Cömertlikte eşi benzeri olmayan Sevgili Peygamberimiz, Medine'ye vardıktan sonra devenin ücretini ödemiş, hemen arkasından da Câbir'e, *"Para da deve de senindir!"* diyerek hibe etmişti. (Buhârî, Cihad, 49) Karşılık beklemeden verilen bağışın, hediyenin, hibenin mümin gönülleri nasıl yakınlaştırdığını bilen Peygamberimiz, ümmetini de buna teşvik ederdi.

Hissemize Düşenler

- Hibe; hediye, sadaka, vakıf gibi karşılığını sadece Allah'tan bekleyerek yapılan bağışları ifade eden genel bir kavramdır.
- Hibenin şartları Peygamber Efendimizin sünneti ile belirlenmiştir.
- Hibe edilecek varlığın kullanılmasında dinen bir sakınca bulunmamalıdır. Bu kapsamda kişinin ihtiyacına göre nakit para, herhangi bir eşya veya gayrimenkul, barınılabilecek bir mesken veya sürülüp ekilebilecek bir arazi de hibe olarak verilebilir.
- Herhangi bir çıkar karşılığında hibe verilip alınması Peygamber Efendimiz (s.a.s.) tarafından hoş karşılanmamıştır.
- Bazı özel durumlar hariç hibeden geri dönülmesi, hibe edilen bir şeyin geri alınması caiz değildir.
- Kişinin ailesini ve çocuklarını düşünmeden malının hepsini hibe etmesi doğru bir davranış değildir.

151. GÜN:
HİCRET

Ayet-i Kerime ve Meali

اِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللّٰهُ اِذْ اَخْرَجَهُ الَّذينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ اِذْ هُمَا فِي الْغَارِ اِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِه لَا تَحْزَنْ اِنَّ اللّٰهَ مَعَنَا ۚ فَاَنْزَلَ اللّٰهُ سَكينَتَهُ عَلَيْهِ وَاَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذينَ كَفَرُوا السُّفْلٰى وَكَلِمَةُ اللّٰهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللّٰهُ عَزيزٌ حَكيمٌ

"Siz peygambere yardımcı olmasanız da önemli değil. Nitekim inkârcılar onu, iki kişiden biri olarak yurdundan çıkardıklarında Allah ona yardım etmişti: Hani onlar mağaradaydılar; arkadaşına 'Tasalanma! Allah bizimle beraberdir' diyordu. Derken Allah ona kendi katından bir güven duygusu indirdi, sizin göremediğiniz askerlerle onu destekledi ve inkârcıların sözünü değersiz hale getirdi. Allah'ın sözü ise en yücedir. Çünkü Allah mutlak galiptir, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّمَا الْأَعْمَالُ بِالنِّيَّةِ، وَإِنَّمَا لِامْرِئٍ مَا نَوَى، فَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، فَهِجْرَتُهُ إِلَى اللهِ وَرَسُولِهِ، وَمَنْ كَانَتْ هِجْرَتُهُ لِدُنْيَا يُصِيبُهَا أَوِ امْرَأَةٍ يَتَزَوَّجُهَا، فَهِجْرَتُهُ إِلَى مَا هَاجَرَ إِلَيْهِ.

Ömer b. Hattâb'ın (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle

buyurmuştur:

"Ameller niyete göredir. Herkes sadece niyetinin karşılığını alır. Kim Allah ve Resûlü için hicret ederse, hicreti Allah ve Resûlü'nedir. Kim de erişeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadından dolayı hicret ederse, onun hicreti de hicretine sebep olan şeyedir." (Müslim, İmâre, 155)

Asr-ı Saadet'ten

İslâm'ın yayılmaya başladığı Mekke döneminde Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.) ve ilk Müslümanlar sürekli baskı ve işkencelere hedef oldular. Sosyal, ekonomik ve kültürel ambargoya maruz kaldılar. Müslümanlar önce Habeşistan'a, sonra da Medine'ye hicret ettiler. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ve ashâb-ı kirâm, doğup büyüdükleri ve çok sevdikleri şehirleri Mekke ve Kâbe'den ayrılmak durumunda kaldılar. Şöyle ki; müminlerin Medine'ye hicretinden sonra Allah, Peygamberine de hicret için izin vermişti. Peygamberimiz, üzerinde bulunan emanetleri sahiplerine teslim etmek üzere Hz. Ali'ye bırakarak sadık dostu Hz. Ebû Bekir ile birlikte yola koyuldu. Müşriklere yakalanmamak amacıyla Mekke'nin güneydoğusundaki Sevr mağarasında üç gün saklanmak zorunda kaldılar.

Allah Resûlü'nü öldürmek üzere evini basan fakat onu bulamayınca tuzaklarının boşa çıktığını anlayan müşrikler, Hz. Ali'yi ve Hz. Ebû Bekir'in kızı Esmâ'yı sıkıştırmışlar ama kendilerinden bir şey öğrenememişlerdi. Bunun üzerine Mekke'nin en iyi iz sürücülerini yanlarına alarak Peygamberimizi aramaya başladılar. İzler onları Sevr Mağarası'na doğru götürüyordu. Bir ara müşrikler mağaraya o kadar yaklaşmışlardı ki Hz. Ebû Bekir telaşlandı ve "İçlerinden birisi eğilip baksa bizi görür!" dedi. Peygamber (s.a.s.) de ona, "*Yâ Ebâ Bekir, üçüncüleri Allah olan iki kişiyi sen ne zannediyorsun?*" (Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 2; Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 1) diye karşılık verdi. Müşrikler, mağaranın ağzına kadar geldikleri hâlde içerisine bakmadan dönüp gittiler. Çünkü Allah, bu iki yolcuyu görünmez ordularla destekleyerek korumuş, onlar da bakmadan geçip gitmişlerdi. (İbn Hanbel, I, 348; Abdürrezzâk, Musannef, V, 384)

Hissemize Düşenler

- 622 yılında Mekke'den Medine'ye gerçekleştirilen hicret Müslümanlar

için bir dönüm noktasıdır.

- Hicret, Hz. Ömer'in halifeliği döneminde hicrî takvimin başlangıcı sayılmıştır.

- Hicret, Allah rızası için; anadan, babadan, evlattan, yardan, diyardan, maldan, mülkten hatta candan vazgeçmenin ibretli ve meşakkatli bir öyküsüdür.

- Hicret, yüce dinimizin rahmet yüklü mesajlarını bütün insanlığa ulaştırmak için çıkılan kutlu yolculuğun adıdır.

- Rabbimizden geldiğimizi ve yine O'na hicret edeceğimizi asla unutmamalıyız.

- Geçici olan bu dünyadan, ebedi olan gerçek âleme doğru göç ederken her daim Allah'ın gazabından rızasına hicret etmemiz gerektiği bilinciyle yaşamalıyız.

152. GÜN:
HİDAYET: KURTULUŞ IŞIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَنَادٰى نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ اِنَّ ابْنِي مِنْ اَهْلِي وَاِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَاَنْتَ اَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ ۞ قَالَ يَا نُوحُ اِنَّهُ لَيْسَ مِنْ اَهْلِكَ ۚ اِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْئَلْنِ مَا لَيْسَ لَكَ بِه عِلْمٌ اِنِّي اَعِظُكَ اَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

"Nûh, Rabbine seslenip şöyle dedi: 'Ey Rabbim! Şüphesiz oğlum da ailemdendir. Senin vaadin elbette haktır. Sen hâkimlerin en âdilisin' Allah buyurdu ki: 'Ey Nûh! O senin ailenden değildir. Çünkü onun yaptığı iyi olmayan bir iştir. Sakın hakkında bilgi sahibi olmadığın bir şeyi benden isteme! Ben cahillerden olmayasın diye sana öğüt veriyorum.'" (Hûd, 11/45-46)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ الْحَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا): عَلَّمَنِي رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَلِمَاتٍ أَقُولُهُنَّ فِي الْوِتْرِ: اَللّٰهُمَّ اهْدِنِي فِيمَنْ هَدَيْتَ، وَعَافِنِي فِيمَنْ عَافَيْتَ، وَتَوَلَّنِي فِيمَنْ تَوَلَّيْتَ، وَبَارِكْ لِي فِيمَا أَعْطَيْتَ، وَقِنِي شَرَّ مَا قَضَيْتَ، فَإِنَّكَ تَقْضِي وَلَا يُقْضَى عَلَيْكَ، وَإِنَّهُ لَا يَذِلُّ مَنْ وَالَيْتَ، تَبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ.

(Resûlullah'ın torunu) Hasan b. Ali (r.a.) şöyle demiştir: Allah Resûlü (s.a.s.)

vitirde okumam için bana şu duayı öğretti: *"Allah'ım, hidayete erdirdiklerinle beraber beni de hidayete erdir. Sıhhat ve afiyet verdiklerinle beraber bana da afiyet ver. Himaye ettiğin kimseler gibi beni de himaye et. Bana verdiğin nimetleri bereketlendir. Verdiğin hükmün şerrinden beni koru. Hükmü sen verirsin, senin üstüne hüküm verecek kimse yoktur. Senin dost olduğun kimse asla rezil olmaz. Sana eksiklik asla yakışmaz ey Rabbimiz! Sen çok yücesin!"* (Tirmizî, Vitr, 10)

Asr-ı Saadet'ten

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Yemâme reisi Sümâme, hicretin yedinci yılı Muharrem ayında Necid bölgesine yönelik düzenlenen askerî bir sefer esnasında esir alındı. Daha önce Resûlullah'ın (s.a.s.) bir elçisini öldürmeye teşebbüs ettiği için Peygamberimiz de onun cezalandırılmasını istemişti. (İbn Sa'd, Tabakât, V, 550) Derken Resûlullah (s.a.s.) tutuklu hâldeki Sümâme'ye, *"Yanında bana sunacağın ne var?"* diye sorduğunda, Sümâme, "İyi bir şey." dedi ve ekledi: "Eğer beni öldürürsen, kanı helal birini öldürmüş olursun. Eğer bana lütufta bulunursan (canımı bağışlarsan) şükreden birine iyilik yapmış olacaksın. Eğer (kurtuluş fidyem için) mal istersen, ne kadar dilersen işte malım." Üç gün tekrar eden bu görüşmenin neticesinde Allah'ın Elçisi (s.a.s.), Sümâme'nin serbest bırakılması talimatını verdi. Gördüğü iyi muamelenin de etkisiyle orada Müslüman olan Sümâme şu samimi itirafta bulundu: "Ey Muhammed, vallahi yeryüzünde benim için senin yüzünden daha nahoş bir yüz yoktu! Şimdi senin yüzün benim için bütün yüzlerden daha güzel oldu. Vallahi senin dininden daha fazla nefret ettiğim bir din yoktu! Artık bana göre senin dinin bütün dinlerden daha güzeldir. Vallahi benim için senin beldenden daha sevimsiz bir belde yoktu. Şimdi belden de benim için bütün beldelerden sevimli oldu!" (Buhârî, Meğâzî, 71)

Hissemize Düşenler

- Mümin kimse; çocuğu, anne-babası, kardeşi de olsa iman etmeyenleri hidayete çağırmaya bıkıp usanmadan devam etmelidir.
- Aile sadece kan bağıyla değil, aynı zamanda iman birlikteliğiyle meydana gelen yakınlıktır.
- Allah'a olan imanımızı, sadakat ve teslimiyetimizi her daim dile getirmeli; ibadetlerimizle, tutum ve davranışlarımızla fiilî olarak da bunu

göstermeliyiz.

✒ Mümin her fırsatta Allah'tan sağlık, huzur ve mutluluk dilemeli; imanını korumada O'nun yardımını istemeli ve hayırlı bir akıbet talep etmelidir.

✒ Hidayet Allah'ın yüreklere bahşettiği bir nurdur, insana düşen ise hidayeti talep ederek o nurun aydınlığıyla ömrünü geçirmek üzere gayret etmek ve çevresindekileri de hidayete davet etmektir.

✒ İslâm'ın gayesi öldürmek değil, yaşatmaktır. Müslüman da dîn-i mübîn-i İslâm'ın hayat veren ilkeleriyle insanları buluşturmayı gaye edinmiş kişidir.

153. GÜN: HİDAYET: İRADE VE TAKDİR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرٰى عَلَى اللّٰهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعٰٓى اِلَى الْاِسْلَامِ وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظّٰلِمِينَ

"İslâm'a çağırıldığı halde Allah'a karşı yalan uydurandan daha zalim kim olabilir! Allah, zalimler topluluğunu doğru yola erdirmez." (Saff, 61/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَخْطُبُ النَّاسَ، يَحْمَدُ اللّٰهَ وَيُثْنِي عَلَيْهِ بِمَا هُوَ أَهْلُهُ، ثُمَّ يَقُولُ: مَنْ يَهْدِهِ اللّٰهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَا هَادِيَ لَهُ، وَخَيْرُ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللّٰهِ.

Câbir'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) insanlara hitap ederken önce layık-ı vechile Allah'a hamd ve senâ eder, sonra da şöyle buyururdu:

"Bir kimseye Allah hidayet verirse artık onu saptıracak yoktur; Allah'ın saptırdığına da hidayet verecek yoktur. Sözün en hayırlısı, Allah'ın Kitabıdır." (Müslim, Cum'a, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Dedesi Abdülmuttalib vefat ettiğinde henüz sekiz yaşında olan Peygamber Efendimizin (s.a.s.) bakımını ve himayesini amcası Ebû Tâlib üstlenmişti. Mekke'nin saygın simalarından olan Ebû Tâlib yeğeni Muhammed'i (s.a.s.) gözü gibi korumuş, hatta peygamber olduktan sonra ona düşmanca tavır alan kavmine karşı onu savunmaktan geri durmamıştı. Nihayet Ebû Tâlib'in de

ölüm vakti gelmişti. Hiç şüphesiz ki Allah'ın Elçisi (s.a.s.), hayatı boyunca kendisine maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen amcasının tevhîd dinine iman etmesini çok istiyordu. Bunun için son kez huzuruna geldi. O esnada Ebû Tâlib'in yanında iki kişi daha vardı. Biri Ebû Cehil'di ki, Resûlullah (s.a.s.) onun Müslüman olmasını ve İslâm'ı güçlü biçimde desteklemesini isteyerek dua etmiş olsa da hidayete ermeyecekti. Diğeri de Abdullah b. Ebû Ümeyye idi ki, müminlerin annesi Ümmü Seleme'nin kardeşi olup yıllar sonra Mekke'nin Fethi günü Müslüman olacak ve Tâif Muhasarası esnasında şehit düşecekti. Allah Resûlü (s.a.s.) onların da huzurunda amcası Ebû Tâlib'e seslendi: *"Amca! 'Lâ ilâhe illallah' (Allah'tan başka ilâh yoktur) de. Bu kelimeyi söyle ki onunla kıyamet gününde senin için şahitlik edeyim."* Bunun üzerine Ebû Cehil ile Abdullah b. Ebû Ümeyye, "Ey Ebû Tâlib, Abdülmuttalib'in dininden dönmek mi istiyorsun?" dediler. Peygamberimiz (s.a.s.) ısrarla kelime-i tevhîdi amcasına hatırlatmaya devam etti. Ancak Ebû Tâlib onlara son söz olarak kendisinin Abdülmuttalib'in dini üzere bulunduğunu söyledi ve Allah'tan başka ilah olmadığını ikrar etmekten kaçındı. Resûlullah (s.a.s.), *"Vallahi engellenmediğim sürece senin için istiğfar dileyeceğim."* dedi. Bu olayın ardından, *"Müşriklerin cehennemlik oldukları kendilerince anlaşıldıktan sonra akraba bile olsalar Peygambere de müminlere de onlar için istiğfar etmek yaraşmaz."* (Tevbe, 9/113) ayeti ile *"Şüphesiz ki sen sevdiğin kişiyi hidayete erdiremezsin; ama Allah dilediğine hidayet verir. O, hidayete erecekleri daha iyi bilir."* (Kasas, 28/56) ayeti nâzil oldu. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensar, 40)

Hissemize Düşenler

- Yetimlere kol kanat gerip onların bakımını üstlenmek akrabalığın bir gereğidir.
- Vefa, Peygamber Efendimizden bize miras kalan en önemli insani ve ahlaki erdemlerden biridir.
- Allah'ın adını insanlara duyurmak ve gönülleri tevhid inancı ile buluşturmak için gayret göstermek her Müslümanın görevidir.
- Müslüman olmayan kişilerin hidayete ermeleri için dua etmekte bir sakınca yoktur.
- İman etmedikleri müddetçe gayrimüslimlerin bağışlanmalarını dilemek caiz değildir.
- Hidayeti nasip eden Allah Teâlâ'dır. Yeter ki kişi zihnini ve gönlünü hidayete, hak ve hakikate karşı kör ve sağır hale getirmesin.

154. GÜN:
HİDAYETE VESİLE OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَوَجَدَكَ ضَآلاًّ فَهَدٰى

"(Allah) seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da yol göstermedi mi?" (Duhâ, 93/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبُو مَالِكٍ الْأَشْجَعِيُّ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ الرَّجُلُ إِذَا أَسْلَمَ عَلَّمَهُ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اَلصَّلَاةَ ثُمَّ أَمَرَهُ أَنْ يَدْعُوَ بِهَؤُلَاءِ الْكَلِمَاتِ: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَاهْدِنِي وَعَافِنِي وَارْزُقْنِي.

Ebû Mâlik el-Eşcaî'nin, babasından rivayet ettiğine göre, bir kişi Müslüman olduğunda Hz. Peygamber (s.a.s.) ona namazı öğretmiş sonra dua etmesi için şu cümleleri söylemiştir: *"Allah'ım! Beni affet, bana merhamet et, bana hidayet ve afiyet ver ve beni rızıklandır."* (Müslim, Zikir, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Allah'ın Elçisi (s.a.s.), gönülleri İslâm'ın rahmet yüklü mesajlarıyla buluşturup aydınlatmak için yoğun çaba harcıyordu. İnsanların Kur'an-ı Kerim'in hayat veren ilkelerine iman ile müşerref olmaları ve ebedi kurtuluşa erebilmeleri için her fırsatı değerlendiriyordu. Şu olay onun bu uğurdaki samimi gayretini ve sahip olduğu vefa duygusunu ortaya koyan güzel bir örnektir: Allah Resûlü'ne hizmet etmekte olan Yahudi bir genç vardı. Bu genç

hastalanmış ve yatağa düşmüştü. Rahmet Elçisi, onu hasta yatağında ziyaret etmiş, belki de son kez Müslüman olması çağrısında bulunmuştu. Vefa dolu bu samimi davranıştan son derece etkilenen Yahudi genç, "Allah'tan başka ilah olmadığını ve Hz. Muhammed'in (s.a.s.) O'nun kulu ve elçisi olduğunu" ikrar ederek (Nesâî, es-Sünenü'l-Kübrâ, V, 173) İslâm'ı kabul etti. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.s.), "*Benim vasıtamla bu genci ateşten kurtaran Allah'a hamdolsun.*" diyerek şükretti ve oradan ayrıldı. (Buhârî, Cenâiz, 79)

Hissemize Düşenler

- Gönüllerin iman ile müşerref olması için çabalamak her Müslümanın sahip olması gereken bir sorumluluktur.
- Şükür bilinci, mümince bir davranıştır.
- Toplumsal hayatın huzur ve barış içinde devamı için Müslüman olmayanlarla karşılıklı iyi ilişkiler kurmakta bir beis yoktur.
- Mümin; inancına, diline, rengine bakmaksızın çevresindeki herkese insanca davranan ve başkalarının iyiliğini isteyen kimsedir.
- Bir insanın iman nimetine kavuşmasına vesile olmak en hayırlı ve kazançlı işlerden biridir.

155. GÜN:
HUŞÛ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَمْ يَأْنِ لِلَّذينَ اٰمَنُوا اَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللّٰهِ وَمَا نَزَلَ مِنَ الْحَقِّ ۙ وَلَا يَكُونُوا كَالَّذينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلُ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْاَمَدُ فَقَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَكَثيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

"İman edenlerin, Allah'ı anmak ve vahyedilen gerçeği düşünmekten dolayı kalplerinin heyecanla ürperme zamanı gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilmiş ve üzerlerinden uzun zaman geçip kalpleri katılaşmış kimseler gibi olmasınlar. Onlardan birçoğu yoldan çıkmışlardır." (Hadîd, 57/16)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ زَيْدِ بْنِ أَرْقَمَ قَالَ: لَا أَقُولُ لَكُمْ إِلَّا كَمَا كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ، كَانَ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ عِلْمٍ لَا يَنْفَعُ، وَمِنْ قَلْبٍ لَا يَخْشَعُ، وَمِنْ نَفْسٍ لَا تَشْبَعُ، وَمِنْ دَعْوَةٍ لَا يُسْتَجَابُ لَهَا.

Zeyd b. Erkam şöyle demiştir: "Ben size Allah Resûlü'nün (s.a.s.) söylediğinden başka bir şey anlatmıyorum! O şöyle derdi:

'Allah'ım, fayda vermeyen ilimden, huşû duymayan kalpten, doymayan nefisten ve kabul olunmayan duadan sana sığınırım.'" (Müslim, Zikir, 73;

Nesâî, İstiâze, 65)

Asr-ı Saadet'ten

Vahiy kâtiplerinden Hanzala el-Üseyyidî bir gün Medine'de dolaşıyordu. Hz. Ebû Bekir es-Sıddîk ile karşılaştı. Hâlini hatırını soran Hz. Ebû Bekir'e, "Hanzala münafık oldu!" karşılığını verdi. Hz. Ebû Bekir, "Fesübhânallâh! Ne diyorsun?" deyince Hanzala içini dökmeye başladı: "Allah Resûlü'nün yanındayken, o bize cenneti, cehennemi o kadar canlı bir şekilde hatırlatıyor ki sanki gözlerimizle görmüş gibi oluyoruz. Peygamber Efendimizin yanından ayrıldıktan sonra hanımlarla, çocuklarla, iş güçle uğraşmaktan onun anlattıklarını unutuveriyoruz." Hz. Ebû Bekir, "Allah biliyor ya, biz de bu durumu yaşıyoruz." dedi.

Aynı dertten muzdarip bu iki sahâbî, hâllerini bildirmek üzere Allah Resûlü'nün yanına gittiler. Hanzala, kendisinden duyduğu şüpheyi, "Münafık oldum." diyerek bu kez Peygamberimizin huzurunda dile getirdi. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), *"Bu da ne demek oluyor?"* diye sorunca Hanzala, Hz. Ebû Bekir'e söylediklerini tekrarladı: "Ey Allah'ın Resûlü! Senin yanındayken bize cennet ve cehennemi öyle anlatıyorsun ki sanki gözümüzle görüyoruz. Yanından ayrılınca hanımlarla, çocuklarla, iş güçle uğraşmaktan (anlattıklarını) unutuveriyoruz." Bunun üzerine Resûl-i Zîşân Efendimiz şöyle buyurdu: *"Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki, benim yanımdaki ve ibadet ederkenki hâliniz sürekli devam edecek olsaydı, melekler evlerinizde, yollarınızda karşınıza çıkıp sizinle selamlaşır, elinizi sıkarlardı. Gel gör ki, yâ Hanzala! (İnsan bu!) Bazen öyle, bazen böyle!"* Resûlullah (bu son sözünü) üç defa tekrarladı. (Müslim, Tevbe, 12; Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 59)

Hissemize Düşenler

- Huşû, insanın Allah'a gönülden bağlılığı ve sadakatidir.
- Huşû; her an Allah'a kul olma bilinci, O'nun rızası doğrultusunda yaşama gayretidir.
- İslâm'da ruhbanlık yani dünyaya dair her şeyi terk ederek sadece ibadet üzere kurulu bir hayat tarzı yoktur.
- İnsan, meleklerden farklı olarak sevap ve günah işlemeye meyilli bir fıtratta yaratılmıştır.
- Kalbimizi ve dilimizi Allah'ın zikrinden mahrum bırakmamak kadar, zihnimizi, gönlümüzü ve bütün uzuvlarımızı O'nun emrettiği, Resûlü'nün gösterdiği şekilde korumak ve iyi işlerle müzeyyen kılmak da önemlidir.
- Huşû; huzurun kaynağı, ebedi kurtuluşun anahtarıdır.

156. GÜN:
HUTBE

Ayet-i Kerime ve Meali

اُدْعُ اِلٰى سَبيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبيلِه وَهُوَ اَعْلَمُ بِالْمُهْتَدينَ

"Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle davet et; onlarla en güzel yöntemle tartış. Kuşkusuz senin Rabbin, yolundan sapanların kim olduğunu en iyi bilendir; O, doğru yolda bulunanları da çok iyi bilir." (Nahl, 16/125)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ثُمَّ أَتَى الْجُمُعَةَ فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ غُفِرَ لَهُ مَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجُمُعَةِ وَزِيَادَةُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ وَمَنْ مَسَّ الْحَصَى فَقَدْ لَغَا.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim abdest alır ve abdesti güzelce almaya özen gösterir sonra cumaya gelir ve hutbeye kulak verip sessizce dinlerse o cuma ile gelecek cuma arasındaki günahları ve üç günlük günahı daha affedilir. Kim de (hutbeyi dinlemeyip yerdeki) çakıl taşlarıyla meşgul olursa elbette boş bir şey yapmıştır." (Müslim, Cum'a, 27)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, Mekke'de müşriklerin zulüm ve baskıları karşısında, hicrete

karar verdi ve Hz. Ebû Bekir ile birlikte Medine'ye doğru yola çıktı. Rahmet Elçisi (s.a.s.) bir cuma günü Medine yakınlarında Sâlim b. Avfoğulları'nın ikamet ettiği Rânûnâ Vadisi'ne ulaştı. Orada insanlar, "Namaza toplanın." nidalarıyla namaza çağırıldılar. Bugün, Medine'de "Cuma Mescidi" adıyla anılan mescidin bulunduğu bu mübarek mekânda Allah Resûlü (s.a.s.) ilk cuma namazını kıldırdı. Ardından toplanan kalabalığa hitap etti. Allah'a hamd ve senâdan sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Ey insanlar! Önceden (ahiret hayatınızı düşünerek) kendiniz için bir şeyler gönderin. Çok iyi biliyorsunuz ki, Allah'a yemin olsun, her biriniz muhakkak sonunda düşüp ölecek ve hayvanlarını çobansız bırakacak. Muhakkak ki, sonra Rabbi ona arada, bir tercüman ve onu kendisinden ayıran bir perde olmaksızın 'Resûl sana gelip tebliğde bulunmadı mı? Sana mal vermedim mi, ihsanda bulunmadım mı? Önceden kendin için ne hazırladın?' buyuracak. O da sağına, soluna bakacak ve bir şey göremeyecek. Sonra da önüne bakacak orada da yalnız cehennemi görecek. Öyleyse herkes gücü nispetinde kendini cehennem ateşinden korusun. Yarım hurma ile dahi olsa bunu yapsın. Bunu da bulamıyorsa, güzel bir sözle de olsa (kendisini cehennem ateşinden korusun). Zira muhakkak her iyiliğin karşılığı on katından yüz katına kadar verilir. Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun." (İbn Hişâm, Sîret, III, 30)

Hz. Peygamber'in ilk kez kıldırdığı cuma namazı ve irad ettiği cuma hutbesi ile birlikte cuma günü Müslümanların haftalık toplanma ve görüşme vakti olmuştur. Hutbe denilince de akla öncelikle cuma namazından önce irad edilen hutbe gelmektedir.

Hissemize Düşenler

- Cuma namazı fiilen hicret esnasında farz kılınmıştır.
- Cuma namazı farz-ı ayındır. Farz oluşu Kur'an-ı Kerim, sünnet ve icma ile sabittir.
- Hutbe; cuma ve bayram namazlarında İslâm'ın evrensel mesajlarının anlatıldığı, güncel ve toplumun genelini ilgilendiren konuların ele alındığı bir mekteptir.
- Cuma namazında hutbe, namazın sahih olmasının şartlarından biridir.

Hutbe okunmadan kılınan bir cuma namazı sahih değildir.

- Ramazan ve kurban bayramlarında okunan hutbeler sünnettir.
- Hutbenin dinlenmesi, bu esnada başka işlerle uğraşılmaması, konuşulmaması gerekir. Ancak Hz. Peygamber'in (s.a.s.) ismi anıldığında sessizce salavat okunması, hatibin duasına 'âmin' denmesi konuşma olarak değerlendirilmediğinden bunların yapılmasında bir sakınca yoktur.
- Hutbe esnasında cep telefonu, halı, seccade vs. ile meşgul olup oynamak çakıl taşlarıyla meşgul olup oynamak gibidir.

157. GÜN:
HÜSN-İ ZAN VE SÛ-İ ZAN

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ اِنْ يَتَّبِعُونَ اِلَّا الظَّنَّ ۚ وَاِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا

"Oysa onların bu konuda bir bildikleri yok; sadece zanna uyuyorlar. Zan ise asla gerçek bilginin yerini tutamaz." (Necm, 53/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِيَّاكُمْ وَالظَّنَّ فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ وَلَا تَحَسَّسُوا وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا تَنَافَسُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَبَاغَضُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللهِ إِخْوَانًا.

Ebû Hüreyre'den Resûlullah'ın (s.a.s.) şöyle dediği nakledilmiştir:

"Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir. Birbirinizin konuştuğuna kulak kabartmayın, birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizle üstünlük yarışına girmeyin, birbirinize haset etmeyin, birbirinize kin beslemeyin, birbirinize sırt çevirmeyin. Ey Allah'ın kulları! Kardeş olun!" (Müslim, Birr, 28)

Asr-ı Saadet'ten

Mübarek Ramazan ayının çoğu geçmiş, en bereketli kısmı kalmıştı. Allah Resûlü (s.a.s.), âdeti olduğu üzere bu ayın son on gününü yine Medine

mescidinde, itikâfla geçirmekteydi. Akşam olmuş, hava kararmıştı. Derken eşi Safiyye bnt. Huyey mescide, onu ziyarete geldi. Biraz oturup konuştular. Zaman ilerleyince validemiz kalkmak istedi. Hanımlarına nezaket ve saygıyı esirgemeyen Allah Resûlü, onu Üsâme b. Zeyd'in mahallesindeki evine doğru uğurlamak için kalktı. Ümmü Seleme'nin odasının yanındaki mescit kapısına geldiklerinde yanlarından iki kişi geçti. Resûlullah'a selam verdikten sonra adımlarını hızlandırdılar. Bunun üzerine Allah Resûlü, *"Ağır olun, bu yanımda bulunan (eşim) Safiyye bnt. Huyey'dir."* dedi. Hz. Peygamber'in Safiyye'nin kimliğini belirtme ihtiyacı hissetmesi onlara ağır geldi ve "Sübhânallâh! Hâşâ biz senin hakkında başka türlü nasıl düşünebiliriz ey Allah'ın Resûlü!" dediler. Bunun üzerine Allah Resûlü onlara, *"Şeytan, insanın vücudunda kanın dolaştığı gibi dolaşır. Ben, şeytanın sizin gönüllerinize kötü bir şüphe atmasından endişe ettim."* buyurdu. (Buhârî, Farzu'l-humus, 4) Sevgili Peygamberimiz kanın insan vücudunda dolaştığı gibi şeytanın da sürekli vesvese ve şüphe vermek için hareket ettiğini ve sinsice fırsat kolladığını belirtmek üzere böyle bir teşbihte bulunmuş ve şüphe uyandıracak bir durum olması hâlinde derhâl bunun izah edilmesi gerektiğini bildirmişti.

Hissemize Düşenler

- Allah'ın bize tertemiz emanet ettiği fıtratımızı şer ve kötülüklere karşı korumak, iyi davranışlarla müzeyyen kılmak bizim en önemli vazifelerimizdendir.
- Mümin; zihnini ve gönlünü her daim kötü duygu ve düşüncelerden uzak tutmalı, olumlu ve güzel duygu ve düşüncelerin merkezi haline getirmelidir.
- İnsanların yanlış anlamasına ve kınamasına neden olabilecek durumlardan kaçınmak gerekir.
- Şeytan çeşitli hile ve desiselerle aklımızı, kalbimizi, bütün uzuvlarımızı esir almak ve bizi günaha sokmak için çabalamaktadır.
- Kötü zan, kin, yalan, iftira, gıybet, gizli halleri araştırmak gibi kardeşliği, birlik ve beraberliği zedeleyecek tutum ve davranışlar müminde bulunmaması gereken olumsuzluklardır.

158. GÜN:
HZ. PEYGAMBER'İN ADALETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ اِذَا قَضَى اللّٰهُ وَرَسُولُهٗٓ اَمْراً اَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ اَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالاً مُبيناً

"Bir mümin erkek veya bir mümin kadının, Allah ve Resûlü bir emir ve hüküm verdiklerinde artık işlerinde bundan başkasını seçme hakları olamaz. Allah'ın ve Resûlü'nün emrine itaat etmeyenler doğru yoldan açıkça sapmışlardır." (Ahzâb, 33/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ، وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَلْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ، وَأَقْضِيَ لَهُ عَلَى نَحْوِ مِمَّا أَسْمَعُ، فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ شَيْئًا، فَلَا يَأْخُذْ، فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ.

Ümmü Seleme'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ben de bir insanım. Sizler bana davalarınızı arz ediyorsunuz. Olabilir ki sizden biri delilini diğerinden daha düzgün ifadelerle savunur, ben

de duyduklarıma dayanarak onun lehine hükmederim. Ben kimin lehine kardeşinin hakkından bir şeye hükmetmiş isem o kimse bunu almasın. Çünkü ben ona ancak ateşten bir parça vermişimdir." (Buhârî, Hıyel, 10)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Medineli Müslümanlardan bir adam ile Mekkeli Zübeyr arasında hurma ağaçlarını suladıkları su konusunda bir anlaşmazlık çıkmıştı. Ensardan olan adam, "Suyu bırak da geçsin!" demiş, Zübeyr ise buna razı olmamıştı. Derken olay Resûlullah'ın (s.a.s.) hakemliğine taşındı. Resûlullah (s.a.s.) onları dinledikten sonra Zübeyr'e, *"Zübeyr! Sen bahçeni sula, sonra suyu komşuna sal!"* dedi. Medineli bu söze kızdı ve "Yâ Resûlallah, bu adam halanın oğludur diye mi böyle yapıyorsun?" dedi. Bunu duyar duymaz Allah Resûlü'nün (s.a.s.) yüzünün rengi değişti ve ardından *"Zübeyr! Sula, sonra suyu tut ki, ağaçların köklerine ulaşsın!"* buyurdu. Olayın taraflarından biri olan Zübeyr şu ayetin bu olay üzerine indiğini nakletmektedir: *"Hayır! Rabbine andolsun ki onlar, aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem yapıp sonra da verdiğin hükme içlerinde hiçbir sıkıntı duymaksızın, tam bir teslimiyetle boyun eğmedikçe iman etmiş olmazlar.*" (Nisâ, 4/65; Müslim, Fedâil, 129)

Hissemize Düşenler

- Allah ve Resûlü'nün emrine ve verdikleri hükme rıza gösterip itaat etmek imanın bir gereğidir.

- Hâkim, davalı taraflar arasında hüküm verirken mevcut somut deliller ile davalı ve şahit ifadelerini esas alır. Bu nedenle haklının ortaya çıkabilmesi için hâkime delil sunmak ve doğruluktan ayrılmadan hakkı savunmak gerekir.

- Kişi; dava sonucunda lehine hüküm verilmiş olsa bile vicdanına kulak vermeli, şayet haksızlıkla aldığı bir şey var ise onu hak sahibine iade etmelidir.

- Toplumda huzur, güven ve uyumun sağlanması için ortaya çıkabilecek anlaşmazlıklar hukuk içerisinde çözüme kavuşturulmalıdır.

- Peygamber Efendimizin hukuktan aile hayatına, ticaretten ibadete kadar hayatın her alanına hâkim kıldığı adalet duygusu, onun bütün kararlarına ve uygulamalarına sirayet etmiş, müminlere en güzel örnek olmuştur.

159. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN YAŞAMINDAKİ SADELİK

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اِنَّمَا اَنَا بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يُوحٰى اِلَيَّ اَنَّمَا اِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّه فَلْيَعْمَلْ عَمَلاً صَالِحاً وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهٖٓ اَحَداً

"De ki: 'Ben, yalnızca sizin gibi bir insanım. Şu var ki bana, ilahınızın, sadece bir ilah olduğu vahyediliyor. Artık her kim Rabbine kavuşmayı bekliyorsa dünya ve ahirette yararlı iş yapsın ve Rabbine ibadette hiçbir şeyi ortak koşmasın.'" (Kehf, 18/110)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَجُلًا قَالَ: يَا مُحَمَّدُ يَا سَيِّدَنَا وَابْنَ سَيِّدِنَا وَخَيْرَنَا وَابْنَ خَيْرِنَا. فَقَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا أَيُّهَا النَّاسُ عَلَيْكُمْ بِتَقْوَاكُمْ وَلَا يَسْتَهْوِيَنَّكُمُ الشَّيْطَانُ أَنَا مُحَمَّدُ بْنُ عَبْدِ اللهِ عَبْدُ اللهِ وَرَسُولُهُ وَاللهِ مَا أُحِبُّ أَنْ تَرْفَعُونِي فَوْقَ مَنْزِلَتِي الَّتِي أَنْزَلَنِي اللهُ عَزَّ وَجَلَّ.

Enes b. Mâlik'in anlattığına göre, bir gün bir adam gelmiş ve Hz. Peygamber'e: "Ey Muhammed! Ey Efendimiz ve efendimizin oğlu! Bizim en

hayırlımız ve en hayırlımızın oğlu!" şeklinde hitap etmişti. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştu:

"Ey insanlar! Takvanıza sahip çıkın! Sakın şeytan sizi aldatmasın! Ben, Abdullah'ın oğlu Muhammed'im. Allah'ın kulu ve resûlüyüm. Vallahi ben, sizin beni, Yüce Allah'ın bana verdiği makamın üstüne çıkarmanızı istemem!" (İbn Hanbel, III, 154)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin süt annesi Hz. Halîme'nin kabilesi olan Sa'd b. Bekir, hicretin 9. yılında Resûlullah'a Dımâm b. Sa'lebe başkanlığında bir heyet göndermişti. Yanındakilerle birlikte Medine'ye gelen Dımâm, devesini Mescid-i Nebevî'nin önüne çökertip bağladıktan sonra içeri girmişti. Bu onun Medine'ye ilk gelişiydi. Mescitte ashâbıyla beraber oturan Peygamberimizi tanıyamamış ve "Hanginiz Muhammed?" diye sormak zorunda kalmıştı. Daha öncesinde, hicret esnasında da benzer bir olay yaşanmıştı. Rebîulevvel ayının bir pazartesi günü Allah Resûlü (s.a.s.) ve beraberindekiler sıkıntılı hicret yolculuğunun sonuna gelip Kubâ'ya ulaştıklarında Medineli Müslümanlar tarafından coşkulu bir şekilde karşılanmışlardı. Peygamber Efendimiz istirahat için bir hurmanın gölgesine oturmuş, kendilerini karşılayanlarla Hz. Ebû Bekir ilgilenmişti. Hatta ensardan Resûlullah'ı karşılamak için Kubâ'ya gelenler onu daha önceden hiç görmemiş oldukları için Hz. Ebû Bekir'i selamlıyorlardı. Ne zaman ki Hz. Ebû Bekir, Peygamberimizi güneşten korumak maksadıyla kendi elbisesiyle ona gölgelik yapmıştı, işte ancak o zaman halk Resûlullah'ı tanıyabilmişlerdi. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 45) Peygamberimiz öyle sade ve gösterişsiz giyiniyor, öyle zarif ve mütevazı davranıyordu ki, insanlar onu ashâbından ayırt edemiyordu.

Hissemize Düşenler

- Peygamberler; gönderildikleri toplulukların içlerinden çıkan, onlar gibi insanî ihtiyaçları olan örnek ve önder şahsiyetlerdir.

- Peygamber Efendimiz, Allah'tan vahiy alan bir resûl olmasına rağmen neticede bir beşerdi ve onun öncelikli vasfı kul olmasıydı. Hep bu vasfıyla var olmaktan şeref duymuştu.

- Hz. Peygamber (s.a.s.), kul olduğunu daima hatırlatarak kendisine Allah'ın vermiş olduğu makamın üstünde aşırılığa kaçan birtakım vasıflar yüklenmesine müsaade etmemiştir.

- Hz. Peygamber (s.a.s.); müminlerin arasında, onlardan biri olarak yaşantısını sürdürmüş, asla kimseyi hor görmemiş, küçümsememiş, incitmemiş ve kibirli davranmamıştır.

- Peygamber Efendimiz her insan gibi beşerî ihtiyaçlarını karşılamış ancak bunları ahiret bilinci ile sınırlandırmış ve kontrol altında tutmuştur.

160. GÜN:
HZ. PEYGAMBER'E BAĞLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذْ يَعِدُكُمُ اللّٰهُ اِحْدَى الطَّآئِفَتَيْنِ اَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ اَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللّٰهُ اَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِه وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ۙ لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ۚ

"Hani Allah size iki taifeden birini, o sizindir diye vadediyordu. Siz de güçsüz olanın sizin olmasını istiyordunuz. Oysa Allah sözleriyle hakkı meydana çıkarmak ve kafirlerin ardını kesmek istiyordu. Bu, suçlular hoşlanmasa da Allah'ın hakkı ortaya çıkarması ve batılı ortadan kaldırması içindi." (Enfâl, 8/7-8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبَّاسِ بْنِ عَبْدِ الْمُطَّلِبِ أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ ذَاقَ طَعْمَ الْإِيمَانِ مَنْ رَضِيَ بِاللهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَبِمُحَمَّدٍ نَبِيًّا رَسُولًا

Abbâs b. Abdülmuttalib'in işittiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Rab olarak Allah'ı, din olarak İslâm'ı, elçi ve peygamber olarak Muhammed'i gönülden benimseyen kişi imanın tadını alır." (İbn Hanbel, I,

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah (s.a.s.) ve ashâbı Bedir'e doğru ilerlerken Şam'dan Mekke'ye dönmekte olan Kureyş kervanının lideri Ebû Süfyân, öncü olarak gönderdiği casusları vasıtasıyla bu durumdan haberdar olmuştu. Hemen Mekke'ye haber göndererek Kureyş'ten çok acele yardım istedi. Kureyş kabilesini bir telaş sardı. Zira mallarının zarar görmesinden endişe ediyorlardı. Hiç zaman kaybetmeden hazırlık yapmaya başladılar. Çok geçmeden hazırlıklarını tamamladılar. Yaklaşık bin kişilik bir ordu kurmuşlardı. (Vâkıdî, Meğâzî, I, 28, 39)

Bu arada Allah Resûlü (s.a.s.) ve ashâbı yolda Kureyş'e su taşıyan ve develeri güden zenci bir köle ile karşılaştılar. Ondan müşriklerin büyük bir ordu ile yola çıktıklarını öğrendiler. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 115) Resûlullah biraz tedirgindi. Çünkü ashâbdan bir grup, kervan yerine savaşla karşı karşıya kalacaklarını anlayınca bu konuda isteksiz olduklarını belli etmişlerdi. Hatta gerçek apaçık ortaya çıktığında bile göz göre göre ölüme sürükleniyorlarmış gibi Hz. Peygamber ile tartışmışlardı. Allah (c.c) kendilerine kervan veya Kureyş ordusundan birini vaad ettiği hâlde onlar, zayıf olana yani sadece kervana sahip olmak istiyorlardı. (Enfâl, 8/5-7) Sayı ve teçhizat bakımından kendilerinden kat kat üstün olan müşrik ordusu ile karşılaşacak olma düşüncesi onları endişelendiriyordu.

Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ömer sırayla söz aldılar. Allah Resûlü susuyordu. Sonra muhacirlerden Mikdâd b. Esved, Hz. Peygamber'e yaklaşarak, "Ey Allah'ın Resûlü! Biz sana, İsrâiloğulları'nın Musa Peygamber'e, 'Artık sen ve Rabbin beraber gidin ve savaşın. Biz burada oturacağız.' dedikleri gibi demeyiz. Biz sana ancak, 'Düşmanın üzerine yürü, biz de seninle beraberiz.' deriz!" dedi. Mikdâd'ın bu sözleri, Resûlullah'ı çok mutlu etmişti. (Buhârî, Tefsîr, (Mâide) 4)

Peygamberimiz, ensarı da konuşturmak istedi. Belli ki onlardan da destek istiyordu. Çünkü Medine içinde onu koruyacaklarına söz veren ensarın, Medine dışında kendisini yalnız bırakmalarından endişe ediyordu. Ensardan Sa'd b. Muâz ayağa kalkarak, "Bizi mi kastediyorsun ey Allah'ın Resûlü?... Nefsim kudret elinde olan Allah'a yemin ederim ki sen bize atlarımızı denize daldırmamızı emretsen daldırırız! İçimizden hiç kimse geri kalmaz!" dedi.

(İbn Hişâm, Sîret, III, 162; Vâkıdî, Meğâzî, I, 48)

Hissemize Düşenler

- Allah'a ve Resûlü'ne iman, mümin olabilmenin ve ebedi kurtuluşa erebilmenin temel şartıdır.
- Biz müminler, Allah'a ve Resûlü'ne olan iman ve teslimiyetimizi kelime-i tevhîd ve kelime-i şehadetle dile getiririz.
- Allah Resûlü'ne bağlılık Allah'a bağlılıktır. Allah Resûlü'ne sadakatsizlik Allah'a sadakatsizliktir.
- Müminler olarak ömrümüz boyunca Kur'an-ı Kerim'e ve Peygamber Efendimizin nezih sünnetine bağlı kalmak durumundayız.
- Kur'an'a ve sünnete bağlılık, o ikisinin ortaya koyduğu iman, ibadet ve ahlakla bezenmiş yüce ideallere kendini vakfetmiş örnek bir insan olabilmek için gayret göstermektir.
- İnsanların bilgisi, bakış açısı, olaylara vukufiyeti kuşatıcı değildir.
- Hayır görülenlerde şer, şer görülenlerde hayır olabilir.
- İyilerle birlikte olanlar, iyilerin teşvik ve tavsiyesiyle iyiliğe kavuşurlar; kötülerle olanlar ise kötülüğe dûçar olurlar.

161. GÜN: HZ. PEYGAMBER'E BİAT ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ رَضِيَ اللّٰهُ عَنِ الْمُؤْمِنينَ اِذْ يُبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا في قُلُوبِهِمْ فَاَنْزَلَ السَّكينَةَ عَلَيْهِمْ وَاَثَابَهُمْ فَتْحاً قَريباً ۞ وَمَغَانِمَ كَثيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللّٰهُ عَزيزاً حَكيماً

"Şüphesiz Allah, ağaç altında sana biat ederlerken inananlardan hoşnut olmuştur. Gönüllerinde olanı bilmiş, onlara huzur, güven duygusu vermiş ve onlara yakın bir fetih ve elde edecekleri birçok ganimetler nasip etmiştir. Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Feth, 48/18-19)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: كُنَّا يَوْمَ الْحُدَيْبِيَةِ أَلْفًا وَأَرْبَعَمِائَةٍ، فَقَالَ لَنَا النَّبِيُّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَنْتُمُ الْيَوْمَ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ.

Câbir b. Abdullah anlatıyor: Biz Hudeybiye günü (ağacın altında Peygamberimize Rıdvan Biatı eden) bin dört yüz kişi idik. Peygamber (s.a.s.) bizim için, "*Bugün siz yeryüzü halkının en hayırlısısınız!*" buyurdu. (Müslim, İmâre, 71)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz Mekke'de müşriklerin bütün engellemelerine rağmen İslâm'ı anlatmak ve her gördüğü topluluğu dine davet etmek için gayret gösteriyordu.

Peygamberliğinin on birinci yılında hac mevsimi gelmiş, farklı Arap kabileleri Kâbe'yi ziyaret için Mekke'ye akın etmişti. Bir grup Yesribli cahiliye geleneklerine göre haclarını yapıp tıraş olmuş ve ihramdan çıkmışlardı. Onları gören Allah Resûlü (s.a.s.), yanlarına gelerek kendileriyle tanıştı ve Hazrec kabilesinden olan bu insanlara İslâm'ı anlattı. Yesribli altı kişinin yüreğine huzur doldu. İman ettiler. Mahzun Peygamberimizin yüzü güldü. Yesribliler, "Halkımızı bırakıp buraya geldik. Bizim toplumumuz kadar aralarında düşmanlık ve kötülük bulunan bir başka toplum daha yoktur. Belki Allah senin sayende bu toplumdaki düşmanlığı bitirir. Biz şimdi gideceğiz ve senin dinine onları davet edeceğiz. Bu din konusunda sana icabet ettiğimiz gibi onlara da bunu teklif edeceğiz. Şayet Allah senin sayende onları bir araya getirirse senden daha şerefli bir kimse yok demektir." dediler ve iman dolu kalpleriyle vedalaşıp Mekke'den ayrıldılar. (İbn Hişâm, Sîret, II, 276-277)

Allah Resûlü'nün davetine icabet eden yeni müminler Medine'ye vardıklarında her fırsatta Hz. Nebî'den (s.a.s.) ve İslâm'dan bahsettiler. Öyle ki bir yıl içinde Yesrib'de yani daha sonra Peygamber şehri olacak olan Medine'de Resûlullah'tan bahsedilmeyen ev kalmadı. Yesribli müminler bir yıl sonra yine hac mevsiminde Medine'nin yerlileri olan Hazrec kabilesinden on, Evs kabilesinden de iki kişi olmak üzere, toplam on iki temsilci ile Mekke yakınlarındaki Akabe denilen boğazda Allah Resûlü (s.a.s.) ile buluştu. O gece Akabe, bir gönül sözleşmesine, bir biatlaşmaya şahit oldu. Medineli müminler, Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamak, hırsızlık yapmamak, zina etmemek, Allah'ın haram kıldığı canı öldürmemek, iftira etmemek, hayırlı bir hususta peygambere isyan etmemek üzere Peygamberimize bağlılık yemini ettiler. (Buhârî, Diyât, 2, Menâkıbü'l-ensâr, 43; Müslim, Hudûd, 41) Peygamber Efendimiz de onlara, bu biatlerinin karşılığında mükâfatlarının Allah'a ait olduğunu müjdeledi. (Buhârî, Hudûd, 14)

Bir sonraki yıl Medineliler aralarında kadın, erkek, genç ve yaşlıların da bulunduğu yetmişten fazla kişiden oluşan bir grup ile yine gelecek, Peygamberimizi her türlü kötülüğe ve düşmana karşı koruyacaklarına, canları pahasına da olsa onu asla yalnız bırakmayacaklarına söz verecek ve Resûl-i Ekrem (s.a.s.) nihayet kendisine inanan müminlerle beraber Medine'ye hicret kararı alacaktı.

Hissemize Düşenler

- Mümin, Allah Resûlü'nün (s.a.s.) peygamberliğine ve onun Allah

katından bize bildirdiği hususlara kayıtsız şartsız iman eden ve imanına son nefesine kadar sadık kalan kişidir.

✒ Mümin; hiçbir menfaat uğruna Allah'a, Resûlü'ne ve mümin kardeşlerine asla hıyanet etmez.

✒ Sahâbe-i kirâm başta olmak üzere, Allah Resûlü'nün yolunda gerektiğinde canlarını feda etmekten çekinmeyenler, Allah'ın övgüsüne mazhar olmuşlardır.

✒ Bazen bizim şer gördüklerimizde hayır, hayır gördüklerimizde şer olabilir.

✒ Mümine düşen, her daim tedbir ve tevekkülle hareket etmektir; zor zamanlarda sabır, azim ve metaneti elden bırakmamaktır.

✒ İnsanların en hayırlısı, en zor zamanlarda dahi Allah ve Resûlü'ne iman ve teslimiyeti terk etmeyendir.

162. GÜN:
HZ. PEYGAMBER'E SAYGI VE TESLİMİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللّٰهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللّٰهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللّٰهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ

"De ki: 'Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun ki Allah da sizi sevsin ve günahlarınızı bağışlasın. Allah çok bağışlayandır, çok merhamet edendir.'" (Âl-i İmrân, 3/31)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّى أَكُونَ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ.

Enes b. Mâlik tarafından rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz, beni anne-babasından, çocuğundan ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe iman etmiş olamaz." (Buhârî, Îmân, 8)

Asr-ı Saadet'ten

Hudeybiye Antlaşması öncesinde, Kureyş müşrikleri Peygamberimize (s.a.s.) elçiler gönderiyor, bu elçiler de Mekke'ye dönüp yaptıkları görüşmeyi müşrik liderlere anlatıyorlardı. Hicretin dokuzuncu senesinde İslâm'a girecek olan Tâifli Urve b. Mes'ûd es-Sekafî de bu dönemde böyle bir elçilik yaptı. O, Mekke'nin fethinden sonra Tâif kuşatması esnasında kavmini İslâm'a davet

ederken şehid edildi. Bu nedenle Allah Resûlü (s.a.s.), Urve'yi Yâsîn sûresinde hikâyesi anlatılan ve kendisiyle aynı akıbeti yaşayan kişiye benzetmişti. İşte o Urve, Hudeybiye'den döndükten sonra, Mekke müşriklerine Hz. Muhammed'le (s.a.s.) anlaşmaları tavsiyesinde bulunurken, ashâbının ona bağlılığına şahit oluşunu ve duyduğu hayranlığı şöyle dile getirmişti:

"Ey kavmim! Vallahi, ben birçok kralın huzuruna çıktım, heyet olarak Kayser'e, Kisrâ'ya ve Necâşî'ye gittim. Vallahi, Muhammed'in ashâbının ona tazim ettiği kadar hiçbir krala adamlarının tazim ettiğini görmedim... Öyle ki Muhammed sahâbîlerine bir şey emredince, o emri yerine getirmek için koşuşturuyorlar. Abdest aldığında artan abdest suyunu paylaşmak için birbirleriyle yarışıyorlar. Konuştuğu zaman sahâbîleri seslerini onun yanında iyice alçaltıyorlar ve ona saygılarından dolayı gözlerini dikip yüzüne dikkatle bakamıyorlar. Şimdi, Muhammed size barış yolu gösterdi, bunu kabul edin!" (Buhârî, Şurût, 15)

Hissemize Düşenler

- Allah ve Resûlü'nü herkesten ve her şeyden daha fazla sevmek olgun bir imanın belirtisidir.
- Allah Resûlü'nü (s.a.s.) gönülden sevmek Allah'ı sevmektir; ona buğzetmek Allah'a buğzetmektir.
- Allah Resûlü (s.a.s.); bir beşer ve bir peygamber olarak her daim mümin gönüllerin en nadide köşesinde ağırlanmalı, insanlar arasında gönülden sevilmeye en layık kişi konumunda olmalıdır.
- Allah Resûlü'nü gönülden sevmek demek; onun bize tebliğ ettiği Kur'an-ı Kerim'i ve nezih sünnetini, örnek siretini hayat ölçüsü olarak benimsemek demektir.
- Allah Resûlü'ne iman ve teslimiyetin, onu gönülden sevip ona tabi olmanın en güzel örnekleri sahabe efendilerimizin hayatında mevcuttur.
- Milletimizin gönlünde peygamber sevgisinin hep ayrı bir yeri olmuştur. Bu sevginin tezahürü olarak nice güzel uygulamalar öteden beri sürdürülegelmiştir.
- İman kardeşliği kan bağından önce gelir.

163. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İ TASDİK ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اَطيعُوا اللّٰهَ وَالرَّسُولَ ۚ فَاِنْ تَوَلَّوْا فَاِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

"De ki: 'Allah'a ve Resûle itaat edin.' Eğer yüz çevirirlerse bilsinler ki Allah kâfirleri sevmez." (Âl-i İmrân, 3/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): طُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَرَآنِي مَرَّةً وَطُوبَى لِمَنْ آمَنَ بِي وَلَمْ يَرَنِي سَبْعَ مِرَارٍ.

Enes b. Mâlik'ten rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.), *"Ne mutlu, beni görüp de iman edenlere!"* sözünü bir kere söyledi. *"Ne mutlu, beni görmeden iman edenlere!"* ifadesini ise yedi defa tekrarladı. (İbn Hanbel, III, 155)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimizin (s.a.s.) İsra ve Mirac'ından sonra müşrikler kendi aralarında bunu konuşmaya başladılar. Allah Resûlü'nü doğru söyleyip söylemediği hususunda sınadılar. Peygamberimiz, uğradığı şehirlerin, gördüğü mekanların bilgisini onlarla paylaşmasına ve bunların doğru olduğunu bilmelerine rağmen bu olağanüstü yolculuğa bir türlü inanmadılar. Hatta daha önce Resûlullah'a iman edenlerden, müşriklerin etkisinde kalarak İslâm'ı terk edenler bile oldu. Bunlar Hz. Ebû Bekir'e gidip, "Arkadaşının

geceleyin Beytü'l-Makdis'e götürüldüğünü zannetmesinden haberin var mı?" diye sordular. "Böyle mi söylüyor?" diye soran Hz. Ebû Bekir, "Evet." cevabını aldığında, "Eğer bunu o söylüyorsa doğrudur." diyerek, iman ve teslimiyetin en güzel örneğini ortaya koydu. Buna da şaşıran insanlar, "Sen gerçekten onun gece Beytü'l-Makdis'e gidip sabah olmadan geri geldiğine inanıyor musun?" diye tekrar sordular. Kendisinden ve inancından emin olan Hz. Ebû Bekir, "Doğrusu ben, bundan çok daha imkânsız şeylere inanıp onu tasdik etmekteyim. Öyle ki sabah akşam ona gökten gelen vahyi doğrulamaktayım." diye karşılık verdi. İşte bu teslimiyeti, kendisine, "Sıddîk" lakabının verilmesine vesile oldu. (Abdürrezzâk, Musannef, V, 321)

Hissemize Düşenler

- Allah Resûlü'nün ümmeti olmak, onun Allah katından getirdiği hususların doğru olduğuna en küçük bir şüpheye yer vermeden inanmaktan ve bu imana son nefese kadar sadık kalmaktan geçer.

- Mümine düşen; her hal ve şartta Allah ve Resûlü'ne İbrahim (a.s.) misali teslimiyet göstermek, Ebû Bekir es-Sıddîk misali sadakat ehli olmaktır.

- Allah Resûlü'nü tasdik etmek, Allah'ı tasdik etmektir; onu yalanlamak, Allah'ı yalanlamaktır.

- Allah Resûlü'ne, vefatından sonra görmediği halde, gönülden iman edip onun yolundan gidenler Sevgili Peygamberimizin derin muhabbetine nail olurlar.

- Allah (c.c), peygamberlerine risaletlerini desteklemek için mucizeler ihsan etmiştir.

164. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN HİTABETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا النَّبِيُّ اِنَّا اَرْسَلْنَاكَ شَاهِداً وَمُبَشِّراً وَنَذِيراً ۞ وَدَاعِياً اِلَى اللهِ بِاِذْنِه وَسِرَاجاً مُنِيراً

"Ey Peygamber! Seni şahit, müjdeci, uyarıcı, izniyle Allah'a çağırıcı ve etrafını aydınlatan bir ışık olarak gönderdik." (Ahzâb, 33/45-46)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ كَلَامُ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَلَامًا فَصْلًا يَفْهَمُهُ كُلُّ مَنْ سَمِعَهُ.

Hz. Âişe şöyle demiştir: "Resûlullah'ın (s.a.s.) konuşması, onu dinleyen herkesin anlayabileceği şekilde açıktı." (Ebû Dâvûd, Edeb, 18)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin (s.a.s.) üvey oğlu Hind b. Ebû Hâle, Rahmet Elçisi'nin hilye ve şemailini iyi bilmesi ve güzel konuşmasıyla tanınmaktaydı. Bir gün Hz. Hasan, ondan dedesi Resûlullah ile ilgili bir şeyler anlatmasını rica etti. Hind (r.a.), Hz. Peygamber'in ay gibi yüzünü, sakalını, mübarek bedenini, yürüyüşünü, duruşunu anlatmaya başladı. Hz. Hasan bunları dikkatle dinledikten sonra, "Bana onun konuşma tarzını da anlat." dedi. Bu rica üzerine Hind b. Ebû Hâle şu sözlerle Peygamberimizi anlatmaya devam etti:

"Resûlullah devamlı durgun ve düşünceliydi. Umursamaz ve rahat biri

değildi. Sessiz ve ağır bir insandı. Gerekmedikçe konuşmazdı. Söze Yüce Allah'ın adıyla başlar ve yine onunla bitirirdi. Az sözle çok şey ifade ederek özlü konuşurdu. Konuşması açık ve netti. Sözlerinde ne fazlalık ne de eksiklik vardı. Kaba davranan ve hakaret eden biri değildi. Az bile olsa nimete saygı gösterir, onu hafife almazdı. Hiçbir yemeği yermediği gibi, övmezdi de. Ne dünya ne de dünyalık şeyler onu kızdırabilirdi. Ancak bir hak çiğnendiğinde, o alınıncaya kadar öfkesini hiçbir şey dindiremezdi. Kendisi için kimseye sinirlenmez ve intikam almazdı. Bir şeye işaret edeceği zaman (parmağıyla değil de) elini uzatarak gösterirdi. Bir şeye hayret ettiğinde ellerini yukarı çevirirdi. Konuşurken ellerini birleştirir ve sağ elinin avucu ile sol elinin başparmağının içine vururdu. Sinirlendiği zaman buna sebep olan kişiden yüzünü çevirir ve onu terk ederdi. Sevindiği zaman gözlerini kısardı. Çoğunlukla tebessüm ederek gülerdi ve güldüğünde dişleri dolu tanesi gibi bembeyaz görünürdü." (Tirmizî, Şemâil, 97; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XXII, 155)

Hissemize Düşenler

- Peygamber Efendimiz, her konuda olduğu gibi konuşma hususunda da örnek bir insandı.
- Onun sözleri eğitici, öğretici, anlamlı ve hikmetli idi.
- Allah Resûlü (s.a.s.), anlamsız ve boş sözlerden uzak dururdu.
- Peygamberimiz; konuşmasıyla, öğütleriyle, emir ve yasaklarıyla insanlara Allah'ı hatırlatır, tefekküre vesile olurdu.
- O (s.a.s.), dilin esiri olmamak ve afetlerinden kaçınmak gerektiği hususunda ashâbını sık sık uyarırdı.
- Dilimizden dökülen her sözün hesabını vereceğimiz bilinciyle konuşmalıyız.

165. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN MÜBAREK İSİMLERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذْ قَالَ عيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي اِسْرَائِلَ اِنِّي رَسُولُ اللهِ اِلَيْكُمْ مُصَدِّقاً لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنَ التَّوْرٰيةِ وَمُبَشِّراً بِرَسُولٍ يَأْتي مِنْ بَعْدِي اسْمُهٗٓ اَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هٰذَا سِحْرٌ مُبِينٌ

"Hani, Meryem oğlu İsâ, 'Ey İsrailoğulları! Şüphesiz ben, Allah'ın size, benden önce gelen Tevrat'ı doğrulayıcı ve benden sonra gelecek, Ahmed adında bir peygamberi müjdeleyici (olarak gönderdiği) peygamberiyim' demişti. Fakat (İsa) onlara apaçık mucizeleri getirince, 'Bu, apaçık bir sihirdir' dediler." (Saff, 61/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُسَمِّي لَنَا نَفْسَهُ أَسْمَاءً فَقَالَ: أَنَا مُحَمَّدٌ وَأَحْمَدُ وَالْمُقَفِّي وَالْحَاشِرُ وَنَبِيُّ التَّوْبَةِ وَنَبِيُّ الرَّحْمَةِ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.s.) bize kendini şu isimlerle isimlendirirdi:

'Ben Muhammed'im, Ahmed'im, (peygamberlerin ardından gelen) el-Mukaffî'yim, (insanların arkasında toplandığı) el-Hâşir'im, tevbe

peygamberiyim, rahmet peygamberiyim.' " (Müslim, Fedâil, 126)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin hatırlı sakinlerinden olan Abdülmuttalib, Haşimoğullarının lideriydi. Cömert, adaletli ve cesur bir insandı. Oğlu Abdullah'ı birkaç ay önce Âmine ile evlendirmişti. Bu genç yuvanın mürüvvetini görecekti. Ne var ki takdir-i ilahî, Abdullah'ın, oğlunu görmesine izin vermeyecekti. Bir ticaret yolculuğu dönüşünde hastalanan Abdullah, Mekke'ye ulaşamadan vefat etmiş, arkasında Âmine'yi ve henüz doğmamış yetimini bırakmıştı. Abdülmuttalib, evlat acısıyla yanıp tutuşan yüreğini, oğlunun yadigârı olarak dünyaya gelen torunuyla soğutacak, onunla teselli bulacaktı.

Güzeller güzeli torunu için akîka kurbanı olarak bir koç kesti. Herkes onun bu sevimli yetime ne ad verdiğini merak etmekteydi. Hemen sordular: "Doğumu münasebetiyle bize ziyafet verdiğin bu oğluna ne ad koydun?" "Muhammed adını verdim." dedi Abdülmuttalib.

Bu isim oradakilerin çok da aşina olduğu bir isim değildi. Bu nedenle tekrar sordular Abdülmuttalib'e: "Bu çocuğa neden babalarından birinin ismini değil de Muhammed adını verdin?"

Böyle bir toruna kavuşmanın sevinci içerisinde şu hikmetli cevabı verdi dede: "İstedim ki onu Yüce Allah göklerde, insanlar da yeryüzünde övsün!" (İbn Asâkir, Târîhu Dımaşk, III, 32)

Hissemize Düşenler

- Peygamber Efendimizin bilinen isimleri genel olarak "övülen" "seçilmiş" anlamlarına gelir.
- Peygamberimizin birbirinden güzel birkaç ismi, onun Cenab-ı Hakk'ın yanındaki yerini, seçkinliğini gösterir.
- Peygamber Efendimizin isimlerine karşı milletimizin tarih boyunca büyük bir titizliği, eşsiz bir saygısı olmuştur.
- Geleneğimizde Peygamberimizin mübarek isminin anıldığı yerde ayak ayak üstüne atılmaz, atılmışsa hemen indirilir, uzatılmışsa derhal toplanır. Onun ismi duyulur duyulmaz sağ el kalbin üzerine konulur ve salavat getirilerek ona salât ve selam gönderilir, hürmet gösterilir.
- Çocuklarımıza başta Peygamberimizin isimleri olmak üzere güzel isimler koymak kadar onları Allah Resûlü'nün (s.a.s.) öğrettiği güzel ahlak ve yüce idealler eşliğinde yetiştirmek de en önemli görevimizdir.

166. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN RİSALETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا اَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلٰكِنْ رَسُولَ اللهِ وَخَاتَمَ النَّبِيّنَ وَكَانَ اللهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيماً

"Muhammed, sizin erkeklerinizden hiçbirinin babası değildir. Fakat o, Allah'ın Resûlü ve nebilerin sonuncusudur. Allah her şeyi hakkıyla bilendir." (Ahzâb, 33/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلاَّتٍ، أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى، وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Peygamberler, ataları bir, anneleri ayrı kardeştirler. Dinleri ise tektir." (Buhârî, Enbiyâ, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Kur'an-ı Kerim, kutlu elçilerden bir kısmının kıssalarını, mücadelelerini anlatmıştır. İnsanoğlunun karşılaşacağı önemli problemlere çözüm reçeteleri sunan ve her biri ibret vesikası olan peygamber kıssaları birer masal değil hayatın ta kendisidir. Hatasında ısrar ederek ilahî rahmetten kovulan İblis'e karşılık yaptığı yanlışı kabul ve itiraf eden Hz. Âdem'le başlar peygamberlerin

hikâyesi.

İlk insan ve ilk peygamber Hz. Âdem'le başlayan nebîler silsilesi, son peygamber Muhammed Mustafa (s.a.s.) ile nihayete ermiştir. Bu hususu iki cihan Peygamberi bir hadislerinde çok güzel bir benzetmeyle anlatmışlardır: *"Benim ve benden önceki peygamberlerin durumu, bir ev inşa eden kimseye benzer. O kimse evi güzelce yapıp mükemmel hâle getirmiş fakat bir köşede sadece bir tuğla yeri boş kalmıştır. İnsanlar bu evi dolaşırlar, ona hayran olurlar ve şöyle derler: 'Keşke şu tuğla da yerine konulmuş olsaydı.' "* Resûlullah (s.a.s.) sözlerine şöyle devam etmiştir: *"İşte ben o tuğlayım. Ben peygamberlerin sonuncusuyum."* (Buhârî, Menâkıb, 18)

Yeryüzü, peygamberlerin insanlığa getirdiği ilahî vahiy kadar tutarlı ve sürekli bir zincire şahit olmamıştır. Sonra gelen her peygamber bir öncekini tasdik ederek ilahî daveti insanlığa ulaştırmış ve hiçbir peygamber diğerini kesinlikle yalanlamamıştır. Nebîler, insanlığı bir bütün hâlinde kucaklamışlar, onları ırk, dil, renk, kültür ve yaşadıkları coğrafyaya göre bölmemişler, ayrımcılık yapmamışlardır. Onların öğretilerinde insanlar arasındaki üstünlüğün yegâne ölçütü, kâinatın yaratıcısına karşı saygının ve kulluk bilincinin doruk noktası olan takvadır.

Hissemize Düşenler

- Peygamberler zincirinin ilk halkası Hz. Âdem (a.s.), son halkası ise âlemlere rahmet olarak gönderilmiş olan Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s.) olmuştur.
- Bütün peygamberlerin insanlığa tebliğ ettikleri dinin ortak adı İslâm'dır.
- Peygamberimiz bütün insanlığa gönderilmiş Allah'ın evrensel bir elçisidir.
- Resûlullah'ın risaleti kıyamete kadar devam edecek, ondan sonra bir peygamber gönderilmeyecektir.
- İnsanların ebedi kurtuluşu Allah'a, Peygamberimize ve onun Allah katından getirdiği değerlere iman etmeye bağlıdır.
- Allah, peygamberlerini mucizelerle desteklemiştir. Allah Resûlü'nün en büyük ve yaşayan mucizesi Kur'an-ı Kerim'dir. Onun bir harfi dahi değişmemiştir, kıyamete kadar da değişmeyecektir.
- Peygamber kıssalarından ibretler alınmalı, dersler çıkarılmalıdır.
- Her insanın peygamber kıssalarından yaşamında kendini bulduğu anlar vardır, bu sayede insan kendini bilip Rabbine kavuşur.

167. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN TEBLİĞDEKİ DİRAYETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا اُنْزِلَ اِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَاِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللّٰهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

"Ey Peygamber! Rabbinden sana indirileni tebliğ et! Eğer bunu yapmazsan O'nun mesajını iletmemiş olursun. Allah seni insanlardan koruyacaktır. Şüphe yok ki Allah kâfirler topluluğunu hidayete erdirmez." (Mâide, 5/67)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَثَلِي وَمَثَلُكُمْ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَوْقَدَ نَارًا فَجَعَلَ الْجَنَادِبُ وَالْفَرَاشُ يَقَعْنَ فِيهَا وَهُوَ يَذُبُّهُنَّ عَنْهَا وَأَنَا آخِذٌ بِحُجَزِكُمْ عَنِ النَّارِ وَأَنْتُمْ تَفَلَّتُونَ مِنْ يَدِي.

Câbir'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Benim ve sizin durumunuz, yaktığı ateşe üşüşen böceklerle pervanelere engel olmaya çalışan adamın durumuna benzer. Ben sizi ateşten korumak için kuşaklarınızdan tutuyorum, siz ise benim elimden kaçıp ateşe girmeye

çalışıyorsunuz." (Müslim, Fedâil, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Kureyş'in ileri gelenleri Mekke'ye hâkim bir noktada toplandılar. Aralarında konuşarak, Hz. Muhammed'le (s.a.s.) anlaşmaya varmayı, onu sıkıştırarak davasından vazgeçirmeyi tasarladılar. Ona, kavminin kendisiyle konuşmak için toplandığını ve kendisini beklediklerini haber verdiler. Onların doğru yola erişmelerini çok arzulayan Allah Resûlü (s.a.s.), hemen geldi ve yanlarına oturdu. Kureyşliler, "Biz Araplar arasında, senin kavmine yaptığını kimse yapmamıştır." dediler. "Sen babalarımızı kötüledin, dinimizi ayıpladın, akıllarımızı küçümsedin, tanrılarımıza hakaret ettin ve insanları böldün, olabilecek en kötü şeyleri yaptın!" diye onu suçladılar. Ardından da, "Şayet bunu mal elde etmek için yapıyorsan sana malımızdan verelim en zenginimiz ol; şeref istiyorsan seni başımıza geçirelim; iktidar istiyorsan seni melik yapalım; eğer sana cin musallat olduysa seni tedavi ettirmek için mülkümüzü harcayalım veya seni mazur görelim." diyerek birtakım öneriler getirdiler. Bu öneriler karşısında Allah Resûlü, şu açıklamayı yaptı: *"Söylediklerinizin hiçbirisi bende yok, getirdiklerimi de ne sizden mal talep etmek, sizin üzerinizde üstünlük sağlamak ne de size yönetici olmak için getirdim. Zira Allah beni size elçi olarak gönderdi; bana Kitap'ı indirdi, müjdelememi ve sakındırmamı istedi. Ben de Rabbimin elçilik görevini yerine getirdim, size içten davrandım. Şayet getirdiğimi kabul ederseniz bu sizin dünya ve ahirette payınıza düşendir. Şayet bana karşı direnirseniz Allah aramızda hükmedinceye kadar sabrederim."*

Peygamberimizin bu kararlı tavrı karşısında müşrikler, onu zora sokmak amacıyla konuşmalarını sürdürdüler ve olur olmaz talep ve teklifler dile getirdiler. Bu görüşmede onlardan ümidini iyice kesen Allah Resûlü (s.a.s.), üzüntülü bir şekilde ailesinin yanına döndü. İşte tam bu sırada Cenâb-ı Hak onlarla ilgili şu gerçekleri bildirdi: *"Dediler ki, 'Yerden bize bir pınar fışkırtmadıkça yahut senin hurmalardan, üzümlerden oluşan bir bahçen olup aralarından şarıl şarıl ırmaklar akıtmadıkça yahut iddia ettiğin gibi gökyüzünü üzerimize parça parça düşürmedikçe yahut Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmedikçe yahut altından bir evin olmadıkça ya da göğe çıkmadıkça sana asla inanmayacağız. Bize gökten okuyacağımız bir kitap indirmedikçe göğe çıktığına da inanacak değiliz.' De ki, 'Rabbimi tenzih*

ederim. Ben ancak resûl olarak gönderilen bir beşerim.' " (İsrâ, 17/90-93)

Hissemize Düşenler

- Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.) son hak peygamber olarak Rabbinin kendisine bildirdiklerini eksiksiz biçimde insanlığa tebliğ etmiştir.
- İnsanlık, ancak Peygamberimizin, İslâm'ın ve Kur'an'ın müminleri olmakla, onların prensiplerine göre yaşamakla gerçek huzura ve güvene kavuşabilir.
- Allah'ın varlığına ve birliğine, O'nun meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kaza ve kadere iman etmek, iman esasları olarak nitelenir.
- Peygamberler inkârcıların kötü emellerine karşı Allah Teâlâ'nın koruması altındadır.
- Hz. Muhammed (s.a.s.) yalnız kendi dönemindeki insanlara değil, gelecekteki tüm insanlara kıyamete kadar hitap eden bir elçidir.

168. GÜN: HZ. PEYGAMBER'İN ÜSTÜNLÜKLERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَرَبُّكَ اَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيّنَ عَلٰى بَعْضٍ وَاٰتَيْنَا دَاوُدَ زَبُوراً

"Göklerde ve yerde olanları en iyi bilen senin Rabbindir. Doğrusu biz peygamberlerin kimini kiminden üstün kıldık; Dâvûd'a da Zebûr'u verdik." (İsrâ, 17/55)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى مُوسَى عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّمَا مَثَلِى وَمَثَلُ مَا بَعَثَنِى اللهُ بِهِ كَمَثَلِ رَجُلٍ أَتَى قَوْمًا فَقَالَ يَا قَوْمِ إِنِّى رَأَيْتُ الْجَيْشَ بِعَيْنَىَّ، وَإِنِّى أَنَا النَّذِيرُ الْعُرْيَانُ فَالنَّجَاءَ. فَأَطَاعَهُ طَائِفَةٌ مِنْ قَوْمِهِ فَأَدْلَجُوا، فَانْطَلَقُوا عَلَى مَهَلِهِمْ فَنَجَوْا، وَكَذَّبَتْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ فَأَصْبَحُوا مَكَانَهُمْ، فَصَبَّحَهُمُ الْجَيْشُ، فَأَهْلَكَهُمْ وَاجْتَاحَهُمْ، فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ أَطَاعَنِى، فَاتَّبَعَ مَا جِئْتُ بِهِ، وَمَثَلُ مَنْ عَصَانِى وَكَذَّبَ بِمَا جِئْتُ بِهِ مِنَ الْحَقِّ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî tarafından rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.)

şöyle buyurmuştur:

"*Ben ve Allah'ın bana verdiği misyon şuna benziyoruz: Bir adam bir topluluğa gelip 'Ben, düşman ordusunu gözlerimle gördüm. Ben çıplak (özü sözü bir, yalansız) uyarıcıyım. Derhal kaçıp kurtulun!' der. O toplumdan bir kısmı, onun uyarısını dikkate alır ve geceleyin sessizce kaçıp kurtulur. Diğer kısmı ise onu yalanlar ve sabahleyin gelen ordu tarafından helâk edilir. İşte bana itaat edip getirdiğime tâbi olan kimsenin misali ile bana isyan edip getirdiğim gerçeği yalanlayanın misali buna benzer.*" (Buhârî, Rikâk, 26)

Asr-ı Saadet'ten

Allah'tan getirdikleri ilahî bildirinin özü ve esası bakımından eşit olan peygamberlerin dünya ve ahirete ilişkin bazı hususlarda kendilerine özgü birtakım nitelikleri vardır. Yüce Allah bazı peygamberlerini sadece dine davetle yükümlü kılmışken içlerinden seçtiği bazı resûllerine de sahifeler, kitap ve şeriat vermiştir. Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. Muhammed (s.a.s.) gibi peygamberlere de baskı ve sıkıntılara karşı gösterdikleri mücadelenin büyüklüğü nedeniyle "ciddi bir azim ve kararlılık sahibi" anlamına gelen "ülü'l-azm" sıfatı verilmiştir.

Resûlullah'ı (s.a.s.) diğer peygamberlerden ayıran bazı özellikler ve ayrıcalıklar olduğu da muhakkaktır. Hatta bu ayrıcalık tabiî olarak onun ümmeti için de geçerli olacaktır. Nitekim Câbir b. Abdullah'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: "*Benden önceki peygamberlerden hiçbirine verilmeyen beş şey bana verilmiştir: Ben, düşmanımın içine bir aylık mesafeden korku salma yardımına mazhar oldum. Yeryüzü bana mescit ve temiz kılındı, onun için ümmetimden namaz vaktine kavuşan herkes (bulunduğu mekânda) namazını kılıversin. Ganimetler bana helal kılındı. Her peygamber sadece kendi kavmine gönderilirken ben bütün insanlığa gönderildim. Ve bana şefaat etme hakkı verildi.*" (Buhârî, Salât, 56)

Bu hadisten anlaşıldığı üzere, Resûl-i Ekrem (s.a.s.), Bedir ve Hendek Savaşlarında olduğu gibi, Allah tarafından düşmanın kalbine korku salma konusunda desteklenmiştir. Diğer semavî dinlerin mensupları ibadetlerini kendilerine özgü mekânlarda yaparlarken, Yüce Allah Peygamberimize ve ümmetine bir lütuf olarak temiz olan her yerde namaz kılma ve gerekli durumlarda teyemmüm etme imkânı tanımıştır. Müslüman olmayanlardan savaş yoluyla elde edilen ganimetlerden daha önceki ümmetler istifade edemezken, Allah Teâlâ ganimetleri Müslümanlara helal kılmıştır. Ayrıca

Sevgili Peygamberimiz dünyanın son gününe kadar bütün varlık âleminin peygamberi olacak yegâne isimdir. O, kıyamet günü insanlar için ilk şefaat edecek olan ve diğer peygamberlere göre kendisine en çok inananı bulunan peygamber olacaktır. Bu yüce makamın adı ise, makâm-ı mahmûddur.

Hissemize Düşenler

- Rabbimiz, Son Resûlü'nü bazı hususlarda diğer peygamberlere göre üstün kılmıştır.

- Peygamber Efendimize az söz ile çok manayı anlatma, özlü ve güzel konuşma kabiliyeti anlamına gelen "cevâmiu'l-kelim" özelliği verilmiştir. Bu nedenle sözleri özlü ve anlaşılırdır.

- Geçmişteki kimi ümmetlerin peygamber tasavvurunda sapmalar meydana gelmiş, örneğin peygamberlerini Allah'ın oğlu şeklinde nitelendirmişler ve şirke düşmüşlerdir.

- Önceki peygamberler, belirli milletlere ya da toplumlara gönderildikleri hâlde Peygamber Efendimiz bütün insanlığın hidayet rehberi olarak görevlendirilmiştir.

- Allah Resûlü (s.a.s.), âlemlere rahmet olarak gönderilmiştir. Bu nedenle gönüller, zihinler, bütün kâinat onun takdim ettiği rahmet damlalarına muhtaçtır.

169. GÜN:
HZ. PEYGAMBER'İN TEBLİĞDEKİ CESARETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

فَلَا تَدْعُ مَعَ اللّٰهِ اِلٰهاً اٰخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ ۝ وَاَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْاَقْرَبِينَ ۝ وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ۝ فَاِنْ عَصَوْكَ فَقُلْ اِنّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ

"O hâlde sakın Allah ile birlikte başka tanrıya kulluk edip yalvarma, sonra cezaya çarptırılanlardan olursun! Yakın akrabanı da uyar. Sana uyan müminlere kol kanat ger. Şayet sana karşı gelirlerse de ki: 'Ben sizin yaptıklarınızdan kesinlikle uzağım.'" (Şuarâ, 26/213-216)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حُذَيْفَةَ بْنِ الْيَمَانِ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: وَالَّذِى نَفْسِى بِيَدِهِ لَتَأْمُرُنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلَتَنْهَوُنَّ عَنِ الْمُنْكَرِ أَوْ لَيُوشِكَنَّ اللّٰهُ أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عِقَابًا مِنْهُ ثُمَّ تَدْعُونَهُ فَلَا يَسْتَجِيبُ لَكُمْ.

Huzeyfe b. Yemân'dan rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki ya iyiliği emredip kötülükten sakındırırsınız ya da Allah size bir ceza gönderir de O'na dua

edersiniz ama O, duanıza karşılık vermez." (Tirmizî, Fiten, 9)

Asr-ı Saadet'ten

Mukaddes şehir Mekke, insanlığın kurtuluşu için yeni bir ümidin ve yeni bir doğumun muştusuna sahne olmuştu. Allah Resûlü'nün peygamber olarak gönderilişinin üzerinden birkaç yıl geçmiş, ilahî mesajların açıktan açığa insanlara duyurulma vakti gelmişti. Yüce Allah, Elçisi'ne en yakın akrabasından başlamak (Şuarâ, 26/214) üzere insanları uyarması talimatını vermişti. Bunun üzerine Allah Resûlü, Safâ tepesine çıkarak akrabalarına seslenmişti. (Buhârî, Menâkıb, 13; Müslim, Îmân, 355) Belli ki çok önemli bir meseleyi görüşmek, konuşmak istemekteydi. Sevilen, güvenilen birisi olduğu için çağrıyı duyan yakın akrabaları hemen oraya koşmuşlardı. Topluluk merakla neler olacağını beklemeye koyulmuştu ki, Peygamberimiz (s.a.s.) söze başladı: "*Ne dersiniz, size şu dağın arkasında (sizinle savaşmak üzere) atlılar bekliyor diye haber versem bana inanır mısınız?*" Onlar, "Biz senden hiç yalan işitmedik." demişlerdi. Bunun üzerine Allah Resûlü, "*Öyle ise yakında gelecek çok çetin bir azap öncesinde sizi uyarıyorum.*"

Toplantıya katılanlar arasında müşriklerin ileri gelenlerinden Ebû Leheb de vardı. Hemen söze atıldı ve toplantının amacına ulaşmasına mani olmak için, "Yazıklar olsun sana! Bizi buraya bunun için mi topladın!" dedi, sonra oradan ayrıldı. Hz. Peygamber'in (s.a.s.) amcalarından olan Ebû Leheb'in bu sert muhalefeti üzerine şu ayetler nâzil oldu: "*Ebû Leheb'in elleri kurusun. Zaten kurudu da! Ona ne malı, ne de kazandığı fayda verdi! O, alevli bir ateşe girecek. Ve karısı da boynunda hurma lifinden bükülmüş bir ip olduğu hâlde odun hamalı olarak (ateşe girecek).*" (Tebbet, 111/1-5; Buhârî, Tefsîr, (Leheb) 1; Müslim, Îmân, 355)

Hissemize Düşenler

- Peygamber Efendimiz kendisine risalet vazifesi verildiği andan vefatına kadar görevini bihakkın yerine getirmiştir.

- O, insanları tevhide, Allah'a ibadete, güzel ahlaka çağıran yüce bir davetçidir.

- Onun tebliği; hak ve hakikati, adalet ve özgürlüğü, doğruluk ve dürüstlüğü, hasılı insan olmanın gereklerini ihtiva eden evrensel değerler

bütünüdür.

- Allah Resûlü (s.a.s.), düşmanları da dâhil hiçbir ayrım gözetmeksizin ulaşabildiği herkese İslâm'ın hakikatlerini tebliğ etmiştir.

- Peygamberimiz, tebliğ vazifesinde hiçbir şeyden korkmamış, hiçbir mazeretin arkasına sığınmamış, hiçbir engel onu bu yoldan alıkoyamamıştır.

- Tebliğ önce kişinin kendisinden başlayıp en yakınından en uzağa doğru devam eder.

- Akrabalık ilişkisi kişiye sorumluluklar yükler. Sorumluluklar yerine getirilmediğinde, akraba ile iyi bir ilişki yürütülmediğinde huzursuzluk meydana gelir.

- Tüm insanlara karşı merhametli olmak gerekir. Ta ki hak ve hakikatten sapmasınlar. Ancak hak, adalet, iman ve ahlak ile çeliştiğinde ise en yakın akraba bile açıkça uyarılır ve zarar vermeye devam ederse terk edilir.

- Her müminin Kur'ani hakikatler ve nebevi öğretilerle usulünce iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma vazifesi vardır.

170. GÜN:
IRKÇILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ

"Sûr'a üfürüldüğü zaman işte o gün ne aralarında soy sop yakınlığı kalacak, ne de birbirlerini arayıp soracaklardır." (Mü'minûn, 23/101)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جُبَيْرِ بْنِ مُطْعِمٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَيْسَ مِنَّا مَنْ دَعَا إِلَى عَصَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ قَاتَلَ عَلَى عَصَبِيَّةٍ، وَلَيْسَ مِنَّا مَنْ مَاتَ عَلَى عَصَبِيَّةٍ.

Cübeyr b. Mut'im'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Irkçılığa çağıran bizden değildir. Irkçılık davası uğruna savaşan bizden değildir. Irkçılık davası uğruna ölen bizden değildir." (Ebû Dâvûd, Edeb, 111-112)

Asr-ı Saadet'ten

Benî Mustalik Gazvesi esnasında biri ensardan biri muhacirlerden iki genç kavga etmişlerdi. Önce şakalaşma ile başlayan tartışma büyümüş ve bir anda Mekkelileri ve Medinelileri ayaklandırmıştı. Bu esnada her iki tarafta da "Yetişin ey muhacirler!" ve "Yetişin ey ensar!" şeklinde bağıranlar olmuştu. Allah Resûlü (s.a.s.) sesleri duyduğunda, *"Bu cahiliye çağrıları da nedir?"* diyerek böyle ayrılıkçı bir harekete derhal tepki göstermişti. Sonrasında da onlara kayıtsız şartsız kabileye itaati, onu savunmayı ve kabile taassubunu değil

de İslâm kardeşliğini tavsiye eden şu sözleri söylemişti: *"Kişi zalim de olsa, mazlum da olsa din kardeşine yardım etsin. Eğer kardeşi zalimse, onu engellesin. Çünkü zalimi yaptığı işten döndürmek ona yapılacak bir yardımdır. Eğer mazlum ise ona yardım etsin!"* Peygamberimiz, bu şekilde üstünlük ifade eden her türlü özelliği bertaraf ederek, kan bağından kaynaklanan kardeşliğin ötesinde bir din kardeşliği oluşturmak istemiştir. Esasında İslâm dini her türlü ırk farklılığının üzerine din birliğini koyarak müminleri kardeş ilân etmiştir. (Müslim, Birr, 62; Hucurât, 49/10)

Hissemize Düşenler

- Hangi soydan geleceğini belirlemek, kişinin kendi elinde olan bir durum değildir. Zira hangi ırktan ve hangi milletten olacağımızı, hangi ana babadan dünyaya geleceğimizi Allah Teâlâ belirlemiştir. O'nun takdirine rıza göstermek esastır.

- Dili, rengi ve ırkı ne olursa olsun müminler birbirlerinin manen kardeşleridir.

- Kan bağından öte bir kardeşliğimiz vardır ki o da din kardeşliğidir.

- Hz. Ali'nin (r.a.) ifade ettiği üzere insanlar ya dinde kardeş ya da yaratılışta eştir.

- Irkçılık, Peygamber Efendimizin mücadele ettiği cahiliye adetlerinden biridir.

- Hesap gününde insanın yanında ne ailesi, akrabaları, soyu ve sopu olacak ne de dünyadaki makam ve mevkii olacak. Bilakis samimi imanı, ihlas ile yaptığı ibadetleri ve güzel ahlakı olacaktır.

171. GÜN: İBADET VE ALLAH'IN KUL ÜZERİNDEKİ HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

"Ancak sana kulluk eder ve yalnız senden yardım dileriz." (Fâtiha, 1/5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَذْكُرُ اللهَ عَلَى كُلِّ أَحْيَانِهِ.

Hz. Âişe (r.a.) şöyle demiştir: "Hz. Peygamber (s.a.s.) her hâlinde daima Allah'ı zikrederdi." (Müslim, Hayız, 117)

Asr-ı Saadet'ten

Daha genç yaşında İslâm'la şereflenen Muâz b. Cebel (r.a.), Akabe Biatı'nda bulunmuş, Bedir ve Uhud başta olmak üzere Allah Resûlü ile beraber tüm savaşlara katılmış bir sahabiydi. Sahâbe arasında Kur'an ve fıkıh bilgisiyle ön plana çıkmış, Allah Resûlü (s.a.s.) döneminde dinî konularda fetva verebilen birkaç kişiden birisiydi. O, birçok kez Sevgili Peygamberimizin iltifatına mazhar olmuştu. Bu özelliklerinden olsa gerek, Peygamberimiz onu Yemen'e yönetici olarak tayin etmişti.

Muâz, Resûl-i Ekrem (s.a.s.) ile birlikte birçok kez yolculuk yapmıştı. Bu yolculuklardan birisinde Peygamber Efendimiz, binitinin terkisinde bulunan

Muâz'a, "*Yâ Muâz!*" diye seslendi. Muâz, "Buyur yâ Resûlallah!" dedi. Biraz sonra Allah Resûlü bir kez daha seslendi. Muâz yine, "Buyur yâ Resûlallah!" diyerek cevap verdi. Biraz daha yol aldıktan sonra muhatabının dikkatini önemli bir konuya çekmek istercesine Allah Resûlü bir kez daha seslendi: "*Yâ Muâz!*" O da, "Buyur yâ Resûlallah!" diye karşılık verdi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.), *"Allah'ın kulları üzerindeki hakkı nedir bilir misin?"* diye sordu. Muâz'ın, "Allah ve Resûlü bilir." diyerek cevap vermesi üzerine Rahmet Elçisi, *"Allah'ın kulları üzerindeki hakkı yalnızca O'na ibadet etmeleri ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır."* buyurdu. Bir müddet sonra tekrar, "*Yâ Muâz!*" diye seslendi. Muâz, "Buyur yâ Resûlallah!" diyerek yeniden aynı karşılığı verdi: Allah Resûlü, *"Bunu yaptıkları takdirde kulların Allah üzerinde hakkı nedir bilir misin?"* diye sordu. Muâz'ın, "Allah ve Resûlü bilir." cevabı üzerine Resûlüllah (s.a.s.) şöyle dedi: *"Allah'ın onlara azap etmemesidir."* (Buhârî, İsti'zân, 30; Müslim, Îmân, 48)

Hissemize Düşenler

- Müminler, tevhid ilkesinin bir gereği olarak ulûhiyette (ilahlıkta) olduğu gibi kendisine ibadet edilme hususunda da Yüce Allah'ı bir ve eşsiz kabul eder, mutlak güç ve kuvvet sahibi olarak yalnızca O'ndan yardım isterler.

- İbadet, bizleri insan olarak yaratan ve türlü nimetlerle donatan Yüce Allah'ın üzerimizdeki hakkıdır.

- Samimiyetle yerine getirilen ibadetler kişiyi dünyada huzurlu yapar ve ebedi cennet nimetlerine ulaştırır.

- Allah rızasına yönelik her güzel davranış ibadettir.

- Kul, Rabbinden hayatının hiçbir döneminde kopmamalı, Rabbine kulluk vazifesini az da olsa devamlı yerine getirmelidir.

- Kur'an ve sünnet ışığında gençliğin yetiştirilmesi, yetişen gençliğe önemli vazifelerin tevdi edilmesi gerekir.

172. GÜN: İBADETİ GÜCÜ NİSPETİNDE YAPMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا اَحَلَّ اللّٰهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

"Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz nimetleri (kendinize) haram kılmayın ve (Allah'ın koyduğu) sınırları aşmayın. Çünkü Allah haddi aşanları sevmez." (Mâide, 5/87)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا) أَنَّهَا قَالَتْ سُئِلَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَيُّ الْأَعْمَالِ أَحَبُّ إِلَى اللّٰهِ قَالَ: أَدْوَمُهَا وَإِنْ قَلَّ. وَقَالَ اَكْلَفُوا مِنَ الْأَعْمَالِ مَا تُطِيقُونَ.

Hz. Âişe (r.a.) anlatıyor: "Peygamber'e (s.a.s.), "Allah'ın en çok sevdiği amel hangisidir?" diye soruldu. O da, "*Az da olsa devamlı olanıdır.*" buyurdu ve devamında şöyle dedi: "*Gücünüz yettiği kadar amel üstlenin.*" (Buhârî, Rikâk, 18; Müslim, Müsâfirîn, 216)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), farkına vardığı her durumda, aşırılıklar konusuna ashâbının dikkatini çekmiş ve onları duyarlı olmaya davet etmiştir. Meselâ, güzel bir görünüşe sahip olan Abdullah b. Hâris el-Bâhilî isimli sahâbî bir gün

Resûlullah'ın yanına gelip onunla tanışmış, bir sene sonra görünüşü ve şekli değişmiş olarak tekrar geldiğinde ise Allah Resûlü onu tanıyamamıştır. Abdullah kendisini tanıtınca, Allah Resûlü, *"Seni değiştiren nedir? Hâlbuki sen güzel görünüşlü birisiydin!"* diyerek şaşkınlığını dile getirmiştir. Bunun üzerine Abdullah, "Senden ayrıldıktan sonra sadece geceleri yedim. (Sürekli oruç tuttum)" deyince Allah Resûlü, *"Kendine niçin eziyet ettin?"* diyerek, yaptığı aşırılığa dikkat çekmiş, ardından da Ramazan ayı ile her ay sadece bir günü oruçlu geçirmesini önermiştir. Abdullah daha fazlasını isteyince Peygamber Efendimiz, önce her ay iki gün, sonra üç gün oruç tutmasını tavsiye etmiş, sonunda da haram aylarından belli sayıda oruç tutmasına izin vermiştir. (Ebû Dâvûd, Sıyâm, 54)

Hissemize Düşenler

- Hiç kimse Yüce Kitabımızın helal kıldığını haram, haram kıldığını helal sayma yetkisine sahip değildir.
- Allah Resûlü (s.a.s.), hayatımızı anlamlı kılma ve dinimizi doğru anlayıp yaşama konusunda bizim için en güzel örnektir.
- Önemli olan sürekli ibadet etmek değil, ibadette samimi ve istikrarlı olmaktır.
- Dîn-i mübîn-i İslâm'da ruhbanlık yani dünya hayatından el etek çekip kendini tamamen ibadete vermek ve dünyaya dair sorumluluklarını terk etmek yoktur.
- Kişinin sağlığını, ihtiyaçlarını ve ailesini ihmal ederek takatini aşacak düzeyde ibadet etmesi kendi kendisine zulmetmesi anlamına gelir.

173. GÜN:
İBADETLERDE DEVAMLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

رَبُّ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِه هَلْ تَعْلَمُ لَهُ سَمِياً

"(Allah) göklerin, yerin ve bu ikisi arasındakilerin Rabbidir. Şu hâlde, O'na ibadet et ve O'na ibadet etmede sabırlı ol. Hiç, O'nun adını taşıyan bir başkasını biliyor musun?" (Meryem, 19/65)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اِكْلَفُوا مِنَ الْعَمَلِ مَا تُطِيقُونَ، فَإِنَّ اللهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا، وَإِنَّ أَحَبَّ الْعَمَلِ إِلَى اللهِ أَدْوَمُهُ وَإِنْ قَلَّ.

Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Güç yetirebileceğiniz amelleri yapmaya gayret ediniz. Allah usanmaz da siz usanırsınız. Allah katında amellerin en sevimlisi az da olsa devamlı olanıdır." (Ebû Dâvûd, Tatavvu', 27)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), Hz. Dâvûd'u en çok ibadet hayatıyla anmış, bu münasebetle ashâbına bazı tavsiyelerde bulunmuştur. *"Allah'ın en çok hoşnut olduğu oruç, Dâvûd'un orucudur. O, yılın yarısını oruçlu geçirirdi. Yüce Allah'ın en çok hoşnut olduğu namaz da Dâvûd'un (a.s.) namazıdır. O, gecenin yarısını uyku ile geçirir, sonra kalkıp namaz kılar, sonra gecenin kalanında*

yine uyurdu." buyuran Peygamber Efendimiz, ashâbından ibadete düşkün olan ve daha fazla ibadet etmek isteyenlere Hz. Dâvûd'un ibadet hayatını örnek göstermiştir. Nitekim bu sahâbîlerden biri olan Abdullah b. Amr (r.a.), senenin tüm günlerini oruçla ve her gecesini namazla geçirmek istediğini Resûlullah'a ilettiğinde, ondan, "*Dâvûd Peygamber'in orucu gibi oruç tut; Dâvûd Peygamber'in orucundan fazla bir oruç yoktur.*" karşılığını almıştır. Abdullah, Dâvûd Peygamber'in orucunun nasıl olduğunu sorunca Resûl-i Ekrem, bunun bir gün oruç tutmak, bir gün tutmamak şeklinde senenin yarısını oruçlu geçirmek olduğunu söylemiştir.

Hissemize Düşenler

- Her şeyin yaratıcısı olan Yüce Allah bir ve tektir; O'nun eşi ve benzeri yoktur.
- İbadette samimiyetle birlikte istikrar, yani devamlılık önemlidir.
- İbadetlerimiz Kur'an'da emredildiği ve Peygamberimizin öğrettiği şekilde yapılmalıdır.
- Hiç kimsenin Kur'an ve sünnette bulunmayan bir ibadet ihdas etme ya da emredilen bir ibadetin şartlarını ve şeklini değiştirme yetkisi yoktur.
- Peygamberler, nasıl iyi bir insan, nasıl iyi bir kul olunacağı konusunda insanlığın öncüsü ve örnekleridir.
- Müslümanın ibadetten uzak kalması yanlış olduğu gibi hayatını tamamen ibadete hasretmesi de yanlıştır. İslâm'da ruhbanlık, daimi uzlet ve aşırılık yoktur.

174. GÜN:
İBADETTE İTİDAL VE DENGE

Ayet-i Kerime ve Meali

وَكَذٰلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطاً لِتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيداً

"İşte böylece, siz insanlara şahit olasınız, Peygamber de size şahit olsun diye sizi vasat (örnek) bir ümmet yaptık." (Bakara, 2/143)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا أَيُّهَا النَّاسُ! إِيَّاكُمْ وَالْغُلُوَّ فِى الدِّينِ، فَإِنَّمَا أَهْلَكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمُ الْغُلُوُّ فِى الدِّينِ.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Ey insanlar! Dinde aşırılıktan sakının. Çünkü sizden öncekileri dinde aşırılık helâk etti." (İbn Mâce, Menâsik, 63)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin (s.a.s.) hicretten sonra Medine'de kardeş yaptığı kimseler arasında muhacirlerden Selmân-ı Fârisî ile ensardan Ebu'd-Derdâ da yer alıyordu. Bu kardeşlerden Ebu'd-Derdâ, Müslüman olduktan sonra kendisini ibadetten alıkoyduğu için ticareti dahi bırakıp kendini ibadete vermiş bir kimseydi. Bir gün Selmân, kardeşi Ebu'd-Derdâ'yı ziyarete gitti ve dostunun hanımını bakımsız elbiseler içinde görünce çok şaşırarak, "Bu ne hâl?" diye sordu. Ümmü'd-Derdâ, kocasının kendisi ile ilgilenmediğini ima

ederek, "Kardeşin Ebu'd-Derdâ'nın dünyaya ihtiyacı kalmadı ki!" karşılığını verdi. Biraz sonra Ebu'd-Derdâ gelerek Selmân'a yemek ikram etti. Selmân onun da kendisiyle birlikte yemesini isteyince Ebu'd-Derdâ, "Ben oruçluyum." dedi. Ancak Selmân, "Sen yemezsen ben de yemeyeceğim!" deyince Ebu'd-Derdâ, nafile olan orucunu bozarak yemeğe katıldı.

Selmân, o gece Ebu'd-Derdâ'nın misafiri oldu. Ebu'd-Derdâ gecenin bir yarısında erkenden namaza kalkmıştı. Bu durumu fark eden Selmân, yatıp uyumasını istedi. Bir süre sonra tekrar namaza kalkan Ebu'd-Derdâ'yı Selmân yine uyuması konusunda ikaz etti. Gecenin sonuna doğru Selmân, Ebu'd-Derdâ'yı, "(Haydi), şimdi kalk." diyerek uyandırdı ve ikisi birlikte namaz kıldılar. Namaz sonrasında Selmân, Ebu'd-Derdâ'yı karşısına alarak kardeşlik hakkından doğan şu samimi uyarıda bulundu: "Rabbinin senin üzerinde hakkı var. Nefsinin senin üzerinde hakkı var. Ailenin senin üzerinde hakkı var. Şu hâlde her hak sahibine hakkını ver!"

Bu olaydan sonra Ebu'd-Derdâ Peygamber Efendimize gelerek hâdiseyi anlattı. Allah Resûlü (s.a.s.), *"Selmân doğru söylemiş."* buyurarak Selmân'ın kardeşine olan uyarılarını takdir etti. (Buhârî, Savm, 51; Tirmizî, Zühd, 63)

Hissemize Düşenler

- Peygamberimiz bizler için nasıl eşsiz bir örnek ise Muhammed ümmeti de diğer toplumlar içerisinde öyle örnek bir ümmettir.

- Her türlü aşırılıktan uzak, mutedil, sağduyulu bir anlayışa sahip olması, ümmetin örnekliği hususunda önem arz etmektedir.

- Kolaylık dini olan İslâm'ı zorlaştırmaya kalkışmak bir bakıma Allah ve Resûlü'ne hıyanettir; kişinin kendisine ve başkalarına zulmetmesidir.

- Allah rızasını amaçlayan ve samimiyete dayanan bütün güzel davranışlar için Allah'ın mükâfatı vardır.

- İslâm insanlığa çıkarsız sevgi, saygı ve muhabbete dayanan, birlik, beraberlik ve huzuru amaçlayan örnek bir kardeşlik ahlakı ve hukuku takdim etmiştir.

- Müminler birbirlerinin ancak kardeşidirler, birbirlerine iyiliği emretmek ve birbirlerini kötülükten sakındırmak durumundadırlar.

175. GÜN:
İBADETTE DENGE VE HAK BİLİNCİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَأْمُرْ اَهْلَكَ بِالصَّلٰوةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْئَلُكَ رِزْقاً نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوٰى

"Aile fertlerine namazı emret, kendin de bunda kararlı ol. Senden rızık istemiyoruz; asıl biz seni rızıklandırıyoruz. Mutlu gelecek, günahlardan sakınanların olacaktır." (Tâhâ, 20/132)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا قَالَتْ: كَانَ لِرَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) حَصِيرٌ وَكَانَ يُحَجِّرُهُ مِنَ اللَّيْلِ فَيُصَلِّي فِيهِ فَجَعَلَ النَّاسُ يُصَلُّونَ بِصَلَاتِهِ وَيَبْسُطُهُ بِالنَّهَارِ فَثَابُوا ذَاتَ لَيْلَةٍ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! عَلَيْكُمْ مِنَ الْأَعْمَالِ مَا تُطِيقُونَ، فَإِنَّ اللهَ لَا يَمَلُّ حَتَّى تَمَلُّوا.

Hz. Âişe anlatıyor: Resûlullah'ın (s.a.s.) bir hasırı vardı, gece mescitte onunla kendisine özel bir yer yapar ve içerisinde namaz kılardı. İnsanlar da ona uyarak onun kıldığı namazı kılmaya başladılar. Hz. Peygamber gündüz olunca hasırı sererdi. Bir gece insanlar yoğun biçimde mescide doluşunca onlara şöyle dedi:

"Ey insanlar! Gücünüzün yeteceği amelleri yapın! Allah usanmaz ama siz

usanırsınız!" (Müslim, Müsâfirîn, 215)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.) ne dünya için ahiret hazırlığını ne de ahiret için dünya sorumluluğunu terk etmiştir. Onun bütün davranışları, dünya ve ahiret arasında dengeyi gözeten, her iki hayat için de ziyana uğramadan yaşayan bir mümin modeline uygundur. Günlük işlerinde sorumluluklarını asla ihmal etmezken, ibadetlerinde devamlılığa da özen göstererek inananlara örnek olmuş ve bu yönde tavsiyelerde bulunmuştur. Bu bağlamda gecesini gündüzünü ibadetle geçiren ve ailesini ihmal eden genç sahâbî Abdullah b. Amr'a yaptığı tavsiyeler dikkat çekicidir. Bir gün Allah Resûlü ona, "*Gündüz oruç tuttuğun, gece ibadetle meşgul olduğun kulağıma geldi, gerçekten öyle mi?*" diye sordu. Abdullah b. Amr, "Evet, Allah'ın Resûlü!" diye cevapladı. Peygamber Efendimiz, "*Böyle yapma. Bazen oruç tut, bazen da tutma. Gece ibadet et ama uykunu da al. Çünkü vücudunun sende hakkı var, gözünün sende hakkı var, hanımının sende hakkı var, misafirlerinin sende hakkı var. Her ay üç gün oruç tutman yeterlidir. Çünkü her iyiliğe on kat sevap verilecektir. Bu da yılın tamamını oruçlu geçirmiş olmaktır.*" buyurdu. Abdullah b. Amr gücünün kuvvetinin yerinde olduğunu daha fazlasını da yapabileceğini söylediğinde ise ona, Dâvûd Peygamber gibi bir gün oruç tutup bir gün tutmamak suretiyle yılın yarısını oruçlu geçirmesini tavsiye etti. (Buhârî, Savm, 54)

Hissemize Düşenler

- İbadette süreklilik yani istikrar denildiğinde ilk akla gelen ibadet her gün kılmamız gereken beş vakit namazdır.
- Ebedi nimetler yurdu cennete Allah'a karşı sorumluluğunun farkında olan ve görevlerini yerine getirenler ulaşacaktır.
- Peygamber Efendimizi örnek alma hususunda en önde gelen nesil sahabe neslidir.
- Allah Resûlü (s.a.s.), her daim ashabının, dolayısıyla ümmetinin hayır ve iyiliğini arzulamış ve bizi kötülüklerden korumak için yoğun bir gayret göstermiştir.
- Sürekli ibadet edeceğim düşüncesiyle kişinin kendini, eşini, çocuklarını, anne-babasını, eşini-dostunu ihmal etmesi, görev ve sorumluluklarını yerine getirmemesi kul hakkıdır ve ağır bir vebaldir. Her işte olduğu gibi kullukta da orta yol benimsenmelidir.
- Müslüman, başta ailesi olmak üzere tüm çevresine namazı, iyilikleri tavsiye etmeli ve onları tüm kötülüklerden sakındırmalıdır.
- Çalışma hayatı, rızık peşinde koşmak, namaz gibi temel kulluk vazifelerinin yapılmasını asla engellememelidir.

176. GÜN:
İFFET-ÖZ SAYGI

Ayet-i Kerime ve Meali

لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ اُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْباً فِي الْاَرْضِ يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ اَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمٰيهُمْ لَا يَسْئَلُونَ النَّاسَ اِلْحَافاً وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَاِنَّ اللهَ بِه عَلِيمٌ

"(Yapacağınız hayırlar), kendilerini Allah yoluna adamış, bu sebeple yeryüzünde kazanç için dolaşamayan fakirler için olsun. Bilmeyen kimseler, iffetlerinden dolayı onları zengin zanneder. Sen onları simalarından tanırsın. Çünkü onlar yüzsüzlük ederek istemezler. Yaptığınız her hayrı Allah muhakkak bilir." (Bakara, 2/273)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ اَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ، اَنَّ نَاسًا مِنَ الْاَنْصَارِ سَاَلُوا رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَأَعْطَاهُمْ، ثُمَّ سَأَلُوهُ فَأَعْطَاهُمْ، حَتَّى إِذَا نَفِدَ مَا عِنْدَهُ قَالَ: مَا يَكُنْ عِنْدِى مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ أَدَّخِرَهُ عَنْكُمْ، وَمَنْ يَسْتَعْفِفْ يُعِفَّهُ اللهُ، وَمَنْ يَسْتَغْنِ يُغْنِهِ اللهُ، وَمَنْ يَصْبِرْ يُصَبِّرْهُ اللهُ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ مِنْ عَطَاءٍ خَيْرٌ وَأَوْسَعُ مِنَ الصَّبْرِ.

Ebû Saîd el-Hudrî'den nakledildiğine göre, ensardan bazı kimseler Resûlullah'tan (s.a.s.) bir şeyler istediler. O da verdi. Sonra tekrar istediler. Allah

Resûlü de yanındakiler bitinceye kadar verdi ve şöyle buyurdu:

"Yanımda bulunan hiçbir malı sizden saklayacak değilim. Kim iffetli olmayı dilerse, Allah onu iffetli kılar. Kim müstağni olursa (aza kanaat edip insanlardan bir şey istemezse), Allah onu zengin kılar. Kim de sabrederse, Allah ona sabır ihsan eder. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir." (Müslim, Zekât, 124)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin (s.a.s.) yanında uzun süre bulunan ve ona hizmet etme şerefine nail olan meşhur sahâbîlerden Ebû Zer yine bir gün onunla beraberdi. Allah Resûlü binitine binerek arkasına da Ebû Zerr'i oturtmuş ve sohbete başlamıştı. Ebû Zerr'e birtakım sorular soruyor, Ebû Zer de Allah Resûlü'nün daha iyi bileceğini söyleyerek onun açıklamalarına kulak veriyordu. Resûlullah'ın sorularından biri şöyleydi: *"Ebû Zer, yatağından kalkıp mescide gidemeyecek, mescide gidip de yatağına dönmeye takatin kalmayacak kadar aşırı bir açlığa maruz kalırsan ne yaparsın?"* Bu soru üzerine Ebû Zer yine Peygamberimizin kanaatini öğrenmek için, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." diye cevap verince Resûlullah da ona, *"Bu durumda bile iffetli olman gerekir."* buyurdu. (İbn Mâce, Fiten 10) Böylece Müslümanın en sıkıntılı zamanlarda bile, iffetini koruyup başkalarına el açmaması veya haram kazançlara göz dikmemesi gerektiğini bildirdi.

Hissemize Düşenler

- Her insan iffet ve onur sahibi olarak dünyaya gelir ve her insanın bunları en zor anında dahi koruması gerekir.
- İnsanı insan yapan en önemli değerlerin başında iffet, izzet, onur, haysiyet vb. kavramlarla ifade edilen değerler yer alır.
- Varlıkta şükür, darlıkta sabır ehli olmak mümine yaraşan en önemli ahlakî hasletlerdendir.
- En güzel ve en bereketli kazanç, insanın el emeği ve alın teriyle çalışarak elde ettiği helal kazançtır.
- Toplumda ihtiyaç sahibi kimselere yardım eli uzatmak, onları gözetmek, yardım ve ihsanın doğru yere ulaştığından emin olmak insani ve İslâmî bir sorumluluktur.

177. GÜN:
İFTİRA

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ الَّذينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لُعِنُوا فِي
الدُّنْيَا وَالْاٰخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظيمٌ

"İmanlı, saf ve namuslu kadınlara iftira atanlar dünyada ve ahirette lânetlenmişlerdir, onlara büyük bir ceza vardır." (Nûr, 24/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اِجْتَنِبُوا
السَّبْعَ الْمُوبِقَاتِ. قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ وَمَا هُنَّ؟
قَالَ: اَلشِّرْكُ بِاللهِ، وَالسِّحْرُ، وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِى حَرَّمَ اللهُ إِلَّا بِالْحَقِّ،
وَأَكْلُ الرِّبَا، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ، وَالتَّوَلِّى يَوْمَ الزَّحْفِ، وَقَذْفُ
الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ الْغَافِلَاتِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Peygamberimiz (s.a.s.), *"Yedi helâk edici şeyden sakının!"* buyurdu. Sahâbîler, "Yâ Resûlallah! Bunlar nelerdir?" diye sordular. Resûlullah şöyle cevap verdi:

"Allah'a şirk koşmak, büyü yapmak, Allah'ın haram kıldığı bir canı haksız yere öldürmek, faiz yemek, yetim malı yemek, savaş meydanından kaçmak ve zinadan uzak duran, hiçbir şeyden haberi olmayan mümin kadınlara zina

isnad etmektir." (Buhârî, Hudûd, 44; Müslim, Îmân, 145)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin beşinci yılıydı. Peygamber Efendimiz (s.a.s.), Müslümanlara saldırı hazırlığı içerisinde olan Mustalikoğulları'na karşı sefere çıkmıştı. Eşi Hz. Âişe'yi de beraberinde götürmüştü. Sefer tamamlandıktan sonra Medine'ye dönüş yolculuğu başlamış ve geceleyin bir yerde istirahat edilmişti. Sabaha karşı hareket emri verildiği sırada Hz. Âişe ihtiyacını gidermek için ordugâhtan biraz uzaklaşmıştı. Geri geldiğinde gerdanlığının düşmüş olduğunu fark etmiş, bunun üzerine tekrar gitmiş ve uzun bir müddet aradıktan sonra gerdanlığını bulup geri dönmüştü. Döndüğünde kafilenin gitmiş olduğunu görünce, "Fark ettiklerinde beni burada ararlar." düşüncesiyle olduğu yerde beklemiş, beklerken uyku bastığı için de uyuyakalmıştı. Birliğin arkasını emniyete almak ve toparlamak üzere, kabri Adıyaman'ın Samsat ilçesinde bulunan, Safvân b. Muattal adlı sahâbî görevlendirilmişti. Safvân, konaklama yerine yaklaşınca bir karartı görmüş, yakınına geldiğinde ise onun Hz. Âişe olduğunu anlamış ve şaşırmışlık ifadesi olarak *"innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn/Biz şüphesiz Allah'a aidiz ve muhakkak O'na döneceğiz."* (Bakara, 2/156) diye seslenerek onu uyandırmıştı. Kendisi devesinden inerek deveye Hz. Âişe'yi bindirmiş ve yularından çekerek hızlıca ilerlemek suretiyle ancak öğle üzeri istirahat etmekte olan kafileye yetişmişlerdi.

Hadise bundan ibaret olduğu hâlde başta münafıkların reisi Abdullah b. Übey b. Selûl olmak üzere küçük bir grup, olayı kötü yorumlayarak çirkin bir iftira üretmişler ve Hz. Âişe ile Safvân arasında iffete aykırı bir olay yaşandığını söyleyerek bunu halk içinde yaymaya başlamışlardı. Hz. Âişe Medine'ye gelince hastalanmış ve bir ay kadar yatmıştı. Ortada dolaşan dedikodulardan haberi olmamış, fakat nihayet bir vesile ile iftira onun da kulağına gelmişti. Üzüntüsünden dolayı hastalığı daha da artan, bir rivayete göre ise iftirayı öğrenince düşüp bayılan (Buhârî, Tefsîr, (Nûr) 7) Hz. Âişe iki gün boyunca ağladı ve gözüne uyku girmedi. Bu arada Allah Resûlü, konu hakkında yakınlarıyla istişarede bulundu. Görüşü sorulan hemen herkes, Hz. Âişe'nin lehinde konuştu. Evin hizmetçisi Berîre de Hz. Âişe'yi savundu. Hz. Peygamber yeterince araştırma ve soruşturma yaptıktan sonra Mescid-i Nebevî'ye gelip hem eşi hem de Safvân hakkındaki müspet kanaatini Müslümanlara ilân etti.

İftira atılalı bir ay geçmesine rağmen konu hakkında herhangi bir vahiy

gelmemiş, âdeta bu büyük imtihanın süresi hikmetli olarak uzatılmıştı. Nihayet bir ayın bitiminde durumu açıklığa kavuşturan, Hz. Âişe'nin masum olduğunu bildiren ve iftiracıların yüzünü karartan Nûr sûresinin 11-20. ayetleri nâzil oldu. Allah, müminlere şöyle sesleniyordu: *"Bu iftirayı işittiğinizde erkek ve kadın müminlerin, kendi vicdanları ile hüsnüzanda bulunup da: 'Bu, apaçık bir iftiradır.' demeleri gerekmez miydi?"*

Hissemize Düşenler

- İftira, insanı derinden yaralayan, karşılıklı güveni sarsan, toplumun huzurunu bozan kötü bir davranıştır. Aynı zamanda yalanı da içinde barındıran iftira ağır bir vebaldir, büyük bir kul hakkıdır.

- Mümine düşen, şahit olduğu olayları, duyduğu sözleri akıl ve vicdan terazisinde tartmaktır; işin aslını öğrenmeden hüküm vermemektir.

- Mümine yakışan, her daim sağduyulu, ferasetli davranmak, hüsn-i zan sahibi olmaktır.

- Her biri iffet ve ahlak timsali olan Peygamberimizin eşleri müminlerin anneleridir.

- İnsanın iffetini karalamaya kalkışmak, onurunu hedef almak hem bu dünyada hem de ahirette cezayı gerektirir.

- Yalan, iftira, dedikodu gibi kötülüklerle toplumda fitne fesat çıkararak huzurumuzu bozmaya, birlik ve beraberliğimizi sarsmaya yeltenenlere karşı her daim uyanık olmalıyız.

178. GÜN:
İHSAN

Ayet-i Kerime ve Meali

هُوَ الَّذي خَلَقَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ في سِتَّةِ اَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوٰى عَلَى الْعَرْشِ يَعْلَمُ مَا يَلِجُ فِي الْاَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزِلُ مِنَ السَّمَآءِ وَمَا يَعْرُجُ فيهَا وَهُوَ مَعَكُمْ اَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصيرٌ

"Gökleri ve yeri altı günde yaratan, sonra arşa istivâ eden O'dur. Toprağa giren ve ondan çıkan, gökten inen ve ona yükselen her şeyi bilir. Nerede olursanız olun O sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görmektedir." (Hadîd, 57/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ شَدَّادِ بْنِ أَوْسٍ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ إِنَّ اللهَ كَتَبَ الْإِحْسَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ.

Şeddâd b. Evs'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Allah, her işte ihsanı (en güzel biçimde davranmayı) emretmiştir."* (Tirmizî, Diyât, 14)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer (r.a.) anlatıyor: Bir gün Resûlullah'ın yanında iken bir adam çıkageldi. Elbisesi bembeyaz, saçları simsiyahtı ve üzerinde herhangi bir yolculuk belirtisi yoktu. Üstelik aramızda onu tanıyan da yoktu. Peygamber'in

(s.a.s.) yanına oturdu; dizlerini onun dizine dayayıp ellerini uylukları üzerine koydu. Sonra da, "Ey Muhammed! Bana İslâm'ı anlat." dedi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: "*İslâm, Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğuna şahitlik etmen; namazı kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve eğer gücün yetiyorsa haccı yerine getirmendir.*" Bu sözler üzerine adam, "Doğru söyledin!" dedi. Biz ise, adamın hem soru sorup hem de onu tasdik etmesine şaşırdık. Sonra, "Bana imanı anlat." dedi. O da, "*İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe ve iyisi ve kötüsüyle kadere inanmandır.*" şeklinde karşılık verdi. Adam yine, "Doğru söyledin!" deyip peşinden, "Bana ihsanı anlat." dedi. O da şöyle söyledi: "*İhsan, Allah'ı görüyormuşsun gibi ibadet etmendir. Çünkü sen O'nu görmesen de O seni görmektedir.*" Daha sonra adam, "Bana kıyameti anlat." dediğinde, Peygamber (s.a.s.), "*Bu konuda kendisine soru sorulan kimse, soruyu sorandan daha bilgili değildir.*" dedi. Adam, "Öyleyse bana onun alâmetlerini söyle." deyince, şunları saydı: "*Cariyenin efendisini doğurması ve yalın ayak, çıplak, fakir sürü çobanlarının yüksek binaları yapmada yarıştıklarını görmendir.*" Sonra adam gitti. Bir süre sonra Hz. Peygamber bana soru soranın kim olduğunu bilip bilmediğimi sordu. Ben, "Allah ve Resûlü en iyisini bilir." dediğimde şunu ifade etti: "*O, Cibrîl idi. Size dininizi öğretmeye gelmişti.*" (Müslim, İman, 1)

Hissemize Düşenler

- Kâinatın ve bütün mevcudatın yegâne yaratıcısı ve yöneticisi Yüce Allah'tır.

- Hayatımızın her anı görevli melekler tarafından kayıt altına alınmaktadır. Emaneten verilen bu hayatın hesabı ahiret günü bizden sorulacaktır.

- Dîn-i mübîn-i İslâm'da, iman, ibadet ve bunların hayata yansıması anlamına gelen ahlak bütünlüğü esastır. Müslüman yalnız imanla yetinmemeli, imanla birlikte kulluğunu, ibadetlerini sadece Allah rızası için samimiyetle en güzel bir şekilde yerine getirmeye çalışmalıdır.

- Allah'ı görüyormuş bilinciyle yaşamak anlamına gelen ihsan, kulluğun zirvesidir.

- Cebrail (a.s.), sadece vahyi peygamberlere ulaştırmakla değil, aynı zamanda onları ve müminleri eğitmekle de görevlendirilmiştir.

- Kıyametin ne zaman kopacağını sadece Allah Teâlâ bilmektedir.

179. GÜN:
İLİM TAHSİLİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اِقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذي خَلَقَ ۚ خَلَقَ الْاِنْسانَ مِنْ عَلَقٍ ۚ اِقْرَأْ
وَرَبُّكَ الْاَكْرَمُ ۙ اَلَّذي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۙ عَلَّمَ الْاِنْسانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (asılıp tutunan zigottan) yaratmıştır. Oku! Kalemle (yazmayı) öğreten, (böylece) insana bilmediğini bildiren Rabbin sonsuz kerem sahibidir." (Alak, 96/1-5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى الدَّرْدَاءِ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
فَقَالَ: نَضَّرَ اللهُ امْرَأً سَمِعَ مِنَّا حَدِيثًا فَبَلَّغَهُ كَمَا سَمِعَهُ، فَرُبَّ مُبَلَّغٍ
أَوْعَى مِنْ سَامِعٍ.

Ebu'd-Derdâ anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) bize bir konuşma yaptı ve şöyle buyurdu:

"Allah, bizden bir söz işitip, onu işittiği gibi (başkasına) ulaştıran kişinin yüzünü ağartsın. Kendisine (bilgi) ulaştırılan nice kimseler vardır ki onu işiten (ve kendisine aktaran) kimseden daha kavrayışlıdır." (Dârimî, Mukaddime, 24; Tirmizî, İlim, 7)

Asr-ı Saadet'ten

Suffe, ilim öğrenmek için orada yatılı kalan sakinlerinin yanı sıra, dışarıdan gelen misafirlerin de ağırlandığı bir yerdi. Müslüman olmak için dışarıdan gelenler de belli bir müddet Medine'den ayrılmayıp Suffe'de kalarak

Peygamberimizin terbiyesinden geçerlerdi. Sonrasında aldıkları İslâmî bilgi ve görgüyü aktarmak üzere memleketlerine dönerlerdi. Hicretin dokuzuncu yılında Tebük Seferi'nden önce Basra'da bir grupla birlikte İslâm'a giren Mâlik b. Huveyris (r.a.), arkadaşları ile Medine'ye gelir. Sonrasını Mâlik'in kendi ağzından dinleyelim: "Biz, yaşları birbirine yakın gençler olarak Resûlullah'ın yanına gittik. Orada yirmi gün kaldık. Resûlullah (s.a.s.) merhametli ve yufka yürekli bir insandı. Ailelerimizi özlediğimizi fark edince, ailelerimiz konusunda bizimle sohbet etti, sorular sordu. Biz de kendisine anlattık. Bunun üzerine buyurdu ki: "*Haydi ailelerinizin yanına dönün, onların yanında kalın, (öğrendiklerinizi) onlara öğretin ve yapmaları gerekenleri söyleyin. Beni namaz kılarken nasıl gördüyseniz, siz de aynı şekilde kılın. Namaz vakti geldiğinde içinizden biri ezan okusun ve en büyüğünüz de size imam olsun!*' " (Buhârî, Ezân, 18)

Hissemize Düşenler

- Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim "Oku!" emriyle inmeye başlamıştır. Bu yüzden inancımızda ilim öğrenmek ve öğretmek büyük bir öneme sahiptir.
- Peygamberimiz (s.a.s.), hayatı boyunca ilmi yüceltmiş, ashabını her fırsatta eğitip yetiştirmek için gayret göstermiştir.
- İslâm'ın rahmet yüklü mesajları günümüze başta sahâbe-i kirâm olmak üzere fedakâr bilgin kişilerin gayretleriyle ulaştırılmıştır.
- Bilgi, toplumun ve insanlığın yararına kullanılıyorsa hayırlıdır. Kimseye faydası olmayan ya da canlılara ve kâinata zararı dokunan bilgi, sahibi için ancak bir yüktür ve hüsran sebebidir.
- Çocuklarımızı hayırlı bilgilerle donatıp ülkesine, milletine, insanlığa faydalı, üretken ve değerlerine bağlı nesiller olarak yetiştirmek anne babalar olarak hepimizin vazifesidir.
- Ülkeler ve toplumlar ilimle yücelir, cehaletle geriler.
- Anne karnında bir bağ vesilesiyle büyüyüp gelişen, ardından dünyaya gelen insanoğlunun dünya ve ahiret mutluluğuna erişebilmesi için Allah'ın kitabı ve Resûlü'nün sünneti ile bağını koparmaması gerekir.
- İlim tahsili için belli bir süre aileden ayrı kalınsa da aile ve akrabalarla ilişkilerin tamamen asla koparılmaması gerekir.

180. GÜN:
İLTİMAS-ADAM KAYIRMA

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَهُ نَصيبٌ مِنْهَاۚ وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُنْ لَهُ كِفْلٌ مِنْهَا وَكَانَ اللهُ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ مُقيتاً

"Kim güzel bir şefaatte bulunursa ondan kendisi için bir nasip olur; kim de kötü bir işe aracılık ederse onun da buna denk bir payı olur. Allah her şeyi koruyup hakkını vermektedir." (Nisâ, 4/85)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَقِيمُوا حُدُودَ اللهِ فِى الْقَرِيبِ وَالْبَعِيدِ وَلَا تَأْخُذْكُمْ فِى اللهِ لَوْمَةُ لَائِمٍ.

Ubâde b. Sâmit'in rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın hadlerini (kanunî cezaları) size yakın olan ve uzak olan herkese uygulayın. Sakın hiçbir kınayanın kınaması sizi Allah'ın hükmünü uygulama hususunda alıkoymasın!" (İbn Mâce,
Hudûd, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz (s.a.s.) her konuda adaleti tavsiye etmiş, özellikle cezaların uygulanmasında iltimasa, adam kayırmaya, yakınları gözetmeye asla müsaade etmemiş ve ister yakın ister uzak olsun, hukukun herkese eşit şekilde

tatbik edilmesini emretmiştir. Onun nezdinde akrabalık, şan, şeref, zenginlik gibi niteliklerin hiçbiri hakka tercih edilemez. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de kişinin kendisi, ana babası ve yakın akrabası aleyhine de olsa şahitlik ederken doğruluktan sapmaması ve adaleti tesis etmesi emredilir. Hatta kin duyulan bir topluma dahi adaletle muamele edilmesi gerektiği belirtilir ki bu da hukuk önünde hiç kimsenin imtiyaz sahibi olmadığını, aksine herkesin eşit olarak kabul edilmesi gerektiğini gösterir. Übey b. Kâ'b ile halife Hz. Ömer (r.a.) arasında görülen bir dava güzel bir örnektir. Übey, Hz. Ömer'in aleyhine davacı olmuş, ancak Hz. Ömer bu durumu kabul etmemiştir. Birlikte, Zeyd b. Sâbit'in yanına giderler. İçeriye girdiklerinde Hz. Ömer durumu anlatır ve aralarında hükmetmesi için ona geldiklerini söyler. Zeyd b. Sâbit bu durum karşısında yanı başında bir yer göstererek Hz. Ömer'e, "Şöyle buyurun müminlerin emîri!" diye hitap edince Hz. Ömer buna kızar ve kendisinin de hasmı ile birlikte oturması gerektiğini belirtir. Halife Hz. Ömer ile Übey b. Kâ'b yan yana oturup aralarındaki anlaşmazlığı anlattıktan sonra Zeyd, Übey b. Kâ'b'dan müminlerin emîrini bağışlamasını ister. Buna karşın Hz. Ömer yemin ederek şunları söyler: "Zeyd b. Sâbit, Ömer'le sıradan bir Müslümanı eşit tutmadıkça hüküm verme görevini hakkıyla yerine getiremez." (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, X, 229) Böylece Hz. Ömer, hukuk karşısında devlet başkanı bile olsa herkesin eşit olarak yargılanmasını açıkça ifade etmiş, diğer yandan yargılama sırasında iltiması andıran en ufak bir hareketten bile sakınarak bu konuda ne kadar hassas olduğunu göstermiştir.

Hissemize Düşenler

- Allah adildir, hayatın her alanında adaleti emreder ve adil olanları sever.
- Allah Resûlü (s.a.s.) adaletten zerre miktarı şaşmamıştır. Daha peygamberlik vazifesi verilmeden önce toplumda saygın ve itibar edilen bir kişi olmasının temelinde yatan sebeplerden biri de onun adalet anlayışıdır.
- Devletleri ve milletleri ayakta tutan en büyük güçlerden biri adalettir.
- Mahkeme-i kübranın kurulacağı kıyamet günü adalet mutlak anlamda tecelli edecek, hiç kimse haksızlığa uğramayacak ve herkes bu dünyada yapıp ettiklerinin karşılığını eksiksiz alacaktır.
- İltimas, adam kayırma, ayrımcılık vb. olumsuz tutum ve davranışlarda bulunanın da buna razı olanın da akıbeti hüsrandır.
- Emanet ve adalet kaim oldukça insanlığın huzur ve mutluluğu temin edilebilir. Bunun için vazife emaneti, liyakat sahibi ve adil kimselere teslim edilmelidir.

181. GÜN:
İMAN İLE ŞEREFLENMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَضَرَبَ اللّٰهُ مَثَلاً لِّلَّذينَ اٰمَنُوا امْرَاَتَ فِرْعَوْنَۘ اِذْ قَالَتْ رَبِّ ابْنِ لي عِنْدَكَ بَيْتاً فِي الْجَنَّةِ وَنَجِّني مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلِه وَنَجِّني مِنَ الْقَوْمِ الظّٰالِمينَۙ

"Allah, iman edenlere ise, Firavun'un karısını örnek gösterdi. Hani o, 'Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap. Beni Firavun'dan ve onun yaptığı işlerden koru ve beni zalimler topluluğundan kurtar!' demişti." (Tahrîm, 66/11)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: حَسْبُكَ مِنْ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ: مَرْيَمُ ابْنَةُ عِمْرَانَ، وَخَدِيجَةُ بِنْتُ خُوَيْلِدٍ، وَفَاطِمَةُ بِنْتُ مُحَمَّدٍ، وَآسِيَةُ امْرَأَةُ فِرْعَوْنَ.

Enes (b. Mâlik) tarafından nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yeryüzü kadınlarından İmrân'ın kızı Meryem, Huveylid'in kızı Hatice, Muhammed'in kızı Fâtıma ve Firavun'un karısı Âsiye (örnek olarak) sana yeter." (Tirmizî, Menâkıb, 61)

Asr-ı Saadet'ten

Firavun'un sihirbazları, Hz. Musa (a.s.)'ın gösterdiği mucizeler karşısında,

âlemlerin Rabbine iman ettiklerini söylediklerinde Firavun en iyi bildiği şeye, şiddete başvurur. Sihirbazları, ellerini ve ayaklarını çaprazlama kestirip sonra da astırmakla tehdit eder. Ancak sihirbazlar hakkı bulmuştur. Firavun'u en can alıcı noktasından vururlar: *"Bize gelen apaçık delillere ve bizi yaratana seni asla tercih etmeyeceğiz. Artık sen vereceğin hükmü ver. Sen ancak bu dünya hayatında hüküm verirsin. Şüphesiz ki biz, günahlarımızı ve bize zorla yaptırdığın sihri affetmesi için Rabbimize inandık. Allah'ın vereceği mükâfat daha hayırlı ve daha kalıcıdır."* (Tâ-Hâ, 20/72-73)

Tam bu esnada Firavun'u daha da şaşırtan bir sahne yaşanır. Hanımı Hz. Âsiye de Musa'ya ve Rabbine iman ettiğini haykırmaktadır. İşte bu noktadan sonra Firavun, başka hâl çaresi kalmadığına hükmedecek ve işe kendi yakın çevresi ile başlayacaktır. Öncelikle hanımı Hz. Âsiye imanından dönmesi için korkunç bir işkenceye tâbi tutulur ve can verene kadar işkence edilir. (Abdürrezzâk, Musannef, XI, 246) Neticede Âsiye, bu işkence karşısında imanından vazgeçmez, aksine durumunu, varlığına ve birliğine iman ettiği Yüce Rabbine havale eder. İmanından dolayı bizzat kendi kocasının işkencelerine maruz kalan bu kadını Allah da övecek, duasını ve yakarışını imanı uğrunda korkunç muamelelere maruz kalanlara örnek gösterecektir. Firavun'un dünyasını geçici bilip hiçe sayan Hz. Âsiye, Rabbine şöyle seslenmiştir: *"Rabbim! Bana katında, cennette bir ev yap. Beni Firavun'dan ve onun yaptığı işlerden koru ve beni zalimler topluluğundan kurtar!"* (Tahrîm, 66/11)

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimiz, pek çok konuda olduğu gibi iman ve teslimiyet konusunda da Kerim Kitabımızda bize örnekler vermiştir.
- İman en büyük nimettir, en üstün şereftir.
- Mümin, en sıkıntılı, en buhranlı anlarda dahi imanından vazgeçmez, ümitsizlik ve karamsarlığa düşmez.
- Darlıkta da varlıkta da yegâne sığınağımız Yüce Rabbimizdir. Herkes bizi terk etse de O, bizi asla terk etmez, kimsesiz ve çaresiz bırakmaz.
- Zafer inananlarındır. Kıyamet günü üstün gelecek olanlar müminlerdir.

182. GÜN:
İMANIN MAHİYETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِذَا ضَرَبْتُمْ في سَبيلِ اللّٰهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ اَلْقٰى اِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِناً تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللّٰهِ مَغَانِمُ كَثيرَةٌ كَذٰلِكَ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبيراً

"Ey iman edenler! Allah yolunda savaşa çıktığınız zaman iyi anlayıp dinleyin. Size selam verene, dünya hayatının geçici menfaatine göz dikerek 'Sen mümin değilsin' demeyin; çünkü Allah katında sayısız ganimetler vardır. Daha önceleri siz de böyleydiniz. Derken Allah size lutufta bulundu. Bu sebeple iyi anlayıp dinleyin. Hiç şüphe yok ki Allah bütün yaptıklarınızdan haberdardır." (Nisâ, 4/94)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللّٰهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ.

Abdullah b. Mes'ûd, Resûlullah'ın (s.a.s.) şöyle dediğini naklediyor:
"Her kim Allah'a bir şeyi ortak koşarak ölürse cehenneme girer." (Müslim, İman, 150)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Peygamberimiz, Üsâme b. Zeyd'in de içinde bulunduğu askerî bir

birliği cihada gönderir. Bu birlik Cüheyne kabilesine sabah vakti baskın yapar ve baskın esnasında Üsâme birini yakalar. Yakaladığı adam o anda *"Lâ ilâhe illâllâh!"* deyiverir. Buna rağmen Üsâme adamı öldürür. Fakat daha sonra kalbine bu durumdan kaynaklanan bir şüphe düşer ve hadiseyi Allah Resûlü'ne anlatır. Peygamberimiz, *"O, Allah'tan başka ilah yoktur dedi ve sen onu öldürdün, öyle mi!?"* diyerek tepki gösterir. Üsâme, onun ölümden korktuğu için kurtulmak amacıyla kelime-i tevhîd getirdiğini söyleyince, Allah Resûlü (s.a.s.) daha da öfkelenir ve *"Kalbini yarıp da baktın mı ki, doğru söyleyip söylemediğini biliyorsun!"* buyurur. Resûl-i Ekrem bu cümleyi üst üste o kadar çok tekrar eder ki, nihayet pişman olan Üsâme (r.a.), "Keşke İslâm'a o gün girmiş olsaydım." diyerek üzüntüsünü dile getirmekten kendini alamaz. (Müslim, Îmân, 158)

Hissemize Düşenler

- Kelime-i tevhîd ve kelime-i şehâdet imanın ve teslimiyetin özlü ifadesidir. Bu özlü ifadenin anlamı "Allah'tan başka ilah olmadığına, Hz. Muhammed Mustafa'nın Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna gönülden iman ediyorum." demektir.

- Kelime-i tevhîd iki kısımdan oluşur. Her iki kısma iman etmeyen, birinci kısmı söyleyip ikinci kısmı söylemekten kaçınan kimse hakiki anlamda mümin sayılmaz.

- Geleneğimizde ehl-i kıble tekfîr edilemez.

- Bir kimse mümin olmadığını açıkça dile getirmediği ya da tavır ve davranışlarıyla bunu açıkça belli etmediği sürece kafir sayılamaz.

- Hiç kimsenin elinde iman ya da küfür mührü yoktur. Hiçbir kimse ya da grup yegâne iman sahibinin veya İslâm'ın tek temsilcisinin kendisi olduğunu iddia edemez.

- Tehdit altındaki bir müminin, kalbinde imanını koruduğu müddetçe, mümin olmadığını söylemesi imanına bir zarar vermez.

183. GÜN: İNANÇ ZAFİYETİ VE DİNİ TAHRİF

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ اِلَّا لِتُبَيِّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَفُوا فيهِۙ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

"Sana kitabı, özellikle ayrılığa düştükleri konuda onları aydınlatman için ve inanan bir topluluğa rehber ve rahmet olsun diye indirdik." (Nahl, 16/64)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنِى عِمْرَانُ قَالَ: قَالَ نَبِيُّ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِى سَبْعُونَ أَلْفًا بِغَيْرِ حِسَابٍ، هُمُ الَّذِينَ لَا يَسْتَرْقُونَ وَلَا يَتَطَيَّرُونَ وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ.

İmrân'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimden yetmiş bin kişi, hesaba çekilmeden cennete girerler. Onlar üfürükçülük yapmazlar, uğursuzluğa inanmazlar ve Rablerine güvenip tevekkül ederler." (Buhârî, Rikâk, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.), bazı sahabileriyle birlikte bulunduğu bir esnada Yüce Kitabımızdan bir ayet okumuştu. Bu ayet, İslâm'dan önceki din mensuplarının, Allah'ın dinini nasıl tahrif ettiklerini şöyle haber veriyordu: *"Onlar, Allah'ı bırakıp, hahamlarını, rahiplerini ve Meryem oğlu Mesîh'i rab edindiler. Oysa*

onlara sadece bir olan Allah'a kulluk etmeleri emredilmişti. Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, yüceler yücesidir; onların ortak koştuklarından münezzehtir." (Tevbe, 9/31)

Resûl-i Ekrem Efendimizin ayeti okumasını müteakip daha önce Hıristiyan iken Müslüman olmuş bir sahabi, "Yâ Resûlallah! Biz onlara kulluk etmiyorduk ki!" dedi. Bunun üzerine Peygamberimiz, "*Onlar size istediklerini helal, istediklerini haram kılıyorlardı. Siz de onlara uyuyordunuz öyle değil mi?*" diye sordu. Sorusuna "Evet!" cevabını alınca da, "*İşte ayette sözü edilen durum budur.*" buyurdu. (Tirmizî, Tefsiru'l-Kur'ân, 9)

Hıristiyan ve Yahudilerin Allah Teâlâ tarafından kendilerine gönderilen vahye inandıklarını söyledikleri hâlde bir süre sonra onun ilkelerini reddetmeye, kendi arzularına göre değiştirmeye ve bozmaya başlamalarına tahrif denilmektedir. Son ve mükemmel din olan İslâm'ın belirlediği inanç ve ibadet esasları, helal ve haramları, ahlak prensipleri Müslümanlar tarafından büyük bir hassasiyetle korunmalı, bilinçli ya da bilinçsiz biçimde dini tahrif eden davranışlara, bid'at ve hurafelere asla izin verilmemelidir. Peygamber Efendimizin "*Kim bizim bu dinimizde olmayan bir şeyi sonradan ortaya koyarsa, o reddedilir.*" (Buhârî, Sulh, 5) sözü de buna işaret etmektedir.

Hissemize Düşenler

- Tevhid inancında yerlerin ve göklerin yegâne sahibi olan Allah'a itaat, teslimiyet ve kulluk vardır.
- Tevhid inancında Allah ve Resûlü'nün, Kur'an ve sünnetin önüne hiç kimseyi ve hiçbir anlayışı geçirmek yoktur.
- Hiç kimse dinin sabitelerini değiştiremez; arzu ve isteklerine ya da çıkarlarına göre helal ve haram belirleyemez.
- Yüce Allah'ın dosdoğru yolunda, peygamberler dışında ismet sıfatına sahip "masum ve tartışılmaz" herhangi bir şahsiyet yoktur.
- Suret-i haktan görünerek insanları sırât-ı müstakîmden saptıran, onların inancını ifsat etmeye çalışan kötü niyetli kişilere karşı uyanık olmak gerekir.

184. GÜN: İNANÇ ZAFİYETİ (TABİAT OLAYLARINA BAKIŞ)

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَا لِلّٰهِ الدّينُ الْخَالِصُ وَالَّذينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهٖٓ اَوْلِيَاءَۘ مَا نَعْبُدُهُمْ
اِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ اِلَى اللّٰهِ زُلْفٰى اِنَّ اللّٰهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ في مَا هُمْ فيهِ
يَخْتَلِفُونَ اِنَّ اللّٰهَ لَا يَهْدي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"Bilinmeli ki halis dindarlık yalnız Allah için olanıdır. Allah'tan başka şeyleri kendilerine koruyucu kabul edenler, –ki 'sadece bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye onlara tapıyoruz' diyorlar– ayrılığa düştükleri konularda Allah onların arasında hükmünü verecektir. Yalancı ve inkâra saplanmış kimseyi Allah kesinlikle doğru yola yöneltmez." (Zümer, 39/3)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا يَنْكَسِفَانِ لِمَوْتِ أَحَدٍ وَلَا لِحَيَاتِهِ، وَلَكِنَّهُمَا
آيَتَانِ مِنْ آيَاتِ اللّٰهِ فَإِذَا رَأَيْتُمُوهُمَا فَصَلُّوا.

Ebû Mes'ûd'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Güneş ve ay hiç kimsenin ölümünden ya da hayatından dolayı tutulmaz. Lâkin onlar Allah'ın ayetlerinden iki ayettir. Siz, onların tutulduklarını

gördüğünüz zaman hemen namaz kılın." (Buhârî, Küsûf, 13)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), bir gece, ensardan bir toplulukla birlikte otururken, kayan bir yıldız görmüş ve etrafın birden aydınlanmasına neden olan bu yıldızla ilgili ashâbına şu soruyu sormuştu: "*Cahiliye döneminde bunun gibi bir yıldız kaydığı zaman sizler ne derdiniz?*" Ashâb, "Allah ve Resûlü bilir. Biz bu gece büyük bir adam doğdu ve bu gece büyük bir adam öldü derdik." cevabını verirler. Bunun üzerine Resûlullah, "*Yıldız ne bir kimsenin doğumu ne de ölümü için kayar!*" buyurarak onlara yıldızlar ve onlardan haber veren kâhinlerle ilgili şu açıklamayı yapar: "*Allah Teâlâ bir şey hakkında hüküm buyurduğu zaman arşı taşıyan melekler tesbih ederler. Arkasından onlardan sonra gelen gök ehli tesbih eder. Ta ki tesbih şu alt semanın sakinlerine ulaşır. Sonra arşı taşıyanların arkasından gelenler arşı taşıyanlara, 'Rabbiniz ne buyurdu?' diye sorarlar. Onlar da ne buyurduğunu kendilerine haber verirler. Böylece gökyüzü sakinleri birbirleriyle haberleşir. Nihayet haber şu alt semaya ulaşır. Ve cinler işitileni kaparak onu (kâhin) dostlarına aktarır ve yıldızla taşlanırlar. Bu bilgiler geldiği şekilde aktarılmış ise gerçektir. Fakat bunlara ilâvelerde bulunurlar ve yalan karıştırırlar.*" (Müslim, Selâm, 124) Allah Resûlü'nün yıldızlar ve gökyüzüyle ilgili bu ifadeleri, Allah Teâlânın şu ayetlerinde temelini bulmaktadır: "*Andolsun, biz gökte birtakım burçlar yarattık ve seyredenler için onu süsledik. Onları, taşlanmış (kovulmuş) her şeytandan koruduk. Ancak kulak hırsızlığı eden olursa onu da parlak bir ateş takip etmektedir.*" (Hicr, 15/16-18)

Hissemize Düşenler

- İman, Allah'ın varlığına ve birliğine, Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) Allah katından bildirdiklerinin tamamına gönülden ve tereddütsüz inanmaktır.
- Mümin, imanını birtakım yanlış inanç, tutum ve davranışlarla zedeleyemez.
- Hiçbir şey Allah'a olan imana, Peygamberimize olan sevgi ve bağlılığa öncelenemez, bunlardan üstün tutulamaz.
- Yerlerde ve göklerdeki bütün varlıklar, meydana gelen olağanüstü olaylar Allah'ın varlığının, birliğinin ve kudretinin delilleridir.
- İnsanlık ailesi olarak kâinatta yalnız değiliz. Allah'ın başka kullarıyla, farklı canlılarla evreni paylaşmaktayız.
- Allah katında ortaklar edinmek, taparcasına maddi menfaatlere bağlanmak, Allah'a şirk koşmak kişiyi cehenneme sürükleyen en büyük günahtır.
- Yıldız kayması, gök cisimlerinin hareketi, baykuşun ötmesi, safer ayı hiçbir insanın ölüm ve yaşamına, bela ve musibetlere asla sebep olamaz. Yaşatan ve öldüren yalnız Allah'tır.

185. GÜN:
İNANÇ ZAFİYETİ
(UĞURSUZLUK İDDİASI)

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz." (Mâide, 5/ 90)

Hadis-i Şerif ve Manası

وَعَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا عَدْوَى وَلَا طِيَرَةَ ويُعْجِبُنِى الْفَأْلُ. قَالُوا: وَمَا الْفَأْلُ؟ قَالَ: كَلِمَةٌ طَيِّبَةٌ.

Enes'ten (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Hastalığın kendiliğinden bulaşıcılığı yoktur. Uğursuzluk da yoktur. Tefe'ül (hayra yorma) ise benim hoşuma gider."

Bunun üzerine ashâb-ı kirâm, "Tefe'ül nedir?" diye sordular. Resûlullah, *"Güzel bir sözdür. (Güzel söz duyunca ümitlenmektir)"* diye cevap verdi. (Buhârî, Tıb, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Muâviye b. Hakem, Sülem kabilesindendi. İslâm'a girdikten sonra Medine'ye gelmişti. Medine'de geçirdiği günlerde yaşadığı bir hatırasını şöyle anlatmıştı:

Bir defasında Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte namaz kılarken cemaatten biri aksırdı. Ben de namaz içinde, "Yerhamükâllâh" (Allah sana merhamet etsin!) dedim. İnsanlar bundan rahatsız olup bana ters ters baktılar. Ben, "Ne oldu yahu! Neden bana öyle bakıyorsunuz?" dedim. Bunun üzerine onlar, elleriyle dizlerine vurmaya başladılar. Beni susturmak istediklerini anlayınca ben de sustum. Resûlullah (s.a.s.) namazı bitirdi. Anam babam uğruna feda olsun! Ne ondan evvel ne de sonra daha güzel öğreten birini gördüm! Vallahi bana ne surat astı, ne vurdu ne de azarladı. Sadece *"Bu, namazdır. Namaz kılarken konuşulmaz. Namaz, tesbihtir, tekbirdir ve Kur'an okumaktır."* buyurdu. Ben, "Ey Allah'ın Resûlü! Ben cahiliyeden yeni kurtulmuş biriyim. Allah Teâlâ bize İslâm'ı getirdi. Bizden bazı kimseler kâhinlere gidiyor, ne dersiniz?" dedim. Resûlullah (s.a.s.), *"Onlara gitme!"* buyurdu. "Bazılarımız da uğursuzluğa inanıyorlar, buna ne dersiniz?" dedim. Resûlullah (s.a.s.), *"Bu, onların içlerinden geçen bir düşüncedir. Bu düşünce sakın onları yapacakları işlerden alıkoymasın!"* buyurdu. (Müslim, Mesâcid, 33)

Hissemize Düşenler

- Mümin, her daim Allah'a sığınır. Yalnızca O'na ibadet eder, yalnızca O'ndan yardım diler.

- Dinimizde uğursuzluk inancı yoktur. Herhangi bir varlığı, mekânı, zamanı, olayı uğursuz saymak İslâm itikadı ile bağdaşmaz.

- İnsanlara zarar vermek veya bir menfaat elde etmek amacıyla sihir ve büyü yapmak ve yaptırmak, fal bakmak ve baktırmak, gayba ve geleceğe dair kesin bir dille haberler vermek dinimizde büyük günahlar arasında sayılmıştır.

- Mümin hiç kimsenin imanını, inancını, duygularını, maddi ve manevi imkânlarını istismar etmediği gibi, kendisini de her türlü sömürü ve zarardan korur.

- İmanı ve İslâm'ı insanlara özellikle de çocuklara öğretirken nebevi tavır ve tutum benimsenmelidir.

186. GÜN: İNANÇ ZAFİYETİ (FAL VE KEHÂNET)

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِۙ ۞ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

"De ki: Yarattığı şeylerin kötülüğünden, karanlığı çöktüğü zaman gecenin kötülüğünden, düğümlere üfleyenlerin kötülüğünden, haset ettiği zaman hasetçinin kötülüğünden, sabahın Rabbine sığınırım." (Felak, 113/1-5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ صَفِيَّةَ، عَنْ بَعْضِ أَزْوَاجِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً.

Safiyye bint Ebû Ubeyd'in, Hz. Peygamber'in (s.a.s.) bir eşinden naklettiğine göre, Peygamberimiz şöyle buyurmuştur:

"Kim bir kâhine (medyuma) gelir de ona bir şey sorarsa kırk gün kırk gece hiçbir namazı kabul edilmez." (Müslim, Selâm, 125)

Asr-ı Saadet'ten

Gökyüzündeki yıldızların hareketlerinden veya insanın fiziksel özelliklerinden yola çıkarak bilgi edinme yolu olarak görülen kehanet düşüncesi, İslâm öncesinde revaçta idi. Bu konuda ihtisas sahibi olduğuna

inanılan kâhin ve arrâflara başvurularak geçmiş veya gelecekle ilgili bilgi sahibi olunmaya çalışılırdı. Anlaşmazlıkların çözümünden hastalıklara şifa bulmaya, felâketleri önlemekten rüya tabirine, yolculuğun tehlikelerinden korunmaktan malları efsunlayıp korumaya kadar pek çok konuda kendilerine başvurulan kâhinler, o dönemdeki batıl inançların en önde gelen kaynağı idiler.

Cahiliye düşüncesinde önemli bir yeri olan kâhinlerin durumu, onların verdiği bilgilerin değeri ve buna inanmanın doğru olup olmadığı, İslâm'ı yeni seçen kimselerce merak konusuydu. Nitekim bu konuda Hz. Âişe şu bilgileri aktarır: Birtakım insanlar Resûlullah'a (s.a.s.) kâhinleri sordular, Allah Resûlü, "*Onları dikkate almaya değmez!*" buyurdu. Bunun üzerine, "Ey Allah'ın Resûlü! Ama onların anlattıkları şeyler bazen doğru çıkıyor." dediler. Peygamber Efendimiz şu cevabı verdi: "*Bu söz cinlerdendir. Cin onu kapar ve (kâhin) dostunun kulağına tavuğun gagalaması gibi defalarca fısıldar. Kâhin ona yüz yalan karıştırır (ve halka anlatır).*" (Müslim, Selâm, 123)

Peygamberimiz kehanet, fal ve büyü ile meşgul olunmasını kesinlikle yasaklamış, bu yolla elde edilen paranın haram olduğunu bildirmiştir. Gayba dair bilgilerin ancak Allah tarafından bilineceğine iman etmek ve her türlü sıkıntısında meşru yollardan çözüm aramaya gayret edip Allah'tan yardım beklemek müminin vazifesidir.

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimiz, kendisine sığınarak yaşamayı Kur'an-ı Kerim'de bizlere öğretmiştir.

- Peygamberimiz (s.a.s.), istiazenin yani Allah'a sığınmanın en güzel ifadesi olarak nitelediği Felak ve Nas surelerini çokça okumamızı tavsiye etmiştir.

- Mümin, inancını, duygularını, çaresizliğini istismar etmek isteyenler karşısında ferasetli ve basiretli davranan kişidir. O, Allah'tan istemesi gereken şeyleri bir faniden asla istemez.

- Rabbimiz, kendisine samimiyetle açılan elleri, gönülden yakarışları karşılıksız bırakmaz. Affına, merhametine sığınanları, rahmet kapısını çalanları mahrum ve mağdur etmez.

- Dinimizde batıl ve hurafeye yer yoktur. İslâm, önceki bütün yanlış inançları, itikadi sapma ve savrulmaları ortadan kaldırmıştır.

- Bozuk saatin günde iki defa doğruyu gösterdiği gibi kâhinler de her insanı ilgilendiren genel ifadelerle ve yalanlarla kandırarak onlardan faydalanmaya çalışır.

- Kâhin ve falcıdan medet uman kimse, kılacağı kırk günlük farz ve vacip namazları iade etme zorunluluğu olmasa da bu namazların sevaplarından mahrum kalır.

187. GÜN:
İNSANIN DEĞERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي اٰدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلٰى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلاً

"Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık. Onları karada ve denizde taşıdık. Kendilerini en güzel ve temiz şeylerden rızıklandırdık ve onları yarattıklarımızın birçoğundan üstün kıldık." (İsrâ, 17/70)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْمَعْرُورِ قَالَ: لَقِيتُ أَبَا ذَرٍّ بِالرَّبَذَةِ وَعَلَيْهِ حُلَّةٌ وَعَلَى غُلَامِهِ حُلَّةٌ فَسَأَلْتُهُ عَنْ ذَلِكَ. فَقَالَ: إِنِّى سَابَبْتُ رَجُلاً فَعَيَّرْتُهُ بِأُمِّهِ، فَقَالَ لِيَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا أَبَا ذَرٍّ! أَعَيَّرْتَهُ بِأُمِّهِ؟ إِنَّكَ امْرُؤٌ فِيكَ جَاهِلِيَّةٌ، إِخْوَانُكُمْ خَوَلُكُمْ، جَعَلَهُمُ اللهُ تَحْتَ أَيْدِيكُمْ، فَمَنْ كَانَ أَخُوهُ تَحْتَ يَدِهِ فَلْيُطْعِمْهُ مِمَّا يَأْكُلُ، وَلْيُلْبِسْهُ مِمَّا يَلْبَسُ، وَلَا تُكَلِّفُوهُمْ مَا يَغْلِبُهُمْ، فَإِنْ كَلَّفْتُمُوهُمْ فَأَعِينُوهُمْ.

Ma'rûr anlatıyor: Ebû Zer ile Rebeze'de karşılaştım. Kendisinin de kölesinin de üzerinde aynı kıyafet vardı. Bunun sebebini ona sordum. Dedi ki: "Bir adamla karşılıklı birbirimize sövdük. Ve annesinin zenci olması sebebiyle onu aşağıladım. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) bana şöyle buyurdu:

"Ey Ebû Zer! Onu annesinden dolayı mı ayıplıyorsun? Demek ki sen,

kendisinde hâlâ cahiliye izi bulunan bir kimsesin. (Köle) kardeşleriniz, Allah'ın sizin emrinize verdiği hizmetçilerinizdir. Her kimin kardeşi emri altında bulunursa ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin. Onlara güçlerini aşan işler yüklemeyin. Eğer ağır işler yüklerseniz onlara yardım edin." (Buhârî, Îmân, 22)

Asr-ı Saadet'ten

Bazı bedensel kusurları sebebiyle topluma katılmaktan çekinen ve bu yüzden çölde yaşamayı tercih eden, Zâhir isminde bir sahâbî vardı. Zâhir, Efendimize (s.a.s.) her gelişinde, yetiştirdiği ürünlerden hediyeler takdim ederdi. Zaman zaman pazardaki alışverişlerinde de Zâhir'e yardımcı olan Peygamberimiz kendisini çok sever ve ona sürekli iltifat ederdi.

Bir gün Zâhir, Medine pazarında çölden getirdiği ürünleri satarken, Efendimiz (s.a.s.), sessizce gelip Zâhir'in gözlerini kapattı ve şakayla: *"Bu köle satılıktır; almak isteyen var mı?"* diye seslendi. Zâhir, boynu bükük ve hüzünlü bir edâ ile: "Yâ Resûlallah! Vallahi benim gibi değersiz bir köleye kuruş veren olmaz!" deyince; Peygamber Efendimiz: *"Hayır! Sen, hiç de değersiz değilsin! Aksine Allah katında çok kıymetlisin!"* (Tirmizî, Şemâil, 104) buyurdu.

Şefkatiyle herkesi kucaklayan Rahmet Peygamberi, bu tavrıyla asıl önemli olanın insanî değerlerle donanmak, her ne olursa olsun dünyada varoluşumuzun gayesini unutmamak olduğuna işaret etti.

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu yeryüzünün şerefli bir üyesi olup yaratılış itibarıyla tüm canlılardan daha üstün meziyetlere sahiptir.
- Rabbimiz, dünyayı imar etmeleri ve kendi hayatlarını kolaylaştırmaları için yarattığı kullarına nice nimetler vermiştir.
- Allah katında üstünlük, mal mülk, makam şöhret veya fizikî özelliklere göre değildir. Allah katında en üstün olan kimseler, Allah'ın emir ve yasaklarına hakkıyla riayet eden takva sahipleridir.
- Önemli olan yaratılış gayemizi asla unutmamak, insani değerlerimizi bir ömür boyu kaybetmemektir.
- İnsanları nesebi, rengi ve cinsiyeti gibi fiziksel özelliklerinden dolayı aşağılamak ve küçük görmek bir cahiliyye âdetidir. İnsan emri altında çalışanlara iyi muamelede bulunmalıdır.

188. GÜN:
İNSANIN SEÇİMİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبيلَ اِمَّا شَاكِراً وَاِمَّا كَفُوراً

"Şüphesiz biz ona doğru yolu gösterdik; artık o isterse şükreden olur, isterse nankör!" (İnsân, 76/3)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ عَبْدَ اللهِ بْنَ عُمَرَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: إِنَّمَا النَّاسُ كَالْإِبِلِ الْمِائَةِ لَا تَكَادُ تَجِدُ فِيهَا رَاحِلَةً.

Abdullah b. Ömer şöyle demiştir: Ben Resûlullah'tan (s.a.s.) şunu işittim: *"İnsanlar yüzlerce deveye benzer; içlerinde neredeyse bir tane (seçkin özelliklere sahip) binek devesi bulamazsın!"* (Buhârî, Rikâk, 35)

Asr-ı Saadet'ten

İnsanoğlu, bedenen ve ruhen üstün vasıflarla yaratılmış, birçok yeteneğe ve nimete layık görülmüş, değerli bir varlıktır. Allah, insana bahşettiği sayısız nimetle beraber sorumluluklar da vermiş, hayatı boyunca tercihlerini iyiden, doğrudan, güzelden yana yapmasını ona emretmiş, kötüden ve yanlıştan kaçınmasını istemiştir. İnsan, aklı ve yüreğiyle iman edip iyi işler yapmak ve kötülüğe engel olmak üzere yaratılmış bir varlıktır. Hamurunda olan birtakım zaaflar sebebiyle şeytanın ayartmasına ve nefsinin sesine kapılarak yanlışa sürüklenmesi, insanın dünyasını da ahiretini de mahvedecektir. Diğer bir deyişle, sınırlı güç ve imkânlarla yaratılan insan, hırs ve hevesleri bakımından

sınırsız isteklere sahip olduğundan dinin rehberliği ile yaşamadığında zarar görecektir. O hâlde her insan, zaaflarını ıslah etmek, Kur'an'ın ve sünnetin çizdiği yolda yürümek için azami derecede gayret göstermelidir.

Farklı tercihler yapmak, kararlar almak ve uygulamak için insana sunulmuş bir ömür vardır. Bu ömür aynı zamanda bir imtihan alanı olduğundan herkes tercihlerinden, sözlerinden ve davranışlarından sorumludur. Nihayetinde her insan, bitmek bilmeyen isteklerinin peşinde gayesizce sürüklenmek yerine, Rabbimizin gösterdiği dosdoğru yolda huzur ve güvenle yürümelidir. Bunu bir örnekle göstermek isteyen Peygamberimiz bir gün eline iki taş alarak: "*Şu ve şu nedir biliyor musunuz?*" deyip taşları fırlatmıştır. Biri hemen yakına, diğeri de uzağa düşen taşları gören ashâb-ı kirâm, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." demişlerdir. Bunun üzerine Peygamberimiz, "*Uzağa düşen insanın emeli, yakına düşen ise ecelidir.*" buyurmuştur. (Tirmizî, Emsâl, 82)

Hissemize Düşenler

✒ Allah, yarattığı kullarını başıboş bırakmamıştır. Onları iyiye ve güzele yönlendirecek, doğruyu ve yanlışı öğretecek peygamberler göndermiş ve onları vahiyle desteklemiştir.

✒ Allah'ın gösterdiği doğru yola girmek de yanlış yola sapıp dünya ve ahiretini harap etmek de insanın kendi elindedir.

✒ Kişi, İslâm'ın yüce hakikatlerini kabul edip Rabbinin emir ve yasaklarına riayet ederse şükretmiş, aksi davranış sergilemişse nankörlük etmiş olur.

✒ Peygamber Efendimiz bazen konuları daha iyi anlaşılır hâle getirmek için muhataplarının gözü önünde bulunan şeylerden teşbih (benzetme) yapardı.

✒ Yüzlerce deve içinde huysuz olmayan bir binek bulmak nasıl zorsa insanlar arasında da hakiki dost ve kâmil insan bulmak o kadar zor olabilir. Ama bu durum insanı ümitsizliğe sevk etmemeli, hem iyi bir insan olmak hem de iyilerle dostluk kurmak için gayretli olmalıdır.

✒ İnsanoğlu hem iyiliğe hem de kötülüğe meyletme yeteneğiyle yaratılmıştır. Kişi, Allah'ın kendisine bahşettiği iyi huylarını ön plana çıkarır ve iyiliğe meylederse dünya kötülüklerinden, ahiret sıkıntılarından kurtulmuş olur.

189. GÜN:
İNSANIN KARAKTERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ كُلٌّ يَعْمَلُ عَلٰى شَاكِلَتِه فَرَبُّكُمْ اَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ اَهْدٰى سَبيلاً

"De ki: 'Herkes kendi mizaç ve karakterine göre iş yapar.' Rabbiniz kimin doğru bir yol tuttuğunu çok iyi bilmektedir." (İsrâ, 17/84)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
اَلنَّاسُ مَعَادِنُ، خِيَارُهُمْ فِي الْجَاهِلِيَّةِ خِيَارُهُمْ فِي الْإِسْلَامِ، إِذَا
فَقُهُوا فِى الدِّينِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar madenlerdir. İslâm'dan önce iyi olanları İslâm'dan sonra da iyidir. Yeter ki dinlerini iyi kavrasınlar." (İbn Hanbel, II, 391)

Asr-ı Saadet'ten

Cahiliye döneminde fazilet sayılan bazı davranışlar, İslâm'a uyduğu ölçüde kabul görmüş, tevhid inancına aykırı olmayan insani ve ahlaki değerlere müdahale edilmemiş, bazı alışkanlıklar ise İslâmî kurallarla güçlendirilerek sosyal hayatta devamlılıkları sağlanmıştır.

Araplar arasında tek Allah'a inanan hanîflerin varlığı; haksızlıkları ve zulümleri engellemek amacıyla kurulan Hilfü'l-füdûl müessesesi; cömertlik, sıla-i rahim, komşuluk, misafirperverlik, ahde vefa ve mürüvvet gibi değerlere önem verilmesi toplumdaki yozlaşmaya rağmen karşılaşılan güzel vasıflardır.

Bu yüzden Allah Resûlü, cahiliye devrinde ticaret ortaklığı yaptığı Sâib'e şu tavsiyede bulunmuştur: *"Ey Sâib! Cahiliye çağında yaptığın faziletli şeylere İslâm devrinde de devam et. Misafiri ağırla, yetime ikram et ve komşuna iyi davran!"* (İbn Hanbel, III, 425) Yine bir defasında kendisine gelerek cahiliye devrinde yaptığı köle azat etmek, sadaka vermek veya akrabaya iyilik yapmak gibi bazı davranışların karşılığı olup olmadığını soran Hakîm b. Hizâm'a, *"Sen eskiden yaptığın hayırlarla Müslüman oldun."* cevabını vermiştir. (Müslim, Îmân, 195)

Hissemize Düşenler

- Mizaç ve karakterimiz, olumlu ve olumsuz nitelikleri içinde barındırır. Bize düşen, olumlu özelliklerimizi geliştirmek, güzel ahlak ile beslemek, olumsuz özelliklerimizi ise eğiterek kötü ahlaktan sakınmaktır.

- Her ne yaparsak yapalım, nerede olursak olalım, Rabbimiz her hâlimizi en iyi bilen ve görendir.

- Doğru yol, Allah'ın rızasına uygun söz ve davranışları, duygu ve düşünceleri hayatına tatbik edenlerin tuttuğu yoldur.

- Ahlaki erdemler özü itibarıyla değerlidir. Zira bu erdemleri insanın gönlüne koyan Cenâb-ı Hak'tır. Kula düşen hangi çağda olursa olsun bu ahlaki değerlere önem vermesi ve sıkı sıkıya bağlanmasıdır.

- Rabbimiz hem bu dünyada hem de ahirette yaptığımız iyiliklerin karşılığını verir.

- Örf ve adetlere Kur'an ve sünnetle örtüştüğü müddetçe uyulur.

190. GÜN: İNSANIN KARAKTERİ VE İYİLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ خَلَقْنَا الْاِنْسَانَ فِي اَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

"Biz insanı en güzel biçimde yaratmışızdır." (Tîn, 95/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): كُلُّ مَوْلُودٍ يُولَدُ عَلَى الْفِطْرَةِ، فَأَبَوَاهُ يُهَوِّدَانِهِ أَوْ يُنَصِّرَانِهِ أَوْ يُمَجِّسَانِهِ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her doğan fıtrat üzerine doğar; sonra anası ile babası onu ya Yahudi ya Nasrânî yahut Mecûsî yaparlar." (Buhârî, Cenâiz, 92)

Asr-ı Saadet'ten

Veda Haccı günleriydi. Allah Resûlü (s.a.s.) Hz. Ebû Bekir ile birlikte yol azığını bir deveye yüklemişti. Hz. Ebû Bekir'in bir hizmetçisi de bu deveyi sevk etmekle sorumluydu. Derken bir süre sonra hizmetçi deveyi kaybetti. Durumu haber alan Medineli sahâbî Sa'd b. Ubâde ve oğlu Kays, erzak yüklü bir deveyle Resûlullah'a geldiler. Olanları duyduklarını söyleyen Sa'd b. Ubâde, Allah Resûlü'ne kayıp devenin yerine bu deveyi kabul etmelerini söyleyince Peygamberimiz (s.a.s.) çok duygulandı ve *"Medine'ye hicret ettiğimizde bize*

yaptıkların, sana iyilik olarak yetmez mi?" dedi. Sa'd (r.a.), "Minnet Allah ve Resûlü'nedir; vallahi bize göre, malımızdan aldıkların, almadıklarından daha hayırlıdır." deyince Hz. Peygamber şunları söyledi: "*Sana müjdeler olsun Sa'd! Kurtuluşu hak ettin. İnsanın ahlakı (tabiatı) Allah'ın elindedir; o, dilediği kimseye iyi bir huy verir. Görünen o ki, Allah Teâlâ sana da güzel bir ahlak bahşetmiştir.*" Sa'd, Peygamberimizin bu iltifatlarına Allah'a şükürle karşılık verdikten sonra araya "ensarın hatibi" olarak bilinen Sâbit b. Kays girdi ve Sa'd b. Ubâde'ye iltifat etti: "Ey Allah'ın Elçisi! Sa'd, İslâm'dan evvel cahiliye devrinde de liderimizdi ve kıtlık zamanlarında bizi doyururdu." Bunun üzerine Nebî (s.a.s.) şöyle buyurdu: "*İnsanlar, madenlerdir. Cahiliye döneminde iyi olanlar Müslüman olduktan sonra da iyi olurlar. Yeter ki İslâm'ı tam olarak kavrasınlar.*" (Vâkıdî, Meğâzî, III, 1094-1095)

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu en güzel ve en mükemmel şekilde yaratılmıştır.
- İnsanoğlunda bulunan tüm güzelliklerin kaynağı Cenâb-ı Hakk'tır.
- İnsan özü itibarıyla tertemizdir. Kul, ya fıtratında var edilen iyilikleri çoğaltıp huzur ve mutluluğa ulaşacak ya da kendi tercihiyle kötülüklerin peşinden koşup dünya ve ahiretini heder edecektir.
- Çocuklar, kabullenmeye ve benimsemeye meyilli bir yapıya sahiptirler. Onlara iyiyi ve güzeli benimsetecek veya onları kötüye ve çirkine götürecek olan ana babalarıdır.
- İnsanoğlunun en saf yönü inancı ve ahlakıdır. Kişi İslâm'ı tam olarak kavrayabilirse özünde var edilen sağlam inancı korumuş, güzel ahlakla hayatını anlamlandırmış olur.

191. GÜN:
İNSANİ SORUMLULUK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَيَحْسَبُ الْاِنْسَانُ اَنْ يُّتْرَكَ سُدًى

"İnsan, kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?" (Kıyâmet, 75/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا): أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: كُلُّكُمْ رَاعٍ وَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، فَالْإِمَامُ رَاعٍ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالرَّجُلُ فِي أَهْلِهِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ، وَالْمَرْأَةُ فِي بَيْتِ زَوْجِهَا رَاعِيَةٌ وَهُوَ مَسْئُولَةٌ عَنْ رَعِيَّتِهَا، وَالْخَادِمُ فِي مَالِ سَيِّدِهِ رَاعٍ، وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ.

Abdullah b. Ömer'in (r.a.) işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hepiniz sorumlusunuz ve hepiniz gözetiminiz altındakilerden mesulsünüz. Devlet başkanı sorumludur ve yönettiklerinden mesuldür. Erkek, aile içinde sorumludur ve idaresi altındakilerden mesuldür. Kadın da eşinin evinde sorumludur ve idaresi altındakilerden mesuldür. Hizmetçi, efendisinin malı üzerinde sorumludur ve gözetimi altındakilerden mesuldür." (Buhârî, İstikrâz, 20)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.), cahiliye karanlığındaki kalplere iman nurunu

yerleştirmek için elinden gelen gayreti gösteriyordu. Bir yandan hâl ve hareketleriyle getirdiği hidayeti yaşayarak sunarken bir yandan da üstün hitabet yeteneğiyle ilahî mesajı en hikmetli kelimelere döküyordu. Bir gün insan ve toplum için hayati bir önem taşıyan "sorumluluk" duygusunu ashâbına şu örnekle anlatmıştı: *"Allah Teâlâ'nın koymuş olduğu sınırlara uygun yaşayanlar ile bu sınırları ihlâl eden kimselerin durumu, bir gemiye binmiş, gemi içerisindeki yerleri kura ile belirlenmiş iki grup insanın durumuna benzer. Bunlardan bir kısmı geminin alt tarafında, bir kısmı da üst tarafında yolculuk etmeye hak kazanmıştır. Alt kattakiler (su ihtiyaçlarını karşılamak için) üsttekilerin yanına giderler. Bir süre sonra 'Sudan faydalanmak için geminin altında bir delik açsak da yukarıdakileri rahatsız etmesek' derler."* Allah Resûlü (s.a.s.), bu gemide bulunan bütün insanların huzur ve güven içerisinde yaşamalarının yoluna işaret ederek şöyle devam etti: *"Eğer yukarıda bulunanlar aşağıdakilerin isteklerini yapmalarına izin verirlerse gemidekiler hep birlikte helâk olur. Fakat onlara engel olurlarsa hem onlar hem de kendileri kurtulur."* (Buhârî, Şirket, 6)

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu dünyaya yalnızca oyun ve eğlence içinde bir hayat sürsün diye gönderilmemiştir.
- Akıl ve irade sahibi her insan yapıp ettiklerinden sorumludur ve ahiret gününde sorumluluklarından mutlaka hesaba çekilecektir.
- Sorumluluk, hayatımıza yön veren ve bizi amaçsız yaşamaktan kurtaran bir rehberdir.
- Rabbimiz gücümüzün yetmediği şeylerle bizi sorumlu tutmayacaktır.
- Sorumluluk, kendimizden başlayarak ailemizi, akrabalarımızı, komşularımızı, içinde yaşadığımız toplumu, bütün insanlığı ve canlı cansız doğal çevremizi içine alan büyük bir yelpazeyi ifade eder.
- Toplum içinde üzerimize düşen sorumluluklarımızı yerine getirmezsek bunun sıkıntısına toplum olarak hep birlikte maruz kalırız.

192. GÜN:
İNSANLAR EŞİTTİR

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزٰٓى اِلَّا مِثْلَهَا ۚ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحاً مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَاُولٰٓئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

"Kim bir kötülük yapmışsa sadece o kötülüğünün miktarınca ceza görecektir; erkek olsun kadın olsun kim de inanmış bir kişi olarak dünya ve ahirete yararlı iş yapmışsa işte böyleleri cennete girecek, orada kendilerine hesapsız nimetler verilecektir." (Mü'min, 40/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي نَضْرَةَ، حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ خُطْبَةَ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فِي وَسَطِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدَ وَلَا أَسْوَدَ عَلَى أَحْمَرَ إِلَّا بِالتَّقْوَى.

Ebû Nadre'den nakledildiğine göre, Resûlullah'ın (s.a.s.) teşrîk günlerinin ortasında verdiği Veda Hutbesi'ni dinleyen bir sahâbî şöyle anlatmaktadır: Resûlullah (s.a.s.) buyurdu ki,

"Ey insanlar! Şunu iyi bilin ki Rabbiniz birdir, atanız da birdir. Arap'ın Arap

olmayana, Arap olmayanın Arap'a; beyazın siyaha, siyahın beyaza takva dışında bir üstünlüğü yoktur." (İbn Hanbel V, 411)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) insanlara eşitlik çağrısı yaptığı cahiliye döneminde üstünlük ölçüsü olarak soy, kabile, ırk, dil, renk, zenginlik, asalet gibi özellikler ön plandaydı. Zenginle fakirin, kadınla erkeğin, siyahla beyazın, hür ile kölenin, soylu ile kimsesizin, Arap'la Acem'in asla eşit olamayacağı bir düzendi bu. Allah Resûlü (s.a.s.) ise köle ile efendisinin eşit olduğunu bildirerek, her türlü eşitsizliğin yerine evrensel değerleri, herkesi kuşatan İslâm kardeşliğini getiriyordu. Ancak insanların asırlardır alışageldikleri bu ayrıcalıklı düzen, onların eski alışkanlıklarını terk ederek İslâm'ı kabullenmelerini zorlaştırıyordu. Kimi zaman İslâm'a girdikten sonra bile cahiliye anlayışının izlerini insanların üzerlerinde görmek mümkün olabiliyordu. Nitekim Habeşli siyah bir köle olan Bilâl ile Ebû Zer arasında geçen tartışma üzerine Ebû Zer, Bilâl'i zenci olan annesinden dolayı ayıplamış ve bu olay üzerine Allah Resûlü şu sözleri söylemişti: *"Ey Ebû Zer! Onu annesinden dolayı mı ayıplıyorsun? Demek ki sen, kendisinde hâlâ cahiliyeden izler bulunan bir kimsesin!"* Resûl-i Ekrem (s.a.s.), sözlerinin devamına şunları ekleyerek kişinin hizmetçisiyle arasında insan olma yönünden hiçbir farkın bulunmadığını bildiriyor, ashâbına sevgi, merhamet ve eşitliğe dayalı İslâm kardeşliğini tavsiye ediyordu: *"Hizmetçileriniz sizin kardeşlerinizdir. Öyle ki Allah onları sizin ellerinizin altına emanet etmiştir. Her kimin eli altında böyle bir kardeşi bulunursa, ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin. Onlara güçlerinin yetmeyeceği zahmetli bir iş yüklemeyin. Şayet yüklerseniz, onlara yardım edin."* (Buhârî, Îmân, 22; Müslim, Eymân, 38; Aynî, Umdetü'l-kârî, I, 329)

Hissemize Düşenler

- Yüce dinimiz İslâm'a göre yaratılış itibarıyla insanlar bir tarağın dişleri gibi eşittirler. Zira insanların aslı birdir, aynı maddeden yani topraktan var edilmişlerdir.

- Farklılıklarımız, Rabbimizin takdiridir. İnsanlara düşen, bu farklılıkları üstünlük vesilesi olarak görmemeleri, birbirleriyle iyi ve güzel ilişkiler kurabilmeleri, böylelikle dünyayı yaşanılır bir yer hâline getirmeleridir.

- Allah katında üstünlük, makam ve mevki, şan ve şöhret gibi dünyanın geçici menfaatlerinde değildir. Asıl üstünlük Rabbimizin emir ve yasaklarına riayet etmekle takva sahibi olmamızdadır.

- Yaratılış özelliklerinden dolayı bir insanı kendimizden aşağıda görmek, mümine asla yakışmayan cahiliye âdetidir.

- İşveren işçisine insan olduğu için değer vermeli, yapamayacağı işle sorumlu tutmamalı ve gerektiğinde yardım etmelidir.

193. GÜN:
İNSANLIĞIN İLK İMTİHANI

Ayet-i Kerime ve Meali

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمْنَآ اَنْفُسَنَا وَاِنْ لَّمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"(Âdem ve eşi) dediler ki: Ey Rabbimiz! Biz kendimize yazık ettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen, hiç şüphesiz, kaybedenlerden olacağız!" (A'râf, 7/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَعْقِلٍ قَالَ: كَانَ أَبِي عِنْدَ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ فَسَمِعَهُ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: اَلنَّدَمُ تَوْبَةٌ.

Abdullah b. Ma'kil anlatıyor: Babam, Abdullah b. Mes'ûd'un yanındayken onun şöyle dediğini duymuş: "Resûlullah'ı (s.a.s.), '*(Günahtan) pişmanlık duymak, tevbedir.*' buyururken işittim." (İbn Hanbel, I, 423)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Âdem, hem ilk insan hem de ilk peygamberdi. İnsanoğlunun ilk imtihanı Hz. Âdem ve Havva'nın imtihanı ile başlıyordu. Hz. Âdem ve eşini cennette yarattıktan sonra oraya yerleştiren Yüce Allah, onlara orada dilediklerinden yiyebileceklerini fakat bir ağaca yaklaşmamalarını, aksi hâlde zalimlerden olacaklarını bildirmişti. Düşmanları olan şeytanın aldatmasına karşılık da onları uyarmıştı. Âdem ve soyunu yoldan çıkarmak için ilk adımını

atan şeytan, hileleriyle hemen Hz. Âdem ve eşine yaklaştı. Onlara yasaklanan ağacın aslında ebedîlik ağacı olduğunu ve Allah'ın bu ağacı her ikisinin de melek olup cennette ebedî olarak kalmamaları için yasakladığını söyledi. Şeytan, bu vesveseleriyle onların ayaklarını kaydırdı ve cennetten kovulmalarına sebep oldu. Bunun üzerine Hz. Âdem ve eşi yaptıklarına pişman oldular ve "*Ey Rabbimiz! Biz kendimize yazık ettik; bizi bağışlamaz ve bize merhamet etmezsen, hiç şüphesiz, kaybedenlerden olacağız!*" (A'râf, 7/23) diyerek O'ndan af dilediler. Onların tevbelerini kabul eden Cenâb-ı Allah, yeryüzüne inmelerini emretti ve şöyle buyurdu: "*Hepiniz cennetten inin! Eğer benden size bir hidayet gelir de her kim hidayetime tâbi olursa onlar için herhangi bir korku yoktur ve onlar üzüntü çekmezler. İnkâr edenler ve ayetlerimizi yalanlayanlara gelince, işte bunlar cehennemliktir. Onlar orada ebedî kalacaklardır.*" (Bakara, 2/38-39)

Hissemize Düşenler

- İnsan nisyan ile maluldür, yani unutkanlık ve bunun sonucunda hata etmek her insanda vardır. Ancak hata edenlerin en hayırlısı hatasından dönen, günahına tevbe edenlerdir.

- Hz. Âdem ve Hz. Havva, bir hata işlemişler, fakat hatalarında ısrar etmeyip tevbe etmişler ve pişmanlık duymuşlar, nihayetinde Rabbimizin af ve mağfiretine mazhar olmuşlardır.

- Şeytan, insanoğlu için büyük bir düşmandır. Bu düşmanlığın ilk adımlarını ise ilk insan Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın ayaklarını kaydırmak için atmıştır.

- Bazen emir ve yasakların hikmetini kavramayabiliriz. Böyle durumlarda kula düşen Rabbinin isteklerini harfiyen yerine getirmesi, şeytanın izinden gitmemesidir.

- Asli günah, yani Hz. Âdem ve Hz. Havva'nın cennetten yeryüzüne indirilmesine sebep olan davranışları yüzünden tüm insanların günahkâr olduğu görüşü, İslâm ile bağdaşmaz.

194. GÜN:
İNTİHAR

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ تَعَالَوْا اَتْلُ مَا حَرَّمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ اَلَّا تُشْرِكُوا بِه شَيْئاً وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً وَلَا تَقْتُلُوا اَوْلَادَكُمْ مِنْ اِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُكُمْ وَاِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرَبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللهُ اِلَّا بِالْحَقِّ ذٰلِكُمْ وَصّٰيكُمْ بِه لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

"De ki: Gelin, Rabbinizin size neleri haram kıldığını okuyayım: O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Anne babaya iyilik edin. Fakirlik korkusuyla çocuklarınızı öldürmeyin; biz, sizin de onların da rızkını veririz. Kötülüklerin açığına da gizlisine de yaklaşmayın. Haklı bir sebep olmadıkça Allah'ın yasakladığı cana kıymayın. İşte bunları Allah size emretti; umulur ki düşünüp anlarsınız." (En'âm, 6/151)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ): قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمْ الْمَوْتَ مِنْ ضُرٍّ أَصَابَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَلْيَقُلْ: اَللّٰهُمَّ أَحْيِنِي مَا كَانَتِ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِي، وَتَوَفَّنِي إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِي.

Enes b. Mâlik'in (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle

buyurmuştur:

"Hiçbiriniz başına gelen bir sıkıntıdan dolayı ölümü istemesin. Eğer mutlaka isteyecek olursa, 'Allah'ım, yaşamak benim için hayırlı olduğu sürece beni yaşat, ölüm benim için hayırlıysa canımı al!' desin." (Buhârî, Merdâ, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Hayber Savaşı'nda Müslüman ordusunda Kuzmân ez-Zufurî adında biri vardı. O, kahramanca savaşıyor ve düşmandan geriye kalanlardan kimi yakalarsa öldürüyordu. Bu durum Hz. Peygamber'e (s.a.s.) "Ey Allah'ın Elçisi! Sahâbîlerin hiçbirisi falan kişi kadar yeterlilik gösteremedi." diye anlatılınca Resûl-i Ekrem (s.a.s.) *"Fakat o, cehennem ehlindendir."* buyurdu. Duruma çok şaşıran Ebû Ma'bed el-Huzâî, "Ben o kişiyi takip edeceğim." dedi ve onunla beraber savaş meydanına çıktı. Kuzmân nerede durduysa o da orada durdu. Hep onu takip etti; o hangi tarafa yöneldiyse o da oraya hareket etti. Nihayet Kuzmân ağır bir şekilde yaralandı. Yarasının acısıyla bir an önce ölmek istedi ve kılıcının sapını yere, keskin ucunu da iki memesinin arasına koydu. Sonra kılıcın üzerine yüklendi ve intihar etti. Bunun üzerine Ebû Ma'bed el-Huzâî, Resûlullah'a (s.a.s.) gelip, "Ben senin Allah'ın Resûlü olduğuna şahitlik ediyorum." dedi. Resûlullah, *"Ne oldu?"* diye sordu. Ebû Ma'bed, "Cehennemliklerden olduğunu söylediğin adam hakkında söylediklerini insanlar garipsemişlerdi. Bu nedenle ben de, 'Bu adamı takip edeceğim.' demiştim." diyerek olanları anlattı. Onu dinleyen Hz. Peygamber (s.a.s.), *"Öyle bir kişi vardır ki insanların gözünde cennetliklerin yaptığı işleri yapar ama o cehennemliktir. Yine öyle bir kişi vardır ki o da insanların gözünde cehennemliklerin yaptığı işleri yapar ama o cennetliklerdendir."* buyurdu ve sözünü şöyle tamamladı: *"Ameller ancak sonuçlarıyla değerlendirilir."* buyurdu. (Buhârî, Meğâzî, 39; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, VII, 472; Buhârî, Kader, 5)

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlunun canı saygındır ve dokunulmazdır.
- Hangi gerekçe ile olursa olsun kişi ne bir başkasının canına kastedebilir ne de kendi eliyle canına kıyıp intihar edebilir.
- Mümin, dünya hayatını imtihan yeri olarak görür. İmtihanın bir gereği olarak iyi bir şeyle karşılaştığında şükreder, kötü bir durumla yüz yüze geldiğinde ise sabreder.
- Mümin, ne kadar büyük sıkıntılarla karşılaşırsa karşılaşsın her zorluktan sonra mutlaka bir kolaylığın geleceğine olan inancını kaybetmez ve Allah'ın dokunulmaz kıldığı canına kıyamaz.
- Ameller ancak niyetlere göre şekil alır. Müminin kulluğu ihlas ve samimiyeti ile değer kazanır. İhlas ve samimiyetin olmadığı kulluğun hiçbir faydası yoktur.

195. GÜN:
ÎSÂR VE DİĞERKÂMLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذينَ تَبَوَّؤُ الدَّارَ وَالْايمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ اِلَيْهِمْ
وَلَا يَجِدُونَ في صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا اُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلٰى اَنْفُسِهِمْ
وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِه فَاُولٰئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ

"Onlardan önce bu yurda yerleşmiş ve gönülden inanmış olanlar, kendilerine göç edip gelenleri severler, onlara verilenlerden dolayı içlerinde bir rahatsızlık duymazlar; ihtiyaç içinde olsalar bile onları kendilerine tercih ederler. Kim nefsinin bencilliğinden korunmayı başarırsa işte kurtuluşa erecekler onlardır." (Haşr, 59/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى أُمَامَةَ عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ قَالَ:
مَنْ أَحَبَّ لِلّٰهِ وَأَبْغَضَ لِلّٰهِ وَأَعْطَى لِلّٰهِ وَمَنَعَ لِلّٰهِ فَقَدِ اسْتَكْمَلَ الْإِيمَانَ.

Ebû Ümâme'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah için sever, Allah için nefret eder, Allah için verir, Allah için engel olursa, imanını kemale erdirmiş olur." (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer (r.a.) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) bir gün bize sadaka vermemizi

emretti. Bu emir, paramın olduğu bir zamana rastladı. Düşündüm, "Bir gün hayır yolunda Ebû Bekir'i geçebileceksem, işte bugün geçerim!" dedim ve malımın yarısını getirdim. Resûlullah (s.a.s.), *"Ailene ne bıraktın?"* dedi. Ben de, "Bu kadarını da (aileme bıraktım)." dedim. Biraz sonra Ebû Bekir (r.a.), malının hepsini getirdi. Resûlullah (s.a.s.) ona da, *"Ailene ne bıraktın?"* dedi. O, "Onlara Allah ve Resûlü'nü bıraktım." diye cevap verdi. Bunun üzerine dedim ki, "Bundan sonra seninle hiçbir şeyde asla yarışmam!" (Ebû Dâvûd, Zekât, 40; Tirmizî, Menâkıb, 16)

Hissemize Düşenler

- İsâr, müminin kendisi ihtiyaç hâlinde olsa bile yalnızca Allah'ın rızasını kazanma arzusuyla imkânlarını başkalarının ihtiyaçları için kullanması, fedakârlıkta bulunmasıdır.

- Dünyada iyiliğin, ahirette mutlu olmanın yolu ihtiyaç sahiplerini gözetmekten geçer.

- Mümin, Rabbinin rızasını kazanmak istiyorsa, din kardeşine sevgi ve merhametle yaklaşması, hiçbir karşılık beklemeden onun derdiyle hemhal olması gerekir.

- Allah'a duyulan sevgi ile fedakârlık arasında derin bir bağ vardır.

- Peygamber Efendimiz maddi ve manevi tüm imkânlarını paylaşmaktan bir an olsun geri durmamıştır.

- Sadece maddi imkânlarımızı paylaşmakla görevimiz sona ermez. Sevgi ve ilim gibi manevi imkânları da paylaştıkça gerçek huzur ve mutluluğa ulaşırız.

196. GÜN:
İSLÂM'IN ESASLARI

Ayet-i Kerime ve Meali

شَهِدَ اللّٰهُ اَنَّهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۙ وَالْمَلٰٓئِكَةُ وَاُولُوا الْعِلْمِ قَآئِماً بِالْقِسْطِ
لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

"Allah, hak ve adaleti ayakta tutarak, kendinden başka ilah olmadığını bildirdi; melekler ve ilim sahipleri de bunu ikrar ettiler. (Evet) O'ndan başka ilah yoktur; O mutlak güç ve hikmet sahibidir." (Âl-i İmrân, 3/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا أَنَسُ بْنُ مَالِكٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
وَمُعَاذٌ رَدِيفُهُ عَلَى الرَّحْلِ قَالَ: يَا مُعَاذُ بْنَ جَبَلٍ قَالَ: لَبَّيْكَ يَا
رَسُولَ اللهِ وَسَعْدَيْكَ. قَالَ: يَا مُعَاذُ! قَالَ: لَبَّيْكَ يَا رَسُولَ اللهِ
وَسَعْدَيْكَ، ثَلَاثًا. قَالَ: مَا مِنْ أَحَدٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَنَّ
مُحَمَّدًا رَسُولُ اللهِ صِدْقًا مِنْ قَلْبِهِ إِلَّا حَرَّمَهُ اللهُ عَلَى النَّارِ.

Enes b. Mâlik anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) binitiyle giderken arkasında oturan Muâz'a seslendi: *"Yâ Muâz b. Cebel!"* Muâz, "Buyur yâ Resûlallah! Emret!" diyerek cevap verdi. Hz. Peygamber tekrar, *"Yâ Muâz!"* diye seslendi. Muâz, "Buyur yâ Resûlallah! Emret!" dedi. Bu durum üç defa tekrarlandı. Daha sonra Allah Resûlü şöyle buyurdu:

"Kim kalbiyle tasdik ederek Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehâdet ederse Allah ona cehennemi

haram kılar." (Buhârî, İlim, 49)

Asr-ı Saadet'ten

"Cibrîl hadisi" diye meşhur olan hadis-i şerifte anlatıldığına göre, bazı sahâbîlerin de bulunduğu bir mecliste, insan suretinde gelen Cebrail (a.s.) ile Peygamberimiz (s.a.s.) arasında İslâm, iman ve ihsan kavramlarının ne olduğu konusunda sorulu cevaplı bir konuşma yaşanmıştır. Bu konuşmada Cebrail'in (a.s.) "İslâm nedir?" sorusuna Peygamberimiz şöyle cevap vermiştir: "*İslâm, Allah'tan başka ilah olmadığına, Muhammed'in de Allah'ın Resûlü olduğuna şehâdet etmen; namazı dosdoğru kılman, zekâtı vermen, Ramazan orucunu tutman ve gücün yeterse Kâbe'yi haccetmendir.*" (Müslim, Îmân, 1)

İslâm'ın özü, tevhid yani tek Allah'a iman ilkesidir. Bu ilkenin ifadesi ve Müslüman olmanın ilk şartı ise kelime-i şehâdet getirmek yani "*Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve Resûlüh*" (Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in (s.a.s.) Allah'ın kulu ve Resûlü olduğuna şahitlik ederim) demektir. Şehadet getirerek İslâm'ı kabullenen her insan, Müslüman olmanın gereği olarak ibadetle ve güzel ahlakla yükümlüdür. İslâm'ın temel ibadetleri ise namaz, oruç, zekât ve hac olarak sıralanır. Bu ibadetleri samimiyetle, özveri ve içtenlikle yerine getirmek, kul olarak Cenâb-ı Hakk'a duyduğumuz derin saygının ve sevginin eseridir.

Hissemize Düşenler

- Cenâb-ı Hak, evrende kendi varlığını ve tek olduğunu ortaya koyan nice deliller yaratmış, ayrıca kendisinden başka ilah olmadığını insanlara aktarmak üzere peygamberler ve ilahî mesajlar göndermiştir.

- Melekler ve Allah'tan hakkıyla sakınan ilim sahipleri Allah'tan başka ilah olmadığına şahitlik ederler.

- Kelime-i şehâdet getirerek İslâm'ı kabul eden kişi Müslüman olur. Hem Müslümanlara tanınan bütün hakları elde eder hem de İslâm'ın emrettiği sorumlulukları kabul etmiş olur.

- İslâm dininde iman, ibadet ve ahlak birbirinden ayrı düşünülemez. Dolayısıyla iman eden kimse, aynı zamanda ibadetlerine dikkat etmeye ve güzel ahlaklı davranmaya karar vermiş kimsedir.

- Kim, Allah ve Resûlü'ne gönülden iman eder, imanını içtenlikle dile getirir ve İslâm diniyle gönderilen emirlere tabi olup yasaklardan sakınırsa Rabbinin rızası ve cennet onu beklemektedir.

197. GÜN:
İSLÂM'IN NURU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا اَنْزَلَ اللّٰهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا اَلْفَيْنَا عَلَيْهِ
اٰبَاءَنَا اَوَلَوْ كَانَ اٰبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئاً وَلَا يَهْتَدُونَ

"Onlara, 'Allah'ın indirdiğine uyun' denildiğinde, 'Hayır, atalarımızdan gördüğümüze uyarız' dediler. Ya atalarının aklı bir şeye ermemiş, doğru yolu bulamamışlarsa!" (Bakara, 2/170)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: أَبْغَضُ النَّاسِ إِلَى اللهِ ثَلَاثَةٌ: مُلْحِدٌ فِي الْحَرَمِ، وَمُبْتَغٍ فِي الْإِسْلَامِ سُنَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ، وَمُطَّلِبُ دَمِ امْرِئٍ بِغَيْرِ حَقٍّ لِيُهَرِيقَ دَمَهُ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın en çok nefret ettiği insanlar şu üç sınıftır: Harem bölgesi içinde zulüm ve haksızlık eden, İslâm dininde cahiliye âdetlerini yaşatma gayreti olan ve haksız yere başka birinin kanını dökmek isteyen." (Buhârî, Diyât, 9)

Asr-ı Saadet'ten

İslâm dinine inananların sayısı zamanla arttıkça, Kureyş toplumunun Müslümanlara karşı uyguladığı baskı da şiddetini artırmıştı. Müşriklerin ağır baskı ve işkenceleri dayanılmaz boyutlara ulaşınca Resûlullah (s.a.s.), Müslümanlar için çareler aramaya başladı. Bu arayış neticesinde on beş kişilik

ilk "muhacir heyetine" hiç kimseye zulmetmeyen bir hükümdarın iş başında olduğu Habeşistan'a gitmelerini ve Allah bir çıkış yolu gösterinceye kadar orada kalmalarını söyledi. Buna karşılık Kureyş, Habeşistan'a hicret eden bir avuç Müslümanı sığındıkları bu ülkeden geri getirmek için bir heyet gönderdi. Âdil hükümdar Necâşî'nin huzurunda bu heyet ile Müslüman heyeti arasında bir tartışma oldu. Müşrik Kureyşlilerin iddialarına cevap veren Peygamberimizin amcasının oğlu Ca'fer b. Ebû Tâlib, İslâm'ın kendilerinde meydana getirdiği değişimi özetlediği şu tarihî konuşmayı yaptı:

"Ey hükümdar! Biz cahiliye toplumuyduk; putlara tapar, leş yer, çirkin işler yapardık. Akraba ilişkilerine değer vermez, etrafımızdakilere kötülük ederdik. Güçlülerimiz zayıflarımızı yok ederdi. İşte biz bu hâlde iken, neticede Allah bize içimizden soyunu, doğruluğunu, güvenirliğini ve iffetini iyi bildiğimiz bir resul gönderdi. Bu peygamber bizi Allah'a, tevhid inancına ve O'na ibadet etmeye davet etti. Bizim ve atalarımızın Allah'ın dışında tapmış olduğumuz taşlardan ve putlardan kurtulmamızı öğütledi. Doğru söylemeyi, emanete riayet etmeyi, akraba ile iyi ilişkiler kurmayı, komşulara iyi muamelede bulunmayı, haram yemeye ve kan dökmeye son vermeyi emretti. Aynı şekilde çirkinlikleri, yalan sözü, yetim malı yemeyi, namuslu kadına iftira etmeyi de yasakladı. Sadece tek olan Allah'a ibadet etmeyi ve O'na hiçbir şeyi şirk koşmamamızı emretti. Namazı, zekâtı ve orucu da bize emretti."

Ca'fer b. Ebû Tâlib (r.a.), Necâşî'ye Mekkeli müşriklerin kendilerini İslâm dininden döndürmek için birçok eza, cefa yaptıklarını da anlattı ve sözlerine şunları ekledi: "Biz, bizimle dinimiz arasına girip inancımızı yaşamamıza engel olanlara karşı, kalkıp senin ülkene sığındık. Sana yakın olmayı istedik. Ey hükümdar, senin yanında haksızlığa uğratılmayacağımızı umduk!" Bu konuşmadan sonra Necâşî, mültecileri Kureyşlilere vermeyi kabul etmedi ve Habeşistan'da misafirliklerinin devamına karar verdi. (İbn Hanbel, I, 202)

Hissemize Düşenler

- Kul aklını kullanıp iyi ve doğru olan yola girmek için gayret göstermelidir. Zira aklı kullanmak kuldan, hidayet Allah'tandır.
- İslâm, bizi körü körüne ve bağnaz bir taklitçilikten men eder.
- Bazen insanlar İslâm'ın apaçık nuruna kör olur, kendi menfaatlerini gerçekleştirmek için hak ve hakikati görmezlikten gelir.
- Muhatabımıza karşı güzel sözler söylemek, onun İslâm'ın nuruyla hayatını aydınlatmasına ve anlamlandırmasına vesile olabilir.
- İnsanlık, Allah'tan başkasına kul olmamayı, dünya ve ahiret mutluluğunun yollarını İslâm'ı anlatan ve yaşayan Kur'an olan Hz. Muhammed'den (s.a.s.) öğrenmiştir.
- Müslüman, atalarının söz ve uygulamalarında mihenk taşı olarak Kur'an'ı ve sünneti esas almalı, hak ise benimsemeli, batıl ise terk etmelidir.

198. GÜN:
İSRA VE MİRAÇ

Ayet-i Kerime ve Meali

سُبْحَانَ الَّذي اَسْرٰى بِعَبْدِه لَيْلاً مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ اِلَى الْمَسْجِدِ الْاَقْصَا الَّذي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ اٰيَاتِنَا اِنَّهُ هُوَ السَّميعُ الْبَصيرُ

"Bir gece, kendisine bazı ayetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir." (İsrâ, 17/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: لَمَّا أُسْرِىَ بِرَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَأُعْطِىَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثَلَاثًا، أُعْطِىَ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ وَأُعْطِىَ خَوَاتِيمَ سُورَةِ الْبَقَرَةِ وَغُفِرَ لِمَنْ لَمْ يُشْرِكْ بِاللهِ مِنْ أُمَّتِهِ شَيْئًا الْمُقْحِمَاتُ.

Abdullah b. Mes'ûd şöyle demiştir: "İsrâ olayı gerçekleştiğinde Resûlullah'a (s.a.s.) üç şey verilmiştir: Beş vakit namaz ve Bakara sûresinin son ayetleri verilmiş, ümmetinden Allah'a şirk koşmayanların büyük günahları mağfiret

olunmuştur." (Müslim, Îmân, 279)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, Rabbi tarafından ayetlerinin bir kısmını kendisine göstermek ve böylece kavminin baskı ve zulümleri karşısında daha metin olmasını sağlamak için, mucizevî bir yolculuğa çıkarıldı. Mekke'de bunalan Hz. Peygamber'i bu yolculuğa hazırlamak için Cebrail (a.s.) geldi. Merkepten büyük, katırdan küçük, Burak adı verilen beyaz bir binek getirildi. Burak, adımını gözünün gördüğü son noktaya basmaktaydı. (Müslim, Îmân, 259) Mescid-i Harâm'dan Burak'la başlayan kutsal yolculukta, Hz. Peygamber (s.a.s.) Beytü'l-Makdis'e gelip orada iki rekât namaz kıldı. (İbn Hişâm, Sîret, II, 244) Sema katları arasında devam eden yolculukta Sevgili Peygamberimiz; Hz. Âdem, Hz. İdris, Hz. Musa, Hz. İsa ve Hz. İbrahim peygamberleri görüp onlarla sohbet etti. Ve mucizevî bir şekilde Rahmân'a yapılan bu yolculuktan büyük hediyelerle döndü. Cenâb-ı Allah'ın elli vakte bedel kabul ettiği beş vakit farz namaz, bu hediyelerin en büyüğüdür. (Buhârî, Salât, 1)

Müşriklerin baş temsilcisi olan Ebû Cehil nihayet tutunacak bir dal bulmuş olmanın sevinciyle, "Toplanın ey Kâ'b b. Lüheyoğulları!" diye bağırmaya başladı. Çeşitli meclislere haberciler yolladı. Onlar da toplandılar ve hep birlikte Hz. Peygamber'in bulunduğu yere geldiler ve onun yanına oturdular. Ebû Cehil, "Bana söylemiş olduğun şeyi, kavmine de söyle." diye söze başladı. Resûlullah (s.a.s.) aynen tekrar etti ve *"Bu gece götürüldüm."* dedi. Onlar, "Nereye?" diye sorduklarında, *"Beytü'l-Makdis'e."* diye cevap verdi. "Sonra da aramıza döndün öyle mi?" dediler. (İbn Hanbel, I, 309) Resûlullah, *"Evet."* diyerek onların şaşkınlıklarını daha da artırdı. O sahneyi anlatan İbn Abbâs, orada bulunanlardan bazılarının ellerini çırpıp başlarının üzerine koyduklarını ardından da, "Bize Mescid-i Aksâ'yı anlatır mısın?" diye konuşmayı sürdürdüklerini nakletmektedir. Zira onların bir kısmı mescidi biliyorlardı. Bunun üzerine Hz. Peygamber, Kâbe'nin bitişiğindeki Hicr'de ayağa kalktı. Allah, Beytü'l-Makdis'i gözünün önüne getirdi. Hz. Peygamber de ona bakarak özelliklerini Kureyş'e anlatmaya başladı. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 41) Şaşkınlıklarını gizleyemeyen müşrikler, "Vallahi anlattıkları doğru." demekten

kendilerini alamadılar. (İbn Hanbel, I, 309)

Hissemize Düşenler

- Cenâb-ı Hak, elçilik görevi verdiği peygamberlerine mucizeler ikram etmiştir. Peygamber Efendimize verilen mucizelerden biri de İsrâ ve Miraç hadisesidir.

- İsrâ, Allah'ın izni ile Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) bir gece vakti Mekke'de bulunan Kâbe'den Filistin'de bulunan Mescid-i Aksâ'ya götürülmesi, Miraç ise Mescid-i Aksâ'dan semaya doğru yolculuk etmesi demektir.

- Peygamber Efendimizin bu yolculuğunda kendisine Cebrail (a.s.) rehberlik etmiştir.

- Rabbimiz, bu yolculukta Sevgili Peygamberimizin şahsında müminlere üç büyük müjde bahşetmiştir: Beş vakit namaz, Bakara sûresinin son iki ayeti ve şirke bulaşmayan ümmet-i Muhammed'in büyük günahlarının affedileceği.

- Mümin, Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) bu yolculuğuna can u gönülden iman eder. Zira Peygamberimiz sözleri ve davranışlarıyla vahyin kontrolü altındadır.

199. GÜN:
İSRAF

Ayet-i Kerime ve Meali

وَهُوَ الَّذِي اَنْشَاَ جَنّٰتٍ مَعْرُوشٰتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشٰتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفاً اُكُلُهُ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُتَشَابِهاً وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ كُلُوا مِنْ ثَمَرِهٖٓ اِذَٓا اَثْمَرَ وَاٰتُوا حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِه وَلَا تُسْرِفُوا اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

"Çardaklı ve çardaksız bağları, değişik ürünleriyle hurmaları, ekinleri, birbirine benzeyen ve benzemeyen biçimlerde zeytin ve narları meydana getiren O'dur. Her biri ürün verdiğinde ürününden yiyin; hasat günü de hakkını verin; fakat israf etmeyin; çünkü Allah israf edenleri sevmez." (En'âm, 6/141)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: جَاءَ أَعْرَابِيٌّ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَسْأَلُهُ عَنِ الْوُضُوءِ فَأَرَاهُ الْوُضُوءَ ثَلَاثًا ثَلَاثًا ثُمَّ قَالَ: هَكَذَا الْوُضُوءُ فَمَنْ زَادَ عَلَى هَذَا فَقَدْ أَسَاءَ وَتَعَدَّى وَظَلَمَ.

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, bir bedevi abdest hakkında sorular sormak üzere Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gelmişti. Peygamberimiz azalarını üçer kere yıkayarak abdesti ona göstermiş ve şöyle buyurmuştu: *"İşte abdest böyle alınır. Kim bundan daha fazlasını yaparsa*

hatalı davranmış, haddini aşmış ve yazık etmiş olur." (Nesâî, Tahâret, 105)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün ashâb-ı kirâmdan Sa'd b. Ebû Vakkâs (r.a.) abdest alırken Sevgili Peygamberimiz onun yanına uğramıştı. Abdest esnasında onun suyu fazla kullandığını görünce, "*Bu ne israf?*" buyurdu. Sa'd (r.a.) hayretle, "Abdestte de israf olur mu?" diye sorunca, Resûlullah (s.a.s.) şöyle cevap verdi: "*Evet, akan bir nehirden abdest alıyor olsan bile israf olur.*" (İbn Mâce, Tahâret, 48). Bu olay, israfın sadece eşyanın kullanımında ya da gereksiz harcamalarda söz konusu olmadığını, aksine tabiatın bütün varlıklarına yönelik dengeli bir duruşun önemli olduğunu göstermektedir. İsraf; haddi aşmak, ihtiyaçları gözetmeksizin harcamada bulunmak, nimetin değerini bilmeden saçıp savurmak anlamına gelir. "Vasat ümmet" olarak tanımlanan yani itidali koruması, uçlara savrulmadan ve aşırılığa kaçmadan yaşamayı ilke edinmesi ile Kur'an'da övülen Muhammed ümmetinin her ferdi, israf konusunda dikkatli olmalıdır.

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimiz, bizlere lütfettiği nimetlerin kadrini bilmemizi, onları ölçülü kullanmamızı ve israftan sakınmamızı emreder.
- İsraf, kişinin sahip olduğu imkânları ölçüsüzce kullanması, dengeli ve mutedil olamamasıdır.
- Peygamber Efendimiz, ibadetlerimizi eda ederken dahi israf etmememizi tavsiye etmektedir.
- Mümin, dünyada kendisine verilen her bir nimetten ahirette hesaba çekileceği bilinciyle bir ömür sürmelidir.
- Mümin, yemesinden içmesine, giyim kuşamdan ev tefrişatına, doğal kaynaklardan tabiata kadar hayatını ilgilendiren her alanda ihtiyaç fazlasını tüketmekten sakınmalıdır.

200. GÜN:
İSTİSMAR, DİN VE DEĞER TÜCCARLIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ الَّذينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللهِ وَاَيْمَانِهِمْ ثَمَناً قَليلاً اُولٰٓئِكَ لَا خَلَاقَ لَهُمْ فِي الْاٰخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللهُ وَلَا يَنْظُرُ اِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ وَلَا يُزَكّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ اَليمٌ

"Allah'a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir bedelle satanlara gelince, işte onların ahirette hiç nasipleri yoktur. Kıyamet günü Allah onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için elem veren bir azap vardır." (Âl-i İmrân, 3/77)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ أَنَّهُ قَالَ إِنَّهُ لَيَمْنَعُنِى أَنْ أُحَدِّثَكُمْ حَدِيثًا كَثِيرًا أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ تَعَمَّدَ عَلَىَّ كَذِبًا فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

Enes b. Mâlik şöyle demiştir: Beni sizlere çok hadis rivayet etmekten alıkoyan şey Allah Resûlü'nün (s.a.s.) şu sözüdür:

"Her kim benim adıma bilerek yalan söylerse, cehennemdeki yerine

hazırlansın." (Müslim, Mukaddime, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethinden sonra Müslüman olan ve Hz. Peygamber'in Huneyn Savaşı sonrası kalplerini dine ısındırmak için ganimetlerden yüzer deve verdiği kişilerden biri olan Uyeyne b. Hısn, Tâif kuşatmasına da katılmıştı. Ancak onun muhasaraya katılmasının ardında farklı bir neden yatmaktaydı. Nitekim Uyeyne arkadaşlarından biriyle konuşurken asıl maksadının Resûlullah'a yardım etmek olmadığını, ganimet olarak Sakîfli bir cariye almak istediğini itiraf etmişti. (İbn Hişâm, Sîret, V, 157) Uyeyne istismarcılığı huy edinmiş olacak ki Hz. Peygamber'in vefatından sonra, Akra' b. Hâbis ile birlikte Hz. Ebû Bekir'den de maddi talepte bulunmuştu. Çünkü kalpleri İslâm'a ısındırılmak istenen kimselere çeşitli hediyeler verilmesini, kendisi için kolay kazanç elde etme vasıtası olarak görmüştü. İslâm'ın yararı için uygulanan önemli bir dinî ve siyasi strateji, sömürü aracı hâline getirilmişti. Fakat Hz. Ömer, İslâm'ın böyle menfaatçi insanlara ihtiyacı olmadığını söyleyerek ikisine de meydan okurcasına karşı çıkmış ve isteklerini reddetmişti. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VII, 31)

Hissemize Düşenler

✒ Geçmişten günümüze dünyevî çıkarlar uğruna maddi ve manevi değerleri istismar etmekten çekinmeyenler hep olagelmiştir.

✒ İstismarcılar, dinin manevi otoritesini, Allah'ın ayetlerini ve Resûlü'nün hadislerini istismar etmekten dahi çekinmezler.

✒ Dinini menfaatlerine alet eden, heva ve hevesi kendisini saptırtan kişi çok kötü bir yolu tercih etmiş demektir.

✒ Dünya menfaatini gerçekleştirmek adına her türlü değeri istismar eden kişi, büyük bir vebali yüklenmekle beraber ahirette ağır bir ceza ile karşı karşıya kalacaktır.

✒ Mümin, istismara geçit vermemek için, din adına konuşan ve yazan herkesin sunduğu bilgiyi sağlam kaynaklardan teyit eder. Samimiyetten uzak, çıkar amaçlı, sözde din anlatımlarına karşı uyanık olur.

201. GÜN:
İSTİŞARE

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَمْرُهُمْ شُورٰى بَيْنَهُمْ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَۚ

"Rablerinin çağrısına uyarlar, namazı özenle kılarlar. İşleri de aralarındaki danışma ile yürür. Kendilerine verdiğimiz rızıktan başkaları için harcarlar." (Şûrâ, 42/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَا رَأَيْتُ أَحَدًا أَكْثَرَ مَشُورَةً لِأَصْحَابِهِ مِنْ
رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ).

Ebû Hüreyre anlatıyor: "Resûlullah'tan (s.a.s.) daha fazla ashâbıyla istişare eden bir kimse görmedim." (Tirmizî, Cihâd, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), ashâbı ile istişareye çok önem verdiği gibi eşinin görüşüne başvurmak ve meseleleri istişare etmek suretiyle hanımına verdiği önemi de gösterirdi. İlk vahyin korku ve heyecanını hanımı Hz. Hatice'nin desteği ile üzerinden atan Allah Resûlü, Hudeybiye Antlaşması sonrası yaşadığı bir sıkıntıyı ise eşi Ümmü Seleme'nin fikrini alarak gidermişti. Sadece umre niyetiyle yola çıkan Müslümanlarla, buna izin vermeyerek onları Mekke'ye sokmayan müşrikler arasında imzalanan Hudeybiye Antlaşması'nın ağır şartları ashâbın o kadar zoruna gitmişti ki, antlaşma sonrası kurbanlarını kesip tıraş olmalarını söyleyen Peygamberlerinin emrine kimse karşılık

verememişti. Son derece üzülen Allah Resûlü, eşi Ümmü Seleme'nin yanına gidip olanları anlatarak onların bu durumunu hanımıyla istişare etmişti. Ümmü Seleme, "Ey Allah'ın Resûlü, sen bunu yapmak istiyor musun? O hâlde çık, kurbanını kesinceye ve berberini çağırıp tıraş oluncaya kadar onlardan hiç kimseyle tek bir kelime konuşma." diyerek ona çıkış yolu gösterdi. Eşinin bu fikrini uygulayan Peygamber Efendimiz, ashâbına örnek olmuş, sahâbe de onun yaptıklarını yapınca gerginliğe son verilerek bunalım atlatılmıştı. Böylece Resûlullah, hanımının desteğiyle bu sıkıntılı durumu aşmış oldu. (Buhârî, Şurût, 15)

Hissemize Düşenler

- İstişare, herhangi bir iş hakkında konunun uzmanları veya o konuda fikir beyan edebilecek kişilerle görüş alışverişinde bulunmak demektir.

- Rabbimizin *"İş hakkında onlarla istişarede bulun"* şeklinde Peygamber Efendimize emretmesi, onun şahsında ümmet-i Muhammed'e danışmayı hayatın her alanına aktarmaları için önemli bir çağrıdır.

- Her hâliyle bizlere örnek olan Peygamber Efendimiz, yapacağı işlerde ve alacağı kararlarda ashabıyla istişare etmiş, onların fikirlerine çok değer vermiştir.

- Sevgili Peygamberimizin eşiyle istişare etmesi ve onun teklifini tatbik ederek içinde bulunduğu müşkül durumu hâlletmesi bizler için çok önemli mesajlar içermektedir.

- Rabbimizin buyurduğu üzere müminlerin işlerinde dayanışma esastır.

- Müslümanların birbirleriyle her alanda birlik, beraberlik ve dayanışma içinde olmaları gerekir.

202. GÜN:
İTİKÂF

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَاَمْناً وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ اِبْرٰهيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَآ اِلٰٓى اِبْرٰهيمَ وَاِسْمٰعيلَ اَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّآئِفينَ وَالْعَاكِفينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ

"O zaman biz Kâbe'yi insanların gidip gelip ziyaret edecekleri bir makam ve bir güvenlik yeri yaptık. Siz de İbrahim'in makamından kendinize namaz kılacak bir yer edinin. İbrahim ve İsmail'e de, 'Tavaf edecekler için, ibadete kapanacaklar, rükû ve secde edecekler için evimi temiz tutun' diye talimat verdik." (Bakara, 2/125)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ فِى الْمُعْتَكِفِ: هُوَ يَعْكِفُ الذُّنُوبَ وَيُجْرَى لَهُ مِنَ الْحَسَنَاتِ كَعَامِلِ الْحَسَنَاتِ كُلِّهَا.

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) itikâftaki kimse için şöyle buyurmuştur:

"O, günahlardan uzak kalır ve kendisine (günlük hayatın içinde) bütün iyilikleri devam eden kimse gibi iyilik yazılır." (İbn Mâce, Sıyâm, 67)

Asr-ı Saadet'ten

Mübarek Ramazan ayı... Mescid-i Nebevî'nin içinde Tevbe sütununun

arkasına atılmış basit bir yaygı ve yatak... Üzerine kurulmuş keçeden küçük bir çadır... Çadırın ağzında mütevazı bir hasır... Ve hasırın arkasında Rahmet Elçisi itikâfa girmiş...

Sahâbeden Ebû Saîd el-Hudrî'nin anlattığına göre, Resûlullah (s.a.s.) önceleri Ramazan'ın ilk on gününde itikâfa girerdi. Sonra ortasındaki on günde itikâfa girmeye başladı. Yirminci gece geçip de yirmi birinci geceyi karşıladığı zaman evine dönerdi. Onunla birlikte itikâfa girenler de evlerine giderdi. Ancak bir Ramazan ayında, evine dönmeyi itiyat edindiği gece mescitte kaldı. Bir ara, hasırı eliyle tutarak çadırın bir tarafına çekti. Sonra başını dışarı çıkararak cemaate şöyle seslendi: *"Ben, o Kadir gecesini aramak üzere Ramazan'ın ilk on gününde itikâfa girmiştim, sonradan ayın ortasındaki on günde itikâf yapmaya başladım. Ardından bana bu gecenin son on günde olduğu söylendi. Dolayısıyla sizden itikâfa girmek isteyen (tekrar) girsin!"* Bunun üzerine cemaat de onunla birlikte itikâfa girdiler. Resûlullah (s.a.s.), *"Bana, Kadir gecesi, tek sayılı (21, 23, 25, 27, 29) ve sabahında çamurlu su içine secde edeceğim bir gece olarak gösterildi."* buyurdu. Yirmi birinci gecenin sabahı namaza kalktıklarında gökyüzünde tek bir bulut dahi yoktu. Derken bir bulut geldi ve birden yağmur yağmaya ve mescitte sular akmaya başladı. Ebû Saîd el-Hudrî, Hz. Peygamber'in bahsettiği çamurlu suyu gözleriyle gördü. Resûlullah (s.a.s.) sabah namazını kıldırdıktan sonra alnında ve burnunun ucunda çamurlu su vardı. Anladı ki, o gece, Kadir gecesiymiş. (Müslim, Sıyâm, 213, 215, 216)

Hissemize Düşenler

- İster ibadet maksadıyla isterse ziyaret amacıyla olsun camilere gelenler için bu mübarek yerlerin temiz tutulması Rabbimizin buyruğudur.
- İtikâf, kişinin ibadet amacıyla belirli bir vakitte camide kalmasıdır.
- Peygamber Efendimiz, hayatının sonuna kadar Ramazan ayının son on gününde itikâfa girmiştir.
- Ramazan ayının son on gününde itikâfa giren, bin aydan daha hayırlı olan Kadir gecesini de ibadetle ihya etme imkânına sahip olur.
- Müminin vaktini Allah'a tam bir teslimiyetle ibadet ve taate ayırması, yaptığı hataları gözden geçirip yapıp ettiklerini tefekkür etmesi, nefsani ve şehevi duygularından arınmasına vesile olur.
- Rabbimizin, Kadir gecesini Ramazan ayının son on gününde gizlemesinde kullarının faydasına pek çok hikmet bulunmaktadır.

203. GÜN:
İYİ NİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اَمَرَ رَبّي بِالْقِسْطِ وَاَقيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصينَ لَهُ الدّينَ كَمَا بَدَاَكُمْ تَعُودُونَ

"De ki: 'Rabbim adaleti emretti. Her secde yerinde yüzlerinizi (ona) doğrultun. Dini Allah'a has kılarak ona ibadet edin. Sizi başlangıçta yarattığı gibi (yine ona) döneceksiniz.' " (A'raf, 7/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثُمَّ قَالَ: إِنَّ اللهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلاَّ مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتُغِيَ بِهِ وَجْهُهُ.

Ebû Ümâme el-Bâhilî'nin naklettiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.) geldi (ve bazı sorular sordu). Sonra Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Allah sadece samimi bir şekilde ve kendi rızası gözetilerek yapılan amelleri kabul eder." (Nesâî, Cihâd, 24)

Asr-ı Saadet'ten

Halis niyetle Allah rızası için verilen her türlü sadaka, Allah katında değerlidir ve mükâfata layıktır. Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) anlattığına göre, geçmiş zamanlarda bir adam yemin ederek geceleyin kimse görmeden sadaka vereceğini söyler ve bilmeyerek elindeki sadakayı bir hırsızın eline tutuşturur. Bunu duyan insanlar ertesi gün, "Bir hırsıza sadaka verilmiş!" diye konuşurlar.

Sadakayı veren kişi buna üzülmez ve verdiği sadakadan dolayı Allah'a hamd eder. Tekrar sadaka vereceğine dair kendi kendine söz verir. Bu defa da elindeki sadakayı geceleyin bilmeyerek ahlaki zafiyetleri olan bir kadına verir. Sabah olunca, bunu duyan halk, "Bu gece de gayr-i meşru işler yapan bir kadına sadaka verilmiş!" diye konuşurlar. Sadaka veren yine aldırmayarak, "Allah'ım! Bu gece sadaka verdiğim için sana hamd ediyorum." der. Üçüncü gece tekrar bir kimseye sadaka vermek ister. Ve bu sefer de bilmeyerek bir zengine verir. Ertesi gün halk bunu da diline dolayarak konuşurlar. Bu hayırsever kişi bilmeden bir zengine sadaka verdiği için tekrar Allah'a hamdeder. Allah rızasını gözeterek halis niyetle gizlice verdiği bütün bu sadakalardan sonra kendisine ilahî bir ilhamla şöyle denilir: *"Bir hırsıza verdiğin sadaka var ya, umulur ki bu sadaka sayesinde o adam hırsızlığından vazgeçer. Zina eden kadına gelince, umulur ki o da zinasından vazgeçer. Zengine gelince, umulur ki o da ibret alır, Allah'ın kendisine verdiği maldan infakta bulunur."* (Buhârî, Zekât, 14)

Hissemize Düşenler

- Yüce dinimiz İslâm, bizlerden dini Allah'a has kılarak kulluk yapmamızı, samimiyetle ibadetlerimizi yerine getirmemizi, iyi niyeti kuşanıp bütün canlılara karşı güzel söz ve içten davranışlarla muamele etmemizi emreder.

- Rabbimiz, yalnızca kendi rızasını gözeterek ve halis bir niyetle yapmış olduğumuz amellerimizi kabul eder.

- İyi niyet ve samimiyetle Allah rızası için yaptığımız her hayırlı iş hem ibadettir hem de bizim için bir sadakadır.

- Bazen kalbimizden geçirdiğimiz iyi şeyleri hayatımıza aktarma imkânına sahip olamayabiliriz. Ancak bu durum dahi Allah katında büyük bir mükâfata nail olmamıza vesile olur.

- İyi niyetle yaptığımız bir iş veya söylediğimiz bir söz kötülükler içinde sıkışıp kalmış bir kişinin bu kötülüklerden kurtulmasına vesile olabilir.

204. GÜN:
İYİLİĞİ EMRETMEK VE KÖTÜLÜKTEN ALIKOYMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

كُنْتُمْ خَيْرَ اُمَّةٍ اُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللهِ وَلَوْ اٰمَنَ اَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْراً لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَاَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

"Siz, insanlar için çıkarılmış en hayırlı ümmetsiniz. İyiliği emreder, kötülükten men eder ve Allah'a iman edersiniz. Kitap ehli de inansalardı elbette kendileri için hayırlı olurdu. Onlardan iman edenler de var. Ama pek çoğu fasık kimselerdir." (Âl-i İmrân, 3/110)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَراً فَلْيُغَيِّرْهُ بِيَدِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِلِسَانِهِ، فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَبِقَلْبِهِ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ.

Ebû Saîd el-Hudrî'nin işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden bir kimse kötü bir iş görürse onu eliyle değiştirsin; eğer buna gücü yetmezse diliyle değiştirsin; buna da gücü yetmezse kalbiyle nefret etsin; bu,

imanın (en aşağısıdır veya) asgari gereğidir." (Müslim, İman, 78)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretle birlikte Allah Resûlü (s.a.s.), Medine'de yeni bir toplumun temellerini atmıştı. Bir yandan sevgi ve kardeşliğe dayalı bu toplumun bağlarını güçlendirmeye gayret ederken bir yandan da onu daha da geliştirmeye çalışıyordu. Bu amaç doğrultusunda İslâm toplumunun lideri olarak ashâbına, insanlar arası ilişkileri pekiştirecek davranışları öğütlerken, toplumsal birliği zedeleyecek söz ve fiilleri yasaklıyordu. Onlardan da aynı hassasiyeti bekliyor, birbirlerini görüp gözetmelerini istiyor; herkesin din kardeşini iyi ve güzel olana teşvik edip, kötü ve çirkin olan şeylerden uzaklaştırmasını istiyordu. Böylece kendi kendisini sürekli gözden geçirerek yenileyen, güçlü bir toplum olmalarını arzuluyordu. Bir gün onlara İsrâiloğulları'nı helâke sürükleyen sebeplerden birinin de "emir bi'l-ma'rûf ve nehiy ani'l-münker" görevini terk etmeleri olduğunu anlattı. Öyle ki onlardan bir adam kötülük yapan birini gördüğünde ona önce, "Allah'tan kork ve bu yaptığından vazgeç. Çünkü bu sana helal değildir." diyor fakat ertesi gün yaptığı kötülükten vazgeçmediğini görse de bu durum onunla olan ilişkilerini devam ettirmesine engel olmuyordu. Bu vurdumduymazlıkları sebebiyle Allah Teâlâ onları birbirine benzetti. Kötülükleri çoğaldığı, isyan ettikleri ve Allah'ın koyduğu sınırları aştıkları için peygamberleri tarafından da lânetlendiler. Onların bu hâlleri inananlara bir ibret olarak Kur'an'da yerini almıştı. Bu ayetleri uzun uzun okuyan Allah Resûlü, İsrâiloğulları'nın kendi sonlarını nasıl kendilerinin hazırladığını ortaya koyduktan sonra oturduğu yerden doğrularak tüm dikkatleri üzerine topladı ve ashâbına şu hayatî mesajı verdi: *"Dikkat edin! Allah'a yemin olsun ki, ya siz iyiliği emreder ve kötülükten men edersiniz, zalimin elinden tutup onu hakka döndürürsünüz ve onu hak üzere tutarsınız (ya da sizin sonunuz da onlar gibi olur)."* (Ebû Dâvûd, Melâhim, 17; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 5)

Hissemize Düşenler

- Ümmet-i Muhammed, adaletli, dengeli, uyumlu, dosdoğru, zarafet ve nezaket sahibi, tutum ve davranışlarıyla insanlığa örnek olan en hayırlı ümmettir.

- Müslümanların en belirgin vasıflarından biri de iyiliğin yaygınlaşması ve kötülüğün sonlanması için var gücüyle gayret etmeleridir.

- Rabbimizin, insanlığı hak ve hakikate davet etme gibi önemli bir görevi bizlere vermesi bizim için büyük bir şereftir.

- Mümin, kötülük gördüğünde bulunduğu konumu göz önünde bulundurarak ve bütün imkânlarını kullanarak bununla mücadele etmelidir. Kötülüğü görmezden gelmek asla mümince bir davranış değildir.

- Müslüman kimse din kardeşini iyiliğe sevk edip kötülükten alıkoymalı ve karşılaştığı sıkıntılar neticesinde bu sorumluluğunu terk etmemeli, vazifesine devam etmelidir.

205. GÜN:
İYİLİK VE KÖTÜLÜK

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ الَّذينَ اٰمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ اِنَّا لَا نُضيعُ اَجْرَ مَنْ اَحْسَنَ عَمَلاً

"İman edip dünya ve ahiret için yararlı işler yapanlar bilmelidirler ki, biz güzel iş yapanların ecrini asla zâyi etmeyiz." (Kehf, 18/30)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَجُلٌ لِرَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): كَيْفَ لِي أَنْ أَعْلَمَ إِذَا أَحْسَنْتُ وَإِذَا أَسَأْتُ؟ قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا سَمِعْتَ جِيرَانَكَ يَقُولُونَ: قَدْ أَحْسَنْتَ، فَقَدْ أَحْسَنْتَ. وَإِذَا سَمِعْتَهُمْ يَقُولُونَ: قَدْ أَسَأْتَ، فَقَدْ أَسَأْتَ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, bir adam Resûlullah'a (s.a.s.), "İyi mi kötü mü yaptığımı nasıl bilebilirim?" diye sormuş, Hz. Peygamber (s.a.s.) de şöyle buyurmuştur:

"Komşularının, 'İyi yaptın!' dediğini duyarsan iyi yapmışsındır. Onların, 'Kötü yaptın!' dediğini duyarsan da kötü yapmışsındır." (İbn Mâce, Zühd, 25; İbn Hanbel, I, 402)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.) ile bir arada yaşayan sahâbîler, istedikleri zaman gidip ona soru sorabiliyorlardı. Ancak o dönemde İslâm'ı kabul eden herkes,

Peygamberimizin yakın ashâbı kadar şanslı değildi. Hicretin dokuzuncu senesinde, kabilesinden on kişilik bir heyetle Medine'ye gelip Müslüman olan Vâbisa b. Ma'bed de bunlardan biriydi. O, Medine'nin yerlisi değildi ve Peygamber Efendimizden İslâm ile ilgili gerekli hususları öğrenip memleketine geri dönecekti. Medine'de kalacağı süre zarfında sorumluluklarını, nelerin sevap nelerin günah olduğunu öğrenip dönmek istiyordu. Bu amaçla, hemen Resûlullah'a gitti. Ama Peygamberimizin etrafında kalabalık bir topluluk vardı. Ancak Vâbisa kararlıydı. Kalabalığı yararak ilerledi ve Peygamberimize yaklaşmaya çalıştı. Vâbisa'nın bu telaşını takip eden Nebî (s.a.s.), *"Yaklaş ey Vâbisa! Yaklaş ey Vâbisa!"* dedi. Bunun üzerine dizi dizine değecek kadar yakınına gelen Vâbisa (r.a.) henüz sorusunu sormadan Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Bana iyilik ve kötülüğün ne olduğunu sormaya mı geldin?"* "Evet" dedi Vâbisa. Elleriyle Vâbisa'nın göğsüne dokunan Resûl-i Ekrem (s.a.s.): *"Kendine danış ey Vâbisa! İyilik, gönlü huzura kavuşturan ve içe sinen şeydir; kötülük ise, insanlar sana fetva verseler (onaylasalar) bile, gönlünü huzursuz eden ve içinde bir kuşku bırakan şeydir."* (İbn Hanbel, IV, 227) buyurdu.

Hissemize Düşenler

- İyilik asla zayi olmaz. Hepimizin bildiği şu atasözü bu hususu ne kadar da güzel özetlemektedir: *İyilik* et, denize at, balık bilmezse Hâlik bilir.

- Allah, iman edip iyi işlerle meşgul olanların emeklerini boşa çıkarmaz. Yaptıkları iyiliklerin karşılıklarını hem bu dünya hem de ahirette kendilerine ikram eder.

- İnsanın çevresine karşı hâl, hareket ve tavırlarının iyiliği ve kötülüğü insanlar üzerinde bıraktığı tesir ile ölçülebilir. İyi işler çevremizde iyi, kötü işler ise kötü olarak anılır.

- Her insanın göğsünde vicdan pusulası vardır. Gönlümüze huzur veren ve içimize sinen şeylere sarılmakla, huzursuzluk verenlerden sakınmakla iyiliğe ulaşabilir, kötülükten kaçınabiliriz.

206. GÜN:
İYİLİK YAPMAK VE KÖTÜLÜKTEN SAKINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلتَّآئِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّآئِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْاٰمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللّٰهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

"Bunlar, tövbe edenler, ibadet edenler, hamd edenler, oruç tutanlar, rükû' ve secde edenler, iyiliği emredip kötülükten alıkoyanlar ve Allah'ın koyduğu sınırları hakkıyla koruyanlardır. Müminleri müjdele." (Tevbe, 9/112)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ نَوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ قَالَ: أَقَمْتُ مَعَ رَسُولِ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِالْمَدِينَةِ سَنَةً فَسَأَلْتُهُ عَنِ الْبِرِّ وَالْإِثْمِ فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلْبِرُّ حُسْنُ الْخُلُقِ وَالْإِثْمُ مَا حَاكَ فِي نَفْسِكَ وَكَرِهْتَ أَنْ يَطَّلِعَ عَلَيْهِ النَّاسُ.

Nevvâs b. Sem'ân anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte Medine'de bir sene kaldım. Ona iyiliğin ve kötülüğün ne anlama geldiğini sordum. Resûlullah (s.a.s.) şöyle cevap verdi: *'İyilik güzel ahlaktır. Kötülük ise vicdanını rahatsız*

eden ve insanların bilmesini istemediğin şeydir.' " (Müslim, Birr, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz bir gün ashâbına şöyle bir kıssa anlatmıştı: İsrailoğulları içerisinde cildi alacalı, kel ve kör üç kişi vardı. Allah bunları imtihan etmek istedi ve onlara bir melek gönderdi. Melek, derisi alacalı olan adama geldi ve en çok istediği şeyin ne olduğunu sordu. Adam, güzel görünümlü bir cilt istediğini çünkü insanların hâlihazırdaki görüntüsüyle kendisini çirkin bulup ondan iğrendiklerini söyledi. Bunun üzerine melek, adamın vücudunu sıvazladı ve şifa bulan adamın çirkinliği gitti. Ona çok güzel bir renk ve hoş bir görünüm verilmişti. Daha sonra melek ona en çok hangi malı sevdiğini sordu. Hastalıktan kurtulan adam, deveyi sevdiğini söyleyince, ona on aylık gebe bir deve verildi. Melek, devenin onun için hayırlı olmasını temenni ederek adamın yanından ayrıldı ve başı kel olan adamın yanına gitti. Ona da en çok istediği şeyin ne olduğunu sordu. O da kendisinden kelliği giderecek, insanların iğrenmelerini ortadan kaldıracak güzel bir saç istediğini söyledi. Melek onun başını sıvazlar sıvazlamaz kellikten eser kalmadığı gibi, çok güzel saçları oluverdi. Bu kez de melek ona en çok hangi malı sevdiğini sordu. O, ineği sevdiğini söyleyince, kendisine gebe bir inek verildi. Melek bu adama da bahşedilen ineğin hayırlı olmasını temenni ederek yanından ayrıldı. Melek son olarak âmâ olan adamın yanına geldi ve dünyada en çok istediği şeyin ne olduğunu ona da sordu. O, görmeyen gözlerinin açılmasını ve bu sayede insanları görmek istediğini söyledi. Melek adamın gözlerini sıvazladı ve adam görmeye başladı. Ardından da daha öncekilere sorduğu gibi, ona hangi malı çok sevdiğini sordu. Adam koyunları sevdiğini söyleyince, kendisine kuzulu bir koyun verildi.

Bir müddet sonra hasta durumda olan bu kişilere bahşedilen hayvanlar yavruladılar ve çoğaldılar. Bu suretle birinin bir vadi dolusu devesi, diğerinin bir vadi dolusu sığırı, ötekisinin de bir vadi dolusu koyunu oldu. Aradan yıllar geçti. Melek, bu üç kişinin karşısına bir kez daha çıktı. Ama bu sefer onların karşısına çıkma sebebi, nimeti veren Allah'a karşı onları şükür imtihanına tâbi tutmaktı.

Bu amaçla önce cildi alacalı olup da Allah'ın sıhhat ve mal verdiği adamın yanına geldi. Tıpkı onun eski hâli gibi hastalıklı ve yoksul bir insan suretine girmişti. Ona dedi ki: "Ben fakir biriyim. Bütün çarelerim tükendi. Yolculuğu tamamlayabilmem önce Allah'ın inayeti sonra da senin yardımınla

mümkündür. Şimdi ben, sana güzel bir renk, güzel bir görünüm ve mal veren Allah rızası için senden bir deve istiyorum. Bu sayede yolculuğumu tamamlayayım ve memleketime ulaşayım." İnsan suretindeki meleğin isteklerini dinleyen adam, onu reddetti. Melek ona, "Sanki seni tanır gibiyim. Sen insanların iğrendiği, cildi alacalı olan kişi değil miydin? Fakir olduğun hâlde Allah bu malı mülkü sana vermedi mi?" diye sordu. Meleğin sorularına karşılık adam, "Hayır, yemin ederim ki bu mal mülk bana atalarımdan miras kaldı." dedi. Melek de ona cevaben, "Eğer sen yalan söylüyorsan Allah seni eski hâline döndürsün!" dedi ve oradan ayrıldı.

Sonra kel olan adamın yanına kel bir insan suretinde gitti ve aynı şeyleri söyledi. Bu adam da alacalı adamın yaptığı gibi meleğe yardım etmeyi reddetti. Melek de ona, "Eğer sen bu sözlerinde yalancı isen, Allah seni eski hâline döndürsün!" dedi.

Ardından âmâ bir insan suretine girerek eskiden âmâ olan adamın yanına giden melek, ona dedi ki: "Ben gariban bir yolcuyum. Yolda kaldım. Önce Allah'ın, sonra senin yardımınla ancak gideceğim yere ulaşabilirim. Şimdi ben, sana görme kabiliyetini bahşeden Yüce Allah'ın rızası için senden bir koyun istiyorum ki ondan istifade ederek gideceğim yere ulaşabileyim." Meleğin bu isteği üzerine âmâ olup da Allah'ın sıhhat verdiği adam dedi ki: "Evet ben gerçekten kördüm. Allah bana görme kabiliyetini bahşetti. Fakir idim, beni zenginleştirdi. İşte koyunlarım! Dilediğin kadar al. Allah'a yemin ederim ki, bugün Allah rızası için benden alacağın hiçbir şeyde sana sınır koymam." Bunun üzerine melek ona, "Malın senin olsun. Siz imtihan edildiniz. Neticede Allah senden razı oldu, diğer iki arkadaşın ise Allah'ın gazabına uğradılar." dedi. (Buhârî, Ehâdîsu'l-enbiyâ, 51; Müslim, Zühd ve rekâik, 10)

Hissemize Düşenler

- İnananların temel vasfı, birbirlerine iyiliği özendirmeleri, birbirlerini kötülüklerden vazgeçirmeye çalışmalarıdır.

- Kim ki iyiliği emreder, kötülükten sakındırırsa Allah'ın rahmeti onu kuşatacaktır.

- Mümin, iyiliği güzel ahlakta bulur. Vicdanını sızlatan, gönlünde kendisini rahatsız eden şeyleri kötülük olarak görür ve terk eder.

- İyilik yapan iyilik bulur, kötülüğün ise er geç karşılığı kayıp ve hüsrandır.

- İyilik aklın ve dinin güzel kabul ettiği, insanlar tarafından da yadırganmayan her türlü söz ve davranıştır. Kötülük ise İslâm'ın çirkin gördüğü, dinen yasaklanan ve insanlar tarafından hoş görülmeyen söz ve davranışlardır.

207. GÜN: İYİLİĞİ DAİMA TERCİH ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ اِدْفَعْ بِالَّتي هِيَ اَحْسَنُ فَاِذَا الَّذي بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ عَدَاوَةٌ كَاَنَّهُ وَلِيٌّ حَميمٌ

"İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel olan davranışla sav; o zaman bir de göreceksin ki seninle aranızda düşmanlık bulunan kimse kesinlikle sıcak bir dost oluvermiş!" (Fussilet, 41/34)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ يَقُولُ: اَللّٰهُمَّ اجْعَلْنِى مِنَ الَّذِينَ إِذَا أَحْسَنُوا اسْتَبْشَرُوا وَإِذَا أَسَاءُوا اسْتَغْفَرُوا.

Hz. Âişe'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle derdi:

"Allah'ım! Beni, iyilik yaptıkları zaman sevinç duyan, kötülük yaptıkları zaman da bağışlanma dileyen kullarından eyle." (İbn Mâce, Edeb, 57; İbn Hanbel, VI, 188)

Asr-ı Saadet'ten

Kâ'b b. Mâlik, Hilâl b. Ümeyye ve Mürâre b. Rebî'. Olumlu ve iyi davranışların huzur verdiğini, olumsuz ve kötü davranışların ise azap verici bir vicdan azabı tattırdığını belki de dünyada en iyi bilen üç kişi. Bu üç sahabî hiçbir geçerli mazeretleri yokken Tebük Seferi'ne katılmamışlardı. Hava sıcak, yol uzundu ve oyalanarak cihaddan geri kalmışlardı. Durumlarını tüm

gerçekliğiyle Resûlullah'a anlattıklarında çok ağır bir tepkiyle karşılaştılar. Zira Allah Resûlü (s.a.s.) ve sahâbîler, bu üç kişiyle tek bir kelime konuşmadılar, onların selamlarını almadılar, yüzlerine dahi bakmadılar. Hanımları dâhil herkes yanlarından uzaklaşmıştı. Vicdanlarıyla baş başa kaldıkları elli gün boyunca ızdırap içinde ağlamaktan başka bir şey gelmemişti ellerinden. Durumlarını Yüce Allah şöyle anlatmıştı Kur'an'da: "*Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, vicdanları kendilerini sıktıkça sıkmıştı. Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı.*" Vicdanlarındaki bu acı ancak Yüce Allah'ın kendilerini bağışladığını bildiren ayetle hafiflemişti; lâkin hayatları boyunca bu ızdırabın anısını yüreklerinde taşımışlardı. (Buhârî, Meğâzî, 80; Tevbe, 9/118)

Hissemize Düşenler

- Müslüman, hayatının her alanında iyiliği öncelemeli, hiçbir menfaat adına kötülüğe fırsat vermemeli, tercihlerini iyilikten yana kullanmalıdır.

- Yapılan kötülüğe iyilikle karşılık vermek, amansız düşmanları bile birbirine dost kılabilir.

- Peygamber Efendimiz, hayatının tamamına iyiliği hâkim kılmış, bu sebeple kendisine düşmanlık eden nice insan İslâm ile şereflenmiştir.

- Mümin, maddeten ve manen en kötü durumda olsa bile bir gün mutlaka iyiliklere ulaşacağına gönülden inanır ve Rabbinin rahmetinden ümidini asla kesmez.

- Mümin, kötülüklere kapılıp gitmemeli, hatasına tevbe etmeli, hâlini ve ahvalini düzeltmenin ve iyiliklere yol almanın gayretinde olmalıdır.

- En zor zamanlarda bile Müslüman diğer Müslümanları yüzüstü bırakmamalı, daima yardımcısı ve destekçisi olmalıdır.

208. GÜN:
KÂBE-İ MUAZZAMA

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ اَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لَلَّذي بِبَكَّةَ مُبَارَكاً وَهُدًى لِلْعَالَمينَ ۚ

"Gerçek şu ki, insanlar için yapılmış olan ilk ev, âlemlere bir hidayet ve bir bereket kaynağı olan Mekke'deki evdir." (Âl-i İmrân, 3/96)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ: كُنْتُ أُحِبُّ أَنْ أَدْخُلَ الْبَيْتَ فَأُصَلِّيَ فِيهِ، فَأَخَذَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِيَدِي فَأَدْخَلَنِي الْحِجْرَ، فَقَالَ: صَلِّي فِي الْحِجْرِ إِنْ أَرَدْتِ دُخُولَ الْبَيْتِ، فَإِنَّمَا هُوَ قِطْعَةٌ مِنْ الْبَيْتِ، وَلَكِنَّ قَوْمَكِ اسْتَقْصَرُوهُ حِينَ بَنَوُا الْكَعْبَةَ، فَأَخْرَجُوهُ مِنْ الْبَيْتِ.

Hz. Âişe anlatıyor: Kâbe'nin içine girmek ve orada namaz kılmak istiyordum. Resûlullah (s.a.s.) elimden tuttu ve beni Hicr'e girdirdi. Sonra şöyle buyurdu:

"Beytullah'a girmek istediğin zaman, Hicr'de namaz kıl. Çünkü burası Beytullah'tan bir parçadır. Fakat senin kavmin (Mekkeliler) Kâbe'yi tamir ettikleri zaman, bu kısmı Beytullah'tan çıkardılar." (Tirmizî, Hac, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethedildiği gün, Peygamberimiz Mekke'nin en üst tarafından şehre girmişti. Yanında Üsâme b. Zeyd, Bilâl-i Habeşî ve Kâbe'nin hizmetçilerinden Osman b. Talha da vardı. Devesini mescidin önünde

çöktürdü. Osman b. Talha'dan Beytullah'ın anahtarını istedi. Osman b. Talha gidip anahtarı getirdi ve Kâbe'yi açtı. (Buhârî, Cihâd, 127) Ancak içeride birtakım suretler ve heykeller gören Hz. Peygamber (s.a.s.) içeri girmedi. Onların yok edilmesini istedi. Söz konusu resimlerde İbrahim ve İsmail peygamberler, ellerinde fal oklarıyla resmedilmişlerdi. Bu manzarayı gören Peygamber Efendimiz, *"Allah bunu yapanları kahretsin! İbrahim ve İsmail hiçbir zaman fal oklarıyla şans aramadılar."* buyurdu. (Buhârî, Enbiyâ, 8)

Resim ve heykeller ortadan kaldırıldıktan sonra yanındakilerle birlikte içeri giren Hz. Peygamber, bir müddet Kâbe'nin içinde kaldı. Her bir köşesinde dua etti. Ancak içeride namaz kılmaksızın dışarı çıktı. (Buhârî, Salât, 30) Peygamberimizle birlikte Kâbe'ye giren Üsâme b. Zeyd (r.a.), orada gördüklerini şöyle anlatmıştı: "Hz. Peygamber içeri girince oturdu. Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra tekbir getirdi. Kelime-i tevhîdi okudu. Sonra öne doğru eğildi, göğsünü, yanağını ve iki elini Kâbe'nin duvarına dayadı. Sonra tekbir getirdi, kelime-i tevhîdi okudu ve dua etti. Bunu Kâbe'nin bütün köşelerinde yaptı. Sonra dışarı çıktı. Kâbe'nin kapısında iken yüzünü ona dönerek, "*İşte kıble, işte kıble!*" buyurdu." (Nesâî, Menâsikü'l-hac, 132)

Hissemize Düşenler

- Rabbimizin buyurduğu üzere ibadetgâh olarak yeryüzünde yapılmış olan ilk bina Kâbe'dir.
- Mekke, yeryüzünün en kutsal şehridir.
- Kâbe, Cenâb-ı Hak tarafından bütün müminler için namaz kılarken yönelmeleri gereken kıble olarak tayin edilmiştir.
- Peygamber Efendimiz, Kâbe'yi gönülden sevmiş, saygınlığını daima dile getirmiştir.
- Her bir mescit ve cami, Kâbe'nin bir şubesi olarak saygın ve hürmete layıktır.
- Kâbe'nin şubesi olan cami ve mescitler tevhit inancına aykırı hususlardan arındırılmalıdır.

209. GÜN:
KABİR HAYATI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَهُوَ الَّذي اَنْشَاَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقَرٌّ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلْنَا الْاٰيَاتِ لِقَوْمٍ يَفْقَهُونَ

"O, sizi bir tek nefisten yaratmıştır. (Sizin için) bir kalma yeri, bir de emanet olarak konulacağınız yer vardır. Gerçekten biz, anlamaya açık bir topluluk için kanıtları birer birer açıkladık." (En'âm, 6/98)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَدْعُو: اَللّٰهُمَّ إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ، وَمِنْ عَذَابِ النَّارِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle dua ederdi:

"Allah'ım, kabir azabından, cehennem azabından, hayat ve ölüm imtihanından, Mesîh Deccâl'in fitnesinden sana sığınırım." (Buhârî, Cenâiz, 87)

Asr-ı Saadet'ten

Medineli genç sahâbîlerden Berâ' b. Âzib'in anlattığına göre, bir gün Resûlullah (s.a.s.) bazı dostlarıyla birlikte ensardan bir sahâbînin cenazesine

katıldı. Onu defnetmek üzere Bakî' Mezarlığı'na vardıklarında mezarın kazılması henüz tamamlanmamıştı. Nebî (s.a.s.) ve ashâbı, kabrin yanına oturdular. Ashâb sanki başlarının üzerinde bir kuş varmış gibi hiç kımıldamadan sessizce Allah Resûlü'nün bir şeyler söylemesini beklediler. O esnada Allah'ın Elçisi elindeki bir çöple yere çizgiler çiziyordu. Derken başını kaldırıp birkaç kez, "*Kabir azabından Allah'a sığının.*" buyurdu ve ekledi, "*Muhakkak ki ölü, kendisine, 'Ey adam, Rabbin kim? Dinin ne? Peygamberin kim?' diye sorulduğu sırada (kendisini defnettikten sonra) dönüp giden insanların ayak seslerini işitir. İki melek gelir ve oturarak ona, 'Rabbin kim?' diye sorarlar. 'Rabbim Allah'tır.' der. 'Dinin ne?' diye sorarlar. 'Dinim İslâm'dır.' diye cevap verir. 'İçinizden görevlendirilen bu adam kim?' diye sorduklarında ise, 'O Allah'ın Resûlü'dür.' diye cevap verir. Sonra melekler, 'Bunu nereden öğrendin?' diye sorunca o, 'Ben Allah'ın Kitabı'nı okudum, O'na inandım ve O'nu tasdik ettim.' karşılığını verir ki bu durum âdeta, "Allah, inananları dünya hayatında da ahirette de sağlam bir sözle sabit kılar." (İbrâhîm, 14/27) ayetinin bir tecellisidir. Bunun üzerine gökten bir ses, 'Kulum doğru söyledi. Ona cennetten bir yer hazırlayın, onun için cennete bir kapı açın ve ona bir cennet elbisesi giydirin.' der. Hemen arkasından o kula cennetin esintisi ve hoş kokusu gelmeye başlar ve daha kabrinde iken ufku gözünün alabildiğince açılıp genişler. Kâfirin ruhu cesedinden ayrıldığında da ona iki melek gelir. Yanına oturarak 'Rabbin kim?' diye sorarlar. O, 'Ah ah! Bilmiyorum.' diye cevap verir. Sonra 'Dinin ne?' diye sorarlar. Yine 'Ah ah! Bilmiyorum.' der. 'İçinizden görevlendirilen bu adam kim?' diye sorduklarında kâfir, 'Ah ah! Bilmiyorum.' diye cevap verir. Bunun üzerine gökten bir ses gelir: 'Ona cehennemden bir yer hazırlayın. Cehennem elbiselerinden bir elbise giydirin. Ve ona cehenneme bir kapı açın.' O sırada cehennemin sıcağı, yakıcı havası kendisine gelmeye başlar. Böylece kabri, kendisine öyle bir daraltılır ki kaburga kemikleri birbirine girer.*" (Ebû Dâvûd, Sünnet, 23, 24)

Hissemize Düşenler

- Bizi yoktan var eden, anne karnında belli bir müddet yaşatan, dünya hayatında ömür veren, öldüren, kabir hayatına alan ve kıyametten sonra huzurunda toplayacak olan bir ve tek olan Allah Teâlâ'dır.

- Ölüm, bütün canlıların ortak kaderidir. Ölümden sonra insanoğlunu

kabir hayatı beklemektedir.

✒ Peygamber Efendimizin buyurduğu üzere kabir ya cennet bahçesi ya da cehennem çukurudur. Dolayısıyla mümin kabir azabından korunmak için var gücüyle gayret etmelidir.

✒ Dünyadayken yapıp ettiklerimiz ölümden sonra ya mükâfat ya da azap olarak karşımıza çıkacaktır. Öyleyse yapıp ettiklerimizden Rabbimizin razı olup olmadığını daima tefekkür ederek bir ömür geçirmeliyiz.

✒ Mümin, ölüm ve sonrasından korkmakla hayatını yaşanılmaz hâle getirmez. Bunun yerine mümin, ölüm ve sonrası için hazırlık yapar. Zaten ölümden sonrası için hazırlık yapanları kabirde cennet bahçesi beklemektedir.

✒ Rabbimize, O'nun bize Kur'an'da, Peygamberimizin hadislerinde öğrettiği şekilde niyazda bulunmalı ve dua etmeliyiz.

210. GÜN:
KABİR ZİYARETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَيْنَ مَا تَكُونُوا يُدْرِكْكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَاِنْ تُصِبْهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هٰذِه مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَاِنْ تُصِبْهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هٰذِه مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ فَمَا لِهٰؤُلَآءِ الْقَوْمِ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثاً

"Nerede olursanız olun ölüm sizi yakalar; sarp ve sağlam kalelerde olsanız bile! Kendilerine bir iyilik dokunsa 'Bu Allah'tan' derler, başlarına bir kötülük gelince de 'Bu senden' derler. 'Hepsi Allah'tandır' de. Ne oldu bu adamlara ki bir türlü sözü anlayamıyorlar!" (Nisâ, 4/78)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ فَزُورُوهَا فَإِنَّ فِى زِيَارَتِهَا تَذْكِرَةً.

İbn Büreyde'nin, babasından naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ben size kabirleri ziyareti yasaklamıştım, artık onları ziyaret edin. Çünkü kabirleri ziyarette ölümü hatırlama ve ibret vardır." (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 75, 77)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), ölümü ve ahireti hatırlatması dolayısıyla kabirlere

ziyarette bulunur, ashâbına da bunu tavsiye ederdi. Engin merhametiyle her konuda ashâbına yol gösteren Rahmet Elçisi, kabristanda nasıl davranmaları gerektiği hususunda da onları uyarır, kendisi de kabirdekilere selam verir ve dua ederdi. Âdeti olduğu üzere, bir gün sahâbîlerle birlikte bir kabristana uğradı ve *"Esselâmü aleyküm ey müminler diyarı!"* diyerek selam verdi. Sonrasında ise, *"İnşallah biz de size katılacağız, ancak kardeşlerimizi (dünyada) görmüş olmayı çok arzu ederdim."* diye ekledi. Bunu duyan sahâbîler merakla, "Yâ Resûlallah! Biz senin kardeşlerin değil miyiz?" dediler. Allah Resûlü, *"Siz benim ashâbımsınız, kardeşlerim ise henüz dünyaya gelmeyenlerdir."* buyurdu. Bunun üzerine ashâb-ı kirâm, "Ümmetinden henüz dünyaya gelmeyenleri nasıl tanıyacaksın yâ Resûlallah?" diye sordular. Resûlullah (s.a.s.) şöyle dedi: *"Bir adamın siyah atlar arasında, alınları ve ayakları beyaz (sekili) atları olsa, onları tanımaz mı?"* Ashâbın, "Elbette tanır." cevabını duyan Resûl-i Ekrem, ümmetinden hiç görmediği insanları kıyamet gününde nasıl tanıyacağını, müjde niteliğindeki şu cevabıyla bildirdi: *"İşte benden sonra gelecek olan kardeşlerim, aldıkları abdestten dolayı kıyamet günü abdest azaları parlayarak gelecekler. Ben de onları Kevser havuzu başında karşılayacağım."* (Müslim, Tahâret, 39; Nesâî, Tahâret, 110)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ, dünyada bize bir ömür takdir etmiştir. Nihayetinde her canlı bu ömrü tamamlar ve ölümle karşı karşıya gelir.

- Ölümün sonunda insanoğlunu karşılayacak olan kabir hayatıdır. Kabir hayatı ise ömrümüzün aynası gibidir.

- Peygamber Efendimiz, ölümü hatırlamamız, ölüm ve sonrası için hazırlıklı olmamız için kabirleri ziyaret etmemizi tavsiye etmiştir.

- Allah Resûlü (s.a.s.), kabirleri ziyaret ederken orada bulunanlara selam vermiş, bağışlanmaları için Rabbine dua etmiştir.

- Mümin, kabir ziyaretinde bulunurken Rabbinin razı olmayacağı davranışları yapmak yerine, kabirde bulunanlar için Rabbinden bağışlanma diler. Kendisinin de bir gün orada olacağı bilincini canlı tutarak hayatını anlamlı ve yaşanılır kılar.

- Hz. Muhammed'i (s.a.s.) görmeden iman eden ümmet-i Muhammed, Allah'ın rızası ve Resûlü'nün sünnetine uygun yaşadığında kıyamette Peygamberine kavuşacaktır.

211. GÜN:
KADER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَآ اِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ اِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ في ظُلُمَاتِ الْاَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ اِلَّا في كِتَابٍ مُبينٍ

"Gaybın anahtarları Allah'ın yanındadır; onları O'ndan başkası bilmez. O, karada ve denizde ne varsa bilir; O'nun bilgisi dışında bir yaprak bile düşmez. O, yerin karanlıklarındaki tek bir taneyi bile bilir. Yaş ve kuru ne varsa hepsi apaçık bir kitaptadır." (En'âm, 6/59)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى خُزَامَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ أَرَأَيْتَ رُقًى نَسْتَرْقِيهَا وَدَوَاءً نَتَدَاوَى بِهِ وَتُقَاةً نَتَّقِيهَا هَلْ تَرُدُّ مِنْ قَدَرِ اللهِ شَيْئًا قَالَ هِىَ مِنْ قَدَرِ اللهِ.

Ebû Huzâme'nin babası anlatıyor: Allah Resûlü'ne (s.a.s.) şöyle sordum: "Ey Allah'ın Resûlü! Şifa niyetiyle yaptığımız okumalar, tedavi olduğumuz ilaçlar ve her türlü korunma tedbiri, Allah'ın kaderinden bir şeyi önler mi?" Resûlullah cevap olarak buyurdu ki, *"Onlar da Allah'ın kaderindendir."* (Tirmizî, Tıb, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin on yedinci senesinde Ebû Ubeyde b. el-Cerrâh (r.a.) komutasındaki

İslâm ordusu, Şam'a gelen Hz. Ömer ile Suriye-Hicaz sınırındaki Serğ Köyü'nde buluşur. Ebû Ubeyde, Şam civarında veba salgını olduğunu bildirir. Hz. Ömer de durumu görüşmek üzere muhacir ve ensarı toplar ve istişarelerde bulunur. Ne var ki istişarelerden bir sonuç alınamaz. Kimisi, "Sen bir görev için çıktın, bundan geri dönmeni uygun görmüyoruz." derken kimisi de, "İnsanları tehlikeye atmanı doğru bulmuyoruz." der. Hz. Ömer, istişarelerine devam eder ve son olarak Mekke fethine katılmış muhacirlerle, Kureyş'in ileri gelenlerini toplar. Bu son istişareden ittifakla geri dönme ve insanları veba tehlikesine atmama görüşü çıkar. Bunun üzerine Hz. Ömer, Medine'ye geri dönülmesi emrini verir. Fakat ordu komutanı Ebû Ubeyde, bu durumu kader inancıyla bağdaştırmamış olacak ki halifeye, "Allah'ın kaderinden mi kaçıyorsun?" diye sorar. Hz. Ömer, "Keşke bunu sen söylemiş olmasaydın Ey Ebû Ubeyde. Evet, Allah'ın bir kaderinden diğer bir kaderine kaçıyoruz." diye cevap verir ve şöyle devam eder: "Develerini otlatmak için, biri verimli diğeri kıraç iki yamaçlı bir vadiye götürsen ve onları ister otu bol yerde ister çorak yerde otlatsan, sonuçta her iki yerde de Allah'ın kaderiyle otlatmış olmaz mısın?" diye sorar. Bu sırada, daha önce bir işi için aralarından ayrılmış olan Abdurrahman b. Avf çıkagelir ve "Bu konuyla ilgili bende bir bilgi var." diyerek Hz. Peygamber'in şöyle buyurduğunu nakleder: *"Şayet bir yerde veba hastalığı olduğunu işitirseniz oraya gitmeyin. Bir yerde veba hastalığı çıkarsa ve siz orada bulunursanız vebadan kaçarak oradan çıkmayın."* Kararının isabetli olduğu Resûlullah'ın hadisiyle de teyit edilince, Hz. Ömer, Allah'a hamdeder, orduya geri çekilme emri verip Medine'ye döner. (Müslim, Selâm, 98; Muvatta', Câmi, 7; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, X, 184)

Hissemize Düşenler

- Her şeyi yoktan var eden Allah Teâlâ, kâinattaki her şeyden haberdardır. Vuku bulan her ne varsa ancak O'nun dilemesi ile gerçekleşir.

- Kâinatta yaşanan bütün olaylar ilahî düzen (kader) ve sünnetullah (Allah'ın değişmez kanunları) çerçevesinde olup biter.

- Kadere iman, İslâm dini ile emredilen altı iman esasından biridir.

- Kadere iman eden mümin, sorumluluklarını hakkıyla yerine getirdiği zaman Rabbinin rızasına nail olacağını bilir.

- Allah'ın irade ve takdiri dünyada da ahirette de insanın çabasına göre tecelli eder. Kadere iman, insanın kötülüklerinin ve tembelliklerinin asla sebebi olamaz.

- Mümin, Allah'ın kendisine verdiği akıl nimetini kullanarak iyiye ve güzele doğru hedefini belirler. Bununla birlikte Rabbinin takdiri olmadan da hiçbir şeyin gerçekleşmeyeceği bilinciyle yalnız O'na sığınır ve yalnız O'ndan yardım talep eder.

- Müslüman iman ve ibadet hayatında da aile, ticari, kültürel ve sosyal hayatında da Kur'an ve sünnet ışığında var gücüyle gayretini sarf ettikten sonra takdiri Allah'a bırakmalıdır.

212. GÜN:
KADIN VE TOPLUM

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ اَنّي لَآ اُضيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مِنْكُمْ مِنْ ذَكَرٍ اَوْ
اُنْثٰى ۚ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ ۚ فَالَّذينَ هَاجَرُوا وَاُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ
وَاُوذُوا في سَبيلي وَقَاتَلُوا وَقُتِلُوا لَاُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ
وَلَاُدْخِلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْري مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ ۚ ثَوَاباً مِنْ عِنْدِ اللّٰهِ وَاللّٰهُ
عِنْدَهُ حُسْنُ الثَّوَابِ

"Rableri onlara şu karşılığı verdi: 'Ben, erkek olsun, kadın olsun, sizden hiçbir çalışanın amelini zayi etmeyeceğim. Sizler birbirinizdensiniz. Hicret edenler, yurtlarından çıkarılanlar, yolumda eziyet görenler, savaşanlar ve öldürülenlerin de andolsun, günahlarını elbette örteceğim. Allah katından bir mükâfat olmak üzere, onları içinden ırmaklar akan cennetlere koyacağım. Mükâfatın en güzeli Allah katındadır.'" (Âl-i İmrân, 3/195)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ: غَزَوْتُ مَعَ رَسُولِ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) سَبْعَ غَزَوَاتٍ، أَخْلُفُهُمْ فِي رِحَالِهِمْ، فَأَصْنَعُ لَهُمُ
الطَّعَامَ، وَأُدَاوِي الْجَرْحَى، وَأَقُومُ عَلَى الْمَرْضَى.

Ümmü Atıyye el-Ensâriyye şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte yedi gazveye katıldım. (Askerlerin) geride bıraktıkları yüklerine bakıyor, onlara

yemek yapıyor, yaralıları tedavi ediyor, hastalarla ilgileniyordum." (Müslim, Cihâd ve siyer, 142)

Asr-ı Saadet'ten

Bir Ramazan Bayramı sabahında Resûlullah (s.a.s.), mescitte erkek saflarını geçerek hanımların arasına gelmişti. Yanında Bilâl-i Habeşî vardı. Peygamberimiz bayram namazına gelen kadınlara özel bir konuşma yaparak sadaka vermelerini emretti. Bilâl elbisesinin eteğini açıp verilen sadakaları toplamaya başladı. Hanımlar Resûlullah'ın teşvikine uyarak küpelerini ve yüzüklerini çıkarıp Bilâl-i Habeşî'nin elbisesine bırakıyorlardı. (Müslim, İdeyn, 1)

Zeyneb es-Sekafiyye, Resûlullah'ın, *"Ziynetlerinizden bile olsa infak edin."* dediğini duyunca bu emri nasıl yerine getirebileceğini düşünmeye başladı. Eşinin ve ailesinin geçimini kendisi sağlıyordu. Üstelik evinde yetim çocuklar vardı. Onlar için de çalışıyor, gelirini onlara sarf ediyordu. Ailenin maddi yükü neredeyse tamamen onun omuzlarındaydı. Acaba bu harcamaları ile infak etmiş sayılıyor muydu? Bu harcamalar sadaka yerine geçer ve yeterli olur muydu? Eşi Abdullah b. Mes'ûd'a bu meseleyi Hz. Peygamber'e sormasını söyledi. Abdullah ise Resûlullah'a bunu bizzat Zeyneb'in sormasından yanaydı. Zeyneb bu meselenin cevabını öğrenmek üzere Hz. Peygamber'in yanına gitti. Kapıda Ukbe b. Amr el-Ensârî'nin eşi Zeyneb ile karşılaştı. O da Allah Resûlü'ne aynı konuda danışmak için bekliyordu. Peygamberimizin kapısının önünde iki kadının konuştuklarını gören Bilâl, yanlarına geldi. Hanımlar, sormak istedikleri soruyu Bilâl'e ilettiler ve onu Hz. Peygamber'e arz etmesini talep ettiler. Bilâl, Peygamber Efendimizin yanına girdi ve soruyu ona yöneltti. Allah Resûlü şöyle buyurdu: *"Onlar hem sadaka hem de sıla-i rahim sebebiyle iki kat ecir kazanırlar."* Bu durum, asr-ı saadet hanımlarının hem ekonomik güce sahip olduklarını hem de sosyal sorumluluklarını öğrenip yerine getirmeye gayret ettiklerini gözler önüne sermektedir. (Buhârî, Zekât, 48; Müslim, Zekât, 45; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, III, 329)

Hissemize Düşenler

- Allah'a kul olma açısından kadın ve erkek arasında hiçbir farklılık yoktur.
- Cenâb-ı Hak, kadın veya erkek olsun kendisine kulluk yolunda sarf

edilecek hiçbir çabayı asla boşa çıkarmamıştır.

✒ Peygamber Efendimiz, kadınların da toplum içinde yer almalarına engel olmamış, onlara toplumun dertlerine deva olacak nice görevler vermiştir.

✒ Geçmişten günümüze kadınlar da tıpkı erkekler gibi Allah yolunda çeşitli sıkıntılara göğüs germişler, vatan savunmasındaki yerlerini almışlar, eşsiz kahramanlıklar göstermişler ve savaşlarda yaralıları tedavi etmenin gayretinde olmuşlardır.

✒ Allah Resûlü (s.a.s.), kadınların mescide gelmesine müsaade etmiş, onları dinlemiş, sorularını cevaplandırmış ve Allah yolunda sergiledikleri tavırlardan dolayı onlardan övgüyle bahsetmiştir.

✒ Kadınlar da erkekler gibi dinî ve dünyevî açıdan vücub ve eda ehliyetine sahiptirler.

213. GÜN:
KADININ SAYGINLIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَعَدَ اللّٰهُ الْمُؤْمِنينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْري مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ
خَالِدِينَ فيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً في جَنَّاتِ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللّٰهِ اَكْبَرُ
ذٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظيمُ

"Allah mümin erkeklere ve mümin kadınlara içinde ebedî olarak kalmak üzere altından ırmaklar akan cennetler ve adn cennetlerinde güzel meskenler vaad etmiştir. Allah'ın rızası ise hepsinden büyüktür, işte büyük bahtiyarlık da odur." (Tevbe, 9/72)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عَمْرٍو، أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
قَالَ: اَلدُّنْيَا مَتَاعٌ وَخَيْرُ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْمَرْأَةُ الصَّالِحَةُ.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Dünya (geçici) bir nimettir. Dünyanın en değerli nimeti ise iyi huylu (saliha) kadındır." (Müslim, Radâ, 64)

Asr-ı Saadet'ten

Veda Haccı için yola koyulmuşlardı. Kalabalığın arasında Peygamberimizin sevgili eşleri de vardı. Kadınları taşıyan develer, âdeta kendilerini yönlendiren Enceşe'nin güzel sesine adımlarını uyduruyorlardı. Habeş asıllı bir zenci olan Enceşe, kutlu yolculuğun coşkusu ile şiirler okuyor, nağmeleri develeri

coşturuyorken dinleyenleri de mest ediyordu. Ama bu kadar ritim ve heyecan develeri hızlandırmış ve sarsıntıları hanımları rahatsız eder hâle gelmişti. Peygamberimiz endişelendi ve her zamanki nezaketi ile Enceşe'ye seslenerek: *"Enceşe, aman sakin ol! Kristallere dikkat et!"* diye uyardı. (Buhârî, Edeb, 111)

Peygamberimizin sevgili eşleri başta olmak üzere develer üzerinde yolculuk yapan hanımlar için "kavârîr" yani cam veya kristal benzetmesini kullanması, kadınların ince ve hassas yapılarına bir işaret olduğu kadar, onların kıymet ve değerlerine de bir ima idi. Hatta o esnada Peygamberimizin bu sözünü işiten ashâb-ı kirâmdan birisi, "Allah'ın Resûlü öyle bir kelime söyledi ki şayet bunu biriniz söylemiş olsa diğerleri onu ayıplardı." demekten kendini alamamıştı. (Buhârî, Edeb, 90) Zira kadına sıradan bir eşya kadar bile değer vermeyen bir cahiliye anlayışından gelen bazı kimseler, Müslüman olduktan sonra bile hâlâ böyle zarif, saygın ve kıymetli bir bakışla yapılan değerlendirmeye şaşırıyorlardı.

Hissemize Düşenler

- Allah, kendi yolunda canıyla malıyla gayret gösteren mümin erkek ve kadınlara cennet nimetlerini hazırlamıştır.
- En büyük hoşnutluk kadın veya erkek olmakta değil, Allah'ın rızasını kazanmakta saklıdır.
- Sevgili Peygamberimiz, iyi huylu, geçim ehli, erdemli bir kadının dünyanın en hayırlı varlığı olduğunu ifade etmiştir.
- Kadınlar ve erkekler Allah katında değerlerini cinsiyetleri, ırkları ya da renkleri ile değil, ancak takvaları ile kazanırlar.
- Resûl-i Ekrem (s.a.s.), kadınlara karşı daima adalet, saygı, merhamet ve zarafetle davranmamızı tavsiye etmiştir.

214. GÜN:
KADINLARIN MİRAS HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللّٰهُ بِه بَعْضَكُمْ عَلٰى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصيبٌ مِمَّا اكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصيبٌ مِمَّا اكْتَسَبْنَ وَسْئَلُوا اللّٰهَ مِنْ فَضْلِه اِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَليماً

"Allah'ın sizi birbirinizden üstün kıldığı şeyleri iç çekerek arzu etmeyin. Erkeklerin de kazandıklarından nasipleri var, kadınların da kazandıklarından nasipleri var. Allah'ın lütfundan isteyin; şüphesiz Allah her şeyi bilmektedir." (Nisâ, 4/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمَا) قَالَ: كُنَّا نَتَّقِى الْكَلَامَ وَالِانْبِسَاطَ إِلَى نِسَائِنَا عَلَى عَهْدِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) هَيْبَةَ أَنْ يُنْزَلَ فِينَا شَيْءٌ، فَلَمَّا تُوُفِّيَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) تَكَلَّمْنَا وَانْبَسَطْنَا.

İbn Ömer (r.a.) şöyle demiştir: "Biz Peygamber (s.a.s.) zamanında hakkımızda vahiy indirilir korkusuyla hanımlarımıza karşı söz söylemekten ve istediğimiz gibi davranmaktan çekinirdik. Ancak Peygamber (s.a.s.) vefat edince istediğimizi söylemeye ve rahat davranmaya başladık." (Buhârî, Nikâh,

Asr-ı Saadet'ten

Medine'de İslâm toplumu tüm yönleriyle inşa edilirken, kadın hakları konusunda yapılan bir düzenleme de miras ile ilgili idi. Uhud Savaşı'ndan sonra bu savaşta şehit düşen Medineli sahâbî Sa'd b. Rebî'in hanımı, iki kızını yanına alarak Hz. Peygamber'in huzuruna çıktı: "Ey Allah'ın Elçisi, bunlar Sa'd b. Rebî'nin kızları. Babaları Uhud Savaşı'nda seninle beraber çarpışırken şehit edildi. Amcaları bütün mallarına el koyarak onlara mal namına hiçbir şey bırakmadı. Malları olmadıkça evlenmeleri de imkânsız!" diyerek uğradıkları haksızlığı anlattı. Bu haksızlığa uğrayan ilk kadınlar Sa'd'ın hanımı ve kızları değildi kuşkusuz. Öteden beri uygulanan gelenek, kadınların ve kız çocuklarının miras almamaları yönündeydi. Sa'd'ın hanımı, İslâm'ın bu haksız uygulamaya son vereceğinden emindi. Hz. Peygamber (s.a.s.) ona, Allah bu konuda bir hüküm verinceye kadar sabretmesini söyledi. Bir müddet sonra da miras ayetleri nâzil oldu. Hz. Peygamber, Sa'd'ın kardeşini çağırarak kızlara mirasın üçte ikisini, annelerine sekizde birini vermesini, geriye kalanı da kendisinin almasını söyledi. (Tirmizî, Ferâiz, 3; Ebû Dâvûd, Ferâiz, 4) Büyük halife Hz. Ömer, İslâm'ın gelişinden sonra kadınların kazandıkları hakları şu cümleyle ifade etmiştir: "Vallahi, cahiliye döneminde biz, kadınlara hiç değer vermezdik. Ta ki Allah, onlar hakkında indirdiği ayetleri indirip onlara verdiği payı verene kadar." (Buhârî, Tefsîr, (Tahrîm) 2; Müslim, Talâk, 31)

Hissemize Düşenler

- İslâm, cahiliye döneminde kadınların mirastan pay almalarını engelleyen uygulamaların tamamını ortadan kaldırmış, onların da mirastan hak sahibi olduklarını beyan etmiştir.

- Müminler, menfaatlerini ön planda tutarak miras paylaşımında haksızlığın tarafı asla olamazlar. Zira müminlerin az veya çok olsun miras paylarının hak sahiplerine verilmesi konusunda azami titizlik göstermeleri gerekir.

- Adaleti gözeterek her hak sahibine hakkını veren mümini, Rabbinin katında nice nimet beklemektedir.

- Mümine düşen, her hususta olduğu gibi kadınların haklarını koruma noktasında da Cenâb-ı Hakk'ın emirlerine ve Peygamber Efendimizin uygulamalarına gönülden bağlı kalmaktır.

- Miras paylaşımında kitap ve sünnetle çelişen örf ve adetlerden uzak durulmalı, kadına da erkeğe de zulmedilmemelidir.

215. GÜN: KADINLARIN HUKUKUNU GÖZETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاٰتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَاِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْساً فَكُلُوهُ هَنيئاً مَرِيئاً

"Kadınlara mehirlerini (bir görev olarak) gönül hoşluğuyla verin. Eğer kendi istekleriyle o mehrin bir kısmını size bağışlarlarsa, onu da afiyetle yiyin." (Nisâ, 4/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ عَمْرِو بْنِ الْأَحْوَصِ قَالَ: حَدَّثَنِى أَبِى أَنَّهُ شَهِدَ حَجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَذَكَّرَ وَوَعَظَ فَذَكَرَ فِى الْحَدِيثِ قِصَّةً فَقَالَ أَلاَ إِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا، وَلِنِسَائِكُمْ عَلَيْكُمْ حَقًّا، فَحَقُّكُمْ عَلَيْهِنَّ أَنْ لَا يُوطِئْنَ فُرُشَكُمْ مِنْ تَكْرَهُونَ، وَلَا يُأْذَنَّ فِي بُيُوتِكُمْ لِمَنْ تَكْرَهُونَ، أَلَا وَحَقُّهُنَّ عَلَيْكُمْ أَنْ تُحْسِنُوا إِلَيْهِنَّ فِي كِسْوَتِهِنَّ وَطَعَامِهِنَّ.

Süleyman b. Amr b. el-Ahvas'ın, babasından naklettiğine göre, babası Veda Haccı'nda Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte bulunmuştu. Resûlullah (s.a.s.) Allah'a hamdedip onu övdükten sonra insanlara vaaz ve nasihatte bulunarak şöyle

buyurdu:

"Dikkat edin! Sizin hanımlarınız üzerinde hakkınız olduğu gibi, hanımlarınızın da sizin üzerinizde hakkı vardır. Sizin onlar üzerindeki haklarınız, yatağınızı yabancılardan korumaları, müsaadeniz olmadıkça hoşlanmadığınız kimselerin evinize girmesine izin vermemeleridir. Onların sizin üzerinizdeki hakları ise giyimleri ve beslenmeleri konusunda gerekeni en güzel biçimde yapmanızdır." (Tirmizî, Radâ, 11)

Asr-ı Saadet'ten

İslâm ile birlikte, kadınlara yönelik cahiliyeden kalma çirkin tutum ve davranışlar, baskı ve eziyetler gün geçtikçe birer birer ortadan kaldırılıyordu. Günün birinde Medine'de bir adam, âdeta intikam alırcasına karısına öfkeyle şöyle dedi: "Vallahi, seni ne boşarım ne de seninle evli kalırım!" Kadın bunun nasıl olacağını sordu. Adam, "Seni boşarım, iddetinin bitmesine yakın tekrar dönerim. Sonra yine boşar ve aynı şeyi yaparım." diye cevap verdi. Böylelikle kadını belki yüz defa boşayabilir ama iddeti içinde dönerek başkasıyla evlenmesine de engel olurdu. Zor durumda kalan kadın, Hz. Âişe'nin yanına geldi ve durumunu anlattı. Kocasının bu keyfî uygulamasıyla ne evli ne de dul, sadece esir bir kadın olarak hayatını sürdürecekti. Hz. Âişe kadına hiçbir şey söyleyemedi, durumu Resûlullah'a arz etti. Rahmet Peygamberi (s.a.s.) de böyle bir durum karşısında susarak Allah'tan gelecek vahyi bekledi. O anda Allah Teâlâ boşanmada kadınların haklarını ve onurlarını koruyacak şu hükmü indirdi: *"(Dönüş yapılabilecek) boşama iki defadır. Sonrası ya iyilikle geçinmek ya da güzellikle bırakmaktır."* (Bakara 2/229; Tirmizî, Talâk, 16)

Hissemize Düşenler

- Boşanma Rabbimizin hoş karşılamadığı helallerden biridir. İslâm, eşlerin bir arada kalma imkânları kalmadığı zamanlarda boşanmayı başvurulacak son çare olarak belirlemiştir.

- Evlilik hayatını sonlandıran uygulamalarından biri de tek taraflı irade beyanı ile boşamaktır. İslâm bu boşama hakkını erkeğe vermiş, ancak bunu da belli başlı hukuki kaidelere bağlamış, erkeğin bu hakkını kötüye kullanmamasını emretmiştir. Elbette kadının da mahkemeye başvurarak boşanma hakkı vardır.

- İslâm'a göre boşanmanın ahlaki ve hukuki kuralları vardır. Mümin, her işinde olduğu gibi boşanmada da keyfî uygulamalar sergileyemez.

- Yüce dinimiz İslâm, kadınlara yönelik cahiliyeden kalma bütün yanlış uygulamaları, adaletsizlik ve zulümleri ortadan kaldırılmıştır.

- Aile içinde ve sosyal hayatta erkek ve kadın arasında daima adalete dayalı bir ilişki geliştirilmeli, her bireyin hakları ve sorumlulukları olduğu unutulmamalıdır.

216. GÜN: KADINLARIN HUKUKU VE BOŞANMA

Ayet-i Kerime ve Meali

قَدْ سَمِعَ اللّٰهُ قَوْلَ الَّتي تُجَادِلُكَ في زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي اِلَى اللّٰهِ
وَاللّٰهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا اِنَّ اللّٰهَ سَميعٌ بَصيرٌ

"Kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a yakınan kadının sözünü Allah işitmiştir. Allah sizin karşılıklı konuşmanızı işitiyordu. Çünkü Allah her şeyi işitmekte ve görmektedir." (Mücâdele, 58/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: خَيْرُكُمْ
خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ، وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizin en hayırlınız, ailesine en güzel davranandır. Ben de sizin aranızda aileme karşı en hayırlı davrananım." (İbn Mâce, Nikâh, 50)

Asr-ı Saadet'ten

Medine'nin sokaklarında orta yaşlı, fakir bir kadın, sırtında komşusundan ödünç aldığı elbisesiyle, Hz. Peygamber'in evine doğru hızla ilerlemeye çalışıyordu. Gönlü daralmış, ne yapacağını bilemez bir hâldeydi. Gözyaşlarına hâkim olamıyordu. Bir sığınak, bir çare bulma ümidi olmasa tek adım atacak hâli kalmamıştı. Havle bnt. Mâlik b. Sa'lebe idi bu kadın. Telaşla Allah'ın

Elçisi'nin yanına geldi. Boğazına sanki bir şeyler düğümlenmişti. Sesini duyurmakta zorlanıyordu. Allah Resûlü'nün karşısına oturdu. "Ey Allah'ın Elçisi! Kocam bana sırtını çevirdi!" diye söze başladı.

"Sırtını çevirme" yani "zıhâr", bir cahiliye geleneği idi ve kadını boşamak anlamına geliyordu. Erkek, karısını annesine benzeterek kendisine haram kılıyor, böylece boşanma gerçekleşmiş oluyordu. Aslında Havle, uzun yıllar süren ve evlatlarını yetiştirdiği yuvasını kurtarmaya çalışıyordu. Oysa geleneğe göre bu tarz bir boşanmanın geri dönüşü yoktu. Çaresiz kadın, sözlerine şöyle devam etti: "Ey Allah'ın Elçisi! Ben kocama gençliğimi verdim. Onun için çocuklar doğurdum. Yaşlanıp da doğuramaz olunca, bana anasıymış gözüyle bakıp sırtını çevirdi!"

Havle'nin çırpınışları Resûlullah'ı da derinden etkilemişti. Ne var ki yuvasını ayakta tutmaya çalışan bu gözü yaşlı kadının hâli ile ilgili Allah'ın kendisine bildirdiği bir hüküm yoktu. Yerleşik örf ne ise vereceği karar da o olacaktı. Buna göre artık Havle boşanmış sayılacaktı. Ama Havle bu durumu kabullenemiyor, Allah'ın kendisini bu hâlde bırakmayacağına inanıyordu. Mutlaka bu meselenin bir çözümü olmalıydı. Şöyle mırıldandı: "Allah'ım, şikâyetimi sana arz ediyorum!" İşte o an Allah Teâlâ, uğradığı haksızlığı giderme ve yuvasını kurtarma mücadelesi veren bu kadının ilticasına cevap vermiş ve "mücadele eden kadın" anlamına gelen Mücâdile sûresini vahyetmişti. (Ebû Dâvûd, Talâk, 16-17; Nesâî, Talâk, 33; İbn Mâce, Talâk, 25) Bu sûre *"Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikâyette bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, sizin sürdürdüğünüz konuşmayı (zaten) işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir."* (Mücâdele, 58/1) diye başlıyordu. İlâhî rahmet, kadınların gururunu kıran, onları derinden yaralayıp mağdur eden çirkin bir geleneği reddediyordu: *"İçinizden kadınlarına zıhâr yapanlar bilsinler ki o kadınlar onların anaları değildir. Onların anaları ancak, kendilerini doğuran kadınlardır."* (Mücâdele, 58/2)

Böyle bir cahiliye geleneğinin kaldırılmasında Havle'nin mücadelesi etkili olmuştu. Ancak bu noktada daha da önemlisi, Havle'ye mücadele edebilme gücü veren, İslâm'ın kadına verdiği değerin farkında olmasıydı. Kadınlarla ilgili cahiliyeden kalma pek çok çirkin anlayış ve uygulama İslâm'la değiştirilmişti. Bu nedenle Havle, Allah'a güvenmiş, neticede kadını ezen bir

uygulamanın son bulmasına vesile olmuştu.

Hissemize Düşenler

✒ Gelenek, görenek, örf ve adetler bahane edilerek kadınlara yaşatılan hak ihlalleri ve zulümler, İslâm dini ile ortadan kaldırılmıştır.

✒ Sevgili Peygamberimizin öğrettiğine göre, hayırlı mümin olmanın yolu, aile fertlerine karşı iyi davranmaktan geçer. Sosyal hayatta bir yabancıya bile nezaket ve sabır göstermek için gayret eden herkes, yanı başındaki aile bireylerinin bunun çok daha fazlasını hak ettiğini unutmamalıdır.

✒ Evliler anlaşmazlık durumunda acele ederek evlilik hayatlarını sonlandırma yoluna gitmemeli, sabır ve metanetle sıkıntılara çözüm üretmelidir. Zira Rabbimiz, nice zorlukla beraber kolaylıklar yaratandır.

✒ Cahiliye döneminde kişinin eşini annesine benzeterek bir daha bir araya gelemeyecek tarzda evlilik hayatını sonlandırması anlamına gelen zıhar, İslâm dininde bir boşanma şekli olarak görülmemiş, boşanmak isteyen kişilerin normal boşanma usulünü takip etmeleri istenmiştir.

✒ Bir kadının yakarışı mukabilinde Allah'ın bir sure indirmesi, İslâm'ın kadın haklarına verdiği değeri göstermesi açısından manidardır.

217. GÜN:
KADINLARIN ÖZEL HÂLLERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَيَسْئَلُونَكَ عَنِ الْمَحيضِ قُلْ هُوَ اَذًى ۙ فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحيضِ ۙ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتّٰى يَطْهُرْنَ ۚ فَاِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ اَمَرَكُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ التَّوَّابينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرينَ

"Sana kadınların aybaşı hâllerini soruyorlar. De ki: 'O bir rahatsızlıktır. Bu sebeple âdet günlerinde kadınlardan ayrı durun, temizlenmedikçe onlarla cinsel ilişkide bulunmayın. İyice temizlendiklerinde onlara Allah'ın emrettiği şekilde yaklaşın. Allah çok tövbe edenleri sever ve içi dışı temiz olanları sever.'" (Bakara, 2/222)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ لِى رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): نَاوِلِينِى الْخُمْرَةَ مِنَ الْمَسْجِدِ. قَالَتْ: فَقُلْتُ إِنِّى حَائِضٌ. فَقَالَ: إِنَّ حَيْضَتَكِ لَيْسَتْ فِى يَدِكِ.

Hz. Âişe anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) bana, *'Mescitten seccadeyi bana uzatıver.'* dedi. 'Ben âdetliyim.' dedim. Bunun üzerine Resûlullah, *'Âdetli olma hâli senin elinde değil ki!'* buyurdu." (Müslim, Hayız, 11)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz Medine'den hac yolculuğuna çıkmıştı. Yolcular Mekke'ye henüz ulaşmamışlardı ki aralarında bulunan Hz. Âişe ağlamaya başladı;

ağlamasının nedeni âdet görmeye başlamasıydı. İhrama girerek niyetlendiği umresi yarım kalacağı gibi, haccı da yapamayacaktı. Şevki kırılmış, üzülmüştü. Yanına gelen Allah Resûlü'nü gözyaşlarıyla karşılamıştı. Peygamberimiz, neşeli bırakıp kederli bulduğu eşinin hâlini görünce hayretle sordu: "*Hayırdır? Niçin ağlıyorsun? Yoksa âdet mi oldun?*" Hz. Âişe, "Evet!" dedi ve ekledi: "Hâlbuki Allah şahit, haccı ne çok istemiştim! Ama bu yıl hacı olamayacağım." Peygamberimiz ona teselli olacak şu karşılığı verdi: "*Bu başına gelen, Âdem kızlarına Allah'ın takdir ettiği bir yazgıdır. Kâbe'yi tavaf etmek dışında hacıların eda edecekleri vazifeleri sen de yerine getirebilirsin.*" (Buhârî, Hayız, 1)

İlerleyen günlerde Peygamberimiz Hz. Âişe'nin hevesle başladığı bu görevi layıkıyla yerine getirmesine yardımcı olmuş, bayram günü âdeti sona erip temizlenince farz olan tavafını yapmasını istemişti. Hatta "İnsanlar ne güzel hem umre hem hac yaparak evlerine dönüyorlar. Oysa ben sadece haccedebildim." diyerek sızlanan eşinin, kardeşi Abdurrahman ile birlikte Ten'im'e gidip ihrama girmek suretiyle yarım kalan umresini tamamlamasını da sağlamıştı. (Buhârî, Umre, 7)

Hissemize Düşenler

- Kadınların ve erkeklerin birbirlerinden farklı yapıda yaratılmaları, Allah katında birinin diğerinden üstün olması anlamı taşımaz. Zira Allah katında en değerli olan, –ister kadın isterse erkek olsun– O'nun emir ve yasaklarına en çok riayet edendir.

- Yeme, içme, uyuma ne kadar doğalsa bir kadının âdet görmesi de o kadar doğaldır.

- Geçmişten günümüze bazı toplumlarda kadının âdet görmesi utanç verici ve necis bir durum olarak düşünülse de İslâm dini, böyle bir durumdan dolayı kadının aşağılanmasını asla hoş karşılamamıştır.

- Rabbimiz, kadınların âdetli olduğu günler sona erinceye kadar kendileriyle cinsel münasebeti yasaklamıştır.

- İslâm, kadınların özel günlerinde ibadet hayatını düzenleyen birtakım sınırlamalar getirmiştir. Bunlar; adet günleri bitinceye kadar namazlarını kılmamaları, oruç tutmamaları, Kur'an-ı Kerim'e el sürmemeleri ve Kâbe'yi tavaf etmemeleridir.

- Kadınlar, özel günleri bitinceye kadar İslâm'ın yasak kıldığı hususlar dışında günlük yaşantılarıyla ilgili her türlü işi yerine getirebilirler. Zira İslâm, bu dönemde de kadınların hayatlarını sekteye uğratmalarına rıza göstermez.

218. GÜN:
KÂİNATTAKİ NİZAM

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَمْ تَرَ اَنَّ اللّٰهَ يُولِجُ الَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلٌّ يَجْرِي اِلٰٓى اَجَلٍ مُسَمًّى وَاَنَّ اللّٰهَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

"Allah'ın geceyi gündüze kattığını, gündüzü de geceye kattığını; her biri belirli bir süreye kadar hareketini sürdürmek üzere güneşi ve ayı (buyruğuna) boyun eğdirdiğini ve Allah'ın yapıp ettiklerinizden kesin olarak haberdar olduğunu bilmez misin?" (Lokmân, 31/29)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنِى بِلَالُ بْنُ يَحْيَى بْنِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ طَلْحَةَ بْنِ عُبَيْدِ اللهِ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) كَانَ إِذَا رَأَى الْهِلَالَ قَالَ: اَللّٰهُمَّ أَهْلِلْهُ عَلَيْنَا بِالْيُمْنِ وَالْإِيمَانِ وَالسَّلَامَةِ وَالْإِسْلَامِ رَبِّى وَرَبُّكَ اللهُ.

Bilâl b. Yahyâ b. Talha b. Ubeydullah'ın, babası aracılığıyla dedesi Talha b. Ubeydullah'tan naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) hilâli gördüğünde şöyle derdi:

"Allah'ım! Hilâli üzerimize bereket, iman, esenlik ve İslâm ile doğur. (Ey

hilâl!) Benim Rabbim de senin Rabbin de Allah'tır." (Tirmizî, Deavât, 50)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nün on sekiz aylık oğlu İbrahim vefat ettiği gün güneş tutulmuştu. Cahiliye zihniyetiyle düşünmekten henüz kurtulamamış bazı kişiler, güneş ve ay tutulmasını İbrahim'in ölümüne gökyüzünün yas tutması şeklinde açıklamak istediler. Peygamberimizin küçük oğlunun vefatı ile güneş tutulmasının art arda gelmesi onlarda güneşin İbrahim'in ölümünden dolayı tutulduğu kanaatini uyandırmıştı. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) onları uyardı ve şöyle buyurdu: "*Güneş ve ay, Allah'ın ayetlerinden iki ayettir. Hiç kimsenin ölümünden ya da doğumundan dolayı tutulmazlar. Bunları (güneş veya ayın tutulduğunu) gördüğünüz zaman Allah'ı zikredin, tekbir getirin, namaz kılın ve sadaka verin.*" (Buhârî, Küsûf, 2) Resûl-i Ekrem'in bu hadisi, gök cisimleri ile önemli bazı olaylar arasında bağ kurmanın yanlışlığına dikkat çekmekte ve güneş ya da ay tutulması durumunda Müslümanların ne yapacakları yolunda tavsiyede bulunmaktadır.

Hissemize Düşenler

- Allah, içinde var edildiğimiz evrenin ve bütün âlemlerin mutlak hâkimi ve tek yöneticisidir.
- Gecenin ve gündüzün peş peşe gelişi, mevsimlerin oluşumu böylelikle dünya hayatında canlı hayatının devam etmesi Yüce Rabbimizin dilemesi iledir.
- Uçsuz bucaksız bir âlem yaratan ve yöneten Cenâb-ı Hak, elbette bizlerin yapıp ettiklerinden haberdardır.
- Güneş ve aya doğaüstü güçler yüklemek, yüce dinimiz İslâm tarafından reddedilmiştir. Zira güneş, ay ve diğer tüm gezegenler Allah'ın kendilerine verdiği görevi yerine getirirler.
- Güneş tutulduğu esnada Küsûf, ay tutulduğunda ise Hüsûf namazı kılmak Peygamberimizin bizlere tavsiyesidir.
- Doğa olaylarını musibetlerle ilişkilendirmek İslâm inancı açısından doğru değildir.

219. GÜN:
KALB-İ SELİM

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ۝ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ ۝ اِلَّا مَنْ اَتَى اللهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

"İnsanların diriltileceği gün ve Allah'a tertemiz bir kalple gelenler dışında hiçbir malın da çocukların da fayda vermeyeceği gün beni mahcup etme!" (Şuarâ, 26/87-89)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ يَقُولُ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: أَلَا وَإِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْغَةً إِذَا صَلَحَتْ صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ، أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ.

Nu'mân b. Beşîr'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Dikkat edin! Vücutta öyle bir et parçası vardır ki o iyi olursa bütün vücut iyi olur; o bozulursa bütün vücut bozulur. Dikkat edin! O, kalptir." (Buhârî, Îmân, 39)

Asr-ı Saadet'ten

Tâbiûnun büyük âlimlerinden olan Şehr b. Havşeb anlatıyor: Allah Resûlü'nün (s.a.s.) ölümünden sonra onun dualarını merak ettim ve müminlerin annesi Ümmü Seleme'ye giderek, "Ey müminlerin annesi! Allah Resûlü (s.a.s.) senin yanındayken en çok hangi duayı ederdi?" dedim. Ümmü

Seleme şunları anlattı: "Onun çoğunlukla ettiği dua şuydu: *'Ey kalpleri çeviren (Allah'ım)! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.'* Ben kendisine, 'Ey Allah'ın Resûlü! 'Ey kalpleri çeviren (Allah'ım)! Benim kalbimi dinin üzere sabit kıl.' diye neden çok dua ediyorsun?' dedim. Allah Resûlü şöyle buyurdu: *'Ey Ümmü Seleme! Hiçbir insan yoktur ki, kalbi Allah'ın kudret elinde olmasın. O, dilediği kulunun kalbini istikamet üzere kılar, dilediğini ise hidayetten ayırır.'*" (Tirmizî, Deavât, 89)

Hissemize Düşenler

- Vücudumuzun sağlığı için en önemli organların başında gelen kalbimiz, manevi hayatımızın varlığı ve dirliği için de önemlidir.
- İnsana hem bu dünyada hem de ahirette faydası olacak yegâne şey, kötülüklerden arındırılmış ve iyiliklerle donatılmış bir kalptir.
- Kim ki kalbini kibir, öfke, haset, kin ve nefret gibi kötü huylarla kirletmeyip iman, ibadet, güzel ahlak, merhamet ve şefkatle pak hâle getirirse, Allah böyle bir kişiyi önce razı olduğu kullarının arasına sonra da cennetine koyacağını haber vermektedir.
- Peygamber Efendimiz, yaptığı niyazlarla bizlere nasıl dua etmemiz gerektiğini de öğretmiştir.
- Hidayet elbette Allah'a aittir. Kula düşen, Rabbinin rızasına nail olmak için gayret göstermektir.

220. GÜN:
KAMU HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا كَانَ لِنَبِيٍّ اَنْ يَغُلَّ وَمَنْ يَغْلُلْ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيٰمَةِ ۚ ثُمَّ تُوَفّٰى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

"Bir peygambere, emanete hıyanet etmek yaraşmaz. Kim emanete (devlet malına) hıyanet ederse, kıyamet günü, hainlik ettiği şeyin günahı boynuna asılı olarak gelir. Sonra herkese, asla haksızlığa uğratılmaksızın kazandığı tastamam verilir." (Âl-i İmrân, 3/161)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنِ اسْتَعْمَلْنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا فَمَا أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ غُلُولٌ.

Abdullah b. Büreyde'nin babasından naklettiğine göre, Nebî (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kimi bir işte görevlendirip yaptığı işin karşılığı olarak ona bir ücret verdiysek, onun bu ücret dışında alacağı her şey kamuya hainliktir." (Ebû Dâvûd, İmâre, 9-10)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin yedinci yılıydı. Müslümanlara karşı sürekli tehdit unsuru olan Hayber'in fethedilmesi gerekiyordu. Fakat Hayber'in yüksek kaleleri, muhtelif savaş aletleri ve yeterli erzakları vardı. Fethedilmesi gerçekten zordu. Medine'de

hazırlıklar tamamlandı ve İslâm ordusu Hayber'i kuşattı. Hayber, zorlu çarpışmalara şahit oldu. Nihayetinde zafer Müslümanlarındı. Müslümanlar ganimet olarak altın ve gümüş alamasalar da çeşitli mallar, yiyecek-giyecekler, hayvanlar ve hurma bahçeleri gibi verimli araziler elde ettiler. Ancak ashâbı kazanılan bu fethin ardından başka bir imtihan bekliyordu. Acaba düşman karşısında sebat gösteren nefisler, dünya malına karşı da metanetli olabilecek ve henüz pay edilmediği için ordudaki herkesin hakkı olan bu mallara karşı sabredebilecek miydi? Sevgili Peygamberimiz, mala çok düşkün olan insanoğlunun bu zafiyetinin farkında olarak bir sahâbîsine şu şekilde duyuru yapmasını emretti: *"Aldığınız şey bir iğne, bir iplik bile olsa onu geri getirin. Ganimete ihanet hem ayıptır, hem utanç vesilesidir, hem de kıyamet gününde kendini ateşe atmaktır."* Daha sonra, Allah Resûlü (s.a.s.), ashâbıyla birlikte, Vâdi'l-kurâ mevkiine yöneldi ve oraya vardığında az önceki sözlerinin ne kadar isabetli olduğunu gösteren bir olay gerçekleşti. Allah Resûlü'ne hediye edilen Kerkere isimli siyahî kölesi, Hz. Peygamber'in (s.a.s.) devesinden eşyalarını indirdiği sırada, atılan serseri bir okla vurulmuştu. O esnada etrafta bulunan insanlar da onun şehit olduğunu düşünerek, "Cennet ona mübarek olsun!" dediler. Bu sözleri işiten Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Hayır, nefsim elinde bulunan Allah'a yemin ederim ki, Hayber gününde ganimetler arasından paylaşımda kendisine düşmediği hâlde aldığı bir elbise, şimdi üzerinde ateş olarak onu yakmaktadır."* (Buhârî, Eymân ve nüzûr, 33; Müslim, Îmân, 183; Vâkıdî, Meğâzî, II, 681)

Hissemize Düşenler

- Her konuda olduğu gibi yönetici olarak da en mükemmel örnek, Peygamber Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa'dır (s.a.s.).
- Kamu hakkı, toplumun bütün bireylerini ilgilendiren, sorumluluğu ağır bir emanettir.
- Devlet kademelerinin neresinde görev alırsak alalım, bu görevi toplumun bir emaneti olarak bilmeli, hak etmediğimiz hiçbir şeye asla tevessül etmemeliyiz.
- Kamu hizmetini yürütürken tüyü bitmedik yetimin hakkı olduğu bilinciyle hareket edelim.
- Kamu hakkına riayet etmemek, kişiyi hem dünyada hem de ahirette

hüsrana sürükler.

221. GÜN:
KAN DAVASI

Ayet-i Kerime ve Meali

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْراً يَرَهُ ۞ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَراً يَرَهُ

"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu görür. Kim de zerre miktarı şer işlemişse onu görür." (Zilzâl, 99/7-8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَوَّلُ مَا يُقْضَى بَيْنَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، فِى الدِّمَاءِ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü insanlar arasında hüküm verilirken ilk görülecek dava, kan davasıdır." (Müslim, Kasâme, 28; Buhârî, Rikâk, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Zilkâde ayının yirmi beşinci günü, Resûlullah (s.a.s.) ve Müslümanlar hac ibadetini ifa etmek üzere Medine'den yola çıkmışlardı. Kafileye yoldan katılanlarla birlikte binlerce kişi, tekbir ve telbiyelerle bir pazar günü Mekke'ye girdiklerinde Zilhicce'nin dördü olmuştu. Perşembe gününe kadar Mekke'de kalan Resûl-i Ekrem, önce Mina'ya, daha sonra da Arafat'a gitti. Devesine binerek Urene Vadisi'nin ortasına geldi. Vadide toplanan büyük bir kalabalık heyecanla onu bekliyordu. Allah Resûlü (s.a.s.), Veda Hutbesi olarak bilinen konuşmasında onlara şöyle seslendi: *"Kanlarınız ve mallarınız, size şu*

(Arafat) gününüzün, şu (Zilhicce) ayınızın, şu (Harem) beldenizdeki saygınlığı gibi saygındır. Bilesiniz ki, Cahiliye dönemine ait bütün işler ayaklarımın altındadır. Cahiliye döneminin bütün kan davaları da kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası İbn Rebîa'nın kan davasıdır." (Müslim, Hac, 147, 202; Vâkıdî, Meğâzî, III, 1089-1091)

Hissemize Düşenler

✒ Herkes, yapıp ettiklerinin karşılığını ahirette mutlaka görecektir. Zerre miktarı iyilik yapan onun mükâfatını görecek, zerre miktarı kötülük yapan da bunun cezasıyla yüzleşecektir.

✒ Dini, dili, rengi, ırkı, yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun her bir insanın canı, kanı ve malı saygındır, dokunulmazdır. Haksız yere hiç kimsenin canına kastedilemez.

✒ Hangi gerekçeyle olursa olsun, Allah'ın dokunulmaz kıldığı bir cana kastetmek büyük bir günah ve ağır bir vebaldir.

✒ Katilin cezası adalet terazisinde tartılarak verilir. Şayet kişiler, cezaları kendi elleriyle vermeye kalkışırsa bitip tükenmek bilmeyen kan davaları ortaya çıkar.

✒ İslâm dini, cezaların uygulanmasında şahsiliği ve keyfiliği asla kabul etmez. Cezayı uygulayan ancak hukuk ve devlet iradesidir. Kan davası gütmek bu yüzden haramdır.

✒ Hz. Peygamber'in (s.a.s.) yaptığı gibi Müslümanların da toplumdaki kötülükleri ve kan davalarını ortadan kaldırmak için birbirlerine yardımcı olmaları gerekir.

222. GÜN: KARABORSACILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَيَا قَوْمِ اَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ اَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْاَرْضِ مُفْسِدِينَ

"Ey kavmim! Ölçüyü, tartıyı adaletle tam yapın; insanların mallarının değerini düşürmeyin, yeryüzünde bozgunculuk yaparak başkalarına zarar vermeyin." (Hûd, 11/85)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلْجَالِبُ مَرْزُوقٌ وَالْمُحْتَكِرُ مَلْعُونٌ.

Ömer b. el-Hattâb'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"İnsanlara satmak üzere mal getiren rızıklandırılır, malını stoklayıp karaborsaya düşüren ise lânetlenir."* (İbn Mâce, Ticâret, 6)

Asr-ı Saadet'ten

Halife Hz. Ömer (r.a.) bir gün mescide gitmek üzere dışarı çıkmıştı. Yürürken yol kenarına yayılmış duran bol miktarda yiyecek maddesi gördü. "Bunlar nedir?" diye çevresindeki insanlara sordu. Onlar da satılmak üzere şehir dışından getirildiğini söylediler. Bunun üzerine Hz. Ömer, "Allah bu yiyeceklere ve bunları getirenlere bereket ihsan etsin." diye dua etti. Orada bulunanlar, "Ey müminlerin emîri, sen bunlara dua ediyorsun ama sahipleri bu malları karaborsaya düşürdüler." diyerek Hz. Ömer'e şikâyette bulundular. Hz. Ömer, "Bunları karaborsaya düşürenler kim?" diye sordu. "Osman'ın azatlı

kölesi Ferruh ile senin azatlı kölen falanca kişi." cevabını verdiler. Bunun üzerine Halife Ömer (r.a.) haber gönderip ikisini de çağırttı ve onlara Müslümanların yiyeceklerini stok etmelerinin sebebini sordu. "Ey müminlerin emîri, kendi mallarımızı alıp satıyoruz." cevabını alınca Hz. Ömer onlara Peygamberimizin şu hadisini hatırlattı: *"Müslümanların yiyeceğini stoklayıp karaborsaya düşürenleri Allah ya iflasla ya da cüzzamla cezalandırır."* (İbn Hanbel, I, 21)

Hissemize Düşenler

- Müslümanlar, hayatın tüm alanlarında birbirlerine haksızlık yapmaktan kaçınırlar.
- Karaborsacılık, insanların ihtiyacı olan malları stoklamak, piyasaya sunulmasını geciktirmek ve pahalanmasını beklemektir.
- İslâm dini, karaborsacılık gibi insanları aldatan ve onların zor zamanlarından menfaat elde etmeye çalışan her türlü davranışı yasaklar.
- Toplumun zorunlu ihtiyacı olan ve piyasaya sürülmediği takdirde toplum hayatını olumsuz etkileyen her türlü malın stoklanması zulümdür.
- Karaborsacılık yaparak insanları mağdur etmenin hem dünyevî hem de uhrevî sonuçları vardır.
- Ticarette insanların zaaflarından faydalanılmaması ve ticaretin karşılıklı rızaya dayalı bir şekilde yapılması gerekir.

223. GÜN: KARDEŞLİK BAĞI VE BİRBİRİNİ ALLAH İÇİN SEVMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذينَ جَاؤُ مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِاِخْوَانِنَا الَّذينَ سَبَقُونَا بِالْايمَانِ وَلَا تَجْعَلْ في قُلُوبِنَا غِلاًّ لِلَّذينَ اٰمَنُوا رَبَّنَآ اِنَّكَ رَؤُفٌ رَحيمٌ

"Bunların ardından gelenler de 'Ey Rabbimiz' derler, 'Bizi ve bizden önceki iman etmiş kardeşlerimizi bağışla; kalplerimizde iman edenlere karşı kötü bir düşünce ve duyguya yer bırakma. Rabbimiz! Kuşkusuz sen çok şefkatlisin, çok merhametlisin.'" (Haşr, 59/10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِى تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى.

Nu'mân b. Beşîr'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat*

göstermede, tıpkı bir bedene benzer. Öyle ki, bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşır." (Müslim, Birr, 66)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün ashâbıyla birlikte otururken Sevgili Peygamberimizin mübarek ağzından şu sözler dökülür: *"Allah'ın şehit ya da peygamber olmayan öyle kulları vardır ki kıyamet gününde Allah'a olan yakınlıkları nedeniyle peygamberler ve şehitler onlara gıpta ederler."* Bu sözü işiten sahâbîler bir anda kulak kesilip merakla sorarlar: "Kim bunlar, yâ Resûlallah?" Ashâbının dikkatini toplayan Allah Resûlü (s.a.s.) şu açıklamayı yapar: *"Bunlar, akrabalık ya da aralarında dönüp dolaşan bir maldan kaynaklanan çıkarları olmaksızın, sırf Allah için birbirlerini seven insanlardır. Onların yüzlerinde bir nur vardır ve onlar hidayet üzeredirler. İnsanlar telaşa düştüklerinde onlar korkuya kapılmazlar, insanlar hayıflanırken onlar üzülmezler."* Resûlullah Efendimiz bu sözlerinin ardından, *"Haberiniz olsun, Allah'ın sevgili kullarına korku yok. Onlar üzülecek de değillerdir."* (Yûnus, 10/62) ayetini okur. (Ebû Dâvûd, Büyû', (İcâre), 76)

"Benim rızam için birbirini sevenler nerede! Sığınacak hiçbir gölgenin bulunmadığı bugün, ben onları arşımın gölgesinde ferahlatacağım." (Müslim, Birr, 37) muştusundan haberdar olan ve bunu hayatları boyunca ilke edinmiş olan Müslümanlar, bekledikleri o günde tasalanmayacaktır. Zira onlar, imanın en güçlü tutamağı olan, Allah için sevmeyi ve Allah için buğz etmeyi başarmışlardır. (Ebû Dâvûd, Sünnet, 15) Onlar, Allah için birbirlerini sevdiklerinden dolayı bir araya gelirler ve bu hâl üzere dağılırlar.

Hissemize Düşenler

- İslâm dini, toplumda barışı, birlik ve beraberliği, dirlik ve düzeni, kardeşçe yaşamayı bozacak her türlü söylem ve eylemi yasaklamıştır.

- Müminler, birbirlerinin açıklarını aramazlar, birbirlerini alaya almaz, karalamaz ve birbirlerine kötü lakaplar takmazlar. Bilakis Allah için birbirlerinin kusurlarını örterler.

- Müminler, bir bedenin organları gibidir. Nasıl ki her bir organ değerli ve gerekli ise toplum için de her bir mümin değerli ve gereklidir. Dolayısıyla müminler birbirlerine merhamet ve sevgi beslerler.

- Allah rızası için birbirini seven, birbirine merhamet besleyen müminleri ahirette gıpta edilecek nimetler beklemektedir.

- Birbirini sadece Allah için seven din kardeşlerinden dünya ve ahirette daha bahtiyar kim olabilir?

224. GÜN:
KARDEŞLİK HUKUKU VE YARDIMLAŞMA

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ فَاَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللّٰهَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"Müminler ancak kardeştirler, öyleyse iki kardeşinizin arasını düzeltin, Allah'a itaatsizlikten sakının ki rahmetine mazhar olasınız." (Hucurât, 49/10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اُنْصُرْ أَخَاكَ ظَالِمًا أَوْ مَظْلُومًا. فَقَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللهِ أَنْصُرُهُ إِذَا كَانَ مَظْلُومًا، أَفَرَأَيْتَ إِذَا كَانَ ظَالِمًا كَيْفَ أَنْصُرُهُ؟ قَالَ: تَحْجُزُهُ أَوْ تَمْنَعُهُ مِنَ الظُّلْمِ، فَإِنَّ ذَلِكَ نَصْرُهُ.

Enes'in (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et." Bunun üzerine birisi, "Ey Allah'ın Resûlü! Eğer mazlum ise yardım ederim, ancak zalimse ona nasıl yardım edeceğim?" dedi. Resûlullah buyurdu ki, *"Onu zulümden uzaklaştırırsın veya onun zulmüne engel olursun. İşte bu ona yapacağın*

yardımdır." (Buhârî, İkrâh, 7)

Asr-ı Saadet'ten

Yüce Rabbimiz, mümin erkeklerle mümin kadınların birbirlerinin velisi, yardımcısı, hamisi ve dostu olduğunu ilan etmiştir. (Tevbe, 9/71) Nitekim bu hususa sık sık vurgu yapan Allah Resûlü (s.a.s.) ve ashâbı, hayatları boyunca kardeşliğin en güzel örneklerini takdim etmişlerdir. Onlar, dil, ırk, cinsiyet, makam veya statü açısından farklı konumlarda olmalarına rağmen, bütün Müslümanların eşit hak ve saygınlığa sahip olduklarının bilincinde idiler. Zira Peygamberimiz, "*Müslümanın diğer Müslümanlarla ilişkisi, birbirine kenetlenmiş bir binanın tuğlaları gibidir.*" (Buhârî, Mezâlim, 5) sözüyle bencilliği ortadan kaldırmıştır. İnsanlık için bir rahmet olarak gönderilen Allah Resûlü, engin bir merhametle insanları kucaklamış, onlara birbirlerinin haklarını korumayı, paylaşmayı ve yardımlaşmayı öğretmiştir. Pek çoğu yoksul olan ve Medine Mescidinde bir çardağın altında yaşayarak İslâm'ı öğrenmek amacıyla kendisinden ayrılmayan Ashâb-ı Suffe hakkında, "*Evinde iki kişilik yemeği olan, üçüncü kişiyi; dört kişilik yemeği olan ise beşinci veya altıncıyı alıp yemeğe götürsün.*" demiş, birer ikişer dağıtılan Ashâb-ı Suffe'den on kişiyi de kendisi evine yemeğe götürmüştür. (Buhârî, Mevâkîtü's-salât, 41) Kardeşleri için ashâbın yaptığı fedakârlık, sadece yemek yedirmekle sınırlı kalmamıştır. Meselâ, Medine'ye hicret eden, Abdurrahman b. Avf (r.a.), Peygamber Efendimiz tarafından ensardan Sa'd b. Rebî'nin yanına verilmiştir. Kardeşliğin ve fedakârlığın en güzel örneğini sergileyen Sa'd (r.a.), muhacir olarak Medine'ye gelen ve bütün varlığını Mekke'de bırakan Abdurrahman b. Avf'a malının yarısını vermeyi teklif edebilmiştir. (Buhârî, Büyû', 1)

Hissemize Düşenler

- Müminler kan bağından başka manevi bir bağla birbirlerine sımsıkı bağlıdır. Bu bağ, iman kardeşliğidir.

- Müminler, toplumda çıkan anlaşmazlıkları birlikte çözme noktasında sorumluluk sahibidirler.

- İnsan, içinde yaratıldığı topluma doğal olarak kalbi bir bağlılık duyar. Ancak İslâm bunun üstünlük sebebi olarak görülmesini hoş karşılamaz. Zira üstünlük, kişinin takva sahibi olmasına yani Allah'ın emir ve yasaklarını içtenlikle uygulamasına bağlıdır. Dolayısıyla iman bağı, ırk ve kan bağından daha güçlüdür.

- Müminler bir binanın tuğlaları gibidir. Her bir tuğla nasıl ki binanın oluşması için değerli ve gerekli ise her bir mümin de sağlıklı ve huzurlu bir toplumun oluşması noktasında değerli ve gereklidir.

- Yüce dinimiz İslâm, müminlerin, kardeşlik hukukunun bir gereği olarak birbirlerine maddi ve manevi destekte bulunmalarını ister.

- Asr-ı Saadet'te ensar ile muhacir arasında yaşanan kardeşlik, tarihte bütün Müslümanlar için eşsiz bir örnek olmuştur.

225. GÜN:
KEFARET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَقِمِ الصَّلٰوةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلَفاً مِنَ الَّيْلِ اِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ ذٰلِكَ ذِكْرٰى لِلذَّاكِرِينَ

"Gündüzün iki tarafında, gecenin de gündüze yakın saatlerinde namaz kılın. Şüphesiz ki iyilikler kötülükleri yok eder. İşte bu, öğüt almak isteyenler için bir hatırlatmadır." (Hûd, 11/114)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهَا) زَوْجَ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا مِنْ مُصِيبَةٍ يُصَابُ بِهَا الْمُسْلِمُ إِلَّا كُفِّرَ بِهَا عَنْهُ حَتَّى الشَّوْكَةِ يُشَاكُهَا.

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) eşi Hz. Âişe'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Batan bir diken bile olsa Müslümanın başına gelen her bir musibeti, Allah onun günahlarına kefaret kılar." (Müslim, Birr, 49)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, kendisine nâzil olan Kur'an ayetlerini vakit geçirmeden ashâbına bildiriyordu. Anlamadıkları veya tereddüt ettikleri hususları da onlara izah ediyordu. Bu ayetlerden biri, *"Kim kötü bir iş yaparsa onunla cezalandırılır."* idi. (Nisâ, 4/123) Ayeti anlamakta zorlanan ashâb-ı kirâma bu durum çok ağır gelmişti. Bundan dolayı bu ayeti duyan sahâbîler

şaşırmış ve hemen Allah Resûlü'ne gitmişlerdi. Rahmet Peygamberi (s.a.s.) onlara ibadetlerini dosdoğru ve mutedil bir şekilde yerine getirmelerini ve iyilik yapmaya devam etmelerini söyledi.

Bu ayeti duyanlardan birisi de sadakati ve Resûlullah'a olan sonsuz güveni ile bilinen Hz. Ebû Bekir idi. O da bu ayet karşısında tedirgin olmuştu. Bundan dolayı o da diğer sahâbîler gibi, "Yâ Resûlallah! Yaptığımız her kötülükten dolayı ceza görecek miyiz?" diyerek içindeki kaygıyı dillendirmekten kendini alamamıştı. Bunun üzerine de Allah Resûlü sadık dostuna, üç kez, *"Allah seni bağışlasın."* dedikten sonra, *"Sen hiç hastalanmaz mısın? Hiç üzülmez misin? Başına hiç bela gelmez mi?"* diye sordu. Hz. Ebû Bekir de bunların tümüne "Evet." deyince Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"İşte bunlar, dünyada yaptıklarınızın cezasıdır/kefaretidir."* (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 4; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, III, 528)

Hissemize Düşenler

- Mümin, gücü yettiğince kötülük yapmamaya gayret eder. Buna rağmen elinden ve dilinden bir kötülük ortaya çıktığında ise bu kötülüğü giderecek bir iyilik işler.

- Fıkıh ilminde dinin belirli yasaklarının ihlali durumunda yapılması istenen mali ve bedeni ibadet olarak tanımlanan kefaret; işlenen günahların, yapılan kötülüklerin iman, salih amel ve tövbe ile bağışlanıp örtüleceği anlamına da gelir.

- Kefaret, ahirete varmadan dünyadayken günahın sorumluluğundan kurtulmaktır.

- Asıl olan müminin Allah'ın rızasını gözeterek yasak olan söz ve fiillere düşmemesidir.

- Başımıza gelen sıkıntılardan bazen rahatsız oluruz. Oysaki mümin, başına gelen bir sıkıntıya sabrederse bu musibet onun günahlarına kefaret olur.

- Büyük günahlara düşmediğimiz müddetçe yaptığımız ibadetlerimiz hem küçük günahlarımızın affedilmesine hem de günaha girme ihtimalimizin ortadan kalkmasına vesiledir.

226. GÜN:
KEFİL OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ ذَا الَّذي يُقْرِضُ اللهَ قَرْضاً حَسَناً فَيُضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ اَجْرٌ كَريمٌ

"Kim Allah'a güzel bir borç verirse Allah bunu fazlasıyla öder. Ayrıca ona pek değerli bir ödül de vardır." (Hadîd, 57/11)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ الدُّنْيَا نَفَّسَ اللهُ عَنْهُ كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَمَنْ يَسَّرَ عَلَى مُعْسِرٍ فِى الدُّنْيَا يَسَّرَ اللهُ عَلَيْهِ فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَنْ سَتَرَ عَلَى مُسْلِمٍ فِى الدُّنْيَا سَتَرَ اللهُ عَلَيْهِ فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَاللهُ فِى عَوْنِ الْعَبْدِ مَا كَانَ الْعَبْدُ فِى عَوْنِ أَخِيهِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir Müslümanın dünyada sıkıntısını giderirse Allah da onu kıyamet gününde bir sıkıntıdan kurtarır. Kim dünyada, darda kalan birisinin işini kolaylaştırırsa Allah da dünya ve ahirette onun işlerini kolaylaştırır. Kim bir Müslümanın ayıbını dünyada örterse Allah da dünya ve ahirette onun ayıplarını örter. Kişi, kardeşinin yardımına koştuğu sürece Allah da onun

yardımcısı olacaktır." (Ebû Dâvûd, Edeb, 60)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin sevgili yeğeni Abdullah b. Abbâs'ın anlattığına göre, bir gün adamın biri on dinar alacaklı olduğu borçlusunun yakasına sarılarak, "Vallahi, bana borcunu ödemeden veya sana kefil olacak birini getirmeden seni bırakmayacağım!" dedi. Borçlu çaresiz bir şekilde, "Vallahi ne borcumu ödeyecek malım var ne de bana kefil olacak birisini bulabilirim." diye cevap verdi. Aslında adam borcunu inkâr etmiyor ancak ödemek için kendisine süre tanınmasını istiyordu. Alacaklı şahıs onun teklifini kabul etmeyip kolundan çekti ve doğruca Allah Resûlü'ne götürdü. Borçlu, "Ey Allah'ın Resûlü, bu adam yakama sarıldı. Ben ise ondan sadece bir ay süre tanımasını istedim. Fakat o, borcumu ödememi ya da kendisine bir kefil getirmemi isteyerek teklifimi reddetti. 'Vallahi ne bir kefil bulabildim ne de bugün yanımda borcumu ödeyecek param var.' dedim." Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) ona, "*Sen ondan bir aylık süre dışında başka bir şey istiyor musun?*" diye sorunca adam, "Hayır, bundan başka bir şey istemiyorum." diye yanıtladı. Resûlullah (s.a.s.), "*O hâlde ben senin borcuna kefil oluyorum.*" buyurdu. Borçlu, süre dolduktan sonra Hz. Peygamber'e söz verdiği üzere borcu miktarınca bir altın parçası getirdi. Peygamberimiz bu altını nereden bulduğunu sorunca da bir madenden çıkarttığını söyledi. Ancak Allah Resûlü bu altın parçasını kabul etmeyerek onun borcunu bizzat kendisi ödedi. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 117; Ebû Dâvûd, Büyû', 2)

Hissemize Düşenler

- Yüce dinimiz İslâm, müminlerin hayırlı işlerinde birbirleriyle yardımlaşmalarını emreder.
- Kişi, insanların yardımına koştuğu müddetçe Rabbinin de desteğini yanı başında bulur.
- Kefalet, kişinin borcunu veya birinin bakım ve gözetim sorumluluğunu üstlenmektir.
- Kefil olmakla karşı tarafa güvence veren kişi sorumluluğunu yerine getirmekle yükümlüdür.
- Peygamber Efendimiz itikat, ibadet ve ahlaki ilkelerle birlikte sosyal

hayatla ilgili ilkeleri de bizlere öğretmiştir.

227. GÜN: KELİME-İ ŞEHÂDET VE İSLÂM

Ayet-i Kerime ve Meali

قَالَتِ الْاَعْرَابُ اٰمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلٰكِنْ قُولُٓوا اَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْايمَانُ في قُلُوبِكُمْ وَاِنْ تُطيعُوا اللّٰهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِنْ اَعْمَالِكُمْ شَيْئاً اِنَّ اللّٰهَ غَفُورٌ رَحيمٌ

"Bedeviler, 'İman ettik' dediler. Şunu söyle: 'Henüz iman gönüllerinize yerleşmediğine göre, sadece boyun eğdiniz' Bununla beraber Allah'a ve resûlüne itaat ederseniz yaptığınız hiçbir şeyi boşa çıkarmaz; Allah çok bağışlayıcı, çok esirgeyicidir." (Hucurât, 49/14)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللّٰهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللّٰهِ، وَإِقَامِ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ، وَالْحَجِّ، وَصَوْمِ رَمَضَانَ.

İbn Ömer'in (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İslâm beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resûlü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât

vermek, haccetmek ve Ramazan orucunu tutmak." (Buhârî, Îmân, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Tebük Savaşı öncesi, Peygamber Efendimiz (s.a.s.), ordusuyla beraber yola çıkmıştı. Ortalık ağarınca sabah namazını kıldırdı ve ordu tekrar yoluna devam etti. Bir süre sonra güneşin ilk ışıkları görüldü ve insanlar yorgunluktan dolayı uyuklamaya başladı. Genç sahâbî Muâz b. Cebel (r.a.), Resûlullah'ı yakından takip ediyor, diğerleri ise binekleri üzerinde sağa sola dağılmış bir hâlde onların peşinden aheste aheste geliyorlardı. Peygamber Efendimiz, yüzündeki örtüyü kaldırıp gerisine bakınca ordunun içinden kendisine en yakın kişinin Muâz olduğunu gördü ve onu yanına çağırarak şöyle söyledi: *"Ey Muâz!"* "Buyur, ey Allah'ın Peygamberi!" dedi Muâz. *"Yaklaş!"* buyurdular. Muâz, hemen Resûlullah'ın yanına geldi. O kadar yaklaştı ki binekleri birbirine değiyordu. Peygamberimiz (s.a.s.) dedi ki: *"İnsanların bizden bu kadar uzaklaşacağını tahmin etmiyordum."* Muâz, "Ey Allah'ın Peygamberi, insanlar uyukluyor ve binekleri sağa sola dağılmış vaziyette, kâh yayılıyor kâh yürüyorlar." dedi. Peygamberimiz de *"Evet, ben de uyuklamışım."* buyurdu. Muâz, Resûlullah'ın müjde verici tavrını ve kendisine yaklaştığını fark edince şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! İzin verirsen beni hüzünlendirip rahatsız eden bir konuyu sormak istiyorum." *"Buyur, dilediğini sor."* buyurdu Resûl-i Ekrem. Muâz, "Ey Allah'ın Peygamberi! Bana, kendisiyle cennete girebileceğim bir amel söyle, başka bir şey sormayacağım." dedi. *"Aferin! Sen bana çok mühim bir soru sordun. Bu, Allah'ın hayrını murad ettiği kişiye kolaydır."* dedi ve bu sözünü üç kere tekrarladı Resûlullah. Böyle durumlarda Hz. Peygamber, iyi anlaşılsın diye sözünü üç kere tekrar ederdi. Sonra buyurdu ki: *"Allah'a ve ahiret gününe iman etmen, namaz kılman, Allah'a hiçbir şeyi şirk koşmadan ibadet etmendir ki ölünceye kadar bu hâl üzere kalmalısın."* Bunun üzerine Muâz (r.a.), "Ey Allah'ın Resûlü, bir daha tekrarla!" deyince, Hz. Peygamber, bu sözünü de üç kere tekrarladı ve şöyle dedi: *"Ey Muâz! İstersen sana bu işin başından, direğinden ve zirvesinden bahsedeyim."* "Elbette ey Allah'ın Peygamberi, annem babam sana feda olsun, buyur!" dedi Muâz. Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Bu işin başı, senin Allah'tan başka ilah olmadığına, O'nun ortağının bulunmadığına ve Muhammed'in de O'nun kulu ve peygamberi olduğuna şehâdet etmendir. Bu işin direği namaz kılmak ve zekât vermektir. Bu işin zirvesi de Allah yolunda cihaddır. Ben, namaz kılıncaya, zekât verinceye, Allah'tan başka ilah olmadığına ve ortağının bulunmadığına,*

Muhammed'in O'nun kulu ve peygamberi olduğuna şehadet edinceye kadar insanlarla mücadele etmem bana emredildi. Bunları yerine getirirlerse haklı bir sebep olmadıkça (hukukun gerektirdiği dışında) canlarını, mallarını korumuş olurlar. (Gizlediklerinin) hesabı ise Allah'a kalacaktır." (İbn Hanbel, V, 245)

Hissemize Düşenler

- İmanın gönüllere yerleşmesi için kişinin Allah ve Resûlü'ne gönülden inanıp bunu dil ile ifade etmesi, iman esaslarında asla şüpheye düşmemesi, İslâm'ın emir ve yasaklarına itaat etmesi, güzel ahlaka bürünüp tüm canlıların hakkına riayet etmesi gerekir.

- İslâm'ın beş temel esasından ilki kelime-i şehâdet'tir.

- Kelime-i şehâdet; Allah'tan başka ilah bulunmadığına, Hz. Muhammed'in O'nun kulu ve elçisi olduğuna inanmayı ve bunu sözle belirtmeyi ifade eden cümledir.

- Kelime-i şehâdet, kişinin İslâm dinini kabul etmesinin ilk merhalesidir.

- Peygamber Efendimizin gönderiliş amaçlarının başında kelime-i şehâdet'in ifade ettiği anlam dünyasını bütün insanlığa ulaştırmak gelmektedir.

- Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ashabına imanı ve İslâm'ı anlatıp öğretirken onlarla birebir ilgilenir, ashabın daha güzel kavramalarını sağlamak için çeşitli eğitim ve öğretim metotlarını kullanırdı.

228. GÜN:
KELİME-İ TEVHÎD İLE RUHUNU TESLİM ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاَمَّا مَنْ اَعْطٰى وَاتَّقٰى ۙ۬ ۞ وَصَدَّقَ بِالْحُسْنٰى ۙ۬ ۞ فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْيُسْرٰى ۞
وَاَمَّا مَنْ بَخِلَ وَاسْتَغْنٰى ۙ۬ ۞ وَكَذَّبَ بِالْحُسْنٰى ۙ۬ ۞ فَسَنُيَسِّرُهٗ لِلْعُسْرٰى

"Onun için kim (elinde bulunandan) verir, Allah'a karşı gelmekten sakınır ve en güzel sözü (kelime-i tevhîdi) tasdik ederse, biz onu en kolay olana kolayca iletiriz. Fakat kim cimrilik eder, kendini Allah'a muhtaç görmez ve en güzel sözü (kelime-i tevhîdi) yalanlarsa, biz de onu en zor olana kolayca iletiriz." (Leyl, 92/5-10)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا عُبَادَةُ بْنُ الصَّامِتِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ قَالَ: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ، وَأَنَّ عِيسَى عَبْدُ اللهِ وَابْنُ أَمَتِهِ وَكَلِمَتُهُ أَلْقَاهَا إِلَى مَرْيَمَ وَرُوحٌ مِنْهُ، وَأَنَّ الْجَنَّةَ حَقٌّ، وَأَنَّ النَّارَ حَقٌّ، أَدْخَلَهُ اللهُ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ الثَّمَانِيَةِ شَاءَ.

Ubâde b. Sâmit'ten rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim, 'Şehâdet ederim ki tek olan Allah'tan başka ilah yoktur, ortağı da

yoktur; Muhammed O'nun kulu ve elçisidir; İsa da Allah'ın kulu ve Allah'ın kullarından bir kadının oğlu, Meryem'de var ettiği kelimesi ve Allah'tan gelen bir ruhtur. Cennet haktır, cehennem haktır.' derse Allah onu, cennetin sekiz kapısından hangisini dilerse oradan cennetine koyar." (Müslim, Îmân, 46)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Hz. Ömer (r.a.), cennetle müjdelenen büyük sahâbîlerden biri olan Talha b. Ubeydullah'ı üzgün bir hâlde görür. Ona üzüntüsünün sebebini sorar. Talha (r.a.), Resûlullah'tan duyduğu bir hadisi nakleder. Peygamberimiz, "*Ben öyle bir söz biliyorum ki herhangi bir kimse onu ölüm anında söylerse o söz, ruhunun cesedinden ayrıldığı esnada rahat etmesini sağlar ve kıyamet gününde onun için nur olur.*" buyurmuştur. Ancak Talha b. Ubeydullah, bu hadiste geçen ve insanın kurtuluşunu müjdeleyen 'söz'ün ne olduğunu hayattayken Resûlullah'a soramadığına yanmaktadır. Bunun üzerine Hz. Ömer, "Ben o sözü biliyorum." der. "O söz, Peygamber'in (s.a.s.) amcası Ebû Tâlib'den ölürken söylemesini istediği 'lâ ilâhe illâllâh' sözüdür." (Müslim, Îmân, 41) Hz. Ömer daha sonra şunları söyler: "Eğer Allah Resûlü, amcası için bu sözden daha faydalı bir şey bilseydi mutlaka amcasına onu söylerdi." (İbn Mâce, Edeb, 54)

Hissemize Düşenler

- Kelime-i tevhîd, kişinin kendisini en güzel şekilde yaratan, türlü nimetlerle donatan Rabbinden başka bir ilah olmadığına inanmak, onu açık bir dille söylemek, Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Allah'ın elçisi olduğunu kabul etmektir.

- İmanın ana esası, kalbin tasdik etmesidir. Bunun da en kısa şekli kelime-i tevhîddir.

- Kim, kelime-i tevhîdin ifade ettiği manayı hayatına aktarırsa Allah, o kişiyi en kolay yola; dünyada huzura, ahirette cennete sevk eder. Kelime-i tevhîdi inkâr eden ve hayatından bu ilkeye yer ayırmayan kişiyi ise Allah, en zor yola yani dünyada meşakkate ahirette ise cehenneme sevk eder.

- Kelime-i tevhîd, doğum ve ölüm gibi hayatın birçok safhasında kişiye telkin edilir. Kişi kelime-i tevhîdi dile getirerek son nefesini verirse ruhunu rahat teslim eder, ahirette rahat bir hayat sürer.

229. GÜN:
KELİME-İ TEVHÎD VE İMAN

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِلٰهُكُمْ اِلٰهٌ وَاحِدٌ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الرَّحْمٰنُ الرَّحِيمُ

"İlahınız bir tek ilahtır; O'ndan başka ilah yoktur; O rahmândır, rahîmdir." (Bakara, 2/163)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّهُ قَالَ: قِيلَ يَا رَسُولَ اللهِ، مَنْ أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِكَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ، قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَسْعَدُ النَّاسِ بِشَفَاعَتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ، خَالِصًا مِنْ قَلْبِهِ أَوْ نَفْسِهِ.

Ebû Hüreyre anlatıyor: Resûlullah'a (s.a.s.) "Kıyamette şefaatiniz vesilesiyle en mutlu olacak kişi kimdir?" diye soruldu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) şöyle cevap verdi:

"Kıyamette şefaatim vesilesiyle en mutlu olacak kişi, samimi bir şekilde, gönlünden gelerek 'Lâ ilâhe illâllâh' diyen kimsedir." (Buhârî, İlim, 33)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nün sevgili dostlarından Mikdâd b. Esved, Mekke'de İslâm'ı ilk kabul edenlerden ve Habeşistan hicretine katılanlardan birisiydi. Cesaretiyle meşhur olan bu sahâbî, Peygamberimizin okçuları arasındaydı ve onunla birlikte bütün büyük savaşlara katılmıştı. Hatta Bedir Gazvesi'ne Sebha adlı atıyla katılıp bir elini kaybetmiş, bu savaştaki çok az süvariden biri olduğu için

ilk İslâm süvarisi kabul edilip "fârisü Resûlillah" lakabıyla anılmıştı. Hz. Peygamber (s.a.s.) Bedir'de hem Mikdâd (r.a.) hem de atı için ganimetten pay ayırarak onu taltif etmişti.

Bir gün Mikdâd b. Esved Peygamber Efendimize şöyle bir soru yöneltti: "Ey Allah'ın Resûlü! Şayet bir kâfirle vuruşurken kılıcıyla bir elimi kesip koparsa, sonra da kaçıp bir ağacın arkasına sığınıp (canını kurtarabilmek için), 'Ben Allah'a teslim oldum.' dese onu öldürebilir miyim?" Peygamber Efendimiz, *"Onu öldürme!"* buyurdu. Mikdâd (r.a.) "Yâ Resûlallah! Ama o elimi kestikten sonra Müslüman olduğunu söyledi!" dedi. Yine de Peygamberimiz şöyle buyurdu: *"Onu öldürme. Çünkü eğer onu öldürürsen o, senin onu öldürmeden önceki konumuna geçer (Müslüman olduğu için onun canı dokunulmaz olur). Sen de onun, bu sözü söylemeden önceki durumuna düşersin (bir Müslümanı öldürdüğün için dokunulmazlığın ortadan kalkar ve sana kısas uygulanır)."* (Buhârî, Meğâzî, 12)

Hissemize Düşenler

- Tevhid inancı hak din olan İslâm'ın temelini teşkil eder.
- İslâm dinine girmek isteyen kişinin yapması gereken ilk şey "lâ ilâhe illallah Muhammedün resûlullah" diyerek kelime-i tevhîdi içtenlikle söylemesidir.
- Peygamberimiz ahirette müminlere şefaat edecektir. Peygamber Efendimizin şefaatine nail olup mutlu olmak isteyen ise kelime-i tevhîdi içtenlikle söylemeli, ifade ettiği anlamı samimiyetle hayatına aktarmalıdır.
- Kelime-i tevhîdi söyleyen kişi Müslüman olmuştur. Müslümanın ise canına, malına, ırzına kastetmek İslâm'a göre haramdır.

230. GÜN:
KIBLE

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لَلْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

"*Her nereden (yola) çıkarsan yüzünü Mescid-i Harâm tarafına çevir. Bu, elbette Rabbinden gelen bir gerçektir. Allah yaptıklarınızdan asla habersiz değildir.*" (Bakara, 2/149)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَطَاءٍ قَالَ: سَمِعْتُ ابْنَ عَبَّاسٍ قَالَ: لَمَّا دَخَلَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْبَيْتَ دَعَا فِي نَوَاحِيهِ كُلِّهَا، وَلَمْ يُصَلِّ حَتَّى خَرَجَ مِنْهُ، فَلَمَّا خَرَجَ رَكَعَ رَكْعَتَيْنِ فِي قُبُلِ الْكَعْبَةِ وَقَالَ: هَذِهِ الْقِبْلَةُ.

Abdullah b. Abbâs şöyle demiştir: "Hz. Peygamber (s.a.s.) (Mekke'nin fethedildiği gün) Kâbe'ye girdiği zaman her köşesinde dua etti. Oradan çıkıncaya kadar da namaz kılmadı. Dışarı çıkınca Kâbe'nin önünde iki rekât namaz kıldı ve *'İşte kıble!'* buyurdu." (Buhârî, Salât, 30)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber, Mekke'de bulunduğu dönemde kendisine ilk tayin edilen kıbleye yönelirken, Kâbe'ye olan muhabbeti nedeniyle Kâbe'yi önüne almayı yani Beytü'l-Makdis ile arasına Kâbe'yi koymak suretiyle iki kıbleye de eş zamanlı olarak yönelmeyi tercih etmiştir. (İbn Hanbel, I, 325) Resûlullah'ın ilk kıblesiyle ilgili farklı değerlendirmelerin kaynağını da oradaki bu uygulama

şekli oluşturmaktadır. Mekke'de olduğu gibi, Medine'ye hicret ettiğinde de Hz. Peygamber, yaklaşık olarak on altı veya on yedi ay kadar Beytü'l-Makdis'e yönelerek namaz kılmaya devam etmiştir. (Buhârî, Salât, 31)

Kıblesi Beytü'l-Makdis de olsa Allah Resûlü (s.a.s.) Beytullah'a dönmeyi arzu ediyordu. (İbn Hanbel, IV, 283) Mekke'de iken Kâbe'ye yönelme imkânı vardı. Ancak Medine'de artık bu da mümkün değildi. Öte yandan Beytü'l-Makdis'e yönelmesi Yahudilerin hoşuna gidiyor, (Buhârî, Îmân, 30) "Hem bizim kıblemize uyuyor hem de dinimiz hususunda bize muhalefet ediyor." diye eleştiriyorlardı. (Taberî, Câmiu'l-beyân, III, 173) Yahudilerin psikolojik baskısıyla atası Hz. İbrahim'in inşa ettiği Kâbe'nin özlemi, kıblenin değiştirilmesi konusunda Hz. Peygamber'in beklentisini artırıyor ve gözlerini semaya dikip ne zaman bir emir gelecek diye bekliyordu. Nitekim Resûlü'nün beklentisine cevap veren Yüce Mevlâ bu duruma işaret etmiş ve müjdeli haberi vermişti: *"(Ey Muhammed!) Biz senin çok defa yüzünü göğe doğru çevirip durduğunu (vahiy beklediğini) görüyoruz. (Merak etme) elbette seni, hoşnut olacağın kıbleye çevireceğiz. (Bundan böyle), yüzünü Mescid-i Harâm yönüne çevir. (Ey Müslümanlar!) Siz de nerede olursanız olun, (namazda) yüzünüzü hep onun yönüne çevirin. Şüphesiz kendilerine kitap verilenler, bunun Rablerinden (gelen) bir gerçek olduğunu elbette bilirler. Allah, onların yaptıklarından asla habersiz değildir."* (Bakara, 2/144)

Kıblenin değiştirilmesiyle birlikte, bu gelişmeden rahatsız olan Yahudiler peygamberlerin kıblesi olduğunu söyledikleri Beytü'l-Makdis'ten dönüşü yadırgadılar. Hatta "Muhammed sebat etseydi onun beklenen peygamber olduğunu kabul edecektik." demeye başladılar. (İbn Seyyidinnâs, Uyûnü'l-eser, I, 310) Hâlbuki onlara, *"Kendilerine kitap verdiklerimiz onu (Peygamber'i), oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Böyle iken içlerinden bazıları bile bile gerçeği gizlerler."* (Bakara, 2/146) ifadeleriyle ilahî hakikat hatırlatılmıştı.

Hissemize Düşenler

- Yeryüzünde ilk inşa edilen yer, Mekke'de bulunan Kâbe'dir. Kâbe, Rabbimizin Müslümanlar için kıble olmaya layık gördüğü tek mekândır.

- Yüce dinimiz İslâm'a göre namaz kılmak isteyen bir kişi yönünü Kâbe'ye çevirmelidir.

- Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) peygamberlik görevini sürdürdüğü ilk dönemde Cenâb-ı Hakk'ın emri gereğince kendisi ve ashabı namazlarını Mescid-i Aksâ yönüne doğru kılmışlardır.

- Peygamberimizin Medine'ye hicret etmelerinden kısa bir süre sonra Allah Teâlâ, müminlerin yeniden Kâbe'ye yönelmelerini emretmiştir.

- Mümine düşen, zaman, zemin ve mekân tartışmalarından uzak kalarak Rabbinin emrine gönülden bağlanmasıdır.

231. GÜN:
KISAS

Ayet-i Kerime ve Meali

وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا اَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ ۙ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْاَنْفَ بِالْاَنْفِ وَالْاُذُنَ بِالْاُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ ۙ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهٖ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهٗ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا اَنْزَلَ اللّٰهُ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظّٰلِمُونَ

"Tevrat'ta onlara şöyle yazdık: Cana can, göze göz, buruna burun, kulağa kulak, dişe diş (kısas vardır). Yaralar da kısasa tabidir. Kim bunu bağışlarsa kendisi için o kefaret olur. Kim Allah'ın indirdiği ile hükmetmezse işte onlar zalimlerdir." (Mâide, 5/45)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى شُرَيْحٍ الْخُزَاعِيِّ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ أُصِيبَ بِقَتْلٍ أَوْ خَبْلٍ فَإِنَّهُ يَخْتَارُ إِحْدَى ثَلَاثٍ إِمَّا أَنْ يَقْتَصَّ وَإِمَّا أَنْ يَعْفُوَ وَإِمَّا أَنْ يَأْخُذَ الدِّيَةَ فَإِنْ أَرَادَ الرَّابِعَةَ فَخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ وَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ.

Ebû Şürayh el-Huzâî'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cinayet veya yaralanma gibi bir cürme maruz kalan kişi (ya da velisi) şu üç şeyden birini seçer: Ya kısas ister ya affeder ya da diyet alır. Dördüncü bir şey

isterse onu engelleyin. Kim de bundan sonra sınırı aşarsa onun için acı verici bir azap vardır." (Ebû Dâvûd, Diyât, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Enes b. Mâlik'in bizlere naklettiğine göre Peygamberimizin Medine'ye gelişlerinden hemen sonra şu ilginç olay yaşanmıştır: Ureyne ve Ukl kabilelerinden bazı insanlar Medine'ye gelerek Müslüman olduklarını ifade ettiler. Bir müddet kaldıkları Medine'nin havası kendilerine ağır gelince Resûlullah'ın (s.a.s.) huzuruna çıkıp, "Ey Allah'ın Resûlü, bizler çölde yaşamaya alışık göçebe insanlarız; yerleşik hayat bize yaramadı." diyerek Medine'den ayrılmak istediklerini söylediler. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) de onları zekât olarak toplanan develer ve çobanının bulunduğu Hârre bölgesine yerleştirdi. Yeniden sağlıklarına kavuşmaları için de develerin sütlerinden beslenebileceklerini söyledi. Bunun üzerine develerin yakınlarında yaşamaya başlayan bu insanlar, sağlıklarına kavuşunca İslâm dininden vazgeçip yeniden küfre döndüler ve çobanı öldürerek develeri önlerine katıp götürdüler. Olup bitenler Resûl-i Ekrem'e (s.a.s.) ulaşınca, onların arkalarından bir grup adam gönderdi. Yakalanıp huzura getirildiler. Suçları sabit görülünce, kısas yapılarak çobana yaptıkları gibi öldürüldüler. (Buhârî, Tıb, 29; Nesâî, Tahâret, 191)

Hissemize Düşenler

- Kur'an-ı Kerim'de geçmiş ümmetlere ait olan hükümler genel anlamda zikredilir ve yürürlükten kaldırıldığına dair bir nas bulunmazsa tüm Müslümanlar için de bağlayıcı olur.

- Kısas, kasten ve haksız yere birini öldüren kimsenin ceza olarak öldürülmesi, birini kasıtlı bir şekilde yaralayan bir kişinin misliyle yaralanarak cezalandırılmasıdır.

- İslâm'a göre bir kimsenin yaşama hakkı kasıtlı bir şekilde elinden alınıp öldürülürse, geride kalan velisinin isteği ve hukukun belirlemesiyle kısas yapılarak katil öldürülür. Maktulün velisi eğer kısas istemezse ya diyet alır ya da onu bağışlar.

- Hangi gerekçe ile olursa olsun kişi, kendisini hukukun üstünde görerek katile kendi eliyle ceza veremez, onu öldüremez, kan davasına sebep olamaz.

- Yüce dinimiz İslâm'ın kısasla sağlamak istediği ana gaye insanların canlarını sonlandırmak veya onları yaralı bırakmak değil, insan hayatının korunması ve can dokunulmazlığının sağlanmasıdır.

232. GÜN:
KIYAMET

Ayet-i Kerime ve Meali

يَسْئَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ اِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللهِ وَمَا يُدْرِيكَ
لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيباً

"İnsanlar sana kıyametin vaktini soruyorlar. De ki: 'Onun ilmi ancak Allah katındadır' Ne bilirsin, belki de kıyamet yakında gerçekleşir." (Ahzâb, 33/63)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ، أَنَّ رَجُلًا سَأَلَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): مَتَى السَّاعَةُ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: مَا أَعْدَدْتَ لَهَا.

Enes b. Mâlik'in anlattığına göre, bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.), "Yâ Resûlallah! Kıyamet ne zaman kopacak?" diye sordu. Peygamberimiz buna cevaben, "*Onun için ne hazırladın?*" buyurdu. (Müslim, Birr, 162)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Peygamberimiz (s.a.s.) ashâbı ile birlikte oturuyordu. O sırada yanlarına orada bulunanların tanımadığı bir adam şeklinde Cebrâil (a.s.) geldi ve Allah Resûlü'ne iman, İslâm ve ihsanın ne olduğunu sorduktan sonra, "Kıyamet ne zaman kopacak?" sorusunu yöneltti. Allah Resûlü, "*Bu konuda sorulan kişi, sorandan daha bilgili değildir. Ancak sana kıyamet alametlerinden haber vereyim. Cariye, efendisini doğurduğunda, kim oldukları belirsiz deve çobanları yüksek binalar inşa etmede birbirleriyle yarıştığında kıyametin vakti yakındır. (Kıyametin kopacağı vakit ise) Allah'tan başka kimsenin bilmediği beş şeyden biridir.*" buyurdu. Ardından Hz. Peygamber

(s.a.s.) *"Kıyametin ne zaman kopacağı bilgisi sadece Allah'a aittir."* (Lokmân, 31/34) ayetini okudu. Sonra soru soran adam döndü gitti. Hz. Peygamber, *"Onu geri çağırın!"* dedi. Baktılar ama kimseyi göremediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber, *"Bu Cibrîl'di, insanlara dinlerini öğretmek için geldi."* buyurdu. (Buhârî, Îmân, 37)

Hissemize Düşenler

- Geçmişten günümüze bazı insanlar meraklarını gidermek için, bazıları alay etmek amacıyla, bazıları korktuğu için bazıları da hazırlıklı olmak adına kıyametin ne zaman kopacağına dair sorular sormuşlardır.

- Kıyametin ne zaman kopacağı hakkındaki bilgi yalnızca Allah Teâlâ katındadır.

- Vahiy meleği Cebrâil (a.s.), İslâm'ın yüce hakikatlerini insanlara öğretmek için kimi zaman insan suretinde Peygamberimizin yanına gelmiştir.

- Kıyametin ne zaman kopup kopmayacağı tartışmalarının içinde yer almak yerine kıyamete ve kıyametten sonraki hayata hazırlık yapmak en doğru ve en akıllı davranış şekli olacaktır. Zira her insanın ölümü kendi kıyametidir.

- Mümin, imanı, ibadetleri ve güzel ahlakıyla her an ölüme hazır olduğu gibi, kıyamete de hazır bir hayat sürer.

233. GÜN:
KİMLİK VE ÂİDİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالاً كَثيراً وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللهَ الَّذي تَسَاءَلُونَ بِه وَالْاَرْحَامَ اِنَّ اللهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقيباً

"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan, ikisinden birçok erkek ve kadın üretip yayan Rabbinize itaatsizlikten sakının. Adını anarak birbirinizden dilek ve istekte bulunduğunuz Allah'a saygısızlıktan ve akrabalık haklarına riayetsizlikten sakının. Şüphesiz Allah sizin üzerinizde gözetleyicidir." (Nisâ, 4/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: تَعَلَّمُوا مِنْ أَنْسَابِكُمْ مَا تَصِلُونَ بِهِ أَرْحَامَكُمْ، فَإِنَّ صِلَةَ الرَّحِمِ مَحَبَّةٌ فِى الْأَهْلِ مَثْرَاةٌ فِى الْمَالِ، مَنْسَأَةٌ فِى الْأَثَرِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Akrabalık ilişkilerinizi sürdürebilmeniz için neseplerinizi (sülalenizi) tanıyın. Çünkü akrabalık bağlarının canlı tutulması ailede sevgiyi güçlendirir,

malı artırır ve ömrü uzatır." (Tirmizî, Birr, 49; İbn Hanbel, II, 374)

Asr-ı Saadet'ten

Fezâreoğulları kabilesinden bir adam Peygamberimize gelerek karısının siyah tenli bir çocuk dünyaya getirdiğini ve bu çocuğun kendi çocuğu olmadığından endişe ettiğini söyledi. Hz. Peygamber (s.a.s.) onu sakinleştirerek sahip olduğu develerin renklerini sordu. Adam onların kırmızı renkte olduğunu söyleyince Peygamberimiz, "*Peki aralarında esmer olanları da var mı?*" dedi. Adam, "Evet." diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz, o hâlde bu develerin esmerliklerinin nereden geldiğini açıklamasını istedi. Eğer develer kızıl ise ve birbirinden çoğalarak bir sürü olmuşlarsa, farklı renkte bazı develerin de aralarında olması nasıl açıklanabilirdi? Adam, "Soyundan bir damara çekmiş olmalı." dedi. O zaman Peygamberimiz "*Senin bu oğlun da soyunun bir damarına çekmiş olabilir.*" buyurdu. (Buhârî, Talâk, 26; Müslim, Liân, 20) Resûlullah (s.a.s.) böylelikle genetik bilgisi olmayan bir dönemde, genlerin çok eski nesillerden itibaren bazı özellikleri taşıyabileceklerine işaret ederek soyaçekim hakkında uyarmış, bir ailenin şüpheler üzerinden dağılmasına izin vermemişti. Sülalenin tanınması, geleceğin inşası adına önem arz etmekteydi.

Hissemize Düşenler

- Bizleri bir aile içinde var eden Rabbimiz, ailemizle ve akrabalarımızla bağımızı korumamızı emreder.
- İslâm, kabile asabiyetinin ve ırkçılığın yerine iman kardeşliğini tesis etmiştir.
- İnsan, değerini soyundan almaz. Kişinin Allah katında değeri takva sahibi olup olmadığına bağlıdır.
- İnsanların mensup oldukları aile, boy veya kabilesine karşı ilgi duyması doğal bir durumdur. Doğal olmayan ise mensubiyeti, ayrımcılığı körükleyen ırkçılığa dönüştürmektir.
- Kişinin nesebini bilmesi, kimliğine sahip çıkıp ailesine ve içinde yaşadığı topluma aidiyet beslemesi; akrabalık bağlarını sürdürmesine, birlik ve beraberliği muhafaza etmesine yardımcı olur.
- Sıla-i rahim akrabalık bağlarını güçlendirir, kazanca ve ömre bereket katar, en önemlisi de Rabbin rızasına kavuşmaya vesile olur.

234. GÜN:
KİMSEYİ HOR VE HAKİR GÖRMEMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لَا يَسْخَرْ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسٰى اَنْ يَكُونُوا خَيْراً مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسٰى اَنْ يَكُنَّ خَيْراً مِنْهُنَّ ۚ وَلَا تَلْمِزُوا اَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْاَلْقَابِ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْايمَانِ ۚ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَاُولٰٓئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

"Ey iman edenler! Erkekler diğer erkeklerle alay etmesinler, onlar kendilerinden daha iyi olabilirler; kadınlar da diğer kadınlarla alay etmesinler, alay edilen kadınlar edenlerden daha iyi olabilirler. Biriniz diğerinizi karalamayın, birbirinize kötü ad takmayın. İman ettikten sonra fasıklıkla anılmak ne kötüdür! Günahlarına tövbe etmeyenler yok mu, işte zalimler onlardır." (Hucurât, 49/11)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي نَضْرَةَ، حَدَّثَنِي مَنْ سَمِعَ خُطْبَةَ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فِي وَسَطِ أَيَّامِ التَّشْرِيقِ فَقَالَ: يَا أَيُّهَا النَّاسُ! أَلَا إِنَّ رَبَّكُمْ وَاحِدٌ وَإِنَّ أَبَاكُمْ وَاحِدٌ أَلَا لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَى أَعْجَمِيٍّ وَلَا لِعَجَمِيٍّ عَلَى عَرَبِيٍّ وَلَا لِأَحْمَرَ عَلَى أَسْوَدَ وَلَا أَسْوَدَ عَلَى أَحْمَرَ

إِلَّا بِالتَّقْوَى.

Ebû Nadre'nin, Hz. Peygamber'in teşrîk günlerinin ortasında vermiş olduğu hutbesini dinleyen bir sahâbîden naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar! Bilesiniz ki, Rabbiniz bir, atanız da birdir. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap'a; beyazın siyaha, siyahın da beyaza hiçbir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takva iledir." (İbn Hanbel, V, 411)

Asr-ı Saadet'ten

Ashâb-ı kirâmdan Ebû Zer el-Gıfârî (r.a.) cesur ve doğru sözlü oluşuyla tanınan, açık yürekli ve zahid bir kimseydi. Hz. Osman'ın halifeliği döneminde Medine'yi terk ederek bir süre yaklaşık 3 mil uzaktaki Rebeze bölgesinde münzevi bir hayat yaşamıştı. Onunla burada karşılaşan bazı kimseler, kendisinin de kölesinin de üzerinde aynı kıyafetin olmasına şaşırmışlardı. Hatta "Bu iki parça kumaşın ikisini de kendin alıp bir takım yapsaydın da kölene başka şey giydirseydin olmaz mıydı?" demişlerdi. Bunun üzerine Ebû Zer (r.a.) şunları anlatmıştı: "Bir adamla tartıştık ve karşılıklı birbirimize sövdük. Ben annesinin siyahi olması sebebiyle onu aşağıladım. Bunu duyan Hz. Peygamber (s.a.s.) bana şöyle buyurdu: *"Ebû Zer! Onu annesi sebebiyle mi aşağıladın? Demek ki sen kendisinde hâlâ cahiliye izleri olan bir kimsesin. Hizmetçileriniz sizin kardeşlerinizdir. Allah onları sizin himayenize vermiştir. Kimin eli altında böyle bir kardeşi bulunursa, ona yediğinden yedirsin, giydiğinden giydirsin. Onlara güç yetiremeyecekleri işler yüklemeyin. Eğer yüklerseniz onlara yardım edin."* (Buhârî, İmân, 22) Rahmet Elçisi'nden bu uyarıyı alan Ebû Zerr'in tartıştığı kişi Bilâl-i Habeşî idi. Bu ağır sözlerden sonra kendisini affettirmek için yalvaran Ebû Zer el-Gıfârî, artık hizmetçilerine karşı son derece dikkatli olmuş hatta kölesiyle aynı tarz kıyafetler giyinmişti.

Hissemize Düşenler

- İnsanlarla alay etme fiili; büyüklenme, kendini beğenme, karşısındakini küçük ve kusurlu görme gibi hal ve duyguların ürünü olup dinen yasaklanmıştır.
- İnsanlar ilahî hikmet gereği kabiliyetleri, dilleri, renkleri ve ırkları itibarıyla farklı yaratılmışlardır. Bu yüzden dünyada farklı imkânlara ve statülere sahip olabilirler. Ancak bu farklılıklar gerçek anlamda bir üstünlük vesilesi değildir. Üstünlük ancak takva iledir.
- Allah katında kişinin değeri, dinî ve manevi değerlere bağlılığı ile yakından ilgilidir.
- İnsan; emri ve yönetimi altında bulunanlara güzel muamelede bulunmalı, yediğinden yedirmeli, giydiğinden giydirmeli; onları her açıdan kollayıp gözetmeli ve asla hor görmemelidir.
- Müslümana yakışan, öğrendiği ayet ve hadisleri hemen hayatına tatbik etmesidir.

235. GÜN:
KİRA AKDİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعيشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً سُخْرِياً وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

"Rabbinin rahmetini paylaştırmak onlara mı düşmüş? Dünya hayatında onların geçimliklerini biz paylaştırdık. Bir kısmı diğerini istihdam etsin diye kimini kiminden derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdiklerinden daha hayırlıdır." (Zuhruf, 43/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا كَثِيرُ بْنُ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرِو بْنِ عَوْفٍ الْمُزَنِيُّ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: وَالْمُسْلِمُونَ عَلَى شُرُوطِهِمْ، إِلَّا شَرْطًا حَرَّمَ حَلَالًا أَوْ أَحَلَّ حَرَامًا.

Kesîr b. Abdullah b. Amr b. Avf el-Müzenî'nin, babası aracılığıyla dedesinden naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslümanlar, helali haram kılan ya da haramı helal sayan bir şart olmadığı sürece, şartlarına bağlıdırlar." (Tirmizî, Ahkâm, 17)

Asr-ı Saadet'ten

Hanzale b. Kays el-Ensârî, Peygamber Efendimiz döneminde doğmuş ancak yaşı küçük olduğu için onunla sohbet etme imkânı bulamamıştı. Peygamber

Efendimizle birlikte Uhud Gazvesi'ne katılan ve kira konusunda birçok hadis rivayet eden Râfi' b. Hadîc'e altın ve gümüş para karşılığında arazi kiralama konusunda danışmış, Râfi' de ona şunları anlatmıştı: "Bunda bir sakınca bulunmamaktadır. Ancak Allah Resûlü zamanında insanlar, su boyları ve kanal başlarında bulunan verimli yerlerin ürünleri kendilerine kalmak üzere arazilerini kiraya verirlerdi. Bazen bu bölgelerin ürünü telef olur diğer kısımlar sağlam kalırdı. Bazen de diğer kısımlar telef olur, verimli yerlerin ürünü sağlam kalırdı. İnsanlar arasında yaygın olan kiralama şekli bu idi. Ancak (bir tarafı mağdur eden) bu kiralama yöntemi yasaklandı. Fakat belirli ve elde edilebilir bir şey üzerinde yapılan kiralamada sakınca yoktur." (Müslim, Büyû', 116; Nesâî, Müzâraa, 45)

Hissemize Düşenler

- İslâm, hayatın her alanında olduğu gibi ticari hayatta da adaleti kuşanmamızı ve işlerin ehil kişiler tarafından yürütülmesini tavsiye eder.

- Bir toplumda huzur ve mutluluğun kazanılması veya kaybedilmesi adalete ve emanete bağlıdır.

- Müslüman, hayatın hangi alanında olursa olsun İslâm'ın haram kıldığı bir şeyi helal, helal olanı ise haram göremez.

- Ticari hayatın olmazsa olmazlarından biri de mal ve hizmetin ücret karşılığında kiralanması anlamında kullanılan kira akdidir.

- İslâm, bir tarafın mağdur edilmesi üzerine kurulu kiralama akdini geçerli görmez.

236. GÜN:
KİŞİSEL BAKIM VE ZARAFET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَثِيَابَكَ فَطَهِّرْ

"Elbiseni tertemiz tut." (Müddessir, 74/4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): كُلُوا وَتَصَدَّقُوا وَالْبَسُوا فِى غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا مَخِيلَةٍ.

Amr b. Şuayb dedesinden babası aracılığı ile rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İsraf ve kibirden kaçınmak şartıyla yiyin, sadaka verin ve giyinin." (Nesâî, Zekât, 66)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) dağınıklıktan, düzensizlikten ve çirkinlikten rahatsız olur; tertipli, uyumlu ve güzel görüntüden hoşlanırdı. Onun bu konudaki hassasiyetini ortaya koyan pek çok örnek vardır. Bir defasında saçları dağılmış bir adama rastlayan Hz. Resûl, *"Bu adam, saçlarını düzeltecek bir şey bulamamış mı?"* buyurur. Üstü başı kir içinde birini gördüğünde ise, *"Bu adam, elbisesini yıkayacak su bulamamış mı?"* diye tepki gösterir. (Ebû Dâvûd, Libâs, 14)

Peygamber Efendimiz bir gün mescitte iken içeriye, saçı sakalı bakımsız bir adam girer. Peygamberimiz, dışarı çıkıp kendine çeki düzen vermesi için eliyle

adama işaret eder. Adam dışarı çıkıp üstünü başını toplayarak tekrar mescide girer. Peygamber Efendimiz, *"Sizden birinin şeytan gibi saçı başı dağınık gelmesinden, böylesi daha iyi değil mi?"* diye sorar. (Muvatta', Şa'r, 2)

Aynı şekilde sahâbeden Mâlik b. Nadle, dağınık bir kıyafetle Allah Resûlü'nü ziyarete gittiğinde de benzer bir uyarı ile karşılaşmıştır. Peygamber Efendimiz (s.a.s.) ona, *"Senin malın var mı?"* diye sormuş, "Evet." cevabını alınca *"Ne gibi malların var?"* demiştir. Mâlik'in, "Allah bana deve, koyun, at ve hizmetçiler ihsan etmiştir." demesi üzerine, *"Madem Allah sana mal ihsan etmiş, o hâlde Allah'ın nimet ve cömertliğinin belirtileri üstünde görünsün."* buyurmuştur. (Ebû Dâvûd, Libâs, 14; Tirmizî, Birr, 62)

Hissemize Düşenler

- Mümin bedenini, elbisesini, kendisine mescit kılınan yeryüzünü temiz tutarak maddeten temizdir; imanı, ibadeti, güzel ahlakı, günahlardan kaçınması, günah işlediğinde tövbe etmesiyle de manen temizdir.

- İslâm'a göre israf haramdır. Mümin, israfa kaçmadan dünya nimetlerinden elbette istifade edebilir.

- İslâm, hangi çağda yaşarsa yaşasın, nerede olursa olsun temizliği ve giyimi ile seçkin bir insan olmayı Müslümanlara tavsiye eder.

- Saçın, varsa sakal ve bıyığın, elbisenin ve bedenin temiz, düzenli ve bakımlı olması Müslümanın alametifarikasıdır.

- Bizlere sayamayacağımız kadar nimetler bahşeden Rabbimiz, bu nimetlerden helalinden istifade ederek iyi bir kul olmamızı tavsiye eder.

- Her Müslüman kendisini İslâm'ın tebliğcisi ve temsilcisi olarak görmeli, orta yolu benimseyerek maddi ve manevi anlamda temizliğine dikkat etmelidir.

237. GÜN:
KİTAP VE SÜNNETE BAĞLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَطيعُوا اللهَ وَاَطيعُوا الرَّسُولَ فَاِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاِنَّمَا عَلٰى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

"Allah'a itaat edin, peygambere itaat edin. Sırt çevirirseniz bilin ki elçimizin görevi açık bir tebliğden ibarettir." (Tegâbün, 64/12)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مَالِكٍ أَنَّهُ بَلَغَهُ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: تَرَكْتُ فِيكُمْ أَمْرَيْنِ لَنْ تَضِلُّوا مَا تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا كِتَابَ اللهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ.

İmam Mâlik'e ulaştığına göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Size iki şey bırakıyorum, onlara sımsıkı sarıldığınız sürece yolunuzu şaşırmayacaksınız: Allah'ın Kitabı ve Peygamberi'nin sünneti." (Muvatta', Kader, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz bir konuşmasında, *"Ey insanlar! Allah size haccı farz kılmıştır. Öyleyse haccedin!"* buyurmuştu. Bunun üzerine bir adam ayağa kalkarak "Her sene mi yâ Resûlallah?" diye sordu ve Resûlullah'ın (s.a.s.) sessiz kalmasına aldırmayarak sözünü üç defa tekrarladı. Sonunda Allah Resûlü,

"Evet desem her sene vacip olurdu ve siz de buna güç yetiremezdiniz." buyurdu ve şunu ilave etti: *"Ben sizi (serbest) bıraktığım müddetçe siz de beni bırakın. Sizden öncekiler, çok soru sormalarından ve peygamberlerinin buyrukları üzerinde ihtilâf etmelerinden dolayı helâk olup gitmişlerdir. Size bir şey emrettiğimde gücünüzün yettiğince onu yapın, size bir şeyi yasakladığımda da onu terk edin!"* (Müslim, Hac, 412)

Hissemize Düşenler

✒ Hz. Peygamber'e itaat eden, Allah'a itaat etmiş olur. Aynı şekilde Hz. Peygamber'e isyan eden de Allah'a isyan etmiş olur.

✒ Hz. Peygamber'in görevi, ilahî emirleri insanlara tebliğ etmektir. Dileyen bu tebliğe uyar cenneti kazanır. Dileyen kabul etmez, cehenneme doğru yol alır.

✒ Kur'an'a ve sünnete gönülden bağlanan fert, toplum, ülke kurtuluşa erecektir.

✒ İbadetlerimizi nasıl yapacağımızı, Peygamber Efendimizin sözleri ve uygulamalarıyla öğreniriz.

✒ Soru sormanın da bir adabı vardır. Soru sorduktan sonra acele etmeden sabırla cevabı beklemek gerekir.

✒ Her soru, bir sorumluluktur.

238. GÜN: KOLAYLAŞTIRMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ اِلٰى مَيْسَرَةٍ وَاَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Eğer (borçlu) darlık içinde ise, eli genişleyinceye kadar ona mühlet vermek (gerekir). Eğer bilirseniz, borcu sadaka olarak bağışlamanız, sizin için daha hayırlıdır." (Bakara, 2/280)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مَنْ أَنْظَرَ مُعْسِرًا أَوْ وَضَعَ لَهُ أَظَلَّهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَحْتَ ظِلِّ عَرْشِهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ödeme güçlüğü çeken borçluya zaman tanıyan ya da alacağını bağışlayan kimseyi Allah hiçbir gölgenin olmadığı kıyamet gününde kendi arşının gölgesinde gölgelendirecektir." (Tirmizî, Büyû', 67)

Asr-ı Saadet'ten

Cömertliğiyle bilinen sahâbî Muâz b. Cebel, kendisinden maddi yardım talebinde bulunan hiç kimseyi geri çevirmiyor, hatta bu yüzden bir başkasına borçlanmayı bile göze alıyordu. Fakat öyle bir duruma düştü ki borcu dolayısıyla bütün malları ipotek altına alınacak hâle geldi. Durumunu Hz. Peygamber'e arz ederek kendisi için alacaklıları ile konuşmasını istedi.

Peygamber Efendimiz, onlarla konuştu ama haklarından vazgeçmediler. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Muâz'ı yanına çağırdı ve onun mallarını satarak alacaklıları arasında paylaştırdı. Sonunda Muâz'ın hiçbir şeyi kalmadı.

Muâz'ın borcuna karşılık değerli malı vardı ve onları satarak açığını kapatabilmişti. Ancak nakit veya gayrimenkul olsun, elinde ne varsa tüketen böylelikle iflas etmiş birisi için bu mümkün değildir. Böyle durumlarda Hz. Peygamber (s.a.s.), borcunu ödemeye gücü yetmeyen kimselere yardım edilmesini sağlamış, insanları şu sözleriyle buna teşvik etmiştir: "*Kim darda kalmış (borçlu) bir kimseye kolaylık sağlarsa, Allah da ona dünyada ve ahirette kolaylık sağlar.*" Bu tavrıyla Allah Resûlü (s.a.s.), Müslümanlara, zor zamanlarda yardımlaşmanın güzel örneklerinden birini sunmuştur. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VI, 75; Müslim, Müsâkât, 18; Müslim, Zikir, 38)

Hissemize Düşenler

- Yüce dinimiz İslâm, eli darda olup borcunu ödeme imkânı bulamayan bir kişiye eli genişleninceye kadar mühlet vermeyi insani ve ahlaki bakımdan örnek bir davranış olarak görür.

- Cenâb-ı Hak, borçlunun borcunu kapatmaya hiç imkânının olmadığı durumlarda alacaklının bu borcu bağışlamasının sadaka olduğunu bizlere haber vermektedir.

- Borçlu, ödeme imkânı varsa borcunu mutlaka hak sahibine zamanında ödemelidir.

- Borcunu ödeyemeyen bir kişiye faiz ilavesi yapmayı İslâm haram kılmıştır.

- Eğer kişi iflas ederse malların dağılımında öncelik borçlu olanlara tanınır.

- Her işte olduğu gibi alacak-verecek meselelerinde de kolaylık sağlayanları, dünyada ve ahirette nice kolaylıklar beklemektedir.

239. GÜN:
KOMŞULUK HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاعْبُدُوا اللّٰهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِه شَيْئاً وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً وَبِذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبٰى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ ۙ وَمَا مَلَكَتْ اَيْمَانُكُمْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالاً فَخُوراً ۙ

"Allah'a ibadet edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya, elinizin altındakilere iyilik edin. Şüphesiz, Allah kibirlenen ve övünen kimseleri sevmez." (Nisâ, 4/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ)، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا مِنْ مُسْلِمٍ يَمُوتُ فَيَشْهَدُ لَهُ ثَلَاثَةُ أَهْلِ أَبْيَاتٍ مِنْ جِيرَانِهِ الْأَدْنَيْنَ بِخَيْرٍ إِلَّا قَالَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ قَبِلْتُ شَهَادَةَ عِبَادِي عَلَى مَا عَلِمُوا وَغَفَرْتُ لَهُ مَا أَعْلَمُ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir Müslüman öldüğünde, en yakın komşularından üç hane halkı kendisinin iyi bir insan olduğuna şahitlik ederlerse, Yüce Allah, 'Bildiklerine

göre şahitlikte bulunan kullarımın şahitliğini kabul ettim ve kendi bildiklerimi de bağışladım' buyurur." (İbn Hanbel, II, 409)

Asr-ı Saadet'ten

Bir heyetle beraber gelip Hz. Peygamber'e çeşitli sorular yönelten sahâbî Muâviye b. Hayde, "Komşumun benim üzerimdeki hakkı nedir?" diye sorduğunda Hz. Peygamber şöyle buyurmuştur: "*Hastalandığında ziyaret etmen, öldüğünde cenazesini kaldırman, borç istediğinde borç vermen, muhtaç olduğunda ihtiyacını karşılaman, hayırlı işlerini tebrik etmen, musibet zamanlarında sabrı tavsiye etmendir.*" Peygamberimiz sonra da sözlerine şunları eklemiştir: "*Evini komşunun evinden yüksek yapma ki komşunun havasını engellemiş olmayasın!*" (Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XIX, 419; Beyhakî, Şuabü'l-îmân, VII, 84) Rahmet Elçisi'nin vermiş olduğu bu cevap, bir taraftan onun merhamet ve zarafet anlayışını ortaya koyarken, diğer taraftan da Müslümanlar arasında gözetilmesi gereken diğerkâmlık ahlakına ve ideal komşuluk ilişkisine işaret etmektedir.

Hissemize Düşenler

- Allah'a kul olup O'na ibadet etmenin yanı sıra insanlarla da iyi ilişkiler geliştirmekle sorumluyuz.
- Ana babamıza, eşimize ve çocuklarımıza, akrabalarımıza iyilik etmek kadar, yakınımızda ve uzağımızda bulunan komşularımıza iyilik etmek de sosyal hayattaki sorumluluklarımız arasındadır.
- Komşularımızın bizden razı olması, Rabbimizin razı olmasına vesile olacaktır.
- Peygamber Efendimiz inanç, ibadet ve ahlaki ilkeleri öğrettiği gibi sosyal hayatta da yapmamız gerekenleri bize öğretmiştir.
- Peygamberimizin öğrettiği üzere komşumuzun üzerimizdeki hakları şunlardır: Hastalandığında ziyarete gitmek, cenazesine iştirak etmek, borç istediğinde imkânımız ölçüsünde kendisine yardımcı olmak, mutlu gününde yanında olup tebrik etmek, musibete uğradığında kendisine sabır tavsiye etmek, evinin güneşini kesecek bir tarzda ev yapmamak yani yaşam haklarına saygılı olmak.

240. GÜN: KOMŞUYA GÜZEL DAVRANMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ جَآءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِنْهَا ۚ وَمَنْ جَآءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى الَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ اِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Kim bir iyilik getirirse ona bundan daha hayırlısı vardır. Kim de bir kötülük getirirse, bilsin ki kötülük işleyenler ancak yapmakta olduklarının cezasına çarptırılırlar." (Kasas, 28/84)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا يُؤْذِ جَارَهُ، وَمَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ.

Ebû Hüreyre'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'a ve ahiret gününe iman eden ya hayır söylesin ya da sussun! Allah'a ve ahiret gününe iman eden komşusuna eziyet etmesin! Allah'a ve ahiret

gününe iman eden misafirine ikram etsin!" (Buhârî, Rikâk, 23)

Asr-ı Saadet'ten

Milâdî 622 yılı Eylül ayının yirmi dördüncü gününe rastlayan, 13 Rebîulevvel Cuma günü, hicret için Mekke'den yola çıkan Sevgili Peygamberimizin Medine'ye ulaştığı gündü. Hicret-i Nebî, meşakkat dolu iki uzun haftanın ardından Medine'deki Neccâroğulları mahallesinde son bulmuştu. Allah Resûlü (s.a.s.), Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin davetine icabet ederek onun evinde konaklamaya karar vermiş, ona komşu olmuştu. Medine gibi mübarek bir beldenin Peygamber'e hasret insanları, ona yaklaşabilmek, onu şanına layık şekilde ağırlayabilmek için seferber olmuşlar, hicret yorgunu Hz. Nebî'yi memnun edebilme sevdasıyla hiçbir fedakârlıktan geri kalmamışlardı. Hizmete gönüllü müminler arasında on bir yaşındaki Zeyd b. Sâbit, o günlere ait bir hatırasını şöyle anlatır: "Resûlullah (s.a.s.) Ebû Eyyûb'un evinde misafir iken, evine ilk giren hediye, benim götürdüğüm ve içinde ekmek, tereyağı ve süt bulunan tirit kabı idi. "Yâ Resûlallah! Bu kabı annem gönderdi." dedim. O da, *"Allah bunu senin için bereketli eylesin."* buyurdu ve ashâbını çağırdı; yemeği birlikte yediler. Daha kapıya yönelmeden, Sa'd b. Ubâde'nin kabı içeri girdi. Allah Resûlü'nün orada kaldığı yedi ay boyunca her gece üç dört kişi kapısında bekler, nöbetleşe yemek taşırlardı." Ebû Eyyûb'un nadide komşusuna ikramda bulunmak için sıraya giren ensar, cömertliğin en güzelini göstermişlerdi. (İbn Sa'd, Tabakât, I, 237)

Hissemize Düşenler

- Kişinin ailesine, akrabasına, komşularına nihayetinde çevresindeki tüm canlılara yaptığı her bir iyilik elbette kendi lehinedir. Esasen kötülük işleyen kendi aleyhine büyük bir vebal yüklenmiş, kendi eliyle kendisini tehlikeye atmış demektir.

- Allah'a ve ahirete iman, müminin hayatına anlam katmasına, sorumluluk bilinciyle hareket etmesine ve toplumla barışık bir hayat sürmesine vesile olmalıdır.

- Komşularımıza karşı iyi davranışlar sergilemek ve güzel sözler söylemek, imanımızın bir gereğidir.

- Komşusunun sıkıntılarına sabır gösteren mümine Allah rahmet eder.

- Komşusuna ikramda bulunan kişi hem dünyada hem de ahirette Allah'ın ikram ve bereketine nail olur.

241. GÜN:
KOMŞUYA GÜVEN VERMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ اَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۘ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ الصَّلٰوةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَيُطِيعُونَ اللّٰهَ وَرَسُولَهُ اُولٰٓئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللّٰهُ اِنَّ اللّٰهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

"Mümin erkekler ve mümin kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı dosdoğru kılar, zekâtı verirler. Allah'a ve Resûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah pek yakında merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/71)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا زَالَ يُوصِينِي جِبْرِيلُ بِالْجَارِ حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُوَرِّثُهُ.

Hz. Âişe'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Cebrâil bana komşu hakkını korumayı o kadar çok tavsiye etti ki neredeyse komşuyu komşuya mirasçı kılacağını zannettim." (Buhârî, Edeb, 28)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethi sırasında sancaktarlık yapan Huveylid b. Amr'ın anlattığına göre, birlikte oldukları bir sırada Peygamber Efendimiz art arda üç kez, *"Vallahi iman etmemiştir."* der. Meraklanan sahâbîler, "Kim, yâ Resûlallah?" diye sorarlar. İmanın, hayatın anlamı olduğunu bilen ashâb-ı kirâm için iman etmemiş olmaktan daha büyük zarar ve iflas olamaz! Allah Resûlü (s.a.s.)

yemin ederek iman etmediğini söylüyorsa, böyle bir insan dünyada da ahirette de kaybetmiş demektir. Bu yüzden merakla sorarlar: "Kim, yâ Resûlallah?" Peygamber Efendimiz cevap verir: "*Komşusunun, kötülüklerinden emin olamadığı kimse.*" (Buhârî, Edeb, 29)

Hissemize Düşenler

- Müminlerin ortak nitelikleri birbirlerinin dostu olmaları, birbirlerine iyilik etmeleri ve birbirlerini yardımsız bırakmamalarıdır.

- Sevincimizin ve üzüntümüzün ilk ve en canlı şahitleri komşularımızdır.

- Yüce dinimiz İslâm, iyi bir komşuyu mutluluk kaynağı olarak görmekle birlikte komşuya yapılan eziyeti ise şiddetle reddeder.

- Mümin, insanların canları ve malları hususunda güvendiği kişidir. Müslüman ise elinden ve dilinden insanlara zarar gelmeyen kimsedir. Dolayısıyla kötülük yapabileceği kaygısını komşularına yaşatan kimse kâmil anlamda iman etmiş olamaz.

- Komşu için her türlü ikram ve yardımın en değerlisi, ona güven ve huzur vermektir.

242. GÜN:
KÖLE AZAT ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَلَا اقْتَحَمَ الْعَقَبَةَ ۞ وَمَآ اَدْرٰىكَ مَا الْعَقَبَةُ ۞ فَكُّ رَقَبَةٍ

"Fakat o, sarp yokuşu göze alamadı. O sarp yokuş nedir bilir misin? Köle azat etmektir." (Beled, 90/11-13)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ أَعْتَقَ رَقَبَةً مُؤْمِنَةً، أَعْتَقَ اللهُ بِكُلِّ إِرْبٍ مِنْهَا إِرْبًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim mümin bir köleyi azat ederse, o kölenin her organına karşılık Allah da onun bir organını cehennemden azat eder." (Müslim, Itk, 21)

Asr-ı Saadet'ten

Müminlerin annesi Hz. Hatice (r.a.), evliliklerinin başında Peygamber Efendimize Zeyd adında bir hizmetçi hediye etmişti. Henüz sekiz yaşında bir çocuk olan Zeyd'in hüzünlü bir hikâyesi vardı. Küçük yaşlarda annesiyle birlikte komşu kabiledeki dayılarını ziyarete giderken kaçırılıp köle olarak satılmış, elden ele dolaşarak Mekke'deki Ukaz pazarına kadar gelmişti. Hakîm b. Hizâm onu satın almış ve halası Hz. Hatice'ye hediye etmişti. Hatice validemiz de Peygamber Efendimizle evlenince Zeyd'i onun hizmetine verdi. Arap Yarımadası'nda insan kaçırıp köle olarak satmak o dönemde özellikle düşman kabileler arasında yaygın bir gelenekti. Savaşlar, korsanlık ve haydutluk, ekonomik ve sosyal gerekçeler, kölelik kurumunu meşrulaştırmış,

âdeta tartışılmaz hâle getirmişti. İşte küçük Zeyd de başlangıçta köle olarak satılarak bu acımasız geleneğin kurbanlarından biri olmuş ve köle olmayan diğer yaşıtlarından çok farklı bir hayata adım atmıştı. Ancak Zeyd, Hz. Peygamber'in gözetimine girmekle kendisi gibi köle olan çocuklar dâhil bütün kölelerin kaderini değiştirecek bir hayata adım atmıştı. Rahmet Elçisi kendisine teslim edilen bu çocuğa daima şefkatle davrandı. Zira kendisi de bir yetim olarak büyümüştü. Kimsesizliğin ne olduğunu iyi biliyordu. Bu yüzden Zeyd'i çok sevdi ve onu azat etti. Fakat Zeyd ayrılmayarak Resûl-i Ekrem'in yanında kalmaya devam etti. Bu arada ailesi, Zeyd'in izini bulmuş ve Mekke'ye gelerek, fidyesi karşılığında çocuklarını vermesi için Peygamber Efendimizden ricada bulunmuşlardı. Peygamberimiz de fidyeye gerek olmadığını, isterse Zeyd'in kendileriyle birlikte gidebileceğini söyledi. Fakat Zeyd babasına, "Ben onda öyle bir şey gördüm ki onu asla hiç kimseye tercih etmem!" diyerek Hz. Peygamber'le kalmak istediğini söyledi. (İbn Hacer, İsâbe, II, 598; İbn Sa'd, Tabakât, III, 42)

Hissemize Düşenler

- Toplumun üzerinde itina ile durması gereken hususlardan biri de insanların köleleştirilmemesi, köleleştirilen insanların ise hürriyetine kavuşturulmasıdır.

- İnsanlar hür doğar; insanın hürriyetini elinden alıp onu köleleştiren, büyük bir vebali yüklenmiş olur.

- Yüce dinimiz İslâm, köleliğin dünyadan kaldırılması için bütün insanlığa sorumluluklar yüklemiştir.

- Peygamber Efendimizin gönderildiği çağda mücadele ettiği büyük sorunlardan biri de köleliktir. Peygamberimiz hiçbir insanı köleleştirmediği gibi onların hürriyetine kavuşması için gece gündüz demeden gayret göstermiştir.

- Kim, köleleştirilen bir kardeşini bu kötü hâlden kurtarırsa cehennemden uzaklaşmış, cennete yaklaşmış olur.

- Müslümanların, azadlı kölesine "bunu niye böyle yaptın?" şeklinde bile bir cümle kurmayan, kalp kırmayan Peygamberini örnek alması gerekir.

243. GÜN:
KULLUK

Ayet-i Kerime ve Meali

ذٰلِكُمُ اللّٰهُ رَبُّكُمْ ۚ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ ۚ وَهُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

"İşte bu, Allah sizin Rabbinizdir. O'ndan başka ilah yoktur. O her şeyin yaratıcısıdır. Öyleyse O'na kulluk edin, O her şeye vekildir." (En'âm, 6/102)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ: أَنَّ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَخَذَ بِيَدِهِ فَقَالَ: أُوصِيكَ يَا مُعَاذُ لَا تَدَعَنَّ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ تَقُولُ: اَللّٰهُمَّ أَعِنِّي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ.

Muâz b. Cebel'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) onun elini tuttu ve şöyle buyurdu:

"Ey Muâz! Sana her namazın ardından şu duayı söylemeyi terk etmemeni tavsiye ediyorum: Allah'ım, seni zikretmek, sana şükretmek ve sana güzelce ibadet etmek için bana yardım et!" (Ebû Dâvûd, Vitr, 26; Nesâî, Sehiv, 60)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah, yuları liften yapılmış Ya'fûr isimli merkebine bindi ve *"Haydi Muâz, sen de bin!"* diyerek genç sahâbîyi çağırdı. Muâz, Resûlullah'a rahatsızlık vermeme düşüncesiyle önce binmek istemedi. Ancak Resûlullah binmesi için ısrar edince, Muâz onun terkisine binmeye çalıştı. Ama Muâz'ın binmesiyle huysuzlaşan merkep, silkinerek ikisini de yere düşürdü. Kutlu Elçi gülerek

yerden kalktı, Muâz ise olanlardan kendisini sorumlu tutmuş gibiydi. Kendisine kızarak ayağa kalktı. Yeniden denediklerinde artık inat etmeyen merkep, Hz. Peygamber (s.a.s.) ile Muâz'ı nihayet taşımaya başlamıştı.

Hz. Peygamber elini arkaya doğru uzatarak Muâz'ın sırtına hafifçe dokunup *"Ey Muâz b. Cebel!"* diye seslendi. Tam bir sevgi ve bağlılıkla, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" dedi Muâz. Bir süre daha gittiler. Resûlullah tekrar, *"Ey Muâz b. Cebel!"* diyerek seslendi. Aynı teslimiyetle, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" diye cevap verdi yine Muâz. Sonra bir süre daha gittiler. Nebî (s.a.s.) tekrar, *"Ey Muâz b. Cebel!"* diye seslendi. Acaba ne diyecekti Resûlullah? İyice meraklanmıştı Muâz, belli ki önemli bir şeydi diyeceği. Artan bir merakla tekrar, "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" dedi. Peygamber Efendimizin dilinden dökülen ifade şöyleydi: *"Muâz, sen Allah'ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?"* Her zamanki saygılı tavrıyla, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." dedi ve sustu Muâz. Sabırsızlıkla Hz. Peygamber'in anlatacaklarını bekliyordu. Resûlullah daha fazla merakta bırakmadan Muâz'a sorusunun cevabını verdi: *"Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, kulların O'na kulluk ve ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır."*

Peygamberimiz ve genç sahâbî bir süre daha merkep üzerindeki yolculuklarına devam ettiler. Sonra Hz. Peygamber *"Ey Muâz b. Cebel!"* diye seslendi yine. Muâz "Buyur ey Allah'ın Resûlü, emrine âmâdeyim!" diyerek cevabını yineledi. Resûlullah, *"Peki kulların Allah üzerindeki hakkının ne olduğunu biliyor musun?"* diye sordu. Muâz, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." diyerek cevabı beklemeye başlamıştı. Resûlullah, *"Allah'a kulluk etmesi ve O'na ortak koşmaması hâlinde kuluna azap etmemesi ve onu cennete koymasıdır."* sözleriyle verdi müjdeli haberi. (Müslim, İmân, 48)

Hissemize Düşenler

- Bizleri ve canlı cansız tüm mahlûkatı yaratan, yaşatan ve yöneten Allah Teâlâ'dır.
- Rabbimiz, kendisinden başka ilah olmadığına inanmamızı ve yalnızca kendisine kul olmamızı emretmektedir.
- Allah'a kulluk, emir ve yasaklarına riayet etmemiz, Rabbimizin üzerimizdeki hakkıdır.
- Peygamber Efendimiz, bizlere nasıl dua etmemiz gerektiğini de öğretmiştir.
- Rabbinin tek ve bir olduğuna iman edip O'na kul olanları dünyada afiyet, ahirette cennet beklemektedir.

244. GÜN:
KUMAR

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْاَنْصَابُ وَالْاَزْلَامُ
رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar (putlar) ve fal okları şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz." (Mâide, 5/90)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ قَالَ لِصَاحِبِهِ تَعَالَ أُقَامِرْكَ فَلْيَتَصَدَّقْ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim arkadaşına, 'Gel seninle kumar oynayalım' derse (harama ön ayak olduğu için pişman olup) derhâl sadaka versin." (Buhârî, Tefsîr, (Necm) 2)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke döneminde henüz içki ve kumar yasaklanmamıştı. Allah Resûlü (s.a.s.) Medine'ye hicret ettiğinde de Medineliler şarap içiyorlar ve kumar oynayarak elde ettikleri kazançları haksızca yiyorlardı. Onlar, aslında toplumsal hayata ne kadar zarar verdiğini gördükleri içki ve kumar hakkında İslâm'ın verdiği hükmü Allah Resûlü'ne sordular. Bunun üzerine, *"Sana, içkiyi ve kumarı sorarlar. De ki: Her ikisinde de büyük bir günah ve insanlar için birtakım faydalar vardır. Ancak onların günahı faydasından daha büyüktür."* (Bakara, 2/219) ayeti nâzil oldu. Ancak bu ayet, ashâb tarafından içki ve kumar

henüz haram kılınmadı şeklinde algılandı. Bu nedenle onlar içkiye ve kumara devam ettiler. Bir gün muhacirlerden içki içmiş biri akşam namazında imam oldu ve arkadaşlarına namaz kıldırdı. Kıraatte yanılıp okuduğu yeri karıştırdı. Bunun üzerine, *"Ey iman edenler! Sarhoş iken ne söylediğinizi bilinceye kadar namaza yaklaşmayın."* (Nisâ, 4/43) ayeti nâzil oldu. Fakat insanlar şarap içmeye devam ettiler. Sarhoş olmayacak kadar şarap içiyorlar, sonra namaz kılıyorlardı. Bunun üzerine, *"Ey iman edenler! İçki, kumar, dikili taşlar ve fal okları ancak, şeytan işi birer pisliktir. Onlardan kaçının ki kurtuluşa eresiniz. Şeytan, içki ve kumarla, ancak aranıza düşmanlık ve kin sokmak, sizi Allah'ı anmaktan ve namazdan alıkoymak ister. Artık vazgeçtiniz değil mi?"* (Mâide, 5/90-91) ayeti nâzil oldu. Böylelikle içki ve kumar Kur'an emriyle kesin olarak yasaklandı. (İbn Hanbel, II, 352; İbn Kesîr, Tefsîr, III, 179)

Hissemize Düşenler

- Kur'an-ı Kerim, muhataplarını Allah'ın haram kıldığı, alkol, kumar, put ve fal gibi fiillerin kötülükleri üzerinde düşünmeye davet eder.
- Alkol ve kumar, kişinin Rabbine, insanlara ve diğer canlılara karşı ödevlerini yerine getirmesine engel olur.
- Alkol ve kumar, insanlar arasına düşmanlık ve kin tohumları saçar. Toplumları kötülüğe ve huzursuzluğa sevk eder.
- Yüce dinimiz İslâm'da haram olan bir fiili işlemek günah olduğu gibi bir başkasını haram olan bir fiile yönlendirmek de aynı şekilde günahtır.
- Günahlardan kurtulmak için tevbe etmek ve bu tevbenin kabulü noktasında sadaka vermek nebevî bir tavsiyedir.
- Dünyada huzur ve mutlu bir hayat elde etmek, ahirette kurtuluşa ermek istiyorsak alkol, haram ve fal gibi Rabbimizin haram kıldığı fiillerden uzak durmalıyız.

245. GÜN: KUR'AN TEFSİRİNİN MESULİYETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

هُوَ الَّذي اَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ اٰيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ اُمُّ الْكِتَابِ وَاُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ فَاَمَّا الَّذينَ في قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَآءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَآءَ تَأْويلِهٖ وَمَا يَعْلَمُ تَأْويلَهٗٓ اِلَّا اللّٰهُ وَالرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ اٰمَنَّا بِهٖ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ اِلَّآ اُولُوا الْاَلْبَابِ

"Sana kitabı indiren O'dur. Onun (Kur'an'ın) bir kısım ayetleri muhkemdir ki bunlar kitabın esasıdır, diğerleri ise müteşâbihtir. Kalplerinde sapma meyli bulunanlar, fitne çıkarmak ve onu (kişisel arzularına göre) tevil etmek için ondaki müteşâbihlerin peşine düşerler. Hâlbuki onun tevilini ancak Allah bilir; bir de ilimde yüksek payeye erişenler. Derler ki: Ona inandık, hepsi Rabbimiz katındandır. (Bunu) yalnız aklıselim sahipleri düşünüp anlar." (Âl-i İmrân, 3/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ

قَالَ فِى الْقُرْآنِ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَلْيَتَبَوَّأْ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ.

İbn Abbâs'ın naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim Kur'an hakkında bilgisizce konuşursa, cehennemdeki yerine hazırlansın." (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 11)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber'in meşhur sahâbîlerinden olan Abdullah b. Amr b. el-Âs ilme çok düşkündü. Abdullah ve kardeşi, birlikte bir gün, yaşlı sahâbîleri sohbet ederken gördüler. Hemen yanlarına gittiler. Ancak meclisi bölmek istemediklerinden buldukları bir taşın üzerine oturdular. Onlar otururken meclisteki sahâbîler Kur'an'dan bir ayet okuyup onun üzerine tartışmaya başlamışlardı bile. Sahâbîler tartışmaya iyice dalmış ve sesleri de olabildiğince yükselmişti. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) yanlarına geldi. Tartışanları derhal susturarak kızgın bir ifadeyle şöyle buyurdu: *"Sizden öncekiler işte böyle helâk oldular. Allah'ın Kitabı'nın bir kısmını diğeriyle mukayese ediyor çelişki arıyorlardı. Oysa Allah'ın Kitabı, bir kısmı diğerini doğrulamak üzere indi. Kur'an'ın bazı ayetlerini ileri sürerek diğerlerini yalanlamayın. Onun (mahiyetini) bildiğiniz ayetleri üzerinde konuşun; bilmediklerinizi ise onu bilene bırakın."* (İbn Hanbel, II, 182)

Hissemize Düşenler

- Ayet ve hadisleri anlama çabası, Müslümanca var olma ve Müslüman kimliği oluşturma noktasında çok önemli bir faaliyettir.
- Kur'an'ı anlamak ve yorumlamak, fert ve toplumun hayatını etkilemesi ve yönlendirmesi bakımından çok hassas bir konudur.
- Kur'an'ın bütün olarak değerlendirilmesi, ayetleri arasındaki anlam bütünlüğünün fark edilmesi bir uzmanlık işidir.
- Kur'an'ı açıklamak için yeterli ilmî birikime, zihnî melekeye ve Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde, ahlaklı bir duruşa sahip olmak zaruridir.
- İslâm'ın en temel iki kaynağı olan Kur'an ve hadislerin, uygun bir yöntem kullanılmadan yorumlanması dinin yanlış anlaşılmasına yol açacaktır.

246. GÜN:
KUR'AN-I KERİM TİLÂVETİ

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الْمُزَّمِّلُ ۙ قُمِ الَّيْلَ اِلَّا قَلِيلاً ۙ نِصْفَهٗۤ اَوِ انْقُصْ مِنْهُ قَلِيلاً ۙ
اَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَتِّلِ الْقُرْاٰنَ تَرْتِيلاً

"Ey örtünüp bürünen (Peygamber)! Kalk, birazı hariç olmak üzere geceyi; yarısını ibadetle geçir. Yahut bundan biraz eksilt. Yahut buna biraz ekle. Kur'an'ı ağır ağır, tane tane oku." (Müzzemmil, 73/1-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَثَلُ الَّذِى يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ حَافِظٌ لَهُ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ، وَمَثَلُ الَّذِى يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ يَتَعَاهَدُهُ وَهُوَ عَلَيْهِ شَدِيدٌ فَلَهُ أَجْرَانِ.

Hz. Âişe'den (r.a.) nakledildiğine göre, Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Kur'an'ı ezberleyip okuyan kişi, Allah katındaki seçkin meleklerle birlikte olacaktır. Kur'an'ı zorlanarak da olsa devamlı okumaya çalışan kişiye ise iki kat ecir vardır."* (Buhârî, Tefsîr, (Abese) 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin varlığıyla şeref kazanan mübarek şehir Medine'nin huzur dolu günlerinden birisiydi. Allah'ın Elçisi (s.a.s.), yakın dostlarından fedakâr sahâbî Abdullah b. Mes'ûd'a seslendi: *"Abdullah! Bana Kur'an oku."* İlminin derinliği ve Kur'an'a aşina oluşu ile tanınan değerli sahâbî şaşırmıştı. "Yâ Resûlallah, Kur'an sana indirilmişken, ben mi sana okuyayım?" sözleriyle

duygularını anlattı. Allah Resûlü, *"Evet, ben Kur'an'ı başkasından dinlemeyi de çok seviyorum."* buyurdu.

İbn Mes'ûd (r.a.) okumaya başladı. Nisâ sûresinin yaratılışı hatırlatan, yetime saygıyı tavsiye eden, miras paylaşımını açıklayan ayetlerini okudu. Nihayet, *"Her ümmetten bir şahit getirdiğimiz ve seni de onların üzerine bir şahit yaptığımız zaman, bakalım onların hâli nice olacak!"* (Nisâ, 4/41) mealindeki ayete geldiğinde Sevgili Peygamberimizin gözlerinden yaşlar süzüldüğünü fark etti. Daha fazla dayanamadı Resûl-i Ekrem ve *"Yeterli"* buyurdu. (Buhârî, Fedâilü'l-Kur'ân, 33; Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 4)

Hissemize Düşenler

- Kur'an-ı Kerim'i tane tane, hakkını vererek, en güzel şekilde okumak esastır.

- Kur'an-ı Kerim'i anlamak ve manalarını düşünmek için açık, düzgün ve ağır ağır okumak gerekir.

- Kur'an-ı Kerim'in tamamını veya bir kısmını ezberlemek en büyük nimetlerden biridir.

- Kişi, Kur'an'ı nasıl olsa okuyamam, diyerek onu öğrenmekten vazgeçmemelidir. Zira Peygamberimizin buyurduğu üzere zorlanarak Kur'an'ı okuyan kimseye iki kat fazla sevap verilir.

- Kur'an'ı güzel sesleriyle okuyanlar elbette çok değerlidir. Ancak bundan daha değerlisi kişinin Kur'an'ı güzel sesle okumasının yanı sıra ayetlerinin anlamını bilmesi, üzerinde derin bir tefekkürle düşünmesi ve hayatına taşımasıdır.

- Kul, Rabbinin kendisine verdiği akıl, dil, ses gibi bütün nimetlerin farkında olmalı ve şükrünü ihlasla Kelâmullah'ı okuyarak ve tefekkür ederek yerine getirmelidir.

247. GÜN:
KURBAN

Ayet-i Kerime ve Meali

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ

"Şimdi sen Rabbin için namaz kıl ve kurban kes!" (Kevser, 108/2)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْبَرَاءِ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَخْطُبُ فَقَالَ: إِنَّ أَوَّلَ مَا نَبْدَأُ بِهِ فِي يَوْمِنَا هَذَا أَنْ نُصَلِّيَ، ثُمَّ نَرْجِعَ فَنَنْحَرَ، فَمَنْ فَعَلَ فَقَدْ أَصَابَ سُنَّتَنَا.

Berâ' (r.a.) diyor ki, Hz. Peygamber'i (s.a.s.) Kurban Bayramı sabahı hutbe verirken dinledim, şöyle buyurdu:

"Bugün ilk işimiz, (bayram) namazı kılmak, sonra dönüp kurban kesmektir. Kim böyle yaparsa sünnetimize uymuş olur." (Buhârî, Îdeyn, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin ikinci senesi, zilhicce ayının onuncu günüydü. Peygamberimiz ashâbıyla birlikte ilk kez Kurban Bayramı kutlayacaktı. İlk defa Allah adına kurbanlar kesilecek, Müslümanlar birlik ve dirlik içinde bayram yapacaklardı. Allah Resûlü (s.a.s.) namazgâha varınca oradakilere selam verdi. Her zamanki huşû ile kadın-erkek, genç-yaşlı ve çocuklardan oluşan ashâbına bayram namazını kıldırdı. Sonra kurbanla ilgili önemli mesajlar verdiği hutbesini irad etti. Namazgâha gelirken gördüğü kesilmiş koyunlara işaret ederek buyurdu ki, *"Kim kurbanını bayram namazından önce kestiyse onun yerine bir koyun kessin. Kim de henüz kesmediyse kurbanını Allah'ın adıyla kessin."* (Müslim,

Edâhî, 1)

Acele edip kurbanını bayram namazından önce kesenlerden birisi de sahâbeden Berâ' b. Âzib'in dayısı Ebû Bürde b. Niyâr idi. Misafirlerine ve komşularına karşı ikram ve cömertliğiyle bilinen bu sahâbî, ayağa kalkarak: "Ey Allah'ın Resûlü! Vallahi ben bugünün yeme-içme günü olduğunu, yoksul komşularımın ihtiyacı olduğunu düşünerek kurbanımı namazdan önce kestim ve etinden hem kendim yedim hem de aileme ve komşularıma ikram ettim." diyerek kendisinin niçin acele ettiğini dile getirdi. Resûlullah (s.a.s.) ise *"Bu, kurban değil, et için kesilen bir koyun olmuş."* (Buhârî, İdeyn, 5) buyurdu. Sonra kendisine kurbanlık iki koç getirildi. Onları kıbleye doğru yatırdı. Keserken besmele çekti, tekbir getirdi ve şöyle buyurdu: *"Ben hanîf olarak, yüzümü gökleri ve yeri yaratan Allah'a çevirdim ve ben müşriklerden değilim. Şüphesiz benim namazım, kurbanım, hayatım ve ölümüm âlemlerin Rabbi olan Allah içindir. O'nun hiçbir ortağı yoktur. Ben bununla emrolundum ve ben Müslümanların ilkiyim. Allah'ım (bu kurban) sendendir ve Muhammed ile ümmeti tarafından senin rızan için sunulmuştur."* (Buhârî, Edâhî, 9; İbn Mâce, Edâhî, 1)

Hissemize Düşenler

- İbadetler, yalnız Allah rızasını kazanmak için yerine getirilir.
- İbadetlerin bazıları, namaz gibi bedenle yerine getirilir. Bazıları da kurban kesmek gibi hem mal hem bedenle yapılır.
- Bir Müslümanın Kurban Bayramı sabahında yapacağı en güzel davranış, aile fertleri ile beraber bayram namazına iştirak etmektir.
- Kurban bir ibadettir. Kurbanlık hayvanların kesim vakti bayram namazından sonradır. Namazdan önce kesilen kurbanla kişinin üzerindeki ibadet borcu düşmüş olmaz.
- Kurban kesiminde dikkat edilecek hususlardan biri, kurbanlık hayvanlara eziyet edilmemesidir.
- Sevgili Peygamberimiz bizim için her konuda en güzel örnektir. Bize düşen görev onun sünnetine sarılmaktır.

248. GÜN:
MAHLUKATA MERHAMET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا مِنْ دَآبَّةٍ فِي الْاَرْضِ وَلَا طٰٓئِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ اِلَّآ اُمَمٌ
اَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ

"Yeryüzünde yürüyen hayvanlar ve gökyüzünde iki kanadıyla uçan kuşlardan ne varsa hepsi sizin gibi topluluklardır. Biz kitapta hiçbir şeyi eksik bırakmadık. Nihayet hepsi toplanıp Rablerinin huzuruna getirileceklerdir." (En'âm, 6/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
قَالَ: مَا مِنْ إِنْسَانٍ قَتَلَ عُصْفُورًا فَمَا فَوْقَهَا بِغَيْرِ حَقِّهَا إِلَّا سَأَلَهُ اللهُ
عَزَّ وَجَلَّ عَنْهَا.

Abdullah b. Amr'dan nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir kişi yoktur ki bir serçeyi yahut ondan daha büyük bir canlıyı haksız yere öldürsün de Yüce Allah ona bunun hesabını sormasın!" (Nesâî, Sayd, 34)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz (s.a.s.), hayvanlara karşı da en merhametli insan modeliydi. O, hayvanların hedef tahtası olarak kullanılmasını ve eğlence amacıyla birbirleriyle dövüştürülmesini yasaklamıştı. (Buhârî, Sayd, 25; Ebû Dâvûd, Cihâd, 51) Bir defasında bindiği devenin huysuzluk yapması üzerine sert

davranan Hz. Âişe'yi, *"Yumuşak davran!"* şeklinde uyarmıştı. (Müslim, Birr, 79) Ayrıca sebepsiz yere öldürülen bir serçenin kıyamet günü Allah'a hâlini arz ederek davacı olup, "Yâ Rabbi! Falan kimse beni, herhangi bir yarar için değil de boş yere öldürdü." diyeceğini haber vermişti. (Nesâî, Dahâyâ, 42)

Allah Resûlü'nün bir sohbet esnasında ashabıyla paylaştığı, şefkat ve merhametin en güzel örneklerinden biri olan şu misal aynı zamanda hayvanlara muamele konusunda hepimiz için derin anlamlar barındıran bir mesajdır: *"Bir adam, yolculuk esnasında oldukça susamıştı. Rastladığı bir kuyuya inerek susuzluğunu giderdi. Çıktığında kuyunun yanında bir köpek gördü. Zavallı hayvan, susuzluktan nemli toprağı yalıyordu. Adam, 'Bu hayvancağız da benim gibi çok susamış olmalı.' dedi ve tekrar kuyuya indi. Ayakkabısıyla kuyudan su çıkararak köpeği suladı. Bu amelinden dolayı Allah o kulundan razı oldu ve onu bağışladı."*

Resûlullah Efendimiz sözlerini bu şekilde tamamlamıştı ki kendisini dikkatle dinlemekte olan sahâbeden birisi şu soruyu yöneltti: "Ey Allah'ın Resûlü! Hayvanlara yaptığımız iyiliklerden dolayı da mı bize sevap var?" Bunun üzerine Rahmet Elçisi: *"Tabi ki. Yürek taşıyan her canlıya yapılan iyilikte ecir vardır."* buyurdu. (Buhârî, Müsâkât, 9; Müslim, Selâm, 153)

Hissemize Düşenler

- Merhamet, Yüce Allah'ın doğuştan kalbimize yerleştirdiği ve ömür boyu yitirmememiz gereken fitri bir duygudur.
- Âlemlere rahmet olarak gönderilen bir peygamberin ümmeti olduğumuzu asla unutmamalıyız.
- İnsana dahi her türlü zulüm ve vahşeti reva gören günümüzün taş kalplileri, âlemlere rahmet Peygamberimizin vicdan ve merhamet anlayışına ne kadar da muhtaçtır.
- Hayvanlara eziyet etmemeli, onlara karşı duyarlı davranmalıyız. Allah'ın dilsiz kullarını gözetmeliyiz.
- Merhamet etmeyene merhamet edilmez.

249. GÜN:
MÂLÂYÂNİ-FAYDASIZ İŞLER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا اِلَّا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَلَلدَّارُ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ اَفَلَا تَعْقِلُونَ

"Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Takva sahipleri için şüphesiz ki ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hâlâ aklınızı kullanmayacak mısınız?" (En'âm, 6/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مِنْ حُسْنِ إِسْلَامِ الْمَرْءِ تَرْكُهُ مَا لَا يَعْنِيهِ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mâlâyânîyi (faydasız söz ve işleri) terk etmesi, kişinin iyi Müslüman oluşundandır." (Tirmizî, Zühd, 11; Muvatta', Hüsnü'l-hulk, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Abdullah b. Mugaffel (r.a.), Allah Resûlü'nün Rıdvan Biati'ne katılmış olan sahâbîlerinden biriydi. Her sahâbî gibi Hz. Peygamber'i görmüş, onun sünnetini örnek almış ve hayatının her anında ona tâbî olma bilincini canlı tutmayı amaçlamıştı. Nitekim yeğeniyle yaşamış olduğu şu olay bunu gözler önüne sermektedir: Abdullah b. Mugaffel, bir gün yeğenini yerden taş alıp etrafına rastgele fırlatırken gördü. Bunun üzerine, hiçbir amacı ve faydası olmayan bu davranışın Allah Resûlü tarafından hoş görülmediğini ve yasaklandığını ona şu şekilde hatırlattı: "Böyle taş atma çünkü Resûlullah taş

atmaktan hoşlanmazdı ve bunu yasaklardı. Zira taşla ne avlanılır ne de düşman yakalanır; ancak bu taş ya diş kırar ya da gözü kör eder!" Yeğenini bu sözlerle sapanla taş atmak gibi hiçbir yararı olmayan aksine tehlikeli olabilecek bir davranıştan sakındıran Abdullah, bir süre sonra onun yine aynı davranışa devam ettiğini görünce ona kızarak şöyle dedi: "Ben sana Resûlullah'ın böyle taş atmayı yasakladığını söylüyorum ama sen hâlâ taş atıyorsun! Seninle konuşmayacağım!" (Buhârî, Sayd, 5) Abdullah b. Mugaffel, Allah Resûlü'nün yasakladığını bildirmesine rağmen yeğeninin bu gereksiz işe devam etmesine o kadar kızmıştı ki bir başka rivayete göre ne hastalığında onu ziyaret edeceğini ne de cenazesine katılacağını, hatta onunla ebediyen konuşmayacağını söylemişti. (Müslim, Sayd, 56; Dârimî, Mukaddime, 40)

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu, dünya hayatında başıboş bırakılmış değildir. Ulvi bir gaye ile yaratılmıştır. Bu gaye de Allah'a kulluktur.

- İnsanoğlu bir gün Allah'ın huzuruna varacak ve hesap verecektir. Onun için yaratılış gayesinin farkına varmalı, buna göre davranmalı ve ahiret gününe hazırlıklı olmalıdır.

- Dünya hayatı, geçici ve sürükleyici eğlencelerle, boş ve faydasız oyunlarla insanı meşgul eden bir imtihan sürecidir. Bu yüzden dünyanın aldatıcılığına karşı dikkatli olmak son derece önemlidir.

- İnsan, dünya ve ahireti için faydası olmayan, bir anlam ve değer taşımayan söz ve eylemleri terk etmelidir. Vaktinin kıymetini bilmeli, ömrünü heba etmemelidir

- Müslüman elinden ve dilinden başkalarının selamette ve emniyette olduğu kimsedir.

- Müslümanın her işinde ve sözünde bir güzellik ve hikmet vardır. O, insanlara zarar vermeyi değil faydalı olmayı prensip edinir.

250. GÜN:
MELEKLERE İMAN

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اٰمِنُوا بِاللّٰهِ وَرَسُولِه وَالْكِتَابِ الَّذي نَزَّلَ عَلٰى رَسُولِه وَالْكِتَابِ الَّذي اَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه وَكُتُبِه وَرُسُلِه وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالاً بَعيداً

"Ey iman edenler! Allah'a, peygamberine, peygamberine indirdiği kitaba ve daha önce indirdiği kitaba iman edin. Allah'ı, meleklerini, kitaplarını, peygamberlerini ve ahiret gününü inkâr eden kimse iyice sapıtmıştır." (Nisâ, 4/136)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ عَبْدُ اللهِ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ لِلّٰهِ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ سَيَّاحِينَ، يُبَلِّغُونِي مِنْ أُمَّتِي السَّلَامَ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın yeryüzünde dolaşan melekleri vardır. Onlar, ümmetimden bana selam getirirler." (İbn Hanbel, I, 387)

Asr-ı Saadet'ten

Medine'ye gelişi ile şehri şereflendiren Sevgili Peygamberimiz bir gün oturmuş ve yanından hiç ayrılmayan dostları ile sohbet ediyordu. Aralarında daha sonra müminlerin ikinci halifesi olan Hattâb oğlu Ömer de vardı. Uzaklardan gelen birisi ilişti Hz. Ömer'in gözüne. Simsiyah saçları ve

büründüğü kar beyazı elbisesi ile bu gelen tanıdık birisi değildi. Uzun yoldan gelmiş gibi bir hâli de yoktu. Yaklaştı ve Sevgili Peygamber'in yanına oturdu. Dizini onun mübarek dizlerine yasladı ve ellerini onun uylukları üzerine koydu. Sahâbenin meraklı bakışları arasında kutlu Elçi'ye sordu: "Ey Muhammed, İslâm nedir?" Allah Resûlü anlattı. Yine sordu: "İman nedir?" Efendimiz açıkladı. İhsandan, kıyametten ve kıyamet gününün işaretlerinden konuşuldu. Derken yabancı, edebince müsaade isteyip oradan ayrıldı ve geldiği gibi gitti. Bir zaman sonra Resûl-i Ekrem Hz. Ömer'e, *"O gelen kimdi bilir misin?"* diye sordu. "Allah ve Elçisi daha iyi bilir." dedi Hz. Ömer. Resûlullah *"O, Cebrâil'di ve size dininizi öğretmeye geldi."* buyurdu. (Müslim, Îmân, 1)

Hissemize Düşenler

- Müminler, hiçbir kuşku duymaksızın iman esaslarına inanırlar ve bu esasları daima hatırda tutarak imanlarını kuvvetlendirirler. İman esaslarını inkâr edenler ise derin bir sapkınlık içerisine düşmüşlerdir.

- Yüce Dinimiz İslâm'ın üç temel esasından birisi olan imanın şartları; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine, ahiret gününe, kaza ve kadere, hayır ve şerrin Allah'tan geldiğine iman etmektir.

- Meleklerin görevleri çeşit çeşittir. Vahiy meleği, ölüm meleği, hafaza melekleri ve selam getiren melekler gibi.

- Melekler asla Allah'a isyan etmez, emredileni yaparlar.

- Müminler asla peygamberler arasında ayırım yapmazlar. Hepsinin Allah tarafından seçilmiş ve görevlendirilmiş olduğuna inanırlar.

251. GÜN: MERHAMET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

"De ki: Bağışla ve acı Rabbim! Merhametlilerin en hayırlısı sensin." (Mü'minûn, 23/118)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو، يَبْلُغُ بِهِ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلرَّاحِمُونَ يَرْحَمُهُمُ الرَّحْمَانُ اِرْحَمُوا أَهْلَ الْأَرْضِ يَرْحَمْكُمْ مَنْ فِى السَّمَاءِ.

Abdullah b. Amr, Hz. Peygamber'e (s.a.s.) nispet ederek şunu nakletmiştir:

"Rahmân (olan Allah), ancak merhametlilere merhamet eder. Siz yeryüzündekilere merhamet edin ki gökyüzündekiler de size merhamet etsin." (Ebû Dâvûd, Edeb, 58; Tirmizî, Birr, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Teâlâ, bütün mahlukata karşı son derece şefkatli ve merhametlidir. O'nun bu engin merhametinin bir yansıması olarak erdemli bir hayat sürme gayesini taşıyan insanlar arasında da sevgi, saygı ve yardımlaşma duyguları gelişir ve yaygınlık kazanır. İnsanlar arasında merhametin timsali ise annelerdir. Annelerdeki merhamet, Allah'ın rahmetinin en somut tezahürüdür. Şu kıssada anlatılan olay, anne şefkatini ne güzel yansıtmaktadır: Bir gazve sonrası, Resûlullah'ın huzuruna bir grup esir getirilmişti. İçlerinden bir kadın telaş içinde esirler arasında birini arıyor, karşısına çıkan herkese onu soruyor,

bir o yana bir bu yana koşuyordu. Sonunda bir çocuk buldu ve onu kucaklayıp göğsüne bastırdıktan sonra emzirmeye başladı. Meğer yavrusunu arıyordu. Durumu gören Peygamberimiz, kadının hâlinden çok etkilenen ashâbına sordu: "*Bu kadının çocuğunu kendi elleriyle ateşe atacağını düşünebilir misiniz?*" Onlar, "Hayır" diyerek cevap verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurdu: "*Biliniz ki, Allah'ın kullarına olan rahmeti, bu kadının çocuğuna olan şefkat ve merhametinden daha fazladır.*" (Müslim, Tevbe, 22)

Hissemize Düşenler

✒ Günah işleyen bir Müslümanın öncelikli görevi, hatalarından tövbe ederek Yüce Allah'ın affetmesini ve bağışlamasını dilemesidir.

✒ Yüce Rabbimiz merhametlilerin en merhametlisidir. Rabbimizin "Rahmân" ve "Rahîm" isimlerinin tecellisi olan rahmet ve şefkat duygusu en belirgin hâliyle annelerde bulunur.

✒ Günahkârlara karşı en merhametli olan Rabbimizdir. Birçok günah ve hata işlemesine rağmen insanoğlunu nasıl ki Rabbimiz, cezalandırmakta aceleci davranmıyor onun tövbeye yönelmesini bekliyorsa, insan da diğer insanlara karşı merhametle muamele etmelidir. Zira her insan hata yapabilir. Önemli olan hatada ısrarcı olmamaktır.

✒ Merhamet eden merhamet görür. İyilik eden iyilik bulur. Bu nedenle Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), merhametli olmamızı evrensel bir ilke olarak emretmiştir.

252. GÜN:
MERHAMET VE RAHMET

Ayet-i Kerime ve Meali

قَالَ عَذَابِي أُصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ ۖ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ
فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ۚ

"Allah buyurdu ki: Azabıma dilediğimi uğratırım; rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır. Rahmetimi takva sahiplerine, zekâtı verenlere ve ayetlerimize inananlara yazacağım." (A'râf, 7/156)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ النُّعْمَانِ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَثَلُ الْمُؤْمِنِينَ فِي تَوَادِّهِمْ وَتَرَاحُمِهِمْ وَتَعَاطُفِهِمْ، مَثَلُ الْجَسَدِ، إِذَا اشْتَكَى مِنْهُ عُضْوٌ، تَدَاعَى لَهُ سَائِرُ الْجَسَدِ بِالسَّهَرِ وَالْحُمَّى.

Nu'mân b. Beşîr'in naklettiğine göre Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müminler, birbirlerini sevmede, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer." (Müslim, Birr, 66; Buhârî, Edeb, 27)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber, Hz. Hatice ile evlenmiş ve bu evlilikten ilk kızı Zeyneb dünyaya gelmişti. Evlenme çağına gelince Hz. Peygamber onu, teyzesinin oğlu

Ebu'l-Âs ile evlendirmişti. Hz. Peygamber'in Medine'ye hicretinden bir süre sonra kızı da hicret etmişti. (İbn Hacer, İsâbe, VII, 665) Bir gün çocuklarından birisinin ağır bir şekilde hastalanması üzerine Zeyneb, babasına, torununun çok hasta olduğunu, acilen gelmesini söyleyerek haber yollamıştı. Muhtemelen o sırada çok önemli bir işle meşgul olan Allah'ın Resûlü (s.a.s.) ona selam gönderip, *"Allah'ın aldığı ve verdiği her şey kendisine aittir. Her şey Allah katında takdir edilmiştir. Sen sabırlı ol ve mükâfatını Allah'tan bekle."* diye tavsiyede bulunmuştu. Fakat bebeğin durumu ağırlaşınca, babasını yanında görmek isteyen Zeyneb mutlaka gelmesini isteyerek bir daha haber göndermiş, Hz. Peygamber de kızını kırmayarak beraberindekilerle birlikte onun evine gitmişti. Can çekişmekte olan çocuğu şefkat ve merhametle kucağına alan Rahmet Peygamberi, gözyaşı dökmeye başlamıştı. Yanındaki arkadaşlarından Sa'd b. Ubâde, "Bu (gözyaşı) da nedir yâ Resûlallah?" diyerek hayretini gizleyememişti. Bunun üzerine şefkatli Nebî, *"Bu gözyaşı, Allah'ın, dilediği kullarının kalplerine yerleştirdiği bir rahmettir. Allah, kullarından sadece merhametli olanlara merhamet eder."* (Buhârî, Merdâ, 9) buyurmuştu.

Hissemize Düşenler

- Yüce Allah, yarattıklarına karşı pek merhametlidir ve adaletlidir. Onlara asla zulmetmez.

- İnsanlar içinde Rabbimizin merhametine en çok layık olanlar, O'na karşı gelmekten sakınanlar, zekâtını verenler ve ilahî mesajlara ve Allah'ın varlığının delillerine inananlardır.

- Müminler, birbirlerinin dostları ve çevresine karşı duyarlı kimselerdir. Kardeşlerinin sevincine de hüznünü de ortak olurlar. Zira sevinçler paylaşıldıkça artar. Kederler paylaşıldıkça azalır.

- Hayatı da ölümü de yaratan Allah'tır. Bir yakınını kaybeden Müslüman, sabrı kuşanmalı, takdire boyun eğmeli ve Allah'ın hükmüne rıza göstermelidir.

- Gözyaşı fıtrattandır. Aynı zamanda kalplerdeki merhametin bir eseridir.

253. GÜN:
MESCİTLER VE CAMİLER

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلّٰهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır. O hâlde, Allah ile birlikte hiç kimseye kulluk etmeyin." (Cin, 72/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا تَوَطَّنَ رَجُلٌ مُسْلِمٌ الْمَسَاجِدَ لِلصَّلَاةِ وَالذِّكْرِ إِلاَّ تَبَشْبَشَ اللهُ لَهُ كَمَا يَتَبَشْبَشُ أَهْلُ الْغَائِبِ بِغَائِبِهِمْ إِذَا قَدِمَ عَلَيْهِمْ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman bir kimse mescitleri namaz ve zikir için kendine yer-yurt edindiğinde, Allah onun bu durumuna, gurbetten dönen kişiye ailesinin sevindiği gibi sevinir." (İbn Mâce, Mesâcid, 19)

Asr-ı Saadet'ten

On üç sene süren çeşitli baskı, tehdit, işkence ve boykotlar neticesinde Hz. Peygamber, aldığı ilahî emirle Medine'ye hicret etmiş, günlerdir büyük merakla yolu gözlenen bu mübarek yolcunun gelişi hicret yurdunda bayram havası estirmişti. Öyle ki Allah Resûlü'nü karşılama heyecanıyla kadınlar ve erkekler evlerin damlarına çıkmış, çocuklar ve hizmetçiler yollara dökülmüş (Müslim, Zühd, 75), özlemle bekledikleri Resûlullah'ı bağırlarına basmışlardı. Sıcak ve coşkulu bir karşılamanın ardından, Allah Resûlü'nün ilk işi bu yeni

Müslüman yurdunda yapılacak olan mescidin yerini tayin etmek olmuştu.

Allah'ın Sevgili Elçisi hem mescidin yapılacağı mekânı hem de misafir olarak kalacağı evi belirlemek üzere devesi Kasvâ'yı serbest bıraktı ve onun, üzerine çöktüğü, hurma serip kurutulan düzlük bir alanı mescit yapımı için uygun buldu. Neccâroğulları'ndan Sehl ve Süheyl adındaki iki yetim gence ait olan bu yeri, bedelini ödemek suretiyle satın aldı. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 45) Arazi, inşaat yapımı için uygun hâle getirildi, hurma kütükleriyle kurulan kapının iki cephesine kerpiçten duvarlar örüldü ve kıblesi Mescid-i Aksâ'ya doğru olan mescide giriş için üç kapı belirlendi. (Müslim, Mesâcid, 9; Buhârî, Îmân, 30) Sahâbe olanca gücüyle çalışıyor, Peygamberimiz de bizzat inşa işinde onlara yardım ediyordu. Büyük çabalar sonucunda, Mescid-i Nebevî olarak bilinen Hz. Peygamber'in mescidi dualar ve şiirler eşliğinde tamamlanmış oldu.

Hissemize Düşenler

- Secde yalnız Allah'a yapılır. İbadet ve secde mekânı olarak inşa edilen mescitlerde şirk unsuru olan hiçbir söz, davranış ve tutum sergilenemez.

- Şehirlerin Allah'a en sevimli yerleri mescitler ve camilerdir.

- Cami ve mescitler Allah'ın yeryüzündeki evleridir. Rabbimiz, kullarının kendi evine ibadet etmek için gelmelerinden büyük bir memnuniyet duyar.

- Hazreti Peygamber'in (s.a.s.) hicretten sonra ilk iş olarak bir mescit inşasına başlaması mabedin müminlerin hayatındaki önemini göstermektedir.

- Müminler, gerek gönülleri gerekse bedenleri cami ve mescitlere bağlı bir hayatı arzular ve camilerin manevi ikliminden uzak kalmazlar.

- Mescid-i Nebevî'nin imarı ve inşasında malıyla ve canıyla en büyük katkıyı Sevgili Peygamberimiz kendisi yapmıştır. Ümmetine de bu konuda örnek olmuştur.

254. GÜN:
MİRAS VE VASİYET

Ayet-i Kerime ve Meali

لِلرِّجَالِ نَصيبٌ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصيبٌ
مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْاَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ اَوْ كَثُرَ نَصيباً مَفْرُوضاً

"Ana, baba ve akrabaların (miras olarak) bıraktıklarından erkeklere bir pay vardır. Ana, baba ve akrabaların bıraktıklarından kadınlara da bir pay vardır. Allah, bırakılanın azından da çoğundan da bunları farz kılınmış birer hisse olarak belirlemiştir." (Nisâ, 4/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ خَارِجَةَ قَالَ خَطَبَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ) فَقَالَ إِنَّ اللهَ قَدْ أَعْطَى كُلَّ ذِى حَقٍّ حَقَّهُ وَلَا وَصِيَّةَ
لِوَارِثٍ.

Amr b. Hârice anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.) bir hutbe okudu ve şöyle buyurdu:

"Allah her hak sahibine hakkını vermiştir; dolayısıyla mirasçıya vasiyet yoktur." (Nesâî, Vesâyâ, 5)

Asr-ı Saadet'ten

Geniş servetini Mekke'den Medine'ye hicret eden din kardeşleriyle cömertçe paylaşan ve Uhud Savaşı'nda aldığı on iki ölümcül yarayla şehit olan Sa'd b. Rebî', geride dul bir eş ve iki yetim kız bırakmıştı. Ne var ki vefat eden kocasından kalan miras ile çocuklarının geleceğini düşünen çileli annenin

önemli bir sıkıntısı vardı. Kendisine ve kızlarına mirastan hiçbir pay verilmemişti. Çünkü cahiliye çağında çocuklar arasında ayrım yapılarak kızlar mirastan mahrum bırakılıyordu. Adalet ve hakkaniyete uymayan bu uygulama İslâm'ın ilk zamanlarına kadar devam etmişti. Sa'd'ın karısı mağduriyetini anlatmak ve yardım istemek için iki kızıyla beraber Hz. Peygamber'e geldi. "Ey Allah'ın Resûlü! Bunlar Sa'd b. Rebî'in kızlarıdır. Babaları Uhud'da şehit düştü. Kızların amcası babalarından kalan malın tamamını aldı ve bunlara hiçbir mal bırakmadı. Malları olmadığı için bu çocuklar evlenemeyecekler." diyerek şikâyetini dile getirdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), *"Allah bu konuda hükmünü muhakkak verecektir."* buyurdu. Bir müddet sonra da miras ayeti nazil oldu. Ardından Resûl-i Ekrem (s.a.s.) kızların amcasına haber göndererek şu talimatı verdi: *"Sa'd'dan kalan malın üçte ikisini onun kızlarına, sekizde birini de annelerine ver; geri kalan ise senindir."* Böylece hanımlar ve kızlar da mirastan pay sahibi oldular ve mahrumiyetleri sona erdi. (Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 3; Muvatta', Cihâd, 18; Tirmizî, Ferâiz, 3)

Hissemize Düşenler

- Kadının da erkeğin de mirastan pay alma hakkı vardır. Bu hak kimseden esirgenemez. Töre ve geleneklerle kimsenin hakları elinden alınamaz.

- Allah (c.c) adildir. Kulları arasında hükmettiğinde adaletle hükmeder. O, Kur'an-ı Kerim'de ifade buyurduğu miras taksiminde adalet ve hikmetle hükmetmiştir.

- Rabbimiz can taşıyan her mahlukun üzerimizde birtakım haklarının bulunduğunu belirterek her hak sahibine hakkının teslim edilmesini emretmiştir.

- Günümüzde kız çocuklarının mirastan paylarını vermemek bir cahiliyye âdeti olup bu tür adaletsiz tutum ve davranışlar Allah'ın hükmüne razı olmamak ve O'na isyan etmek anlamına gelir.

- Mukaddesat uğruna can veren şehitlerimizin aileleri müminlere birer emanettir. Onları kollayıp gözetmek ve haklarını korumak önemli bir vazifedir.

- Kendisi de bir yetim olarak büyüyen Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), ümmetine yetim başı okşamayı, onların bakımlarını üstlenmeyi ve kimsesizlerin kimsesi olmayı daima öğütlemiştir. Bizzat kendisi de bunun en güzel örneklerini bizlere sunmuştur.

255. GÜN: MİSAFİRPERVERLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

هَلْ اَتٰيكَ حَديثُ ضَيْفِ اِبْرٰهيمَ الْمُكْرَمينَ ۞ اِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَاماً قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ ۞ فَرَاغَ اِلٰى اَهْلِه فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمينٍ ۞ فَقَرَّبَهٗٓ اِلَيْهِمْ قَالَ اَلَا تَأْكُلُونَ

"İbrahim'in değerli konuklarıyla ilgili kıssa sana ulaştı mı? Onun yanına girdiklerinde 'selam' demişler, o da 'selam' demiş; 'Hiç de tanıdık kimseler değil' diye içinden geçirmişti. Belli etmeden hemen ailesinin yanına gitti ve (kızartılmış) besili bir buzağı getirdi. Onu önlerine koydu ve 'Buyurmaz mısınız?' dedi." (Zâriyât, 51/24-27)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي شُرَيْحٍ الْكَعْبِيِّ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيُكْرِمْ ضَيْفَهُ، جَائِزَتُهُ يَوْمٌ وَلَيْلَةٌ، وَالضِّيَافَةُ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ، فَمَا بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ صَدَقَةٌ، وَلَا يَحِلُّ لَهُ أَنْ يَثْوِيَ عِنْدَهُ حَتَّى يُحْرِجَهُ.

Ebû Şurayh el-Kâ'bî'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim Allah'a ve ahiret gününe inanıyorsa misafirini iyi ağırlasın. Bunun uygun süresi bir gün ve bir gecedir. Misafirlik üç gündür, bundan sonra (misafire ikram edilen) sadakadır. Misafirin de ev sahibini sıkıntıya sokacak

kadar onun yanında kalması helal olmaz." (Buhârî, Edeb, 85)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), ashâbının evine ziyarete gitmeyi sevdiği gibi, kendisi de misafir kabul etmekten ve cömertçe ikramda bulunmaktan hoşlanırdı. Misafirin eve bereket getirdiğine inanan Asr-ı Saadet müminleri için komşuları, akrabaları ve dostlarının yanı sıra ihtiyaç sahiplerini de misafir etmek bir erdemdi. Bir gün Ashâb-ı Suffe'den olan ve mescidin bitişiğindeki çardakta mütevazı bir hayat süren Ebû Hüreyre (r.a.) aç kalmış ve bitap düşmüştü. Yolda Hz. Ömer'le karşılaştı. Ondan Allah'ın Kitabı'ndan bir ayet okumasını istedi. Gayesi açlığını hissettirmek ve kendisiyle ilgilenmesini sağlamaktı. Ancak onun durumunu fark edemeyen Hz. Ömer, sorduğu ayeti ona okumakla yetindi. Çok geçmeden Ebû Hüreyre açlıktan dolayı yüzüstü düştü. Bu sırada bir de gördü ki Rahmet Elçisi Peygamberimiz başucunda duruyor ve *"Ebû Hüreyre!"* diye çağırıyor. O da, "Buyur, emrin olur ey Allah'ın Resûlü!" diye karşılık verdi. Resûlullah elinden tuttu, onu kaldırdı ve aç olduğunu fark ettiği Ebû Hüreyre'yi evine götürdü. Hemen onun için büyük bir bardak süt getirilmesini emretti. Sütten bir miktar içen Ebû Hüreyre'ye, *"Tekrar iç Ebû Hüreyre!"* buyurdu. Bir miktar daha içince yine, *"Tekrar iç!"* buyurdu. O da tekrarlayıp bir daha içti. Artık kendine gelmişti. (Buhârî, Et'ıme, 1)

Hissemize Düşenler

- Hz. İbrahim (a.s.), Kur'an-ı Kerim'de misafirperverliğiyle bizlere örnek gösterilen peygamberlerdendir. Çünkü o, misafirlerine cömert davranır ve güzel ikramlarda bulunurdu.

- Allah'a ve ahirete iman yalnızca bir sözden ibaret değildir. Müslüman özüyle, sözüyle, güzel ahlakı ve davranışıyla inancını hayatına yansıtmalıdır. Misafire ikram etmek de bunun bir örneğidir.

- Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), daima ashabının durumunu gözetirdi. Dertlerine çare olur, ihtiyaçlarını giderirdi.

- Bir Müslüman, kardeşinin derdi ve sıkıntısıyla ilgilenmeli, onun isteyip dilenmesini beklemeden fark ettiği an ona yardımcı olmalı ve problemlerine çözümler sunmalıdır.

- Misafir ağırlamak ona ikramda bulunmak özellikle ihtiyaç sahibi, aç ve yolda kalmış bir insana yardımcı olmak hanelerimizin bereketlenmesine ve Allah'ın (c.c) hoşnutluğunu kazanmamıza vesile olur.

- Misafirlikte ev sahiplerine yük olmamak için Allah Resûlü'nün belirttiği ölçüleri gözetmekte toplumsal bağlarımız açısından büyük fayda vardır.

256. GÜN:
MUCİZE VE BEREKET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَقَدْ اَرْسَلْنَا رُسُلاً مِنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ اَزْوَاجاً وَذُرِّيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ اَنْ يَأْتِيَ بِاٰيَةٍ اِلَّا بِاِذْنِ اللهِ لِكُلِّ اَجَلٍ كِتَابٌ

"Andolsun senden önce de peygamberler göndermiş, onlara da eş ve çocuklar vermiştik. Allah'ın izni olmadan hiçbir peygamber mucize getiremez. Süreli her şeyin bir kaydı vardır." (Ra'd, 13/38)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنْ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ نَبِيٌّ إِلَّا أُعْطِيَ مِنَ الْآيَاتِ مَا مِثْلُهُ أُومِنَ –أَوْ آمَنَ– عَلَيْهِ الْبَشَرُ، وَإِنَّمَا كَانَ الَّذِي أُوتِيتُ وَحْيًا أَوْحَاهُ اللهُ إِلَيَّ، فَأَرْجُو أَنِّي أَكْثَرُهُمْ تَابِعًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Hiçbir peygamber yoktur ki insanların inanmaları için kendisine mucizeler verilmiş olmasın. Bana verilen ise Allah'ın vahyettiği vahiy (Kur'an-ı Kerim)dir. Bu sayede ben kıyamet günü ümmeti en çok olan peygamber olacağımı ümit ediyorum." (Buhârî, İ'tisâm, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Bereket, Allah'ın yeryüzüne indirdiği bolluk, rızık, şifa ve mucizedir.

Nimetin değerini bildiği zaman, insanoğlunun yediğine, içtiğine, yedirip içirdiğine bereket iner. Zamanına, ömrüne, kazancına bereket yağar. Ama nankörlük ettiğinde, israfa dalarak nimeti boşa harcadığında bereketten de mahrum kalır.

Peygamberimizin hayatında bereketin görünür olduğu, ashâb-ı kirâm tarafından müşahade edildiği nice güzel hatıra vardır. Mesela bir gün Müzeyne kabilesinden bir grup Hz. Peygamber'i ziyarete gelir. Resûlullah (s.a.s.) onlar için yemek hazırlanmasını ister. Ama evde azıcık hurmadan başka bir şey olmadığı söylenir. Bunun üzerine Peygamberimiz gidip yiyeceklerin korunduğu deponun kapısını açar; bir de bakarlar ki orası hurmayla doludur. Herkes ihtiyacı kadar alır. En son kişi de alacağını aldığı hâlde hurmalar eksilmemiş görünmektedir. (İbn Hanbel, IV, 174) Başka bir seferinde Peygamberimiz yiyecek sıkıntısı çeken ordusuna çağrıda bulunur. Herkes ellerinde kalan son azıkları getirir. Bir sergide toplanan yiyeceklerin üzerine Sevgili Peygamberimizin dua etmesiyle yemeğin çoğalıp herkesin karnını doyurduğu ve hatta yemeğin arttığı hadis kitaplarımızda anlatılır. (Müslim, İmân, 45) Resûl-i Ekrem'in duasıyla harmanın bollaşması, (Buhârî, Menâkıb, 25) bir tabak yemeğin çok sayıda kişiye yetmesi, (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 33) bir tas sütün Ashâb-ı Suffe'yi doyurması (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 36) bereketin örnekleri arasında sayılabilir.

Hissemize Düşenler

- Yüce Allah, dinini insanlara tebliğ etmek üzere gönderdiği peygamberlerini, katından birtakım mucizelerle desteklemiştir.

- Mucizeler peygamberlerin elinde ve yalnızca Allah'ın izni ve yaratması ile vuku bulur.

- Peygamber Efendimizin en büyük mucizesi Kur'an-ı Kerim'dir. Kur'an'ın mucize oluşu insanların benzerini getirmekten aciz kalması, üslubunun eşsizliği, muhtevasının zenginliği ve ayetlerin çoğunun manalarının açık ve anlaşılır olması noktasında kendini göstermektedir.

- Nice az topluluklar, sayıca daha çok topluluğa Allah'ın izni ve yardımı ile galip gelmiş, Allah'ın lütfu ve ihsanı ile nice az imkânlar, bereketlenip çoğalmıştır.

- Sevgili Peygamberimizin hayatında olduğu gibi, müminler Allah'ın

nimetlerine değer verdikçe ve ellerindeki imkânları ihtiyaç sahibi kardeşleriyle paylaştıkça berekete nail olacaklardır.

257. GÜN:
MUCİZE VE TEFEKKÜR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَآءَتْهُمْ اٰيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ اِنَّمَا الْاٰيَاتُ عِنْدَ اللّٰهِ وَمَا يُشْعِرُكُمْ اَنَّهَآ اِذَا جَآءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ

"Kendilerine bir mucize gelirse ona mutlaka inanacaklarına dair Allah adına kuvvetle yemin ettiler. De ki: 'Mucizeler ancak Allah'a aittir' Ama mucize geldiğinde de inanmayacaklarının farkında mısınız?" (En'âm, 6/109)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ (بْنِ مَسْعُودٍ) قَالَ: اِنْشَقَّ الْقَمَرُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فِلْقَتَيْنِ، فَسَتَرَ الْجَبَلُ فِلْقَةً، وَكَانَتْ فِلْقَةٌ فَوْقَ الْجَبَلِ، فَقَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَللّٰهُمَّ اشْهَدْ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) zamanında ay iki parçaya bölündü. Parçanın birinin görünmesini dağ engelledi, diğer parça ise dağın üzerinde (görünüyor) idi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), *"Allah'ım! Şahit ol!"* buyurdu. (Müslim, Sıfâtü'l-münâfikîn, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Mekkeli müşrikler Peygamber Efendimizin mucize göstermesi gerektiğini iddia ediyor, Kur'an'ın inmesiyle yetinmeyerek olağanüstü olaylar görmek istiyorlardı. Bu beklentileri sebebiyle daha önceki peygamberlerin mucizeleri hakkında bilgi edinmek için Yahudilere gelip, "Mûsâ size mucize olarak ne

gösterdi?" dediler. Onlar da Hz. Mûsâ'nın, asasının yılana dönüşmesini ve görenler için bembeyaz olan elini mucize olarak anlattılar. Sonra Hıristiyanlara gelerek Hz. İsâ'nın mucizelerini sordular. Onlar da Hz. İsâ'nın körü ve alacalıyı iyileştirdiğini, ölüleri Allah'ın izniyle dirilttiğini söylediler. Bunun üzerine müşrikler doğruca Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gelip dediler ki: "Haydi Rabbine dua et de Safâ Tepesi'ni bizim için altın hâline getirsin." Hz. Peygamber de Allah'a dua etti. Ancak bu olayın ardından onların düşünmeleri için Âl-i İmrân sûresinin 190. ayeti nazil oldu: *"Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır."* (Taberânî, el-Mu'cemü'l-Kebîr, XII, 10)

Hz. Âişe, bu ayetin nazil olduğu geceyi anlatırken, Peygamberimizin o gece boyunca ibadet ettiğini, namaz kılıp gözyaşları içinde Rabbine yalvardığını, sonra Bilâl-i Habeşî sabah ezanını okumaya gelene kadar kısa bir süre uzandığını söyler. Onun ağladığını görünce Bilâl, "Ey Allah'ın Resûlü, Allah senin geçmiş ve gelecek günahlarını affetmiş olmasına rağmen niçin ağlıyorsun?" diye sormuş, Peygamberimiz şu cevabı vermişti: *"Ey Bilâl! Nasıl ağlamayayım? Allah Teâlâ bu gece bana, 'Göklerin ve yerin yaratılmasında, gece ile gündüzün peş peşe gelmesinde akıl sahipleri için elbette ibretler vardır.' ayetini indirdi. Bu ayetleri okuyup da bunlar hakkında düşünmeyenlerin vay hâline!"* (İbn Hıbbân, Sahîh, II 386; İbn Kesîr, Tefsîr, II, 189)

Hissemize Düşenler

- Mucizeler ancak Rabbimizin izniyle gerçekleşen olağanüstü hallerdir. Yüce Allah'ın, peygamber kullarına birer lütfu ve ihsanıdır.

- Mucizeler, iman edenlerin inancını kuvvetlendirir. İnsaf ve vicdan sahiplerini imana ve hidayete erdirir. İnkârcılıkta ısrar edenlerin ise inadını ve küfrünü artırır.

- Hakikate karşı sağır, dilsiz ve kör kesilenler mucizeler de görseler, gerçeği idrak etmezler ve hidayete eremezler.

- Kâinatın ve özellikle de insanın yaratılışı Allah'ın varlığının, birliğinin, eşsiz kudret ve sanatının, her şeye hâkimiyetinin nice delilleriyle doludur.

- Gökten inen rahmette, yerden çıkan ziynette, gece gündüzü peş peşe getiren olağanüstü kudrette nice ibretler vardır. Allah'ı zikretmek ve eserleri üzerinde tefekkür etmek gerekir.

258. GÜN:
MUHTACA YARDIM ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اتَّقُوا اللّٰهَ وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ ۚ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

"Ey iman edenler! Allah'a itaatsizlikten sakının. Herkes yarın için ne hazırladığına baksın! Allah'a itaatsizlikten sakının; şüphesiz Allah yapıp ettiklerinizden tamamen haberdardır." (Haşr, 59/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

وَعَنِ ابْنِ عُمَرَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اَلْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمُ لَا يَظْلِمُهُ وَلَا يُسْلِمُهُ. وَمَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ كَانَ اللهُ فِي حَاجَتِهِ، وَمَنْ فَرَّجَ عَنْ مُسْلِمٍ كُرْبَةً فَرَّجَ اللهُ عَنْهُ بِهَا كُرْبَةً مِنْ كُرَبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ، وَمَنْ سَتَرَ مُسْلِماً سَتَرَهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

İbn Ömer'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Müslüman Müslümanın kardeşidir. Ona zulmetmez; onu haksızlık edenin eline bırakmaz. Kim bir din kardeşinin ihtiyacını karşılarsa Allah da onun ihtiyacını karşılar. Kim bir Müslümanın sıkıntısını giderirse Allah da buna karşılık kıyamet günü onun sıkıntılarından birini giderir. Kim bir Müslümanın ayıbını örterse Allah da kıyamet günü onun ayıbını örter."

(Müslim, Birr, 58)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz daima ashâbını yardımlaşmaya teşvik eder, bencillikten ve cimrilikten sakındırırdı. Bir gün ashâbdan bazıları öğle vaktine doğru Resûlullah'ın yanındaydı. O sırada yalın ayak, abalarını ortadan delerek başlarına geçirmiş, gayet bakımsız ve muhtaç hâlde olan ve çoğu Mudar kabilesine mensup bazı kimseler Peygamberimizin yanına geldiler. Bunların çok yoksul olduklarını gören Resûlullah'ın yüzünün rengi değişti, beti benzi attı. Evine girip çıktı ve sonra Bilâl'e ezan okumasını, ardından kâmet getirmesini söyledi. Öğle namazını kıldırdıktan sonra cemaatini sadakaya teşvik eden özlü bir konuşma yaptı: *"Ey insanlar! Sizi bir tek nefisten yaratan ve ondan da eşini yaratan, ikisinden birçok erkek ve kadın (meydana getirip) yayan Rabbinize karşı gelmekten sakının. Kendisi adına birbirinizden dilekte bulunduğunuz Allah'a karşı gelmekten ve akrabalık bağlarını koparmaktan sakının. Şüphesiz Allah üzerinizde gözetleyicidir."* (Nisâ, 4/1) ayetini okudu. Ardından, *"Allah'tan korkun. Herkes yarın için ne göndermiş olduğuna bir baksın."* (Haşr, 59/18) buyuran ayeti okudu ve sözüne devam ederek herkesin dinarından, dirheminden, elbisesinden, buğdayından, kuru hurmasından –bu yarım hurma da olsa– sadaka vermesi gerektiğini vurguladı.

Önce ensardan bir sahâbî avucunun alamayacağı büyüklükte, içi dolu bir para kesesi getirdi. Daha sonra oradakiler peş peşe bir şeyler getirdiler. Sonunda orada yiyecek ve giyecek cinsinden iki küme mal yığıldı. Bu durumu gören Resûlullah'ın mübarek yüzü mutluluktan altın gibi parlamaya başladı. Memnuniyetini şu müjde ile belirtti: *"Her kim İslâm'da güzel bir gelenek başlatırsa hem yaptığının ecrini hem de kendisinden sonra onunla amel edenlerin ecrini kazanır. Onu yapanların kendi ecirlerinden de bir şey eksilmez. Her kim de İslâm'da kötü bir gelenek başlatırsa hem yaptığının günahını hem de kendisinden sonra onunla amel edenlerin günahını yüklenir. Onların günahlarından da hiçbir şey eksilmez."* (Müslim, Zekât, 69)

Hissemize Düşenler

- Dünya ahiretin tarlasıdır. İnsan bu dünyada yapıp ettiklerinin karşılığını yarın ahiret yurdunda görecektir. Bu nedenle mümin hayatı boyunca iyilik ve hayır biriktirmeli, ibadet vazifelerini yerine getirmenin yanı sıra ihtiyaç sahiplerine yardımcı olmalıdır.

- Allah (c.c) muhtaç bir insanın ihtiyacını gideren kuluna lütufta bulunarak onun ihtiyaçlarını giderir.

- Mümin, her daim kendisine "Bugün Allah için ne yaptım?" sorusunu sormalı başkalarına faydalı olma ve iyilik niyetini daima diri tutmalıdır.

- Sadaka, insanın Allah rızası için gücü nispetinde malından ayırarak muhtaca ulaştırdığı her türlü yardımı ifade eder.

- Müslüman iyiliğin öncüsüdür, hayra sebep olandır.

259. GÜN:
MUSİBETİN İLK ANINDA SABIR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْاَمْوَالِ
وَالْاَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ ۝ اَلَّذِينَ اِذَآ اَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ
قَالُوا اِنَّا لِلّٰهِ وَاِنَّآ اِلَيْهِ رَاجِعُونَ

"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla; mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle sınayacağız. Sabredenleri müjdele! Onlar, başlarına bir musibet geldiğinde, 'Doğrusu biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz O'na döneceğiz' derler." (Bakara, 2/155-156)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا
أَصَابَتْ أَحَدَكُمْ مُصِيبَةٌ فَلْيَقُلْ: إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ. اَللّٰهُمَّ!
عِنْدَكَ أَحْتَسِبُ مُصِيبَتِي فَآجِرْنِي فِيهَا وَأَبْدِلْ لِي خَيْرًا مِنْهَا.

Ümmü Selemeʼden rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Birinizin başına bir sıkıntı geldiği zaman, 'Biz Allah'a aidiz ve kuşkusuz O'na döneceğiz. Allah'ım! Başıma gelen musibetin mükâfatını senden bekliyorum, bundan dolayı bana ecir ihsan et, benim için onu daha hayırlısıyla

değiştir.' desin." (Ebû Dâvûd, Cenâiz, 17-18; Müslim, Cenâiz, 4)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz bir gün sahâbe-i kirâm ile Medine'de dolaşıyordu. Kabristanın yanından geçerken, çocuğunun mezarı başında feryat ederek ağlayan bir kadına rastladı. Evlat acısına yüreği dayanmayan kadıncağızın bu hâlini gören Resûl-i Ekrem (s.a.s.) ona, *"Allah'tan sakın ve sabret!"* dedi. Kederinden onun peygamber olduğunu fark edemeyen kadın, "Bana ilişme! Benim başıma gelen senin başına gelmedi de ondan böyle rahat konuşuyorsun!" deyiverdi. Bir müddet sonra sahâbeden biri kadına, onun Allah'ın Resûlü olduğunu söyledi. Kederli anne özür dilemek üzere Hz. Peygamber'in kapısına geldi. "Kusurumu bağışla! Senin Allah'ın Elçisi olduğunu bilemedim." diyerek mazeret beyan etti. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) ona şu karşılığı verdi: *"(Gerçek anlamda) sabır, musibetin başa geldiği ilk anda gösterilendir."* (Buhârî, Cenâiz, 31)

Hissemize Düşenler

- Dünya imtihan yeridir. Dönüş Rabbimizedir. Cennet yurdu sabredenlerindir.
- Başımıza gelen türlü türlü musibetler de her canlının yüzleşeceği ölüm gerçeği de Yüce Allah'ın bir takdiridir. Mülk O'nundur. Hüküm O'na aittir. İnsanoğlu emanet edilen şeyde sadece tasarruf sahibidir. Mümin için kalıcı yurt ise ahiret yurdudur.
- Musibetler karşısındaki en güçlü sığınağımız ve dayanağımız Yüce Rabbimizdir.
- Mümin, elindeki nimetler ve sahip olduğu imkânlar kadar karşılaştığı sıkıntıların da şu fani dünya hayatında imtihanın bir parçası olduğunun farkında olmalıdır. Mümin, başına gelen felaketler karşısında asla Rabbine isyan etmez.
- Mümin, tedbirini alır, Allah'a sığınır, O'na tevekkül eder. Bir imtihanla karşılaştığında sabreder. "Allah'tan geldik. Yine Allah'a döneceğiz." diyerek istircada bulunur. Rabbinin takdirine razı olur. Bu bilinçle hayatını sürdürür.
- En zor zamanlarda ihtiyaç duyulan şey sağlam bir iman ve sağlıklı bir

iletişimdir. Sabrın en kıymetli hâli musibetin başa geldiği ilk anda gösterilenidir.

260. GÜN:
MUTLULUK VE MUTSUZLUK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاَمَّا مَنْ طَغٰى ۙ وَاٰثَرَ الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا ۙ فَاِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوٰى ۚ وَاَمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّه وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوٰى ۙ فَاِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوٰى

"Azgınlık yapan ve dünya hayatını ahirete tercih eden kişi; yakıcı ateş olan cehennem işte onun için tek barınaktır. Rabbinin huzurunda (hesap vermekten) korkan ve nefsine kötü arzuları yasaklayana gelince, onun barınağı da cennetin ta kendisidir." (Nâziât, 79/37-41)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَعْدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مِنْ سَعَادَةِ ابْنِ آدَمَ رِضَاهُ بِمَا قَضَى اللهُ لَهُ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ تَرْكُهُ اسْتِخَارَةَ اللهِ وَمِنْ شَقَاوَةِ ابْنِ آدَمَ سَخَطُهُ بِمَا قَضَى اللهُ لَهُ.

Sa'd b. Ebî Vakkâs tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanoğlu, Allah'ın kendisi için takdir ettiğine rıza gösterirse mutlu olur. Şayet, Allah'tan hayırlı olanı ummayı terk eder ve Allah'ın kendisi için takdir ettiğine kızıp, isyan ederse bedbaht olur." (Tirmizî, Kader, 15)

Asr-ı Saadet'ten

İnsanoğlu, hayatı boyunca mutluluğun peşinde koşar ve hem dünyada hem

de ahirette mutlu olabilmek için elinden geleni yapar. Sağlık ve afiyet içerisinde güzel amellerle geçirilen, iyiliğin peşinde koşulan, hatalardan uzak kalınan ve yanlışların en kısa zamanda telafi edildiği bir ömür, dünyada ve ahirette mutluluk getirir. Ama aksine kötülüğe yatırım yapılarak, hukuka ve ahlaka aykırı bir duruşla yaşanmış bir ömür ise her iki cihanda da bedbahtlıkla sonuçlanır.

Bir adam Peygamberimize gelerek, "İnsanların en hayırlısı kimdir?" diye sormuş, Resûl-i Ekrem (s.a.s.), *"Ömrü uzun olup ameli güzel olandır."* buyurmuştur. Sonra aynı kişi, "İnsanların en kötüsü hangisidir?" diye sorunca da *"Ömrü uzun ve ameli kötü olan kimsedir."* cevabını vermiştir. (Tirmizî, Zühd, 22) Dolayısıyla insanın mutlu ya da mutsuz olacağına dair belki de en önemli ayrıntı, kendisine Allah tarafından ikram ve emanet edilen ömrünü hangi amellerle geçireceğinde gizlidir.

Hissemize Düşenler

- Her insan dünyada huzur ve mutluluğu ister. Ancak kendisine huzura erdirecek davranışlarda ve tercihlerde bulunmak kişinin kendi elindedir.

- Dünya hayatını tercih ederek kötülük ve günaha dalan insanın ebedi olan ahiret yurdundaki barınağı cehennem, Allah'a karşı gelmekten sakınan ve kötülükten uzak duran insanın sığınağı ise cennet olacaktır.

- Huzur ve mutluluk, Allah'ın takdirine rıza gösterebilmekte ve O'na hakkıyla kul olabilmektedir.

- Cennete giden yolu kolaylaştırmak kişinin elindedir. Zira insan tavır ve davranışlarına kendi hür iradesi ile karar vermektedir.

- Yüce Allah'ın, kullarının geleceğini, cennetlik veya cehennemlik oluşunu bilmesi insanın sorumluluğunu kaldırmaz. Bu bilme durumu, insanı cebren o yöne sürükleyen, zorlayan bir güç değildir. Aksine insan, özgür iradesiyle hayrı ya da şerri seçerek ahiretini belirleyecektir.

261. GÜN:
MÜBAREK VAKİTLER

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّ نَاشِئَةَ الَّيْلِ هِيَ اَشَدُّ وَطْئاً وَاَقْوَمُ قيلاً

"Şüphesiz gece ibadetinin etkisi daha fazla, (bu ibadetteki) sözler ise daha düzgün ve açıktır." (Müzzemmil, 73/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: يَتَنَزَّلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا حِينَ يَبْقَى ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرُ يَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِى فَأَسْتَجِيبَ لَهُ، مَنْ يَسْأَلُنِى فَأُعْطِيَهُ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِى فَأَغْفِرَ لَهُ.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Rabbimiz, her gece, gecenin son üçte biri kaldığında dünya semasına iner (rahmet nazarıyla bakar) ve şöyle buyurur: 'Bana dua eden yok mu duasını kabul edeyim! Benden bir şey isteyen yok mu ona dilediğini vereyim! Benden mağfiret isteyen yok mu onu bağışlayayım!' " (Buhârî, Deavât, 14)

Asr-ı Saadet'ten

"Ey Allah'ın Resûlü, diğer vakitlerden daha fazla Allah'a yakınlaşmaya vesile olan bir vakit var mıdır ya da özel olarak tercih edilecek bir zaman var mıdır?" Amr b. Abese'nin yönelttiği bu soruya Peygamberimiz şöyle cevap vermişti: *"Evet. Azîz ve Celîl olan Allah'ın kula en yakın olduğu vakit, gecenin sonlarına*

doğru olan vakittir. O saatlerde Allah'ı ananlardan olmayı istersen, bunu yap! Kuşkusuz o vakitlerde kılınan namazlarda melekler hazır bulunup şahitlik yaparlar." (Nesâî, Mevâkît, 35) Ardından ibadet için uygun olmayan vakitleri de sıralayan Sevgili Peygamberimiz, Amr b. Abese'ye güneşin doğduğu, gün ortasında tam tepe noktaya geldiği ve battığı anda namaz kılmasının yasak olduğunu öğretmişti.

Zamanın akışı içinde bazı anlar, gün ve geceler diğerlerinden farklı olarak daha değerlidir. Kullarına zamanı bereketlendiren Rabbimiz, daha fazla ecir ve sevaba nail olmaları, daha çok bağışlanmaları ve daha çabuk olgunlaşmaları için bu mübarek zaman dilimlerinde onlara fırsatlar sunar. Mübarek zamanların insana değer katması, onu bilinçlendirip Allah'a yakınlaştırması, ancak insanın hayırlı niyet ve çabalarıyla mümkün olur. Bu bakımdan mübarek ve özel olan bu saatlerin verimli geçmesi insanın azmine bağlıdır. Mekruh kabul edilen vakitler ise, ateşe ve güneşe tapanların sahte ilahlarına ibadet ettikleri zamanlardır. Aslında masum olan bu zaman dilimleri, insan eliyle olumsuz anlam kazanmış, şirk ve günahla kirletilmiş olduğundan Müslümanların ibadet etmesine uygun değildir.

Hissemize Düşenler

- İnsanın yaratılış gayesi olan Allah'a kulluk hayatın tamamını kuşatan bir bilinci gerektirmektedir. Mümin her zaman ve zeminde bu bilinçle hareket etmelidir.

- Gece vakti yapılan ibadetlerin hayatımızdaki manevi etkisi ve pozitif enerjisi daha fazladır.

- Rabbimizin af ve mağfireti daha çok gece ibadetlerimizde ve içtenlikle yaptığımız dualarımızda gizlenmiştir.

- İbadetle geçirmenin daha değerli kılındığı, dua ve niyazların mutlaka cevap bulduğu mübarek vakitler vardır. Ramazan ayı, cuma vakti, Kadir Gecesi ve gecenin üçte biri gibi zaman dilimleri bu kıymetli vakitlerdendir. Müslüman bu fırsatları iyi değerlendirmelidir.

- Namaz kılmanın uygun olmadığı kerahet vakitleri üçtür: Bunlar, güneşin doğduğu (sabah namazı sonrası), tam tepede olduğu (öğle namazı öncesi) ve battığı (akşam namazı öncesi) vakitlerdir.

262. GÜN:
MÜKELLEF OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الْاِنْسَانُ اِنَّهُ كَانَ ظَلُوماً جَهُولاً

"Şüphesiz biz emaneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar onu yüklenmek istemediler, ondan çekindiler. Onu insan yüklendi. Çünkü o çok zalimdir, çok cahildir." (Ahzâb, 33/72)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ: عَنِ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ، وَعَنِ الْمُبْتَلَى حَتَّى يَبْرَأَ، وَعَنِ الصَّبِيِّ حَتَّى يَكْبَرَ.

Hz. Âişe'den (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç kişiden sorumluluk kaldırılmıştır: Uyuyandan uyanıncaya kadar, akıl hastalığına duçar olandan aklı başına gelinceye kadar ve çocuktan bulûğ çağına gelinceye kadar." (Ebû Dâvûd, Hudûd, 17)

Asr-ı Saadet'ten

Habeş kralı Ashame'nin yeğeni olan ve Hz. Peygamber'e hizmet etmesiyle tanınan Zû Mihmer anlatıyor: "Biz bir seferde Resûlullah'la beraberdik. Yolda giderken Allah Resûlü (s.a.s.) aniden hızlandı. Genelde bir yolculuk esnasında yanındaki yiyecek içecek azaldığında böyle yapardı. Birisi ona, 'Ey Allah'ın

Resûlü! İnsanlar geride kaldılar.' deyince durdu ve geride kalanlar yetişinceye kadar bekledi. Geride kalanlar yetişip bütün yolcular bir araya toplanınca Allah Resûlü arkadaşlarının yorgunluğunu da görerek, *'Hafifçe uyusak size faydalı olur mu?'* dedi ve müsait bir yerde konakladı. Sonra da, *'Bizi bu gece kim bekleyecek?'* diye sordu. Ben de, 'Ben beklerim.' diyerek cevap verdim. Bunun üzerine Allah Resûlü devesinin yularını bana verdi ve *'Şunu al, sakın dikkatsiz davranma!'* dedi. Ben de Resûlullah'ın devesinin yuları ile kendi devemin yularından tutup fazla uzaklaşmaksızın biraz ilerledim. Sonra iki deveyi otlamaları için bıraktım ve onları gözetlemeye başladım, ancak uyku ağır bastı ve oracıkta uyuyakaldım. Hatta güneş doğup yüzümde sıcaklığını duyuncaya kadar hiçbir şey hissetmedim. Güneşin sıcaklığını hissedince hemen uyandım, sağıma soluma baktım, neyse ki iki binek de fazla uzaklaşmamış, yakında bir yerde duruyorlardı. Allah Resûlü'nün devesinin yuları ile kendi devemin yularından tutup topluluktan bana en yakın olan kişiye yaklaştım, onu uyandırdım ve 'Namaz kıldınız mı?' diye sordum. 'Hayır.' dedi. Sonra herkes birbirini uyandırmaya başladı. Derken Resûlullah da uyandı. Bilâl'e, *'Su kabında su var mı?'* diye seslendi. 'Evet, sana kurban olayım yâ Resûlallah!' dedi. Bilâl onun için abdest suyunu getirdi. Resûlullah toprağı fazla ıslatmayacak kadar az su kullanarak abdest aldı. Sonra Bilâl'e ezan okumasını emretti, o da ezan okudu. Hz. Peygamber (s.a.s.) kalktı, acele etmeksizin sabah namazının önce iki rekât sünnetini kıldı. Sonra Bilâl'e kâmet getirmesini söyledi. Bilâl'in kâmet getirmesinin ardından acele etmeksizin sabah namazının farzını kıldı. Topluluktan birisi, 'Ey Allah'ın Resûlü! Kusurlu davrandık.' deyince, *'Hayır, Allah önce ruhlarımızı aldı, sonra bize geri verdi ve namazımızı kıldık.'* buyurdu." (İbn Hanbel, IV, 90)

Hissemize Düşenler

- İnsan, mahlûkatın en şereflisi olarak yaratılmış ve yeryüzünü mamur kılmak üzere emaneti yüklenmiştir. Emanet insanın akıl ve hür iradeye dayalı yükümlülükleri olup doğru iyi ve hayırlı olanı yapma sorumluluğudur.

- İnsan, kendisine bahşedilen akıl nimetinin bir gereği olarak Allah'a ve mahlûkata karşı sorumluluklarını öğrenme ve yerine getirmekle mükellef kılınmıştır.

- İnsandan üç durumda sorumluluk kaldırılmıştır. Bunlar; tedbir almakla birlikte uyuyakalmak, akli melekelerini kaybetmek ve henüz ergenlik çağına gelmemiş olmaktır.

- Yüce Allah kullarına gücünün üstünde sorumluluk yüklemez. Zira O, kullarına zorluk dilemez, daima kolaylık sağlar.

- Toplu hâlde gerçekleştirilen yolculuklarda, ibadetlerde ve eylemlerde özellikle en zayıf halka hesap edilmeli ve onların durumu gözetilmelidir.

263. GÜN:
MÜLKİYET HAKKI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَآ اٰتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۞ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللّٰهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

"İnsanlardan öyleleri de vardır ki, 'Ey Rabbimiz! Bize bu dünyada da iyilik ver, öteki dünyada da iyilik ver; bizi cehennem azabından koru' derler. İşte kazandıklarından bir payı olanlar bunlardır. Allah, hesabı çok çabuk görür!" (Bakara, 2/201-202)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا يَأْخُذُ أَحَدٌ شِبْرًا مِنَ الْأَرْضِ بِغَيْرِ حَقِّهِ، إِلَّا طَوَّقَهُ اللهُ إِلَى سَبْعِ أَرَضِينَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kim hakkı olmadığı hâlde bir karış yeri alırsa, Allah kıyamet günü yedi kat yeri onun boynuna dolar." (Müslim, Müsâkât, 141)

Asr-ı Saadet'ten

Ashâbdan Semüre b. Cündeb'in, Medineli bir Müslümanın bahçesinde yeni dikilmiş bir hurma ağacı vardı. Semüre (r.a.) o hurma ağacının bakımıyla ilgilenmek için bahçeye girip çıkıyordu. Ancak bahçede ailesiyle birlikte

yaşayan bahçe sahibi bir zaman sonra Semüre'nin, bahçesine bu şekilde girip çıkmasından rahatsız olmuş ve bu durum zoruna gitmeye başlamıştı. Semüre'den, bu hurmayı kendisine satmasını istediğinde o, bu teklifi kabul etmemiş, bu defa bahçe sahibi ağacı oradan söküp başka bir bahçeye götürmesini teklif etmişti. Semüre bunu da reddetti. Bunun üzerine bahçe sahibi Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gidip durumu anlattı. Peygamberimiz de öncelikle Semüre'ye, bu ağacı bahçe sahibine satmasını, daha sonra da ağacı bahçeden başka bir yere taşımasını teklif etti. Semüre her iki teklifi de reddedince Hz. Peygamber (s.a.s.), *"Onu bu bahçenin sahibine bağışla, karşılığında sana şu kadar sevap var."* tavsiyesinde bulundu. Semüre yine kabul etmeyince Allah Resûlü, *"Sen zarar göreceksin!"* dedi ve bahçe sahibine de Semüre'nin hurmasını sökmesini söyledi. (Ebû Dâvûd, Kadâ' (Akdiye), 31) Böylece Hz. Peygamber (s.a.s.) şahısların, mülkiyet haklarını diğer insanların haklarını ihlal edecek ve onların zararına sebep olacak şekilde kullanamayacaklarını göstermiş oluyordu.

Hissemize Düşenler

- İster miras yoluyla ister kişilerin bireysel emek ve gayretleriyle edinilmiş olsun, mülkiyet hakkı kadınıyla erkeğiyle tüm insanların en temel hakkıdır.

- Bir başkasının mülkiyetinde olan bir malı haksız bir biçimde ele geçiren bir kişi için dünyada zillet ve alçaklık, ahirette ise çetin bir azap hazırlanmıştır.

- Özel mülkiyete gösterilen saygıdan daha fazlası kamu malları için de gösterilmelidir. Bu nitelikteki mallar özenle korunmalı, haksız yollarla mülkiyete geçirilmesinden ve şahsi menfaat için kullanılmasından titizlikle kaçınılmalıdır.

- İslâm'da korunması gereken temel esaslardan birisi mal emniyetidir. Her şahsın mülkiyet hakkı vardır. Maliki olduğu mallarda–bir başkasının hakkı ihlal edilmediği müddetçe– kendi isteği ve rızası dışında tasarrufta bulunulamaz.

- Mülkiyet hakkı gerekçe gösterilerek başkasının özel ve aile hayatı başta olmak üzere mahremiyetini zedeleyip haklarını ihlal edecek tutum ve davranışlara yönelmekten kaçınılmalıdır.

264. GÜN:
MÜMİN

Ayet-i Kerime ve Meali

يُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِينَ اٰمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَفِي الْاٰخِرَةِ ۚ وَيُضِلُّ اللّٰهُ الظّٰلِمِينَ وَيَفْعَلُ اللّٰهُ مَا يَشَآءُ

"Allah sağlam söze iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sağlam tutar; Allah zalimleri de şaşırtır ve Allah dilediğini yapar." (İbrâhîm, 14/27)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنِي عَبْدُ اللهِ بْنُ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ: أَنَّهُ سَمِعَ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ، إِنَّ مَثَلَ الْمُؤْمِنِ لَكَمَثَلِ الْقِطْعَةِ مِنْ الذَّهَبِ نَفَخَ عَلَيْهَا صَاحِبُهَا فَلَمْ تَغَيَّرْ وَلَمْ تَنْقُصْ.

Abdullah b. Amr b. el-Âs'ın işittiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Muhammed'in canı elinde olan Allah'a yemin olsun ki mümin altın parçasına benzer; sahibi ona körükle üflese bile değişmez ve azalmaz." (İbn Hanbel, II, 199; Hâkim, Müstedrek, I, 110)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) bir gün on kişilik bir toplulukla beraber oturuyordu. Bu sırada kendisine hurma ağacının tepe kısmındaki tomurcuklardan çıkan ve

süte benzeyen hurma özü ikram edildi. Resûl-i Ekrem, hurma özünün tadına baktıktan sonra etrafındaki topluluğa şöyle buyurdu: *"Bana bir ağaç söyleyin ki o ağaç Müslümana benzer, Rabbinin izniyle her zaman meyve verir ve yaprakları da hiçbir zaman dökülmez."* Bunun üzerine insanlar çölde yetişen ağaçları saymaya başladılar. Ancak kimse Allah Resûlü'nün mümine benzettiği ağacı doğru tahmin edemedi. Bu arada orada bulunan genç Abdullah'ın içinden, "Bu, hurma ağacıdır." demek geçti. Fakat söylemeye utandı ve sustu. Çünkü oradaki on kişinin en küçüğüydü. Üstelik hemen yanı başında babası Hz. Ömer ile Hz. Ebû Bekir vardı ve onlar da bu konuda bir şey söylememişlerdi. Abdullah onların bulunduğu ve konuşmadığı mecliste konuşmayı uygun bulmadı. Bu arada topluluktaki diğer insanlar doğru cevabı bulamayınca, Allah Resûlü'nden sorunun cevabını söylemesini istediler. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.), *"Bu, hurma ağacıdır."* buyurdu. Topluluk dağılınca Abdullah, babası Hz. Ömer'e, "Babacığım! Aslında bu ağacın hurma ağacı olduğu aklımdan geçmişti." dedi. Bunun üzerine Hz. Ömer, "Peki, bunu söylemeni ne engelledi? Eğer söylemiş olsaydın gerçekten çok sevinirdim." dedi oğluna. Abdullah da "Senin ve Ebû Bekir'in konuşmadığınızı görünce ben de konuşmak istemedim." cevabını verdi. Babasına ve onun yakın dostu olan Hz. Ebû Bekir'e duyduğu derin saygı nedeniyle susan genç Abdullah ne Hz. Peygamber'in mümini hurmaya benzetmesini ne de babasının kendisine gösterdiği sıcak ilgiyi asla unutmadı; bunları kendisinden sonrakilere aktararak bizlere kadar ulaşmasını sağladı. (Buhârî, Edeb, 89; Et'ime, 42; İlim, 4, 50)

Hissemize Düşenler

- Dünyada ve ahirette bir müminin en büyük gücü ve manevi zenginliği, sahip olduğu imanıdır. Kişi Yüce Allah'a imanından güç alır. İman kalesi en büyük sığınaktır.

- Mümin, insanlar nezdindeki en kıymetli madenlerden biri olan altın misali değerlidir. O imanına sadık kaldıkça değerinden bir şey kaybetmez. Ateşin karşısında yok olmayan altın gibi, sıkıntı karşısında imanından vazgeçmez. Zira onun değerini Allah takdir etmiştir.

- İman, sahibini izzetli ve değerli kılar. İmanla şereflenmiş nesiller babadan oğula (Hz. Ömer ve oğlu Abdullah misali) edebi, ahlakı ve nice güzellikleri miras bırakırlar.

- Allah'ın sayılamayacak nimetleri içinde süte benzeyen özüyle, tadıyla hurma nasıl güzel bir nimet ise insanlar arasında mümin bir kulun güzel ahlakı da öyledir.

265. GÜN: MÜMİN VE MÜNAFIĞIN FARKI

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللّٰهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ ۚ وَاِذَا قَامُوا اِلَى الصَّلٰوةِ قَامُوا كُسَالٰى ۙ يُرَآؤُنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللّٰهَ اِلَّا قَلِيلاً

"Münafıklar Allah'ı aldatmaya kalkışıyorlar. Hâlbuki Allah onların oyunlarını kendi başlarına çevirmektedir. Onlar namaza kalktıklarında üşenerek kalkarlar, insanlara gösteriş yaparlar, Allah'ı da pek az hatıra getirirler." (Nisâ, 4/142)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ كَعْبٍ، عَنْ أَبِيهِ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَثَلُ الْمُؤْمِنِ كَالْخَامَةِ مِنَ الزَّرْعِ تُفَيِّئُهَا الرِّيحُ مَرَّةً، وَتَعْدِلُهَا مَرَّةً، وَمَثَلُ الْمُنَافِقِ كَالْأَرْزَةِ لَا تَزَالُ حَتَّى يَكُونَ انْجِعَافُهَا مَرَّةً وَاحِدَةً.

Abdullah b. Kâ'b'ın, babasından rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin, rüzgârın yatırıp kaldırdığı (ama zarar vermediği) yeşil ekin gibidir. Münafık ise dimdik iken, rüzgârın bir defada kökünden söküp attığı selvi ağacı

gibidir." (Buhârî, Merdâ, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah'ın kâtiplerinden ve seçkin sahâbîlerden Hanzala el-Üseyyidî, bir gün ağlayarak Hz. Ebû Bekir'in yanına gelmişti. Hz. Ebû Bekir ona, "Nasılsın Hanzala?" diye sorunca o, "Hanzala münafık oldu!" diye cevap verdi. Hz. Ebû Bekir şaşkınlığını gizleyemeyerek, "Sübhânallâh! Ne diyorsun?" dedi. Bunun üzerine Hanzala, "Resûlullah'ın huzurunda iken o bize cennet ve cehennemi anlattığında onları gözümüzle görmüş gibi oluyoruz. Resûlullah'ın huzurundan ayrılıp çoluk çocuğumuza karışarak işlerimizin başına geçtiğimizde ise o duyduklarımızın pek çoğunu unutuyoruz." diye dert yandı. Ardından Hz. Ebû Bekir ona, "Ey Hanzala! Allah'a yemin olsun ki biz de aynı durumdayız." diyerek Allah Resûlü'ne gitmeyi teklif etti ve beraber gittiler. Hanzala, Hz. Ebû Bekir'le paylaştığı sıkıntısını Resûlullah'a da arz etti. Onu dikkatle dinleyen Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Beni yaşatan Allah'a yemin ederim ki siz, her zaman yanımdan kalktığınız gibi kalsaydınız melekler, oturduğunuz yollar üzerinde ve yataklarınızda sizinle musafaha ederlerdi. Fakat ey Hanzala! (İnsan bu) Bazen öyle, bazen böyle!"* (Müslim, Tevbe, 12) Peygamberimizin sözleri Hanzala'yı rahatlatmıştı. Çünkü bu durum, münafıklık değil aksine her insanın gündelik hayatında yaşayabileceği bir durumdu.

Hissemize Düşenler

✒ Münafıklar, yapıp ettikleri kötülüklerin yanlarına kâr kaldığını zannederler. Ancak kalplerini büyük bir hastalık kaplamış olarak daima beyhude bir uğraş içerisindedirler.

✒ Münafıkların özelliklerinden bazıları namaz konusundaki gevşeklikleri ve riyakâr tavırlarıdır.

✒ Allah'a gönülden iman etmiş bir müminin dürüst ve olgun tavrı ile inanmış gibi davranan münafığın tutarsız davranışları arasında dağlar kadar fark vardır.

✒ İnsanoğlunun fıtratı gereği her ânı birbirinden farklılık arz eder. Kişi özündeki doğruluğu yitirmediği ve halis niyetini bozmadığı müddetçe bu değişiklik ve farklılık doğal bir durumdur. Yoksa bir nifak alameti değildir.

✒ İnsan zaman zaman, nefsin vesveselerine açık bir varlıktır. Kişi kendini kontrol etmeli, yersiz kuruntulardan, evhama kapılmaktan kaçınmalıdır.

266. GÜN: MÜNAFIKLIK-İKİYÜZLÜLÜK

Ayet-i Kerime ve Meali

اِذَا جَآءَكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ اِنَّكَ لَرَسُولُ اللّٰهِ وَاللّٰهُ يَعْلَمُ اِنَّكَ لَرَسُولُهُ وَاللّٰهُ يَشْهَدُ اِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

"Münafıklar sana geldiklerinde, 'Şahitlik ederiz ki sen gerçekten Allah'ın elçisisin' derler. Senin hiç kuşkusuz kendi elçisi olduğunu Allah elbette biliyor; ama Allah da şahitlik eder ki münafıklar (inandık derken) kesinlikle yalan söylemektedirler." (Münâfikûn, 63/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عُمَرَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَثَلُ الْمُنَافِقِ كَمَثَلِ الشَّاةِ الْعَائِرَةِ بَيْنَ الْغَنَمَيْنِ، تَعِيرُ إِلَى هَذِهِ مَرَّةً وَإِلَى هَذِهِ مَرَّةً.

İbn Ömer'in rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Münafık, iki sürü arasında gidip gelen şaşkın koyun gibidir. Bir o sürüye gider, bir bu sürüye!" (Müslim, Sıfâtü'l-münâfikîn, 17)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin beşinci yılı, Benî Mustalik Seferi'nin yapıldığı günlerdi. Cehcâh b. Kays adlı bir muhacir ile ensardan Sinân b. Vebera kavga etmiş, bunun üzerine Mekkeli muhacirler ve Medineli ensar arasında hararetli bir tartışma başlamıştı. Bu sırada durumu fırsat bilen münafıkların lideri Abdullah b. Übey b. Selûl, muhacirlere karşı ensara destek olarak, "Bize karşı çağrıda bulundular öyle mi?

Resûlullah'ın yanındakilere yardım etmeyin ki etrafından dağılıp gitsinler. Medine'ye dönersek en şerefli ve güçlü olan, zelil ve güçsüz olanı muhakkak oradan çıkaracaktır!" dedi. Onun bu küstahça sözlerine şahit olan Zeyd b. Erkam (r.a.) duyduklarını hemen kendisinden büyüklere nakletti. Onlar da Hz. Peygamber'e bildirdi. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) önce Zeyd b. Erkam'ı çağırıp dinledi, ardından olanları bir de karşı taraftan dinlemek üzere Abdullah b. Übey'i ve arkadaşlarını yanına çağırttı. Fakat onlar böyle bir şey demediklerine dair yemin ettiler. Bunun üzerine Hz. Peygamber onları tasdik etti. Zeyd, ömründe hiçbir şeye bu kadar üzülmemişti fakat elinden gelen başka bir şey de yoktu. Evine kapandı. Nihayet iyice bunaldığı bir sırada Allah Teâlâ Münâfikûn sûresini indirdi ve gerçek ortaya çıktı. Ardından Zeyd b. Erkam'ı yanına çağıran Allah Resûlü, *"Ey Zeyd! Şüphesiz Allah, seni tasdik etti."* dedi. (Buhârî, Tefsîr, (Münâfikûn) 1; Menâkıb, 8) Abdullah b. Übey b. Selûl gibi ikiyüzlü bir adam karşısında yalancı konumuna düşen Zeyd b. Erkam'ın aklanmasını sağlayan Münâfikûn sûresinde Allah (c.c), münafıkların sözlerini kelimesi kelimesine yüzlerine vuruyordu: *"Onlar, 'Allah Resûlü'nün yanında bulunanlara (muhacirlere) bir şey vermeyin ki dağılıp gitsinler' diyenlerdir. Hâlbuki göklerin ve yerin hazineleri Allah'ındır. Fakat münafıklar (bunu) anlamazlar. Onlar, 'Andolsun, eğer Medine'ye dönersek, üstün olan, zayıf olanı oradan mutlaka çıkaracaktır' diyorlardı. Hâlbuki asıl üstünlük ancak Allah'ın, Peygamberi'nin ve müminlerindir. Fakat münafıklar (bunu) bilmezler."* (Münâfikûn, 63/7-8)

Hissemize Düşenler

- Münafık, inanmadığı hâlde inandığını söyleyen ikiyüzlü ve yalancı kimsedir. Yüce Allah, münafıkların yalancı olduklarının şahididir.

- Münafık konuştuğu zaman yalan söyleyen, söz verdiğinde sözünde durmayan ve kendisine bir şey emanet edildiğinde emanete hıyanet eden kimsedir.

- Münafıklar ne inançlarında ne de inkârlarında sebat eden insanlardır. Onlar bilakis rüzgârın estiği yöne doğru giden bedbaht ve menfaatperest kimselerdir.

- İman, insanı izzetli ve şerefli kılarken nifak alçaltır ve zillete düşürür. Bu nedenle mümin duygu, düşünce ve davranışlarını nifak alametinden temizlemelidir.

- Allah doğruların yardımcısıdır. Asla onları yalnız bırakmaz. Bazen ağır imtihanlardan geçeriz. Ancak Zeyd b. Erkâm'ın yaşadığı olayda olduğu gibi hakikat, er ya da geç ortaya çıkar.

267. GÜN:
MÜSAMAHA-HOŞGÖRÜ

Ayet-i Kerime ve Meali

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللّٰهِ لِنْتَ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي
الْاَمْرِ ۚ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللّٰهِ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

"Sen onlara sırf Allah'ın lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile, iş hakkında onlara danış, karar verince de Allah'a güven, doğrusu Allah kendisine güvenenleri sever." (Âl-i İmrân, 3/159)

Hadis-i Şerif ve Manası

سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللهِ الْجَدَلِيَّ يَقُولُ سَأَلْتُ عَائِشَةَ عَنْ خُلُقِ
رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَتْ لَمْ يَكُنْ فَاحِشًا وَلَا
مُتَفَحِّشًا وَلَا صَخَّابًا فِي الْأَسْوَاقِ وَلَا يَجْزِي بِالسَّيِّئَةِ السَّيِّئَةَ وَلَكِنْ
يَعْفُو وَيَصْفَحُ.

Ebû Abdullah el-Cedelî anlatıyor: Hz. Âişe'ye Allah Resûlü'nün (s.a.s.) ahlakını sordum o da şöyle cevap verdi: "O, söz ve fiillerinde kaba biri değildi. Çarşı ve pazarlarda bağırıp çağırmaz, kötülüğe kötülükle karşılık vermez,

aksine affeder ve hoşgörülü davranırdı." (Tirmizî, Birr ve sıla, 69)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Allah Resûlü (s.a.s.) mescitte otururken bir bedevi içeri girdi. İki rekât namaz kıldıktan sonra, "Allah'ım! Bana ve Muhammed'e merhamet eyle, bizimle birlikte başkasına merhamet etme!" diye dua etti. Bedevinin bu garip ve biraz da bencil duasını işiten Peygamberimiz, engin hoşgörüsüyle gülümsemekten kendini alamadı ve *"Sen, geniş olanı (rahmeti) daralttın!"* dedi. Bir süre sonra bedevi mescidin bir köşesinde abdest bozmaya başladı. Onun bu hâlini gören ashâb engellemek için öfkeyle ona doğru koştular. Fakat Resûlullah, ashâbına onu bırakmalarını ve idrar yaptığı yere bir kova su dökmelerini söyledi. Sonra şöyle buyurdu: *"Siz kolaylaştırıcı olarak gönderildiniz, zorlaştırıcı olarak değil."* (Tirmizî, Tahâret, 112) Hz. Peygamber bedeviye ne kızmış ne de kötü bir söz söylemişti. Aksine ona sabır ve müsamaha ile yaklaşıp mescitte böyle yapılmaması gerektiğini söyleyerek hatasını fark etmesini sağlamıştı. Nitekim bu tutumu sonuç vermiş, bedevi yaptığı yanlışı anlamış, mescidin değerini ve temiz kalması gerektiğini öğrenmişti. (İbn Mâce, Tahâret, 78)

Hissemize Düşenler

- Mümin, yumuşak huylu, cana yakın, kendisiyle ülfet kurulabilen geçimli kimsedir.
- Sosyal ilişkilerde ve iletişimde kaba davranmak ve sert bir dil kullanmak insanlar arasındaki bağları zayıflatır.
- Bir yanlışı düzeltmede üslup ve tavır çok önemlidir. Yapıcı olmak, doğruya yönlendirmek, sözün güzelini ve tesirli olanını söylemek esas olmalıdır.
- Hayat, affedici olmakla, hoşgörü ve müsamaha ile kolaylaşır. Mümin, hayatı zorlaştıran değil kolaylaştırandır.
- İstişare, yönetici ve lider konumundaki kişiler için kolaylaştırıcı ve idareleri altındaki insanların motive edilmesine yardımcı bir yöntemdir.
- Allah'ın rahmeti geniştir. Dua ederken eksik temennide bulunmak yerine kuşatıcı olmak ve en güzeli için temennide bulunmak daha uygundur.

268. GÜN:
NAFİLE NAMAZ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمِنَ الَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْهُ لَيْلاً طَوِيلاً

"Gecenin bir kısmında O'na secde et ve uzun gece boyunca O'nu tesbih et." (İnsân, 76/26)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: أَوَّلُ مَا يُحَاسَبُ بِهِ الْعَبْدُ صَلَاتُهُ فَإِنْ كَانَ أَكْمَلَهَا وَإِلَّا قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: اُنْظُرُوا لِعَبْدِى مِنْ تَطَوُّعٍ فَإِنْ وُجِدَ لَهُ تَطَوُّعٌ قَالَ: أَكْمِلُوا بِهِ الْفَرِيضَةَ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kulun (kıyamet günü) ilk hesaba çekileceği şey namazıdır. Eğer bunu tam olarak yapmışsa ne âlâ! Ama namazları tamam değilse, Yüce Allah, 'Kulumun nafilelerine bakın' buyurur. Eğer nafile namazı bulunursa, 'Onunla farzları tamamlayın' buyurur." (Nesâî, Salât, 9)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, Rabbinin rızasını kazanmak ve kendisine verdiği nimetler karşısında şükreden bir kul olmak için her fırsatta nafile namaz kılardı. Farz namazların öncesinde ve sonrasında kıldığı sünnetler dışında, kuşluk, teheccüd, teravih gibi nafile namazlarla da secdelerini çoğaltırdı. Resûl-i Ekrem (s.a.s.), kıldığı nafile namazların kimisini mübarek ayakları şişecek kadar uzun, kimisini ise yorulmayacak kadar hafif tutardı.

Peygamberimiz sırdaşı olan sahâbîlerden Huzeyfe b. el-Yemân (r.a.), onun arkasında kıldığı bir gece namazını şöyle anlatmıştı: "Bir gece Peygamber (s.a.s) ile namaza durdum. Bakara sûresini okumaya başladı. Yüz âyet okuyunca rükûa varır dedim, ama devam etti. Bir rekâtını Bakara sûresi ile kılar dedim, fakat devam etti. Sûreyi bitirince rükûa varır dedim, Nisâ sûresine başladı. Onu okuduktan sonra Âl-i İmrân'a başladı, onu da okudu. Hem de ağır ağır okuyor, tesbih âyetleri gelince tesbih ediyor, dua âyetleri gelince Allah'a dua ediyor, Allah'a sığınma âyetleri geldiğinde ise Allah'a sığınıyordu. Sonra rükûa vardı, *'Sübhâne rabbiye'l-azîm'* demeye başladı. Rükûu da kıyamı kadar uzun oldu. Sonra, *'Semiallâhu li men hamideh'* dedi ve doğruldu. Rükûda kaldığına yakın uzunca bir süre ayakta kaldı. Sonra secde etti ve *'Sübhâne rabbiye'l-a'lâ'* dedi. Secdeleri de kıyamına yakın uzunluktaydı." (Müslim, Salâtü'l-müsâfirîn, 203)

Hissemize Düşenler

- Nafile ibadetler, kulu Allah'a daha çok yaklaştıran ve mahşerde hesabı kolaylaştıran amellerdir.

- Gece vakti yapılacak en güzel şey Allah için kıyama durmak, namaz kılmak, secdeye varmak, Rabbimizin ayetlerini tefekkür etmek ve O'nu zikretmektir.

- Şükür, nimeti vereni bilmektir. Rabbimize sevgi ve saygımızı kulluğumuzla arz etmektir.

- Mahşerde, bir kulun ilk sorguya çekileceği şey namazı olacaktır. Namaz, dinimizin direğidir. Farz namazlarda titizliğimizin yanı sıra, nafilelere ve sünnet namazlara da devam ederek Allah katındaki değerimizi artırmalıyız.

- Peygamber Efendimiz, Allah'ın ayetlerini derin derin tefekkür eder, zaman zaman ayet-i kerimelerin barındırdığı anlamların tesiriyle gözyaşı dökerdi. Bu hâliyle bize ayetlerdeki hikmet ve eşsiz manaları tefekkür etmeyi öğretmişti.

269. GÜN:
NAMAZ VE REVÂTİB SÜNNETLER

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اسْتَعينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ اِنَّ اللّٰهَ مَعَ الصَّابِرينَ

"Ey iman edenler! Sabır ve namazla yardım dileyin. Şüphesiz Allah sabredenlerin yanındadır." (Bakara 2/153)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ وَأَبِى هُرَيْرَةَ قَالَا قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا أَيْقَظَ الرَّجُلُ أَهْلَهُ مِنَ اللَّيْلِ فَصَلَّيَا أَوْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ جَمِيعًا كُتِبَا فِى الذَّاكِرِينَ وَالذَّاكِرَاتِ.

Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kimse geceleyin hanımını uyandırır da ikisi de namaz kılarsa veyahut birlikte iki rekât namaz kılarlarsa zâkirîn ve zâkirâtın (Allah'ı çokça anan erkekler ve hanımların) arasına yazılırlar." (Ebû Dâvûd, Tatavvu', 18)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimizin ev hâlini, hâne-i saadet içinde herkesten uzakta iken nasıl ibadet ettiğini en iyi bilen şüphesiz ki aile fertleriydi. Ashâba örnek olması için onun özel yaşantısı hakkında bilgiler aktaran Âişe validemiz, kendisine sorulan

bir soru üzerine Allah Resûlü'nün (s.a.s.) farz namazlarla birlikte kıldığı sünnet namazları şöyle anlatmıştı: "Resûlullah benim evimde öğleden evvel dört rekât (nafile namaz) kılar, sonra mescide çıkarak cemaate namaz kıldırır, ardından tekrar eve gelir ve iki rekât (nafile daha) kılardı. Cemaate akşam namazını kıldırır; sonra eve gelir, iki rekât nafile kılardı. Cemaate, yatsıyı kıldırır ve yine benim evime gelir, iki rekât (nafile) kılardı. Geceleyin vitirle beraber olmak üzere dokuz rekât namaz kılardı. Bazı geceler, namazı ayakta, uzun kılar; bazı geceler de otururak uzun kılardı. Ayakta kılarken okursa, ayakta olduğu hâlde rükû ve secde ederdi; otururken okursa, oturduğu hâlde rükû ve secde ederdi. Fecir doğunca, iki rekât (nafile namaz) kılardı." (Müslim, Müsâfirîn, 105)

Hissemize Düşenler

- Namaz dinin direği, en önemli ve düzenli ibadetidir. Cenâb-ı Hakk'a imanın hayatımıza somut bir yansıması, her an O'nu anmanın ifadesidir.

- Eşlerin birbirine namazı hatırlatması ve birlikte namaz kılması Peygamberimizin sünneti ve tavsiyesidir.

- Resûlullah Efendimiz, farz namazlar kadar, vitir namazına ve nafile/sünnet namazlara da düzenli olarak devam etmiştir.

- Namaz, manen arınmayı; sabır ise zorluklar karşısında direnmeyi öğretir. Allah'a kullukta namaz ve sabır ikilisi birer mihenk taşıdır. Yüce Allah, yolunda kıyama duranları ve zorluklara göğüs gerenleri yalnız bırakmaz.

- Namaz müminin hayatının vazgeçilmez bir unsurudur. Diğer ibadetlerden farklı olarak her gün, günde beş vakit Rabbimizle mülaki olmamıza vesiledir.

270. GÜN:
NAMAZ VE TADİL-İ ERKÂNA RİAYET

Ayet-i Kerime ve Meali

رَبِّ اجْعَلْنِي مُقِيمَ الصَّلٰوةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

"Rabbim! Beni ve soyumdan gelecek olanları namazı devamlı kılanlardan eyle; Rabbimiz, duamı kabul et!" (İbrâhîm, 14/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حَنْظَلَةَ الْكَاتِبِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَنْ حَافَظَ عَلَى الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ رُكُوعِهِنَّ وَسُجُودِهِنَّ وَوُضُوئِهِنَّ وَمَوَاقِيتِهِنَّ وَعَلِمَ أَنَّهُنَّ حَقٌّ مِنْ عِنْدِ اللهِ دَخَلَ الْجَنَّةَ.

Hz. Peygamber'e vahiy kâtipliği yapan Hanzala b. Rebî' anlatıyor: Allah Resûlü'nü (s.a.s.) şöyle derken işittim:

"Rükûları, secdeleri, abdestleri ve vakitlerine riayet ederek beş vakit namaza devam eden ve bu beş vakit namazın Allah katından gelen bir emr-i hak olduğunu kabul eden kimse cennete girer." (İbn Hanbel, IV, 266)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, bazı sahâbîleri ile birlikte mescitte otururken ensardan Hallâd b. Râfi' isimli bir sahâbî içeri girdi ve alelacele namaz kıldıktan sonra Hz. Peygamber'e yaklaşarak selam verdi. Hallâd'ın namaz kılışını göz

ucuyla takip eden Resûlullah (s.a.s.), onun selamını aldıktan sonra, *"Dön ve namazını yeniden kıl, çünkü sen namaz kılmış olmadın!"* buyurdu. Bunun üzerine Hallâd namazını tekrar kıldı ve Hz. Peygamber'in yanına gelerek selam verdi. Resûlullah, selamını aldıktan sonra yine, *"Dön ve namazını yeniden kıl, çünkü sen namaz kılmış olmadın!"* buyurdu. Bu durum üçüncü defa tekrar ettikten sonra Hallâd, "Seni hak ile gönderen Allah'a yemin olsun ki bundan daha güzel yapamıyorum. Bana doğrusunu öğretir misin?" dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) usulüne uygun olarak kılınması gereken namazı şöyle tarif etti:

"Namaz kılacağın zaman (önce) tekbir getir. Sonra Kur'an'dan kolayına gelen yerlerden oku. Ardından rükûa git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra tam olarak doğrul. Peşinden secdeye git ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. (Secdeden) kalktığında belini iyice doğrult ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra tekrar secdeye var ve yeterli olduğuna kanaat getirinceye kadar bekle. Sonra namazın tamamını bu şekilde kıl." (Buhârî, Ezân, 122)

Hissemize Düşenler

- Namaz, tekbirden selama kadar bütün rükünleri ile Yüce Allah'a saygıyı ve şükrü ifade eder. Bu nedenle özenle, acele etmeden ve tadil-i erkâna riayet edilerek kılınmalıdır.

- Namaz, kişiye zaman bilincini ve planlı yaşama alışkanlığını kazandıran bir ibadettir.

- İbadetler, Yüce Allah'ın emrettiği ve Resûlullah Efendimizin ümmetine tarif ettiği şekliyle yapılmalıdır.

- Sevgili Peygamberimiz, müminlerin sıkıntılarına çözümler üretmiş, yanlış uygulamaları en güzel biçimde düzeltmiştir.

- Mümin namazı gözünün nuru bilir. Kendisi namaza devam konusunda azimli ve kararlı olduğu gibi ailesinin ve kendi neslinden geleceklerin de namazı kılanlardan olmaları için dua eder. Çocuklarını namaza teşvik eder ve onlara ibadeti sevdirmek için gayret sarf eder.

271. GÜN:
NAMAZLARIN KAZASI

Ayet-i Kerime ve Meali

فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلٰوةَ فَاذْكُرُوا اللّٰهَ قِيَاماً وَقُعُوداً وَعَلٰى جُنُوبِكُمْ ۚ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلٰوةَ ۚ إِنَّ الصَّلٰوةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَاباً مَوْقُوتاً

"Namazı kıldınız mı gerek ayakta gerek otururken ve gerek yan yatarak hep Allah'ı anın. Güvene kavuştunuz mu namazı tam olarak kılın. Çünkü namaz, müminlere belirli vakitlere bağlı olarak farz kılınmıştır." (Nisâ, 4/103)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى قَتَادَةَ قَالَ: خَطَبَنَا رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) فَقَالَ: أَمَا إِنَّهُ لَيْسَ فِى النَّوْمِ تَفْرِيطٌ، إِنَّمَا التَّفْرِيطُ عَلَى مَنْ لَمْ يُصَلِّ الصَّلَاةَ حَتَّى يَجِىءَ وَقْتُ الصَّلَاةِ الْأُخْرَى، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ فَلْيُصَلِّهَا حِينَ يَنْتَبِهُ لَهَا، فَإِذَا كَانَ الْغَدُ فَلْيُصَلِّهَا عِنْدَ وَقْتِهَا.

Ebû Katâde şöyle diyor: "Resûlullah (s.a.s.) bize bir hutbe irad etti ve şöyle buyurdu:

"Bilin ki! Uykudan dolayı (namazı kılamamak) bir kusur değildir. Esas kusur, diğer namazın vakti gelinceye kadar namazını kılmayan kimsenin davranışıdır. Buna göre kim uyuyup kalır da namazını kılamazsa uyandığı zaman o namazı kılsın. Ertesi gün o namazı vaktinde kılsın!" (Müslim,

Mesâcid, 311)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz ve Müslümanlar, Hendek Savaşı esnasında bir türlü savaşa ara verip saf tutamamıştı. İşte çarpışmanın şiddetlendiği böyle bir zamanda Allah Resûlü (s.a.s.) ve ashâbı ikindi namazını kılmaya fırsat bulamamışlardı. Allah'ın bir başka emrini yerine getirme uğruna bile olsa Resûlullah'ın farz namazı vaktinde kılamamış olması hem kendisini hem de ashâbını son derece hüzünlendirmiş ve o Rahmet Peygamberi, bu olaya sebep olanlara beddua etmişti. (Buhârî, Cihâd, 98)

Hendek Savaşı sırasında namazların vaktinde kılınamayışının hüznünü Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) şöyle dile getirmişti: "Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte idik. Öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını kılmamız engellenmişti. Bu bana çok ağır geldi ve kendi kendime şöyle dedim: 'Allah'ın Resûlü ile beraberiz, Allah yolunda cihad ediyoruz (hem de namazları vaktinde kılamıyoruz)!' Sonra Resûlullah (s.a.s.) Bilâl'e emretti, o da kâmet getirdi ve Resûlullah bize öğle namazını kıldırdı. Daha sonra Bilâl yine kâmet getirdi, Resûlullah bize ikindi namazını kıldırdı. Ardından Bilâl yine kâmet getirdi, Resûlullah akşam namazını kıldırdı. En son olarak Bilâl tekrar kâmet getirdi, Resûlullah da yatsı namazını kıldırdı. Resûlullah çevremizde dolaşıp şöyle buyurdu: *'Şu anda yeryüzünde sizden başka Allah'ı zikreden bir topluluk yoktur.'* " (Nesâî, Mevâkît, 55)

Hissemize Düşenler

- Namaz, müminler için vakitleri Kur'an'da ve sünnette belirtilmiş bir ibadettir. İnsanlara zamanın kıymetini ve her vaktin içinde Allah'a kulluğun gereğini bize hatırlatır.

- Namaz, savaş zamanında dahi ihmale gelmeyen bir ibadettir. Yükümlülüğü düşüren meşru bir mazeret olmadıkça namazın terk edilmesi caiz olmaz.

- Bir namazın vakti uyku sebebiyle kaçırılırsa, uyanıldığında namaz kaza edilir. Hiçbir mazereti olmadığı hâlde namaz kılmayan kimse büyük bir vebaldedir.

- Hendek harbinde Peygamberimiz ve ashabı bazı vakit namazlarını savaş nedeniyle kendi vaktinde kılamamış sonra kaza etmişlerdir. Rahmet Peygamberi olarak gönderilen Allah Resûlü (s.a.s.), bu istisnai durumda namazın önemi sebebiyle müşriklere beddua etmiştir.

- Savaşta dahi namazı vaktinde kılamadıklarından dolayı büyük hüzün yaşayan ashabın yanında günümüzde bir kısım insanların namaz konusundaki rehaveti pek düşündürücüdür.

272. GÜN: NAZARDAN ALLAH'A SIĞINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِۙ ۞ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ غَاسِقٍ اِذَا وَقَبَۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّاثَاتِ فِي الْعُقَدِۙ ۞ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ اِذَا حَسَدَ

"De ki: 'Sabahın rabbine sığınırım; yarattığı şeylerden gelebilecek kötülüklerden; karanlığı çöktüğü zaman gecenin şerrinden; düğümlere üfürenlerin şerrinden; bir de kıskandığı vakit kıskanç kişinin şerrinden!' " (Felâk, 113/1-5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
اِسْتَعِيذُوا بِاللهِ، فَإِنَّ الْعَيْنَ حَقٌّ.

Hz. Âişe'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"(Nazardan) Allah'a sığının. Çünkü göz değmesi (nazar) gerçektir." (İbn Mâce, Tıb, 32)

Asr-ı Saadet'ten

Ca'fer b. Ebî Tâlib Peygamber Efendimizin amcasının oğlu olan kahraman bir sahâbî idi. Mûte Savaşı'nda sancaktarlık yaparken iki kolu da kesilince sancağı başının altına sıkıştırmış ve nihayet şehit düşmüştü. Ca'fer (r.a.) Esmâ bnt. Umeys ile evliydi ve geriye üç yetim bırakmıştı. Bunlardan biri de oğlu Abdullah'tı. O, başlarına gelen acı günleri şöyle anlatmıştı: "Allah Resûlü (s.a.s.)

Ca'fer ailesine üçüncü gün gelip, *'Artık kardeşim için ağlamayın.'* buyurdu. Sonra, *'Kardeşimin çocuklarını bana getirin.'* dedi. Bizi Resûlullah'a götürdüler. Birer kuş yavrusu gibi idik. Allah Resûlü, *'Bana berberi çağırın.'* buyurdu ve bizi tıraş ettirdi." (Ebû Dâvûd, Teraccül, 13) Hz. Peygamber (s.a.s.) bu çocukların iyice zayıflamış olduklarını görünce Esmâ'ya, bir ihtiyaçlarının olup olmadığını sordu. Bunun üzerine Esmâ, "Hayır, bir ihtiyaçları yok; ancak onlara çabuk nazar değiyor." dedi. Peygamberimiz, *"Öyleyse onlara rukye yap (okuyarak şifa dile)!"* deyince, Esmâ, bunu yapması için Hz. Peygamber'e ricada bulundu. Fakat Allah Resûlü (s.a.s.), Esmâ'dan, çocuklarına kendisinin okumasını istedi. (Müslim, Selâm, 60)

Hissemize Düşenler

- Hak yolda sebat edenlerin sahibi ve yardımcısı Allah Teâlâ'dır. İnsanoğlu O'ndan yardım istemeli ve O'na sığınmalıdır. Başka yollara sapmamalıdır.

- Nazar, bir bakıma insandaki haset duygusunun baskın gelmesidir. Onun için insan haset edenin şerrinden daima Allah'a sığınmalıdır.

- Nazar ve büyüden endişe eden ya da gönlü rahat olan her Müslüman, Rabbimize sığınmayı ifade eden sûreler içinde özellikle İhlâs, Felak ve Nâs sûrelerini okumayı alışkanlık hâline getirmelidir.

- Rukye, Kur'an-ı Kerim'den bir kısım ayetleri, Yüce Allah'ın güzel isimlerini ve Peygamber Efendimizin bizlere öğrettiği duaları okumak suretiyle Rabbimizden şifa dilemek ve manevi yönü güçlendirmektir. Peygamber Efendimiz rukyeyi yani kişinin hastaya ve kendisine okumasını tavsiye etmiştir.

- Nazardan, büyüden korunmanın yolu öncelikle Allah'a sığınmaktır. Bu konuda istismarcıların tuzağına düşülmemeli üfürükçü olarak tabir edilen kişilere itibar edilmemelidir.

- Bir annenin, yavrusuna olan düşkünlüğü, merhameti ve duası birçok şeyden güçlü ve daha tesirlidir.

- Yetimler, ümmetin emanetidir. Onların ihtiyaçlarını karşılamak ve sevinçlerine sevinç katmak en önemli görevimizdir.

273. GÜN: NAZARDAN SAKINIP DUA ETMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيُزْلِقُونَكَ بِاَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ اِنَّهُ لَمَجْنُونٌ

"O inkârcılar Kur'an'ı işittikleri zaman, seni gözleriyle devireceklermiş gibi bakar, 'Şüphe yok o bir delidir' derler." (Kalem, 68/51)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: اَلْعَيْنُ حَقٌّ وَلَوْ كَانَ شَيْءٌ سَابَقَ الْقَدَرَ سَبَقَتْهُ الْعَيْنُ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Nazar gerçektir. Eğer kaderin önüne geçecek bir şey olsaydı nazar onun önüne geçerdi." (Müslim, Selâm, 42)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Allah Resûlü ashâbı ile birlikte Mekke'ye doğru yola çıkmıştı. Cuhfe yakınlarında Harrar denilen yere geldiklerinde bir dereye rastladılar. Medineli sahâbî Sehl b. Huneyf, burada yıkanmak istedi. Sehl, beyaz tenli, yakışıklı bir insandı. O sırada Medine'ye ilk hicret eden sahâbîlerden olan Âmir b. Rebîa, Sehl'i gördü ve birden ağzından onu öven sözler dökülüverdi. Hemen ardından Sehl olduğu yere yıkıldı. Görenler durumu alelacele Hz. Peygamber'e

bildirdiler. Sehl, ne başını kaldırabiliyor ne de ayağa kalkabiliyordu. Muhtemelen Âmir'in nazarı değmişti kendisine. Resûlullah (s.a.s.), onlara kimden şüphelendiklerini sordu. Onlar da, "Âmir b. Rebîa ona baktı." dediler. Resûl-i Ekrem (s.a.s.), Âmir'i derhâl yanına çağırtarak öfkeli bir şekilde, "*Neden biriniz kardeşini öldürüyor?*" dedi ve ekledi: "*Biriniz kardeşinde beğendiği, hayran kaldığı bir şey gördüğü zaman ona mübarek olması için dua etsin.*" (İbn Mâce, Tıb, 32)

Hissemize Düşenler

✒ Nazarın etkisi, göz değmesi bir gerçekliktir. Nazar, bir insanı öldürmek kadar vebali ağır bir hastalıktır.

✒ Bir insan, başkasında bir güzellik gördüğünde, onun hakkında "Maşaallah! Barekallah!" gibi sözcüklerle dilini daima duaya alıştırmalıdır. Zira bu tutum kendisini birçok manevi hastalıktan korur. Rabbimiz de o kişiye daha hayırlısını ihsan eder.

✒ Kalbinde ve bakışlarında nazar ve haset duygusu baskın olan bir kimseye içine düştüğü hastalıktan Rabbimiz kurtarsın diye hayır duada bulunmak gerekir. Zira o bu virüsten kurtulursa etrafındaki herkes kurtulmuş olacaktır.

✒ Bir kişi esareti altında kaldığı kıskanma dürtüsünü, nazar etmekle değil, ibret almak ve gıpta etmek, özenmekle dengeleyebilir.

✒ Bir Müslüman kalbine gelen vesveseleri bertaraf etmek için, hüsn-i zanna kendini alıştırmalıdır. Zira gözlerin hain bakışını da kalplerde gizleneni de Allah bilir.

✒ Nazar edilen her ne güzellik ve zenginlik varsa, bilinmeli ki hepsi fanidir. İnsanoğlu, fani olana değil baki olana bakmalıdır. Hâlini daima muhasebe etmelidir.

274. GÜN:
NESLİN KORUNMASI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلُوطاً اِذْ قَالَ لِقَوْمِهٖٓ اَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ ۞ اِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرِفُونَ

"Lût'u da peygamber gönderdik. Kavmine dedi ki: 'Sizden önce insanlardan hiçbirinin yapmadığı çirkin işi mi yapıyorsunuz? Gerçekten siz, kadınları bırakıp, şehvetle erkeklere yaklaşıyorsunuz. Doğrusu siz yoldan çıkmış bir topluluksunuz.'" (A'râf, 7/80-81)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَعْدٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَنِ ادَّعَى إِلَى غَيْرِ أَبِيهِ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ غَيْرُ أَبِيهِ ، فَالْجَنَّةُ عَلَيْهِ حَرَامٌ.

Sa'd'ın (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kendi babası olmadığını bile bile, başkasının oğlu olduğunu iddia eden kişiye cennet haramdır." (Buhârî, Ferâiz, 29)

Asr-ı Saadet'ten

Günlerden bir gün Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) huzuruna genç bir sahâbî gelmişti. Sıkıntılı bir hâli vardı. Sonunda, "Ey Allah'ın Elçisi, zina etmeme müsaade et." diye dertlendi. Orada bulunanlar, gencin bu isteği karşısında

öfkelendiler. Bazıları onu azarlarken, bazıları da müdahale etmek için üzerine yürüdüler. Allah Resûlü (s.a.s.) onların aksine, engin sabrı ve şefkatiyle önce susup genci dinledi ve *"Sen,"* dedi, *"annenle zina edilmesini ister misin?"* Genç, "Anam babam sana feda olsun, ey Allah'ın Elçisi! Elbette istemem." diye karşılık verdi. Hz. Peygamber (s.a.s.), sırasıyla kızını, halasını, teyzesini ve kız kardeşini de hatırlatarak, hiç kimsenin kendisi ve yakınlarıyla zina edilmesine rıza göstermeyeceğini bu gence anlattı. Sonra elini ona dokunarak, *"Allah'ım, bu gencin günahlarını bağışla, kalbini temizle ve iffetini koru!"* diye dua etti. Bu genç sahâbî, bu duadan sonra ne böyle bir istekte bulundu ne de böyle bir işe yöneldi. (İbn Hanbel, V, 256-257)

Hissemize Düşenler

- Huzurlu bir toplumun inşasında, neslin korunmasında ve sağlıklı bir biçimde hayatiyetini devam etmesinde en önemli etken imanlı, ahlaklı ve erdemli bireyler yetiştirmektir.

- İnsanlar arasında bir kısım erkek ya da kadınların kendi cinsleri ile ilişkiye girmeleri süfli bir davranıştır, fıtrata ve dine aykırıdır. Büyük bir günahtır.

- Rabbimiz her insana doğruyu, yanlışı, güzel ve çirkin davranışı ayırt edecek akıl nimeti gibi üstün bir kabiliyet lütfetmiştir. Zinanın ve gayrimeşru birçok ilişkinin ne kadar çirkin olduğunu anlamak aklıselim sahipleri için zor değildir.

- Bir yanlışı düzeltmede takip edilecek yollardan biri de muhatabın empati yapmasını, kendisini başkasının yerine koyarak düşünebilmesini sağlamaktır.

- Allah Resûlü'nün (s.a.s.) bir yanlışı düzeltmedeki ince siyaseti, büyük bir günah işleme arzusunda olsa da muhatabını dinlemesi onu ikna etmek için gayret göstermesi bizim için en güzel örnektir.

- Neslini, sülalesini, evlat ve akrabalarını reddetmek Müslümana yakışmaz. Nesep bilgisinin korunması ve soy ağacının bilinmesi son derece önemlidir.

275. GÜN:
NİKÂH

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلْيَوْمَ اُحِلَّ لَكُمُ الطَّيِّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَكُمْ وَطَعَامُكُمْ حِلٌّ لَهُمْ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ اُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ اِذَآ اٰتَيْتُمُوهُنَّ اُجُورَهُنَّ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَّخِذِي اَخْدَانٍ وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْاِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْاٰخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

"Bugün size iyi ve temiz nimetler helal kılınmıştır. Kendilerine kitap verilenlerin yiyeceği size helaldir; sizin yiyeceğiniz de onlara helaldir. Gayrimeşru ilişkide bulunmak veya gizli dost tutmak şeklinde değil de meşru bir nikâhla evlenmek şartıyla mümin kadınlardan iffetli olanlar ile sizden önce kendilerine kitap verilenlerden iffetli kadınlar –mehirlerini verdiğiniz takdirde– size helaldir. Kim imanı reddederse ameli kesinlikle boşa gider. O, ahirette de hüsrana uğrayanlardandır." (Mâide, 5/5)

Hadis-i Şerif ve Manası

أَنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ حَدَّثَهُمْ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لَا تُنْكَحُ الْأَيِّمُ حَتَّى تُسْتَأْمَرَ وَلَا تُنْكَحُ الْبِكْرُ حَتَّى تُسْتَأْذَنَ. قَالُوا يَا رَسُولَ اللهِ وَكَيْفَ إِذْنُهَا قَالَ أَنْ تَسْكُتَ.

Ebû Hüreyre'nin anlattığına göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Kendi onayı alınmadıkça dul kadınla, kendisinden izin alınmadıkça da bakire kız ile nikâh yapılmaz." Oradaki sahâbîler, "Yâ Resûlallah! Bakire bir kızın izni nasıl olur?" diye sordular. O da *"Sessiz kalmasıyla."* buyurdu. (Buhârî, Nikâh, 42)

Asr-ı Saadet'ten

Bir genç kız, sıkıntısını dile getirmek üzere Allah Resûlü'nün evine gitti. Kendisini karşılayan Hz. Âişe'ye, "Babam itibar kazanmak için istemediğim hâlde beni kardeşinin oğlu ile evlendirdi." dedi. Hz. Âişe, "Peygamber (s.a.s.) gelinceye kadar otur bakalım." dedi. Resûl-i Ekrem (s.a.s.) gelince Hz. Âişe genç kızın durumunu anlattı. Bunun üzerine Peygamberimiz, kızın babasına haber göndererek gelmesini istedi. Durumu tetkik etmek ve fikri sorulmadan evlendirildi ise genç kıza seçim hakkı tanımak istemişti. Bunun üzerine genç kız, "Ey Allah'ın Resûlü! Babamın yaptığı işi (aslında) onaylamıştım. Ancak (nikâh konusunda) kadınların da söz hakkı olup olmadığını öğrenmek istedim." dedi. (Nesâî, Nikâh, 36; İbnHanbel, VI, 135) Böylece baba ve kız arasındaki mesele çözüldü ve her ikisi de memnun olarak Peygamber Efendimizin evinden ayrıldı.

Örnek bir aile oluşturmak isteyen Hz. Peygamber, o günün toplum yapısında sıklıkla hakları ihlal edilen kadına değer veriyor ve hayatının en önemli kararı olan nikâh konusunda görüşüne başvurulup rızasının alınmasının gerekli olduğuna işaret ediyordu.

Hissemize Düşenler

- Yapılacak işin, tüketeceğimiz nimetin yahut bir davranışımızın helal veya haram oluşu Kur'an ve sünnete dayalı sahih dinî bilgi ekseninde anlaşılır.
- Allah'a iman etmek yerine küfrü tercih edenlerin amellerinin, Allah katında bir değeri yoktur.
- İslâm dininde kurban edilmesi helal olan hayvanlardan Ehl-i kitab'ın (Yahudi ve Hristiyanların) kestikleri Müslümanlar için helal kılındığı gibi Ehl-i kitap'tan olan bir kadınla evlilik de caizdir.
- İslâm, kendinden önceki batıl uygulamaları kaldırmış, adaletli ve insan onuruna yakışır bir nikâh uygulaması getirmiş, evlilikte kadının da erkeğin de haklarının korunmasını sağlamıştır.
- Bir olayla ilgili incelemede tek taraflı hüküm verilmemeli ilgili tüm taraflar dinlenmeli ve hüküm buna göre verilmelidir.
- Evlilik öncesi, erkek yahut kadın olsun her iki tarafın da hür iradeleri ile rızalarının alınması gerekir. Özellikle kız çocuklarını razı olmadıkları evliliklere zorlamak dinimizce yasaklanmıştır.

276. GÜN:
NİMET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاٰتٰىكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَاَلْتُمُوهُ وَاِنْ تَعُدُّوا نِعْمَتَ اللّٰهِ لَا تُحْصُوهَا
اِنَّ الْاِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ

"O size istediğiniz her şeyi verdi. Allah'ın nimetlerini saymaya kalksanız başaramazsınız. Şu bir gerçek ki insanoğlu çok zalim, çok nankördür!" (İbrâhîm, 14/34)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: مَا عَابَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
طَعَامًا قَطُّ، إِنِ اشْتَهَاهُ أَكَلَهُ، وَإِنْ كَرِهَهُ تَرَكَهُ.

Ebû Hüreyre şöyle demiştir: "Hz. Peygamber (s.a.s.) hiçbir yemeğe kusur bulmazdı. Canı çekerse yer, hoşlanmazsa yemezdi." (Buhârî, Et'ıme, 21; Müslim, Eşribe, 188)

Asr-ı Saadet'ten

Bir seferinde Peygamberimiz (s.a.s.) yemeğe oturmuş, önüne kuru ekmek getirilmesi üzerine, *"Katık olacak bir şey yok mu?"* diye sormuştu. "Hayır, sirkeden başka bir şey yok." cevabını alınca, *"Sirke ne güzel katıktır."* buyurarak yemeye başlamıştı. (Müslim, Eşribe, 167, 166)

Bir başka gün Hz. Peygamber'e içinde soğan, sarımsak gibi bitkiler ve sebzeler bulunan bir tabak getirilmiş, tabaktan hoşlanmadığı bir koku alınca bunun ne olduğunu sormuştu. Bunun üzerine tabakta bulunan sebzelerin neler olduğu kendisine söylendiğinde, yanında bulunan sahâbîlerden birine

işarette bulunarak, *"(Bu sebzeleri) şu zata götürünüz."* buyurmuştu. Fakat o sahâbî de Hz. Peygamber (s.a.s.) yemediği için bunlardan yemek istememişti. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz, *"Sen ye, zira ben senin konuşmadığın kimselerle konuşuyorum."* buyurarak kendisinin farklı kişilerle muhatap olmasından dolayı ağız kokusu sebebiyle rahatsız edici olmamak için yemediği yiyeceklerin aslında helal olduğunu bildirmişti. (Buhârî, Ezân, 160; Ebû Dâvûd, Et'ime, 40)

Hissemize Düşenler

- Allah (c.c), bu dünya hayatında insana sayılamayacak kadar çok nimet vermiştir. İnsan hayatını devam ettirebilmesi için kendisine bahşedilen kabiliyetleri yerinde kullanmalı, böylece geçimini ve ihtiyaçlarını karşılamalıdır.

- İnsan kendisine ikram edilen nimetlerin bolluğuna, güzelliğine ve çeşitliliğine bakarak Allah'ın cömertliğinin farkına varmalı ve O'na karşı minnettar olmalıdır.

- İnsan bazı yiyecek ve içeceklerden hoşlanmayabilir. Ancak bu durumda nimeti verenin Allah Teâlâ olduğunu hatırında tutmalı, asla kusur bulmamalı, nimeti kötülemek yerine yememeyi tercih etmelidir.

- Mümin, elindeki nimetin kıymetini bilen insandır. Kendisinin sahip olduğu nimetlere bir başka kardeşinin ulaşamamış olabileceğini düşünür. Darlıkta da bollukta da hâline şükreder.

277. GÜN:
NİYET VE AMEL

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ كَفَرَ بِاللهِ مِنْ بَعْدِ ايمَانِهٖٓ اِلَّا مَنْ اُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْايمَانِ وَلٰكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْراً فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللّٰهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

"Kim iman ettikten sonra Allah'ı inkâra saparsa –kalbi imanla dolu olduğu hâlde baskı altında kalanın durumu müstesna olmak üzere– kim kalbini inkâra açarsa işte Allah'ın gazabı bunlaradır; bunlar için çok büyük bir azap vardır." (Nahl, 16/106)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُوَرِكُمْ وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ وَأَعْمَالِكُمْ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Allah sizin suretlerinize ve mallarınıza bakmaz, ancak kalplerinize ve amellerinize bakar." (Müslim, Birr ve sıla, 34)

Asr-ı Saadet'ten

Yüce Allah insanların kalplerine, niyetlerine ve onları gerçekleştirmedeki azim ve kararlılıklarına bakar. Kişi, niyeti istikametinde bir iş veya davranışı gerçekleştirmeye kast etmişse, Yüce Allah onun bu teşebbüsünü mutlaka

dikkate alır. Rahmet Elçisi Peygamberimiz (s.a.s.) bu konuyu örnek bir hikâyeyle şöyle anlatır: *"İsrâiloğulları'nın içinde doksan dokuz kişiyi öldürmüş bir adam vardı. Bu adam pişman oldu ve kendisi için bir tevbe yolu olup olmadığını sormak için bir rahibin yanına gitti. Rahipten olumsuz cevap alınca onu da öldürdü. Yüz kişiyi öldürmenin pişmanlığını yaşayan katil, tevbe için yol aramaya devam etti. Danıştığı âlim bir zat onun için tevbe kapısının açık olduğunu söyledikten sonra şunları ekledi: 'Seninle tevben arasına kim girebilir? Şöyle şöyle bir yere git. Orada Allah'a ibadet eden insanlar var. Sen de onlarla birlikte Allah'a ibadet et. Kendi topraklarına da dönme. Çünkü orası (seni suça sevk eden) kötü bir yerdir.' Adam köye doğru yola koyuldu ve yolun yarısına geldiğinde öldü. Azap ve rahmet melekleri adamın durumu hakkında tartıştılar. Ardından Allah'ın emriyle melekler adamın gitmek istediği köye mi yoksa geldiği yere mi yakın olduğunu ölçtüler. Adam köye daha yakın çıkınca Allah onu affetti."* (Buhârî, Enbiyâ, 54; Müslim, Tevbe, 46); Şüphesiz bu anlatımda geçen adamın haktan yana tercihi ile niyet, azim ve teşebbüsü, Cenâb-ı Hakk'ın affına vesile olmuş ve kurtuluşa ermesini sağlamıştır.

Hissemize Düşenler

- İman kalbin amelidir. İman esaslarına bağlılık önce kalpte başlar. Sonra davranışlarımıza akseder. Ahlakımıza güzellik katar. İman olmadan bir amelin değeri olmaz. Amelsiz iman da kişinin istikametini sağlamaz. Bu nedenle Rabbimiz, kişinin kalbiyle amelinin birbirini tamamlayıp tamamlamadığına bakar.

- İmanla şereflendikten sonra bir kimsenin küfre dalması, doğru yoldan sapması büyük bir bedbahtlıktır.

- Eza, cefa ve işkenceler altında Yüce Allah'ı inkâra zorlanılan kimse, kalbinde iman taşıdıkça dinden çıkmış olmaz.

- Ameller niyetlere göre değerlendirilir. Bir kimse iyi bir şeye niyetlendiği hâlde erişemezse Rabbimiz, kulunu güzel niyetine değer vererek mükâfatlandırır.

- Dinin emir ve yasaklarına uymada, bir kişinin "önemli olan kalp temizliği, ibadete ne lüzum var!" demesi, kendi eksiklerini bastırmaya çalışması büyük bir gafletin eseridir. Evet, kalp temizliği önemlidir. Ancak bir mümin, amelleriyle ve güzel ahlakıyla imanını kemale erdirebilir. Amelsiz bir iman, meyvesiz bir ağaç misalidir.

278. GÜN:
NİYETİN ÖNEMİ VE DEĞERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللهِ يَجِدْ فِي الْاَرْضِ مُرَاغَماً كَثِيراً وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجْ مِنْ بَيْتِه مُهَاجِراً اِلَى اللهِ وَرَسُولِه ثُمَّ يُدْرِكْهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ اَجْرُهُ عَلَى اللهِ وَكَانَ اللهُ غَفُوراً رَحِيماً

"Allah yolunda hicret eden kimse yeryüzünde gidecek birçok uygun yer ve imkân bulacaktır. Kim Allah ve Resûlü uğrunda hicret ederek yurdundan çıkar da sonra ölüm onu yolda yakalarsa artık onun mükâfatını vermek Allah'a aittir; Allah daima günahları örtmektedir, engin rahmet sahibidir." (Nisâ, 4/100)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى أُمَامَةَ الْبَاهِلِيِّ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ثُمَّ قَالَ إِنَّ اللهَ لَا يَقْبَلُ مِنَ الْعَمَلِ إِلاَّ مَا كَانَ لَهُ خَالِصًا وَابْتُغِىَ بِهِ وَجْهُهُ.

Ebû Ümâme el-Bâhilî'nin naklettiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gelerek bazı sorular sormuştu. Sonra Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Allah sadece samimi bir niyetle ve kendi rızası gözetilerek yapılan amelleri kabul eder." (Nesâî, Cihâd, 24)

Asr-ı Saadet'ten

Hicret emri üzerine Müslümanlar o güne kadar elde ettikleri bütün

varlıklarını, hatta bazıları aralarında kan bağı olan yakın akrabalarını Mekke'de bırakarak önce Habeşistan'a sonra da Medine'ye hicret ettiler. Öyle ki, *"Kim Allah'a ve Peygamberine hicret etmek amacıyla evinden çıkar da sonra kendisine ölüm yetişirse, şüphesiz onun mükâfatı Allah'a düşer. Allah, çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir."* (Nisâ, 4/100) ayetinde işaret edildiği üzere, bu uğurda yola çıkıp Medine'ye ulaşmadan vefat edenler de vardı. Ancak hicret edenler arasında tamamen farklı bir amaç için Medine'ye gelen birisi dikkat çekti. Bu kişi Medine'ye hicretin faziletini elde etmek için gelmemişti. Onun Medine'ye geliş gayesi, âşık olduğu Ümmü Kays diye bilinen bir kadınla evlenebilmekti. Zira âşık olduğu kadın Müslüman bir hanımdı ve diğer sahâbîlerle birlikte Hz. Peygamber'in çağrısı üzerine hicret etmiş; Mekke'de evlenme teklifini kabul etmemişti. Söz konusu gizli niyetinden dolayı bu şahıs daha sonraları "Ümmü Kays muhaciri" diye anılmıştı. Bu olay üzerine Hz. Peygamber, *"Ameller niyetlere göredir. Herkes sadece niyetinin karşılığını alır. Kim Allah ve Resûlü için hicret ederse, hicreti Allah ve Resûlü'nedir. Kim de erişeceği bir dünyalık veya evleneceği bir kadından dolayı hicret ederse hicreti, hicretine sebep olan şeyedir."* buyurdu. (Müslim, İmâre, 155; Buhârî, Bed'ü'l-vahy, 1)

Hissemize Düşenler

- Hicret, Yüce Allah'ın rızasını ve Peygamber Efendimizin sevgisini kazandıracak işlere, davranışlara ve diyarlara yöneliştir. Hicret, İslâm dininin yaşanılabileceği yeni adresler aramaktır.

- Hicret için yola çıktığı hâlde yolda vefat edenler halis niyetlerinin karşılığını göreceklerdir.

- Hicret, en geniş anlamıyla, Allah'ın haram kıldıklarından uzak durmaktır. Bu sebeple halis niyetin ve gayretin büyük önemi vardır.

- Bir davranış bize güzel görünse de kişiye sevap kazandıracak şey elbette taşıdığı güzel niyet olacaktır.

- Rabbimiz zorlukları kolaylaştırandır. Taşıdığımız güzel niyetleri ecir ve sevap ile ödüllendirendir.

279. GÜN:
ORUÇ VE İFTAR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذينَ اِذَآ اَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذٰلِكَ قَوَاماً

"Yine o iyi kullar, harcama yaptıkları zaman ne saçıp savururlar ne de cimrilik ederler; harcamaları bu ikisi arasında makul bir dengeye göre olur." (Furkân, 25/67)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا كَانَ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ غَيْرَ أَنَّهُ لَا يَنْقُصُ مِنْ أَجْرِ الصَّائِمِ شَيْئًا.

Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim bir oruçluya iftar yemeği yedirirse, kendisine onun sevabı kadar sevap verilir; oruçlunun ecrinden de hiçbir şey eksiltilmez." (Tirmizî, Savm, 82)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, iftar edeceği zaman özel yiyecekler aramaz, yemek ayrımı yapmaz, sofrada ne bulursa onunla iftar ederdi. Onun iftar sofrası, lüks ve israftan uzak, son derece sade idi. Medine'de Efendimizin yanında büyüyen Enes b. Mâlik (r.a.), Resûlullah'ın iftarını şöyle anlatmıştır: "Resûlullah (s.a.s.) akşam namazını kılmadan önce birkaç taze hurma ile eğer yoksa kuru hurma ile iftar ederdi, o da yoksa birkaç yudum suyla orucunu açardı." (Ebû Dâvûd, Sıyâm, 21) Peygamberimiz, Allah rızasını kazanmak için oruç tutar, O'nun

rızkıyla iftar eder, iftar ederken de ellerini açarak şöyle dua ederdi: *"Allâhümme leke sumtü ve alâ rızkıke eftartü. (Allah'ım! Senin rızan için oruç tuttum ve senin rızkınla orucumu açtım)"* (Ebû Dâvûd, Sıyâm, 22)

Hissemize Düşenler

- Rahman'ın has kulları her işinde orta yolu takip ederler. Mutedil bir hayat yaşar, her türlü tüketim ve tasarrufunda israftan ve cimrilikten uzak dururlar.

- Secde birliği yaptığımız kardeşlerimizle sofra birliği yapmamız, iftarda buluşmamız bereketi artırdığı gibi orucumuzun faziletini ve sevabını da artırır, kardeşlik bağlarımızı güçlendirir.

- Sevgili Peygamberimizin sünnetinde görüldüğü üzere oruçlu bir kimsenin, namazdan önce bir hurma veya su ile de olsa iftarını açması daha uygun bir davranış olacaktır.

- İftar ettiğimizde Allah rızası için oruç tuttuğumuzu ikrar etmeli, O'nun verdiği rızıkla orucumuzu açtığımızı hatırlamalıyız.

- İftar sofralarında aşırılıktan kaçınmalı, israfa neden olmamalıyız. Hem tutumlu olmak hem de sağlığımızı korumak için sofralarımızın sade ve az çeşitle oluşturulmasına özen göstermeliyiz.

- İftar sofralarımıza eş, dost ve akrabalarımızı konuk ettiğimiz gibi muhtaç insanların da iftar etmelerine vesile olmalı, temel gıda maddelerini temin etmede onlara yardımcı olmalıyız.

280. GÜN:
ORUÇ VE İSLÂM

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

"Ey iman edenler! Allah'a karşı gelmekten sakınmanız için oruç, sizden öncekilere farz kılındığı gibi, size de farz kılındı." (Bakara, 2/183)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي أَيُّوبَ الْأَنْصَارِيِّ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ صَامَ رَمَضَانَ ثُمَّ أَتْبَعَهُ سِتًّا مِنْ شَوَّالٍ، كَانَ كَصِيَامِ الدَّهْرِ.

Ebû Eyyûb el-Ensârî'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim Ramazan orucunu tutar, sonra buna Şevval ayında altı gün daha eklerse bütün yıl oruç tutmuş gibi olur." (Müslim, Sıyâm, 204)

Asr-ı Saadet'ten

Saçı sakalı karışmış, yoldan geldiği belli olan Necidli bir adam, Resûlullah (s.a.s.) ile görüşür. Sesinin uğultusu işitilir fakat ne söylediği anlaşılmaz. Nihayet Resûlullah'a yaklaşır. İslâm'ın ne olduğunu öğrenmek isteyince,

Peygamber Efendimiz ile arasında şöyle bir konuşma geçer:

— *Günde beş vakit namaz kılmaktır.*

— Kılmam gereken başka namaz var mı?

— *Hayır, ama nafile kılabilirsin. Bir de Ramazan ayında oruç tutmaktır.*

— Tutmam gereken başka oruç var mı?

— *Hayır, ama nafile oruç tutabilirsin.*

Daha sonra Peygamberimiz (s.a.s.) o adama zekât vermekten bahseder. Adam:

— Vermem gereken başka bir şey var mı, der. Allah Resûlü cevap olarak:

— *Hayır, ama sadaka verebilirsin,* buyurur.

Bu adam, "Vallahi, bundan ne fazla ne de eksik yapacağım." diyerek Peygamber Efendimizin yanından ayrılır. Bunun üzerine Resûlullah Efendimiz, "*Eğer sözünde durursa kurtuluşa erdi.*" der. (Müslim, Îmân, 8)

Hissemize Düşenler

✒ Oruç, nefsimizi terbiye edip her türlü kötülükten korumamız için Yüce Rabbimiz tarafından bizlere emredilen bir ibadettir.

✒ İslâm'ın beş temel esasından birisi olan oruç, müminin Allah'ın rızasını kazanmak için dünya nimetlerini bir müddet arkasına atabildiğini gösteren, aç ve açıkta olanın hâlini anlamasına vesile olan bir ibadettir.

✒ Müslüman, Ramazan ayının güzelliklerini, heyecanını ve manevi havasını hayatının her anına taşımanın gayretinde olmalıdır. Ramazan'dan sonra Şevval orucunda olduğu gibi nafile oruçlarla, ibadet alışkanlığını ve güzellikleri artırarak devam ettirmelidir.

✒ Sevgili Peygamberimizin (s.a.s.) eğitim öğretimdeki usulü bizim için en güzel örnektir. Zira o, İslâm'ı sade ve anlaşılır şekilde muhatabına öğretmekte, temel esasları hatırlatmakta ve İslâm'ın daha güzel yaşanılmasına kişiyi yönlendirmekte ve teşvik etmektedir.

✒ Müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderilen Rahmet Peygamberi (s.a.s.), ashabını ve ümmetini, daima cenneti kazandıracak amellere teşvik etmiştir.

281. GÜN:
ORUÇ VE SAHUR

Ayet-i Kerime ve Meali

شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذي اُنْزِلَ فيهِ الْقُرْاٰنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدٰى وَالْفُرْقَانِۚ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ

"Ramazan ayı, insanlar için bir hidayet rehberi, doğru yolun ve hak ile batılı birbirinden ayırmanın apaçık delilleri olarak Kur'an'ın kendisinde indirildiği aydır. Artık sizden kim bu aya yetişirse onu oruçlu geçirsin." (Bakara, 2/185)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): تَسَحَّرُوا فَإِنَّ فِي السُّحُورِ بَرَكَةً.

Enes'in (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sahura kalkın. Çünkü sahur yemeğinde bereket vardır." (Müslim, Sıyâm, 45; Buhârî, Savm, 20)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Kays b. Sırma adındaki sahâbî yorgun argın evine geldi. Namazını kıldıktan sonra uyuyakaldı. Uyandığında sabah olmuştu. O zamanki uygulamaya göre, gecenin bir vakti uyunduğunda artık bir şey yiyip içilemiyordu. Kays yorgunluğunun üstüne aç bir hâlde sabaha çıkmıştı. Peygamber Efendimiz Kays'ı bitap bir hâlde görünce sordu: *"Ne oluyor, seni çok bitap görüyorum?"* Kays ise olanı biteni anlattı. Yorgunluğun ve açlığın üstüne iftar edemeden ikinci günün orucuna başladığından dert yandı. (Buhârî, Savm, 15) Benzer bir olay da Hz. Ömer'in başına gelmişti. (İbn

Hanbel, V, 247) Bunun üzerine Cenâb-ı Hak şu ayeti indirdi: *"Oruç gecesinde kadınlarınıza yaklaşmak size helal kılındı. Onlar size örtüdürler, siz de onlara örtüsünüz. Allah, kendinize zulmetmekte olduğunuzu bildi de tevbenizi kabul edip sizi affetti. Artık eşlerinize yaklaşın ve Allah'ın sizin için yazıp takdir etmiş olduğu şeyi arayın. Şafağın aydınlığı gecenin karanlığından ayırt edilinceye (tan yeri ağarıncaya) kadar yiyin için. Sonra da akşama kadar orucu tam tutun. Bununla birlikte siz mescitlerde itikâfta iken eşlerinize yaklaşmayın. Bunlar, Allah'ın koyduğu sınırlardır. Bu sınırlara yaklaşmayın. Allah, kendine karşı gelmekten sakınsınlar diye, ayetlerini insanlara böylece açıklar."* (Bakara, 2/187) Bu ayetle artık Ramazan orucu bugünkü şeklini almış oluyordu.

Hissemize Düşenler

✒ Kur'an'da ismi zikredilen tek ay, mübarek Ramazan ayıdır. Bu ayın gözetilmesi ve iyi değerlendirilmesi gerektiği Rabbimiz tarafından bizlere hatırlatılmıştır.

✒ Ramazan ayının şanını yücelten şey, bu ayda kutsal kitabımız Kur'an-ı Kerim'in indirilmiş olmasıdır.

✒ Ramazan ayını en güzel şekilde idrak etmenin yolu daha çok Kur'an ile bağımızı artırmaktan ve bu aya mahsus olan farz orucu tutmaktan geçer.

✒ İslâm dini denge dinidir. Emir ve yasaklarında bir hikmet, bir kolaylık ve rahmet vardır. Kur'an ve sünnette olmayan uygulamalar ve yönelişler dinin yaşanılmasını zorlaştıracağından sakınılması gerekir.

✒ Ramazan'ın bereketi seher vakitlerini de değerlendirerek evlerimizde yaşatılmalıdır.

✒ İmsak vakti girmeden önce yenilip içilen yemeğe sahur yemeği denir. Sahur yemeği yiyerek oruca başlamak kişiyi zinde ve sağlıklı tutacağı gibi ibadete uyanık ve bilinçli bir şekilde başlanmasına da vesile olur.

282. GÜN:
ÖFKE VE ŞERDEN ALLAH'A SIĞINMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

"Eğer şeytandan sana bir vesvese gelirse hemen Allah'a sığın! Allah işitendir, bilendir." (Fussilet, 41/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ شُتَيْرِ بْنِ شَكَلٍ، عَنْ أَبِيهِ شَكَلِ بْنِ حُمَيْدٍ قَالَ: أَتَيْتُ النَّبِيَّ فَقُلْتُ يَا رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَلِّمْنِى تَعَوُّذًا أَتَعَوَّذُ بِهِ. قَالَ: فَأَخَذَ بِكَتِفِى فَقَالَ: قُلِ اللّٰهُمَّ! إِنِّى أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ سَمْعِى وَمِنْ شَرِّ بَصَرِى وَمِنْ شَرِّ لِسَانِى وَمِنْ شَرِّ قَلْبِى وَمِنْ شَرِّ مَنِيِّى.

Şüteyr b. Şekel'in naklettiğine göre, babası Şekel b. Humeyd şunları anlatmıştı: "Hz. Peygamber'e (s.a.s.) giderek, 'Ey Allah'ın Resûlü, bana kendisiyle Allah'a sığınacağım bir dua öğret!' dedim. Hz. Peygamber omzumdan tuttu ve şöyle buyurdu:

"De ki, 'Allah'ım! Kulağımın şerrinden, gözümün şerrinden, dilimin şerrinden, kalbimin şerrinden ve şehvetimin şerrinden sana sığınırım.' "

(Tirmizî, Deavât, 74)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, ashâbına öfkeli anlarında kendilerine hiddet ve şiddet telkin eden şeytandan Allah'a sığınmalarını öğütlemiştir. Bir defasında Hz. Peygamber'in yanında birbirine hakaret eden iki kişiden biri o kadar öfkelenmişti ki boyun damarları şişmiş, rengi değişmişti. Bunu gören Nebî (s.a.s.), *"Ben bir söz biliyorum, eğer şu zat o sözü söylese, öfkesi mutlaka gider."* buyurdu. Orada bulunanlardan biri hemen adamın yanına giderek, Hz. Peygamber'in kastettiği *"Eûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm."* (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım) sözünü söylemesini tavsiye etti. (Buhârî, Edeb, 44; Müslim, Birr, 110) Bir başka defasında da "Bana tavsiyede bulun." diyen bir sahâbîye Peygamberimiz *"Öfkelenme!"* demişti. Adam defalarca aynı soruyu sormuş; Resûlullah (s.a.s.) da her defasında ısrarla aynı cevabı vermişti. (Buhârî, Edeb, 76) Öfkelenen insan, sonradan üzüleceği hatalar yapmamak için sabrının sınırlarını zorlamalı, öfkesini yenmek için gayret göstermelidir. Öfke çoğu zaman şerrin de sebebidir. Dolayısıyla şeytan, insanı öfkelendirerek kötülük işlemesini sağlamaya çalışır. Bu hususta bilinçli davranıp kendine hâkim olmak, Allah'a sığınmak, abdest almak, namaza durmak, oturmak, uzanmak, kısacası sakinleşmek için çabalamak son derece önemlidir.

Hissemize Düşenler

- Şeytan, insanın açık bir düşmanıdır. Onu daima günaha ve isyana sürüklemeye çalışır.
- Allah ve Resûlü, insana iyi ve faydalı telkinde bulunurken; şeytan, kötü ve zararlı telkinde bulunur.
- Mümin, şeytanın ve nefsinin vesvese ve ayartmasına karşı Allah'a sığınmalı ve O'ndan yardım dilemelidir.
- İnsan, uzuvlarını iyi veya kötü yönde kullanabilecek bir irade ve kabiliyette yaratılmıştır. Ancak bu irade ve kabiliyetini iyi yönde kullanmak, insanın dünyadaki en büyük sorumluluğudur.
- "Eûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm." (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım) sözünü söylemek öfkelendiğinde insanın öfkesini dindirir.

283. GÜN:
ÖLÜM GERÇEĞİ

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

"(Ey Muhammed!) Şüphesiz sen öleceksin ve şüphesiz onlar da öleceklerdir." (Zümer, 39/30)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: لَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِى دَخَلَ فِيهِ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْمَدِينَةَ أَضَاءَ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ، فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمُ الَّذِى مَاتَ فِيهِ أَظْلَمَ مِنْهَا كُلُّ شَيْءٍ، وَمَا نَفَضْنَا عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) الْأَيْدِى وَإِنَّا لَفِى دَفْنِهِ حَتَّى أَنْكَرْنَا قُلُوبَنَا.

Enes b. Mâlik şöyle demiştir: "Resûlullah (s.a.s.) Medine'ye girdiği gün her şey aydınlanmıştı. O, Medine'de vefat ettiği gün ise (Medine'de var olan) her şey karanlığa gömüldü. Daha onun defni ile meşgulken ve daha ellerimizi üzerinden kaldırmadan kalplerimizi tanıyamaz olduk." (Tirmizî, Menâkıb, 1; İbn Mâce, Cenâiz, 6)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah'ın (s.a.s.) ölümü üzerine mağara arkadaşı (yâr-ı gâr) olan Hz. Ebû Bekir derhâl mescide geldi. Hiç kimseyle konuşmadan doğruca Hz. Âişe'nin odasına girdi. Allah Resûlü'ne yaklaştı. Mübarek yüzü bir bezle örtülü idi.

Yüzünden örtüyü açtı. Sonra üzerine kapandı, onu öptü ve ağladı. Sonra da "Anam, babam sana feda olsun! Vallahi Allah sana iki ölüm vermeyecektir. Sana takdir edilmiş olan bu ölüm geçidini geçmiş bulunuyorsun!" dedi. (Buhârî, Meğâzî, 84) Belli ki Hz. Ebû Bekir, bu sözleri, o esnada dışarıda insanlara Resûlullah'ın bir kez daha döneceğini haykırmakta olan Hz. Ömer için söylüyordu. Hz. Ömer, Allah Resûlü'nün vefat haberiyle öylesine derinden sarsılmıştı ki ayağa kalkmış ve "Vallahi Resûlullah (s.a.s.) ölmedi." diye haykırmıştı. Ardından, "Vallahi gönlümden geçen şudur ki Resûlullah ölmedi ve Allah onu muhakkak diriltecek de 'O öldü.' diyenlerin ellerini ayaklarını kesecektir!" demişti. Bu sırada içerde Resûlullah'ın yanında olan ve Hz. Ömer'in söylediklerini duyan Hz. Ebû Bekir odadan dışarıya çıkarak, "Yemin eden adam, sakin ol!" dedi ve ashâbı sakinleştiren bir konuşma yaptı. Allah'a hamd ve senâ ettikten sonra şöyle dedi: (Buhârî, Fedâilüashâbi'n-nebî, 5) "Bilin ki aranızdan kim Muhammed'e (s.a.s.) kulluk ediyorsa Muhammed ölmüştür. Ama kim de Allah'a kulluk ediyorsa Allah diridir, asla ölmez." (Buhârî, Meğâzî, 84) Yüce Allah ona, *"(Ey Muhammed!) Şüphesiz sen öleceksin ve şüphesiz onlar da öleceklerdir."* (Zümer, 39/30) buyurmuştur. Yine Allah Teâlâ: *"Muhammed, ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler gelip geçmiştir. Şimdi o ölür veya öldürülürse gerisin geriye (eski dininize) mi döneceksiniz? Kim gerisin geriye dönerse Allah'a hiçbir zarar veremez. Allah, şükredenleri mükâfatlandıracaktır."* (Âl-i İmrân, 3/144) buyurmuştur. Bunun üzerine insanlar sessizce ağladılar. (Buhârî, Fedâilüashâbi'n-nebî, 5) Bu konuşmanın ardından müminler, şaşkınlıklarını biraz olsun üzerlerinden attılar ve gerçeği kabullenmeye başladılar.

Hissemize Düşenler

- Hayat kadar ölüm de haktır. Her can ölümü tadacaktır.
- Peygamber Efendimiz de bir beşer olması yönüyle dünyadan göçmüştür. Fakat bu fani âlemden baki olana yolculuk, onun için olduğu kadar bütün inananlar için Yüce Allah'a ve O'nun sevdiklerine bir vuslattır.
- Müminlerin kalıcı esenlik yurdu cennet-i a'lâdır.
- Peygamber Efendimiz (s.a.s.), aramızdan ayrılmış olsa da bütün insanlığa tebliğ ettiği Kur'an'ı ve bize bir emanet olarak miras bıraktığı sünneti ile aramızdadır. İslâm davası kıyamete kadar baki kalacaktır. Önemli olan İslâm dininin kaynaklarına ve hakikatlerine sahip çıkmak ve hayata taşımaktır.
- İnsanoğlu ölüm nedeniyle sevdiklerinin ayrılışından öylesine etkilenir ki ilk anlarda söylediği sözlerin doğruluğunu hesap edemeyebilir. Ancak inananlar birbirlerine her zaman hakkı ve sabrı tavsiye ederek en güzel şekilde rehberlik ederler.

284. GÜN: ÖLÜMÜ HATIRLAMAK VE ONA HAZIRLANMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اِنَّ الْمَوْتَ الَّذي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَاِنَّهُ مُلَاقيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ اِلٰى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

"De ki: 'Sizin kendisinden kaçıp durduğunuz ölüm var ya, o mutlaka size ulaşacaktır. Sonra gaybı da görünen âlemi de bilen Allah'a döndürüleceksiniz ve o size yapmakta olduklarınızı haber verecektir.' " (Cum'a, 62/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَكْثِرُوا ذِكْرَ هَاذِمِ اللَّذَّاتِ يَعْنِى الْمَوْتَ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"*Tüm lezzetleri yok eden ölümü çok hatırlayın.*" (Tirmizî, Zühd, 4; Nesâî, Cenâiz, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) ümmetini pek çok konuda olduğu gibi ölüm hakkında da bilgilendirmiş, her fırsatta uyarmıştır. Ölümün dünyaya gelen her canlı için kaçınılmaz bir son olduğunu ancak ölümden sonraki hayata iman eden ve ahiret için hazırlık yapan insanlar için ölümün bir felâket olmadığını ashâbına anlatmıştır. Ömrünü Allah'ın rızası için iyi işler yapmaya adayan mümin kimseler için ölüm aslında Hakk'a kavuşmak ve sonsuz mükâfata erişmek için

bir adımdır. Nitekim sahâbeden İbn Ömer şöyle anlatmaktadır: "Resûlullah (s.a.s.) ile birlikte idim. Ensardan bir adam gelerek Hz. Peygamber'e (s.a.s.) selam verdi. Sonra şöyle dedi: 'Ey Allah'ın Resûlü! Müminlerin hangisi daha faziletlidir?' Hz. Peygamber, *'Ahlak bakımından en güzel olanları.'* buyurdu. Sonra adam, 'Müminlerin hangisi daha akıllıdır?' diye sordu. Hz. Peygamber, *'Ölümü en çok hatırlayanları ve ölümden sonrası için en güzel şekilde hazırlananları. İşte onlar en akıllı olanlardır.'* şeklinde cevap verdi." (İbn Mâce, Zühd, 31)

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu her ne kadar hayatın türlü hengâmesi içerisinde ölümü göz ardı etse bile ondan kaçış mümkün değildir. Er ya da geç her canlı bu hakikat ile mutlaka yüzleşecektir.

- Ölümü tefekkür etmek insana daima bu dünyadaki varlık gayesini hatırlatacak, kalıcı olan ahiret yurdu için iyi bir hazırlık yapmasına vesile olacaktır.

- Ölüm, insanları derinden sarsan ve tüm lezzetleri bir anda unutturan değişmez hakikattir.

- Kimi insanlar ölümü hiç hatırına getirmek istemez. Kimisi ise ölmekle her şeyin sonlanacağını, dünyada yaptıklarının yanlarına kâr kalacağını zanneder. Hâlbuki ilahî adalet gereği her insana yaptıklarının karşılığının tastamam verileceği ahiret yurdu vardır.

- Ölümü hatırlayan insanlar, varlık sebebiyle gurura ve gaflete kapılmazlar; yokluk ve sıkıntılar sebebiyle isyana sürüklenmezler. Zira bir gün mutlaka imanda sebat etmelerinin mükâfatını elde edeceklerini bilerek yaşarlar.

- Güzel ahlak ve aklıselim ile imanlarının gereğini yerine getirenler en kârlı insanlardır.

285. GÜN:
ÖLÜMÜ TEMENNİ ETMEMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

كُلُّ نَفْسٍ ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ وَنَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةً وَاِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

"Her can ölümü tadacaktır. Denemek için sizi kötü ve iyi durumlarla imtihan ederiz. Sonunda bize geleceksiniz." (Enbiyâ, 21/35)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا يَتَمَنَّيَنَّ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ مِنْ ضُرٍّ أَصَابَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا بُدَّ فَاعِلًا فَلْيَقُلِ اللّٰهُمَّ أَحْيِنِى مَا كَانَتِ الْحَيَاةُ خَيْرًا لِى، وَتَوَفَّنِى إِذَا كَانَتِ الْوَفَاةُ خَيْرًا لِى.

Enes b. Mâlik'ten (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biriniz başına gelen bir sıkıntıdan dolayı sakın ölümü temenni etmesin! Eğer muhakkak temenni etmek zorunda bulunursa, 'Allah'ım, yaşamak benim için hayır olduğu müddetçe beni yaşat, ölmek benim için hayırlı olduğu zaman da beni öldür!' desin." (Buhârî, Merdâ, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nü hayatlarındaki en önemli örnek olarak kabul eden sahâbîler onun emir ve tavsiyelerini yerine getirmede son derece hassas davranırlardı.

Bunlardan biri de ilk Müslümanlardan olan ve müşriklerin sayısız işkencelerine maruz kalmış, Peygamber'in (s.a.s.) yanında Bedir ve Uhud Savaşlarına katılmış olan Habbâb b. Eret idi. Habbâb (r.a.) vefatına yakın, yedi sefer dağlanmak suretiyle tedavi görmüştü. Ama hâlâ iyileşememişti. Acılarına dayanamaz hâle gelmişti. Kendisini ziyarete gelen arkadaşlarına, "Hastalığım uzadı. Resûlullah'ın, 'Ölümü istemeyin!' buyurduğunu işitmemiş olsaydım mutlaka Allah'a yalvarır, ölümü isterdim." (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 40) diyen Habbâb, çektiği bütün acılara rağmen Resûlullah'ın tavsiyesini yerine getirmek için çabalamıştı. Böylece inançlı bir insanın, değil canına kıyıp intihar etmeyi bir çözüm olarak görmek, Allah'a isyan anlamına gelecek sözlere bile yönelemeyeceğini ortaya koymuştu.

Hissemize Düşenler

- İnsanoğlu yaşadığı sürece bazen bolluk, bereket, huzur ve rahatlıkla bazen ise zorluk, meşakkat, huzursuzluk ve darlıkla imtihan edilir. İmtihanı güzel neticelendirmek için darlıkta şükrü, zorlukta sabrı kuşanmak gerekir.

- Yüce Allah'ın rahmet hazinesi geniştir. Allah'tan eksik dilekte bulunmak doğru olmadığı gibi geniş olan rahmet kapısını daraltmak da doğru olmaz. Bu nedenle musibet de ölüm de temenni edilmemelidir.

- Bizi yaratan da yaşatan da imtihan eden de Allah'tır. Vakti geldi mi hakkımızda ölümü takdir edecek olan da O'dur.

- Ölüm, temenni ile değil, takdir-i ilahî ile gerçekleşir. İnsanoğlu, Yüce Allah'ın kendisi hakkında takdir ettiği ömrün sona ermesini değil, hayırlı olmasını dilemelidir.

- İnsanoğlu belki karşılaştığı birçok sıkıntıdan kurtulacak sonra da uzun ve hayırlı bir ömür yaşayacaktır. Bu nedenle hemen ölümü dillendirmemeli, Rabbinden hakkında hayırlı olanı istemelidir.

286. GÜN:
ÖZÜ SÖZÜ BİR OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ ۞ كَبُرَ مَقْتاً عِنْدَ اللّٰهِ اَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

"Ey iman edenler! Yapmayacağınız şeyleri niçin söylüyorsunuz? Yapmayacağınız şeyleri söylemeniz, Allah katında büyük gazap gerektiren bir iştir." (Saff, 61/2-3)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سُفْيَانَ بْنِ أَسِيدٍ الْحَضْرَمِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: كَبُرَتْ خِيَانَةً أَنْ تُحَدِّثَ أَخَاكَ حَدِيثًا هُوَ لَكَ بِهِ مُصَدِّقٌ وَأَنْتَ لَهُ بِهِ كَاذِبٌ.

Süfyân b. Esîd el-Hadramî, Resûlullah'ı (s.a.s.) şöyle derken işittiğini nakletmiştir:

"Bir konuda seni tasdik ettiği (sana inandığı) hâlde kardeşine yalan söylemen ne kadar büyük bir hıyanettir!" (Ebû Dâvûd, Edeb, 71)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz dürüstlüğün, doğru sözlü ve samimi olmanın değerini ashâbına sık sık hatırlatmıştır. İnsan ya olduğu gibi görünmeli ya da göründüğü gibi olmalıdır. Sözleri ile niyeti uyuşmayan, başkasına verdiği nasihati önce kendi nefsine uygulamayan kişi olgun bir mümin olamaz. Nitekim Allah Resûlü (s.a.s.) bir defasında cehennemliklerden bir adamın

hâlini ibret olması için ashâbına tasvir eder. Bu adam acı bir azapla yüzleşmiştir. Ateşe atılır atılmaz bağırsakları karnından dökülür, değirmen döndüren merkep gibi kendi çevresinde dönüp durmaya başlar. Cehennemlikler, "Senin bu hâlin nedir? Sen bize dünyada iyiliği emredip kötülükten alıkoymuyor muydun?" diyerek şaşkınlıklarını dile getirirler. Ama bu kişi, günahını şöyle itiraf eder: "Ben size iyiliği emreder fakat kendim yapmazdım, sizi kötülükten sakındırdığım hâlde ise onu kendim yapardım." (Buhârî,
Bed'ü'l-halk, 10)

Hissemize Düşenler

✒ Mümin, doğru ve güzel cümlelerin sözcüsü, iyiliğin öncüsü ve temsilcisidir. Mümin, özü sözü bir olan insandır. Kendisine duyulan güveni boşa çıkarmayan güvenilir kişidir.

✒ İyiliği emretmek kötülükten sakındırmak mümince bir duyarlılıktır. Bir mümin, haksızlık karşısında susamaz. Kötülüğe asla göz yumamaz.

✒ Bir toplumda iyiliğin, adaletin ve huzurun hâkim olması, kötülüğün son bulması için gayret edenler o toplumun en hayırlılarıdırlar.

✒ Dünya ve ahiret mutluluğuna erişebilmek için en az kötüler kadar, iyilerin de hakkı söyleyecek, yanlışa dur diyecek cesareti olması lazımdır.

✒ İyi olmak yetmez, başkalarının iyiliği için de çalışmak gerekir. Ahlaki değerlerin yitirildiği ve dejenerasyonun arttığı bir toplumda yararlı işler yapmak ve iyi insan olmak kadar toplumun düzelmesi için gayret eden muslihlerden de olmak gerekir.

✒ Başkalarına iyiliği emrettiği hâlde kendini unutanların mahşerdeki hâlinden herkes endişe etmeli ve nefsini muhasebe etmelidir. Zira yapmayacağı şeyleri söylemek Allah katında büyük bir azabı gerektirir.

287. GÜN:
PEYGAMBERLER

Ayet-i Kerime ve Meali

اٰمَنَ الرَّسُولُ بِمَآ اُنْزِلَ اِلَيْهِ مِنْ رَبِّه وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَمَلٰٓئِكَتِه وَكُتُبِه وَرُسُلِه لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ اَحَدٍ مِنْ رُسُلِه وَقَالُوا سَمِعْنَا وَاَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَاِلَيْكَ الْمَصيرُ

"Allah'ın Elçisi ve müminler, Rabbinden ona indirilene iman ettiler. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandılar. 'O'nun elçileri arasında ayırım yapmayız' ve 'İşittik, itaat ettik, bağışlamanı dileriz Rabbimiz, dönüş sanadır' dediler." (Bakara, 2/285)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَا أَوْلَى النَّاسِ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ فِى الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، وَالْأَنْبِيَاءُ إِخْوَةٌ لِعَلاَّتٍ، أُمَّهَاتُهُمْ شَتَّى، وَدِينُهُمْ وَاحِدٌ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Ben Meryem oğlu Îsâ'ya dünya ve ahirette insanların en yakınıyım. Peygamberler babaları bir, anneleri ayrı kardeştirler. Dinleri de aynıdır." (Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 48)

Asr-ı Saadet'ten

Bir Yahudi gelerek, "Ey Ebû Kâsım! Ashâbından birisi yüzüme vurdu!" diyerek Peygamberimize şikayet etti. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz,

"Kim vurdu?" diye sordu. Yahudi, vuran kişinin kim olduğunu söyleyince Peygamberimiz onu yanına çağırttı. Ensardan olan bu sahâbî gelince de, *"Sen bu kişiye vurdun mu?"* dedi. "Onun çarşıda, 'Musa'yı (a.s.) insanlar üzerine seçkin kılana andolsun ki!' diyerek yemin ettiğini işittim." diyerek söze başlayan sahâbî, bu söz üzerine öfkesine hâkim olamayarak Yahudi'ye tokat attığını itiraf etti. (Buhârî, Husûmât, 1) Zira Medine'de Son Peygamber varken, aralarında Resûlullah (s.a.s.) yaşarken, "Musa'yı insanlar üzerine seçkin kılan Allah'a yemin ederim." denilmesini hazmedememişti.

Yahudi ise aralarındaki anlaşmayı ve Medine Sözleşmesi'nde kendilerine verilen güvenceleri hatırlatarak bu davranışın hesabını soruyordu. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) öfkelendi. Öyle ki yüz ifadesinden öfkesi anlaşılıyordu. Şöyle buyurdu: *"Allah'ın peygamberlerini birbirlerine üstün tutmayın!"* (Müslim, Fedâil, 159)

Hissemize Düşenler

- Peygamberlere inanmak, onların her birinin Allah tarafından birer hidayet rehberi olarak görevlendirildiğini kabul etmek İslâm'ın iman esaslarındandır.

- Yüce Allah, kullarından dilediğini peygamber olarak seçmiş ve onları tevhit esaslarına davetle sorumlu tutmuştur. Peygamberlerin hepsi Allah'ın elçisi olmak bakımından eşittirler.

- Bir Müslüman, mâlâyaniden yani faydasız sözlerden ve tartışmalardan, dünya ve ahiretine yararı olmayan işlerden uzak durmalıdır.

- Bir mümine yaraşan, peygamberin getirdiği esaslara uymaktır. Uyarılarına kulak vermektir. Ölçüsüz sözler söylemekten sakınmaktır.

288. GÜN:
RIFK-ZARİF DAVRANIŞ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَسُبُّوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللّٰهِ فَيَسُبُّوا اللّٰهَ عَدْواً بِغَيْرِ عِلْمٍ كَذٰلِكَ زَيَّنَّا لِكُلِّ اُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ اِلٰى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيُنَبِّئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Allah'tan başkasına tapanlara hakaret etmeyin; sonra onlar da bilgisizlik yüzünden sınırı aşarak Allah'a hakaret ederler. Böylece biz her ümmete kendi işlerini güzel gösterdik. Sonunda dönüşleri Rablerinedir. Artık O, ne yaptıklarını kendilerine bildirecektir." (En'âm, 6/108)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ وَلَا اللَّعَّانِ وَلَا الْفَاحِشِ وَلَا الْبَذِىءِ.

Abdullah b. Mes'ûd tarafından nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Mümin; ırza, namusa dil uzatan, lânet eden, çirkin işler yapan, edepsiz konuşan bir kimse değildir." (Tirmizî, Birr, 48; İbn Hanbel, I, 405)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Medine'deki bir grup Yahudi, Peygamber Efendimizin yanına geldi. Bilinen selamlama cümlesi olan "es-Selâmü aleyküm" ifadesini basit bir kelime oyunuyla değiştirerek "es-Sâmü aleyküm" (Ölüm üzerinize olsun!) dediler. Bu, Peygamberimize karşı işlenen büyük bir kabalıktı. Orada bulunan müminlerin

annesi Hz. Âişe, Yahudilerin bu saygısızlığı karşısında kendini tutamadı ve onlara, "Allah'ın lâneti ve gazabı da sizin üzerinize olsun!" diye karşılık verdi. Böylesine pervasız konuşmaları, annemizi öfkelendirmişti. Bunun üzerine Rahmet Elçisi olan Peygamberimiz, eşine şöyle buyurdu: *"Sakin ol ey Âişe! Kibar olmalı, kaba davranmaktan ve çirkin konuşmaktan sakınmalısın."* (Buhârî, Edeb, 38) Hz. Âişe "Onların ne söylediklerini duymadın mı?" diye sordu. Elbette Peygamberimiz de söyleneni duymuştu. Hz. Âişe'ye şu karşılığı verdi: *"Ben de onlara 've aleyküm' (sizin üzerinize de) diyerek karşılık verdim ya!"* (Müslim, Selâm, 11)

Hissemize Düşenler

✒ Kâmil bir mümin, güzel ahlak sahibi kimsedir. Bir Müslümana düşen görev iyiliklerini artırmak, kötü davranışlardan sakınmaktır. Hakkı tebliğ etmek, davranışları ile iyi bir örnek olmaktır.

✒ Müslüman başkalarının kutsalına saygısızlık etmez, hakaret etmez, onlara asla sövmez.

✒ Müslüman, hayâ ve edep sahibidir. Sözleriyle değerini alçaltmaz. Çevresindekileri incitmez. Çirkin işlere dalmaz.

✒ Müslüman, insanların soyuyla, nesebiyle uğraşmaz. Onların yaratılış özellikleriyle ve yaptıklarıyla alay etmez. Kusurlarını ortaya dökmez.

✒ İnsanlara sataşmak, lanet etmek mümine yaraşmaz. Etki tepkiyi doğurur. İnsanları tahrik edecek her türlü kötü davranıştan kaçınmak gerekir.

✒ Kötü bir söz ve davranış müminlerin örneği olamaz. Kötülerin tavrına onlar gibi karşılık vererek aynı duruma düşülmemelidir. Mümin, güzel tavır ve tutumuyla farkını ortaya koyabilendir.

289. GÜN:
RIZIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَهُوَ الَّذي مَدَّ الْاَرْضَ وَجَعَلَ فيهَا رَوَاسِيَ وَاَنْهَاراً وَمِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ جَعَلَ فيهَا زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ يُغْشِي الَّيْلَ النَّهَارَ اِنَّ في ذٰلِكَ لَاٰيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

"Yeryüzünü enine boyuna uzatan, onda sabit dağlar ve ırmaklar meydana getiren, orada meyvelerin her birinden çifter çifter yaratan O'dur. Geceyi de gündüzün üzerine O bürüyüp örtüyor. Düşünen insanlar için şüphesiz bütün bunlarda ibretler vardır." (Ra'd, 13/3)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حَبَّةَ وَسَوَاءٍ ابْنَيْ خَالِدٍ قَالَا: دَخَلْنَا عَلَى النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَهُوَ يُعَالِجُ شَيْئًا فَأَعَنَّاهُ عَلَيْهِ، فَقَالَ: لَا تَيْأَسَا مِنَ الرِّزْقِ مَا تَهَزَّزَتْ رُءُوسُكُمَا. فَإِنَّ الْإِنْسَانَ تَلِدُهُ أُمُّهُ أَحْمَرَ لَيْسَ عَلَيْهِ قِشْرٌ. ثُمَّ يَرْزُقُهُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ.

Hâlid el-Esedî'nin oğulları Habbe ve Sevâ anlatıyor: Hz. Peygamber (s.a.s.) bir şeyi tamir etmekle meşgul iken yanına gittik ve ona yardım ettik. O da bize şöyle dedi:

"Başlarınız hareket ettiği (yaşadığınız) sürece rızık konusunda ümitsizliğe düşmeyin. Annesi insanı, kıpkırmızı ve çıplak olarak doğurur. Sonra Yüce

Allah onun rızkını verir." (İbn Mâce, Zühd, 14)

Asr-ı Saadet'ten

İnsanı en güzel şekilde yaratan Yüce Allah, ona duyması için kulaklar, görmesi için gözler ve hissedip iyiye yönelmesi için bir de kalp vermiştir. (Mülk, 67/23) Hayatı boyunca ihtiyaç duyduğu maddi ve manevi her şeyi onun hizmetine sunmuş, dünyayı onu hoşnut edecek türlü nimetlerle donatmıştır. Yedikleri, içtikleri, giydikleri, kullandıkları, alıp sattıkları, biriktirip sakladıkları insan için hep birer nimettir. Boğazından geçen her lokma, cebine giren her kuruş rızık olarak insana sunulan imkândır. Sadece bunlar değil, ailesi, anne babası, çocukları ve eşi, sevdikleri, gezmekten mutlu olduğu yerler, görünce huzur bulduğu tabiat hep insanın kavuştuğu nimetlerdir. Bu nimetlerin hakkını vermek, nankörlük etmemek ve Allah'a minnettar olmaktır insanoğluna yakışan…

Nimetin değerini bilen ve daima hatırlatan Peygamberimiz, dualarında da nimetleri tek tek anmayı sevmiştir. Abdullah b. Ömer, babası Hz. Ömer ile Sevgili Peygamberimizi buluşturan hatıralarından birisini şöyle anlatır: Allah'ın Resûlü (s.a.s.) bir gün Hz. Ömer'in (r.a.) üzerinde beyaz bir elbise görür. "*Bunu yeni mi aldın, yoksa yıkandı mı?*" diye sorar. "Yok" der Ömer (r.a.), "Yıkandı da ondan böyle görünüyor yâ Resûlallah." Bunun üzerine Sevgili Peygamberimiz onun için şu güzel dileklerde bulunur: "*Yeni elbiseler giyesin, hamd ederek yaşayasın ve şehit olarak ölesin. Ve Allah seni dünyada ve ahirette göz aydınlığı ile rızıklandırsın.*" (İbn Hanbel, II, 87)

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimiz, eşsiz kudret sahibidir. O, yaratandır, yaşatandır, sonsuz nimetleri ile mahlûkatını doyurandır.
- Yüce Allah, kâinatı insanoğlunun hizmetine amade kılmıştır.
- Kâinattaki her şey, tefekkür edip ibret alan insana Allah'ı hatırlatır.
- Kâinatta hiçbir canlı yoktur ki rızkı Allah'a ait olmasın. Her varlığın rızkı taksim edilmiştir.
- Rızkın en güzeli şehadet şerbetini içmektir. Dünya ve ahirette göz aydınlığına ve gönül ferahlığına ermektir.
- İnsan rızkını el emeği ile helalinden temin etmek için gayret sarf etmeli ancak kibre kapılarak elde ettiği rızkı sadece kendinden bilmemelidir. Elde ettiklerinin Allah'ın bir lütfu olduğunu unutmamalıdır.

290. GÜN:
RİYA-GÖSTERİŞ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَآ اِنَّهُمْ يَثْنُونَ صُدُورَهُمْ لِيَسْتَخْفُوا مِنْهُ اَلَا حِينَ يَسْتَغْشُونَ
ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ اِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

"Bakınız! Onlar içlerindekini ondan gizlemek için sırtlarını dönerler. Bilesiniz ki elbiselerine büründükleri zaman dahi Allah onların gizlediklerini de açığa çıkardıklarını da bilir; çünkü O, kalplerin içini bilendir." (Hûd, 11/5)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْمُسْتَوْرِدِ، أَنَّهُ حَدَّثَهُ أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
وَمَنْ قَامَ بِرَجُلٍ مَقَامَ سُمْعَةٍ وَرِيَاءٍ فَإِنَّ اللهَ يَقُومُ بِهِ مَقَامَ سُمْعَةٍ
وَرِيَاءٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

el-Müstevrid b. Şeddâd'ın naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim, görsünler ve duysunlar diye bir kişiyi yüceltirse Allah da kıyamet günü onun gösteriş ve insanlara duyurma niyetini ortaya çıkarır." (Ebû Dâvûd, Edeb, 35; Dârimî, Rikâk, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber (s.a.s.) bir hadisinde, mahşer gününde üç kişinin ilahî huzurda nasıl hesaba çekileceklerini tasvir eder. Bunlardan birincisi, Allah yolunda canını verebilecek kadar fedakârlık gösterdiğini düşünen kişidir. Bunu hesap ederek çok büyük mükâfata mazhar olacağını ümit eden bu kişi,

nihayet büyük hesap için Allah'ın huzuruna getirilir. Önce, Yüce Yaradan'ın ona bahşettiği nimetler bir bir sayılır. O da sayılan nimetlere mazhar olduğunu itiraf eder. Ardından, "Peki, sen bu nimetlerin karşılığı olarak neler yaptın?" diye sorulur. Allah yolunda canını bile verdiğini düşünerek, "Senin yolunda çarpıştım. Sonunda şehit edildim." der. Onun gerçekte ne için savaştığını çok iyi bilen Allah Teâlâ asıl niyetini açığa çıkarır: "Yalan söylüyorsun! İnsanlar sana 'cesur' desinler diye savaştın. Zaten bu dileğin de gerçekleşti. İnsanlar, ardından senin ne kadar kahraman biri olduğunu anlatıp durdular." Allah, meleklerine emir verir ve şehitlik sevabı bekleyen kişi sürüklenerek cehenneme atılır. Diğeri de ilim tahsil eden, bilgisini başkalarıyla paylaşan, aynı zamanda Kur'an'ı güzel okuyan bir ilim adamıdır. Allah, ona da ikram ettiği nimetleri tek tek sayar. O da bu nimetlerin kendisine ikram edildiğini itiraf eder. Allah ona da sorar: "Peki, bunca nimetin karşılığı olarak ne yaptın?" Adam, "İlim tahsil ettim, bildiklerimi insanlara öğrettim ve senin rızan için Kur'an okudum." karşılığını verir. Allah önceki gibi onun da riyakârlığını açığa çıkarır: "Yalan söylüyorsun! İnsanlar sana 'âlim' desin diye bu ilmi tahsil ettin. Güzel bir Kur'an okuyucusu desinler diye okudun ve bunu dediler." Allah Teâlâ emir verir ve melekler bu kişiyi de sürükleyerek cehenneme atarlar. Sonuncusu, servet sahibi olmuş, dünyalık olarak her istediğini elde etmiş bir zengindir. Allah, ona da ikram ettiği nimetlerini hatırlatır. O da bu nimetlere mazhar olduğunu itiraf eder. Allah ona da sorar: "Peki, sen bunca nimetin karşılığı olarak ne yaptın?" Allah yolunda pek çok infakta bulunduğunu hesap eden adam, sevap beklentisi içerisinde, "Malın harcanmasını istediğin tüm yerlere senin rızan için infakta bulundum. Hiçbirini boş geçmedim." cevabını verir. Onun da ne maksatla infakta bulunduğunu, bu işleri nasıl gösteriş için yaptığını bilen Yüce Allah, adamın gerçek niyetini ve samimiyetsizliğini açığa çıkarır, onu dünyadaki niyetiyle yüzleştirir: "Yalan söylüyorsun! Sen bütün bunları, insanlar senin için 'ne cömert kişi' desinler diye yaptın. Zaten bu isteğin de gerçekleşti. Herkes senin için, 'çok cömert bir insan' dedi." Allah (c.c) ardından meleklere emreder ve adam sürüklenerek cehenneme atılır. (Müslim, İmâre, 152)

Hissemize Düşenler

✒ Riyakârlık, yaptığı işlerde Allah'ın rızasını gözetmekten ziyade başkaları görsünler, duysunlar, bilsinler düşüncesi ile hareket etmektir ve böylesi bir tavır

nifak alametidir. Manevi bir hastalıktır.

✒ İkiyüzlü ve yaptıkları işlerde gerçek niyetlerini gizleyen insanlar, daima ifşa olacakları korkusuyla yaşarlar. Hâlbuki bu korku yerine istikamet üzere yaşamış olsalar, güzel olan her söz ve davranışlarından mükâfat kazanacaklardır.

✒ İnsanoğlu dünyada şehadet, ilim ve servet gibi nice rütbelere ve nimetlere erişmeyi arzu eder. Ancak unutulmamalıdır ki Allah katındaki değerimizi artıracak veya düşürecek olan şey kalbimizde yer eden düşünce ve niyetlerimizdir.

✒ İnsanlar zahire göre hüküm verse de Rabbimiz, kalplerde gizleneni de açığa vurulanı da bilerek hüküm verir.

✒ Mümin, yapacağı işlerde diğer insanların kendisi hakkında ne düşündüklerine değil Allah'ın (c.c) rızasını kazanmaya odaklanmalıdır.

291. GÜN:
RUH

Ayet-i Kerime ve Meali

ثُمَّ سَوّٰيهُ وَنَفَخَ فيهِ مِنْ رُوحِه وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْاَبْصَارَ وَالْاَفْئِدَةَ قَليلاً مَا تَشْكُرُونَ

"Sonra ona (insana) düzgün bir şekil vermiş ve ruhundan ona üflemiş; sizi kulak, göz ve gönüllerle donatmıştır. Ne kadar da az şükrediyorsunuz!" (Secde, 32/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ كَعْبٍ الْأَنْصَارِيِّ، أَنَّهُ أَخْبَرَهُ أَنَّ أَبَاهُ كَانَ يُحَدِّثُ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِنَّمَا نَسَمَةُ الْمُؤْمِنِ طَائِرٌ يَعْلُقُ فِي شَجَرِ الْجَنَّةِ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى جَسَدِهِ يَوْمَ يُبْعَثُ.

Abdurrahman b. Kâ'b el-Ensârî'nin, babası Kâ'b bin Mâlik'ten rivayet ettiğine göre Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Müminin ruhu, yeniden dirileceği kıyamet günü cesedine geri dönünceye kadar cennet ağaçlarından beslenen kuş gibidir." (İbn Mâce, Zühd, 32; Nesâî, Cenâiz, 117)

Asr-ı Saadet'ten

Âlim sahâbîlerden Abdullah b. Mes'ûd anlatıyor: Sıcak bir Medine gününde Allah Resûlü (s.a.s.) ile birlikte yürüyüşe çıktık. Hz. Peygamber bir ara

yorgunluğundan bir hurma dalına yaslanmıştı. Yanımızdan bir grup Yahudi geçti. Onlardan bazıları, "Ona ruh hakkında soru sorun." derken bazıları da, "Hayır, ona bunu sormayın, olur ki size hoşlanmayacağınız bir cevap verir." dediler.

Neticede Hz. Peygamber'e doğru kalkıp geldiler ve: "Ey Ebe'l-Kâsım! Bize ruhun ne olduğunu söyle!" dediler. Resûlullah (s.a.s.) bu soru üzerine bir müddet durdu, sustu; çünkü bu hususta kendisine herhangi bir ilahî bilgi inmemişti. Dolayısıyla onlara hemen cevap vermedi. O esnada Allah Resûlü'nün yanında bulunan İbn Mes'ûd, ona vahiy gelmekte olduğunu düşünerek geriye çekildi. Nihayet vahiy geldi. Nebî (s.a.s.), "*Sana ruhu soruyorlar. De ki, 'ruh, Rabbimin emrindendir ve size (bu konuda) verilen bilgi pek azdır.'*" (İsrâ 17/85) ayetini okudu. (Buhârî, İ'tisâm, 3)

Hissemize Düşenler

✒ Yüce Allah, insanı değerli, mükerrem bir varlık olarak en güzel kıvamda yaratmış, diğer varlıklardan ayırt edici üstün meziyetlerle donatmıştır.

✒ Allah'a kalbimizle, dilimizle ve davranışlarımızla şükretmek en büyük erdem ve fazilettir. Ne hazindir ki insanoğlu pek unutkan ve nankördür.

✒ Ruhun mahiyeti ve özü insanın hep merak ettiği, zihnini meşgul eden konulardan biri olmuştur. Ruh, yaratıcının bir eseridir. İnsanın enerji ve yaşam kaynağıdır. Bizlere ruh hakkında verilen bilgi çok azdır.

✒ Allah Teâlâ, ruhundan üflemekle insana tertemiz bir öz vermiştir. Mahlûkat içinde büyük bir şeref kazandırmıştır. Zira ruh ile insana can ve hayat bahşetmiştir. Ruh, insan için nasıl bir değere sahip ise Kur'an'ın ayetleri, ilahî mesajlar da insanlık için işte öyle hayat veren bir değere ve öneme sahiptir.

✒ Mümin vefat ettikten sonra berzah âleminde Allah'ın (c.c) pek çok lütfuna mazhar olacaktır.

292. GÜN:
RUH VE BEDEN TEMİZLİĞİ

Ayet-i Kerime ve Meali

كَمَآ اَرْسَلْنَا فيكُمْ رَسُولاً مِنْكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ اٰيَاتِنَا وَيُزَكّيكُمْ
وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

"Nitekim kendi aranızdan, size ayetlerimizi okuyan, sizi her kötülükten arındıran, size kitap ve hikmeti öğreten, ayrıca bilmediklerinizi de öğreten bir peygamber gönderdik." (Bakara, 2/151)

Hadis-i Şerif ve Manası

وَعَنْ أَبِي مَالِكٍ الْأَشْعَرِيِّ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ
(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلطُّهُورُ شَطْرُ الْإِيمَانِ.

Ebû Mâlik el-Eş'arî'nin (r.a.) rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Temizlik imanın yarısıdır." (Müslim, Tahâret, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, söyleyeceklerini benzetmelerle dile getirmekten hoşlanırdı. Hayatın içinden örnek durumlar çıkarır, vermek istediği bildiriyi herkesin anlayacağı düzeyde o örnekler üzerinden açıklardı. Dinleyen, onun (s.a.s.) dediğini asla unutmaz, söz konusu işi veya davranışı her yapışında zevkle anımsardı. Bir gün ashâbına arınmışlıktan bahsediyordu. Namazla dirilmeyi, kendine gelmeyi, bedenen ve ruhen temizlenmeyi ve var oluşun tadına varmayı anlatıyordu. *"Bir düşünün bakalım."* dedi. *"Evinizin önünde bir nehir olsa ve günde beş defa o suya girip çıksanız üzerinizde kir diye bir şey*

kalır mı?" Onun sözlerini pür dikkat dinleyenler için cevap çok kolaydı: "Hayır yâ Resûlallah, onun kirinden hiç iz kalmaz." Beklediği cevabı alan Hz. Peygamber (s.a.s.), maksadını hemen aktardı: "*İşte beş vakit namaz da böyledir; Allah onunla hataları silip süpürür.*" (Buhârî, Mevâkîtü'ssalât, 6; Müslim, Mesâcid, 283) Peygamberimiz, abdest ve namaz örneğiyle aslında hem beden hem de ruh temizliğine dikkat çekiyordu. Her namaz vaktinden önce günde beş kez abdest ile temizliğin sağlandığını düşündüğümüzde, bedenin ne kadar saf ve temiz, ruhun da nasıl huzur dolu olacağını takdir etmemiz zor olmayacaktır.

Hissemize Düşenler

✒ Peygamber Efendimiz (s.a.s.) içimizden biri olarak vahyin mesajlarını bize tebliğ eden, kalbimizi, zihin dünyamızı ve yolumuzu Kur'an'ın nuruyla aydınlatan, bizi maddi ve manevi her türlü kirden ve pislikten arındıran, hakkı, hakikati, hikmeti ve bilmediğimiz nice hakikati öğreten bir peygamberdir.

✒ Sevgili Peygamberimizin öğretim metodunda, hep bir incelik, üslup güzelliği ve zenginliği söz konusudur.

✒ Yüce Rabbimiz, tertemiz dünyaya gelen kullarının, ruhuyla bedeniyle temiz kalmalarını, her türlü kirden ve süfli davranışlardan kaçınmalarını bekler.

✒ İslâm dininin temeli temizliktir. Dinimizde, ruhun arınması kadar bedenin de ak ve pak olmasını gerektiren iki yönlü bir temizlik anlayışı vardır.

✒ Bir Müslüman, Yüce Allah'a imanı ve ibadetleri ile şirkten ve küfürden arınarak manevi temizliğini sağlarken, abdest aldığı su ile bedenini hem maddi hem manevi kirlerden arındırmaktadır.

293. GÜN:
RÜŞVET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَأْكُلُوا اَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا اِلَى الْحُكَّامِ
لِتَأْكُلُوا فَرِيقاً مِنْ اَمْوَالِ النَّاسِ بِالْاِثْمِ وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Mallarınızı aranızda haksız sebeplerle yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını bile bile haram yollardan yemek için o malları hâkimlere (idarecilere veya mahkemeye) rüşvet olarak vermeyin." (Bakara, 2/188)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): لَعْنَةُ اللهِ عَلَى الرَّاشِى وَالْمُرْتَشِى.

Abdullah b. Amr'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Allah'ın lâneti, rüşvet verenin ve rüşvet alanın üzerinedir."* (İbn Mâce, Ahkâm, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, Ezd kabilesinden İbnü'l-Lütbiyye'yi, inananların mallarından fakirler için ayırdıkları payı toplamak üzere görevlendirmişti. Kimin ne kadar zekât vermesi gerektiğini hesaplayarak toplayacak, sonra da dağıtılmak üzere Allah Resûlü'ne getirecekti. Zor bir işti bu. Kimseyi incitmeyecek, insanların mallarından en değerli kısmı zekât olarak alıp da huzursuzluk yaşamalarına sebebiyet vermeyecekti. Görevli, zekât mallarını tahsil edip geldiğinde, topladıklarını huzura getirerek, "Bu sizin payınız. Bunlar da bana hediye olarak verilenler." demiş ve kendi kucağına bırakılan hediyeleri göstermişti. Bunun üzerine Peygamber Efendimiz (s.a.s.) kalktı ve orada hazır bulunanlara şöyle seslendi: *"Babasının veya anasının evinde otursaydı, bu adama o hediyeler verilir miydi, yoksa verilmez miydi bir baksın! Canımı elinde tutan Allah'a yemin ederim ki herhangi bir kişi, zekât malından haksız bir şey alırsa, kıyamet gününde çaldığı o malı boynunda yüklenerek getirir. Çaldığı bir deve ise inleyip bağırarak, eğer sığır ise böğürerek, koyun ise meleyerek getirilir."* Allah Resûlü (s.a.s.) bu sözlerinin ardından ellerini kaldırdı ve uyarısının ne denli önemli olduğunu hissettirircesine üç defa, *"Yâ Rabbi! Emirlerini tebliğ ettim mi?"* dedi. (Buhârî, Hibe, 17; Müslim, İmâre, 26)

Hissemize Düşenler

- Rüşvet, haksız bir menfaat elde etmek için yetki sahibi kişilere çıkar sağlamaktır. Mahkemede lehine hüküm vermesi için hâkime verilen mal veya para, başkasının malını haksızlıkla ele geçirmek adına başka birine sunulan maddi bedel böyledir.

- Rüşvet, gerek hak etmediği bir dünyalığı elde etmek için olsun gerekse üzerine terettüp eden bir sorumluluğu ya da cezayı kaldırmak için olsun her çeşidiyle dinen yasaklanmıştır.

- Rüşvet büyük günahlardan olup onu alan da veren de Allah'ın lanetine müstahak olur.

- İnsanoğlu hayatının her anında Cenab-ı Hakk'ın rızasını ve insanların hakkını gözetmelidir. Haksız kazanç yollarına, özellikle rüşvete yönelmemelidir.

- Davaların hakkaniyetle sonuçlanması için mahkemeye gerekli deliller sunulmalı bunun haricinde hâkimi etki altında bırakacak söylem ve davranışlardan kaçınılmalıdır.

- Zekât olarak toplanan bir mal hiçbir şekilde bir başka amaçla harcanamayacağı gibi kamu görevini ifa edenler de sahip oldukları yetki ve imtiyazları kullanarak şahsi menfaat elde edemezler.

294. GÜN:
RÜYA TABİRİ

Ayet-i Kerime ve Meali

لَقَدْ صَدَقَ اللّٰهُ رَسُولَهُ الرُّءْيَا بِالْحَقِّ ۚ لَتَدْخُلُنَّ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ اِنْ شَآءَ اللّٰهُ اٰمِنِينَ ۙ مُحَلِّقِينَ رُؤُسَكُمْ وَمُقَصِّرِينَ ۙ لَا تَخَافُونَ فَعَلِمَ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ دُونِ ذٰلِكَ فَتْحاً قَرِيباً

"Allah, Resûlüne gerçeğe uygun rüyasında doğruyu bildirmiştir. Allah izin verirse hiçbir şeyden korkmaksızın, (umrenizi yaptıktan sonra) ya saçlarınızı kazıtarak veya kısmen kestirerek, güven duygusu içinde Mescid-i Harâm'a muhakkak gireceksiniz. Allah sizin bilmediğinizi bilmektedir ve bundan başka hemen gerçekleşecek bir fethi de takdir buyurmuştur." (Fetih, 48/27)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِىَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: إِذَا رَأَى أَحَدُكُمْ رُؤْيَا يُحِبُّهَا فَإِنَّمَا هِىَ مِنَ اللّٰهِ ، فَلْيَحْمَدِ اللّٰهَ عَلَيْهَا ، وَلْيُحَدِّثْ بِهَا ، وَإِذَا رَأَى غَيْرَ ذَلِكَ مِمَّا يَكْرَهُ ، فَإِنَّمَا هِىَ مِنَ الشَّيْطَانِ ، فَلْيَسْتَعِذْ مِنْ شَرِّهَا ، وَلَا يَذْكُرْهَا لِأَحَدٍ ، فَإِنَّهَا لَا تَضُرُّهُ.

Ebû Saîd el-Hudrî'nin işittiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Sizden biri hoşlandığı bir rüya görürse, bu Allah'tandır. Bu rüyadan dolayı

Allah'a hamdetsin ve onu başkalarına anlatsın. Bunun dışında hoşuna gitmeyen bir rüya görürse, muhakkak ki bu rüya şeytandandır. Rüyanın kötü etkisinden Allah'a sığınsın ve ondan kimseye söz etmesin. Böyle yaparsa, o rüya kendisine zarar vermez." (Buhârî, Ta'bîr, 3)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, özellikle sabah namazlarından sonra ashâbıyla oturup sohbet ederdi. Bu sohbetlerde kimi zaman gece görülen rüyalardan da bahsedilir ve bu rüyalar tabir edilirdi. Peygamberimiz rüyaları üçe ayırır, "*Birincisi, Allah'tan bir müjde olan salih rüyadır. Diğeri şeytanın verdiği üzüntüdür. Üçüncüsü ise kişinin yaşadıklarından bazılarının rüyasına yansımasıdır.*" derdi. (Müslim, Rü'yâ, 6) Sevgili Peygamberimiz, zaman zaman kendi rüyalarını da ashâbıyla paylaşırdı. Bir defasında rüyasında kendisine ve arkadaşlarına hurma ikram edildiğini görmüş ve bunu dünyada yükselmeye, ahirette de güzel sonuca erişmeye ve dinin tekâmül ettiğine yormuştu. (Müslim, Rü'yâ, 18) Bir gün de rüyasında kendisine bir tas süt getirilmiş, bu sütten içtikten sonra onu Hz. Ömer'e vermişti. Peygamber Efendimiz, rüyasındaki bu sütün, bilgiyi temsil ettiğini söylemişti. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 16) Yine bir defasında rüyasında bir ev gören ve bunun gördüğü en güzel ev olduğunu anlatan Peygamber Efendimiz, sonra bu köşkün şehitlere ait olduğunu bildirmişti. (Buhârî, Cihâd, 4) Hz. Peygamber'in bazı sahâbîleri de rüya tabir ederdi. Hz. Âişe rüyasında odasına üç tane ay düştüğünü gördüğünde, bunu babası Hz. Ebû Bekir'e anlatmıştı. Resûlullah (s.a.s.) vefat edip de Hz. Âişe'nin odasına defnedilince, Hz. Ebû Bekir ona, "Rüyanda gördüğün ayların biri ve en hayırlısı işte bu!" demişti. (Muvatta', Cenâiz, 10)

Hissemize Düşenler

✒ Peygamber Efendimiz sadık rüyalar ile desteklenmiştir. Onun bütün rüyaları gün gibi gerçek çıkardı. Peygamberimiz bu rüyalardan birinde Mescid-i Harâm'a güven içinde girdiğini görmüş ve bu rüyası Hudeybiye Antlaşması'na istinaden bir sonraki yıl gerçekleşmiştir.

✒ Hicret'in 6. yılında Mekke müşrikleri ile imzalanan Hudeybiye Antlaşması ilk etapta Müslümanların aleyhine gibi görünse de Kur'an-ı Kerim'de bir fetih olarak anılmıştır. Nitekim çok geçmeden antlaşma Müslümanların lehine sonuçlar doğurmuştur.

✒ İnsanın yaşadığı hayat rüyalarına tesir eder. Doğruluk üzere olanların rüyalarının isabet derecesi de bu nispette olur.

✒ Rüya birtakım işaretleri barındırsa da Peygamber Efendimizin tavsiyesine uyarak herkese anlatılmamalı ve Allah Teâlâ'ya dua edilerek hayır dilenmelidir.

295. GÜN:
RÜYA VE BİLGİ DEĞERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَيَّ اِنِّي اَرٰى فِي الْمَنَامِ اَنِّي اَذْبَحُكَ فَانْظُرْ مَاذَا تَرٰى قَالَ يٰٓاَبَتِ افْعَلْ مَا تُؤْمَرُ سَتَجِدُنِي اِنْ شَآءَ اللّٰهُ مِنَ الصّٰبِرِينَ ۞ فَلَمَّآ اَسْلَمَا وَتَلَّهُ لِلْجَبِينِ ۞ وَنَادَيْنَاهُ اَنْ يّٰٓاِبْرٰهِيمُ ۞ قَدْ صَدَّقْتَ الرُّءْيَآ اِنَّا كَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ ۞ اِنَّ هٰذَا لَهُوَ الْبَلٰٓؤُا الْمُبِينُ

"Çocuk, babasıyla beraber iş güç tutacak yaşa gelince babası ona, 'Yavrucuğum!' dedi, 'Rüyamda seni kurban ettiğimi görüyorum; düşün bakalım sen bu işe ne diyeceksin?' Dedi ki: 'Babacığım! Sana buyurulanı yap; inşaallah beni sabredenlerden biri olarak bulacaksın.' Her ikisi de (ilahî buyruğa) teslim olunca ve babası onu yüzüstü yatırınca, 'Ey İbrahim!' diye ona seslendik; 'Tamam, rüyanı gerçekleştirmiş oldun.' İşte iyileri biz böyle ödüllendiririz. Bu, kesinlikle apaçık bir imtihandı." (Sâffât, 37/102-106)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا) أَنَّهَا قَالَتْ: أَوَّلُ مَا بُدِئَ بِهِ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) مِنَ الْوَحْيِ الرُّؤْيَا الصَّادِقَةُ فِي النَّوْمِ، فَكَانَ لَا يَرَى رُؤْيَا إِلَّا جَاءَتْ مِثْلَ فَلَقِ الصُّبْحِ.

Hz. Âişe (r.a.) anlatıyor: "Allah Resûlü'nün (s.a.s.) ilk vahiy almaya başlaması

uykuda doğru rüya (rüyâ-ı sâdıka) görmekle olmuştur. Onun istisnasız bütün rüyaları gün gibi gerçek çıkardı." (Buhârî, Ta'bîr, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer'in oğlu Abdullah, genç bir sahâbî idi. Hz. Peygamber'e rüyalarını yorumlatan insanlara imrenerek, âdeti olduğu üzere Peygamber'in mescidinde kaldığı bir gece kendi kendine şöyle demişti: *"Eğer sen iyi bir adam olsan, bu kişilerin gördüğü gibi sen de rüya görürsün."* Ardından, *"Allah'ım, eğer ben iyi bir adamsam, bana bir rüya göster de onu Resûlullah benim için tabir etsin!"* diye dua ederek uykuya daldı. Uykusunda ellerinde demir sopalar bulunan iki melek yanına gelmiş, onu cehenneme götürmüşlerdi. Bu sırada, korku içerisinde "Allah'ım cehennemden sana sığınırım." diyerek dua etmeye başlayan Abdullah'ın karşısına çıkan bir başka melek ona *"Korkutulmayacaksın. Sen ne iyi insansın! Keşke biraz daha fazla namaz kılsan!"* demişti.

Sabah olunca Abdullah b. Ömer bu rüyasını ablası Hafsa validemize anlattı. Peygamberimizden rüyasını yorumlaması için ricada bulunmasını istedi. Resûlullah dinledi ve meleklerin rüyasında onun için söylemiş olduğu sözü tekrarladı: *"Abdullah ne iyi insan! Keşke biraz daha fazla namaz kılsa!"* Böylece Hz. Peygamber'e rüyasını tabir ettirme arzusuna kavuşan ve onun yorumunu dikkate alan Abdullah b. Ömer (r.a.), o günden itibaren nafile namazlarını artırdı ve gece namazlarına devam etti. (Buhârî, Ta'bîr, 35, 36)

Hissemize Düşenler

- Peygamberlerin gördükleri rüyalar, vahyin bir parçasıdır. Sâdık rüyalardandır.
- Hz. İbrahim (a.s.) ile oğlu Hz. İsmail'in tabi oldukları çetin imtihan karşısında Yüce Rabbimizin emrine tereddüt göstermeden boyun eğmeleri büyük bir sadakat timsalidir.
- Bir Müslüman, Yüce Allah'a kullukta, Kur'an ve sünneti esas almalıdır. Zira rüya, kişi için günlük hayatta yaşadıkları ve hissettikleri ile ilgili bir işaret olarak yorumlanabilse de dinî hayatımıza dair bir hüküm vermek için bir delil değildir.
- Peygamber Efendimizin tavsiyesine göre rüyaları yorumlamada ilim sahibi, faziletli ve salih kimseler tercih edilmelidir. (Tirmizî, Kitabu'r-Ru'yâ,7) Zira istismara en açık alanlardan biri de rüyalardır.
- Hz. İbrahim (a.s.) ile oğlu Hz. İsmail (a.s.)'ın birbirlerine *"Yavrucuğum!" "Babacığım!"* şeklindeki hitapları aile içi iletişimin en güzel örneklerini oluşturmaktadır.

296. GÜN:
SADAKA VE AHİRET AZIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

مَثَلُ الَّذينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمْ في سَبيلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ في كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللّٰهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَآءُ وَاللّٰهُ وَاسِعٌ عَليمٌ

"Mallarını Allah yolunda harcayanların örneği, her başağında yüz tanenin bulunduğu yedi adet başak çıkaran bir tohum tanesi gibidir. Allah dilediğine katlayarak verir, Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir." (Bakara, 2/261)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهُمْ ذَبَحُوا شَاةً فَقَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا بَقِيَ مِنْهَا. قَالَتْ: مَا بَقِيَ مِنْهَا إِلَّا كَتِفُهَا. قَالَ: بَقِيَ كُلُّهَا غَيْرَ كَتِفِهَا.

Hz. Âişe'nin anlattığı bir olayda Hz. Peygamber (s.a.s.) ailesi için bir koyun kesmiş ve eşlerine *"Ondan ne kadarı kaldı?"* diye sormuştu. Hz. Âişe, "Bize sadece kürek kemiği kaldı." deyince Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"(Demek ki) kürek kemiğinin dışında tümü bize kaldı."* (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 33)

Asr-ı Saadet'ten

İnsanoğlu, elindeki imkânları paylaşarak, gönüllü yardımlarda bulunarak, her türlü iyiliğin sadaka sevabı kazandırdığını bilerek yaşamalıdır. Bencillikten

uzak, cömert ve âlicenap insan hem Allah katında hem de toplum nezdinde değerlidir. Sadaka vererek Allah'a sadakatle bağlı olduğunu gösteren yardımsever insan, dünyada huzur, ahirette ise mükâfat kazanır. Âlim sahâbî Abdullah b. Mes'ûd anlatıyor: Bir gün Peygamberimiz çevresindekilere sordu: *"Hanginiz varisinin malını kendi malından daha çok sever?"* Oradakiler şaşırdı; insan vefat ettikten sonra mirasçısına kalan malın kendisi için ne değeri olabilirdi ki? "Aramızda, kendi malını varisininkinden daha çok sevmeyen kimse yoktur." dediler. Herkes için kendi malı mülkü önemli değil miydi? Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Şunu iyi bilin ki aranızda varisinin malını, kendi malından daha çok seven hiç kimse yoktur. Oysa senin malın sadaka vererek önceden (ahirete) gönderdiğindir. Varisinin malı ise (öldükten sonra) geride bıraktıklarındır."* (Nesâî, Vesâyâ, 1)

Hissemize Düşenler

- Allah Teâlâ, kullarının iyiliklerini, her zaman fazlasıyla ödüllendirmiştir. Zira O, cömertlerin en cömert olanıdır.

- İnsanoğlunun asıl kalıcı olan ve değer taşıyan malı, mülkü ve serveti, hayır niyetiyle dünyada tasadduk ettikleri ve önceden sevap olarak ahirete gönderdikleridir. Zira mahşerde onunla ve sevabıyla karşılanacaktır.

- Peygamber Efendimiz, elinde olandan daima infakta bulunmuş, ailesini buna alıştırmış ve müminlere örnek olmuştur.

- Allah için verdiklerimiz kimi zaman on katından, yedi yüz katına kadar, kimi zaman da miktarını yalnız Rabbimizin bildiği daha hayırlısıyla katlanarak karşılık bulur.

- İnsanın bu dünyadaki asıl kazancı Allah'a olan kulluğu ve bu niyetle yaptığı hayır ve hasenatlardır. Kabre konulduğunda ailesi ve malının değil yaptığı hayır işlerinin ve amelinin faydasını görecektir.

297. GÜN:
SADAKA VE ARINMA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَأْتِيَ اَحَدَكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ
رَبِّ لَوْلَآ اَخَّرْتَني اِلٰى اَجَلٍ قَريبٍ فَاَصَّدَّقَ وَاَكُنْ مِنَ الصَّالِحينَ

"Sizden birinize ölüm gelip, 'Rabbim! Ne olur bana azıcık daha süre tanısan da sadaka versem ve iyi kişilerden olsam' diye yalvarmadan önce size verdiğimiz rızıklardan başkaları için de harcayın." (Münâfikûn 63/10)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
إِنَّ الصَّدَقَةَ لَتُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِيتَةَ السُّوءِ

Enes b. Mâlik'ten (r.a.) rivayete göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Sadaka, Rabbin gazabını söndürür ve kötü bir şekilde ölmeyi önler." (Tirmizî, Zekât, 28)

Asr-ı Saadet'ten

Sadaka vermek yılın diğer aylarına nazaran Ramazan'da çok daha heyecanla ve gayretle yerine getirilen bir ibadettir. Müminler sadaka ile arınmanın huzurunu Ramazan'da daha derinden yaşar, gerek ihtiyaç sahiplerine yardım ederek, gerekse iftar ve sahurlarını paylaşarak sadakaya ağırlık verirler. Ramazan'ın manevi atmosferini oluşturan oruç, nafile namaz ve sadaka, bir hadiste "hayır kapıları" olarak ifade edilmiştir. Muâz b. Cebel'in anlattığına göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) bir yolculuk esnasında kendisine, *"Sana hayır kapılarını bildireyim mi?"* diye sormuş ve şunları söylemiştir: *"Oruç bir*

kalkandır. Sadaka suyun ateşi söndürdüğü gibi hataları söndürür. Ve (hayır kapılarından) biri de kişinin gece kalkıp namaz kılmasıdır." (Tirmizî, Îmân, 8) Sonra Peygamberimiz şu ayeti okumuştur: "*Onlar, korkarak ve ümit ederek Rablerine ibadet etmek için yataklarından kalkarlar. Kendilerine rızık olarak verdiğimiz şeylerden de Allah için harcarlar. Hiç kimse, yapmakta olduklarına karşılık olarak, onlar için saklanan göz aydınlıklarını bilemez.*" (Secde, 32/16-17)

Hissemize Düşenler

✒ İnfak, Yüce Allah'ın rızasını kazanmak arzusuyla insanların, kazançlarından ihtiyaç sahiplerine vermesidir. İnsanı maddenin esiri olmaktan kurtaran infak, bolluk ve bereket vesilesidir.

✒ İnfak, kişinin kendisi ve çoluk çocuğunun temel ihtiyaçlarını temin ettikten sonra kalan mal ve parasından Allah'ın rızasını gözeterek muhtaç kulları için harcamasıdır.

✒ Kur'an-ı Kerim'de infak kavramı, zekât kavramından daha çok tekrar edilir. Zenginlik ölçüsü olan nisap miktarı mala sahip olanın da olmayanın da yapabileceği bir iyilik ve hayır vardır. İnfak cömert olmaktır ve cömertlik elde mevcut olandan yapılır.

✒ İnfakın değerini artıran husus, bağış ve yardım miktarının fazla olmasından ziyade kişinin niyetinin halis olmasıdır.

✒ İnfak edenin yaptığı yardım miktarından çok taşıdığı niyet onun değerini artıracaktır.

✒ Sadaka vermek insanın birtakım belalardan korunmasını sağlığı gibi onun hata ve günahlarından arınmasına da vesile olur.

298. GÜN:
SADAKA VE FEDAKÂRLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذيهِ اِلَّآ اَنْ تُغْمِضُوا فيهِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَميدٌ

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Bilin ki Allah zengindir, her türlü övgüye layıktır." (Bakara 2/267)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَدِيِّ بْنِ حَاتِمٍ، عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) أَنَّهُ ذَكَرَ النَّارَ فَتَعَوَّذَ مِنْهَا، وَأَشَاحَ بِوَجْهِهِ ثَلَاثَ مِرَارٍ، ثُمَّ قَالَ: اِتَّقُوا النَّارَ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا، فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ.

Adî b. Hâtim'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) cehennemden bahsetti, ondan Allah'a sığındı ve yüzünü üç defa çevirdikten sonra şöyle buyurdu:

"Yarım hurma (sadaka) ile bile olsa cehennemden korunun. Eğer bunu da bulamazsanız güzel bir sözle kendinizi koruyun." (Müslim, Zekât, 68)

Asr-ı Saadet'ten

Âişe validemiz anlatıyor: "Yoksul bir kadın, iki kızını yanına almış bir şekilde kapıma geldi. Ben de ona üç kuru hurma verdim. Kızların her birine

birer hurma verdi. Yemek için bir hurma da kendine ayırdı. Ama kızları hurmalarını yiyip bitirince annelerinin hurmasını da yemek istediler. Kadın yemek için ayırdığı hurmayı hemen ikisinin arasında pay etti. Onun bu hâli benim pek hoşuma gitti. Allah Resûlü'ne kadının bu davranışından bahsettim. Hz. Peygamber (s.a.s.) buyurdu ki: *'Bu hurma hatırına Allah ona cenneti vacip kılmıştır. Veya bu hurma hatırına onu cehennemden azat etmiştir.'* " (Müslim, Birr, 148)

Hissemize Düşenler

- Yüce Rabbimiz eşsiz kudretiyle insanı, yoktan var etmiş, ona kendi ayakları üstünde durabilecek ve hayatını devam ettirebilecek nice kabiliyet ve imkânlar bahşetmiştir.

- İnsanoğluna düşen görev muhtaca el uzatmak, Rabbinin nimetlerini daima şükürle ve minnetle dile getirmektir.

- Rabbimizin rızasını kazanmaya hangi iyiliğimizin, hangi hayır hasenatımızın vesile olacağını bilemeyiz. Bu nedenle büyük küçük demeden iyilik ve hayır yapmaya devam etmeliyiz. Güzel sözün de bizi bir sadaka sevabına eriştireceğini bilerek sözün güzelini söylemeye gayret etmeliyiz.

- Bir annenin çocuklarını kendisine tercih ederek aç kalma pahasına çocuklarını yedirip içirmesi büyük bir fedakârlık göstergesidir. Böylesi fedakârlığın Allah (c.c) katında karşılığı ancak cennettir.

299. GÜN: SADAKA VE HAYIR KAPILARI

Ayet-i Kerime ve Meali

قَوْلٌ مَعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِنْ صَدَقَةٍ يَتْبَعُهَآ اَذًى وَاللّٰهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ

"İyi sayılan bir söz ve bir bağışlama, arkasından eziyet gelen bir sadakadan daha iyidir. Allah zengindir, halîmdir." (Bakara, 2/263)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: كُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ.

Câbir b. Abdullah'ın (r.a.) naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her iyilik bir sadakadır." (Buhârî, Edeb, 33)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün Allah Resûlü (s.a.s.) ashâbına, *"Her Müslümanın sadaka vermesi gerekir."* buyurdu. Bunu duyanlar bir an için şaşırdılar. Çünkü sadaka deyince, mal ile yapılan yardım akıllarına gelmişti ve aralarında zengin olmadıkları için bu şekilde sadaka veremeyenler de vardı. Hemen sordular: "Sadaka verecek mal bulamayana ne dersiniz?" Allah Resûlü (s.a.s.), *"Eliyle çalışır, kazanır. Hem kendisi faydalanır hem de sadaka verir."* buyurdu. Sahâbe tekrar, "Ya buna gücü yetmezse ne dersiniz?" diye sordular. Bunun üzerine Peygamberimiz

sadakanın sadece malî yardım anlamına gelmediğine işaret ederek şöyle cevap verdi: "*İhtiyaç sahibi, darda kalmış ve mazlum kimselere yardımcı olur.*" Sahâbe tekrar, "Ya buna da gücü yetmezse ne dersiniz?" diye sorunca Resûlullah (s.a.s.), "*İyiliği veya hayrı ister.*" dedi. Son defa sordular: "Peki bunu da yapmazsa?" İşte o zaman Resûl-i Ekrem (s.a.s.) "*Kötülükten uzak durur. Bu da bir sadakadır.*" buyurdu. (Müslim, Zekât, 55; Buhârî, Zekât, 30) Bu sözler, sadakanın her Müslüman tarafından sahiplenilmesi gereken bir iyilik hareketi olduğunun açık göstergesiydi.

Hissemize Düşenler

✒ İnsanları minnet altında bırakarak onların onurlarını incitecek şekilde sadaka vermektense güzel söz söylemek, gönül almak ve affetmek daha hayırlı bir ameldir.

✒ Vermek asil bir davranıştır. Bir çift gözde nimete erişmenin ışıltısını görmek, gönüldeki sevinci yeşertmek mümine huzur verir.

✒ Sevgili Peygamberimiz, her vesileyle Müslümanları veren el olmak için çalışmaya ve Allah yolunda tasaddukta bulunmaya, daha çok hayır ve hasenat yapmaya davet etmektedir.

✒ Bir kimseyi hiçbir imkânı olmadığında dahi, sadaka sevabına eriştirecek nice iyilik ve hayır kapıları vardır. Yeter ki kalpte iyilik niyeti, bedende de yararlı işler yapma gayreti olsun.

300. GÜN:
SADAKAT

Ayet-i Kerime ve Meali

لِيَجْزِيَ اللهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ اِنْ شَٓاءَ اَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ اِنَّ اللهَ كَانَ غَفُوراً رَحِيماً

"(Böyle oldu ki) Allah, sözünde duranları sadakatleri sebebiyle ödüllendirsin, münafıkları da dilerse cezalandırsın, dilerse bağışlasın! Allah çok bağışlayıcı, ziyadesiyle esirgeyicidir." (Ahzâb, 33/24)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ الْمِقْدَادُ يَوْمَ بَدْرٍ: يَا رَسُولَ اللهِ، إِنَّا لَا نَقُولُ لَكَ كَمَا قَالَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ لِمُوسَى: فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَا هُنَا قَاعِدُونَ وَلَكِنِ امْضِ وَنَحْنُ مَعَكَ، فَكَأَنَّهُ سُرِّيَ عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ).

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) tarafından nakledildiğine göre, Mikdâd b. Amr, Bedir Savaşı günü şöyle dedi: "Ey Allah'ın Resûlü! Biz İsrâiloğulları'nın Hz. Musa'ya dedikleri gibi, *'Sen ve Rabbin gidin, onlarla savaşın. Biz burada oturacağız.'* demiyoruz. Biz sana ancak, '(Düşman üzerine) yürü, biz de seninle beraberiz!' diyoruz." Sanki bu söz, Resûlullah'ın (s.a.s.) bütün kaygılarını gidermişti. (Buhârî, Tefsîr, (Mâide) 4)

Asr-ı Saadet'ten

Zeyd b. Hârise küçük bir çocukken kaçırılır. Köle pazarına götürülür ve

orada köle olarak satılır. Mekke'nin önde gelenlerinden Hz. Hatice'nin akrabası ve Peygamberimizin de gençlik arkadaşı olan Hakîm b. Hizâm, onu Hz. Hatice için satın alır. Sonra Hz. Hatice Zeyd'i Peygamber Efendimize hediye eder. Böylece Zeyd (r.a.) Sevgili Peygamberimizin terbiyesinde büyür. Allah Resûlü (s.a.s.) ona oğluymuş gibi sevgiyle bağlanır. Bir süre sonra Zeyd'in babası Hârise, oğlunun Mekke'de olduğu haberini hacca giden akrabalarından öğrenir. Vakit kaybetmeden yanına kardeşini de alarak Mekke'ye gitmek üzere yola çıkar. Şehre geldiklerinde doğru Hz. Peygamber'in yanına gidip Zeyd hakkında görüşmek ister. Zeyd, babasıyla amcasını gördüğüne şaşırır, ama içini bir hüzün de kaplar. Allah Resûlü (s.a.s.) onu yanlarında götürmek isteyen babasının ve amcasının talebi üzerine şöyle der: *"Onu çağırın ve istediğini seçmesine izin verin. Eğer sizi tercih ederse o size aittir. Fakat beni tercih ederse Allah'a yemin olsun ki beni tercih edene, ben kimseyi tercih etmem."*

Allah Resûlü'ne olan sadakat ve bağlılığını gösteren şu sözcükler Zeyd'in kararını açık biçimde ortaya koyar: "Onları istemiyorum. Ben hiç kimseyi sana tercih etmem. Sen benim için baba ve amca yerindesin." Zeyd'in bu tercihi üzerine Allah Resûlü (s.a.s.), Kâbe'nin etrafında bulunan Mekkelileri de şahit tutarak onu hürriyetine kavuşturur ve şöyle der: *"Zeyd, benim oğlumdur (evlatlığımdır). O, benim mirasçımdır, ben de onu varisim kılıyorum. Hepiniz şahit olun."* (İbn Abdülber, Üsdü'l-gâbe, I, 352)

Hissemize Düşenler

- Ashâb-ı kirâmın iyi günde olduğu kadar zor günde de Peygamberimizin yanında olması gösteriyor ki dava arkadaşlığı sadakat ister. Sorumluluk ister. Sabır ve vefa ister.

- İslâm davasına sadakat gösterenler, doğrularla beraber olanlar ikiyüzlülükten kurtulurlar. Böylece hem insanlar arasında şeref kazanırlar hem de Cenâb-ı Hak katında değerlerini ve izzetlerini artırırlar. İlahî mükâfatlara nail olurlar.

- Müslüman, kardeşini zor zamanında asla yalnız bırakmaz. Ona destek olur.

- Müslüman sorumluluk sahibi insandır. Sorumluluğu sadece başkalarından beklemez. Önce kendisi elini taşın altına koyar. İyiliği yaymak ve kötülüğe engel olmak için elinden geleni yapar.

- Hz. Peygamber (s.a.s.), ailesine ve yakınlarına gösterdiği ilgiyi, sevgiyi ve saygıyı yanında büyüyen, hizmetinde bulunan herkese göstermiştir. Onlara hak ettikleri değeri vermiştir. O hep merhamet ve şefkatle davranmıştır. Vefalı davrananı ödüllendirmiştir.

301. GÜN:
SAHÂBE-İ KİRÂM

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالسَّابِقُونَ الْاَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْاَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ
بِاِحْسَانٍ رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَاَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي
تَحْتَهَا الْاَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا اَبَداً ذٰلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

"Muhacirlerin ve ensarın ilkleri ile onlara güzelce uyanlardan Allah hoşnut olmuştur, onlar da O'ndan razıdırlar. Onlara, sonsuza dek hep içinde kalmak üzere altından ırmaklar akan cennetler hazırlamıştır. Büyük bahtiyarlık işte budur." (Tevbe, 9/100)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حُمَيْدٍ الطَّوِيلِ سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ
كَانَتِ الْأَنْصَارُ يَوْمَ الْخَنْدَقِ تَقُولُ نَحْنُ الَّذِينَ بَايَعُوا مُحَمَّدًا عَلَى
الْجِهَادِ مَا حَيِينَا أَبَدًا فَأَجَابَهُمُ اَللّٰهُمَّ لَا عَيْشَ إِلَّا عَيْشُ الْآخِرَهْ
فَأَكْرِمِ الْأَنْصَارَ وَالْمُهَاجِرَهْ.

Humeyd et-Tavîl, Enes b. Mâlik'in (r.a.) şöyle dediğini işitmiştir:

Ensar, Hendek Savaşı'nda toprak kazıp taşırken şöyle diyordu: "Biz, Muhammed'e şöyle biat eden kimseleriz: Yaşadığımız müddetçe daima cihad edeceğiz!" Hz. Peygamber (s.a.s.) onlara cevap olarak şöyle seslendi: *"Allah'ım, gerçek hayat varsa sadece ahiret! Sen ensara ve muhacirlere ikram et!"*

(Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 9)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), *"Bir dost edinecek olsaydım Ebû Bekir'i dost edinirdim. Fakat o benim kardeşim ve arkadaşımdır."* (Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 5) buyurmuştu. O daima kardeşliği önemsiyor, her fırsatta ashâbının değerini ve onlara olan sevgisini anlatıyordu. Bir keresinde cennetle müjdelenen ve İslâm'ı ilk kabul eden sahâbîlerden biri olan Abdurrahman b. Avf ile Hâlid b. Velîd arasında tatsız bir olay geçmişti. Çıktıkları bir gazvede iki sahâbî arasında anlaşmazlık olmuş, hatta Hâlid b. Velîd tartışmada biraz ileri gitmişti. Allah Resûlü (s.a.s.) bu konudan haberdar olduğunda, *"Ashâbıma hakaret etmeyin! Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin ederim ki eğer biriniz, Uhud dağı kadar altını Allah yolunda harcasa bu onlardan birinin bir ölçek ya da yarım ölçek sadakasına erişemez."* buyurdu. Bu sözleriyle Peygamberimiz dostlarını ne kadar çok düşündüğünü ve onları incitecek bir şeye hiçbir şekilde izin vermeyeceğini gösteriyordu. Çünkü ashâb-ı kirâm İslâm'ın ilk muhatapları olarak Peygamberimize iman etmiş, iyi günde olduğu kadar zor ve sıkıntılı zamanlarda da onun yanından ayrılmamış, sevgi ve saygılarıyla ona destek olmuş nadide insanlardır. Peygamberimizin vefatından sonra da dünya üzerinde İslâm'ın yayılması ve yeni nesillerin dinimizi doğru öğrenmesi onların gayretleriyle gerçekleşmiştir.

Hissemize Düşenler

Ashâb-ı kirâm bizzat Peygamber Efendimizin tedrisinden geçmiş, İslâm'ın yüce hakikatlerini kaynağından öğrenmiş ve bu davayı büyük fedakârlıklarla omuzlarında taşımış örnek ve önder bir nesildir. Allah onlardan razı, onlar Allah'tan razıdır. Bundan büyük bir bahtiyarlık yoktur.

Muhacir ve ensarın ilkleri; pek çok insanın dünyalık makam, mevki ve menfaatlerini kaybetmekten korkarak imana yanaşmadığı bir dönemde İslâm'ı kabul ederek dünyayı ellerinin tersiyle itmişler ve bu uğurda tarifsiz acı, keder ve sıkıntılara göğüs germişlerdir. Onların bu fedakârlıklarının ödülü de büyük olacaktır.

İyi bir dostun en önemli özelliği dürüstlüğü ve sadakatidir. Dostlar arasındaki sadakat; haklı olduğunda dostun yanında olmayı, hatalı ve kusurlu olduğunda ise onu hatadan döndürüp doğruya ve hakka yönlendirmeyi

gerektirir.

Müslüman, dostlarına sahip çıkan insandır. Onlara haksız sözler söylenmesine ve incitilmesine müsaade etmez.

302. GÜN:
SALÂT VE SELAM GETİRMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّ اللهَ وَمَلٰٓئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْليماً

"Allah ve melekler Peygamber'e salât ediyorlar; ey iman edenler, siz de ona salât ve selam okuyun." (Ahzâb, 33/56)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ صَلَّى عَلَيَّ وَاحِدَةً صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ عَشْرًا.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bana bir kez salâvat getirene Allah on kez salâvat getirir (rahmet eyler)." (Müslim, Salât, 70)

Asr-ı Saadet'ten

Salât ve selam getirmek, saygıyla ve rahmetle anmak anlamına gelir. Yüce Allah'ın, Sevgili Peygamberimiz hakkında salâtı, ona rahmet etmesi demektir. Meleklerin salâtı ise istiğfar etmeleri, af ve bağışlanma dileyerek Müslümanlara destek olmaları anlamındadır. Müminler salâvat getirerek, derin bir sevgi ile bağlı oldukları Peygamberimize hürmetlerini ve hayır dualarını sunarlar.

Peygamberimizin kumandanlarından Beşîr b. Sa'd bir gün şöyle sordu: "Yâ Resûlallah! Allah bize, sana salât ve selam etmemizi emretti. Sana nasıl selam vereceğimizi biliyoruz. Ancak sana nasıl salât getireceğiz?" O günün hatırasını

bize nakleden Ukbe b. Amr (r.a.) diyor ki, "Resûlullah o kadar uzun süre sustu ki içimizden 'Keşke bu soruyu sormasaydı!' dedik." Nihayet sessizliğini bozan Peygamber Efendimiz, oradakilere namazlarda okuduğumuz "Salli" ve "Bârik" dualarını öğretmişti:

"Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine salât et. Tıpkı İbrâhim'in ailesine salât ettiğin gibi... Kuşkusuz sen övgüye en layık ve şanı en yüce olansın."

"Allah'ım! Muhammed'e ve Muhammed'in ailesine bereket ihsan et. Tıpkı İbrâhim'in ailesine bereket ihsan ettiğin gibi... Kuşkusuz sen övgüye en layık ve şanı en yüce olansın." (Müslim, Salât, 65, 66)

Hissemize Düşenler

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun. Salât ve selam Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s.), ailesinin ve bütün ashâbının üzerine olsun.

Bir Müslüman için ömürde en az bir defa Sevgili Peygamberimize (s.a.s.) salâtü selam getirmek farzdır. Rabbimiz bunu emretmektedir.

Peygamber Efendimize (s.a.s.) salavat getiren, saygısını ifade edip hayır duada bulunan müminlere Allah (c.c) rahmetiyle muamele eder.

Allah Resûlü'ne (s.a.s.) göre cimri kimse, kendi adı anıldığında salavât getirmeyen kişidir.

303. GÜN:
SALİH AMEL

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ عَمِلَ صَالِحاً مِنْ ذَكَرٍ اَوْ اُنْثٰى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُ حَيٰوةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ اَجْرَهُمْ بِاَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

"Erkek olsun kadın olsun, kim inanmış bir insan olarak dünya ve ahirete yararlı işler yaparsa kesinlikle ona güzel bir hayat yaşatacağız ve böylelerinin ecirlerini de muhakkak surette yapmış olduklarının daha güzeliyle vereceğiz." (Nahl, 16/97)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ أَبِى بَكْرٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَتْبَعُ الْمَيِّتَ ثَلَاثَةٌ فَيَرْجِعُ اثْنَانِ وَيَبْقَى وَاحِدٌ يَتْبَعُهُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَعَمَلُهُ فَيَرْجِعُ أَهْلُهُ وَمَالُهُ وَيَبْقَى عَمَلُهُ.

Abdullah b. Ebû Bekr anlatıyor: Enes b. Mâlik'ten işittiğime göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç şey ölüyü (mezara kadar) takip eder; ikisi geri döner, biri kalır. Ailesi, malı ve ameli onu takip eder. Ailesi ve malı geri döner, ameli kalır." (Müslim, Zühd ve rekâik, 5)

Asr-ı Saadet'ten

On yedi yaşında İslâm'ı seçen ve ilk Müslümanlardan olan Sa'd b. Ebû

Vakkâs (r.a.), Allah Resûlü'yle ilgili bir anısını şöyle anlatmaktadır: "Veda Haccı senesi çok hasta olmam üzerine Resûlullah (s.a.s.) beni ziyarete geldi. Ona, 'Yâ Resûlallah! Gördüğün gibi hastalığım çok arttı. Ben mal sahibiyim. Bir kızımdan başka da vârisim yok. Malımın üçte ikisini sadaka olarak verebilir miyim?' dedim. Resûlullah (s.a.s.), *'Hayır.'* buyurdu. 'Yarısını sadaka olarak verebilir miyim?' dedim. *'Hayır.'* buyurdu. Sonra Allah Resûlü (s.a.s.), *'Üçte biri olur. Hatta üçte bir bile çoktur. Vârislerini zengin bırakman, insanlara el açan fakirler olarak bırakmandan daha iyidir. Allah'ın rızasını kazanmak için vereceğin her nafaka, hatta hanımının ağzına koyduğun her lokma, sana sevap kazandırır.'* buyurdu. 'Yâ Resûlallah! Arkadaşlarım seninle Medine'ye gidecekler. Ben geride mi bırakılacağım?' dedim. Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: *'Sen geride bırakılmayacaksın, daha salih ameller işleyeceksin ve derecen yükselecek. Umulur ki sen hayatta bırakılacaksın ve bazı topluluklar senden yararlanacak, öteki (düşman) topluluklar da senden zarar görecektir!'* " (Muvatta', Vasiyyet, 3) Allah Resûlü'nün bu umut ve temennisi gerçekleşecek, Mekke'de öleceğinden endişelenen Sa'd b. Ebû Vakkâs, Hicrî 55. seneye kadar yaşayacak ve nice salih ameller işleyecekti. Bedir ve Uhud Savaşlarında nasıl aktif rol oynadıysa, büyük bir komutan ve askeri bir deha olarak Kâdisiye'de Sâsânîleri hezimete uğratacak ve Medâin'i fethedecekti. Ele geçirilen Irak topraklarında Müslümanları teşkilatlandıracak ve Kûfe gibi bir ilim ve kültür şehrini kuracaktı. (Buhârî, Meğâzî, 78) Bunlar onun geride bıraktığı salih amellerinden sadece birkaçıydı.

Hissemize Düşenler

İnsanoğlu, ne kadar dünyalığa sahip olursa olsun yapıp ettiği amelleri ile Rabbinin huzuruna gidecektir. Esas olan şey, O'nun rızasına ulaştıracak salih ameller işlemektir.

Bir mümin olarak dünya ve ahiret için hayırlı ve yararlı işleri yapmak mutlu bir hayatın kaynağıdır.

İyiliğin karşılığı ancak iyiliktir. Yüce Rabbimiz kendi rızası için hayırlı ameller yapanları dünyada da ahirette de mükâfatlandırır.

Hasta yatağında veya ölüm döşeğinde olan biri, malının ancak üçte birini sadaka olarak verebilir. Zira bir Müslüman önce ailesinin ihtiyacını gözetmeli ve onları başkalarına muhtaç etmemelidir.

İnsan bu dünyadan göçerken yanında yalnızca hayırlı amellerini götürecek, ailesi ve malı kendisine eşlik edemeyecektir.

304. GÜN:
SAVAŞ AHLAKI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَقَاتِلُوهُمْ حَتّٰى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدِّينُ لِلّٰهِ فَاِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ اِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

"Fitne ortadan kalkıncaya ve din yalnız Allah'ın oluncaya kadar onlarla savaşın; fakat vazgeçerlerse, artık zalimlerden başkasına saldırmak yoktur." (Bakara, 2/193)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ، عَنْ أَبِيهِ قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا بَعَثَ أَمِيرًا عَلَى جَيْشٍ أَوْصَاهُ فِي خَاصَّةِ نَفْسِهِ بِتَقْوَى اللهِ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا، فَقَالَ: اُغْزُوا بِسْمِ اللهِ وَفِي سَبِيلِ اللهِ قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللهِ، اُغْزُوا وَلَا تَغُلُّوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تُمَثِّلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيدًا.

Süleyman b. Büreyde'nin, babasından rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) orduya bir komutan tayin ettiğinde ona özel olarak, Allah karşısında takva sahibi olmasını, beraberindeki Müslüman askerlere iyi davranmasını tavsiye eder ve şöyle buyururdu:

"Allah'ın adıyla ve Allah yolunda savaşın. Allah'ı inkâr edenlerle savaşın. Savaşın, fakat hainlik yapmayın, zulmetmeyin, öldürdüğünüz kimselerin

organlarını kesmeyin ve çocukları öldürmeyin." (Tirmizî, Diyât, 14)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin hayatı boyunca gerek kendisinin ve gerekse göndermiş olduğu komutanların yönettiği savaşlarda çok az sayıda insan kaybının olması, Rahmet Elçisi'nin savaşa dair birtakım kuralların gözetilmesinde titiz davranmasına bağlıdır. Bu kuralların başında, karşı tarafın İslâm'a davet edilmesi, kabul ettikleri takdirde onlarla savaşılmaması hususu gelmektedir. Toplu olarak İslâm'a giren yahut Müslümanların hâkimiyetini kabul eden gruplar ile savaşılmaz, malları ve canları bağışlanır. Savaş esnasında teslim olanlara, Müslüman olduğunu ifade etmek üzere gelip selam verenlere dokunulmaz.

Savaş esnasında, insanlık dışı ve intikam almaya yönelik davranışlar Hz. Peygamber'in hiçbir zaman göz yummadığı hususlar olmuştur. Cihada çıkan müminleri bu konuda sık sık uyaran Peygamber Efendimiz, onlara Allah'tan sakınarak aşırı gitmemelerini ve işkenceden uzak durmalarını öğütlemiştir. Savaş esnasında yaşlı, kadın, çocuk, din adamları gibi savaşa bilfiil katılmayan kimselere dokunulmaması konusunda da ashâbını ayrıca tembihlemiştir. (Müslim, Cihâd ve siyer, 138; Tirmizî, Siyer, 19) Esirlere kötülük ve işkencenin de asla savaş ahlakında yeri yoktur. Söz gelimi, Mus'ab b. Umeyr'in erkek kardeşi Ebû Azîz şunları anlatır: "Ben Bedir günü Mekkeli esirler arasındaydım. Resûlullah (s.a.s.), "*Esirlere iyi davranın!*" buyurdu. Ensardan bir grubun elindeydim. Onlar, Resûlullah'ın kendilerine tavsiyesinden dolayı sabah ve akşam yemeklerinde hurma yemekle yetinir, beni ekmekle doyururlardı." (Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, XXII, 393)

Hissemize Düşenler

Müslüman, onurlu mücadelesini yılmadan Allah için sürdürmelidir. Hakkın ve haklının hakimiyeti için çalışmalıdır. Zulme, zalime asla fırsat vermemelidir.

Allah Resûlü (s.a.s.), rahmet peygamberi olarak gönderilmiştir. Savaşta bile ahlaklı olmayı öğütlemiş, yüce ve onurlu bir davranış tarzını hayatın tamamında gerekli ve anlamlı görmüştür.

Tarih boyunca savaş ahlakını en güzel biçimde temsil edenler Allah'tan korkan, O'nun emirlerine gönülden boyun eğen Müslümanlar olmuşlardır. Peygamberler tarihi ve Allah Resûlü'nün hayatı, saadet asrından günümüze hak uğrunda verilen mücadeleler, şanlı tarihimiz bunun sayısız örnekleri ile doludur.

Mekke'nin fethedildiği gün için "*Bugün merhamet günüdür.*" "*Bugün melhamet yani cesetlerin saçılacağı büyük savaş günü değildir.*" buyuran Rahmet Peygamberi'ni, kılıç Peygamberi ve onun tebliğ ve temsil ettiği İslâm'ı terör dini olarak takdim etmek büyük bir insafsızlıktır, bilinçli bir karalama çabasıdır.

305. GÜN:
SELAM

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِاَحْسَنَ مِنْهَآ اَوْ رُدُّوهَا اِنَّ اللّٰهَ كَانَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيباً

"Size bir selam verildiği zaman, ondan daha güzeliyle veya aynı selamla karşılık verin. Şüphesiz Allah her şeyin hesabını gereği gibi yapandır." (Nisâ, 4/86)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا، أَوَلَا أَدُلُّكُمْ عَلَى شَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ؟ أَفْشُوا السَّلَامَ بَيْنَكُمْ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İman etmedikçe cennete giremezsiniz! Birbirinizi sevmedikçe de gerçekten iman etmiş olamazsınız! Size birbirinizi sevmenize vesile olacak bir davranış öğreteyim mi? Aranızda selamı yayın!" (Müslim, Îmân, 93)

Asr-ı Saadet'ten

Evs ve Hazrec kabileleri arasında uzun yıllar süren savaşların son halkası Buâs Harbi olmuştu. Her iki tarafın da büyük kayıplar verdiği bu savaş, hicretten beş yıl kadar önce sona ermişti. Ama bu kardeş Arap kabilelerinin arasındaki husumet hâlâ devam ediyordu. Onları birbirine düşüren Yahudiler ise fırsattan istifade, şehirde hâkimiyet kurmaya çalışıyorlardı. Düşmanlık, kin

ve nefretin kol gezdiği, taşına toprağına güvensizliğin sindiği Yesrib şehri, kötülükle dolmuştu. İşte bu karmaşada, bazılarının gönlünde gelecek için bir ümit yeşermeye başlamıştı. Bunlar, Akabe'de Resûl-i Ekrem'e bağlılık yemini ederek onu himaye edeceklerine dair söz veren yeni Müslümanlardı. Bu samimi müminler, Allah Resûlü'nün gelişini dört gözle bekliyorlardı. Onlarla birlikte durumdan haberdar olan Medine halkı da merakla beklemeye başlamıştı. Allah Resûlü'nü görmek için kimileri evlerin damlarına çıkarken kimileri de yollara dökülmüş bekliyor, her biri bu kutlu misafiri ağırlamak için can atıyordu. Herkesin merak dolu bakışları arasında şehre giren Allah Resûlü (s.a.s.) kendisini bekleyen bu heyecanlı kalabalığa ilk önce şunları söylemişti: *"Ey insanlar! Selamı aranızda yaygınlaştırın, yemek yedirin, insanlar uykuda iken namaz kılın ki selametle cennete giresiniz."* Başlangıçta inanan inanmayan herkes için güzel bir tavsiye niteliğindeki bu sözlerin, aslında medeni bir toplumun temeli, barış ve güvenin anahtarı olduğunu, insanlar yaşayarak anlayacaklardı. Yesrib, aydınlık bir şehre yani Medine-i Münevvere'ye dönüşecekti. (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 42)

Hissemize Düşenler

İslâm, "silm" yani barış dinidir. Rabbimiz bütün insanları selamete, barışa ve cennet yurduna davet etmektedir. Müslüman da her hâliyle hayat boyu barışın temsilcisidir. Elinden ve dilinden bütün insanların güvende olduğu kimsedir. Selam sözcükleri de bu güvenin muhataba aktarılan en somut ifadeleridir.

Bir Müslüman, kendisine "*selâmun aleyküm-barış ve esenlik üzerinize olsun*" şeklinde dua edip selam veren kardeşine, ya misliyle "*ve aleyküm selâm-barış ve esenlik sizin de üzerinize olsun*" diyerek karşılık verir. Yahut daha güzeli ile duasını artırarak "*ve aleyküm selâm ve rahmetullâhi ve berekâtühü-Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi sizin de üzerinize olsun*" cümlesiyle karşılık verir.

Selam; İslâm'ın sembolü, Müslümanların parolası ve ortak dilidir.

Selam, insanların birbirleriyle tanışmasına ve aralarındaki muhabbetin artmasına vesiledir.

Selam sözü, cennetliklerin işittiği en güzel sözlerdendir. Cennette görevli melekler, müminleri selam ile karşılayacaklardır.

306. GÜN:
SU HAYATTIR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَهُوَ الَّذي اَرْسَلَ الرِّيَاحَ بُشْراً بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهٖ وَاَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَآءِ مَآءً طَهُوراً ۞ لِنُحْيِيَ بِهٖ بَلْدَةً مَيْتًا وَنُسْقِيَهُ مِمَّا خَلَقْنَآ اَنْعَامًا وَاَنَاسِيَّ كَثيراً

"O, rahmetinin önünde rüzgârları müjdeci olarak gönderendir. Ölü toprağı canlandıralım, yarattıklarımızdan birçok hayvanları ve insanları sulayalım diye gökten tertemiz bir su indirdik." (Furkân, 25/48-49)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللهِ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: غَطُّوا الْإِنَاءَ وَأَوْكُوا السِّقَاءَ.

Câbir b. Abdullah'ın işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Kapların üzerini örtün, su tulumlarının da ağzını iyice bağlayın." (Müslim, Eşribe, 99)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin dokuzuncu yılında Bizans ordularının Müslümanlara saldıracağı haberini alınca Peygamber Efendimiz düşmanla savaşmaya karar vermiş ve bütün imkânsızlıklara rağmen Şam ve Medine arasında bulunan Tebük yönüne doğru sefere çıkmıştı. Allah Resûlü (s.a.s.) yolculuk sırasında zaman zaman ashâbını dinlendiriyor, ardından yola devam ediyordu. Dinlendikleri yerlerden biri de Semûd kavminin helâk olduğu Hicr vadisi idi. Sahâbe, aşırı

susuzluğun da etkisiyle oraya varır varmaz kuyularda bulunan sulardan içtiler, bu suyla yemek pişirdiler. Durumu fark eden Allah Resûlü Hicr kuyularından su içmemelerini ve onunla yemek pişirmemelerini emretti. Sahâbîler, "Biz bu kuyunun suyundan alıp hamur yoğurduk ve su kaplarımızı doldurduk." dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz onlara bu hamuru atmalarını ve aldıkları suyu da dökmelerini emretti. (Buhârî, Enbiyâ, 17; Müslim, Zühd, 40) Ashâbının hiçbir şekilde zarar görmesini istemeyen Peygamber Efendimiz, helâk olan bir kavimden geriye kalan kuyu sularının onlara maddi ve manevi olarak zarar verebileceğini düşünmüştü. Uzun bir süre metruk kalan bu bölgede suların mahiyetini, temiz olup olmadığını bilmediği için ashâbını uzak tutmuştu. Suyun rengi, kokusu ya da tadı bozulmuş mu kontrol etmeden kullanmanın risklerini ashâbına öğretti. Su kaynaklarının korunması, Peygamber Efendimizin önem verdiği bir meseleydi. Nitekim bir hadisinde o (s.a.s.) şöyle buyurmuştu: *"Lanete sebep olan şu üç şeyi yapmaktan; su kaynaklarına, yol ortasına ve gölgelik yerlere abdest bozmaktan sakının."* (Ebû Dâvûd, Tahâret, 14)

Hissemize Düşenler

Yüce Rabbimizin birliğinin, eşsiz bir kudrete ve yarattıklarına karşı engin rahmetinin tecellisi olarak toprağa, insanlara ve hayvanlara can katan su bahşedilmiştir.

Rabbimiz, gökyüzünden yağmur yüklü bulutlarla rahmetini yeryüzüne indirir. Ölü arazileri yeşertir. Yağmur damlalarıyla nice bereket lütfeder, su ihtiyacımızı karşılar, enerji kaynaklarını artırır. İnsanları bedenen ve ruhen arındırır.

Sayısız nimetlerle bizleri rızıklandıran Rabbimize karşı şükretmek, su gibi bir nimetin kıymetini bilmek en asil davranışımız olacaktır.

Hastalıklardan korunmanın birinci yolu temizliktir. Bu da en güzel su ile sağlanır.

Ağzı açık, tüketim tarihi geçmiş ürünleri kullanmanın sağlık bakımından birçok zararı bulunmaktadır. Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.), birçok hadisinde hastalıktan ve salgından korunmak için yediğimiz ve içtiğimiz kapların üzerlerinin kapatılmasını tavsiye etmiştir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.s.); uzun süre terk edilmiş bir mekândaki kuyudan istifade edilmemesini, suyun mahiyetini bilmeden oradan su içilmemesini tavsiye etmiştir.

307. GÜN:
SUÇ VE CEZA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ اُخْرٰى وَاِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةٌ اِلٰى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلْ
مِنْهُ شَيْءٌ وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبٰى اِنَّمَا تُنْذِرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ
وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَمَنْ تَزَكّٰى فَاِنَّمَا يَتَزَكّٰى لِنَفْسِه وَاِلَى اللّٰهِ الْمَصِيرُ

"Hiçbir günahkâr başkasının günahını yüklenmez. Günah yükü ağır gelen kimse onu taşımak için (başkasını) çağırsa, bu çağırdığı akrabası da olsa, onun yükünden bir şey yüklenmez. Sen ancak görmeden Rablerinden korkanları ve namazı kılanları uyarabilirsin. Kim temizlenirse o, kendi menfaatine temizlenmiş olur. Dönüş Allah'adır." (Fâtır, 35/18)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ تَعَافَوُا الْحُدُودَ قَبْلَ أَنْ تَأْتُونِي بِهِ فَمَا أَتَانِي مِنْ
حَدٍّ فَقَدْ وَجَبَ.

Amr b. Şuayb'ın, babası aracılığıyla dedesinden rivayet ettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Had cezaları gerektiren durumlarda davayı bana getirmeden önce birbirinizi affetmeye çalışın. Aksi takdirde ceza gerektiren bir dava bana

geldiğinde hüküm vermem kaçınılmaz olur." (Nesâî, Kat'u's-sârık, 5)

Asr-ı Saadet'ten

Sahâbe-i kirâmdan Ebû Rimse et-Teymî, Sevgili Peygamberimiz ile ilk karşılaşmasını şöyle anlatıyor: "Bir gün babamla Resûlullah'a (s.a.s.) gitmek üzere yola çıktık. Onunla karşılaştığımızda babam, 'Bu kim biliyor musun?' diye sordu. 'Hayır!' dedim. Babam, 'İşte bu Allah'ın Resûlü'dür.' dedi. Bunu söyleyince çok şaşırdım. Çünkü Allah Resûlü'nü (s.a.s.) insanlara benzemeyen bir varlık olarak hayal etmiştim. Bir de baktım ki o da kınalı saçları kulak memelerine kadar uzamış, üzerinde iki parça yeşil elbise olan bir insanmış. Bu arada babam ona selam verdi. Sonra oturup bir müddet sohbet ettik. Derken Resûl-i Ekrem (s.a.s.) babama; *'Bu senin oğlun mu?'* diye sordu. 'Kâbe'nin Rabbine yemin ederim ki evet.' diye cevap verdi. Allah Resûlü (s.a.s.) babama aşırı benzerliğime ve babamın ciddi ciddi yemin etmesine tebessüm etti ve babamı rahatlatmak için şöyle buyurdu: *'Şüphesiz o senin suçundan dolayı cezalandırılamaz, sen de onun suçu yüzünden cezalandırılamazsın.'* Ardından da şu ayeti okudu: *'Herkesin günahı yalnız kendinedir. Hiçbir günahkâr başka bir günahkârın günah yükünü yüklenmez. Sonra dönüşünüz ancak Rabbinizedir. O size, ihtilâf etmekte olduğunuz şeyleri haber verecektir.'* " (İbn Hanbel, II, 227; Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, VIII, 46; En'âm, 6/164) Peygamberimiz suçun ve cezanın şahsiliğine özellikle vurgu yapmıştı. Çünkü cahiliye döneminde katı kabilecilik anlayışından dolayı baba, oğul ve yakın akrabalar genellikle beraber hareket ederdi. Birinin işlediği cinayet, gasp, hırsızlık gibi bir suç tamamı tarafından üstlenilir, elde edilen mallar da aynı şekilde paylaşılırdı. Oysa İslâm'a göre, bir kişi bir başkasının işlediği suçtan dolayı cezaya çarptırılmayacaktı. Bu kural, suçsuz ve günahsız insanları koruyan, bir kimseye hak etmediği muameleyi yasaklayan, adil, insani ve medeni bir ilkedir.

Hissemize Düşenler

İslâm dininde suçun şahsiliği esastır. Kimse başkasının günahıyla cezalandırılmaz.

Suç işlemeye alışık olanlar; daima yanlarına, işleyecekleri günaha bir ortak ararlar. Hatta ortak etmek istedikleri kişilere, "Boş ver canım! Ne olacak? Bir denemekle bir şey olmaz! Günahı vebali boynuma olsun." gibi sözlerle kişiye boş telkinlerde bulunurlar. Bu tür söylemlere itibar edilmemelidir.

Affedici olmak bir erdemdir. Kişiler arasında yaşanan anlaşmazlıklarda orta yolu bulmak, çözüm üretmek ve uzlaşıdan yana olmak müminin güzel ahlakındandır.

Nefsini arındıran huzur bulur, kurtulur. Nefsini süfli ve bayağı işlere bulandıran ise daralır, hüsrana uğrar ve bir girdabın içinde yuvarlanır durur.

308. GÜN:
SÜNNETE BAĞLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ اَطَاعَ اللّٰهَ وَمَنْ تَوَلّٰى فَمَآ اَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظاً

"Resûl'e itaat eden Allah'a itaat etmiş olur, yüz çevirenlere gelince seni onlara bekçi olarak göndermedik." (Nisâ, 4/80)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَا أَمَرْتُكُمْ بِهِ فَخُذُوهُ، وَمَا نَهَيْتُكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا.

Ebû Hüreyre'den (r.a.) rivayet edildiğine göre Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Size ne emrettimse onu yapın, size neyi yasakladımsa ondan sakının." (İbn Mâce, Sünnet, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Abdullah b. Amr b. el-Âs (r.a.) genç ve ilme meraklı bir sahâbî idi. Okuma yazmayı biliyor, ezberlemek için Hz. Peygamber'den duyduğu her sözü yazarak kayıt altına almaya çalışıyordu. Onun bu gayretini gören bazı sahâbîler, "Sen Resûlullah'tan işittiğin her şeyi yazıyorsun. Hâlbuki Resûlullah da nihayetinde bir insandır, mutluyken konuştuğu gibi öfkeliyken de konuşur." diyerek onu uyarma ihtiyacı hissettiler. Duyduğu her şeyi yazmaması gerektiğini düşünüyorlardı. Ancak Abdullah b. Amr, bu uyarılardan Hz. Peygamber'e bahsedince, Peygamber Efendimiz parmağıyla diline işaret ederek, *"Sen*

yazmaya devam et! Yemin ederim ki bu dil haktan başka söz söylemez." buyurdu. (Ebû Dâvûd, İlim, 3) Nitekim Peygamberimiz asla nefsinin arzularına göre konuşmazdı. Onun bildirdikleri vahiyden başkası değildi. Söyledikleri ve yaptıklarıyla insanlığa en güzel örnekti. Emirleri ve yasakları şüphe götürmez şekilde her mümin için bağlayıcıydı. Ona itaat, Cenâb-ı Hakk'a itaatin bir gereğiydi.

Hissemize Düşenler

Resûlullah'a (s.a.s.) itaati emreden Allah (c.c), kendisine itaatin dünyadaki göstergesinin Hz. Peygamber'e itaat olduğunu ifade etmektedir.

Peygamberimize itaat; emrettiklerini ve model olarak ümmetine gösterdiklerini yapmak, yasakladıklarından da sakınmakla gerçekleşir.

Hz. Peygamber'in rehberliğini kabul etmeyip itaat etmeyenler, sonu hüsran olan bir tercihte bulunmuşlardır.

Peygamberimiz zamanında bazı sahâbîler hadisleri yazarak gelecek nesillere aktarılmasına yardımcı olmuştu. Hadislerin nakli ezber yoluyla olduğu gibi, yazı yoluyla da gerçekleşmişti.

309. GÜN: SÜNNETİN HUKUKİ BOYUTU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَنْ يُطِعِ اللّٰهَ وَالرَّسُولَ فَاُولٰٓئِكَ مَعَ الَّذِينَ اَنْعَمَ اللّٰهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيّٖنَ وَالصِّدّيقينَ وَالشُّهَدَٓاءِ وَالصَّالِحينَ ۚ وَحَسُنَ اُولٰٓئِكَ رَفيقاً

"Kim Allah'a ve peygambere itaat ederse işte onlar, Allah'ın kendilerine nimet verdiği peygamberler, sıddıklar, şehidler ve sâlih kişilerle beraberdirler; bunlar ne güzel arkadaşlardır!" (Nisâ, 4/69)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ، وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ، وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ أَلْحَنَ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ، وَأَقْضِيَ لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ، فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ شَيْئًا، فَلَا يَأْخُذْ، فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ.

Ümmü Seleme'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Şüphesiz ben de bir insanım. Sizler bana davalarınızı arz ediyorsunuz. Olabilir ki sizden biriniz delilini diğerinden daha açık ve düzgün ifadelerle savunur, ben de dinlediklerime göre onun lehine hükmederim. Ben aslında kardeşinin hakkı olduğu hâlde (fark etmeden) kimin lehine bir hüküm vermişsem o bunu almasın. Çünkü ben ona ancak ateşten bir parça

vermişimdir." (Buhârî, Hıyel, 10)

Asr-ı Saadet'ten

Sünnet, Peygamber Efendimizin yaşam modeli olarak iman ve ibadet konularında olduğu gibi hukuk ve ahlak konularında da Kur'an'dan sonra ikinci kaynağımızdır. Bu durum, Hz. Peygamber döneminde de açıkça bilinmekteydi. Nitekim Peygamber Efendimiz genç sahâbîsi Muâz b. Cebel'i Yemen'e vali olarak göndereceği zaman aralarında şöyle bir konuşma geçmişti:

— *(Sana bir dava geldiğinde) nasıl hüküm vereceksin?*

— Allah'ın Kitabı'na göre hüküm vereceğim.

— *Allah'ın Kitabı'nda bir hüküm bulamazsan?*

— Resûlullah'ın (s.a.s.) sünneti ile karar vereceğim.

— *Resûlullah'ın (s.a.s.) sünnetinde de yoksa?*

— Kendi görüşümle ictihad ederek bir karara varacak ve ona göre hüküm vereceğim.

Bunun üzerine Peygamberimiz mutlu olarak, "*Resûlü'nün elçisini muvaffak kılan Allah'a hamdolsun.*" buyurmuştu. (Tirmizî, Ahkâm, 3)

Hissemize Düşenler

Allah'a ve Hz. Peygamber'e itaat, dünyada huzurun ve ahirette sonsuz kurtuluşun biricik yoludur.

Cenneti ve cennette Peygamberimizle beraber olmayı gönülden arzulayan kimse; Allah'a ve Resûlü'ne itaat etmeli, dinin sınırlarına karşı saygılı olmalı, isyankâr davranmamalıdır.

Muâz b. Cebel örneğinde olduğu gibi, Kur'an ve sünnet terbiyesiyle yetişen sağduyulu ve eğitimli bir akıl, yönetimde başarıyı getirecektir.

Hukuka saygılı olmak ve kendi aleyhine de olsa adalete boyun eğmek, Müslümanın vazifesidir.

Müslüman hiçbir zaman menfaatinin peşine düşerek kardeşlerinin hakkını yememeli, adaletin temini konusunda idarecilerine ve hukuk insanlarına yardımcı olmalıdır.

310. GÜN: SÜNNETİN REHBERLİĞİNE UYMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اسْتَجيبُوا لِلّٰهِ وَلِلرَّسُولِ اِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْييكُمْ ۚ
وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِه وَاَنَّهٗ اِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

"Ey iman edenler! Sizi, hayat verecek şeylere çağırdıklarında Allah ve Resûlü'nün çağrısına uyun ve bilin ki şüphesiz Allah, kişi ile kalbinin arasına girer. Nihayet O'nun huzuruna götürüleceksiniz." (Enfâl, 8/24)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ مَنْ
أَطَاعَنِى فَقَدْ أَطَاعَ اللهَ، وَمَنْ عَصَانِى فَقَدْ عَصَى اللهَ ...

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bana itaat eden Allah'a itaat etmiş, bana isyan eden de Allah'a isyan etmiş olur..." (Buhârî, Ahkâm, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Sevgili Peygamberimiz, yirmi üç yıllık risaleti boyunca yürütmüş olduğu tebliğ ve irşad görevi ile yepyeni bir İslâm toplumu inşa etmiş, cahiliye döneminin izlerini silerek onların maddi ve manevi kirlerden arınmasını sağlamıştır. Onun rehberliğinde bu ideal toplumun oluşması bazı âlimlerce, "Resûlullah'ın nübüvvetini ispat için hiçbir mucize olmasa dahi, sadece onun

ashâbı bile nübüvvetin ispatına yeter." şeklinde yorumlanmıştır. (Karafî, el-Furûk, IV, 305) Ashâbın böyle ciddi bir gelişme kaydetmesi ve toplumun böyle hızlı dönüşmesi, Peygamberimize itaat etmeleri ve her hâliyle onu örnek almaları sayesinde olmuştur. Peygamber Efendimiz kendisine indirilen Kur'an ayetlerini insanlara aktarmış, anlatmış, açıklamış ve yaşayarak göstermiştir. Bunun dışında da ismet sahibi, günahsız ve arınmış bir peygamber olarak günlük hayat içinde konuşmuş, kararlar vermiş, yönlendirmelerde bulunmuş, nasihat etmiş, emir ve yasaklarla ashâbını uyarmıştır. Onun bütün hareketleri Cenâb-ı Hakk'ın kontrolü altında olduğundan her an ve her şartta örnek alınması mümkün olabilmiştir.

Ümmü Seleme'nin anlattığına göre, bir defasında iki kişi miras ve kayıp mallar konusunda anlaşamayıp Peygamberimize gelmişlerdi. Allah Resûlü (s.a.s.) onlara şöyle demişti: *"Muhakkak ben, hakkında bana vahiy inmemiş olan hususlarda kendi görüşüme göre aranızda hüküm veririm."* (Ebû Dâvûd, Kadâ' (Akdiye), 7) Peygamberimizin kişisel değerlendirme ve hükümlerinin doğruluğu kuşkusuz herhangi bir insanınki ile aynı değildir. Nitekim Hz. Ömer bir gün minberde hitap ederken bu gerçeği şu şekilde ifade etmiştir: "Ey insanlar! Şahsi kanaat ve düşünce (rey), ancak Resûlullah'a aitse isabetlidir. Çünkü Allah ona doğruyu bizzat göstermiştir. Bizim görüşlerimiz ise, (doğru olanı bulmak için gösterdiğimiz) gayret ve zandan ibarettir." (Ebû Dâvûd, Kadâ' (Akdiye), 7)

Hissemize Düşenler

Bir Müslüman için en güzel örnek ve ölçü Peygamber Efendimizdir.

Kur'an-ı Kerim'in rehberliği ve Hz. Peygamber'in sünneti yegâne hayat modeli ve kurtuluş yoludur.

Peygamber Efendimiz vahiy alan ve vahyin kontrolünde olan bir insandır. Dolayısıyla asla sıradan bir insan olarak değerlendirilemez.

Hz. Peygamber'in sözleri ve davranışları keyfî uygulamalar değil, dinin incelikleridir ve bir mümin için bağlayıcıdır.

311. GÜN:
SÜT AKRABALIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ اُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَاَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ
وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْاَخِ وَبَنَاتُ الْاُخْتِ وَاُمَّهَاتُكُمُ الّٰتي اَرْضَعْنَكُمْ
وَاَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَاُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَآئِبُكُمُ الّٰتي في
حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ الّٰتي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَاِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَآئِلُ اَبْنَآئِكُمُ الَّذينَ مِنْ اَصْلَابِكُمْ وَاَنْ
تَجْمَعُوا بَيْنَ الْاُخْتَيْنِ اِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ اِنَّ اللّٰهَ كَانَ غَفُوراً رَحيماً

"Size şunlarla evlenmek haram kılındı: Anneleriniz, kızlarınız, kız kardeşleriniz, halalarınız, teyzeleriniz, erkek kardeş kızları, kız kardeş kızları, sizi emziren süt anneleriniz, süt kız kardeşleriniz, karılarınızın anneleri, kendileriyle zifafa girdiğiniz karılarınızdan olup evlerinizde bulunan üvey kızlarınız, -eğer anneleri ile zifafa girmemişseniz onlarla evlenmenizde size bir günah yoktur- öz oğullarınızın karıları, iki kız kardeşi (nikah altında) bir araya getirmeniz. Ancak geçenler (önceden yapılan bu tür evlilikler) başka. Şüphesiz Allah çok bağışlayıcıdır, çok merhamet edicidir." (Nisâ, 4/23)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهَا) أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)

قَالَ اُنْظُرْنَ مَا إِخْوَانُكُنَّ، فَإِنَّمَا الرَّضَاعَةُ مِنَ الْمَجَاعَةِ.

Hz. Âişe'nin (r.a.) naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu:

"Sütkardeşlerinizin kim olduğuna dikkat edin. (Akrabalık oluşturan) süt, açlıktan dolayı olan emzirmedir." (Buhârî, Nikâh, 22)

Asr-ı Saadet'ten

Süt akrabalığı, çocuğun öz annesinden başka bir kadın tarafından emzirilmesi sonucunda, çocukla sütanne ve onun belirli derecedeki yakınları arasında oluşan akrabalıktır. Bir gün Peygamber Efendimiz, eşi Hz. Âişe'nin odasında oturuyordu. Âişe validemiz Hz. Hafsa'nın odasına girmek için izin isteyen bir adamın sesini duydu. Hz. Peygamber'in duymadığını zannederek, "Bir adam sizin evinize girmek için izin istiyor." dedi. Resûlullah (s.a.s.), Hz. Hafsa'nın süt amcasını kastederek, *"Zannederim filan olacak."* buyurdu. Hz. Âişe ise biraz şaşırmış gibi, kendi süt amcasını kastederek, "Filan kişi sağ olsaydı benim yanıma girebilir miydi?" diye sordu. Konuyu iyice anlamak istemişti. Bunun üzerine Hz. Peygamber, *"Evet. Çünkü süt emme, doğumun (kardeşliğin) haram kıldığı gibi evliliği haram kılar."* buyurdu. (Müslim, Radâ', 1-2)

Hissemize Düşenler

İslâm dini, hayatın her alanına dair hükümleri olan şamil ve kâmil bir dindir.

Ailenin kurulması, korunması ve yürütülmesinde dinimizin belirlediği hukuki ve ahlaki esaslara uymak, imanımızın bir gereğidir.

Allah (c.c) tarafından belirlenen sınırlar bireyin, ailenin, toplumun ve insanlığın yararına olan sınırlardır. Bu sınırları zorlayanlar, insanlığın geleceğine savaş açmışlardır.

Süt akrabalığının, kan ve hısım akrabalığı gibi evlenme ve mahremiyet konularında sorumlulukları ve sınırları vardır.

Bir çocuğun annesi dışında kimden süt emdiğinin ya da kimin sütüyle beslendiğinin tespit edilerek kayda alınması, böylece oluşan akrabalık bağının bilinmesi son derece önemlidir.

312. GÜN:
ŞAHİTLİK YAPMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا كُونُوا قَوَّامينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَآءَ لِلّٰهِ وَلَوْ عَلٰى اَنْفُسِكُمْ اَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْاَقْرَبينَ ۚ اِنْ يَكُنْ غَنِياًّ اَوْ فَقيراً فَاللّٰهُ اَوْلٰى بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوٰٓى اَنْ تَعْدِلُوا ۚ وَاِنْ تَلْوٗٓا اَوْ تُعْرِضُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبيراً

"Ey iman edenler! Kendiniz, ana babanız ve en yakınlarınızın aleyhine de olsa Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun. (Şahitlik ettikleriniz) zengin veya fakir de olsalar (adaletten ayrılmayın). Çünkü Allah ikisine de daha yakındır. Öyle ise adaleti yerine getirmede nefsinize uymayın. Eğer (şahitlik ederken gerçeği) çarpıtırsanız veya (şahitlikten) çekinirseniz (bilin ki) şüphesiz Allah yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır." (Nisâ, 4/135)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ الْجُهَنِيِّ، أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشُّهَدَاءِ؟ اَلَّذِى يَأْتِى بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا.

Zeyd b. Hâlid el-Cühenî'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Şahitlerin en hayırlısını size bildireyim mi? Kendisinden*

talep edilmeden şahitlik yapan kişi." (Müslim, Akdiye, 19)

Asr-ı Saadet'ten

Beşir b. Sa'd'ın karısı Amre bnt. Revâha, kocası Beşir'den malının bir kısmını, oğlu Nu'mân'a hibe etmesini istedi. Beşir, bir süre düşündükten sonra onun teklifini kabul etti. Ancak Amre kocasından belirli miktar malı oğlu Nu'mân'a verdiğine dair Hz. Peygamber'i de şahit tutmasını istedi. Bunun üzerine Beşir, hicretten sonra Medine'de doğan ilk ensarlı çocuk olan oğlu Nu'mân'ı elinden tutarak Hz. Peygamber'e götürdü ve "Ey Allah'ın Resûlü, bunun annesi olan Bint Revâha, oğluna yaptığım bağışa senin de şahit olmanı istiyor." dedi. Hz. Peygamber ona, "*Senin ondan başka oğulların var mı?*" diye sordu. Beşir, "Evet." diye cevap verdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber, "*Hepsine bunun gibi bağışta bulundun mu?*" dedi. Beşir, "Hayır." cevabını verince Hz. Peygamber, "*Ben zulme ve haksızlığa şahitlik yapmam!*" buyurdu. (Müslim, Hibe, 15; Buhârî, Şehâdât, 9; İbn Hacer, Fethu'l-bârî, V, 212; İbn Sa'd, Tabakât, VI, 53)

Hissemize Düşenler

Her Müslüman; yeryüzünde adaletin tesisi için haktan yana tavır koymak, hakkın şahidi ve gerçeğin tanığı olmakla emrolunmuştur.

Şahitlik ederken hiçbir yakınlık ve dünyevî menfaat, hakkı/hakikati söylemeye engel olmamalıdır.

Allah'ın rızası gözetilerek adaleti ikame için şahitliği hakkıyla yapmak veya hakikati söylemek; insani, imani ve vicdani bir görevdir.

Evlatlar arasında ayrım yapmadan onlar arasında da adaletle davranmalıyız.

Müslüman, zulme ve haksızlığa şahitlik yapamaz. Zulmü ve haksızlığı ortadan kaldırmak için elinden gelen gayreti gösterir.

313. GÜN:
ŞAKA VE EĞLENCE

Ayet-i Kerime ve Meali

اِعْلَمُوا اَنَّمَا الْحَيٰوةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ وَزِينَةٌ وَتَفَاخُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْاَمْوَالِ وَالْاَوْلَادِ ...

"Bilin ki dünya hayatı ancak bir oyun, bir eğlence, bir süs, aranızda karşılıklı bir övünme, çok mal ve evlat sahibi olma yarışından ibarettir..." (Hadid, 57/20)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ، أَنَّهَا زَفَّتِ امْرَأَةً إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْأَنْصَارِ، فَقَالَ نَبِيُّ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَا عَائِشَةُ مَا كَانَ مَعَكُمْ لَهْوٌ فَإِنَّ الْأَنْصَارَ يُعْجِبُهُمُ اللَّهْوُ.

Hz. Âişe'nin anlattığına göre, kendisi bir kadını ensardan bir adamla evlendirmişti. (Düğün merasimi esnasında) Resûlullah (s.a.s.), *"Âişe! Sizin eğlenceniz yok mu? Oyun ve eğlence ensarın hoşuna gider."* buyurmuştu. (Buhârî, Nikâh, 64)

Asr-ı Saadet'ten

Ashâbın günlük hayat içindeki şakalaşma ve eğlenmelerine zaman zaman Peygamberimiz de katılıyor ve insanları rahatlatıyordu. Bir gün adamın birisi Hz. Peygamber'e gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü, beni bir hayvana bindir!" dedi. Hz. Peygamber (s.a.s.) de, *"Biz seni bir dişi devenin yavrusuna bindirelim."* diye şaka yaptı. Espriyi anlamayıp şaşıran adam, "Ey Allah'ın Resûlü! Ben dişi

devenin yavrusunu ne yapayım?" deyince Peygamber (s.a.s.), *"Her deveyi bir dişi deve doğurmuş değil midir?"* diye cevapladı. (Ebû Dâvûd, Edeb, 84; İbn Hanbel, III, 267)

Sevgili Peygamberimiz çevresindeki her yaştan insanla bu türden esprili diyaloglar kurardı. Ama şaka yaparken asla yalan söylemez ve kimseyi korkutmazdı. Nitekim bir defasında, *"Ben sadece doğruyu söylerim."* buyurmuş, sahâbeden bazıları, "Yâ Resûlallah! Ama sen bize şaka da yapıyorsun!" deyince, *"Ben sadece doğruyu söylerim."* şeklinde cevabını tekrarlamıştı. (İbn Hanbel, II, 341)

Hissemize Düşenler

Aile ve toplum hayatında insanlarla doğal ve sevecen bir iletişim içerisinde olan Hz. Peygamber, günlük hayat içindeki ashâbın şakalaşma ve eğlenmelerine zaman zaman katılarak insanları rahatlatıyordu.

Belirli sınırlar içinde şakalaşmak, sevgi ve muhabbet göstergesidir. Bu tür hareketler, hafiflik olmayıp ağırbaşlılıkla çelişmemektedir.

Güzel ve nezih bir şekilde şakalaşmak, kişinin dindarlığına zarar vermez. Şakacıktan da olsa doğruluktan ayrılıp yalana tevessül etmek, dindarlığa zarar verir.

Şaka; insan onurunu zedelememesi, kavgaya ya da korkutma gibi psikolojik rahatsızlıklara yol açmaması şartıyla yakınlaştırıcı ve kaynaştırıcı bir eğlencedir.

Şiir okumak, oyun oynamak ve diğer eğlence türleri; insanların dinlenme ve rahatlama ihtiyacından doğan, onları dinlendirirken de daha ciddi işler için dinçleştiren ve hazırlayan vasıtalardır.

İnsanın bilincini körelten, İslâm inanç esaslarına ve ahlakına uygun düşmeyen şekil ve içerikte olan her türlü oyun ve eğlence yasaklanmıştır.

314. GÜN:
ŞEFAAT

Ayet-i Kerime ve Meali

اَللّٰهُ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ ۚ اَلْحَيُّ الْقَيُّومُ ۚ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ مَنْ ذَا الَّذي يَشْفَعُ عِنْدَهٗٓ اِلَّا بِاِذْنِه ...

"Allah kendisinden başka hiçbir ilah olmayandır. O, diridir ve her şeyin varlığı O'na bağlıdır. O'nun ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerdeki her şey, yerdeki her şey O'nundur. İzni olmaksızın kim O'nun katında şefaatte bulunabilir? ..." (Bakara, 2/255)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّهُ قَالَ: يَا رَسُولَ اللهِ! مَاذَا رَدَّ إِلَيْكَ رَبُّكَ عَزَّ وَجَلَّ فِي الشَّفَاعَةِ؟ قَالَ: لَقَدْ ظَنَنْتُ لَتَكُونَنَّ أَوَّلَ مَنْ سَأَلَنِي لِمَا رَأَيْتُ مِنْ حِرْصِكَ عَلَى الْعِلْمِ شَفَاعَتِي لِمَنْ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ مُخْلِصًا يُصَدِّقُ قَلْبُهُ لِسَانَهُ وَلِسَانُهُ قَلْبَهُ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre o, "Yâ Resûlallah, Yüce Rabbin sana şefaat konusunda nasıl bir hak bahşetti?" diye sormuş, Resûlullah (s.a.s.) cevap olarak şöyle buyurmuştur:

"Senin ilme olan tutkunu bildiğim için bunu bana ilk soranın sen olacağını tahmin etmiştim. Benim şefaatim, kalbi dilini, dili de kalbini samimiyetle tasdik ederek Allah'tan başka ilah olmadığına şehadet eden kimse içindir." (İbn

Hanbel, II, 518)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimiz, kendisine hizmet eden sahâbîlerin durumuyla yakından ilgilenir, ihtiyaçlarının olup olmadığını sorardı. Bu sahâbîlerden biri olan Rebîa b. Kâ'b el-Eslemî de Resûlullah'ın (s.a.s.), *"Bir ihtiyacın var mı?"* sorusuna sık sık muhatap olan kimselerdendi. Bir gün yine bu soru karşısında, "Evet ey Allah'ın Resûlü! Bir ihtiyacım var." demişti. Resûlullah, *"İhtiyacın nedir?"* buyurduğunda da, "İhtiyacım, kıyamet günü bana şefaat etmendir." dedi. Bunun üzerine Resûl-i Ekrem (s.a.s.), *"Sana bu konuda kim yol gösterdi?"* diye sordu. Rebîa (r.a.), "Rabbim" diye cevapladı. İşte o zaman Peygamberimiz, *"İllâ bunu istiyorsan çok secde yaparak bana yardımcı ol!"* buyurdu. (İbn Hanbel, III, 501; Müslim, Salât, 226)

"Şefaat", ahiret gününde Resûlullah'ın (s.a.s.), diğer peygamberlerin ve kendilerine izin verilen salih kimselerin, müminlerin bağışlanmaları için Allah katında dua ve niyazda bulunmaları anlamına gelir. Bu sahâbî, Peygamberimizin yakın çevresinde olduğundan onun şefaate dair müjdelerini duymuş olmalı ki kıyamet gününde bundan istifade etmek istemiştir. Peygamberimizin bu istek karşısında verdiği mesaj ise son derece açıktır: Şefaate nail olmayı dileyen kişi, mümin bir kul olarak kendi üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeyi ve iyiliklerini artırarak kötülükten uzak durmayı ihmal etmemelidir.

Hissemize Düşenler

Bizi yaratan, yaşatan ve yöneten Rabbimizi gereğince bilmek, en güzel biçimde tanımak zorundayız. Bu yüzden özellikle Âyetü'l-kürsî'yi (Bakara, 2/255) çokça okumalı ve tefekkür etmeliyiz.

Şefaat etme izni veren, şefaat edilebilecek kişileri belirleyen ve buna rıza gösteren sadece Allah Teâlâ'dır.

Allah'a ortak koşan müşrikler ve ahireti inkâr edenler için şefaat, söz konusu olmayacaktır.

Şefaat, sonsuz derecede rahmet sahibi olan Allah'ın, şirke ve küfre bulaşmayan kullarını affedip bağışlamasının yollarından biridir.

Şefaat beklentisi; insanları ibadet etmekten ve salih ameller işlemekten alıkoymamalı, gevşekliğe sevk etmemelidir.

315. GÜN:
ŞEHİTLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ ۝ فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

"Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü sanmayın. Bilakis onlar diridirler; Allah'ın, lütuf ve kereminden kendilerine verdikleri ile sevinçli bir hâlde Rableri yanında rızıklara mazhar olmaktadırlar. Arkalarından gelecek ve henüz kendilerine katılmamış olan şehit kardeşlerine de hiçbir keder ve korku bulunmadığı müjdesinin sevincini duymaktadırlar." (Âl-i İmrân, 3/169-170)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حُمَيْدٍ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ مَالِكٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَا مِنْ عَبْدٍ يَمُوتُ لَهُ عِنْدَ اللهِ خَيْرٌ يَسُرُّهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا وَأَنَّ لَهُ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا إِلَّا الشَّهِيدَ لِمَا يَرَى مِنْ فَضْلِ الشَّهَادَةِ فَإِنَّهُ يَسُرُّهُ أَنْ يَرْجِعَ إِلَى الدُّنْيَا فَيُقْتَلَ مَرَّةً أُخْرَى.

Humeyd diyor ki Enes b. Mâlik'ten (r.a.) işittiğime göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ölüp de Allah katında hayırlı bir mertebeye erişen kullar içinde, şehitten

başka hiç kimse -kendisine içindekilerle birlikte dünya verilecek olsa bile- yeniden dünyaya gelmek istemez. Şehit, şehitliğin ne kadar üstün bir mertebe olduğunu gördüğü için, dünyaya dönüp bir kez daha şehit olmayı arzular." (Buhârî, Cihâd, 6)

Asr-ı Saadet'ten

Bir gün bedevinin biri Hz. Peygamber'e geldi. Kelime-i şehâdet getirerek Müslüman oldu. Sonra yurdunu terk edip Medine'ye yerleşti ve çobanlık yaparak geçimini kazanmaya başladı. Resûlullah (s.a.s.), ashâbından birini bu kişiyle ilgilenmesi için görevlendirdi. O günlerde bir savaş olmuştu ve Peygamberimiz düşmandan alınan ganimetleri taksim ediyordu. O kimseye de hissesini gönderdi. Ashâb, kendisine hissesine düşen ganimeti verince onlara bunun ne olduğunu sordu. Onlar da, "Peygamber'in sana ayırdığı hissedir." dediler. O, hissesine düşen ganimeti Hz. Peygamber'e (s.a.s.) getirdi ve bunun ne olduğunu ona da sordu. O esnada orada bulunan sahâbîler de Peygamber Efendimizle bu kişinin arasında geçen konuşmayı dinliyorlardı. Resûlullah (s.a.s.), "*Bunu senin için ayırdım.*" buyurdu. Adam, "Ben sana ganimet elde etmek için değil -eliyle boğazını göstererek- şuramdan ok ile vurulup ölmek ve cennete girmek için uydum." dedi. Resûlullah (s.a.s.), "*Eğer gerçekten doğru söylüyorsan ve Allah'a verdiğin sözü tutarsan Allah da sana istediğini verecektir.*" buyurdu. Bu kişi, yapılan bir savaşta tam da işaret ettiği yerden okla vurularak şehit oldu. Sahâbîler onu bu hâlde Resûlullah'a (s.a.s.) getirdiler. Allah Resûlü, "*Bu, o adam mı?*" diye sordu. "Evet." dediler. Resûlullah (s.a.s.), "*O, Allah'a verdiği sözü tutmuş, Allah da ona dilediğini vermiş.*" buyurdu. Sonra onu kendi cübbesi ile kefenledi ve önüne koyarak namazını kıldı. Ardından ona şöyle dua etti: "*Allah'ım! Bu kulun senin yolunda hicret ederek şehit oldu. Ben de buna şahidim.*" (Nesâî, Cenâiz, 61)

Hissemize Düşenler

Şehit; kendisini Allah'a adayan, Allah'ın dini yolunda ölümsüzlük şerbeti içen kimsedir.

Allah yolunda cihad edenler; iki güzellikten birine, ya şehitlik ya da gazilik şerefine erişmekten başka bir arzu beslemezler.

İman ve salih niyet ile Allah yolunda cihad eden ve canını feda eden kimse için şehitlik, Allah nezdinde vadedilen yüksek derecelere erişebilmenin yoludur.

Allah Resûlü (s.a.s.) ve ashâb-ı kirâm, şehitlik özlemlerini dile getirerek "şehadete sevdalı" bir hayat yaşamışlardır.

Allah Teâlâ, gönülden yapılan duaları ve halis niyetleri asla boş çevirmeyecektir.

316. GÜN:
ŞEYTAN VE VESVESESİ

Ayet-i Kerime ve Meali

ثُمَّ لَاٰتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ اَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ اَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَآئِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ اَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ

"(İblis şöyle dedi): Elbette onlara önlerinden, arkalarından, sağlarından, sollarından her yönden sokulup ayartmaya çalışacağım ve çoğunu şükreden kimseler olarak bulamayacaksın." (A'râf 7/17)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا) قَالَ كَانَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يُعَوِّذُ الْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَيَقُولُ إِنَّ أَبَاكُمَا كَانَ يُعَوِّذُ بِهَا إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ، أَعُوذُ بِكَلِمَاتِ اللهِ التَّامَّةِ مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ وَهَامَّةٍ، وَمِنْ كُلِّ عَيْنٍ لَامَّةٍ.

İbn Abbâs'tan nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) torunları Hasan ile Hüseyin için dua ederek şu sözlerle Allah'a sığınırdı:

"Her tür şeytandan, haşereden, kem nazardan Allah'ın tam kelimelerine (sonsuz iradesine ve hükmüne) sığınırım." Sonra da *"Atanız İbrâhim de bu duayı oğulları İsmâil ile İshâk için yapardı."* derdi. (Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 10)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin itikâfta olduğu bir Ramazan gecesinde, hanımı Hz.

Safiyye kendisini ziyaret eder. Hz. Safiyye, biraz sohbet ettikten sonra eve dönmek üzere kalkar. Resûlullah (s.a.s.) da onu kapıya kadar uğurlar. O esnada oradan geçmekte olan iki sahâbî Hz. Peygamber'i görünce fark edilmeden hızlıca oradan uzaklaşmak isterler. Sahâbîlerin bu telaşını fark eden Allah'ın Elçisi, *"Durun! Bu, (eşim) Safiyye bint Huyey'dir."* der. Resûlullah'ın (s.a.s.) açıklama yapma ihtiyacı hissetmesinden mahcup olan sahâbîler, "Sübhânallâh ey Allah'ın Elçisi!" diyerek kendisi hakkında herhangi bir olumsuz düşünceye kapılmalarının söz konusu olmadığını söylerler. Bunun üzerine Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurur: *"Şeytan, kanın dolaştığı gibi insanın içinde dolaşır. Doğrusu, şeytanın kalplerinize yanlış düşünceler getirmesinden endişe ettim."* (Buhârî, Bed'ü'l-halk, 11)

Hissemize Düşenler

Şeytan, bir mümini kandırmak için her türlü yolu deneyecektir. Mümin kul, şeytanın aldatmacalarına karşı uyanık olmalıdır.

Şeytan, doğru yoldan ayrılmış, görünmeyen varlıklara verilen bir isim olduğu gibi; aynı zamanda her türlü kötülüğü sembolize eden her türden şeytani olgu, varlık ve düşüncedir.

İnsanın kendi öz benliğinde var olan iyi duyguların yanı sıra kötü duygular da mevcuttur. İnsan, iradesini terbiye ederek iyiyi ve güzeli önce kendinde sonra çevresinde hükümran kılmalıdır.

Yanlış anlamalara ve anlaşılmalara fırsat vermemek için yerinde açıklamalar yapmak, şeytani düşüncelere engel olur.

317. GÜN: ŞEYTANIN İNSANA DÜŞMANLIĞI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا يَصُدَّنَّكُمُ الشَّيْطَانُ ۚ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِيْنٌ

"Şeytan sizi sakın doğru yoldan alıkoymasın, o sizin apaçık düşmanınızdır." (Zuhruf, 43/62)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: إِنَّ إِبْلِيسَ قَالَ لِرَبِّهِ: بِعِزَّتِكَ وَجَلَالِكَ لَا أَبْرَحُ أُغْوِي بَنِي آدَمَ مَا دَامَتِ الْأَرْوَاحُ فِيهِمْ فَقَالَ [لَهُ] اللهُ: فَبِعِزَّتِي وَجَلَالِي لَا أَبْرَحُ أَغْفِرُ لَهُمْ مَا اسْتَغْفَرُونِي.

Ebû Saîd el-Hudrî'nin işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İblis, Rabbine 'Senin izzetin ve celâlin üzerine yemin ederim ki yaşadıkları sürece âdemoğullarını saptırmaya devam edeceğim.' demiş, Allah da 'İzzetim ve celâlim hakkı için, onlar af diledikleri sürece ben de onları bağışlayacağım.' karşılığını vermiştir." (İbn Hanbel, III, 29)

Asr-ı Saadet'ten

Müminin peşini bırakmayan şeytanın onu nasıl ayartmaya çalıştığını ifade etmesi bakımından Hz. Âişe validemizin yaşadığı bir olay kayda değerdir: Bir gece Allah Resûlü (s.a.s.) yanımdan kalktı ve dışarı çıktı. Onu merak etmiş,

kıskanmıştım. Az sonra geldiğinde benim tavrımı gördü ve *"Ne oldu Âişe? Kıskandın mı yoksa?"* diye sordu. "Benim gibi biri senin gibi birini nasıl olur da kıskanmaz?" dedim. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) *"Şeytanın mı geldi yoksa?"* dedi. Ben de, "Ey Allah'ın Elçisi! Benimle birlikte bir şeytan mı var ki?" diye sordum *"Evet!"* dedi. "Peki, her insanla birlikte bir şeytan var mıdır?" diye sordum. *"Evet!"* cevabını verdi. "Seninle de mi yâ Resûlallah?" dedim. *"Evet! Fakat Rabbim ona karşı bana yardım etti ve o teslim oldu."* buyurdu. (Müslim, Sıfâtü'l-münâfikîn, 70)

Hissemize Düşenler

Şeytan, kıyamete kadar sürecek ezelî savaşta Müslümanın apaçık düşmanıdır. Müslüman bunun her daim bilincinde olmalıdır.

Şeytan, insanı hak yoldan saptırıp batıla daldırmak için her türlü gayreti göstermektedir. Müslüman; hakkın, hakikatin, imanın ve vicdanın yolunda olarak şeytanın oyunlarına kanmamalıdır.

Müslüman, Allah'ın kendisine verdiği maddi manevi nimetlere karşı söz ve davranışlarıyla hamd etme sorumluluğunu yerine getirmelidir.

Hakkın ve iyinin yanında ve yolunda olmak hamdedilmesi gereken bir durumdur.

Şeytanın davet ettiği düşünce ve davranışlara karşı durabilmek ancak sağlam bir irade ve daima Rabbimize sığınma ile mümkündür.

Her insanı aklın ve dinin öngördüğü sınırları aşmaya davet eden bir şeytan mutlaka vardır. Dolayısıyla insan her konuda ve hayatın her alanında bilinçli davranmalıdır.

318. GÜN:
ŞİDDET VE ZULÜM

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِنِ امْرَاَةٌ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزاً اَوْ اِعْرَاضاً فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَآ
اَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحاً وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَاُحْضِرَتِ الْاَنْفُسُ الشُّحَّ
وَاِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَّقُوا فَاِنَّ اللّٰهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبيراً

"Eğer bir kadın kocasının geçimsizliğinden yahut kendisinden yüz çevirmesinden endişe ederse, aralarında bir sulh yapmalarında onlara günah yoktur. Sulh (daima) hayırlıdır. Zaten nefisler kıskançlığa hazırdır. Eğer iyi geçinir ve Allah'tan korkarsanız şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Nisâ, 4/128)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ خَالِدِ بْنِ الْوَلِيدِ، قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ
أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ، أَشَدُّهُمْ عَذَابًا لِلنَّاسِ فِي الدُّنْيَا.

Hâlid b. Velîd'in naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet günü en şiddetli azap görecek kimseler, dünyada insanlara en çok işkence edenlerdir." (Tayâlisî, Müsned, II, 11; İbn Hanbel, IV, 90)

Asr-ı Saadet'ten

Sâbit b. Kays isimli sahâbî, sert tabiatlı biriydi. Bir gün öfkeyle kalkıp zararla oturmuş, eşiyle girdiği bir tartışmada ona vurmuştu. Kadının kolu kırılmıştı. Cemile isimli bu hanım (Nevevî, Tehzîbü'l-esmâ, II, 337), yaşadığı olayı

gizlemeyerek derdini erkek kardeşiyle paylaştı. Evliliğini böylesine eziyetli şartlarda sürdürmek istemiyordu. Duruma müdahale edilmesi gerektiğini düşünen kardeşi derhâl Resûlullah'a gelerek şikâyette bulundu. Zaten kendisi de daha önce Hz. Peygamber'e gelerek artık Sâbit'e tahammülü kalmadığını söylemişti (Buhârî, Talâk, 12). Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) Sâbit'e haber göndererek onu yanına çağırttı. *"Eşinden alman gereken muhâlea bedelini (kocasından ayrılma talebi karşılığı ödeyeceği parayı) al ve onu serbest bırak."* buyurdu. Sâbit, "Peki." diyerek kabul etti. Peygamberimiz, Cemile'den bir hayız süresi beklemesini ve sonra ailesinin yanına dönmesini istedi. (Nesâî, Talâk, 53) Her zaman merhametten yana olan Yüce Peygamber (s.a.s.), ev içinde yaşanan şiddet olayını örtbas etmemiş, uyarıldığı hâlde davranışını değiştirmeyen sahâbîye gereken dersi vermişti.

Hissemize Düşenler

Aile bireylerinin birbirlerine şefkat ve merhamet göstermesi, yıkıcı etkileri olan şiddete asla meyletmemesi gerekir. Anlaşmazlıklar karşılıklı iyi niyet ve hoşgörü çerçevesinde ele alınmalı, soğukkanlılıkla çözüm bulunmaya çalışılmalıdır.

İnsanlara zulmedenler, insan onurunu hiçe sayarak işkence yapanlar, şiddeti meşru görerek mazlumu ezenler kıyamet gününde en ağır azaba düçar olacaklardır.

Hayatımızın her noktasında şiddetten kaçınmalıyız. Özellikle varlık sebebimiz anne-babalarımıza, hayatımızı paylaştığımız eşimize ve göz aydınlığımız evlatlarımıza karşı nezaket konusunda daha da dikkatli olmalıyız.

Allah Resûlü; insanların hem bireysel hayatlarında hem de aile ve toplum içinde huzurlu olmaları için gerekli tavsiyelerde bulunmuş, kendi fiilî örnekliğiyle de evine şiddeti yaklaştırmayarak bir Müslüman ailesinin nasıl olması gerektiğini ümmetine göstermiştir.

319. GÜN:
ŞİDDETTEN UZAK DURMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

فَبِمَا رَحْمَةٍ مِنَ اللهِ لِنْتَ لَهُمْ ۚ وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ
لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ ص فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي
الْاَمْرِ ۚ فَاِذَا عَزَمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ اِنَّ اللهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

"Sen onlara sırf Allah'ın lütfu sayesinde yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı kalpli olsaydın, hiç şüphesiz etrafından dağılır giderlerdi. Onları affet, onların bağışlanmasını dile, iş hakkında onlara danış, karar verince de Allah'a güven, doğrusu Allah kendisine güvenenleri sever." (Âl-i İmrân 3/159)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)، أَنَّ رَسُولَ اللهِ
(صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: يَا عَائِشَةُ! إِنَّ اللهَ رَفِيقٌ يُحِبُّ الرِّفْقَ،
وَيُعْطِي عَلَى الرِّفْقِ مَا لَا يُعْطِي عَلَى الْعُنْفِ، وَمَا لَا يُعْطِي عَلَى مَا
سِوَاهُ.

Hz. Peygamber'in (s.a.s.) eşi Hz. Âişe'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Ey Âişe! Allah, rıfk (nezaket ve yumuşaklık) sahibidir ve rıfktan hoşlanır. Sert, kaba ve nezaket dışı diğer davranışlara vermediği ecri rıfk sayesinde verir."

(Müslim, Birr, 77)

Asr-ı Saadet'ten

Medineli Müslümanlardan Ebû Mes'ûd el-Bedrî, bir gün öfke içinde elindeki kırbacıyla kölesini dövüyordu. O sırada arkasından birisi, *"Bilmiş ol ey Ebû Mes'ûd!"* diye kendisine seslendi. Ebû Mes'ûd o kadar öfkeliydi ki sesin kime ait olduğunun farkına bile varmadı ve kölesine vurmaya devam etti. Fakat arkasındaki kişi kendisine doğru yaklaşıyor, bir yandan da, *"Bilmiş ol ey Ebû Mes'ûd!"* diyerek uyarmaya devam ediyordu. Ebû Mes'ûd arkasına dönüp baktığında kendisine seslenenin Allah Resûlü (s.a.s.) olduğunu fark etti. Elindeki kırbacı hemen bırakıverdi. Bunun üzerine Resûlullah, *"Bilmiş ol ey Ebû Mes'ûd! Allah'ın senin üzerindeki gücü, senin bu kölenin üzerindeki gücünden daha fazladır."* buyurdu. Ebû Mes'ûd, bu durum karşısında suçlandı, kendini mahcup hissetti. Bundan böyle hiçbir köleyi dövmeyeceğine dair söz verdi ve "Ey Allah'ın Resûlü! Allah rızası için bu köle artık hürdür." dedi. (Müslim, Eymân, 34)

Hissemize Düşenler

Katı kalpli, kaba davranışlı olmak insanlar arasında muhabbeti, ülfeti ve güveni engelleyen bir tutumdur.

Müslüman her işinde olduğu gibi, tebliğinde ve temsilinde de nezaket sahibi olmalı, şiddetten kaçınmalıdır.

Yumuşak huylu ve affedici olmak, Allah'ın hoşnutluğuna ve büyük bir ecre ulaşmayı sağlayan yüce bir erdemdir.

Dinimiz; her işte bir sınır koymuş, iyilikten ve güzel davranıştan yana olmuştur. İslâm, hukuku ve ahlakı çiğneyen şiddete kesinlikle karşıdır. Ancak ulvi değerler adına cihad etmek; malını, canını, ırzını, memleketini savunurken ölmek ya da öldürmek dinî bir sorumluluk olup şiddet kapsamında değerlendirilmez.

Kişinin emri altındakilere sözlü, fiziksel ya da duygusal şiddette bulunması dinimizce yasaklanmıştır.

320. GÜN:
ŞİRK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذْ قَالَ لُقْمٰنُ لِابْنِه وَهُوَ يَعِظُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللّٰهِ اِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

"Lokman, oğluna öğüt vererek şöyle demişti: Yavrucuğum! Allah'a ortak koşma! Doğrusu şirk, büyük bir zulümdür." (Lokmân, 31/13)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ قَالَ: رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَنْ مَاتَ يُشْرِكُ بِاللّٰهِ شَيْئًا دَخَلَ النَّارَ.

Abdullah (b. Mes'ûd) tarafından rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Her kim Allah'a bir şeyi ortak koşarak ölürse cehenneme girer." (Müslim, Îmân, 150)

Asr-ı Saadet'ten

Ashâb-ı kirâmın Hz. Peygamber (s.a.s.) komutasında Hudeybiye'ye gittiği gece yağmur yağar. Bunun üzerine münafıkların lideri Abdullah b. Übey, "Bu yağmur güz mevsimi yıldızının işidir! Şi'râ yıldızı sayesinde üzerimize yağmur yağdı." der. (Vâkıdî, Meğâzî, II, 590) Ardından Peygamberimiz, ashâbına sabah namazını kıldırır, selam verir ve yüzünü cemaate dönerek, *"Rabbinizin ne dediğini biliyor musunuz?"* buyurur. Ashâb büyük bir teslimiyet içerisinde, "Allah ve Resûlü daha iyi bilir." cevabını verir. Resûlullah biten geceye işaret ederek şöyle anlatır: *"Allah buyurdu ki: 'Kullarımdan bazısı mümin bazısı da*

kâfir olarak sabahladı. Kim, Allah'ın fazlı ve rahmetiyle yağmur yağdı derse o bana iman etmiş, yıldızın yağmur yağdırdığını inkâr etmiştir. Kim de yıldızın şöyle doğup batmasıyla yağmur yağdı derse beni inkâr etmiş, yıldıza iman etmiştir.' " (Buhârî, İstiskâ, 28)

Hissemize Düşenler

Şirk; Allah'a ortak koşmak, Allah'ın varlığına inanmakla birlikte O'ndan başka ilahlar, tanrılar edinmektir.

Hayatın her anında ve alanında kendimizi ve ailemizi şirkten korumak için imanı, tevhidi kalbimizde içselleştirip kâmil iman sahibi olmalıyız.

Şirkin her türlüsünden Rabbimize sığınıp yaratan, yaşatan ve hayatımıza nizam verenin sadece ve sadece Allah Teâlâ olduğu gerçeğine gönülden teslim olmalıyız.

Mümin kul, şirke sapmadan tevhid üzere bir hayat yaşama ideali yolunda her türlü fedakârlıkta bulunan kimsedir. Sahabe nesli, bunun en güzel örneklerini bize göstermişlerdir.

Peygamberimizin duasını biz de tekrarlamalıyız: "Allah'ım, fakirlikten, küfürden, şirkten, nifaktan, görsünler ve duysunlar diye yapılan amelden sana sığınırız." (İbn Hıbbân, Sahîh, III, 300)

321. GÜN:
ŞİRKET-ORTAKLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَتَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعيشَتَهُمْ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِيَتَّخِذَ بَعْضُهُمْ بَعْضاً سُخْرِياًّ وَرَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ

"Rabbinin rahmetini onlar mı bölüştürüyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz paylaştırdık. Birbirlerine iş gördürmeleri için, çeşitli alanlarda kimini kimine, derece derece üstün kıldık. Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri dünyalık şeylerden daha hayırlıdır." (Zuhruf, 43/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ رَفَعَهُ قَالَ: إِنَّ اللهَ تَعَالَى يَقُولُ: أَنَا ثَالِثُ الشَّرِيكَيْنِ مَا لَمْ يَخُنْ أَحَدُهُمَا صَاحِبَهُ، فَإِذَا خَانَهُ خَرَجْتُ مِنْ بَيْنِهِمْ.

Ebû Hüreyre'nin Hz. Peygamber'e (s.a.s.) ait olduğunu belirttiği kudsî bir hadiste Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Birbirlerine hainlik etmedikleri müddetçe, ben iki ortağın üçüncüsüyüm (onlara yardım eder ve onları korurum). Ama onlardan birisi diğerine hainlik ederse, ben aralarından çekilirim." (Ebû Dâvûd, Büyû', 26)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) Milâdî 622 yılında Mekke'den ayrılmak zorunda kalmış

ve Medine'ye yerleşmişti. Müşriklerin zulmüne dayanacak güçleri kalmayan diğer Müslümanlar ise Rabbimizin verdiği izinle daha önce Medine'ye hicret etmişlerdi. Muhacirlerin ellerinde hiçbir şeyleri yoktu. Zira onlar, her şeylerini Mekke'de bırakıp Medine'ye gitmişlerdi. Üstelik geçimlerini sağlayacak herhangi bir işleri de yoktu. Medineli Müslümanlar ise mal, mülk sahibi idiler. Muhacirlere yardımcı olmak istiyorlardı. Çünkü Allah Resûlü (s.a.s.) onları kardeş ilan etmişti. Bu sebeple Medineli Müslümanlar, hurmalıklarını muhacir kardeşleri ile kendileri arasında paylaştırmasını Allah Resûlü'nden rica ettiler. Fakat Peygamberimiz bu teklife razı olmadı. Bunun üzerine ensar, hurmalıklarında muhacir kardeşlerine ortaklık teklif ettiler. Allah'ın Elçisi bu teklife razı oldu. Buna göre hurmalıklar ensardan; bakım, sulama, hasat gibi işler muhacirlerden olacaktı. Hz. Peygamber'in ortaklığı onayladığını gören sahâbîler, "İşittik ve itaat ettik." dediler. (Müslim, Cihâd ve siyer, 70; Buhârî, İ'tisâm, 16; Buhârî, Müzâraa, 5)

Hissemize Düşenler

İnsanlar, birbirlerine muhtaç yaratılmışlardır. Hayatlarını sürdürüp kazanç elde etmek için ortaklık yapma zorunluluğu hissederler. Zira hiç kimseye muhtaç olmayan, eşi ve ortağı bulunmayan sadece Allah'tır.

İnsan geçici olan dünya hayatının zevk ve menfaatlerinden ziyade, Rabbinin rahmetini kazanacak ve ahiret mutluluğunu kazandıracak bir hayatı hedeflemelidir.

Ortaklık doğruluk üzere olduğu sürece Allah Teâlâ, rahmeti ve bereketiyle o ortaklığa yardım edecektir.

İslâm dini, gücü yeten kişilerin üretime ve ekonomiye katkısını hedefler. İslâm, hayat dinidir.

Hz. Peygamber'in sosyal ve ekonomik hayata dair uygulamaları, din denen olgunun sadece ibadetlerle sınırlı olmadığını ortaya koymaktadır.

322. GÜN:
ŞÜKÜR VE TEŞEKKÜR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذْ تَاَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَاَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ اِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

"Hani Rabbiniz şöyle duyurmuştu: 'Andolsun, eğer şükrederseniz elbette size nimetimi artırırım. Eğer nankörlük ederseniz hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir.' " (İbrâhîm, 14/7)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنْ لَا يَشْكُرِ النَّاسَ لَا يَشْكُرِ اللهَ.

Ebû Hüreyre'nin naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"İnsanlara teşekkür etmeyen, Allah'a da şükretmez."* (Tirmizî, Birr, 35)

Asr-ı Saadet'ten

Asrının ileri gelen âlimlerinden Atâ b. Ebî Rebâh ile Ubeyd b. Umeyr, bir gün Resûl-i Ekrem'i en yakından tanıyan sevgili eşi Hz. Âişe'ye gelirler. Ubeyd b. Umeyr, "Anneciğim! Resûl-i Ekrem'de gördüğün en hayret verici davranışı bize anlatır mısın?" diye sorar. Hz. Âişe bir müddet sessiz kaldıktan sonra şöyle anlatır: Bir gece bana, *"Ey Âişe! İzin verirsen, kalkıp bu gece Rabbime ibadet edeyim."* dedi. Ben de "Vallahi sana yakın olmayı severim ve senin hoşuna giden şeyleri de severim." diyerek ona müsaade ettim. Kalkıp abdest aldı. Sonra namaza başladı. Namazda o kadar çok ağladı ki gözyaşları göğsünü, sakalını ve secde ettiği yeri ıslattı. Daha sonra Bilâl-i Habeşî sabah namazı için ezan

okumaya geldi. Allah Resûlü'nün ağladığını görünce, "Yâ Resûlallah! Yüce Allah geçmiş ve gelecek bütün günahlarını affettiği hâlde niçin ağlıyorsun?" dedi. Allah Resûlü (s.a.s.) ona şu cevabı verdi: *"Allah'a çok şükreden bir kul olmayayım mı?"* (İbn Hibbân, Sahîh, II, 386)

Hissemize Düşenler

Şükür; verdiği nimetlerden dolayı kulun Allah'a minnettarlık duyması, bunu sözleri ve amelleriyle göstermesidir.

Şükür sadece sözle değil, eldeki nimetlerin gerçek sahibinin Allah olduğuna gönülden inanarak bu nimetleri Allah'ın rızasına uygun şekilde kullanmakla olur.

Şükür ve kanaatkârlık nimetlerin artmasına vesile; hırs ve nankörlük ise ilahî azaba sebep olur.

İnsan; kendisine sayısız nimetler lütfeden Rabbine şükretmekle kalmamalı, iyiliğini gördüğü insanlara da teşekkür etmelidir. Çünkü iyilik gördüğü kimseye teşekkür etmek de Allah'a duyulan minnetin bir ifadesidir.

323. GÜN:
ŞÜKÜR VE KULLUK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Ey iman edenler! Eğer siz ancak Allah'a kulluk ediyorsanız, size verdiğimiz rızıkların iyi ve temizlerinden yiyin ve Allah'a şükredin." (Bakara, 2/172)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ جَابِرٍ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ أُبْلِيَ بَلَاءً فَذَكَرَهُ فَقَدْ شَكَرَهُ، وَإِنْ كَتَمَهُ فَقَدْ كَفَرَهُ.

Câbir b. Abdullah tarafından nakledildiğine göre Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Bir kimseye bir nimet verilir de onu (hayırla yâd ederek) dile getirirse, onun şükrünü yerine getirmiş olur. Eğer onu gizlerse ona nankörlük etmiş olur." (Ebû Dâvûd, Edeb, 11)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber, sevindirici bir durumla karşılaştığında Allah Teâlâ'ya şükür için secdeye kapanırdı. (Ebû Dâvûd, Cihâd, 162) Bir keresinde Mekke'den Medine'ye giderken Azverâ denilen yere yaklaşınca bineğinden indi. Sonra ellerini kaldırıp Allah'a bir süre dua etti, sonra secdeye kapandı, uzun bir müddet secdede kaldı, sonra kalktı, ellerini kaldırıp bir miktar daha Allah'a dua etti, sonra tekrar secdeye varıp uzun bir vakit secdede kaldı. Sonra secdeden kalktı, ellerini kaldırıp biraz daha Allah'a dua ettikten sonra yine secdeye vardı

ve sonra şöyle buyurdu: *"Rabbimden dilekte bulundum ve ümmetim için şefaat niyaz ettim. O da ümmetimin üçte birini bana bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek için secdeye kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetim için bağışlanma diledim. O da ümmetimin üçte birini bana bağışladı. Ben de bunun üzerine Rabbime secdeye kapandım. Sonra tekrar başımı kaldırıp Rabbimden ümmetim için bağışlanma diledim. O da bana ümmetimin geri kalan üçte birini bağışladı. Ben de Rabbime şükretmek üzere secdeye kapandım."* (Ebû Dâvûd, Cihâd, 162)

Hissemize Düşenler

Müslümanın helal ve temiz gıdaları tüketmesi, ardından Rabbine şükretmesi bir tercih olmayıp Allah'a kulluğunun bir gereğidir.

Kendisine sayısız nimetler veren Allah'a şükrü terk eden insan, Rabbini unutup kulluk bilincinden uzaklaşmıştır.

Bir nimetin kazanılmasından veya bir felaket ve musibetin atlatılmasından dolayı kıbleye dönerek tekbir alıp secdeye vararak şükür secdesi yapmak, Peygamberimizin sünnetidir.

Her nimetin şükrü, kendi cinsindendir. Kalbin şükrü, nimetleri verenin Allah olduğuna inanmak; dilin şükrü, Allah'ın verdiği nimetlere hamdetmek; bedenin şükrü, varlığını Allah'ın rızasına uygun bir şekilde sürdürmek, namaz, oruç gibi ibadetleri eda etmek ve O'nun yasaklarından uzak durup buyruklarını yerine getirmek; malın şükrü ise sadaka ve zekât vermektir.

324. GÜN:
TAKVA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَاَ ابْنَيْ اٰدَمَ بِالْحَقِّ ۘ اِذْ قَرَّبَا قُرْبَانًا فَتُقُبِّلَ مِنْ اَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْاٰخَرِ قَالَ لَاَقْتُلَنَّكَ قَالَ اِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللّٰهُ مِنَ الْمُتَّقِيْنَ

"Onlara Âdem'in iki oğlunun haberini gerçeğe uygun olarak anlat: Hani ikisi de birer kurban sunmuşlar, birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti. Kurbanı kabul edilmeyen, diğerine, 'Andolsun seni öldüreceğim!' dedi. O da dedi ki: 'Allah ancak takva sahiplerinden kabul eder.' " (Mâide, 5/27)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى ذَرٍّ قَالَ: قَالَ لِى رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اِتَّقِ اللهَ حَيْثُمَا كُنْتَ، وَأَتْبِعِ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحُهَا، وَخَالِقِ النَّاسَ بِخُلُقٍ حَسَنٍ.

Ebû Zerr'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) ona şöyle buyurmuştur:

"Nerede olursan ol, Allah'a karşı takva sahibi ol! Kötülüğün peşinden hemen bir iyilik yap ki onu yok etsin. İnsanlara da güzel ahlaka uygun biçimde davran." (Tirmizî, Birr, 55)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.), genç sahâbîlerden Muâz b. Cebel'i Yemen'e elçi olarak tayin etmişti. Uğurlarken onunla birlikte yola çıktı ve bazı tavsiyelerde bulundu. Muâz bineğinin üstünde gidiyor, Allah Resûlü de onun yanında yürüyordu. Tavsiyelerini tamamlayan Peygamber Efendimiz şöyle buyurdu:

"Ey Muâz! Bu seneden sonra benimle karşılaşamayabilirsin, belki de ancak şu mescidime veya kabrime uğrarsın." Bunu duyan Muâz (r.a.), Hz. Peygamber'den ayrılmanın üzüntüsüyle ağladı. Allah Resûlü ise yüzünü Medine'ye doğru çevirerek şöyle buyurdu: *"İnsanların benim gözümde en üstün olanları, kim olurlarsa olsunlar ve nerede bulunurlarsa bulunsunlar, takva sahibi olanlarıdır."* (İbn Hanbel, V, 236)

Hissemize Düşenler

İslâm'ın en temel kavramlarından biri olan "takva": Allah'ı sevmek, O'na saygı duymak, yasaklarına düşmekten sakınmak, korunmak, O'nun rızasına nail olmayı ümit ve azabına maruz kalmaktan endişe etmektir.

Allah (c.c), takva ve ihlas sahibi olmayanın amelini kabul etmez.

İslâm; her türlü etnik, fiziksel ayrımcılığı reddeder.

Mümin; her hâl ve şartta takvadan ayrılmamalı, ancak takva ile kulluk bilincine ulaşacağının şuurunda olmalıdır.

İyilikler, güzellikler; kötülükleri kaybeder, ortadan kaldırır.

Allah ve Resûlü katında insanların en üstünü olmak için her an Allah'ın bizi gördüğünü, duyduğunu ve yapıp ettiklerimizden hesaba çekeceğini unutmamalı, takva elbisesini kuşanmalıyız.

325. GÜN:
TARİHTEN İBRET ALMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ اُمَّةٍ رَسُولاً اَنِ اعْبُدُوا اللهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ ۚ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْاَرْضِ فَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

"Andolsun biz, her ümmete, 'Allah'a kulluk edin, tâğûttan kaçının' diye peygamber gönderdik. Allah onlardan kimini doğru yola iletti, onlardan kimine de (kendi iradeleri sebebiyle) sapıklık hak oldu. Şimdi yeryüzünde dolaşın da peygamberleri yalanlayanların sonunun ne olduğunu görün." (Nahl, 16/36)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ لَتَتْبَعُنَّ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شِبْرًا شِبْرًا وَذِرَاعًا بِذِرَاعٍ ، حَتَّى لَوْ دَخَلُوا جُحْرَ ضَبٍّ تَبِعْتُمُوهُمْ .

Ebû Saîd el-Hudrî'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Muhakkak sizler, önceki ümmetlerin âdetlerini karış karış, arşın arşın takip edeceksiniz. Hatta onlar bir kertenkele deliğine girmiş olsalar siz de

onları takip edeceksiniz." (Buhârî, İ'tisâm, 14)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz, önceki peygamberlerin başından geçen olayları zaman zaman isim vererek bazen de genel ifadelerle ve hikmetli bir üslûpla anlatırdı. Onun anlattığı bu kıssa ve meseller, İslâm toplumunun tarih bilincini sağlamaya yönelikti. Peygamber Efendimiz, geçmiş ümmetlerin azgınlık ve inatçılıkları sonucunda nasıl elim bir azaba düştüklerini anlatırken, ümmetinin bu akıbetten haberdar olmasını ve ibret almasını istiyordu. Önceki ümmetleri taklit etmek yerine hakikat yolunda emin adımlarla ilerlemelerini arzu ediyordu. Hatta onların yaşadıkları bölgelerden geçerken bazı tedbirler almalarını ashâbına emretmişti. Tebük Seferi dönüşü Salih Peygamber'in kavminin yaşadığı Hicr vadisinde konakladıklarında; Semûd kavminin kullandığı kuyulardan su içmemeleri konusunda ashâbına tembihte bulunmuştu. (Buhârî, Ehâdîsü'l-enbiyâ, 17) Peygamber Efendimiz ibret almak, tefekkür etmek, geçmişi görerek geleceği doğru planlamak için bu kavimlerin yaşadığı toprakların ziyaret edilebileceğini ayrıca haber vermekteydi: *"Onların başlarına gelen musibetin sizin de başınıza gelmemesi için, kendilerine yazık etmiş olan kimselerin yerleşim yerlerine ağlayarak (ibret alarak) girin."* (Müslim, Zühd, 39)

Hissemize Düşenler

Allah Teâlâ, insanlık tarihinde her ümmeti tevhide davet eden peygamberler göndermiştir. İsyan eden, azgınlaşan kavimler helak olmuştur.

Tarih, sadece bir bilgi ya da övünç kaynağı değildir. Müslüman için tarih, geleceğe ışık tutan ibret nişaneleridir.

Peygamberimiz geçmiş milletleri ve Ehl-i kitabı taklit ederek aynı hatalara düşmemeleri için ümmetini ısrarla uyarmıştır.

Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in aktardığı kıssalar geçmişlerin masalları değil, tarihte yaşanmış gerçekliklerdir.

Tarih bilincimizi diri tutmak ve ibret almak amacıyla tarihî mekânları gezmek, geçmiş ümmetlerin yaşadıklarını tefekkür etmek Kur'an'ın ve Hz. Peygamber'in bizlere tavsiyesidir.

Asılsız, kaynaksız ve tarihî gerçekliği olmayan rivayetler üzerinden din anlatmak, İslâm'ın özüne zarar verecektir.

326. GÜN: TAZMİNAT-ZARARLARIN TELAFİSİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَجَزٰٓؤُا سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا ۚ فَمَنْ عَفَا وَاَصْلَحَ فَاَجْرُهٗ عَلَى اللّٰهِ ۗ اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الظّٰلِمِيْنَ

"Bir kötülüğün karşılığı ona denk bir davranıştır; ama kim bağışlar, düzeltme yolunu tutarsa onun mükâfatını Allah verir. Hiç şüphe yok ki O, haksızlık edenleri sevmez." (Şûrâ, 42/40)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَمُرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: عَلَى الْيَدِ مَا أَخَذَتْ حَتَّى تُؤَدِّيَ.

Semüre'den (r.a.) nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Başkasına ait bir malı alan, onu sahibine geri verinceye kadar ondan sorumludur." (Ebû Dâvûd, Büyû' (İcâre), 88; Tirmizî, Büyû', 39)

Asr-ı Saadet'ten

Bir akşam Resûlullah (s.a.s.) Hz. Âişe'nin odasında iken, diğer eşi Safiyye annemiz, pişirdiği yemekten kendisine ikramda bulunmak istemişti. "Safiyye kadar güzel yemek yapanı görmedim." diyen Hz. Âişe ise hizmetçiyle gelen bu ikramdan hiç de memnun olmamıştı. Kendisine hâkim olamadı ve Hz.

Safiyye'nin bu davranışını kıskanarak hizmetçinin eline vurdu. Tabak düşüp kırıldı, yemek odaya saçıldı. Peygamberimiz her zamanki anlayışlı ve sabırlı tavrı ile yerinden kalktı. Bir yandan yerdeki parçaları toplarken diğer yandan da etrafa saçılan yemeği kabın içine koymaya başladı. O esnada yanındakilere dönerek, *"Anneniz kıskandı."* dedi. Bu durumu pişmanlıkla seyreden Hz. Âişe, Resûlullah'a bu yaptığının kefaretini sordu. O da, *"Kırılan kap gibi bir kap, dökülen yemek gibi bir yemek."* buyurdu. Biraz sonra getirilen sağlam bir tabağı Hz. Safiyye'ye götürmesi için hizmetçiye verirken kırık olanı da Hz. Âişe'nin odasında bıraktı. (Buhârî, Nikâh, 108; Nesâî, Işratü'n-nisâ, 4)

Hissemize Düşenler

Başkasının haklarını ihlal eden kişi, verdiği zararın karşılığını ödemek zorundadır.

Toplumsal barış ve huzurun temini için yapılan haksızlıkların cezası, meşru otorite tarafından verilmelidir.

Kötülüğe uğrayan kimsenin kendisiyle ilgili haklarda affetme yetkisi vardır. Affetmek, büyük bir erdemdir ve mükâfatını ancak Allah takdir edecektir.

Emanete sahip çıkmak, bir müminin en önemli özelliklerindendir. Çünkü mümin, güvenilen ve güven veren kimsedir.

Hz. Peygamber (s.a.s.) aile içi sorunların çözümünde sakin ve anlayışlı tavrıyla bize en güzel örnektir.

327. GÜN:
TECESSÜS VE MERAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثيراً مِنَ الظَّنِّ اِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ اِثْمٌ
وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضاً اَيُحِبُّ اَحَدُكُمْ اَنْ يَأْكُلَ
لَحْمَ اَخيهِ مَيْتاً فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللّٰهَ اِنَّ اللّٰهَ تَوَّابٌ رَحيمٌ

"Ey iman edenler! Zannın çoğundan kaçının. Çünkü zannın bir kısmı günahtır. Birbirinizin kusurunu araştırmayın. Biriniz diğerinizi arkasından çekiştirmesin. Biriniz ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı? Elbette bundan tiksinirsiniz. O hâlde Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah, tevbeyi çok kabul edendir, çok esirgeyicidir." (Hucurât, 49/12)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ أَبُو هُرَيْرَةَ يَأْثُرُ عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِيَّاكُمْ
وَالظَّنَّ، فَإِنَّ الظَّنَّ أَكْذَبُ الْحَدِيثِ، وَلَا تَجَسَّسُوا، وَلَا تَحَسَّسُوا،
وَلَا تَبَاغَضُوا، وَكُونُوا إِخْوَانًا.

Ebû Hüreyre'nin naklettiği bir hadisinde Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Zandan sakının. Çünkü zan, yalanın ta kendisidir. Birbirinizin özel hâllerini araştırmayın, birbirinizin konuştuklarına kulak kabartmayın,

birbirinize kin beslemeyin. Kardeşler olun!" (Buhârî, Nikâh, 46)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer (r.a.), halifeliği döneminde zaman zaman geceleri Medine sokaklarına teftişe çıkmaktadır. Yine böyle bir gece sokakları kolaçan ederken evlerden birinde bir adamın şarkı söylediğini duyar. Hemen evin duvarına tırmanır ve içeride gördüğü nahoş durum karşısında şöyle seslenir: "Ey Allah'ın düşmanı! O'nun yasakladığı bir şeyi işlediğin hâlde Allah'ın seni gizleyeceğini mi sandın?" Bunun üzerine içerideki adam, "Ve sen ey müminlerin emîri! Hakkımda karar vermek için acele etme! Ben bir konuda Allah'a karşı geldiysem, sen Allah'a üç konuda karşı geldin: Allah Teâlâ, *'Birbirinizin kusurlarını ve mahremiyetlerini araştırmayın.'* (Hucurât, 49/12) buyuruyor, sen araştırdın. Allah, *'Evlere kapılarından girin.'* (Bakara, 2/189) buyuruyor, sen duvarıma tırmandın. Allah, *'Ey iman edenler! Kendi evlerinizden başka evlere, geldiğinizi hissettirip (izin alıp) ev sahiplerine selam vermeden girmeyin.'* (Nûr, 24/27) buyuruyor, sen ise izin almadan evime girdin." Bu sözler üzerine şaşıran Hz. Ömer, "Eğer seni affedersem sen de beni bir iyilikle karşılar mısın?" der. Adam, "Evet." diyerek onu affeder. Ve Hz. Ömer evden çıkar gider. (Müttakî el-Hindî, Kenzü'l-ummâl, III, 808)

Hissemize Düşenler

İslâm toplumu, İslâm kardeşliği üzerinde yükselir. Kardeşlik hukukunu yok sayan her türlü olumsuz davranış yasaklanmıştır.

Tecessüs; insanların özel hayatlarını merak etmek, gizli hâllerini araştırmak ve mahremiyet sınırlarını ihlal etmek anlamına gelir.

Toplumsal huzuru ve kardeşliği bozan üç şeyden kaçınmamız Kur'an'ın emridir: zan, tecessüs ve gıybet.

Özel hayatın gizliliği esastır. Başkasının kusurunu araştırmak dinimize göre kesinlikle yasaktır.

Kalpteki imanın göstergesi, kişinin bu imanının gerektiği bir ahlaki kıvama kavuşmasıdır.

Yanlış yapan idarecilerin uygun bir dille uyarılması ve idarecilerin bu haklı uyarıları dikkate alması, erdemli bir toplumun inşası açısından önemlidir.

328. GÜN:
TEMİZLİK

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا تَقُمْ فيهِ اَبَداً لَمَسْجِدٌ اُسِّسَ عَلَى التَّقْوٰى مِنْ اَوَّلِ يَوْمٍ اَحَقُّ اَنْ تَقُومَ فيهِ فيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ اَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللّٰهُ يُحِبُّ الْمُطَّهِّرينَ

"Onun içinde (Mescid-i Dırâr'da) asla namaz kılma. İlk günden temeli takva üzerine kurulan mescit (Kuba Mescidi), içinde namaz kılmana elbette daha layıktır. Orada temizlenmeyi seven adamlar vardır. Allah da tertemiz olanları sever." (Tevbe, 9/108)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اِتَّقُوا الْمَلَاعِنَ الثَّلَاثَ: اَلْبَرَازَ فِى الْمَوَارِدِ، وَقَارِعَةِ الطَّرِيقِ، وَالظِّلِّ.

Muâz b. Cebel'den nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Lanetlenmeye sebep olan üç şeyi yapmaktan; su kaynaklarının çevresine, yol ortasına ve gölgelik yerlere abdest bozmaktan sakının." (Ebû Dâvûd, Tahâret, 14)

Asr-ı Saadet'ten

Bir defasında ashâbıyla birlikte yürüyen Resûl-i Ekrem (s.a.s.), iki kabrin yanından geçerken durur. Beraberindekiler meraklı bakışlarla durmasının sebebini anlamaya çalışırken o, bu iki kabirde yatan iki kişiye işaret ederek şöyle der: *"Bunlar mutlaka azap görüyorlar. Oysa büyük bir günahtan dolayı da azap görmüyorlar! Bunlardan biri idrardan sakınmazdı. Diğeri ise insanlar arasında*

laf taşırdı." Sonra yaş bir hurma dalı alır, ikiye bölerek her birini bir mezarın üzerine diker. Bu tavır sahâbe-i kirâmın merakını daha da arttırmıştır. Allah Resûlü'ne neden böyle yaptığını sorarlar. Hz. Peygamber (s.a.s.), "*Umulur ki (bu dallar) kurumadıkça onların azapları hafifletilir.*" buyurur. (Buhârî, Cenâiz, 81)

Hissemize Düşenler

Her işimizde takvayı ve temizliği esas almak, Rabbimizin sevgisini kazanmamıza vesile olacaktır.

İslâm, temizliği maddi ve manevi bütün boyutlarıyla hayatın merkezine alarak "imanın yarısı" kabul etmiştir.

Beden, elbise ve mekân temizliği esasen kendileriyle ruhi/manevi temizliğin hedeflendiği ibadetler için ön şarttır.

Temiz bir toplumun oluşması için her birimiz çevre temizliğine özen göstermeliyiz. Bu özeni göstermemek, ilahî lanete uğrama sebebi olabilir.

Hz. Peygamber (s.a.s.), hayatın her anını ve her alanını kuşatan ilkeleri miras bırakarak bu dünyada huzur ve mutluluğun, ahirette ise cennetin yolunu örnekliğiyle bizlere göstermiştir.

329. GÜN:
TERAVİH NAMAZI

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّداً وَقِيَاماً

"Gecelerini Rablerine secde ederek ve huzurunda durarak geçirirler." (Furkân, 25/64)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ صَامَ رَمَضَانَ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ، وَمَنْ قَامَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ إِيمَانًا وَاحْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnanarak ve sevabını Allah'tan umarak Ramazan orucunu tutan kimsenin geçmiş günahları bağışlanır. İnanarak ve sevabını Allah'tan umarak Kadir gecesini ihya eden kimsenin de geçmiş günahları bağışlanır." (Buhârî, Fadlü leyleti'l-kadr, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin sevgili eşi Hz. Âişe anlatıyor: "İnsanlar, Ramazan geceleri Resûlullah'ın (s.a.s.) mescidinde gruplar hâlinde namaz kılardı. Kur'an'dan biraz (ezberi) olan bir kişinin arkasında beş altı kişi toplanır ve ona uyarak namazı birlikte kılardı. Resûlullah (s.a.s.) bir gece bana odamın kapısının önüne bir hasır sermemi söyledi ve ben de serdim. Kendisi yatsı namazını kıldıktan sonra bu hasırın üzerine geçti. Mescitte bulunanlar da

etrafında toplandı. Bunun üzerine Resûlullah (s.a.s.) onlara o gece uzunca namaz kıldırdı ve hasırı orada öylece bırakarak yanlarından ayrılıp odaya girdi. Sabah olunca insanlar Resûlullah'ın (s.a.s.) o gece mescitte bulunan kimselerle birlikte kıldığı namazı konuşmaya başladılar. Akşam mescit insanlarla doldu. Hz. Peygamber onlara yatsı namazını kıldırdı ve evine girdi. İnsanlar ise dağılmayıp mescitte kaldı. Resûlullah (s.a.s.) bana, *'Ey Âişe! İnsanların bu durumu da nedir?'* diye sordu. Ben de, 'Yâ Resûlallah! İnsanlar dün gece mescitte bulunanlara kıldırdığın namazı işitmişler, kendilerine de kıldırman için toplandılar.' dedim. Bunun üzerine, *'Hasırını dürüp kaldır Ey Âişe!'* buyurdu, ben de dediğini yaptım. Resûlullah (s.a.s.) o geceyi de ibadetle geçirdi, insanlar ise o sabahleyin yanlarına çıkıncaya kadar mescitte öylece beklediler. Sonra onlara şu açıklamayı yaptı: *'Ey insanlar! Allah'a hamdolsun ki, vallahi ben bu geceyi gaflet içinde geçirmedim, sizin durumunuzdan da haberdardım. Fakat (düzenli kılınca) bu namazın size farz kılınmasından endişelendim. Siz, gücünüzün yeteceği amelleri yapın! Allah usanmaz, ama siz usanırsınız!'"* (İbn Hanbel, VI, 267)

Hissemize Düşenler

Müslüman için hiçbir dünyalık iş, uğraş ve meşgale, ibadetlerini yerine getirmesine mani olmamalıdır.

Gece ibadeti müminin ayırıcı vasıflarından, en değerli ibadetlerindendir.

Ramazan ayının gündüzünü sıyamla (oruç), gecesini ise kıyamla (nafile ibadetlerle) ihya etmek mağfirete vesile olur.

Bir topluluğa imamlık yapacak kişide öncelikli olarak tercih sebebi, Kur'an-ı Kerim'i usulüne göre okumadaki becerisidir.

Hz. Peygamber (s.a.s.) ümmetine farz olur endişesiyle cemaat hâlinde teravih namazı uygulamasını devam ettirmemiştir. Hz. Ömer (r.a.) döneminde, farz olma endişesi kalktığı için cemaatle teravih namazı uygulaması tekrar başlatılmıştır.

330. GÜN:
TEVAZU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَمْشِ فِي الْاَرْضِ مَرَحاً اِنَّكَ لَنْ تَخْرِقَ الْاَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولاً

"Yeryüzünde böbürlenerek dolaşma. Çünkü sen (ağırlık ve azametinle) ne yeri yarabilir ne de dağlarla ululuk yarışına girebilirsin." (İsra, 17/37)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عِيَاضِ بْنِ حِمَارٍ أَخِى بَنِى مُجَاشِعٍ قَالَ: قَامَ فِينَا رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) ذَاتَ يَوْمٍ خَطِيبًا فَقَالَ: وَ إِنَّ اللهَ أَوْحَى إِلَيَّ أَنْ تَوَاضَعُوا حَتَّى لَا يَفْخَرَ أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ وَلَا يَبْغِى أَحَدٌ عَلَى أَحَدٍ.

Mücâşioğulları'nın kardeşi İyâz b. Hımâr anlatıyor: "Resûlullah (s.a.s.) bir gün hutbe vermek üzere aramızda ayağa kalktı ve şöyle buyurdu:

'Allah bana, mütevazı olup birbirinize karşı övünmemenizi ve birbirinize karşı haddi aşan davranışlarda bulunmamanızı vahyetti.'" (Müslim, Cennet, 64)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin üzerinden sekiz yıl geçmişti. Savaşa gerek kalmadan Mekke'yi fetheden oldukça kalabalık Müslüman ordusunun başında Peygamber Efendimiz vardı. O, bu şanlı zaferin büyüsüne kapılmamış; mübarek şehir

Mekke'ye mağrur bir komutan edasıyla değil, Allah'ın verdiği bu nimete şükretmenin bilinciyle başını önüne eğerek girmişti. (İbn Hişâm, Sîret, V, 63)

Genciyle yaşlısıyla, kadınıyla erkeğiyle Mekke halkı, Safâ Tepesi'nde Resûlullah'a bağlılıklarını bildiriyor ve insanlar bölük bölük Allah'ın dinine giriyorlardı (Nasr, 110/1-2). Biat etmek üzere yanına gelenlerden biri onunla konuşmaya başlamıştı. Fakat Allah'ın Elçisi ile karşı karşıya gelmek ve onunla konuşmak kendisini o kadar heyecanlandırmıştı ki titremeye başladı. Bunu gören Hz. Peygamber şöyle buyurdu: *"Sakin ol! Ben bir kral değilim. Ben de güneşte kurutulmuş et yiyen bir kadının oğluyum."* (İbn Mâce, Et'ıme, 30; Halebî, es-Sîretü'l- Halebiyye, III, 43). Hayatının en görkemli sahnesinde, en büyük zaferinde dahi kibre kapılmayarak tevazudan ayrılmayan Allah Resûlü (s.a.s.) bu hâliyle bir insanlık dersi vermiş, ashâbına da aynı tavrı sergilemeleri gerektiğini bildirmiştir.

Hissemize Düşenler

Kibir; hakikati inkâr etmek, Hakkı kabul etmemek ve insanları küçümsemek, hor görmektir.

Mümin, kibir sayılacak her türlü söz ve eylemden uzak durmalıdır. Kibrin kişiyi cennetten uzaklaştıran şeytani bir haslet olduğunun şuurunda bir hayat yaşamalıdır.

Tevazu, kişinin Rabbi karşısında aciz bir kul olduğunun bilincinde bir hayat sürmesidir. Mütevazı olan kulu, Allah yüceltir.

Gerçek tevazu; zafer, başarı ve bolluk anında ortaya konulandır. Özellikle makam, mevki ve mülk sahibi kişiler için Peygamberimizin Mekke Fethi sırasındaki tavrı en güzel örnektir.

Mümin, imanın izzetini taşıdığının bilincinde olarak tevazuda da aşırıya gitmemelidir.

331. GÜN:
TEVBE VE İSTİĞFAR

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا تُوبُوا اِلَى اللهِ تَوْبَةً نَصُوحاً عَسٰى رَبُّكُمْ اَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْري مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ يَوْمَ لَا يُخْزِي اللهُ النَّبِيَّ وَالَّذينَ اٰمَنُوا مَعَهُ نُورُهُمْ يَسْعٰى بَيْنَ اَيْديهِمْ وَبِاَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَديرٌ

"Ey iman edenler! İçtenlikle ve kararlılık içinde Allah'a tövbe edin. Umulur ki Rabbiniz kötülüklerinizi örter ve sizi altından ırmaklar akan cennetlerine koyar. O gün Allah, peygamberi ve onunla aynı imanı paylaşanları utandırmaz. Onların nuru önlerinde ve sağ yanlarında ilerleyerek yollarını aydınlatırken şöyle derler: 'Rabbimiz! Nurumuzu tamamla ve bizi bağışla. Şüphesiz senin her şeye gücün yeter.' " (Tahrîm, 66/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): اَلتَّوْبَةُ مِنْ الذَّنْبِ أَنْ يَتُوبَ مِنْهُ ثُمَّ لَا يَعُودَ فِيهِ.

Abdullah b. Mes'ûd (r.a.) tarafından nakledildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Günahtan tevbe etmek, günahı terk edip bir daha ona dönmemektir." (İbn

Hanbel, I, 446)

Asr-ı Saadet'ten

Mürâre b. Rabî', Hilâl b. Ümeyye ve Kâ'b b. Mâlik, hiçbir mazeretleri olmadıkları hâlde sırf ihmalleri nedeniyle Tebük Seferi'ne katılmamış, Resûlullah'tan ve Müslüman kardeşlerinden ayrı düşmüşlerdi. Kâ'b b. Mâlik, samimi bir mümin, güçlü bir askerdi. Kendisi gibi güçlü kuvvetli ve imanı sağlam diğer bütün Müslümanlar savaşa gitmiş, geriye ise münafık olarak bilinen ya da güçsüzlüğünden dolayı mazeretli olan kişiler kalmıştı. Zaten Kâ'b'ı da en çok bu üzmüş, derinden bir pişmanlık içinde yanıp kavrulmaya başlamıştı.

Peygamberimiz sefer dönüşü bu üç kişi hakkında hüküm verilinceye kadar beklemelerini söyledi. Hepsi için bitmek tükenmek bilmeyen, sıkıntılı geçecek ve elli gün sürecek tecrit hayatı başlamıştı. Peygamberimiz, bu üç şahısla konuşulmaması talimatını verdi. Kırkıncı günden itibaren bu üç kişinin kendi hanımlarıyla görüşmelerini de yasakladı. Nihayet ellinci günün sabahı ayetler nazil oldu ve tevbelerinin kabul edildiğine dair büyük müjdeyi aldılar. (Tevbe, 9/117-119; Buhârî, Meğâzî, 80)

Böylece Kâ'b b. Mâlik ve onun durumunda olan diğer iki arkadaşı, tevbelerine Kur'an'la şahitlik edilen ve Allah'ın mağfiretinden daha dünyadayken haberdar olan kutlu sahâbîler olmuşlardı. İşledikleri kusurdan dolayı duydukları pişmanlık, göstermelik değildi. Bütün kalpleri ile pişmanlığı hissetmişler ve tekrar aynı hataya düşmemek için azmetmişlerdi. Onlar aslında Rablerine verecekleri hesabı düşünüyorlardı. Belki çevrelerindeki herkesi kusurlu olmadıklarına inandırabilirlerdi. Ancak her şeyden haberdar olduğuna inandıkları Rablerini nasıl kandıracaklardı? Hesap günü O'nun karşısına aynı günahlarla nasıl çıkacaklardı? İşte tüm bunları düşündükleri içindi bu kadar pişman olmaları. Allah Teâlâ da onların bu samimiyetinden dolayı onlarla birlikte bütün Müslümanlara, günahlardan kurtulmanın yegâne yolunun tevbe etmek olduğunu bildirmişti.

Hissemize Düşenler

Tevbe-istiğfar; kulun, işlediği günahtan yürekten pişmanlık duyarak bir daha o günaha dönmemesi ve Allah'tan kendisini affetmesini istemesidir.

Yegâne rehberimiz olan Peygamberimiz, tevbenin âdâbını öğretmek maksadıyla şöyle buyurmuştur: "*Bir kimse bir günah işler de ardından güzelce abdest alır sonra kalkıp iki rekât namaz kılar ve Allah'tan bağışlanma dilerse, Allah onu mutlaka bağışlar.*"

Allah'ın affetmeyeceği bir günah ve günahının büyüklüğü sebebiyle tevbe kapısı yüzüne kapanacak bir günahkâr yoktur.

Günahından tevbe eden kimse, hiç günah işlememiş gibidir. Bu yüzden her tevbe, yeni bir başlangıçtır.

Peygamber Efendimiz bütün günahları bağışlandığı hâlde her gün Rabbine yönelip tevbe-istiğfarda bulunmuştur. Bu yönüyle tevbe-istiğfar, müminin dilinden düşürmeyeceği bir virdi olmalıdır.

332. GÜN:
TEVEKKÜL

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنْ يَنْصُرْكُمُ اللّٰهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۚ وَاِنْ يَخْذُلْكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذي
يَنْصُرُكُمْ مِنْ بَعْدِه وَعَلَى اللّٰهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

"Allah size yardım ederse artık sizi yenecek hiç kimse yoktur; eğer o sizi yardımsız bırakırsa O'ndan başka size kim yardım edebilir ki? Öyle ise müminler yalnız Allah'a dayanıp güvensinler." (Âl-i İmrân 3/160)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا الْمُغِيرَةُ بْنُ أَبِى قُرَّةَ السَّدُوسِيُّ قَالَ: سَمِعْتُ أَنَسَ بْنَ
مَالِكٍ يَقُولُ: قَالَ رَجُلٌ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ! أَعْقِلُهَا وَأَتَوَكَّلُ أَوْ أُطْلِقُهَا
وَأَتَوَكَّلُ؟ قَالَ: اِعْقِلْهَا وَتَوَكَّلْ.

Muğîre b. Ebû Kurre es-Sedûsî'nin işittiğine göre, Enes b. Mâlik (r.a.) şöyle anlatmıştı:

"Bir adam, 'Ey Allah'ın Resûlü! Devemi bağlayıp da mı Allah'a tevekkül edeyim yoksa bağlamadan mı tevekkül edeyim?' diye sordu. Resûlullah (s.a.s.), *'Önce onu bağla, sonra Allah'a tevekkül et!'* buyurdu." (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 60)

Asr-ı Saadet'ten

Tevekkül Cenâb-ı Hakk'a güvenmek, yalnız O'ndan yardım dilemek ve gayret edip üzerine düşeni yaptıktan sonra başarıyı Allah'tan beklemektir. Tevekkül konusunda dengeli ve doğru bir bakış açısına sahip olmak son derece

önemlidir. Nitekim çalışıp çabalamadan kuru bir tevekkülle bir şeyler elde edeceğine inanan kimselerle karşılaşan Hz. Ömer'in onlara verdiği cevap, tevekkülün nasıl olması gerektiğini göstermektedir. Bir gün Hz. Ömer, Yemen halkından boş gezen bazı insanlarla karşılaştı. Onlara, "Siz kimsiniz?" diye sordu. Onlar da, "Biz tevekkül eden (mütevekkil) kimseleriz." dediler. Bunun üzerine Hz. Ömer onlara, "Aksine siz hazır yiyici (müteekkil) kimselersiniz. Tevekkül eden kişi, tohumunu yere atıp sonra Allah'a tevekkül edendir." dedi. (İbn Receb, Câmiu'l-ulûm, I, 441)

Hissemize Düşenler

Tevekkül; maddi ve manevi sebeplerin hepsine başvurduktan ve alınması gereken bütün tedbirleri alıp yapacak başka bir şey kalmadıktan sonra, Allah'a güvenip dayanmak ve neticeyi O'ndan beklemektir.

Sabır ve tevekkül, müminin şahsiyetinde birlikte bulunan iki özelliktir. Mütevekkil kişi Allah'a duyduğu güven ile sıkıntılara sabreder.

Çalışmayı ve sebebe sarılmayı terk edip "Allah'ın dediği olur." diyerek kenara çekilmek, kendi yapması gereken şeyleri Allah'tan beklemek şeklindeki anlayışı dinimiz tasvip etmez.

Unutmamalıyız ki ebedi ve ezelî olan, her şeyi bilen, kudret sahibi Yüce Allah; kendisine güvenen kulunu hiçbir zaman yalnız bırakmaz.

333. GÜN:
TEVHİD VE ŞİRK

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذي فَطَرَ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضَ حَنيفاً وَمَآ اَنَا مِنَ الْمُشْرِكينَ

"Ben, Hakk'a yönelen birisi olarak yüzümü, gökleri ve yeri yaratana döndüm. Ben, Allah'a ortak koşanlardan değilim." (En'âm, 6/79)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: قَالَ اللهُ تَعَالَى: يَا ابْنَ آدَمَ إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ، لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ، ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ، يَا ابْنَ آدَمَ، إِنَّكَ لَوْ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا، ثُمَّ لَقِيتَنِي لَا تُشْرِكُ بِي شَيْئاً، لَأَتَيْتُكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً.

Enes'ten (r.a.) rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) bir kudsî hadiste şöyle buyurmuştur:

"Allah Teâlâ buyuruyor ki, 'Ey Âdemoğlu! Sen bana dua edip ricada bulunduğun müddetçe, ağırlığına bakmadan günahlarını bağışlarım. Ey Âdemoğlu! Günahların yerden göğe kadar olsa da bana istiğfar edersen, seni bağışlarım. Ey Âdemoğlu! Yeryüzünü dolduracak günahlarla huzuruma gelsen,

şirk koşmadığın sürece, yeryüzünü dolduracak kadar bir mağfiretle mukabele eder, seni affederim." (Tirmizî, Deavât, 98)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. İbrâhim, bir gün puthaneye girdi ve baltasıyla buradaki bütün putları kırdı. Sadece en büyük putu bıraktı ve elindeki baltayı onun boynuna astı. Halk, kutsal değerlerine yöneltilen bu saldırıyı öğrendiğinde büyük bir şok yaşamıştı. Buna kim cüret etmişti? Ancak zanlı belli idi: Uzun süredir putları diline dolayan İbrâhim! Hz. İbrâhim, hemen Kral Nemrud'un huzuruna çıkartıldı, ileri gelenlerle yüzleştirildi:

Ey İbrâhim, bu işi putlarımıza sen mi yaptın?

Şu büyükleri yapmış olabilir. Ona bir sorun bakalım (belki söyler). Tabii eğer putlar konuşuyorsa!

Bunların konuşamayacağını sen de biliyorsun.

Öyle ise siz, (hâlâ) Allah'ı bırakıp da, size hiçbir fayda, hiçbir zarar veremeyecek şeylere mi tapıyorsunuz? Yazıklar olsun, size de; Allah'ı bırakıp tapmakta olduklarınıza da! Hâlâ aklınızı başınıza almayacak mısınız?

Ama Nemrud bu putlarını hiçe sayan yaklaşımlar sergileyen Hz. İbrâhim'i elbette baş düşman addedecekti. Bu düşmanın yaptığı cezasız kalmamalıydı. Kral Nemrud ve adamları ona verilecek cezayı tartışmaktaydı. Nihayet karar verildi: *"Eğer (bir şey) yapacaksanız, onu yakın da ilahlarınıza yardım edin."* (Enbiyâ, 21/58-68) Hz. İbrâhim'i hemen hapsettiler. Büyük bir ateş yaktılar. İbrâhim'i içine atacaklardı. Ama İbrâhim sakin, İbrâhim vakarlı... Mütevekkil bir şekilde tek olan Rabbine yakararak O'nun kendisine yeteceğini ve en güzel vekil olduğunu söylüyordu. (Taberî, Câmiu'l-beyân, 464-468) Bu, son cümlesi oldu. Hz. İbrâhim'i ateşe attılar. Ancak aynı anda, daha İbrâhim ateşe düşmeden ilahî bir nida yankılandı: *"Ey ateş! İbrâhim'e karşı serin ve güvenli ol!"* (Enbiyâ, 21/69)

Hissemize Düşenler

Tevhid inancı; insanın Allah'tan başka ilah, mabud, rızası talep edilen ve kendisine yalvarılan bir varlığı kabul etmemesidir.

Tevhid inancının önderliği vasfı ile Hz. İbrâhim, Kur'an-ı Kerim'de üsve-i hasene (en güzel örnek) olarak nitelendirilen iki kutlu peygamberden biridir.

Hz. İbrâhim ve ailesinin tevhid uğruna verdikleri mücadele ve gösterdikleri fedakârlıklar nedeniyle her Müslüman, namazdaki oturuşlarında salli bârik dualarıyla Hz. Muhammed'in (s.a.s.) ardından Hz. İbrâhim ve ailesi için de dua etmektedir.

Müslüman şirkten, içerisinde şirk unsurları içeren her türlü söz, davranış ve düşünceden uzak olmalıdır.

Tevhid yolunda mücadele edeni, Allah Teâlâ kesinlikle yalnız bırakmayacaktır.

Rabbimiz, kendisinden bağışlanma dileyen mümin kulunu, şirk koşmadığı sürece mutlaka affeder.

334. GÜN:
TEVHİD İNANCI

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اَللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُواً اَحَدٌ

"De ki: O Allah tektir, Allah Samed'dir. (O hiçbir şeye muhtaç değildir ama bütün varlıklar O'na muhtaçtır) O, doğurmamış ve doğmamıştır. Hiçbir şey O'na denk değildir." (İhlâs 112/1-4)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَأْمُرُنَا إِذَا أَخَذَ أَحَدُنَا مَضْجَعَهُ أَنْ يَقُولَ: اَللّٰهُمَّ رَبَّ السَّمَوَاتِ وَرَبَّ الْأَرَضِينَ وَرَبَّنَا وَرَبَّ كُلِّ شَيْءٍ فَالِقَ الْحَبِّ وَالنَّوَى وَمُنْزِلَ التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ذِى شَرٍّ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهِ أَنْتَ الْأَوَّلُ فَلَيْسَ قَبْلَكَ شَيْءٌ وَأَنْتَ الْآخِرُ فَلَيْسَ بَعْدَكَ شَيْءٌ وَالظَّاهِرُ فَلَيْسَ فَوْقَكَ شَيْءٌ وَالْبَاطِنُ فَلَيْسَ دُونَكَ شَيْءٌ.

Ebû Hüreyre (r.a.) anlatıyor: Resûlullah (s.a.s.), herhangi birimiz yatağa yattığımızda şöyle dua etmemizi bize emrederdi.

"Allah'ım! Göklerin ve yerlerin Rabbi! Rabbimiz, her şeyin Rabbi! Tane ve

çekirdeği çatlatıp yaran! Tevrat, İncil ve Kur'an'ı indiren! Her türlü kötülük sahibinin şerrinden sana sığınırım. Onu perçeminden tutan (kudreti altında bulunduran) sensin. Sen Evvel'sin, senden önce hiçbir şey yoktur. Sen Âhir'sin, senden sonra da hiçbir şey olmayacaktır. Zâhir (varlığı delillerle apaçık olan) sensin, varlığı seninkinden daha aşikâr hiçbir şey yoktur. Bâtın (mahiyeti idrak edilemeyen) sensin. Senin zâtından daha gizli olan hiçbir şey yoktur." (Tirmizî, Deavât, 19; Müslim, Zikir, 61)

Asr-ı Saadet'ten

Allah'ın bir tek ilah olduğunu yani kendisinden başka ilah olmadığını kavrayamayan Mekke müşriklerine, Hz. Ömer'in Müslüman olması çok ağır gelmişti. Bu gelişme karşısında önlem almak için toplanıp Peygamberimizin amcası Ebû Tâlib'e geldiler ve "Kardeşinin oğlu ile aramızda hüküm ver." dediler. Bunun üzerine Ebû Tâlib, Peygamberimizi çağırttı ve ona, "Bunlar senin kavmindendir. Senden mutedil olmanı istiyorlar. Kavminin üstüne fazla gitme." dedi. Peygamberimiz ne istediklerini sorduğunda, onlar "Bizimle ve ilahlarımızla uğraşmayı bırak, biz de senin ilahını ve senin peşini bırakalım." dediler. Bunun üzerine Peygamberimiz, *"Söylediğiniz takdirde Araplara hâkim olacağınız, Arap olmayanları da egemenliğiniz altına alacağınız bir sözü söyler misiniz?"* dedi. Bunu duyan Ebû Cehil, "Babana rahmet, elbette onu hatta on katını bile söyleriz." dedi. Peygamberimiz, öyleyse *"Allah'tan başka ilah yoktur deyin."* buyurdu. Müşrikler, bunu söylemekten kaçınıp oradan gitmek üzere ayağa kalktılar ve "Bu, ilahları bir tek ilah mı yapıyor? Bir tek ilah, bütün mahlûkatı nasıl kuşatır, onları idare etmeye nasıl yeter?" diye söylendiler. Bu olay üzerine şu ayet-i kerimeler nazil oldu: *"Kâfirler, kendilerine içlerinden bir uyarıcının gelmesine şaştılar ve şöyle dediler: Bu, yalancı bir sihirbazdır. İlahları bir tek ilah mı yaptı? Gerçekten bu çok tuhaf bir şey!"* (Sâd, 38/4-5; Kurtubî, Tefsîr, XV, 62)

Hissemize Düşenler

Tevhid; bütün mahlûkatı yaratan, yaşatan ve yönetenin sadece ve sadece Allah olduğu inancıdır. Tevhid inancı, İslâm'ın temelidir.

Şirk; Allah'ın bir tek ilah olduğunu yani kendisinden başka ilah olmadığını kavrayamamaktır. Allah'ın yanı sıra başka ilahlara da tapmak, çok tanrılı bir inanışa sahip olmaktır.

Mümin, Allah Teâlâ'nın zatı ve mahiyeti hakkında tereddüde yol açan sorulardan, *"Eûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm" (Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım)* diyerek Allah'a sığınmalıdır.

Hz. Âdem'den Hz. Muhammed'e (s.a.s.) değin bütün peygamberler, insanları şirkin bataklığından tevhidin aydınlığına davet etmişlerdir.

"La ilahe illallah (Allah'tan başka ilah yoktur)" tevhidin özüdür.

335. GÜN:
TEYEMMÜM

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اِذَا قُمْتُمْ اِلَى الصَّلٰوةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ
وَاَيْدِيَكُمْ اِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُسِكُمْ وَاَرْجُلَكُمْ اِلَى الْكَعْبَيْنِ
وَاِنْ كُنْتُمْ جُنُباً فَاطَّهَّرُوا وَاِنْ كُنْتُمْ مَرْضٰى اَوْ عَلٰى سَفَرٍ اَوْ جَاءَ اَحَدٌ
مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ اَوْ لٰمَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعيداً
طَيِّباً فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَاَيْديكُمْ مِنْهُ مَا يُريدُ اللّٰهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ
مِنْ حَرَجٍ وَلٰكِنْ يُريدُ
لِيُطَهِّرَكُمْ وَلِيُتِمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

"Ey iman edenler! Namaza kalkacağınız zaman yüzlerinizi, dirseklere kadar ellerinizi ve -başlarınıza mesh edip- her iki topuğa kadar da ayaklarınızı yıkayın. Eğer cünüp iseniz iyice yıkanarak temizlenin. Hasta olursanız veya seferde bulunursanız veya biriniz abdest bozmaktan (def-i hacetten) gelir veya kadınlara dokunur (cinsel ilişkide bulunur) da su bulamazsanız, o zaman temiz bir toprağa yönelin. Onunla yüzlerinizi ve ellerinizi meshedin (Teyemmüm edin). Allah size herhangi bir güçlük çıkarmak istemez. Fakat o sizi tertemiz yapmak ve üzerinizdeki nimetini tamamlamak ister ki şükredesiniz." (Mâide, 5/6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى ذَرٍّ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اَلصَّعِيدُ

الطَّيِّبُ وَضُوءُ الْمُسْلِمِ وَإِنْ لَمْ يَجِدِ الْمَاءَ عَشْرَ سِنِينَ.

Ebû Zer'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Temiz toprak, on sene boyunca su bulamasa bile Müslümanın abdest suyudur." (Nesâî, Tahâret, 203)

Asr-ı Saadet'ten

Teyemmüm, su bulamayan ya da suyu kullanma imkânı olmayan kişinin toprakla temizlenerek ibadet edebilmesidir. Teyemmümle ilgili ayetin indiriliş sebebiyle ilgili Hz. Âişe şunları anlatır: Allah Resûlü (s.a.s.) ve müminler Benî Mustalık Gazvesi'nden dönmekteydiler. Bu yolculuk sırasında Hz. Âişe'nin gerdanlığı kaybolmuş, insanlar da onu aramaya koyulmuşlardı. Ancak arama işi gece boyunca uzamış, tan yeri ağarmaya başlamıştı. İnsanların abdest için su bulamamaları ve namaz vaktinin girmiş olması dolayısıyla bir sıkıntı yaşanmıştı. İşte bu durumda teyemmüm ayeti nâzil olmuştu. Bunun üzerine Allah Resûlü (s.a.s.) ve müminler, kalkıp teyemmüm yapmışlar hatta ashâbdan Üseyd b. Hudayr, bu ayetin inişine sebep olması dolayısıyla Hz. Âişe'ye hitaben, "Allah seni hayırla mükâfatlandırsın! Vallahi, senin başına ne sıkıntı gelmişse mutlaka Allah senin için onda bir çıkar yol ihsan etmiş ve Müslümanlar için bir bereket kılmıştır." demişti. (Dârimî, Tahâret, 65; Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 30)

Hissemize Düşenler

Kulun Allah'ın huzuruna ibadet maksadıyla çıkabilmesi için maddi ve manevi yönden temizlenmiş ve arınmış olması esastır.

İslâm'da temizliğin su kullanılarak yapılması esas olmakla birlikte, çeşitli nedenlerden ötürü su kullanımının mümkün olmadığı durumlarda kolaylık prensibi gözetilerek teyemmüme ruhsat verilmiştir.

Toprak veya toprak türü temiz bir madde kullanılarak ellerin, yüzün ve kolların mesh edilmesi şeklinde yapılan teyemmüm, zorunlu durumlarda abdest ve guslün yerine geçen itibari/simgesel bir temizliktir.

Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna çıkmadan önce mümin insan, yalnız bedenini değil; ruhunu, nefsini ve gönlünü arındırır, bu şekilde huzur-ı ilahîye çıkmaya layık hâle gelir.

Mümin kulun hayatının vazgeçilmez bir ibadeti olan namazın kaçırılmaması için her türlü kolaylık sağlanmıştır. Namazı kılmamanın bir mazereti olamaz.

336. GÜN:
TİCARET AHLAKI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا اَوْفُوا بِالْعُقُودِ...

"Ey iman edenler! Sözleşmeleri yerine getirin..." (Mâide, 5/1)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَنْ غَشَّنَا فَلَيْسَ مِنَّا.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur: *"Bizi aldatan, bizden değildir."* (Müslim, Îmân, 164)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin ashâbından olan Ümmü Benî Enmâr diye bilinen Kayle adında bir kadın sahâbî vardı. Bu hanım ticaretle meşgul olur, ticaretini kendine has bir yöntemle yürütürdü. Bir gün bu yöntemin doğru olup olmadığını öğrenmek için Resûl-i Ekrem'in (s.a.s.) yanına geldi. O esnada Allah Resûlü (s.a.s.) umre yapıyordu. Kayle, Peygamberimiz Merve Tepesi civarındayken yanına yaklaştı ve şu soruyu sordu: "Ey Allah'ın Elçisi! Ben ticaretle uğraşan bir kadınım. Bir şeyi satın almak istediğim zaman verebileceğim miktardan daha düşük bir fiyat teklif ediyorum. Sonra yavaş yavaş artırarak düşündüğüm fiyata çıkıyorum. Bir şeyi satacağım zaman da önce satabileceğim fiyattan daha yüksek bir fiyat teklif ediyor, sonra yavaş yavaş inerek arzuladığım fiyata geliyorum. Bu uygulamaya ne dersin?" Bunun üzerine Allah Resûlü: "*Kayle, böyle yapma. Bir şey satın almak istediğin*

zaman, sana verilse de verilmese de düşündüğün fiyatı söyle." diye karşılık verdi ve sözlerini şöyle bitirdi: "*Bir malı satmak istediğin zaman, versen de vermesen de yüksek fiyat değil satmak istediğin fiyatı söyle.*" (İbn Mâce, Ticâret, 29)

Hissemize Düşenler

Ticaretin de bir ahlakı, edebi, usûl ve erkânı vardır.

İslâm, helal ürünlerin alınıp satılmasını emreder. Bu sebepledir ki alkol ve domuz eti gibi Allah'ın haram kıldığı ürünlerin alım satımını yapmak haramdır.

Ticareti en çok sekteye uğratan unsurların başında faiz gelir. Faiz bir kesimin haksız kazanç elde etmesini sağlarken diğer kesimin zarara uğramasına sebep olur. Dolayısıyla Müslüman tüccar faizin her çeşidinden kaçınarak kazancına haram bulaştırmaz.

Müslüman bir tüccara yakışan Allah'ın haram kıldığı hiçbir yanlış uğraş içinde olmamaktır.

Allah'tan korkan, iyilik yapan ve ticaretini dürüstlük üzerine inşa eden mümin bir tüccarın yeri; Peygamberimizin müjdesiyle cennettir.

337. GÜN: TOPLUMSAL DAYANIŞMA VE ÜLFET

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللّٰهِ جَمِيعاً وَلَا تَفَرَّقُواۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللّٰهِ عَلَيْكُمْ اِذْ كُنْتُمْ اَعْدَاۤءً فَاَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهٖٓ اِخْوَاناًۚ وَكُنْتُمْ عَلٰى شَفَا حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَاَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذٰلِكَ يُبَيِّنُ اللّٰهُ لَكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Topyekûn Allah'ın ipine sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmandınız da O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeş olmuştunuz. Yine siz bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O, sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size ayetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz." (Âl-i İmrân, 3/103)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَنِ اسْتَعَاذَ بِاللّٰهِ فَأَعِيذُوهُ، وَمَنْ سَأَلَ بِاللّٰهِ فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ دَعَاكُمْ فَأَجِيبُوهُ، وَمَنْ صَنَعَ إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِئُوهُ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا

مَا تُكَافِئُونَهُ فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تَرَوْا أَنَّكُمْ قَدْ كَافَأْتُمُوهُ.

Abdullah b. Ömer'in naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Allah için size sığınan kimseyi barındırın. Allah için isteyen kimseye verin. Sizi davet edene icabet edin, size bir iyilik yapana karşılığını verin. Eğer onun karşılığını verecek bir şey bulamazsanız, karşılıkta bulunduğunuza kanaat getirinceye kadar ona dua edin." (Ebû Dâvûd, Zekât, 38)

Asr-ı Saadet'ten

Mudar kabilesinden mağdur oldukları her hâllerinden belli olan birtakım insanlar Hz. Peygamber'in yanına geldiler. Sevgili Peygamberimiz onları gördüğünde çok etkilendi ve Bilâl'e ezan okumasını emretti. Namazı kıldırdıktan sonra bir konuşma yaptı. *"Ey insanlar! Sizi tek bir nefisten yaratan Rabbinizden korkun..."* (Nisâ, 4/1) ayetiyle özde birliğe dikkat çekerek, *"Kişi dinarından, dirheminden, elbisesinden, bir sâ' buğdayından, bir sâ' kuru hurmasından -yarım hurma bile olsa- tasadduk etmelidir."* buyurdu. Bir sa' ölçü birimi olup yaklaşık 2.75 litreye tekabül etmekteydi. Peygamberimiz, az bile olsa yardım etmeleri için ashâbına davette bulunmaktaydı. Derken ensardan bir zât avucuna sığmayacak kadar büyük bir kese getirdi. Sonra orada bulunan sahâbîler birbiri ardınca bir şeyler getirdiler. Neticede yiyecek ve elbiseden müteşekkil iki yığın ortaya çıktı. Müslümanların bu duyarlılığı, Allah Resûlü'nü gözlerinin içini parlatacak kadar sevindirmiş ve o şöyle buyurmuştu: *"Her kim İslâm'da güzel bir gelenek başlatırsa, hem yaptığının ecrini hem de kendisinden sonra aynı şeyi yapanların ecrini kazanır. Onu yapanların kendi ecirlerinden de bir şey eksilmez. Her kim de İslâm'da kötü bir gelenek başlatırsa, hem yaptığının günahını hem de kendisinden sonra onu yapanların günahını yüklenir. Onların günahlarından da hiçbir şey eksilmez."* (Müslim, Zekât, 69)

Hissemize Düşenler

Düşmanları dost eden bir kardeşlik anlayışı temelinde yükselen İslâm toplumu ve medeniyeti sadece Müslümanlara değil bütün insanlara huzur ve saadet getirmiştir.

İslâm, Allah'ın emirlerini yüceltmek ve Allah'ın yarattıklarına şefkat ve merhamet göstermektir. Müslüman, mahlûkata sevgi ve merhamet ekseninde davranmalıdır.

Allah Resûlü; insanlarla ilişkilerinde statüsü ne olursa olsun kimseyi kınamayan, ayıplamayan ve başkalarının gizli hâllerini öğrenmeye çalışmayan ama çevresinde olup bitenlere de duyarsız kalmayan bir tavır sergilemiştir.

Yaşadığı topluma hatta bütün dünyaya karşı sorumluluk sahibi olan Müslüman, gördüğü olumsuzluklara gücü nispetinde müdahale etmeli ve onları ortadan kaldırmak için çaba sarf etmelidir.

Müslüman; bütün dünyadaki aç, açık, zulme uğrayan ya da muhtaç olanları görmek, gözetmek ve elinden geldiği kadar herkesin derdine derman olmak yükümlülüğündedir.

338. GÜN:
TOPLUMSAL HAYAT

Ayet-i Kerime ve Meali

لَا يَنْهٰيكُمُ اللّٰهُ عَنِ الَّذينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ اَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُٓوا اِلَيْهِمْ اِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطينَ

"Allah, din konusunda sizinle savaşmayan ve sizi yurtlarınızdan çıkarmayanlarla iyi ilişkiler içinde olmanızı ve onlara adaletli davranmanızı yasaklamaz. Allah adaletli olanları elbette sever."
(Mümtehine, 60/8)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللّٰهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِمَنْ يَحْرُمُ عَلَى النَّارِ، وَ بِمَنْ تَحْرُمُ عَلَيْهِ النَّارُ؟ عَلَى كُلِّ قَرِيبٍ هَيِّنٍ لَيِّنٍ سَهْلٍ.

Abdullah b. Mes'ûd'un naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kendisi cehennem ateşine ve cehennem ateşi de kendisine haram olan kişiyi size bildireyim mi? Cana yakın, yumuşak huylu, kolaylaştırıcı kimse."
(Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 45)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü'nün ashâbından biri, güzel bir vadiden geçiyordu. Vadide suyu tatlı bir dere vardı. Suyun tadı çok hoşuna gitmişti. Karşılaştığı manzaradan da oldukça etkilenmişti. "Keşke insanlardan uzaklaşıp şu vadiye yerleşsem!"

demekten kendini alamadı. Fakat hemen ardından Hz. Peygamber (s.a.s.) hatırına geldi ve onun izni olmadan böyle bir şey yapamayacağını düşündü. Bunun üzerine Resûlullah'a giderek durumu anlattı. Allah Resûlü kendisini dinledikten sonra ona böyle bir şey yapmamasını söyledi. Çünkü Peygamberimizin ifadesiyle, kısa bir süre de olsa Allah yolunda insanlarla omuz omuza verip cihad etmek, tek başına yıllarca namaz kılıp kendini ibadete vermekten daha faziletliydi. (Tirmizî, Fedâilü'l-cihâd, 17) Mümin kardeşleriyle bir arada yaşayan, onların sıkıntılarına derman olmaya çalışan, iyilik üreten ve karşılaştığı sorunlara sabredip çözüm bularak toplumun refahı ve huzuru için emek veren kimse, bir köşeye çekilip kendini soyutlayan kimseden çok daha hayırlıydı.

Hissemize Düşenler

Dini yaşamak, bir köşeye çekilip yalnızca Allah'a olan sorumluluklarını yerine getirmek değil bilakis Allah'a karşı görevlerini yaparken bir taraftan da insanlarla ve diğer canlılarla olan ilişkilerini gözetmektir.

İslâm'da ruhbanlık yoktur. Hz. Peygamber (s.a.s.) bir yandan yaşadığı toplumun bir ferdi olarak beşerî ilişkilerini devam ettiriyor, diğer yandan bazı vakitleri Rabbine ibadete ayırıyordu.

İnsanlarla hep iç içe olan Hz. Peygamber, aynı şekilde ümmetinin de başkalarıyla iyi ilişkiler içinde olmasını istiyordu. İnsanların vereceği eza ve cefaya katlanmayı ama kimseye eziyet etmemeyi öğütlemişti.

İnanan insan, imanının bir gereği olarak toplumda huzursuzluğa ve zarara neden olacak her türlü davranıştan uzak kalmalıdır.

Sadece kendi rahatını düşünen bencilce bir hayat tarzından sakınmalıyız. Mümin kardeşimizin ihtiyacını gözetmek ve sıkıntılı gününde onun yanında olmak, hayat tarzımız olmalıdır.

Müslümanlarla savaşmadıkça, Müslümanları yurtlarından çıkarmadıkça veya çıkarılmalarına yardımcı olmadıkça hangi dine mensup ve hangi etnik kökenden olursa olsun toplumun bütün üyeleriyle iyilik ve adalet esasına dayalı ilişkiler kurulabilir.

Sosyal hayat, kişiye çeşitli haklarla birlikte sorumluluklar da getirir. Dolayısıyla insanın kendisi kadar başkalarını da dikkate alması, sınırlarının farkında olması ve toplum içerisinde ona göre hareket etmesi gerekir.

İslâm toplumundaki sorumluluklar, katı bir vazife ahlakı anlayışına değil; imandan kaynaklanan ülfet, ünsiyet ve muhabbete dayanmaktadır.

339. GÜN:
UMRE

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلّٰهِ فَاِنْ اُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ ۚ
وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُسَكُمْ حَتّٰى يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ ...

"Haccı ve umreyi Allah için eksiksiz yerine getirin; engellenirseniz kolayınıza gelen bir kurban gönderin. Kurban, mahalline ulaşıncaya kadar başlarınızı tıraş etmeyin."... (Bakara, 2/196)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ:
اَلْعُمْرَةُ إِلَى الْعُمْرَةِ كَفَّارَةٌ لِمَا بَيْنَهُمَا، وَالْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ
إِلَّا الْجَنَّةُ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"İki umre, aralarında işlenen günahlara kefarettir. Allah katında makbul bir haccın karşılığı ise ancak cennettir." (Buhârî, Umre, 1; Müslim, Hac, 437)

Asr-ı Saadet'ten

Hudeybiye Antlaşması'nın üzerinden bir yıl geçmiş, umre zamanı gelmişti. Allah Resûlü'nün emri ile tekrar umre hazırlıklarına başlandı. Önceki yıl gerçekleştiremedikleri umre, kaza edilecek ve bu umreye "kaza umresi" denilecekti.

Peygamberimiz ve sahâbe-i kirâm, yıllarca uzak kaldıkları Mekke'ye gür sesleriyle telbiyeler getirerek girdiler. Hasret kaldıkları Kâbe'yi tavaf etmeye

başladılar, Mekkelilerin meraklı bakışları arasında. Mekkeli Müslümanlar Medine'ye hicret edince, oranın havası kendilerini olumsuz etkilemiş ve biraz zayıf düşmüşlerdi. Mekkeliler tarafından bu durum dile getirilince Hz. Peygamber (s.a.s.) onlara karşı güçlü görünmelerini, onların oturduğu tarafa dolandıklarında daha çalımlı ve güçlü yürümelerini ashâbına emretmiş, ashâb-ı kirâm da bunu yapmıştı. (Buhârî, Hac, 55) İşte erkeklerin tavafın ilk üç şavtında daha heybetli yürümeleri (remel) ve tavafta ihramlıyken sağ omuzlarını açık bulundurmaları (ıztıba), aslında hasımlara karşı güç ve gövde gösterisi amaçlı olarak bu umrede ortaya çıkmıştı. Peygamberimizin umrelerini sayan Enes b. Mâlik (r.a.) şöyle demişti: "Resûlullah (s.a.s.) dört defa umre yaptı. Bunlardan hac için geldiğinde yaptığı umresi hariç, diğerleri hep Zilkâde ayındadır. Hudeybiye'den dönüşteki umresi, ertesi yılki umresi, Huneyn ganimetlerini dağıttığı yer olan Ci'râne'den yaptığı umresi ve hac ile beraber yaptığı umre." (Buhârî, Umre, 3; Müslim, Hac, 217)

Hissemize Düşenler

Bütün ibadetlerde olduğu gibi umre ibadetinde de maksat, sadece ve sadece Allah rızası için olmalıdır.

Umre; Müslümanın kulluğunu yeniden imar etme, şahsiyetini güçlendirme, yorulan gönlünü huzura erdirme ve tazelenme fırsatıdır.

Müslümanın Allah için yerine getireceği her bir ibadet, onun günahlarının bağışlanmasına vesiledir.

"İbadetler, günahlarımıza kefaret olur." düşüncesiyle günaha devam etmek, Müslümanca bir tavır değildir.

Umrede gerçekleştirilen bazı şekli hareketlerin her birinin kendine has bir anlam dünyası ve yerine getireni şuurlandıran bir boyutu vardır.

340. GÜN:
UYKU

Ayet-i Kerime ve Meali

وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا

"Uykunuzu bir dinlenme vesilesi kıldık." (Nebe, 78/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ الْبَرَاءِ بْنِ عَازِبٍ قَالَ قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) إِذَا أَتَيْتَ مَضْجَعَكَ فَتَوَضَّأْ وُضُوءَكَ لِلصَّلَاةِ ثُمَّ اضْطَجِعْ عَلَى شِقِّكَ الْأَيْمَنِ، ثُمَّ قُلِ اللّٰهُمَّ أَسْلَمْتُ وَجْهِي إِلَيْكَ، وَفَوَّضْتُ أَمْرِي إِلَيْكَ، وَأَلْجَأْتُ ظَهْرِي إِلَيْكَ، رَغْبَةً وَرَهْبَةً إِلَيْكَ، لَا مَلْجَأَ وَلَا مَنْجَا مِنْكَ إِلَّا إِلَيْكَ، اَللّٰهُمَّ آمَنْتُ بِكِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَ، وَبِنَبِيِّكَ الَّذِي أَرْسَلْتَ. فَإِنْ مُتَّ مِنْ لَيْلَتِكَ فَأَنْتَ عَلَى الْفِطْرَةِ، وَاجْعَلْهُنَّ آخِرَ مَا تَتَكَلَّمُ بِهِ.

Berâ b. Âzib (r.a.) Hz. Peygamber'in (s.a.s.) kendisine şunları söylediğini rivayet etmiştir: *"Yatacağın zaman namaz için abdest aldığın gibi abdest al. Sonra sağ tarafın üzerine yat ve şöyle de: 'Allah'ım! Kendimi sana teslim ettim. İşimi sana havale ettim. Sırtımı sana dayadım, sana karşı ümit ve korku besleyerek... Senden sığınacak yer yine sensin, senden kurtulacak yer de yine sensin. Allah'ım! İndirdiğin kitabına ve gönderdiğin nebîne iman ettim.' Şayet o gece ölecek olursan fıtrat üzere ölürsün. (Uyumadan önce) söyleyeceğin son*

sözler bunlar olsun." (Buhârî, Vudû', 75)

Asr-ı Saadet'ten

Hayber Seferi dönüşünde öğleden sonra yola çıkan Hz. Peygamber (s.a.s.) ve ordusu, ertesi gece de hiç durmadan yürümeye devam ettiler. Yorgun düşen, uykusuz kalan sadece Resûl-i Ekrem değildi. Sahâbîler de uykusuz geçen uzun bir gecenin sonunda bitkin düşmüşlerdi. Bu yüzden uygun bir yere geldiklerinde Peygamber Efendimizden az da olsa istirahat etme talebinde bulundular. Hz. Peygamber, uyuyakalıp sabah namazını kılamama endişesini dile getirince Bilâl-i Habeşî, kendisinin nöbetçi olarak bekleyebileceğini söyledi. Bunun üzerine orada bulunan herkes yatıp uyudu. Bilâl de sırtını bineğine dayayıp beklemeye başladı. Ancak insanlık hâli, o da dayanamayıp bir süre sonra uykuya yenik düştü. Hz. Peygamber, uyandığında güneş çoktan doğmuş, sırtlarını ısıtmaya başlamıştı. Bilâl'e hitaben, "*Bilâl, ne demiştin, ne oldu?*" diye seslendi. Mahcup olan Bilâl ise hiçbir zaman üzerine böylesine bir ağırlık çökmediğini söyleyerek mazeretini bildirdi. Bunun üzerine Hz. Peygamber şöyle buyurdu: "*Yüce Allah dilediği zaman (uyutmak suretiyle) ruhlarınızı alır, dilediği zaman da (uyandırarak) geri verir...*" (Buhârî, Mevâkîtü's-salât, 35; Nesâî, İmâmet, 47) Allah Resûlü bu sözleriyle sadece verilen sorumluluğu yerine getiremeyen Bilâl'i teselli etmemiş, aynı zamanda uyuyakalıp sabah namazını kaçırmaktan dolayı kendilerini suçlu hisseden diğer sahâbîleri de rahatlatmıştı. (Müslim, Mesâcid, 311)

Hissemize Düşenler

İnsan hayatının temel ve vazgeçilmez ihtiyaçlarından olan uyku, Yüce Allah'ın bütün hayat sahibi varlıklara bahşettiği bir nimettir.

Hayatın bütün alanları ile ilgili inananlarına yol haritası çizen dinimizin, insan hayatında yeri doldurulamaz bir öneme sahip olan uyku hakkında da çeşitli prensipleri vardır.

Hz. Peygamber, ümmeti konusunda en çok korktuğu şeylerden biri olarak çok uyumayı zikretmiştir. Çünkü fazla uyumak hem ibadetleri ihmale hem de günlük işlerin akışını bozmaya yol açar.

Hz. Peygamber, yatsı namazından önce uyumayı ve sonrasında da oturup konuşmayı hoş karşılamazdı.

Peygamberimiz, gece ibadetine uyanmasına yardımcı olduğu için güneşin tepede olduğu zaman diliminde "kaylûle" denilen öğle uykusuna önem verirdi.

Geceleri az uyuyup da ibadet edenler, Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde olan takva sahibi kimselerdir. Herkesin uyuduğu gecenin karanlığında uyanıktırlar. Mağfiret ve rahmet dileyerek Rablerine yönelmişlerdir.

341. GÜN:
VAHİY

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ اَنْ يُكَلِّمَهُ اللّٰهُ اِلَّا وَحْياً اَوْ مِنْ وَرَآئِ حِجَابٍ اَوْ يُرْسِلَ رَسُولاً فَيُوحِيَ بِاِذْنِه مَا يَشَآءُ اِنَّهُ عَلِيٌّ حَكِيمٌ

"Allah bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakîmdir." (Şûrâ, 42/51)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى مُوسَى، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: مَثَلُ مَا بَعَثَنِى اللّٰهُ مِنَ الْهُدَى وَالْعِلْمِ كَمَثَلِ الْغَيْثِ الْكَثِيرِ أَصَابَ أَرْضًا، فَكَانَ مِنْهَا نَقِيَّةٌ قَبِلَتِ الْمَاءَ، فَأَنْبَتَتِ الْكَلَأَ وَالْعُشْبَ الْكَثِيرَ، وَكَانَتْ مِنْهَا أَجَادِبُ أَمْسَكَتِ الْمَاءَ، فَنَفَعَ اللّٰهُ بِهَا النَّاسَ، فَشَرِبُوا وَسَقَوْا وَزَرَعُوا، وَأَصَابَ مِنْهَا طَائِفَةً أُخْرَى، إِنَّمَا هِىَ قِيعَانٌ لَا تُمْسِكُ مَاءً، وَلَا تُنْبِتُ كَلَأً، فَذَلِكَ مَثَلُ مَنْ فَقُهَ فِى دِينِ اللّٰهِ وَنَفَعَهُ مَا بَعَثَنِى اللّٰهُ بِهِ، فَعَلِمَ وَعَلَّمَ، وَمَثَلُ مَنْ لَمْ يَرْفَعْ بِذَلِكَ رَأْسًا، وَلَمْ يَقْبَلْ هُدَى اللّٰهِ الَّذِى أُرْسِلْتُ بِهِ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle

buyurmuştur:

"Allah'ın benimle gönderdiği hidayet ve ilim, farklı topraklara düşen bol yağmura benzer. Bunlardan bazıları temizdir, suyu alır, bol bitki ve ot yetiştirir. Bazıları kuraktır, suyu yüzeyinde tutar. Bu sudan insanlar yararlanır hem kendileri içerler hem de hayvanlarını sularlar ve ziraat yaparlar. Diğer bir toprak çeşidi de vardır ki dümdüzdür. O ne su tutar ne de bitki yetiştirir. Allah'ın dinini inceden inceye kavrayan, Allah'ın beni kendisiyle gönderdiğinden (hidayet ve ilimden) faydalanan, öğrenen ve öğreten kimse ile (bunları duyduğunda kibrinden) başını bile kaldırmayan ve kendisiyle gönderildiğim Allah'ın hidayetini kabul etmeyen kimsenin misali işte böyledir." (Buhârî, İlim, 20)

Asr-ı Saadet'ten

Enes b. Mâlik (r.a.) anlatıyor: Resûlullah'ın (s.a.s.) vefatından sonra Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer'e "Haydi, Allah Resûlü'nün ziyaret ettiği gibi biz de Ümmü Eymen'i ziyaret edelim." dedi. Ümmü Eymen Peygamberimizin dadısı olan, onun çok sevdiği ve değer verdiği bir hanımdı. Yanına gittiklerinde Ümmü Eymen onları görünce ağlamaya başladı. "Niye ağlıyorsun? Allah katındakiler Resûlullah (s.a.s.) için daha hayırlıdır." dediler. Bunun üzerine, "Ben Allah'ın katındaki nimetlerin, Resûlü (s.a.s.) için daha hayırlı olduğunu elbette biliyorum. Bunun için ağlamıyorum. Asıl gökten inen vahyin kesilmiş olmasına ağlıyorum." dedi. Peygamberimizin yokluğu, ashâbın hepsi için derin bir acı olmuş, ona inen vahyin artık kesilmesi yüreklerini burkmuştu. Ümmü Eymen bu sözüyle Hz. Ebû Bekir'i ve Hz. Ömer'i de duygulandırdı. Onlar da birlikte ağlamaya başladılar. (Müslim, Fedâilü's-sahâbe, 103; İbn Mâce, Cenâiz, 65)

Hissemize Düşenler

Vahiy, Allah Teâlâ'nın peygamberleri aracılığıyla insanlarla iletişim kurması ve onları bilgilendirmesidir.

Vahiy olarak gelen ilahî bilgi, Allah Resûlü'nün önderliği ve örnekliğinde hayat bulmuştur. Bu nedenle Hz. Peygamber'in sünneti olmadan dinimizi yaşamamız mümkün değildir.

Vahiy, Hz. Peygamber ile son bulmuştur. O'ndan sonra vahiy aldığını söyleyenler yalancıdır. Müslümanlar bu yalancılara karşı uyanık olmalıdır.

Vahiy, insanlara ve insanlığa dünya ve ahiret kurtuluşunun ilkelerini öğreten ilahî bilgidir.

Son vahiy olan Kur'an-ı Kerim'den herkesin nasibi farklı olmaktadır. Bu farklılık, kişinin Kur'an'a olan ilgisi, onu yaşama gayreti ve heyecanından kaynaklanmaktadır.

342. GÜN:
VAKIF

Ayet-i Kerime ve Meali

وَمَثَلُ الَّذينَ يُنْفِقُونَ اَمْوَالَهُمُ ابْتِغَآءَ مَرْضَاتِ اللّٰهِ وَتَثْبيتاً مِنْ اَنْفُسِهِمْ كَمَثَلِ جَنَّةٍ بِرَبْوَةٍ اَصَابَهَا وَابِلٌ فَاٰتَتْ اُكُلَهَا ضِعْفَيْنِ ۚ فَاِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابِلٌ فَطَلٌّ وَاللّٰهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصيرٌ

"Allah'ın rızasını kazanmak ve ruhlarındaki cömertliği kuvvetlendirmek için mallarını hayra sarf edenlerin durumu, bir tepede kurulmuş güzel bir bahçeye benzer ki, üzerine bol yağmur yağmış da iki kat ürün vermiştir. Bol yağmur yağmasa bile bir çisenti düşer (de yine ürün verir). Allah, yaptıklarınızı görmektedir." (Bakara, 2/265)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ اِنْقَطَعَ عَنْهُ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ إِلَّا مِنْ صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ.

Ebû Hüreyre'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsan ölünce şu üçü dışında amelleri (sayesinde elde ettiği sevap) kesilir: Sadaka-i câriye (faydası kesintisiz devam eden iyilik), kendisinden faydalanılan ilim, arkasından dua eden hayırlı bir evlat." (Müslim, Vasiyye,

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Ömer ilk defa böylesine güzel bir bahçe sahibi oluyordu. Hayber'de, kendisine ait yüz hayvanı satarak aldığı hurmalığı, gerçekten de Hz. Ömer'in o zamana kadar elde edemediği güzellikteydi. Hemen Resûlullah'ın huzuruna çıktı ve olanları anlattıktan sonra, "Ey Allah'ın Resûlü!" dedi, "Ben bu malımla Allah'ın rızasını kazanmak istiyorum. Onu nasıl değerlendirmemi uygun görürsünüz?" Allah Resûlü'nün (s.a.s.) Hz. Ömer'e bu arazi ile ilgili tavsiyesi, İslâm medeniyetinin temel taşlarından biri olan vakıf geleneğini oluşturacaktı. Ona, *"Dilersen aslını vakfet. Mahsulünü sadaka olarak dağıt."* buyurdu. Hz. Ömer de bahçesini aslının satılmaması, hibe edilmemesi ve miras bırakılmaması şartıyla fakirlere, akrabalarına, kölelere, Allah yolundakilere ve yolculara tasadduk etti. (Müslim, Vasiyyet, 15; Nesâî, Ehbâs, 3)

Hissemize Düşenler

Vakıf; bir malın, Cenâb-ı Hakk'ın mülkü hükmünde olmak üzere kıyamete kadar kulların yarar ve istifadesine sunulmasıdır.

Mallarını Allah rızası için vakfedenler; hayatları boyunca muhtaç kimselerin yüzlerindeki tebessümlerle huzur içinde yaşayacaklar, öldükten sonra da vakıfları sayesinde sevap kazanmayı sürdüreceklerdir.

İslâm dini, vakıf ve infak kurumları ile yeryüzünde küresel bir iyilik hareketi başlatmıştır.

Vakıflar; malın sadece zenginler arasında dolaşımını engelleyen, onlardan fakirlerin de istifadesini sağlayan hayır işlerinin kurumsallaşması demektir.

Hz. Peygamber'in ashâbını vakfa teşviki ve ashâbı ile birlikte çeşitli şekillerde vakıfta bulunarak kendilerinden sonraki nesillere örnek olmaları İslâm toplumunda vakıf geleneğinin yaygınlık kazanmasını sağlamıştır.

Vakıf malı kutsaldır, dokunulmazdır. Vakfiyeleri kendi zimmetine geçirenler, amacı dışında kullananlar ilahî azaba müstahak olacaklardır.

343. GÜN:
VARLIKLA İMTİHAN

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمِ مُوسٰى فَبَغٰى عَلَيْهِمْ ۪ وَاٰتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا اِنَّ مَفَاتِحَهُ لَتَنُٓوأُ بِالْعُصْبَةِ اُولِي الْقُوَّةِ ۘ اِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ اِنَّ اللّٰهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ

"Kârûn, Mûsâ'nın kavmindendi. O, gücüne dayanarak onlara haksızlık etmekteydi. Biz ona öyle hazineler vermiştik ki sadece anahtarlarını güçlü kuvvetli bir ekip bile zor taşırdı. Halkı ona şöyle demişti: 'Sakın şımarma! Bil ki Allah şımarıkları sevmez.'" (Kasas, 28/76)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ، عَنِ النَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ: لَيْسَ الْغِنَى عَنْ كَثْرَةِ الْعَرَضِ، وَلَكِنَّ الْغِنَى غِنَى النَّفْسِ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Zenginlik, mal çokluğu değildir; asıl zenginlik, gönül tokluğudur." (Buhârî, Rikâk, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Firavun'dan sonra imana ve inananlara karşı gösterilen zulüm ve adaletsizlik Kârûn eliyle sürmüştü. Kibir ve gurur ile bezenmiş olan Kârûn, Hz. Mûsâ'nın kavminden olup muazzam bir servete sahipti. Öyle ki hazinelerin kendisini değil sadece anahtarlarını bile ancak güçlü kuvvetli insanlardan oluşan bir

grup taşıyabilmekteydi. Kârûn gösterişi sever, sahip olduğu zenginliği insanların gözüne sokmaktan âdeta zevk alırdı. Aslında bu tavrı ile o, Hz. Mûsâ ve Hz. Harun'un tebliğ ettiği dine karşı üstü örtülü bir savaş vermekte, bunu sarsmaya hatta yıkmaya çalışmaktaydı. Toplumdaki iyi insanlar Kârûn'u uyarsalar da o, bu hâlinden vazgeçmez hatta elindeki bütün serveti, kendi bilgi ve becerisi ile kazandığını iddia ederdi.

Rivayete göre Mûsâ Peygamber, İsrâiloğulları'na zekâtı emredince Kârûn, İsrâiloğulları'nı toplayıp onlara, "Bu, size namaz ve birtakım emirler getirmiş, siz de onlara katlanmışsınız. Bir de mallarınızı ona verme külfetini yüklenecek misiniz?" diye sordu. Onca malının zekâtını vermek istemiyor ve çevresindekileri de peygamberlerine karşı kışkırtıyordu. Firavun'un zulmünden kurtulan İsrâiloğullarını Hz. Mûsâ'ya karşı isyana teşvik ediyordu. İsrâiloğullarının ileri gelenleri, "Biz, Mûsâ'ya zekât olarak mallarımızı verme sorumluluğunu üstlenmeyeceğiz. Peki, sen ne görüştesin?" diye karşılık verdiler. Kârûn, "Ahlak yoksunu bir kadını ona gönderelim. Hakkında iftira yaymasını isteyelim." dedi. Öyle de yaptılar. Tuzaklarını fark eden Hz. Mûsâ Allah'a yalvarınca Yüce Allah, yeryüzüne bütün mülküyle birlikte Kârûn'u yutmasını emretti. Toprak yarıldı, onları önce topuklarına, sonra dizlerine kadar, en sonunda da tamamen yuttu. Onlar bu arada hep, "Ey Mûsâ, ey Mûsâ!" diyerek yardım istediler. Ama sonunda Allah'ın verdiği mühlet sona erdi ve gerçekleri görmeye yanaşmayarak varlık imtihanını kaybeden Kârûn, sarayı ile birlikte yerin dibine geçirildi. (Kasas, 28/81; Hâkim, Müstedrek, IV, 1327 (2/409); İbn Şeybe, Musannef, Fedâil, 4)

Hissemize Düşenler

Hakka ve adalete dayanmayan her türlü güç zulüm ve haksızlık sebebidir.

Hak din mensuplarına tepeden bakıp onların inançlarını aşağılayan baskıcı ve despot yönetimler, er ya da geç Allah katında hak ettikleri cezayı göreceklerdir.

İnsanın elinde bulunan her türlü mal, mülk ve makam Allah'ın lütfudur. Bütün bunlar kula imtihan için verilen nimetlerdir.

Sosyal adaletin tesis edilmediği her türlü yönetim şekli, zulüm ve sosyal kaos sebebidir. Gerçek anlamda sosyal adalet ancak İslâm ile tesis edilir.

Mal zengini olmaktan ziyade gönül zengini olmaya çalışalım. Gönül zenginliği; kanaat etmek, dünyalığa tenezzül etmemek ve elindekini paylaşmakla mümkündür.

344. GÜN: VARLIKTA VE DARLIKTA SABIR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ صَبَرُوا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَاَقَامُوا الصَّلٰوةَ وَاَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِراًّ وَعَلَانِيَةً وَيَدْرَؤُنَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ اُولٰٓئِكَ لَهُمْ عُقْبَى الدَّارِ

"Ve onlar Rablerinin rızasını elde etmek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine rızık olarak verdiklerimizden Allah yolunda gizli açık harcayan, kötülüğü iyilikle savan kimselerdir. İşte dünya hayatının güzel sonu (cennet) sadece onlarındır." (Ra'd, 13/22)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ عَوْفٍ قَالَ: اَبْتُلِينَا مَعَ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بِالضَّرَّاءِ فَصَبَرْنَا ثُمَّ ابْتُلِينَا بِالسَّرَّاءِ بَعْدَهُ فَلَمْ نَصْبِرْ.

Abdurrahman b. Avf'tan:

"Resûlullah (s.a.s.) ile beraber zorluklarla imtihan edildik ve sabrettik. Onun vefatından sonra ise bollukla imtihan edildik, fakat sabredemedik." (Tirmizî, Sıfatü'l-kıyâme, 30)

Asr-ı Saadet'ten

Hayatın kıtlık, yoksulluk, açlık ve hastalık gibi imtihanları karşısında sabretmek Peygamber sünnetidir. Elindekilerle yetinmesini bilen ve Allah'a

tevekkülü elden bırakmayan Resûlullah (s.a.s.) zamanın zor ekonomik koşulları karşısında bizzat kendisi sabrederek ashâbına örnek olmuştur. Medine'ye hicretten sonra zor zamanlar yaşayan Müslümanlar, Hendek Savaşı'nda olduğu gibi kıtlıkla da imtihan edildiler. Birbiri ardına üç gün buğday ekmeği yediği vaki olmayan Allah Resûlü (s.a.s.), çevresindekilere her hâl ve şartta şükretmeyi, zorluklara karşı sabretmeyi öğütlemiştir.

Bir keresinde Peygamberimiz Medineli bazı Müslümanlara maddi yardımda bulunmuştu. Onlar tekrar tekrar isteyince Peygamberimiz yine vermiş fakat nihayetinde yanındaki mallar tükenmiş ve şöyle buyurmuştu: *"Şayet yanımda bir mal olsaydı onu sizden esirgeyerek yanımda tutmazdım. Ama kim iffetli olmak isterse Allah ona iffet bahşeder. Kim bunlara tenezzül etmezse Allah onu zenginleştirir. Kim sabrederse, Allah ona dayanma gücü verir. Kimseye sabırdan daha hayırlı ve daha geniş bir ikram verilmemiştir."* (Müslim, Zühd, 33)

Hissemize Düşenler

Sabır; hayatın zor, sıkıntılı ve meşakkatli süreçlerinde Allah'ın rızasını umarak direnç göstermek, metanetli davranmak ve isyan etmemektir.

Sabredilmesi gerekli olan şeyler bakımından sabrın çeşitleri şöyle sıralanabilir: Allah'a kullukta sabır, nefsin doyumsuz istek ve arzularını meşru dairede tutma konusunda sabır, bela ve musibetlere karşı sabır, zulümle mücadelede sabır.

Sabır, inananlara bildirilen birçok ilahî müjdenin kaynağıdır. Müminlerin yolunu aydınlatan bir ışıktır. Sadece sıkıntılı günlerin değil, bolluk ve refah zamanlarının da erdemidir.

Varlıkla imtihan, en az yoklukla imtihan kadar çetindir. İsraf etmemek, elindeki imkânları kötüye kullanmamak ve nefsine yenilmemek de varlıklı insanın sabretmesi gereken hususlardır.

Sabredenler cennet yurdunun misafirleridirler. Sayısız ve emsalsiz nimetlerle buluşurlar.

345. GÜN:
VATAN SEVGİSİ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللّٰهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظُلِمُوا لَنُبَوِّئَنَّهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَاَجْرُ الْاٰخِرَةِ اَكْبَرُ ۘ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ ۙ

"Zulme uğramaları yüzünden Allah uğrunda göç edenleri muhakkak ki biz bu dünyada güzel bir yere yerleştireceğiz; ahiret ecri ise elbette daha büyük olacaktır. Keşke bilseler!" (Nahl, 16/41)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَدِيِّ بْنِ حَمْرَاءَ [الزُّهْرِيِّ] قَالَ: رَأَيْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) وَاقِفًا عَلَى الْحَزْوَرَةِ فَقَالَ: وَاللهِ إِنَّكِ لَخَيْرُ أَرْضِ اللهِ وَأَحَبُّ أَرْضِ اللهِ إِلَى اللهِ وَلَوْلَا أَنِّي أُخْرِجْتُ مِنْكِ مَا خَرَجْتُ.

Abdullah b. Adî b. Hamrâ' (ez-Zührî) anlatıyor: "Resûlullah'ın (s.a.s.) Hazvere denilen mevkide durup (Mekke'ye bakarak) şöyle buyurduğunu gördüm:

"Vallahi sen Allah'ın en hayırlı toprağı, Allah'ın en sevdiği beldesisin. Senden (zorla) çıkarılmış olmasaydım seni asla terk etmezdim." (Tirmizî, Menâkıb, 68; İbn Mâce, Menâsik, 103)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) ve Müslümanlar, Mekke'den zorla çıkartılıp Medine'ye

geldiklerinde, karşılaştıkları sıkıntılara rağmen çok geçmeden buraya alışmışlardı. *"Allah'ım, Mekke'ye verdiğin bereketin iki katını Medine'ye ver."* diye dua eden Sevgili Peygamberimiz, Mekke gibi Medine'yi de çok sevmişti. (Buhârî, Fedâilü'l-Medîne, 9) Bu sevgisini ashâbından Enes b. Mâlik (r.a.) şöyle nakletmektedir: "Peygamber (s.a.s.) bir seferden döndüğü zaman Medine'nin yüksek duvarlarını görünce devesini (süratle koşması için) salıverirdi. Eğer deveden başka bir hayvan üzerine binmişse Medine'ye olan sevgisinden dolayı binitini harekete geçirirdi." (Buhârî, Fedâilü'l-Medîne, 9) Allah Resûlü (s.a.s.), Tebük Seferi'nden dönerken de aynı şekilde acele davranmış ve Medine'ye yaklaşınca, *"İşte bu Tâbe'dir (iyilik ve güzellik şehridir). Bu da Uhud'dur, öyle bir dağdır ki o bizi sever biz de onu severiz."* diyerek Medine'ye olan sevgisini dile getirmişti. (Müslim, Hac, 503)

Hissemize Düşenler

İslâm dini; vatanı ve memleketini sevmeyi, korumayı teşvik etmiş ve onu savunmayı yüce bir görev saymıştır.

Vatan ile savunulan yalnızca üzerinde yaşanılan toprak parçası değil, bir milletin sahip olduğu maddi ve manevi değerleridir. Bu mukaddes değerleri canı pahasına savunmanın karşılığı ise en yüce mertebelerden biri olan şehitliktir.

İnsanın vatanı; baskı ve zulmün olmadığı, güven içinde özgürce yaşadığı ve huzur bulduğu topraktır. Bu yüzdendir ki Müslümanlar, Mekke'den zorla çıkartılıp Medine'ye geldiklerinde, karşılaştıkları sıkıntılara rağmen çok geçmeden buraya alışmışlardı.

Peygamberimiz, egemenliği temsil etmek ve ordunun birlikteliğini sağlamak için bayrak ve sancak kullanmıştır.

Bayrağın taşıdığı temsilî anlamdan dolayı ona yapılacak saldırı, temsil ettiği millete yapılmış bir saldırı olarak değerlendirilir.

346. GÜN:
VEFAKÂRLIK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَالَّذِينَ اٰمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللّٰهِ وَالَّذِينَ اٰوَوْا
وَنَصَرُوا اُولٰٓئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقاًّ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

"İman edip de hicret edenler, Allah yolunda cihad edenlerle onları bağırlarına basanlar ve yardım edenler var ya işte gerçek müminler onlardır; bağışlanma onlar için, büyük lutuf onlar içindir." (Enfâl, 8/74)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) لِكُلِّ غَادِرٍ
لِوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرَفُ بِهِ.

Enes'ten nakledildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kıyamet gününde her vefasız için bir sancak olacak, bu sayede vefasızlığı bilinecektir." (Müslim, Cihâd ve siyer, 14)

Asr-ı Saadet'ten

İlk eşi ve altı çocuğunun annesi olan Hz. Hatice annemizi hayatı boyunca hiç gönlünden çıkarmayan Sevgili Peygamberimiz, onun vefatından sonra da onu hatırlatan herkese iyilik etmiş, Hz. Hatice'ye beslediği vefa duygusunu yitirmemişti. Peygamber Efendimiz ilk göz ağrısı olan rahmetli eşini sık sık anar, hatta bazen bir koyun keser, onu parçalara ayırır, sonra da Hz. Hatice'nin dostlarına gönderirdi. Bir gün Peygamberimiz Hz. Âişe ile beraberken yanlarına ihtiyar bir hanım geldi. Allah Resûlü (s.a.s.) ona adını sordu. O, "Cessâme el-Müzenî" diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz

"çirkin" anlamına gelen bu adı, "güzel" anlamındaki yeni bir isimle değiştirerek, *"Hayır, senin adın 'Cessâme' değil, Hassâne el-Müzenî'dir."* buyurdu. Sonra da ihtiyar kadına hâlini hatırını sordu, pek çok iltifatlarda bulundu. Ona karşı olan ilgi ve alâkasından Hz Peygamber'in onu önceden tanıdığı belli oluyordu. Yaşlı hanım gittikten sonra Allah Resûlü'nün bu ihtiram, ilgi ve alâkası dikkatinden kaçmayan Hz. Âişe merak ederek, "Bu yaşlı hanım kimdi ya Resûlallah?" diye sordu. O da, *"Hatice'nin arkadaşıydı. Onun sağlığında bize gelip giderdi. Kuşkusuz ahde güzel bir şekilde vefa göstermek imandandır."* (Hâkim, Müstedrek, I, 20 (1/16) buyurdu.

Hissemize Düşenler

Ensar ve muhacir arasındaki kardeşliğin temelinde vefakârlık ve kadirşinaslık vardır. Bu erdemler kişinin imanının ayrılmaz vasfı olmalıdır.

Vefakârlığı bir erdem olarak öğreten ve yaşatan Sevgili Peygamberimiz çevresindekilere küçük yaştan itibaren vefakâr davranmanın önemini aşılamıştır.

En küçük iyiliklere karşı bile vefa gerektiğine vurgu yapan Allah Resûlü, eşlerin ve aile fertlerinin birbirlerine karşı vefakârlığına özel bir vurgu yapmış ve kendisi bunun en güzel örneklerini sergilemiştir.

Üzerimizde en ufak bir iyiliği, hatırası olan insanları unutmamalıyız. Özellikle anne-babamız, eşimiz, çocuklarımız, akrabalarımız, dostlarımız, babamızın dostları…

347. GÜN:
VEKÂLET

Ayet-i Kerime ve Meali

رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَآ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكِيلاً

"O, doğunun da batının da Rabbidir. O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Öyle ise O'nu vekil edin." (Müzzemmil, 73/9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) اِسْتَخْلَفَ ابْنَ أُمِّ مَكْتُومٍ عَلَى الْمَدِينَةِ مَرَّتَيْنِ.

Enes b. Mâlik tarafından nakledildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) (âmâ sahâbî) İbn Ümmü Mektûm'u Medine'de yerine iki defa vekil bırakmıştır. (Ebû Dâvûd, İmâre, 3; İbn Hanbel, III, 192)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin sekizinci yılıydı. Hz. Peygamber, Mekke ile Tâif arasında, Mekke'ye dokuz kilometre uzaklıktaki Ci'râne denilen yerde, Hevâzin ve Sakîf kabileleriyle yapılan Huneyn Gazvesi'nden elde edilen ganimetleri taksim ettikten sonra, umre yapmak üzere ihrama girdi. Umresini tamamlayarak Medine'ye geri döndüğünde Müslümanlar hacca gitmeye hazırlanıyorlardı. O yıl hacca bizzat gitmeyen Allah Resûlü, hac emirliği görevini Hz. Ebû Bekir'e verdi ve ona hac süresince yapması gereken vazifeleri bildirdi. Bunun üzerine Hz. Ebû Bekir derhâl yola koyuldu ve Arc denilen yere kadar ilerledi. Burada ashâba sabah namazını kıldırmak üzereydi ki Hz. Peygamber'in devesi Ced'â'nın sesini duydu. Allah Resûlü'nün hacca geldiğini düşünerek sabah namazını kendisiyle eda etmek için bekledi. Fakat gelen Resûlullah değil, Hz.

Ali'ydi. Hz. Peygamber, Hz. Ali'yi, hac kafilesinin Medine'den ayrılmasından sonra indirilen Tevbe sûresinin baş kısmından otuz küsur ayeti ve bazı hususları insanlara bildirmekle görevlendirmişti. Böylece Hz. Ebû Bekir öncülüğünde hac vazifelerini yerine getiren Müslümanlar, Hz. Ali aracılığıyla yeni inen ayetlere vâkıf olmanın yanı sıra, "artık müşriklerin Kâbe'ye yaklaşamayacak olması, Kâbe'nin çıplak tavaf edilmemesi gerektiği, mümin olmayanın cennete giremeyeceği" gibi birtakım bilgileri öğrenmiş oldular. (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 9; Dârimî, Menâsik, 71; Nesâî, Menâsikü'l-hac, 187)

Hissemize Düşenler

Kişinin bazı işleri, başında duramadığı ya da yerine getiremediği zamanlarda kendisinin yerine devam ettirmesi için vekillere bırakması işi sosyal hayatın bir gereğidir.

Vekâlet, güven esasına dayanan bir ilişkidir. Bu nedenle vekil olacak kişinin seçimi titizlik gerektirir. Vekil seçiminde nesebi ve sosyal statüyü değil de ehliyeti gözetmek zorundayız.

İbn Ümmü Mektûm'a vekâlet veren Allah Resûlü bu tavrıyla, bedensel engelli olmanın kişinin güvenilirliğini olumsuz etkilemeyeceğini ve vekâlette liyakatin önemli olduğunu göstermiştir.

Allah'ın isimlerinden birinin "el-Vekîl" olduğunu bize haber veren Resûlullah, gündelik işlerinin devamı için vekâlet uygulamasına sık sık başvurmuşsa da en güzel vekilin Allah olduğunu her zaman hatırında tutmuştur.

Vekâlet uygulamalarında amaç herhangi bir kimseye meşru bir şekilde yardım etmek olduğundan dinen yasaklanan fiiller ve kazançlar için vekil tutulamaz.

Yüce Allah, kendisine yapılan ibadetler hususunda da kullarına kolaylıklar göstermiştir. Bu doğrultuda birtakım şartlar dâhilinde yapılması gereken hac ve kurban gibi bazı ibadetler için bir başkasının vekil kılınmasına müsaade edilmiştir.

Kur'an ve hadislerden, namaz ve oruç gibi yalnız bedenle yapılan ibadetlerde vekâletin söz konusu olamayacağı anlaşılmaktadır. Bu nedenle Hz. Peygamber'in (s.a.s.) sağlığında uygulanmadığı hâlde, ibadet borcu ile ölenler için sonradan ortaya çıkarılan iskât-ı salât ve devir gibi uygulamaların dinî geçerliliğinin olmadığı bilinmelidir.

348. GÜN:
VESVESE

Ayet-i Kerime ve Meali

قُلْ اَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ۙ ۞ مَلِكِ النَّاسِ ۙ ۞ اِلٰهِ النَّاسِ ۙ ۞ مِنْ شَرِّ
الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ۙ ۞ اَلَّذي يُوَسْوِسُ في صُدُورِ النَّاسِ ۙ ۞ مِنَ الْجِنَّةِ
وَالنَّاسِ

"De ki: 'Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların Rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım.'" (Nas, 114/1-6)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ): إِنَّ لِلشَّيْطَانِ لَمَّةً بِابْنِ آدَمَ وَلِلْمَلَكِ لَمَّةً، فَأَمَّا لَمَّةُ الشَّيْطَانِ
فَإِيعَادٌ بِالشَّرِّ وَتَكْذِيبٌ بِالْحَقِّ، وَأَمَّا لَمَّةُ الْمَلَكِ فَإِيعَادٌ بِالْخَيْرِ
وَتَصْدِيقٌ بِالْحَقِّ، فَمَنْ وَجَدَ ذَلِكَ فَلْيَعْلَمْ أَنَّهُ مِنَ اللهِ فَلْيَحْمَدِ اللهَ،
وَمَنْ وَجَدَ الْأُخْرَى فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

Abdullah b. Mes'ûd'un naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanoğluna şeytan da melek de yaklaşır. Şeytanın yaklaşması, kötülüğe götürmek ve hakkı yalanlatmaktır. Meleğin yaklaşması ise hayra yöneltmek ve hakkı doğrulatmak içindir. Kim bu hayra yöneltmeyi hissederse bunun

Allah'tan olduğunu bilsin ve Allah'a hamdetsin. Kim de diğerini (şeytanın vesvesesini) hissederse kovulmuş şeytandan Allah'a sığınsın!" (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 2)

Asr-ı Saadet'ten

Şeytanın vesveseleri tâbiînden Kûfeli Hanefî Ebû Zümeyl'in de zihnini meşgul etmiş, vesveseye maruz kaldığı bir zamanda sahâbe-i kiramdan Abdullah b. Abbâs'a gidip zihnini kurcalayan düşünceleri sormuştu. Abdullah b. Abbâs (r.a.), "Ne hissediyorsun?" dediğinde Ebû Zümeyl, "Vallahi onları (çok kötü düşünceler olmasından dolayı) söyleyemem." diye cevap vermişti. Bunun üzerine Abdullah b. Abbâs, "Şüphe türünden bir şey mi?" demiş, gülümsemiş ve ardından, "Bu vesveselerden kimse kurtulamaz." diyerek şu ayeti okumuştu: *"Eğer sana indirdiğimiz hakkında bir şüphen varsa, senden evvel kitabı okuyanlara sor. Andolsun ki sana Rabbinden hak gelmiştir, sakın şüphe edenlerden olma."* (Yûnus, 10/94) Sonra da, "Eğer içine bu konularda bir şüphe gelirse, 'Allah hem Evvel'dir hem Âhir'dir. Hem Zâhir'dir hem Bâtın'dır. O her şeyi bilendir.' de." diye eklemişti. (Ebû Dâvûd, Edeb, 109) O hâlde, her ne şekilde olursa olsun şeytanın vesvesesine maruz kalan kimse hemen Allah'ı anmalıdır. Çünkü Allah'ın anıldığı yerde şeytan barınamayacaktır.

Hissemize Düşenler

Vesvese; aslı ve temeli olmayan, gerçekle hiçbir alâkası bulunmayan evham, kuşku, kuruntu, tereddüt ve ihtimallerdir.

Vesvesenin kaynağı şeytandır. Şeytan; insanların zaaflarını kullanarak onlara hüzün, korku ve sıkıntı vermeye, aralarını açmaya, dinî meseleler hakkında kuşkuya düşürmeye çalışır.

Şeytan çeşitli şekillerde insana vesvese vererek saptırmaya çalışsa da mümin, direnç gösterip şeytana teslim olmamalıdır.

Şeytanın başta iman esasları olmak üzere temizlik, ibadet, helal şeylerden kaçınılması, haramların işlenmesi gibi konularda birçok kötü telkini vardır.

Her türlü kötülük ve çirkinliğin kaynağı olan şeytandan korunmak, ancak Allah'a sığınmakla, O'nun koruması ve gözetimi altına girmekle mümkün olabilir.

Yüce Rabbimiz kullarına şeytana karşı kendisine nasıl sığınmaları gerektiğini "Muavvizeteyn" olarak bilinen Felâk ve Nâs sûreleri ile öğretmiştir.

Peygamber Efendimiz de Felâk ve Nâs sûrelerini her gün düzenli olarak yatmadan önce okuyarak Allah'a sığınmayı prensip edinmiştir.

Rabbine sığınıp O'nun sıfatlarını hatırladıktan sonra kişinin yapacağı iş, bu vesvesenin şeytanın bir oyunu olduğunu bilip onunla meşgul olmayı bırakmak, bunu başaramazsa ruh sağlığı uzmanlarından destek almaktır.

349. GÜN:
YARATILIŞIN HAKİKATİ

Ayet-i Kerime ve Meali

اِنَّ في خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَاخْتِلَافِ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ لَاٰيَاتٍ لِاُولِي الْاَلْبَابِ ۝ اَلَّذينَ يَذْكُرُونَ اللهَ قِيَاماً وَقُعُوداً وَعَلٰى جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ في خَلْقِ السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هٰذَا بَاطِلاً سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelip gidişinde selim akıl sahipleri için elbette ibretler vardır. Onlar ayaktayken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar. Göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler. 'Rabbimiz! Bunu boş yere yaratmadın, seni eksikliklerden uzak tutarız. Bizi ateş azabından koru.' derler." (Âl-i İmrân, 3/190-191)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَنَا أَبُو مُوسَى الْأَشْعَرِيُّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِنَّ اللهَ خَلَقَ آدَمَ مِنْ قَبْضَةٍ قَبَضَهَا مِنْ جَمِيعِ الْأَرْضِ فَجَاءَ بَنُو آدَمَ عَلَى قَدْرِ الْأَرْضِ جَاءَ مِنْهُمُ الْأَحْمَرُ وَالْأَبْيَضُ وَالْأَسْوَدُ وَبَيْنَ ذَلِكَ وَالسَّهْلُ وَالْحَزْنُ وَالْخَبِيثُ وَالطَّيِّبُ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî'nin bize naklettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle

buyurmuştur:

"Allah, Âdem'i yeryüzünün her tarafından aldığı bir miktar topraktan yarattı. Bu sebeple Âdemoğulları toprak kadar farklı biçimlerde meydana geldiler. Onlardan kimi kızıl, kimi beyaz, kimi siyah, kimi de bunların karışımı melez oldu. Kimi yumuşak, kimi sert, kimi kötü, kimi de iyi (huylu) olarak geldi." (Ebû Dâvûd, Sünnet, 16)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethi pek çok insanın kalbindeki kilitleri de açmıştı. Bunu yapamayanların ise hiç değilse akıllarında İslâm hakkında giderilmeyi bekleyen bir merak duygusu uyandırmıştı. Bu merakı gidermek amacıyla çok sayıda kabile, Hz. Peygamber ile görüşmek üzere Medine'ye heyetler gönderiyordu. Bu sefer mescitte Yemenli bir topluluk vardı. İslâm'ın kutlu davetini duyunca Yemen'den elli iki kişilik bir heyet hâlinde gemiyle Medine'ye doğru yola çıkan Eş'arîler, kötü hava şartları yüzünden Habeşistan'a sürüklenmişler ve bir süre burada kalmışlardı. Daha sonra tekrar yola koyularak Resûlullah ile buluşmuşlardı. Sevgili Peygamberimiz, Temîmoğullarının geri çevirdikleri bir müjdeyi onların kabul etmesini istedi. Allah Resûlü'nün haber verdiği müjde, Allah'ın rızasını ve hoşnutluğunu kazanmaktı. Oysa Temîmoğulları heyeti, dünyalık mal ve ganimet talebiyle Peygamberimizi üzmüşlerdi. Yemenliler ise farklıydı. Onlar Hz. Peygamber'in müjdesini kabul ettiklerini söylediler. Müslüman oldular ve İslâm'ı daha iyi anlamak, yaratılışın başlangıcı hakkında bilgi almak istediklerini arz ettiler. Allah Resûlü (s.a.s.) onların isteklerini geri çevirmedi. Ne de olsa onlar en büyük müjdeye nail olmuş kişilerdi. Allah Resûlü, merak ettikleri yaratılış konusuyla ilgili onlara şu özlü sözleri söyledi: *"Ezelde Allah vardı ve O'ndan önce hiçbir şey yoktu. Allah'ın arşı su üzerinde bulunuyordu. Sonra Allah gökleri ve yeri yarattı. Ardından da kâinatın tamamını (takdir ve tespit edip levh-i mahfûza) yazdı..."* (Buhârî, Bed'ü'l-halk, 1; Buhârî, Tevhîd, 22)

Hissemize Düşenler

Yaratılış, her şeyin hangi amaç ve gaye ile yaratıldığına dair kâinatın sırrı üzerinde insanı düşünmeye sevk eden ve onun bu sırra bir kapı aralamasını sağlayan önemli bir konudur.

Yaratılış, Kur'an ve sünnet merkezli anlaşılması gereken bir olgudur. Allah'a iman eden bir kimse için yaratılışın mahiyetinin yanı sıra gayesi önem arz etmektedir.

İnsan; gökleri, yeri ve bunlarda bulunan varlıkların yaratılışını düşünmeli ve hikmetini kavramaya çalışmalıdır.

İnsan, aklını sağlıklı bir şekilde kullanarak sorumluluklarının farkına varır ve tüm amellerin karşılığının görüleceği bir hesap gününün mutlaka olması gerektiğini idrak eder.

Kişi yaratılışa ibretle bakma düzeyine ulaştığında sorumluluk duygusu da artar.

Mümin kul; kâinatı eşsiz bir güzellikte yaratan Rabbini hayatının her anında ve alanında aklından çıkarmamalı, O'nun istediği bir hayatı yaşama noktasında olanca gayretini göstermelidir.

350. GÜN:
YAŞLILIK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَللّٰهُ الَّذي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعْفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعْفٍ قُوَّةً ثُمَّ
جَعَلَ مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ ضَعْفاً وَشَيْبَةً يَخْلُقُ مَا يَشَاۤءُ وَهُوَ الْعَليمُ الْقَديرُ

"Allah, sizi güçsüz olarak yaratan, sonra güçsüzlüğün ardından bir güç veren, sonra gücün ardından bir güçsüzlük ve yaşlılık verendir. O dilediğini yaratır. O hakkıyla bilendir, hakkıyla kudret sahibidir." (Rûm, 30/54)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ):
مَا أَكْرَمَ شَابٌّ شَيْخًا لِسِنِّهِ إِلَّا قَيَّضَ اللهُ لَهُ مَنْ يُكْرِمُهُ عِنْدَ سِنِّهِ.

Enes b. Mâlik'in rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Bir genç, ihtiyar bir kimseye yaşından dolayı hürmet ederse, Allah da ona yaşlılığında kendisine hürmet edecek birisini hazırlar." (Tirmizî, Birr, 75)

Asr-ı Saadet'ten

Mekke'nin fethedildiği gündü. Resûl-i Ekrem'in hicret arkadaşı, sıddîk dostu Hz. Ebû Bekir, yaşlılıktan saçı ve sakalı bembeyaz olan babası Ebû Kuhâfe'yi Hz. Peygamber'in huzuruna getirmişti. Gözleri görmeyen ihtiyar adamı karşılayan Peygamber Efendimiz, o mütevazı, o zarif, o hürmetkâr hâli ile şöyle buyurdu: *"Bu ihtiyarı evinde bıraksaydın da ben ona gitseydim olmaz mıydı?"*

Ebû Kuhâfe, o gün Müslüman olacaktı, Allah'a ve Resûlü'ne iman edecekti. Oğlu ilk Müslümanlardan birisi olsa da Ebû Kuhâfe'ye hidayet o gün nasip olmuştu. Hz. Ebû Bekir cevap verdi: "Ey Allah'ın Resûlü! Onun sana yürüyüp

gelmesi, senin ona gelmenden daha uygundur." Sonra Peygamber Efendimizin önüne oturdu yaşlı adam. Onun göğsünü sıvazlayan Peygamberimiz *"Müslüman ol!"* buyurdu. Ebû Kuhâfe bu eşsiz daveti kabul etti. Sanki hayata yeniden başlamayı kabul etmiş gibiydi. Ömrünün son demlerinde İslâm ile şeref bulmuş, huzura ermiş, kazananlardan olmuştu. (İbn Hanbel, VI, 350)

Hissemize Düşenler

Allah, insana genç iken verdiği güç ve sıhhati yaşlandığı zaman kendisinden alır ve onu güçsüz bir duruma düşürür.

İman edip Allah ve Resûlü'ne gönülden bağlanan ve bu uğurda saçını ağartan bir insan, Allah katında hanesine sevaplar yazılarak, günahları bağışlanarak ve derecesi yükseltilerek mükâfatlandırılır.

Yaşlılarımızı sosyal ortamlardan uzaklaştırmak, dışlamak onları mutsuzluğa ve yalnızlığa itmek demektir.

Hz. Peygamber (s.a.s.); ağarmış saçı, bükülmüş beli ile yaşlıların, içinde yaşadıkları toplum için bir rahmet kaynağı olduklarını, diğer insanların onlar sayesinde nimete kavuştuğunu bildirir.

Yaşlılara yapılacak ziyaretler onların kendilerini daha iyi hissetmelerini sağlayacak, onları hayata bağlayacak, yalnızlığın sebep olacağı sıkıntı ve bunalımlara engel olacaktır.

Anne ve babası yanında yaşlanıp da onlara hürmet ve ihsanda bulunmayan kimse hakkında Peygamberimizin ciddi uyarıları vardır.

Anne babalar başta olmak üzere yaşlı kimselerin temizlik, iaşe, sağlık, giyim kuşam gibi ihtiyaçlarını gidermek her Müslüman için bir vazifedir.

351. GÜN:
YEME-İÇMEDE ÖLÇÜ

Ayet-i Kerime ve Meali

فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللهُ حَلَالاً طَيِّباً وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللهِ اِنْ كُنْتُمْ اِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

"Artık Allah'ın size helal ve temiz olarak verdiği rızıklardan yiyin. Eğer yalnız ona ibadet ediyorsanız, Allah'ın nimetine şükredin." (Nahl, 16/114)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ مِقْدَامِ بْنِ مَعْدِيكَرِبَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: مَا مَلَأَ آدَمِيٌّ وِعَاءً شَرًّا مِنْ بَطْنٍ، بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ أُكُلَاتٌ يُقِمْنَ صُلْبَهُ، فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ فَثُلُثٌ لِطَعَامِهِ وَثُلُثٌ لِشَرَابِهِ وَثُلُثٌ لِنَفَسِهِ.

Mikdâm b. Ma'dikerib Resûlullah'ı (s.a.s.) şöyle derken işittiğini rivayet etmiştir:

"İnsanoğlu, midesinden daha kötü bir kap doldurmamıştır. Hâlbuki birkaç lokma insanın belini doğrultmasına yeter. Eğer mutlaka dolduracaksa midesinin üçte birini yemeğe, üçte birini içeceğe ayırsın ve diğer üçte birini de nefes alıp vermek için boş bıraksın." (Tirmizî, Zühd, 47)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz bir seferinde, her zamankinden farklı bir vakitte evinden çıkmıştı. Herhangi bir kimseyle buluşma kastı yoktu. Henüz hanesinden dışarı

adım atmıştı ki Hz. Ebû Bekir çıkageldi. Allah Resûlü (s.a.s.) onu görünce şaşırarak, *"Buraya niçin geldin Ebû Bekir?"* diye sordu. O da, "Resûlullah ile karşılaşır, yüzünü görür ve ona selam veririm ümidiyle evden çıkmıştım." diye cevapladı. Bir müddet sonra Hz. Ömer de yanlarına geldi. Resûlullah ona da niçin geldiğini sorunca Hz. Ömer, "Açlıktan, ey Allah'ın Resûlü!" diye cevap verdi. Resûlullah, *"Ben de biraz açım."* buyurdu. Sonra üçü birlikte ensardan koyunlarının ve hurmalarının çokluğuyla tanınan Ebu'l-Heysem'in evine doğru yürüdüler.

Ebu'l-Heysem, çok varlıklı olmakla birlikte hizmetçisi bulunmayan bir kişiydi. Eve vardıklarında onu bulamadılar ve hanımına, "Kocan nerede?" diye sordular. O, "Bize, tatlı içme suyu getirmeye gitti." diye cevap verdi. Tam o esnada Ebu'l-Heysem, ağzına kadar dolu bir su tulumuyla geldi. Tulumu yere koyduktan sonra Hz. Peygamber'e sarılıp, "Anam babam sana feda olsun Ey Allah Resûlü!" diyerek onların gelişinden duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Sonra misafirlerini bahçesine götürdü ve oturmaları için bir sergi serdi. Hurma ağacından, olgunlaşmış ve henüz tam olgunlaşmamış hurmaların bir arada olduğu bir hurma salkımı koparıp getirdi ve "Buyurun, bunlardan yiyin." dedi. Bunun üzerine Resûlullah, *"Bize hurmanın olgunlarından seçip getirseydin, ne iyi olurdu!"* buyurdu. Ebu'l-Heysem, "Ey Allah'ın Resûlü! Olgun olanlarını ve olmayanlarını sizin seçmenizi ve hangisinden arzu ederseniz onu yemenizi istedim." dedi. Daha sonra Efendimiz için bir koyun kesmek niyetiyle eline bıçağı aldı. Peygamber Efendimiz, *"Sakın sağmal olanlarına dokunma!"* buyurdu. Ebu'l-Heysem koyunu kesip pişirerek misafirlerine ikram etti. Her üçü de ikram edilen hurmayı ve koyunu yiyip tatlı sudan içtikten sonra Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Bu canı bu tende tutan Allah'a yemin olsun ki bu nimetlerden kıyamet günü mutlaka sorguya çekileceksiniz; serin gölge, leziz hurma ve soğuk su..."* (Tirmizî, Zühd, 39; Müslim, Eşribe, 140)

Hissemize Düşenler

Müslümanın yediği, içtiği ve kullandığı şeylerin helal ve temiz olması gerekir.

Her Müslüman; Yüce Allah'ın ihsan ettiği sayısız nimetlerin kıymetini bilmeli, şükrünü eda etmeli ve her nimetten bir gün hesaba çekileceğini hatırından çıkarmamalıdır.

Her konuda olduğu gibi beslenmede de ifrat ve tefritten kaçınmak, dengeli ve ölçülü olmak esastır.

Dengeli ve ölçülü beslenmemek, beden sağlığına zarar verdiği gibi kişinin ruh sağlığına/maneviyatına da zarar verir.

Rabbimizin bizlere verdiği nimetlerin iyilerini sevdiklerimizle ve ihtiyaç sahipleriyle paylaşmalıyız.

352. GÜN:
YEMEK ÂDÂBI

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا بَنِي اٰدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا ۚ اِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ۚ

"Ey Âdemoğulları! Her namaz kılacağınızda güzelce giyinin, yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü Allah israf edenleri sevmez." (A'râf, 7/31)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): إِذَا أَكَلَ أَحَدُكُمْ طَعَامًا فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللهِ، فَإِنْ نَسِيَ فِي أَوَّلِهِ فَلْيَقُلْ بِسْمِ اللهِ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ.

Hz. Âişe'nin rivayet ettiğine göre, Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Biriniz yemek yiyeceği zaman, 'Bismillâh' (Allah'ın adıyla) desin. Eğer yemeğin başında besmele çekmeyi unutursa, 'Bismillâhi fî evvelihî ve âhirihî.' (Başında da sonunda da Allah'ın adıyla) desin." (Tirmizî, Et'ıme, 47)

Asr-ı Saadet'ten

Ömer b. Ebû Seleme, hicretin ikinci yılında doğmuş nasipli bir çocuktu. Çünkü henüz bulûğ çağına gelmeden önce, annesi Ümmü Seleme'nin Hz. Peygamber ile evlenmesiyle, Resûlullah'ın hâne-i saadetine katılmıştı. Peygamberimizin himayesinde, onun verdiği terbiye ile yetişmişti. (İbnü'l-Esîr, Üsdü'l-gâbe, IV, 169-170) Bir gün Allah Resûlü, küçük Ömer'in yemekte elini tabağın her tarafında gezdirdiğini görünce ona yumuşak bir edayla, *"Evladım!*

Besmele çek, sağ elinle ve önünden ye." uyarısında bulundu. (Buhârî, Et'ime, 2) Üç kısa cümle ile Ömer'e yemek âdâbını öğreten Allah Resûlü'nün bu uyarısı, her Müslüman için ömür boyu dikkat etmesi gereken edep ve nezaketin özetiydi.

Hissemize Düşenler

Hayatın tamamını geniş anlamda ibadet olarak gören Peygamberimiz, yeme içme ile ilgili ortaya koyduğu birçok âdâb ve sünnetiyle, yeme içmeyi daha anlamlı bir hâle dönüştürmüştür.

Müslüman için hayatın her alanında örnek olan Hz. Peygamber'in yemek adabıyla ilgili sünnetlerini şöyle sıralayabiliriz:

Yemek öncesinde elleri, yemek sonrasında da hem elleri hem de ağzı temizlemek,

Elleri yıkadıktan sonra besmele çekerek yemeğe başlamak; başlarken unutulması hâlinde, hatırlandığı anda besmele çekmek

Sağ eli kullanmak ve sağdan başlamak (Bir özür sebebiyle sol elini kullanmak durumu istisna)

Gurur, lüks, şaşaa gibi olumsuz tavırların değil de tevazu, kanaat, sadelik, temizlik ve helallik gibi değerleri ön plana çıkarmak,

Zorunlu olmadıkça ayakta bir şey yememek ve içmemek,

Önüne konan bir yemekte asla kusur bulmamak, canı çekerse yemek, hoşlanmazsa yememek,

Yemeği hiçbir şekilde israf etmemek, tabakta kalanların bitirmek, bir lokmanın bile zayi olmamasına dikkat etmek,

Yemekten sonra da Allah'a hamd etmek.

353. GÜN:
YEMİN

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَوْفُوا بِعَهْدِ اللّٰهِ اِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْاَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا
وَقَدْ جَعَلْتُمُ اللّٰهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلاً اِنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

"Antlaşma yaptığınız zaman Allah'a verdiğiniz sözü yerine getirin; Allah'ı kendinize kefil tutarak kesinliğe kavuşturduktan sonra yeminlerinizi bozmayın. Unutmayın ki yaptıklarınızı Allah bilmektedir." (Nahl, 16/91)

Hadis-i Şerif ve Manası

إِنَّ أَبَا هُرَيْرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ)
يَقُولُ: اَلْحَلِفُ مَنْفَقَةٌ لِلسِّلْعَةِ مَمْحَقَةٌ لِلْبَرَكَةِ.

Ebû Hüreyre'nin işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:
"Yemin, alışverişte kâr getirir ama bereketi götürür."
(Ebû Dâvûd, Büyû', 6; Nesâî, Büyû', 3)

Asr-ı Saadet'ten

Resûlullah (s.a.s.) ashâbı ile birlikte oturduğu esnada arazi konusunda ihtilafa düşen iki adam Peygamber Efendimizin huzuruna geldi. Gelenlerden biri, şair sahâbî İmruü'l-Kays, diğeri ise Hadramevtli Rebîa b. Ibdân idi. Rebîa hemen söze başladı: "Ey Allah'ın Resûlü! Bu adam, cahiliye döneminde arazimi zorla elimden almıştı." Bunun üzerine Peygamberimiz, *"Delilin nedir?"* diye sordu. Rebîa "Delilim yok." cevabını verdi. Allah Resûlü (s.a.s.), *"O hâlde onun yemin etmesi gerekir."* buyurdu. Bunun üzerine Rebîa, muhatabının çok hassas biri olmadığını ima ederek, "Öyleyse o hemen yemin

ediverir!" deyince Resûlullah (s.a.s.), *"Senin bundan başka bir hakkın yoktur!"* buyurdu.

İmruü'l-Kays yemin etmesi gerektiğini anlayıp da ayağa kalkacağı sırada Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Yalan yere yemin ederek Müslüman bir kişinin malını ele geçiren kimse, Allah'a kavuştuğunda O'nu öfkelenmiş hâlde bulur."* Bunun üzerine İmruü'l-Kays o arazinin Rebîa b. Ibdân'a ait olduğunu itiraf etti ve böylece hakikat ortaya çıkmış oldu. Abdullah b. Mes'ûd'un bildirdiğine göre, daha sonra Resûl-i Ekrem (s.a.s.) Allah'ın Kitabı'ndan buna dayanak olan şu ayeti de okumuştu: *"Şüphesiz, Allah'a verdikleri sözü ve yeminlerini az bir karşılığa değişenler var ya, işte onların ahirette bir payları yoktur. Kıyamet günü Allah onlarla konuşmayacak, onlara bakmayacak ve onları temize çıkarmayacaktır. Onlar için elem dolu bir azap vardır."* (Âl-i İmrân, 3/77) (Müslim, Îmân, 220, 224; Tirmizî, Ahkâm, 12; Buhârî, Tevhîd, 24)

Hissemize Düşenler

Yemin; kişinin söylediği sözün veya yaptığı işin doğru olduğuna Allah'ı şahit tutması, O'nu vekil kılmasıdır.

Verdiği sözlere, ettiği yeminlere sadık kalmak, müminin ayrılmaz vasfıdır.

Yeminlerde şirk unsurları yer almamalıdır. Putlar, atalar ve babalar üzerine yemin etme âdeti kesin bir şekilde yasaklanmıştır.

Yemin olgusu, Hz. Peygamber (s.a.s.) döneminde delil ve şahitlerin olmadığı, ihtilâfların çözümü esnasında başvurulan yöntemlerden biri olmuştur.

En fazla alışveriş sırasında daha çok kâr etmek, müşterinin dikkatini çekmek veya onu yanıltmak için kullanılan yemin, satıcıya kısa vadede belli bir kazanç sağlasa da ticarette olması gereken dürüstlük ve itimat gibi değer ve prensipleri zedelemektedir.

Yeminlerin bozulması hâlinde verilecek kefaretin miktarını da yine Allah Teâlâ belirlemiştir. Kefaret kasıtlı, bilinçli yapılan yeminlere karşılık verilir. (Mâide, 5/89)

Yalan yere yemin etmek büyük günahtır. Allah'ın öfkesine sebep olur.

354. GÜN:
YETİME KOL KANAT GERMEK

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيماً فَاٰوٰى ۞ وَوَجَدَكَ ضَآلاًّ فَهَدٰى ۞ وَوَجَدَكَ عَآئِلاً فَاَغْنٰى ۞ فَاَمَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَقْهَرْ

"Seni yetim bulup da barındırmadı mı? Seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da yola iletmedi mi? Seni ihtiyaç içinde bulup da zengin etmedi mi? Öyleyse sakın yetimi ezme!" (Duhâ, 93/6-9)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَهْلٍ، قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَنَا وَكَافِلُ الْيَتِيمِ فِى الْجَنَّةِ هَكَذَا. وَأَشَارَ بِالسَّبَّابَةِ وَالْوُسْطَى، وَفَرَّجَ بَيْنَهُمَا شَيْئًا.

Sehl b. Sa'd (r.a.) anlatıyor:

Resûlullah (s.a.s.), *"Ben ve yetime kol kanat geren kimse cennette böyle (yan yana) olacağız."* buyurdu ve aralarını hafifçe açarak işaret parmağıyla orta parmağını gösterdi. (Buhârî, Talâk, 25)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamberimiz hicretin altıncı yılı Zilkade ayında umre yapmak üzere yola çıktı. Ama onun ve beraberindeki ashâbının Mekke'ye girmesini kabul etmeyen Mekkeliler buna izin vermediler. Nihayet Allah Resûlü (s.a.s.) ile Mekkeli

müşrikler arasında Hudeybiye Anlaşması imzalandı ve ertesi yıl Mekke'de üç gün ikamet etmek ve umre yapmak üzere Müslümanlar o yıl Kâbe'yi göremeden geri döndüler.

Peygamber Efendimiz ertesi yıl Mekke'de kaza umresini yaptı. Tam şehirden ayrılacağında Uhud Savaşı'nda şehit olan amcası Hz. Hamza'nın küçük kızı "Amcacığım! Amcacığım!" diye bağırarak peşine takıldı ve onunla birlikte Medine'ye gelmek istedi. Peygamberimiz bunu kabul ederek yetimi yanında Medine'ye getirdi. Ama oradaki akrabaları küçük kızı paylaşamadılar. Her biri bu yetime sahip çıkmak ve şehidin emanetini büyütmek istiyordu. Ca'fer b. Ebî Tâlib, onu almaya kendisinin daha layık olduğunu, zira onun amcasının kızı olduğunu söylüyordu. Aynı zamanda Ca'fer (r.a.) küçük kızın teyzesi ile evliydi ve bu yakınlığı da ileri sürerek onu evlerinde himaye etmeyi arzu ediyordu. Hz. Ali ise kendisinin buna daha layık olduğunu söylüyor, eşinin Resûlullah'ın kızı olduğunu hatırlatıyordu. Küçük kız; Hz. Ali ile Hz. Ca'fer kardeş olduklarından, doğal olarak Hz. Ali'nin de amcasının kızı oluyordu ve Mekke'den Hz. Ali'nin yanında gelmişti. Diğer yandan Zeyd b. Hârise de bu çocuğun bakımını üstlenmenin ona düştüğünü belirterek hak iddia ediyor ve "O benim kardeşimin çocuğu" diyordu. Zira Mekke'de ilk Müslümanları birbirleriyle kardeşleştiren ve böylece güçlenmelerini hedefleyen Peygamberimiz, Hz. Hamza Müslüman olunca onu Zeyd b. Hârise ile kardeş ilân etmişti. Hz. Hamza gazaya çıktığında neyi varsa hepsini Zeyd'e vasiyet ederdi. Sonunda yetim kızın durumunu Peygamber Efendimize arz ettiler. Aralarını bulan Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurdu: *"Ben, teyzesiyle beraber olabilmesi için kızı Ca'fer'e vereceğim. Zira teyze anne gibidir."* Sonra Hz. Ali'ye dönerek *"Sen bendensin, ben de sendenim."* buyuran Resûl-i Ekrem (s.a.s.), Hz. Ca'fer'i *"Senin yaratılışın da huyun da bana benziyor."* diyerek, Hz. Zeyd'i de *"Sen bizim kardeşimiz ve dostumuzsun."* diyerek taltif etti ve hepsinin gönüllerini aldı. (Buhârî, Sulh, 6; Ebû Dâvûd, Talâk, 34-35)

Hissemize Düşenler

Yetimi gözetmek, korumak, kol kanat germek üzerimizdeki en büyük bireysel ve toplumsal sorumluluklardandır.

Malî, manevi, sosyal pek çok yönden yetimin sorumluluğunu alan, cennette Peygamber Efendimize yakın olma bahtiyarlığına erişir.

Allah Resûlü'nün, toplumun en hassas ve kırılgan kesimlerinden biri olan yetimlere karşı gösterdiği şefkat ve merhamet bizlere en güzel örnektir.

Peygamber Efendimiz, içerdiği anlam açısından kişinin üzerinde olumsuz etkileri olan isimleri değiştirmiştir.

Her insana isminden bir pay vardır. Bu nedenle çocuklarımıza güzel isimler vermeliyiz.

355. GÜN:
YOLCULUKTA NAMAZ

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْاَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ اَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلٰوةِ اِنْ خِفْتُمْ اَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذينَ كَفَرُوا اِنَّ الْكَافِرينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُواً مُبيناً

"Yeryüzünde sefere çıktığınız vakit kâfirlerin size saldırmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızdan ötürü size bir günah yoktur. Şüphesiz kâfirler sizin apaçık düşmanınızdır." (Nisâ, 4/101)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) خَرَجَ مِنْ مَكَّةَ إِلَى الْمَدِينَةِ لَا يَخَافُ إِلَّا رَبَّ الْعَالَمِينَ يُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ.

İbn Abbâs'tan rivayet edildiğine göre, Resûlullah (s.a.s.), Mekke'den Medine'ye yola çıktı ve âlemlerin Rabbi olan Allah'tan başka hiçbir şeyden korkusu olmadığı hâlde farz namazlarını ikişer rekât olarak kıldı. (Nesâî, Taksîru's-salât, 1)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber'in seferde bizzat uygulayarak ashâbına gösterdiği kolaylıklardan biri de namazın kısaltılmasıdır. Seferîliğin sıkıntısı göz önünde bulundurularak namazların rekât sayısında kolaylık sağlanmıştır. Peygamberimizin Yemen'e vali olarak görevlendirdiği sahâbî Ya'lâ b. Ümeyye bir gün Hz. Ömer'e şöyle dedi: "Allah Teâlâ, *'Yeryüzünde sefere çıktığınızda,*

kâfirlerin size bir fenalık yapmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızda size bir sorumluluk yoktur.' (Nisâ, 4/101) buyuruyor. Hâlbuki insanlar şimdi güven içindeler." Ya'lâ (r.a.) risk ve savaş gibi bir durum olmadığı hâlde niçin seferde namazları kısa kıldıklarını öğrenmek istiyordu. Hz. Ömer ona şöyle cevap verdi: "Bu senin hayret ettiğin şeye vaktiyle ben de şaşırmıştım da onu Allah'ın Resûlü'ne sormuştum. O da, *'Bu, Allah'ın size verdiği bir sadakadır. Allah'ın sadakasını kabul ediniz.'* buyurmuştu." (Müslim, Müsâfirîn, 4) Aynı soru Abdullah b. Ömer'e sorulunca o da, "Resûlullah (s.a.s.) bize peygamber olarak geldiğinde bizler doğru yoldan sapmış bir hâldeydik. O bize her şeyi öğretti; seferde namazı iki rekât kılmamız da bu öğretilenler arasındaydı." (Nesâî, Salât, 3) cevabını vermişti.

Hissemize Düşenler

Yolculuk, hastalık, savaş gibi sıkıntılı zamanlarda ibadet etmenin kolaylaştırılması bir yandan insanların ibadete devamını sağlayıp iştiyaklarının kırılmamasını temin ettiği gibi diğer yandan da gönüllerinin rahata ermesini sağlamaktadır.

Yolculuktaki ruhsatları kullanmanın sebep ve hikmeti meşakkatten ziyade bizatihi yolculuktur. Belli mesafedeki bir yolculuğa niyetlenen herkes bu ruhsatlardan yararlanma hakkına sahiptir.

Peygamber Efendimizin bizzat uygulamalarında görüldüğü üzere, dört rekâtlı farz namazların ikişer rekât olarak kılınması, iki namazın birleştirilerek bir vakitte kılınması, nafile namazları binek üzerinde kılmanın ve suyun bulunamaması hâlinde teyemmümün caiz olması, cuma namazının terk edilebilmesi, mestler üzerine mesh müddetinin üç güne kadar uzatılması, Ramazan orucunun kaza edilmek üzere sonraya bırakılmasına izin verilmesi gibi pek çok husus, ibadetlerin uygulanışında yolculara tanınan ruhsatlardır.

356. GÜN:
YOLCULUKTA ORUÇ

Ayet-i Kerime ve Meali

اَيَّاماً مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضاً اَوْ عَلٰى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ اَيَّامٍ اُخَرَ...

"Oruç, sayılı günlerdedir. Sizden kim hasta ya da yolculukta olursa, tutamadığı günler sayısınca başka günlerde tutar..." (Bakara, 2/184)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ حَمْزَةَ (بْنِ عَمْرٍو) قَالَ: سَأَلْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) عَنِ الصَّوْمِ فِي السَّفَرِ قَالَ: إِنْ شِئْتَ أَنْ تَصُومَ فَصُمْ وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُفْطِرَ فَأَفْطِرْ.

Hamza (b. Amr) anlatıyor: Allah'ın Resûlü'ne (s.a.s.) yolculukta oruç meselesini sordum. O da *"Tutmak istersen tut, tutmak istemezsen tutma."* buyurdu. (Nesâî, Sıyâm, 56)

Asr-ı Saadet'ten

Hicretin sekizinci yılı Ramazan ayında, Allah Resûlü (s.a.s.) ve binlerce sahâbîsi Mekke'nin fethi için yola çıktıklarında oruçlu idiler. Mekke yakınlarındaki Kürâu'l-Ğamîm mevkiine vardıklarında vakit ikindiyi geçmişti. Peygamberimiz yorgun ve bitap düşen ashâbının oruçtan dolayı hayli zorlandığını fark etti. Arkadaşlarından bir tas su istedi ve getirilen bu suyu herkesin gözü önünde içti. Allah Resûlü'nün orucunu bozduğunu görenlerden bazıları derhâl oruçlarını bozdu, bazıları ise oruçlarına devam ederek

bozmadılar. Bunu duyan Allah'ın Elçisi, *"Onlar sözüme karşı geliyorlar, onlar sözüme karşı geliyorlar!"* diyerek perişan oldukları hâlde oruç tutmaya devam edenlerin bu tutumundan hoşlanmadığını bildirdi. (Müslim, Sıyâm, 90)

Hissemize Düşenler

Yolculuk hâli, başlı başına bir meşakkattir. Hemen her yolculuğun birtakım riskleri, sıkıntıları ve güçlükleri vardır.

Kur'an-ı Kerim'de savaş ve hastalık gibi yolculuğun da sıkıntıları anlatılmış ve bunlar için özel hükümler konulmuştur.

Kulları için zorluğu değil daima kolaylığı isteyen Yüce Allah, sıkıntılı anlarında kullarına kolaylıklar sağlamıştır.

Resûlullah, yolculuk esnasında yapılan ibadetlerle ilgili kolaylaştırıcı hükümleri uygulamış ve bunları ashâbına da öğretmiştir.

Yolculuk nedeniyle oruç tutup tutmamak kişinin iradesine bırakılmıştır. Ancak dayanamayıp vücudu zarar görecek kimse orucu bozmalıdır.

Yolculuk nedeniyle tutulmayan oruçlar daha sonraki günlerde tutulmalıdır.

357. GÜN:
YÖNETEN VE YÖNETİLEN

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اَطيعُوا اللّٰهَ وَاَطيعُوا الرَّسُولَ وَاُولِي الْاَمْرِ مِنْكُمْ ۚ فَاِنْ تَنَازَعْتُمْ في شَيْءٍ فَرُدُّوهُ اِلَى اللّٰهِ وَالرَّسُولِ اِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ ذٰلِكَ خَيْرٌ وَاَحْسَنُ تَأْويلاً ۜ

"Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Peygamber'e itaat edin, sizden olan ülü'l-emre de. Eğer bir hususta anlaşmazlığa düşerseniz -Allah'a ve ahirete gerçekten inanıyorsanız- onu, Allah'a ve Peygamber'e götürün. Bu, elde edilecek sonuç bakımından hem hayırlıdır hem de en güzelidir." (Nisâ, 4/59)

Hadis-i Şerif ve Manası

قَالَ عَمْرُو بْنُ مُرَّةَ لِمُعَاوِيَةَ إِنِّى سَمِعْتُ رَسُولَ اللّٰهِ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ : مَا مِنْ إِمَامٍ يُغْلِقُ بَابَهُ دُونَ ذَوِى الْحَاجَةِ وَالْخَلَّةِ وَالْمَسْكَنَةِ إِلَّا أَغْلَقَ اللّٰهُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ دُونَ خَلَّتِهِ وَحَاجَتِهِ وَمَسْكَنَتِهِ.

Amr b. Mürre, Muâviye'ye demiştir ki: Ben Resûlullah'ı (s.a.s.) şöyle buyururken işittim:

"Herhangi bir idareci kapısını ihtiyaç sahibine, yoksula yahut elinde hiçbir şeyi olmayan bir fakire kapatırsa, Allah da göğün (cennetin) kapılarını aynı duruma düştüğünde onun yüzüne kapatır."

(Tirmizî, Ahkâm, 6; İbn Hanbel, III, 481)

Asr-ı Saadet'ten

Allah Resûlü (s.a.s.) ashâbından bazılarını yeni fethedilen yerlere vali olarak görevlendiriyordu. Vali olarak görevlendirilenler, Peygamberimiz ve sahâbîlerle vedalaşıp tek tek Medine'den ayrılıyorlardı. Arkadaşlarının vali olduklarını gören bazı sahâbîler ise kendilerinin de bu göreve getirilmelerini arzu ediyorlardı. Ebû Zer (r.a.) de vali olmak isteyenlerdendi. Zaman zaman, "Ben de valilik yapabilirim." diye aklından geçiriyor ve böyle bir göreve getirilmeyi arzuluyordu. Bir gün bu düşüncesini Peygamber Efendimize aktarmaya karar verdi. Müsait bir ânında Allah Resûlü'nün yanına yaklaşıp, "Ey Allah'ın Resûlü! Bana idari görev vermiyor musun?" diye sordu. Bu isteği karşısında Allah Resûlü eli ile Ebû Zerr'in omzuna vurdu ve ona, "*Ebû Zer! Sen zayıfsın. İdarecilik ise emanettir. Gerçekten hakkıyla yerine getirmeyen ve gereğini eda etmeyenler için bu vazife kıyamet gününde rezillik ve pişmanlıktır.*" buyurdu. (Müslim, İmâre, 16)

Hissemize Düşenler

Yöneticilik, kişinin omuzlarına yüklenen en ağır sorumluluklardan biri olup idarecinin, ahlaki erdemlerin yanı sıra karşılaşacağı durumlar ile baş edebilmesi için özel eğitime ve kabiliyetlere sahip olması gerekir.

Yönetici seçiminde ehliyet ve liyakat esastır. Yönetim işinin ehil olmayan kişilere verilmesi, sosyal ve uhrevi felaketlerin habercisidir.

Yönetimde temel ilke adalettir. Adalet ve iyiliğin olmadığı yerde zulüm ve haksızlık vardır.

İslâm'da yöneticinin Allah'ın ve Resûlü'nün belirlediği sınırlara uyması, haddi aşmaması, isyan ve haramı emretmemesi esastır. Bu durumda yönetilen kimselere de yöneticiyle uyum içinde toplum huzuruna katkıda bulunmak düşer. Ancak yönetici dine, hukuka ve ahlaka aykırı işler yapıyorsa yönetilenin görevi onu uyarmaktır.

358. GÜN: ZEKÂTA TABİ OLAN MALLAR

Ayet-i Kerime ve Meali

وَاَقيمُوا الصَّلٰوةَ وَاٰتُوا الزَّكٰوةَ وَاَطيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

"Namazı kılın, zekâtı verin, Peygamber'e itaat edin ki merhamet göresiniz." (Nûr 24/56)

Hadis-i Şerif ve Manası

حَدَّثَهُ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرَ بْنَ عَبْدِ اللهِ يَذْكُرُ أَنَّهُ سَمِعَ النَّبِيَّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ فِيمَا سَقَتِ الْأَنْهَارُ وَالْغَيْمُ الْعُشُورُ وَفِيمَا سُقِيَ بِالسَّانِيَةِ نِصْفُ الْعُشْرِ.

Câbir b. Abdullah'ın bizzat işittiğine göre, Peygamberimiz (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Nehir ve yağmur sularıyla sulanan (arazilerin mahsullerinden) onda bir; hayvanlarla sulananların mahsullerinden de yirmide bir oranında (zekât) vardır." (Müslim, Zekât, 7)

Asr-ı Saadet'ten

İbn Abbâs'ın anlattığına göre, *"Altın ve gümüşü biriktirip de Allah yolunda harcamayanlar yok mu, işte onlara elem verici bir azabı müjdele!"* (Tevbe, 9/34) ayeti inince Müslümanlar bu uyarı karşısında tedirgin oldular. Artık çocukları için mal bırakamayacaklarını düşünüp her türlü birikimin yasaklandığını zannettiler. (Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ, IV, 140) Bunun

üzerine Hz. Ömer, "Ben (konunun aslını öğrenip) sizi rahatlatırım." diyerek Allah'ın Resûlü'ne gitti ve "Ey Allah'ın Peygamberi! Ashâbın, bu ayetin ağırlığı altında eziliyor!" dedi. Allah Resûlü (s.a.s.) onun endişesini giderecek şekilde, *"Allah, zekâtı ancak mallarınızın kalan kısmını temizlemek için farz kıldı, mirası da sizden sonrakilere kalması için farz kıldı."* buyurdu. Peygamber Efendimizin bu sözleri karşısında Hz. Ömer, sevincinden tekbir getirdi. (Ebû Dâvûd, Zekât, 32)

Hissemize Düşenler

Sırf kişisel servetlerini artırmak amacıyla mal, altın ya da para stoklayarak ekonomiyi durağanlaştıran, bu birikimden muhtaçların hakkını vermeyen ve böylece toplumun çeşitli mahrumiyetlere maruz kalmasına sebep olan kimseler için elem verici bir azap vardır.

Allah'ın hoşnut olacağı yollara harcamak üzere makul bir maddi birikim sağlamak dinimizde eleştirilen bir davranış değildir.

İnfak etmek malı temizlediği gibi, mal sahibinin hata ve günahlarını da temizler.

Sahâbe-i kirâmın, anlamadıkları birçok konuyu Peygamberimize usulünce sorarak öğrenmeleri; bizlere hem bir ilim geleneği hem de ilmî bir miras bırakmıştır.

İslâm; ekonomiyi çalışma, adalet, infak, paylaşım, helal kazanç gibi temel insani değerler üzerine inşa etmiştir.

İnsanlık; ahlaki değerlerden uzaklaşıp faiz, rüşvet, stokçuluk, israf, sermayenin belli ellerde toplanması gibi sömürü araçlarına saptığı için yeryüzünde açlık, fakirlik ve zulüm artmıştır.

359. GÜN: ZEKÂT VERİRKEN İNSAFLI OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

يَا اَيُّهَا الَّذينَ اٰمَنُوا اَنْفِقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا اَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْاَرْضِ ۖ وَلَا تَيَمَّمُوا الْخَبيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِاٰخِذيهِ اِلَّا اَنْ تُغْمِضُوا فيهِ وَاعْلَمُوا اَنَّ اللّٰهَ غَنِيٌّ حَميدٌ

"Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Bilin ki Allah zengindir, her türlü övgüye layıktır." (Bakara 2/267)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ مُعَاوِيَةَ الْغَاضِرِيِّ... قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): ثَلَاثٌ مَنْ فَعَلَهُنَّ فَقَدْ طَعِمَ طَعْمَ الْإِيمَانِ: مَنْ عَبَدَ اللهَ وَحْدَهُ وَأَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَعْطَى زَكَاةَ مَالِهِ طَيِّبَةً بِهَا نَفْسُهُ رَافِدَةً عَلَيْهِ كُلَّ عَامٍ وَلَايُعْطِى الْهَرِمَةَ وَلَا الدَّرِنَةَ وَلَا الْمَرِيضَةَ وَلَا الشَّرَطَ اللَّئِيمَةَ وَلَكِنْ مِنْ وَسَطِ أَمْوَالِكُمْ فَإِنَّ اللهَ لَمْ يَسْأَلْكُمْ خَيْرَهُ

وَلَمْ يَأْمُرْكُمْ بِشَرِّهِ.

Abdullah b. Muâviye el-Ğâdırî'nin naklettiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Üç şey vardır ki onları yapan kimse imanın tadını almış olur: Allah'tan başka ilah olmadığına inanarak, bir olan Allah'a kulluk etmek; malının zekâtını gönül rızasıyla, içine sinerek ve her sene düzenli olarak vermek; zekât olarak yaşlı, uyuz, hasta, çelimsiz ve sütü az olan hayvanı vermeyip, mallarınızın orta hâllisinden vermek. Çünkü Allah, sizden malınızın en iyisini istemedi; fakat en kötüsünü verin diye de emretmedi." (Ebû Dâvûd, Zekât, 5)

Asr-ı Saadet'ten

Hz. Peygamber, aralarında Câbir b. Abdullah'ın da bulunduğu birkaç sahâbî ile oturmaktaydı. Bu sırada Ebû Husayn es-Sülemî, elinde maden yatağında bulduğu güvercin yumurtası büyüklüğünde bir altın parçası ile gelerek bundan başka bir malı olmadığını, onu da sadaka olarak vermek istediğini söyledi. Fakat Peygamber Efendimiz onun bu isteğini reddetti. Ebû Husayn, isteğinde ısrarlıydı. Hz. Peygamber'e önce sağından sonra solundan yaklaşarak ricasını tekrarladı. Ancak Hz. Peygamber yine kabul etmedi. Bu sefer arka tarafından gelerek altın parçasını Peygamberimizin kucağına bıraktı. Resûlullah (s.a.s.) kızmıştı. Çünkü zaruri ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak kadar fakir olan Ebû Husayn, öncelikle kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin geçimini temin etmekle mükellefti. Dolayısıyla sahip olduğu bu altını sadaka olarak verdiği takdirde, başkalarına muhtaç bir konuma düşecekti. Buna rağmen ısrarcı davranarak iyilik yapmak istiyor ama ilerisini düşünemiyordu. Peygamberimiz altın parçasını aldı ve geri attı. Ardından da şöyle buyurdu: *"Biriniz, sahip olduğu her şeyi getirip: 'Bu benim sadakamdır.' diyor, sonra da oturup insanlara avuç açıyor. Sadakanın en hayırlısı, ihtiyaç fazlası maldan verilendir."* (Ebû Dâvûd, Zekât, 39)

Hissemize Düşenler

Müslüman infak ederken bile dengeli ve ölçülü olmalıdır. Cimrilikten ve israftan sakınarak ikisinin ortasında cömert olmalıdır.

Cimrilik de savurganlık da kişi açısından maddi ve manevi hüsran sebebidir.

İslâm, insanların elindeki var olan her şeyi infak ederek başkalarına muhtaç olarak bir hayat sürmelerini onaylamaz. İnfak, malın fazla kısmından verilir.

İmanın tadını almak, kemale ulaşmak; imandan sonra mallarının iyilerinden her sene düzenli ve sürekli olarak Allah için gönülden zekâtını vermekle mümkündür.

Dinimizin tasvip etmediği bir davranışı yapan kardeşimizi uyarırken onun şahsiyetini değil de yaptığı davranışı eleştirmeliyiz.

360. GÜN:
ZEKÂTIN SARF YERLERİ

Ayet-i Kerime ve Meali

إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِنَ اللهِ وَاللهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

"Zekât gelirleri ancak şunlar içindir: Yoksullar, düşkünler, zekâtın toplanmasında görevli olanlar, kalpleri (İslâm'a) kazanılacak olanlar, azat edilecek köleler, borçlular, Allah yolunda (çalışanlar) ve yolda kalmışlar. İşte Allah'ın kesin buyruğu budur. Allah bilmekte ve hikmetle yönetmektedir." (Tevbe, 9/60)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ) أَنَّ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ : لَيْسَ الْمِسْكِينُ الَّذِي يَطُوفُ عَلَى النَّاسِ، تَرُدُّهُ اللُّقْمَةُ وَاللُّقْمَتَانِ وَالتَّمْرَةُ وَالتَّمْرَتَانِ، وَلَكِنِ الْمِسْكِينُ الَّذِي لَا يَجِدُ غِنًى يُغْنِيهِ وَلَا يُفْطَنُ بِهِ، فَيُتَصَدَّقُ عَلَيْهِ، وَلَا يَقُومُ فَيَسْأَلُ النَّاسَ.

Ebû Hüreyre'den nakledildiğine göre Allah Resûlü (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"(Kendisine zekât düşen) yoksul, insanları dolaşıp bir iki lokma veya bir iki hurma ile savuşturulan kimse değildir. Hakiki yoksul, kendisine yetecek serveti olmayan ama iffetinden insanların karşısına çıkıp sadaka isteyemeyen

kimsedir." (Buhârî, Zekât, 53; Müslim, Zekât, 101)

Asr-ı Saadet'ten

Ziyâd b. Hâris, Yemen'in Sudâ kabilesindendi. Resûlullah'a gelerek biat etmişti. Kavmini İslâm'a davet eden bir mektup yazmıştı. Bir süre sonra kabilesinden Medine'ye bir heyet geldi. Müslüman olduklarını ve itaat edeceklerini belirterek selam verdiler. Peygamberimiz Ziyâd b. Hâris'in bu girişiminden memnun oldu ve onu, kavmine yönetici olarak tayin etti ve bunu yazı ile kayıt altına aldı. Ziyâd, Peygamber Efendimizden, kabilesinden alınan zekâttan kendisi için pay istedi. Bu teklifi de kabul edildi.

Resûlullah ile Ziyâd, bir yolculuk esnasında iken konakladıkları yerde bir şahıs gelerek Allah Resûlü'nden bir şeyler istedi. Resûl-i Ekrem (s.a.s.), "*Kim muhtaç olmadığı hâlde insanlardan bir şey isterse aldığı şey, ona baş ve karın ağrısı yapar!*" buyurdu. Bu defa o şahıs, "Öyleyse bana zekâttan ver!" deyince Peygamberimiz, "*Allah, zekâtların kimlere verileceği hususunda ne bir peygambere ne de bir başkasına yetki verdi ve bizzat kendisi, onları sekiz kısma ayırdı. Eğer sen onlardan birisi isen, vereyim.*" buyurdu.

Hz. Peygamber ile bu şahıs arasındaki konuşmayı işiten ve maddi durumu iyi olan Ziyâd, duyduğu bu sözlerden çok etkilendi. Düşündü, taşındı ve sabah olunca Allah Resûlü'nün yanına varıp hem yöneticilikten hem de zekât almaktan vazgeçtiğini belirtti. (Ebû Dâvûd, Zekât, 24; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebîr, V, 262)

Hissemize Düşenler

Kur'an-ı Kerim'de namazla birlikte ısrarla emredilen zekât emrinin ayrıntılarını Hz. Peygamber'in sünneti ile öğreniyoruz. Malların nisap miktarları, hangi cins mallardan ne oranda zekât verileceği gibi hususlar Peygamberimiz tarafından bizlere öğretilmiştir. Bu durum, Peygamberimizin sünneti olmadan dinimizi yaşamanın imkânsız olduğunu göstermektedir.

Zekât verilecek sekiz sınıf insan içinde öyleleri vardı ki yoksul olduklarını kimseye bildiremeyecek kadar iffetlidirler, sokaklarda bir iki lokma için dilencilik yapmazlar. Zekât verilirken böyle gerçek muhtaçların araştırılıp tespit edilmesi gerekir.

Kişinin hak etmediği bir şeyi istemesi ve o şeyin de ona verilmesi, bireysel açıdan o kişiyi bedenî ve ruhi sıkıntıya sokarken, sosyal açıdan da bir huzursuzluk sebebidir.

Hz. Peygamber (s.a.s.), hayatında Kur'an-ı Kerim tarafından belirlenen ilkelerin hiçbir zaman dışına çıkmamıştır.

361. GÜN:
ZEKÂTIN TAHSİL EDİLMESİ

Ayet-i Kerime ve Meali

خُذْ مِنْ اَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ اِنَّ صَلٰوتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللّٰهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

"Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka (zekât) al ve onlara dua et. Çünkü senin duan onlar için huzur vericidir. Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir." (Tevbe, 9/103)

Hadis-i Şerif ve Manası

وَعَنْ أَبِي أَيُّوبَ (رَضِيَ اللهُ عَنْهُ)، أَنَّ رَجُلاً قَالَ لِلنَّبِيِّ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): أَخْبِرْنِي بِعَمَلٍ يُدْخِلُنِي الجَنَّةَ، قَالَ: تَعْبُدُ اللهَ وَلَا تُشْرِكُ بِهِ شَيْئاً، وَتُقِيمُ الصَّلَاةَ، وَتُؤْتِي الزَّكَاةَ، وَتَصِلُ الرَّحِمَ.

Ebû Eyyûb'dan (r.a.) rivayet edildiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.), "Bana öyle bir amel söyle ki cennete girmeme sebep olsun." dedi. Bunun üzerine Resûlullah şöyle buyurdu: *"Allah'a ibadet eder ve O'na hiçbir şeyi ortak koşmazsın; namaz kılar, zekât verirsin ve akrabanı gözetirsin."* (Buhârî, Zekât, 1; Müslim, Îmân, 12-14)

Asr-ı Saadet'ten

Veda haccı öncesiydi. Resûl-i Ekrem (s.a.s.) ashâb-ı kirâmın önde gelenlerinden Ebû Mûsâ el-Eş'arî ve Muâz b. Cebel'i
Yemen bölgesine idareci ve tebliğci olarak göndermeye karar verdi. Onları çağırıp durumu anlattıktan sonra şu tavsiyelerde bulundu: *"Kolaylaştırın,*

zorlaştırmayın! Müjdeleyin, nefret ettirmeyin!" (Buhârî, Meğâzî, 61)

Ardından Muâz'a döndü ve dinî emirler hususunda şöyle buyurdu: *"Sen Ehl-i kitap (Hıristiyan) olan bir topluluğa gidiyorsun. Onları önce Allah'tan başka ilah olmadığını ve benim O'nun elçisi olduğumu kabule davet et. Bu konuda itaat ederlerse onlara günde beş vakit namazın farz olduğunu haber ver. Buna da itaat ederlerse Allah'ın kendilerine zekâtı farz kıldığını ve zekâtın zenginlerinden alınıp fakirlerine dağıtılacağını haber ver. Bunu da kabul ederlerse kendilerinden zekât al. Ancak zekât tahsil ederken mallarının en değerlisini alma! Mazlum kimselerin bedduasından da sakın. Çünkü Allah ile mazlumun duası arasında perde yoktur."* (Müslim, Îmân, 29)

Hissemize Düşenler

Zekât, İslâm'ın beş temel esasından biri olup dinen zengin sayılan her Müslüman için vazgeçilmez bir ibadettir.

Farz bir ibadet olan zekâtın; fakirlerin ihtiyacını karşılamak, toplumsal dayanışmayı ve güveni sağlamak, haset ve fesadı ortadan kaldırmak, malı arındırmak ve mal sahibini olgunlaştırmak gibi birçok hikmeti vardır.

Allah için gönülden verilen şey görünüş itibarıyla azalsa da aslında maddeten ve manen artar, bereketlenir.

Kamuda görevlilerin hizmet alanlarında halka kolaylık göstermesi, işleri zorlaştırmaması Peygamber Efendimizin emridir.

İslâm dininde davet, tebliğ esastır. Daveti kabul edip iman dairesine giren kimsenin yerine getirmesi gereken görevleri vardır.

362. GÜN:
ZİKİR VE NAMAZ TESBİHATI

Ayet-i Kerime ve Meali

اَلَّذينَ اٰمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللّٰهِ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

"Onlar, inananlar ve kalpleri Allah'ı anmakla huzura kavuşanlardır. Biliniz ki kalpler ancak Allah'ı anmakla huzur bulur." (Ra'd, 13/28)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى مُوسَى (رَضِيَ اللّٰهُ عَنْهُ) قَالَ: قَالَ النَّبِيُّ (صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): مَثَلُ الَّذِى يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِى لَا يَذْكُرُ مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî (r.a.) tarafından rivayet edildiğine göre, Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Rabbini zikreden kimse ile zikretmeyen kimsenin misali, diri ile ölünün misali gibidir." (Buhârî, Deavât, 66)

Asr-ı Saadet'ten

Bütün varlıklarını Mekke'de bırakıp Hz. Peygamber'le beraber Medine'ye hicret eden bazı fakir Müslümanlar Hz. Peygamber'in yanına gelip ona dertlerini anlatmaya başladılar: "Yâ Resûlallah! Zenginler cennetin en yüksek derecelerini ve ebedi nimetleri alıp götürdüler! Çünkü bizim namaz kıldığımız gibi onlar da namaz kılıyor, bizim oruç tuttuğumuz gibi onlar da oruç tutuyorlar. Fazla malları olduğu için bir de onlar hac ve umre yapıyor, cihad ediyor ve sadaka veriyorlar; bizim ise sadaka verebileceğimiz malımız yok." dediler. Bunun üzerine Hz. Peygamber: *"Size bir şey haber vereyim mi?"* dedi

ve ekledi: "*Dediğimi yaptığınız takdirde sizi sevapta geçenlere yetişirsiniz, sizden sonrakilerden kimse de size yetişemez ve içinde bulunduğunuz toplulukta en hayırlı topluluk olursunuz. Ancak onlar da sizin yaptığınız bu tesbihleri yaparlarsa size yetişebilirler. Her namazın peşinden otuz üç kez tesbih (sübhânellâh), otuz üç kez tahmîd (elhamdülillâh) ve otuz üç kere tekbir (Allâhüekber) getirirsiniz.*" (Buhârî, Ezân, 155) Bir başka hadisinde ise Resûlullah (s.a.s.) bu tesbihleri saydıktan sonra, "*Kim (sayıları) doksan dokuz eden bu tesbihleri, 'Lâ ilâhe illâllâhü vahdehü lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.' diyerek yüze tamamlarsa, günahları denizin köpükleri kadar da olsa bağışlanır.*" (Müslim, Mesâcid, 146) diyerek bütün müminleri müjdelemiştir.

Hissemize Düşenler

Zikir, sürekli Allah'ı hatırında tutmak ve devamlı O'nun gözetiminde olduğunun bilincinde olmaktır.

Zikir; Allah'ı anmak üzere yapılması veya söylenmesi tavsiye edilen, hamd, dua, tesbih ve ibadet gibi söz ve fiillerdir.

Öncelikli olarak müminlerin gönüllerini huzura kavuşturan zikir, Kur'an'dır. Kur'an-ı Kerim'i okumakla ve Allah'ın adını anmakla kalpler, huzur; ruhlar, sükûnet bulur.

Zikir, manevi huzura açılan kapının anahtarıdır.

Kur'ân ve Sünnete uygun bir hayat sürmedikçe, dinin vecibelerini yerine getirip, yasaklarından kaçınarak Rabbimizin ismini gönlümüze nakşetmedikçe zikrimiz kemale ermez.

Peygamber Efendimizden bizlere tavsiye edilen zikir çeşitleri; arınmamıza, bilinçlenmemize ve cenneti kazanmamıza vesiledir.

363. GÜN:
ZİKRİN FAYDASI

Ayet-i Kerime ve Meali

فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لي وَلَا تَكْفُرُونِۤ

"Öyleyse yalnız beni anın ki ben de sizi anayım. Bana şükredin, sakın nankörlük etmeyin." (Bakara, 2/152)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ): يَقُولُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنَا عِنْدَ ظَنِّ عَبْدِى بِى، وَأَنَا مَعَهُ حِينَ يَذْكُرُنِى، إِنْ ذَكَرَنِى فِى نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِى نَفْسِى، وَإِنْ ذَكَرَنِى فِى مَلَإٍ ذَكَرْتُهُ فِى مَلَإٍ هُمْ خَيْرٌ مِنْهُمْ.

Ebû Hüreyre'nin rivayet ettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah buyuruyor ki: Kulum beni nasıl düşünüyorsa ben öyleyim. O, beni anarken ben onunla beraberim. O, beni kendi başına anarsa, ben de onu kendim anarım. O, beni bir topluluk içinde anarsa, ben onu daha hayırlı bir topluluk içinde anarım." (Müslim, Zikir, 2; Buhârî, Tevhîd, 15)

Asr-ı Saadet'ten

Rahmet Elçisi (s.a.s.) Allah'ı zikrederken özlü ve mana bakımından kapsamlı lafızlar seçer ve hikmet dolu bu zikir ifadelerini ashâbına da öğretirdi. Bir gün sabah namazını kıldığında namaz kıldığı yerde zikirle meşgul olan Cüveyriye validemizin yanından ayrıldı. Kuşluk vaktinden sonra döndüğünde Hz. Cüveyriye'nin hâlâ orada oturuyor olduğunu gören Peygamberimiz, *"Seni*

bıraktığımdan beri hâlâ aynı şeyi mi yapıyorsun?" diye sordu. Hz. Cüveyriye, "Evet" cevabını verince Hz. Peygamber (s.a.s.) şöyle buyurdu: *"Yanından ayrıldıktan sonra üç defa şu dört cümleyi söyledim. Bunlar senin gün boyunca söylediğin zikirlerle tartılacak olsa, (sevap bakımından) onlara eşit olur: 'Sübhânellâhi ve bi-hamdihî adede halkıhî ve rıdâ nefsihî ve zinete arşihî ve midâde kelimâtih.' (Mahlûkatı sayısınca, kendisinin hoşnut olacağı kadar, arşının ağırlığınca ve bitip tükenmeyen kelimeleri adedince ben Allah'ı ulûhiyet makamına yakışmayan sıfatlardan tenzih eder ve O'na hamdederim)"* (Müslim, Zikir, 79)

Hissemize Düşenler

Allah'ı anmak yani zikir, üç boyutlu bir ibadettir. Kalp, dil ve amel. Bu üç boyut olduğu zaman zikir, gerçek zikir olur.

Kalbin zikri, insanın her türlü tutum ve davranışında Allah'ı hatırlamasıdır.

Dilin zikri; kişinin Allah'ın isimlerini ve sıfatlarını, tesbih ve dua cümlelerini diliyle tekrar etmesidir.

Bedenin zikri ise Allah'ın iradesine uygun bir hayat yaşamakla olur.

İnsan, her türlü eyleminde Allah'ı hatırlar, işlerini O'nun koyduğu hükümlere ve genel olarak O'nun rızasına uygun yaparsa Allah da insanı anacak, yani dünyada hak ettiği şekilde ona yardım edecek, ahirette de derecesini yükseltecektir.

Peygamber Efendimizin öğrettiği bazı zikir ve tesbihatı öğrenip günlük hayatımızda devam ettirmek hayatımıza bereket katacaktır.

364. GÜN:
ZİNA

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنٰٓى اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاۤءَ سَبِيلاً

"Zinaya yaklaşmayın! Çünkü o hayâsızlıktır, çok kötü bir yoldur." (İsrâ, 17/32)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ سَهْلِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَسُولِ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) قَالَ مَنْ يَضْمَنْ لِي مَا بَيْنَ لَحْيَيْهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنْ لَهُ الْجَنَّةَ.

Sehl b. Sa'd'ın naklettiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bana iki dudağı arasındakini ve iki bacağı arasındakini korumayı garanti ederse, ben de ona cenneti garanti ederim." (Buhârî, Rikâk, 23)

Asr-ı Saadet'ten

Genç bir adam Hz. Peygamber'e (s.a.s.) gelerek, "Ey Allah'ın Resûlü! Zina etmem için bana izin ver!" dedi. Orada bulunan sahâbîler hemen ona dönerek, "Sus, sus!" diyerek konuşmasını engellemeye çalıştılar. Allah Resûlü bu gence, *"Yaklaş!"* dedi. Genç de Resûlullah'a yaklaştı ve yanına oturdu. Aralarında şöyle bir konuşma geçti:

— Annenle zina edilmesini ister misin?

— Vallahi hayır! Canım sana feda olsun ki hayır, istemem.

— Diğer insanlar da anneleriyle zina edilmesini istemez. Kızınla zina edilmesini ister misin?

— Vallahi hayır, yâ Resûlallah! Canım sana feda olsun ki hayır, istemem.

— Diğer insanlar da kızlarıyla zina edilmesini istemez. Kız kardeşinle zina

edilmesini ister misin?

— Vallahi hayır! Canım sana feda olsun ki hayır, istemem.

— Diğer insanlar da kız kardeşleriyle zina edilmesini istemez.

Bu konuşmanın ardından Allah Resûlü, elini gencin başına koydu ve *"Allah'ım, onun günahlarını bağışla, kalbini kötülüklerden temizle ve ırzını/iffetini koru!"* diye dua etti. Bu hadiseyi bizlere aktaran sahâbî şöyle demiştir: "Bundan sonra o genç, bir daha böyle bir şeye yönelmedi." (İbn Hanbel, V, 257)

Hissemize Düşenler

Zinayı çirkin bir iş, kötü bir yol olarak tanımlayan Yüce Allah, zinaya düşmemek için ona götüren yollardan uzak durulmasını emretmiştir.

Hz. Peygamber, hadiste görüldüğü gibi genç ile güzel bir iletişim kurmuş ve onun büyük günahlardan birisini işlemesine engel olmuştur. Gençlerle kurulan bu güzel iletişim tarzı, hepimize örnek olmalıdır.

Zina, neslin bozulması ve nesebin karışmasının yanı sıra evlendiği takdirde pek çok hakka sahip olabilecek kadınların haksızlığa uğramasına da neden olmaktadır.

Dinimiz livata, lezbiyenlik, eşcinsellik gibi ilişkileri de zina kapsamında kesinlikle yasaklamıştır.

Atalarımızın dediği gibi eline, diline, beline sahip olmak, hem dünyada hem de ahirette huzura ermek demektir.

Toplumda zinanın yaygınlaşmasını kıyamet alâmetleri arasında sayan Allah Resûlü, zinanın bir toplumda açıkça yapılacak şekilde yayılması hâlinde orada daha önceleri hiç görülmemiş hastalık ve salgınların ortaya çıkacağını haber vermiştir.

İslâm, zinayı önlemekle sağlam birey ve sağlam toplum inşa etmeyi amaçlamış; cinsel ihtiyaç, istek ve arzuların giderilme yolunun meşru birliktelik, yani evlilik olduğunu bildirmiştir.

365. GÜN:
ZULME ENGEL OLMAK

Ayet-i Kerime ve Meali

وَلَا تَرْكَنُوٓا اِلَى الَّذينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ ۙ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللّٰهِ مِنْ اَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنْصَرُونَ

"Zalimlerin yanında olmayın; sonra ateş sizi de yakar. Allah'tan başka dostlarınız olmadığına göre bir yerden yardım da göremezsiniz!" (Hûd, 11/113)

Hadis-i Şerif ve Manası

عَنْ أَبِى بَكْرٍ الصِّدِّيقِ أَنَّهُ قَالَ: وَإِنِّى سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ (صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) يَقُولُ: إِنَّ النَّاسَ إِذَا رَأَوْا ظَالِمًا فَلَمْ يَأْخُذُوا عَلَى يَدَيْهِ أَوْشَكَ أَنْ يَعُمَّهُمُ اللهُ بِعِقَابٍ مِنْهُ.

Hz. Ebû Bekir es-Sıddîk'in işittiğine göre, Resûlullah (s.a.s.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanlar bir zalimi görürler de onun zulmüne engel olmazlarsa, Allah'ın onları genel bir azaba uğratması kaçınılmazdır." (Tirmizî, Tefsîru'l-Kur'ân, 5; Ebû Dâvûd, Melâhim, 17)

Asr-ı Saadet'ten

Peygamber Efendimizin yanında büyüme şerefine erişen Enes b. Mâlik'in anlattığına göre, bir gün Allah Resûlü (s.a.s.) ashâbıyla oturmuş, sohbet ediyordu. Sohbet esnasında şu veciz ifadeyi kullandı: *"Zalim de olsa mazlum da olsa kardeşine yardım et!"* Hz. Peygamber'in bu sözü karşısında dostları hayli şaşırdılar. Zira onlar aslında cahiliye döneminde de söylenilen bu sözün

yabancısı değillerdi. Kabile taassubu çok güçlü olan Araplar arasında herkes tarafından benimsenip söylenen bu özdeyişi Peygamberimizin de dile getirmesi onları şaşırtmıştı. Önce cahiliye döneminde olduğu gibi sözü zâhiri üzere anladılar ve "Ey Allah'ın Resûlü, mazluma yardım ederiz, ancak zalime nasıl yardım edeceğiz?" diye sordular. (Buhârî, Mezâlim, 4) İşte o zaman Peygamberimiz, *"Onu da zulümden men edersin, zulümden alıkoyarsın, işte bu, ona yardım etmektir."* buyurdu. (Buhârî, İkrâh, 7) O hâlde özdeyiş yeni bir anlam kazanmış oluyor, zalimi onaylamayı değil, aksine ona engel olarak kötülüğün yayılmasını önlemeyi tavsiye ediyordu.

Hissemize Düşenler

Asıl itibarıyla zulüm; haksızlık etmek, hak sahibine hakkını vermemek, bir şeyi layığı olmayan yerde kullanmaktır. En büyük haksızlık ise Allah'ın hakkını Allah'tan başkasına vermektir. Bu yüzden Allah'a ortak koşmak en büyük zulümdür.

Ahlak alanındaki zulüm ise "haddi aşmak, başkasının hakkını ihlâl etmek, başkasına zarar vermek" anlamını ifade eder. Bu davranışları sergileyene de zalim denir.

Yüce Allah; zulmün her türlüsünü haram kılmış, müslüman-kâfir ayırımı yapmaksızın zalimlere eğilim gösterilmemesini, yaptıkları kötülüklerin hoş karşılanmamasını ve onların yanında yer alınmamasını emretmiştir.

Hayatı boyunca hiçbir zaman haktan taviz vermeyen ve her zaman zulmün karşısında duran Resûlullah (s.a.s.), öncelikle zulmün en büyüğü olan "şirk"le mücadele etmiştir.

Şartlar ne olursa olsun Müslüman; zalimin karşısında, mazlumun ise yanında yer almalıdır.

Sessiz kalarak da olsa zalimin zulmünü onaylamak, herkesi kapsayan bir azaba uğramak anlamına gelir.

Toplumsal duyarlılığın azalması, "Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın." gibi sorumsuz ve vurdumduymaz bir yaklaşımın artması, bütün toplumun zarar görmesini doğuracağı için, değil zulme razı olmak, zulmedenlere meyletmek bile Kur'an'da yasaklanmıştır.

Zulme engel olunmadığı takdirde toplumda haksızlıkların önü alınamayacak, güçlü ama zalim kimselerin toplumun huzurunu bozması kaçınılmaz olacaktır.